45-1/1999

Q.42

Contenta in hoc volumine.

Liber Rasis ad almansorem.
Diuisiones eiusdem.
Liber de iuncturarum egritudinib⁹ eiusdem.
Liber de egritudinibus puerorum eiusdem.
Aphorismi ipsius.
Antidotarium quoddam ipsius.
Tractatus de preseruatione ab egritudine lapidis eiusdem.
Introductorium medicine eiusdem.
Liber de sectiõib⁹ ⁊ cauterijs ⁊ vẽtosis eiusdẽ
Casus quidã qui ad manus eius puenerũt.
Sinonima eiusdem.
Tabula omnium antidotorum in operib⁹ rasis contentorum.
De proprietatibus iuuamentis ⁊ nocumentis sexaginta animalium.
Aphorismi Rabi Moysi.
Aphorismi Damasceni.
Liber secretorum Ipo.
Liber pronosticationis fm lunam in signis ⁊ aspectu planetarum Ipo.
Liber qui dicitur Capsula eburnea Ipo.
Liber de elementis siue de humana natura Ipocratis.
Liber de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus Ipo.
Liber de farmacijs Ipo.
Liber de insomnijs Ipo.
Libellus Ioar de cura lapidis.

Hieronymi Manfredi philosophi: medici: ⁊ astrologi centiloquium de medicis: ⁊ infirmis Ad Joannem Bentuolum.

Venetijs. an 1497 =

88 — 1

¶ Albubetri arazi filij zacharie Liber icipit: qui ab eo Almansor vocatus est: eo q̃ regis mansoris Isaac filij precepto editus est. ¶ Verba albubetri.

A hoc me olibro regi cuius vitā prolonget de⁹ aggregabo sūmas: et aggregationes: ⁊ flores doctrine medicialis. ⁊ hoc faciā cōpēdiose. Dicā q̃q̃ in eo de ꝓseruatiōe sanitatum: ⁊ curatione egritudinū: ⁊ ea q̃ sequunt ista: ⁊ q̃ sine ītermissiōe fiūt. necnō ea ad q̃ scienda necessitas pducit: ⁊ p q̃ est possibile acutū hūtib⁹ igeniū: ⁊ ꝓsiliū eq̃ perari medicis: ea vero q̃ raro solent accidere postponā et dimittā ea qb⁹ est nimia doctrine profunditas in arte. Huic aūt librū in decē distinguā tractatus: ⁊ in vnoquoq̃ tractatu ipsius ponā capitula litteris alphabeti ꝑm numeri ipsarū ordinē signata: vt q̃d̄ queritur cito inueniri possit. Ut hoc autē decenter explere valeam: diuinū iploro ducatum ⁊ auxiliū: vt ipsi prius: deinde regi placeaz: eiq̃z incessanter adherere possim.

Intentiones tractatuum huius libri.

¶ Tractatus primus de figura ⁊ forma membrorum.
¶ Tractat⁹ secūdus de notificatiōe cōplexionū corpoꝝ: ⁊ humoꝝ dominātiū in ipsis: ⁊ significationū malaꝝ particulaꝝ phisonomie collectaꝝ. ⁊ cōprehensarū breuiter.
¶ Tractat⁹ tert⁹ in vtilib⁹ ciboꝝ. ⁊ medicinaꝝ simpliciū.
¶ Tractatus quartus de conseruatione sanitatis.
¶ Tractatus quintus de decoratione.
¶ Tractatus sextus de regimine iter agentium.
¶ Tractatus septimus de aggregationibus. ⁊ summis artis chirurgie: ⁊ vulnerum: ⁊ apostematum.
¶ Tractatus octauus de sanatione venenatoꝝ: ⁊ de morsibus venenosoꝝ animalium.
¶ Tractatus nonus de curatione egritudinū q̃ accidūt a capite vsq̃z ad pedes.
¶ Tractatus decim⁹ de febrib⁹: ⁊ de his q̃ sequūt eas: ex illis q̃ sūt necessaria ad sciēdū: ad pfectā curationē ipsarū.

Tractatus primus de figura ⁊ forma membrorum qui. 26. continet capitula.

¶ Capitulū ꝑmū. De aggregatiōib⁹ ⁊ sūmis iuuamēti mēbroꝝ quas nos ꝑmittere oz ꝑncipio huius tractatus.

2 De fora ossiū capitis.
3 De fora musculoꝝ.
4 De fora neruorum.
5 De fora venaꝝ q̃ pcedūt ab epate ⁊ ñ sī ꝓpriatiles.
6 De fora arteriarum.
7 De fora cerebri.
8 De fora oculi.
9 De fora narium.
10 De fora auris ⁊ bucini ei⁹.
11 De fora lingue.
12 De fora gule ⁊ oris.
13 De fora pectoris ⁊ pīmōis
14 De fora cordis.
15 De fora meri ⁊ stōachi.
16 De fora intestinorum.
17 De fora epatis.
18 De fora splenis.
19 De fora chistis fellis.
20 De fora renum.
21 De fora vesice.
22 De dicēdis sūmis ⁊ collectiōib⁹ vtilitatis istrumentoꝝ nutricationis.
23 De fora mirach.
24 De fora testicloꝝ ⁊ vēge.
25 De fora mamillarū.
26 De fora matricis.

Tractatus. I. De aggregationibus et sūmis iuuamēti mēbroꝝ. Cap. i.

Reator omium de⁹ ossa condidit: vt p ea corp⁹ sustētaret ⁊ rectificaret. Qz vo vna corpis ptē sine alia aliqñ moueri necesse fuit: nō vnū tm̄ os i toto corpe fecit: sz multa qbus diuersas tribuit figuras: vt ad id apta foret q̃d̄ p ea fieri ē neče. Qm̄ aūt necesse fuit vt q̃dā coꝝ q̃ñq̃z ꝓiuncti q̃ñq̃z sigillati moueren̄t: ea cuidā subcopilauit: quā ex vna vni⁹ ossis extremitate procreauit. ⁊ cū alteri⁹ extremitate ossis ꝓtinuauit. Est. n. iferiori extremitati ꝓtinua. Hec aūt substātia ligamentū vocat: q̃d̄ est corp⁹ albū: duꝝ nō hēs sensū. In vni⁹ ēt ossis extremitate addita mētū rotūdū fecit. In alteri⁹ aūt ossis extremitate ꝓcauitatē ꝑdicti additamēti capacē cōdidit: vt in ea collocaret ⁊ ex hmōi dispōne ossiū pueneřt iuncture ex q̃b⁹ apta fuerūt mēbra moueri q̃ñq̃z sīl q̃ñq̃z sepatim. Ossium. n. ligamēta nō ꝓhibuerūt: qn mēbra insimūl ac si vnū tm̄ essz mēbrū mouerētur. Nā cū totā manū mouere volum⁹: eā cum iunctura humeri ac si in ea vnuz tm̄ essz os motu vno mouebim⁹: ita q̃ in eo a ꝓiūctura cubiti non ꝓhibebimur: neq̃z rascete: neq̃z digitoꝝ. Una autē ipsi⁹ ptē si absq̃z alia aliqñ mouere voluerim⁹: cum iunctura illius partis ꝓpria illud faciem⁹. Ob hoc igitur duos motionis modos aīal habuit: pticularē. vz. ⁊ vl'em: ꝑm vnum quēq̃z quoꝝ prout ei esset necessarium moueretur.

Sed qz ossa ex sua essentia nō mouētur: sz p motorē ⁊ ad modū patiētiū ꝓtinue fuerūt eis a principio sensus ⁊ mot⁹. ⁊ ipsorū origine. i. cerebro cōcauitates q̃dā q̃ sunt nerui. Nerui vero isti nō p se vt simplices sunt ossib⁹ ꝓiungunt: nisi ꝑus cū carne cartilagine ⁊ ligamētis misceant. Neru⁹. n. si p se grandi mēbro ꝓiungerētur: vl' nullo mō vel debiliter ipz neru⁹ mouēt. Quāobrē neru⁹ anteq̃z ad mēbruz pueniat: q̃d̄ p ipz moueri debeat diuidit: ⁊ sūtiles ⁊ minime ptes carnis ⁊ ligamēti in ipis diuisiōib⁹ ꝓtexūt: ⁊ q̃d̄ ex toto puēit muscul⁹ vocat. ⁊ ē hui⁹ corpis magnitudo ꝑz mēsurā mēbri q̃d̄ p ipm moueri dz ⁊ fit⁹ ei⁹ ē in pte vsus quā motus ipsius membri fuerit.

Postea vero ex vna duaꝝ musculi extremitatuz q̃ scz ē vsus ptē mēbri q̃d̄ mouet: q̃dā nascit substātia q̃ chorda vocat: ipa aūt est corp⁹ cōpositū ex neruo q̃ ad mēbrū dirigit: ⁊ ligamēto q̃d̄ ex osse ortū fuit q̃ ē separata a carne q̃ in musculo erat. Chorda vero ptēdit quousq̃z iferiori extremitati mēbri q̃d̄ p ipam dz moueri ꝓiungatur. Ex qua dispōne ꝓtingit vt ex parua retractōe qua musculus versus partē sue radicis trahitur: chorda fortiter trahatur: ⁊ membrum cum sua totalitate moueat. Est. n. inferiori extremitati eius continua.

Cerebrū quoq̃z fecit de⁹ vt sensuū origo essz: ⁊ motus volūtarij: ⁊ ab eo ꝑduxit neruos qui mēbris ꝓtinuant ⁊ dāt ei sensuū ⁊ motiōis modos. Nos vo oñdem⁹ vñ oriant nerui: cū de eoꝝ tractabim⁹ anathomia. Et qz ptes corpis inferiores ⁊ q̃ a cerebro valde remote sunt: ⁊ sensu ⁊ motu indigent: motū āt ⁊ sensū absq̃z neruis hēre nō pnt: nerui q̃z si a cerebro recta ptēderem via: ex lōgitudine descēsus debilitarētur: vñ eoꝝ ptensio nec firma foret nec fortis: fecit de⁹ sub craneo foramē p q̃d̄ ptē cerebri ꝑduxit q̃ nucha vocat: q̃ qz mollis erat: ad ipi⁹ custodiā dorsi spōdiles ⁊ sūsenta ossa fecit: quēadmodū ad cerebri custodiā cranei ꝓdidit ossa: quā talr munitam scōm corpis lōgitudinē plōgauit: ex q̃ ēt cū in alicui⁹ mēbri directo ē q̃d̄ ei appropiquat neruos ꝑduxit: q̃ p spōdiliū foramina exeūtes: ipsi mēbro ꝓtinuant: sensū ei dātes ⁊ motū. Cerebro igr̄ si graue supueneriť accīs: toti corpi sensus auferet ⁊ mot⁹. Nuche vo si acciderit mēbris q̃b⁹ nerui ab illa pte nuche ꝑcedētes ꝓiungunt: ⁊ q̃ sub eis sūt motus auferent ⁊ sensus. ¶ Cerebꝝ. n. q̃si fons sensuū ē: ⁊ mot⁹ voluntarij. Nucha vo sicut fluui⁹ magn⁹ ab eo manans. Nerui āt q̃ ab ea ꝑdeunt sicut riuuli ex fluuio exeūtes. Sōti vo cum aliqd̄ acciderit ipedimētū: erit cōmune Qd̄ si riuulus euenerit nocumentum: erit ꝑpriuz locoꝝ ad q̃ ipsi dirigunt riuuli. Iōq̃z scire vñ quisq̃z oriat nerus: ⁊ ad q̃d̄ mēbꝝ dirigatur in arte medicine ē putile q̃d̄ ⁊ Gal'. in libro de interioꝝ mēbroꝝ passiōib⁹ testat: sic inquiēs. Quidā in itinere roman⁹ de mulo lapsus sup lapidem cecidit: a q̃ vna ex spōdilibus lesa fuit ex cui⁹ lesiōe digitus auricularis: ⁊ medi⁹ duriter ad tēpus mouebāt quib⁹ medici empla ⁊ alia medicamina supponebāt: ex q̃

bus eger nullū sentiebat iuuamen: qd Gal. cernēs eadem medicamina spondilib⁹ a quib⁹ nerui qui ad pdictos digitos ptendunt ⁊ pcedunt superposuit: ⁊ sic breui eū restituit sanitati. Nerui qdē in principio sui exitus a cerebro vel nucha molles multū sunt: ⁊ ipsi cerebro vel nuche similes. cū āt magis elōgari incipiunt indurant. donec pfectā neruoꝝ formā suscipiūt. Juuamēti igit neruoꝝ sūma est: qp ipsi sunt instra ⁊ vie per que sensus ⁊ mot⁹ oib⁹ tributur mēbris ⁊ trāsfundit: vñ si ex trāsuerso incidant aut sensus: aut mot⁹ mēbri: aut vtrūq; destruit: ad qd ipsi dirigūtur: Nucha vo si pstringatur aut ex trāsuerso incidatur: sensus ⁊ motus oīuz mēbroꝝ quoꝝ nerui a locis pdeunt qui sub illa sunt incisione auferūtur: in lōgitudine aūt lz ipa incidatur: nō multū tñ ipediet. Sili qz mō neruoꝝ incisio in lōgitudine si acciderit nō magnā faciet lesionē. Ex trāsuerso aūt si euenerit: actio illa destruet ꝓm mensurā qua incisio penetrauit. ⁊ partē vsus ad quā penetrauit. ¶ Cerebrū āt pter ꝗ qd ipz ē origo sensus ⁊ motus volūtarij. ē et ꝓm Gal. sniaz: ima ginatiōis: cogitationis: ⁊ memorie fundamētū. Imaginatio qdē in duobus vētriculis anteriorib⁹ perficiur: cogitatio vo in medio expletur: memoria āt posteriorē possidet ventriculum.

Loruero fecit deus vt esset fons ⁊ origo inati caloris: ⁊ vt ab eo totū corp⁹ calefieret p arterias que ab ipso ad oia mēbra pcedūt. Uñ si aliqd mēbꝝ arterias amiserit que ad ipm venire psueuerāt pgelatur ⁊ motus ⁊ sensus indurantur ꝓus: deinde destruuntur: ⁊ postremo quasi mortuū redditur. ¶ Musculi. n. ⁊ nerui necnō ipm cerebrū: vt in sua pseruētur nā: ⁊ vt suas perficiāt actiōes: qdā inati caloris idigēt mēsura: quāobrē arterie eis trāsmisse sunt. ⁊ qd aīal supra vegetabilia hz: est ꝓmū iuuamen qd a corde ptrahit. Qd aūt a cerebro recipit est scdm p qd ē pfectio: ⁊ ad qd tota actoris intētio volūtas pna fuit. Qd vo ab epe suscipit iuuamētū: ē et cū vegetabilib⁹ cōe: nō. n. recipit ab eo nisi nutrimētū ⁊ incrementū: sz qz cordi vt in sua pseruaretur nā: aeris attractio eo superioris nēcia fuit: ⁊ aeris in suis pcauitatibus nimis calefacti expulsio: fcā fūt ei aerē attrahēdi instra: pectus vz. ⁊ pulmo: ⁊ inter ipa ⁊ cor pcauitates ⁊ foramina posita sunt: per q aer attractus trāsire possit: quēadmodū cuz de huius dispōne tractabimus dicturi sumus.

Epar aūt ad sanguis gnātionē atqz ipi⁹ depurationē scm est: ⁊ vt vene ab ipso manantes ad oia mēbra dirigātur: ⁊ ad ipsoꝝ hūectationē ⁊ sāguis disionē put cuiqz nēciū est. qz obrē nutrimētū ⁊ eoꝝ pseruatio q sicut fuerant remanēt puenit: ⁊ eoꝝ incrementū fit, que crescūt. Nulla. n. remanent vt fuerūt: nisi ex qbus nihil dissoluitur: sicut est dispō in lapidib⁹. vt iacintho: auro: ⁊ vitro. vel qz qd dissolutū est in eis restauratur: sicut aq maris: que lz qtidie magna patiatur dissolutionez. tñ ab itroitu fluminū singlis dieb⁹ restaurationē suscipit. vñ sp eadē fere forma remanet bñ custodita tāta qzta fuerat qz ppē paruitatē sui sensibile nō ē. Corpa igit aīaliū qz ex eis que dissoluūtur cōposita sunt nō fuit possibile vt augmētari vel in suo statu permanere possent absqz nutrimēti bñficio. sz qz nutriētia cū dissolutis nō fūt spēi vni⁹: mēbꝝ in corpore adesse oportuit qd ipa in dissolutoꝝ filitudinē permutaret. Nutrientia vo qz nō totalr pueruntur. sz quedā eoꝝ pars pueritur ⁊ assimilatur. pars autē alia remānet qñ hūor superflu⁹ nō suscipiēs pueritionem neqz assimilationē eoꝝ que dissoluta sunt: que si in corpore remanēt: gūtū egritudinū mās gnāret ppārata sunt eius expulsioni instra apta ⁊ canales. Et qz nutritionis operatio in tribus locis perficitur tria superfluitatū sunt gna.

¶ Una qdē ē pme digōnis superfluitas que. s. in stō fit ⁊ intestinis ⁊ vocatur stercus siue egestio. ¶ Alia vo scde digōnis est superfluitas que in epe perficitur qñ sanguis gnātur. ⁊ ipa qdē est colera ru. ⁊ nig. ⁊ vrina. Hec āt tria a sanguine separata ppria a qbus suscipiuntur receptacula hñt sicut fel colerā rubrā: melancoliā splen: ⁊ vrinā renes suscipiūt. quēadmodū dicturi sum⁹ in manifestiori tractatu: cū de hoꝝ mēbroꝝ formis loquemur. ¶ Digōnis vo tertie supfluitas que in oib⁹ fit mēbris cū illis assimilatur sanguis q vnicuiq illorum delegatur est sudor ⁊ sordities: ⁊ qcqd ex superfluitatib⁹ a mēbris exeūtib⁹ eis assimilatur vt mucilagines ⁊ lippitudies ⁊ his silia. ¶ Preterea modi mēbroꝝ in corpe quattuor existunt. qrū tres sunt principaliū q in vite pseruatione valde sūt nēcia. qrū quedā nutritiōis sunt instra vt stōus: ⁊ epar: ⁊ eorū canales: ⁊ vene ⁊ vie que ad ipa pueniūt vt os: ⁊ meri ⁊ relique vie que ab eis exeūt: vt intestina. ⁊ istrumēta calōris inati ⁊ pseruationis ipius. qrū pma sunt cor ⁊ arterie. secūda vo pulmo ⁊ pectus. ⁊ qcūq; alia valēt ad aeris attractionē quēadmodū in suo loco dicturi sum⁹. Alia vo eoꝝ sunt instrumēta sensus ⁊ mot⁹: ⁊ intellectualiū actionū: q sunt cerebrū: ⁊ nucha: ⁊ nerui: ⁊ musculi: ⁊ chorde. ⁊ que sunt silia his nēcia ⁊ valētia ad pplendā actionē ⁊ passionē. In vnoqz āt mō istoꝝ istrumētoꝝ vnū est pncipale ⁊ operans. Alia vt seruientia ⁊ ipm in suis actiōib⁹ adiuuātia. Instrumētoꝝ vo nutritiōis pncipale est epar. sz inati caloris instrumētoꝝ pncipale est cor. ⁊ instrumētorū sensus ⁊ mot⁹ ⁊ intellectualiū actionū pncipale est cerebrū. Unūqdq; aūt istorū alij duob⁹ pnexū est ⁊ eis indiget. Epar. n. nisi oibus alijs mēbris nutrimētū transmitteret dissolueretur. Ipm qz nisi a corde calorē hñet: ei⁹ nō pseruaretur suba q sua pletur actio. Cerebrū ēt si nō ab arterijs calefieret nec aeris que ab epe pcedūt nutriet: ei⁹ nō pseruaretur nā q suas aptū ē pficere actiōes. Musculi qz pectoris nisi a cerebro mouerentur: aerē attrahi foret ipossibile neqz cordis pseruaretur suba q calor inat⁹ qui est in corde euentatur. ¶ Quarti vo mēbroꝝ modi pncipalia sūt instrumēta gnātiōis. q sunt matrix: ⁊ vga: ⁊ testiculi. ⁊ vasa spmatis. hec aūt istrumēta nō fūt nēcia vt vnū pduret singulare. sz vt spēs pmaneat ⁊ pseruetur. Qz. n. deus qui sit bñdictus: corp⁹ hois ex corpibus fecit dissolubilibus: non durabilibus neqz stabilib⁹: vñ cū non sit possibile vt vnū singulare sp manēt: fecit gnātiōis instrumēta per que saltē spēs durare posset. Ista aūt que pmisimus summe sunt ⁊ aggregationes de mēbroꝝ dispōnibus ⁊ ipoꝝ iuuamētis. qd totū nos clarius dicem⁹. ⁊ ꝓm plēs disiōes. Sūmas tñ colligē nō dimittem⁹. hui⁹. n. libri intētio nō fuit postrema oia colligere.

¶ De forma capitis ossium. Cap. ij.

c **Aput** qd est nāle: lz nō ex toto tñ rotundū est In quo multa sunt foramina: per que multi egrediuntur nerui: ⁊ vene intrant: ⁊ arterie. Ipm qz anteri⁹ in parte. s. frontis ⁊ posterius in occipitio eminens est: In vtraqz vero auriū parte est latum: foraminū aūt oium que in ipo sunt maius est illud qd est in occipitio per qd nucha egreditur. Ipm pterea ex multis cōpositum est ossibus: quoꝝ vnū alij ptinuat. Locus vo vbi cōiunguntur: serrarū pciunctioni filis apparet. Cranio aūt superior ptinuatur mandibula in qua maxille ⁊ dentes ptinent supiores que ēt ex multis cōponitur ossib⁹: quoꝝ vnū alij ad serre filitudinē ptinuatur. ¶ Post hāc āt mādibula est inferior: in qua inferiores existūt dentes. Cur quid ē ossa nō ad serre filitudinē vt pdcā sed sol ptinuantur iuncturis. Inferior nāqz mādibula motu indiguit. q qdē supiori ptinuatur mādibule in loco q cephin arabice vocatur. i. sustentatio. Hec aūt dētib⁹ exceptis: ex duobus cōpōitur ossib⁹ que ad serre filitudinē in medio mēto ptinuantur. ¶ Est pterea sub craneo in pte posteriore qddā magnū os: qd inter ipm craneū ⁊ superiorē mādibulā positū ē: a quo diminutio que in ossiū inuēitur figuris pplex qd alguateda vocatur. ¶ Oia igit capitis ossa cū numerata fuerint. xxxvi. erūt exceptis dētib⁹ quoꝝ sex ipius cranei ppa sunt. ⁊ vnū qd vocatur alguatedi super qd sex predicta sunt ossa. ⁊ mādibule superiores qttuor.

decim: ⁊ inferioris duo. ¶ In vnaq̃q; aũt mãdibula sunt dẽtes sexdeci: quoꝝ duo sunt incisores: ⁊ duo qui istos vtrinq; sequũtur quadrupli noiantur. post q̃s vtriq; sũt duo q vocãtur canini. post q̃s sunt qnq; molares dextri. ⁊ qnq; sinistri. qñq; tñ de molarib⁹ minuitur vn⁹: ⁊ nõ sunt nisi quattuor. ¶ Molariũ aũt supiorꝝ qdã tres hñt radices qñq; q̃ttuor. Inferiores vo molares duas tm̃ hñt radices exceptis duob⁹ molarib⁹ vltimis qui hñt tres: q̃ꝝ vn⁹ est ẽ dextra: ali⁹ in sinistra. Alij vo dẽtes vna tm̃ radice sũt cõtẽti. Sunt itaq; oia capitis ossa quinquagintaquinq;.

Capiti aũt iuxta magnũ foramẽ per qd nucha egredit. ꝑma ex spondilibus colli ꝓtinuat: q̃ qdẽ sunt septẽ. Me aũt a duab⁹ ptib⁹ sũt pforate. p quaꝝ foramina nerui progrediunt q ad dextrũ ⁊ sinistrũ dirigunt latus. ¶ Post has aũt spõdiles collaꝝ sũt: q̃. xvij. numero sunt. q̃rũ. xij. spondiles pectoris dicunt: eo q̃ in eaꝝ rectitudine inferior pectoris termin⁹ finitur. Quinq; vero q̃ sequunt: sũt spõdiles renũ ⁊ alcati. Sũt igit oẽs spõdiles q̃ ab exitu nuche vsq; ad os qd sup renes locat vigintiq̃ttuor. Quñq; tñ addit vnavel minuitur qd p rarũ est. Ex ꝗ vo loco os alauis spõdilib⁹ ꝓtinuat. qd ex trib⁹ ꝓponitur ptib⁹ q̃ sunt spõdilibus silres. Cui ab inferiori os alhosor ꝓtinuatur: qd ex trib⁹ silr cõpositũ est ptib⁹. Naꝝ ãt tertia q̃ est iferior: ẽ cauda q̃ ẽ cartilago ossuosa. ¶ Ab vnaq̃q; aũt duarũ p̃dcãrũ spõdiliũ iunctura in vnaq̃q; duaꝝ partiũ egredit neru⁹ q ad illã corpis pte ptẽdit: ⁊ in ipa diuiduur. Ab extremitate vo caude vn⁹ tm̃ pgreditur neru⁹ q illis diuiditur locis. Duo vo ancarũ ossa. q̃ꝝ vnũ est in vno latere: alterũ in altero: ossi qd est alauis ꝓtinuantur vnũ. s. ab vna pte: alterũ ab alia. in qb⁹ sũt ancaꝝ pyxides q̃s ossiũ capita q̃ sũt in coxis igrediunt: q̃ ⁊ ipsaꝝ vocãt vertebra. Iste aũt sunt forme ossiũ ⁊ spondilium que sũt in posterioribus ab ortu nuche vsq; ad caudam.

Nũc vero alioꝝ ossiũ formas q̃ sũt sub collo noiare incipiem⁹. De qb⁹ sũt duaꝝ furclarũ ossa: ⁊ ossa spatularũ. ⁊ pectoris ossa. ⁊ ossa manuũ: ⁊ ossa femoris: ⁊ pedũ ossa. Furcule vo os exteri⁹ gibbosum est ⁊ interi⁹ ꝓcauũ: cui⁹ vnũ duoꝝ capitũ humero ꝓtinuatur capiti. s. ossis: qd adiutoriũ vocat. Alia aũt extremitas sũmitati pectoris continuatur: vbi est pyxis gule.

Spatula vero a parte qua dorso superponit lata est: cũ qua caput cartilaginosuz ꝓtinuatur. A parte vo qua furcule appropinquat est rotũda: in qua ẽ pyxis quã caput ossis qd noiat adiutoriũ ingredit. ¶ Pectoris aũt ossa sunt toraꝝ: q ex septẽ cõponitur ossib⁹ in q̃rũ cuiusq; extremitate ẽ cartilago. quoꝝ p̃ncipiũ est a pyxide gule: finis vo est inferius paꝝ sub mamillis: qui locus est angustior oibus locis que sunt in ventre: q̃ cum palpantur mollia inueniuntur ossa non habẽtia.

Coste vero in vnoquoq; latere sunt duodeciz: q̃ curue sunt. Quarũ oium longior est media. Quarũ septem vna duarũ extremitatũ: q̃. s. ẽ posterior dorsi spõdilibus ꝓtinuatur. Que vo añrior ẽ: vni ex ossib⁹ q̃ in torace sunt cũ capite cartilaginoso ꝓtinuat. Ex his vo qnq; curtãtur ita q̃ toraci nõ ꝓtinuãtur: q̃ꝝ extremitates cum p̃muntur: interi⁹ flecti reperiuntur: q̃ posteriores noiantur coste. Qd vo sub torace de ventre existit totum mollе est vsq; ad femoris ossa.

Nũc aũt manuũ ⁊ pedũ ossa noiabim⁹. Man⁹ qdẽ os p̃mũ illud ẽ: qd adiutoriũ vocatur: qd ẽ os vnũ exteri⁹ gibbosuz: iteri⁹ ꝓcauuz: cui⁹ caput spatule pyxidẽ igreditur. p quãtitatẽ q̃ tã p̃pata ẽ ei. Hec ẽ igitur vna suaꝝ extremitatũ. Alia vo extremitas in cubito ẽ in quo est rotula instro hauriẽdi aquã filis quã suprioris focilis ingreditur extremitas. Duoꝝ vo fociliũ lõgitudo ẽ a cubito vsq; ad rasceta. q̃ꝝ vnũ qd est min⁹: superius vocatur focile. Aliud vo q̃d ẽ mai⁹: inferi⁹ vocatur. Quorũ vnũq̃dq; in suis sũmitatib⁹ q̃ a pte rasceta st: additamẽtũ q̃ddã hz p q̃d fit iũctura q̃ existit inter rasceta ⁊ ipsa.

Rasceta aũt ex octo ꝓpõitur ossib⁹: q̃ꝝ q̃ttuor i duobus ordib⁹ disposit: alia quattuor eodez ordie disposita in lõgitudie ꝓtiũgunt: q̃ cũ mltũ dura sint medulla carẽt. q̃ꝝ figura ẽ curua. ex q̃ rasceta figura apta puenit. Post rasceta vo ẽ pectẽ q ex quattuor ꝓpõitur ossib⁹: q̃ ossib⁹ rasceta gbusdã ligamẽt valde firmis cõtinuãtur. Pectinis vo ossib⁹ digitoꝝ ꝓtinuãtur ossa que i vnoq̃z eoꝝ st tria. q̃rũ vnũq̃dq; alij ꝓnexiõib⁹ vl iũcturis ꝓfirmatis ligamẽt ꝓtinuatur. Oia igr man⁹ ossa st. xxx. Os. s. q̃d adiutoriuz noiatur: ⁊ ossa duo q̃ focilia vocãtur Rasceta q̃z ossa q̃ sũt octo: ⁊ ossa pectinis q̃ sunt quattuor: ⁊ qndecim q̃ sunt digitorum qnq;. Os ãt polict p̃muz superioris focilis extremitati ꝓtinuatur in loco iuncture ample ⁊ laxe. Q̃ ideo factum est: qz magno indiguit motu: vt reliquis quattuor digitis ꝓiungi posset.

Ossiũ vero pedis p̃mũ ẽ coxe q̃d ẽ vnuz exteri⁹ gibbosuz: iteri⁹ latuz. Cui⁹ suprior extremitas ẽ rotunda q̃ coxe vocatur vtebꝝ. Hoc qdẽ ãche pyxidẽ igreditur: a qb⁹ p̃ma iunctura fit pedis. Eius vo inferior extremitas pyxidẽ maioris duoꝝ fociliũ crurũ ingredit. Duoꝝ vo fociliũ termin⁹ a genu vsq; ad calcaneũ ptendit. Q̃ ãt ex his duob⁹ maius est: inferius vocatur focile: qd ẽ altero lõgius est. ¶ Min⁹ vo focile vocat superi⁹. Hoꝝ ãt duoꝝ fociliũ sũmitates calcaneo ꝓtinuant a qbus tertia pedis orit iunctura. Iũcture aũt q̃ in genu est superponit os rotundũ: cartilaginosuz: qd genu noiatur oculus: ⁊ a qbusdã vocat mola. Calcaneo vo in añrior ib⁹ os qd vocatur nauicula ꝓiungit. Inferi⁹ aũt cuidaz ꝓiungit ossi: qd achib vocat: qb⁹ pedis rasceta q̃ ex trib⁹ ꝓponit ossib⁹ ꝓtinuatur. Ex qb⁹ q̃ ad id qd ꝗ est nẽcium apta puenit forma. ¶ Rasceta ãt pedis cõtinuatur pectẽ q ex qnq; ꝓponit ossib⁹ quib⁹ digitoꝝ ꝓtinuant ossa: que in vnoq̃z sunt tria: excepto magno digito in quo duo tm̃ sunt ossa. ¶ Oia igr pedis ossa. xxix. sunt. Anche. s. vnum cruris duo: ⁊ os calcanei: ⁊ os qd vocat achib: ⁊ os nauicule: ⁊ ossa tria ex qbus pedis cõponit rasceta. ⁊ alia qnq; ex quib⁹ pedis ꝓponitur pectẽ: digitoꝝ q̃z ossa. xiiij. ⁊ os genu. Et cũ oia corpis ossa numerata fuerint prout Gal. numerauit ducẽta: ⁊. xlviij. erũt: excepto osse qd ẽ in epigloti: qd laude grece lre os file nuncupat. cuius hec ẽ figura. ¶ Os q̃z qd est in corde: qd a quibusdã chirurgicis cartilaga dr: ⁊ ossa pua a quib⁹ vacuitates q̃ sunt in iũcturis replentur ⁊ vocantur fisauiachel excipiuntur.

¶ De musculis. Cap. iij.

m **Usculi** qui in toto reperiunt corpore cum ꝑm Gal. numerati fuerit ⁊ diuisi qn gẽti. xxix. inuenietur: de quib⁹ prout nro ꝓpetit tractatui loquemur. Musculũ itaq; ex carne ⁊ neruo ⁊ ligamento cõponi dicimus. Ipsi q̃z voluntarioꝝ motuũ sũt instra: quoꝝ figure ꝑm suoꝝ diuersitatem locoꝝ put eis necesse est diuersificant. Plures ãt ex eis ita vt carne sunt circũuoluti ptenduntur: vsq; q̃ ad suas inferiores pueniant extremitates. Ex quoꝝ extremitatib⁹ q̃ddã exorit corpus qd chorda vocatur. Que q̃usq; illi⁹ mẽbri qd p ipam moueri dz inferiori ꝓiungatur extremitati porrigitur. Mẽbrũ vo per illã mouetur sic. Colligitur. n. ⁊ ad sue radicis ptẽ retrahit. Mã tm̃ mẽbrũ ad illã retrahit partẽ ad quã colligit muscul⁹. si ãt mẽbrũ qd mouet magnũ fit: muscl⁹ q̃z ipz mouẽs magn⁹ erit ⁊ gss⁹. A q̃ autvna gssa aut plẽs oriuntur chorde: q̃ mẽbro qd dz moueri ꝓtinuant. Plerũq; ẽt in vnius mẽbri motu multi musculi sibiinuicẽ auxiliũ p̃bent. Musculus ãt qui paruũ mouet mẽbrũ: puus est ⁊ subtilis. Musculus nãq; qui est in coxa ⁊ totũ mouet crus: valde est magn⁹. Musculi vo superiores mouẽtes palpebras: multũ parui sunt ⁊ subtiles a qb⁹ chorda non oritur. Qẽ igr mẽbrũ qd volũtario mouetur motu musculum hz q̃ mouetur. Q̃ si ad partes mouẽtur ꝓtrariae: in situ ꝓtrario musculos hz: ab vno q̃z q̃ruz ad suã trahitur partez qñ talr mouetur. Musculus vo ei ꝓtrarius a sua

tūc gescit actiōe. Cū aūt gsq; musculus in situ ꝓtrario positus suā simul pfecerit actōez: mēbꝫ tūc erectū erit i neutrū duaꝫ declinās ptē. Verbi gra. Man⁹ cū a musculo q ē in domestica brachij ptē trahit iteri⁹ curuat: si vō a musculo q pōit i silvestri brachij pte trahit exteri⁹ flectit. Cū vō ab vtroq; sil trahit eq̄l iter illos duos mādebit ⁊ erecta. Motus āt voluntarij q i corpe sūt: hi sūt. Mot⁹. s. q ē i cute frōtis: ⁊ oculoꝫ mot⁹: ⁊ mot⁹ maxillaꝫ: ⁊ sūmitatis nariū motus. ⁊ labioꝫ: ⁊ ligue: ⁊ epiglotti mot⁹: ⁊ mot⁹ mādibule inferioris ⁊ capitis mot⁹: ⁊ colli: ⁊ mot⁹ humeri: ⁊ iūcture spatule ⁊ adiutorij mot⁹: ⁊ mot⁹ iūcture q fit a sūmitate adiutorij ⁊ brachij ⁊ mot⁹ iūcture focilū ⁊ rascete: ⁊ mot⁹ digitoꝫ ⁊ vniuscuiusq; suaꝫ iūcturaꝫ ⁊ mot⁹ mēbroꝫ q̄ sūt i gutture: ⁊ alij duo mot⁹ q iferi⁹ labiū mouēt iferi⁹: ⁊ supi⁹ mouēt supi⁹: ⁊ mot⁹ pectoris q fit i attractōe aeris ⁊ virge mot⁹: ⁊ mot⁹ vesice qñ ꝓ retinēda vrina claudit: ⁊ sūmitatis recti itestini mot⁹ q fit vt sterc⁹ exire ꝓhibeat: ⁊ motus mirach vētris: ⁊ mot⁹ iūcture q̄ fit ab ācha ⁊ coxa: ⁊ mot⁹ genu: ⁊ mot⁹ iūcture pedis cū crure: ⁊ mot⁹ digitoꝫ pedis Quoꝫ vnusq;q; musculos hz figuras ꝓtractioni ⁊ extēsioni aptas hntes: qb⁹ mot⁹ pfici possint pdicti. quos oēs si inuestigare ⁊ distiguē icepim⁹: augmentabit liber ⁊ puēiem⁹ ad id ex q̄ nō magna puēit vtilitas. nō ē. n. possibile vt musculoꝫ forma ita altioꝫ mētib⁹ nris ifigat sermōib⁹: quēad modū i ossib⁹: ⁊ neruis: ⁊ vēis: ⁊ arteriis. In his. n. musculis freqns necessari⁹ ē visus: testificatio: ⁊ studiū mlt̄ū. Jō q̄z musculoꝫ q̄ mēbris sūt: numeꝫ tm̄modo ꝓphēdem⁹.

Dicemus itaq; q̄ i facie sūt musculi. xlv. ex qb⁹ ad oculoꝫ ⁊ suaꝫ palpebraꝫ mot⁹ sūt xxiiij. Ad mādibule vō mot⁹. xij. Et faciei ptibus q̄ voluntarie mouentur. ix. Quoꝫ vnus est sub extremitate cutis frōtis: cui⁹ auxilio fit vt magna fiat oculi aptio. ⁊ alij duo a quibus nariū mouet extremitas. ⁊ alij duo qui superi⁹ labiū mouēt sursum: ⁊ alij duo qui labiū inferi⁹ deorsum mouēt. Preter hos vō sūt duo musculi q mouēt maxillas.

Musculi vō a qb⁹ caput mouet ⁊ collū sunt. xxiij. Quoꝫ quidā solūmō caput mouent ad partē in qua est musculus. Alij vō ēt cū capite mouēt collū. Et sunt alij q ipm mouēt sursum: ⁊ qdā eoꝫ mouēt ipz añri⁹: quidā vō posteri⁹ ⁊ alij dextrorsum ⁊ alij sinistrorsum. Linguā vero mouētes nouē sunt. Qui aūt gulam et epiglotim mouent: sunt trigintaduo.

In cuiusq; aūt spatule motiōe in oi latere sunt septē q oēs ipsi⁹ pficiūt mot⁹. Abvna quaq; ēt pte sunt. xiiij q adiutorium mouēt. Adiutorio q̄z abvnaquaq; pte supponunt q̄ttuor: quoꝫ duo qui sūt iterius: brachiū trahūt iterius: ⁊ duo qui in silvestri sunt pte ipm extēdūt. Sūt ēt in vnoq; brachio decē ⁊ septē q̄rū decē in pte silvestri: ⁊ septē in pte locātur domestica: a q̄bus man⁹ intus ⁊ extra ⁊ ad ptē pollicis: ⁊ ad partem auricularis mouetur: ⁊ ꝓtrahunt digiti ⁊ extenduntur.

In vnaquaq; vō manu abvnaquaq; pte sunt decē ⁊ octo a quibus digiti versus pollicem ⁊ versus auricularem mouentur.

Ad pectoris vō mottonē: cētū ⁊ septē musculi sūt ꝓstituti: q̄ꝫ qdā dilatāt: alij vō ipm ꝓstringūt. Qui vō oēs dorsi pficiūt mot⁹. xl. ⁊ octo sē Et sunt alij octo qui sup vētrē ab iferiore pte toraci locati vsq; ad femur ptēduntur: q̄ꝫ in lōgitudine qdā sūt qdā vero in obliquū extenduntur. a quib⁹ oēs vētris motus q ꝓstringēdo fiūt vel cōprimēdo perficiuntur. Horum etiā auxilio alij sunt motus.

In masculorū quoq; testiculis q̄ttuor iuenuntur musculi. ꝑter q̄s sūt alij q̄ttuor mouētes vgā. Est vn⁹ qui vesice collū ꝓstrigit: ne inuoluntarie vrina egrediatur. In lōgaōe filr sunt quattuor qui ipsius orificiū tenēt: ne stercus inuolūtarie exeat In natibus ēt sunt. xxvj. a quib⁹ coxe mouent. Coxis etiā sūt. xxvj. a quib⁹ coxe mouētur quoꝫ sit⁹ est supior. Coxis vero. xx. supponunt q crura mouēt. Ad pedis aūt motionē ⁊ quorūdā suoꝫ digitoꝫ suppositi sunt crurib⁹. xxviij. Ut autē reliqui pedis digiti moueātur super pedes. xxij. sunt locati.

De neruis. Cap. iiij.

Eruorū ort⁹ aut a cerebro ē aut a nucha. nucha āt a posteriori cerebri pte egredit: q̄ pāniculis iuoluitur cerebri: q̄s cū de cerebri tractabim⁹ anathomia noiabim⁹. Spōdilib⁹ q̄z cooperit vsq; q̄ puenit ad os qd vt dixim⁹ alohosos vocat. Ab hac āt nucha pynāq̄z duaꝫ spōdiliū iūcturā. vnū neruorū par exorit: q̄ꝫ vn⁹ dextrorsū alter sinistrorsū tēdit. Qd tā diu fit q̄usq; puenit ad finē alohosoe: a q̄ neru⁹ pari carēs egredit: q̄z obrē ipar dr̄. Neruī filr a cerebro egrediētes pares iueniunt: q̄ꝫ vn⁹ dextrorsū ali⁹ vt pdcm̄ ē sinistrorsuz dirigit. Primū vō hoꝫ septē pariuz neruoꝫ q a cerebro pdeūt. duos hz neruos: q in anteriori cerebri pte exoriunt: ⁊ oculi directi sensuz visus eis tribuūt. q̄ꝫ vnusq;q; ꝓcau⁹ est: qui cū aliquātulū ab eo elōgati fuerint ꝓiūgūt ⁊ extrorsūq; ꝓcauitatib⁹ vna ꝓuenit ꝓcauitas. ante tū q̄z egrediant ex craneo separant. q̄rū vnusq;q; a craneo exiens: oculo in pte sua existēti dirigit. Par āt scdz: post pmū orit par: qd ꝑ foramia q̄ in sinu oculi sūt exit a craneo: et p oculoꝫ musculos spgit dans eis suos mot⁹. Tertiū vō par post scdi parī ortū exorit: vbi pm⁹ cerebri vēter ad scdz pꝓuenit vētrē. hos āt vētres postea dicā. Quarto q̄z pari qd ē post ipm admiscet a q̄ postea separatū i q̄ttuor didit ptes. q̄ꝫ vna ad vētrē sub diafragmate descēdit. Aliaꝫ vō q̄dā ꝑ loca faciei: ⁊ auriū ⁊ nariū spgit. Quedā āt pari qd seqtur: h̄ par ꝓtinuat. Par q̄z quartū post tertiū exorit par: ⁊ per palatū spgit dans sensum ei ꝓpriuz. Quintū āt par est per cui⁹ vnā partē audiēdi fit sensus: ⁊ per aliā mouentur musculi qui faciē mouent. Par q̄z sextū ē cui⁹ vna ps gutturi transmittit ⁊ lingue: alia vō musculi q in spatulis sunt: ⁊ in mēbris q̄ sunt circa ipas dirigit. Alia vō pars p collū descendit q̄ a se mltos emittit ramos: quoꝫ qdā ad musculos qui sunt in epiglotti vadūt: q cū ad pect⁹ veniūt didunt iterū. q̄rū ptes q̄dā sursū reuertunt q̄usq; musculis qui sūt in epiglotti ꝓiūgāt. Alie vō p cordis capsulam spgunt: ⁊ p pulmonē ⁊ meri ⁊ p loca his vicia. qd vō ex h̄ pari reliquū ē qd est ēt ei⁹ maior ps q̄usq; penetret diafragma ꝓtēdit: ⁊ eius maior ps ori ꝓtinuat stōi. Alij vō eius ps pāniculo epatis ⁊ splenī ꝓiungit ⁊ alijs viscerib⁹: vbi etiā tertij paris partes q̄dā ei ꝓtinuant. Septimū āt par a posteriori parte cerebri a qua oritur nucha: generatur qd per lingue ⁊ epiglotis diuiditur musculos.

¶ A nucha vō. xxxj. paria neruoꝫ exoriunt: ⁊ vn⁹ neruus q caret pari. q̄ꝫ septē a colli spōdilib⁹ oriūt. xij. vō paria a dorsi spōdilib⁹ vsq; vbi dorso opponit pect⁹ exoriuntur. Quiq; vō paria q̄ sūt post ista ex spondilib⁹ cath in q ē inferior dorsi loc⁹ ab iferioꝫ costarū ꝑ spōdilib⁹ nascunt. Ab osse āt alahauis tria alia oriūt: post q̄ alia tria ab osse alohosos exorta repiunt. Ab alohosos vō sūmitate neru⁹ pari carēs exorit ex medio ei⁹. Primū aūt istoꝫ pariū a nucha pcedētiū: a pme spōdil colli foramie exorit qd caput ascēdēs ꝑ ipi⁹ spgit musculos. Par āt scdm a foramie: qd iter pmā ⁊ scdaz repit spōdilē exortū: cuti ꝓtinuat capitis dās ei tactū: ⁊ Muscul q̄z colli ꝓiūgit ⁊ maxillarū dās eis motū. Et par tertiū a foramie qd ē iter scdaz spōdilē ⁊ tertiā exortū in duas didit ptes. Quaꝫ vna muscul q mouēt maxillas trāsmittit. Alia vō p musculos dispartit qui iter vtrasq; locant spatulas. Per itidē q̄rtū iter tertiā ⁊ q̄rtā exorit spōdilē qd in duo didit. q̄ꝫ vnū posteri⁹ per dorsi musculos ptit. aliud vō añri⁹ ꝓtēsū p musculos segregat: q in directo ei⁹ sūt ⁊ supra ipm. Quintū q̄z par iter q̄rtā ⁊ quintā egressū spōdilē: i tres diditur ptes. q̄ꝫ vna diafragmati dirigit. Alia vero muscul qui caput mouēt ⁊ collū porrigitur. Alia āt ad musculos porrēditur spatulaꝫ. Et sextū filr par iter quintā ⁊ sextā nascitur spōdilē. Septimū q̄z iter sextā ⁊ septimā spondilē oritur. Octauū vero

inter septimã spõdilẽ ⁊ octauã nascitur vbi colli spõdiles finitũtur. Neruoꝝ vo ab his oib⁹ parib⁹ pcedẽtiũ: quidã per capitis ⁊ colli musculos partiuntur. et quidã p dorsi musculos ⁊ diafragmatis: excepti his qui ab octauo pcedunt pari. q̃ꝝ nullus ad diafragma puenit: ⁊ quidam ad adiutoriũ ⁊ ad brachiũ vadunt ⁊ manũ Sexti q̃z pari partes q̃dã ad spatulaꝝ dirigũtur musclos. alie adiutorium mouent. alie vo supiorib⁹ adiutorij ptib⁹ sensum prebent. Septimi itidẽ pari ptium q̃dã muscul' mãdãtur qui sunt in adiutorio. Alie brachiũ mouẽt. alie q̃z p adiutorij cutẽ dispguntur sensum ei dãtes. Octaui q̃z paris ptes q̃dam per brachij cutẽ ptiuntur dãtes ei sensum. Alie vo ad brachij tẽdunt musclos: manib⁹ motum pstãtes. Nonũ itẽꝝ par iter octauã ⁊ nonã egreditur spõdilẽ vbi dorsi spõdiles initiũ sumunt. Cui⁹ q̃dã partes p musculos qui sũt in costis sepantur. Alie vo per dorsi musculos partiuntur. Quedã vo ad manũ descẽdẽtes per eã segregãtur sensũ ei dãtes ⁊ motũ. Decimũ q̃z par iter nonã spõdilẽ exoriẽ ⁊ decimã: cui⁹ vna ps cutẽ trãsmissa adiutorij: dat ei sensũ Reliq̃ vo pars diuiditur: cui⁹ q̃dã pars aũri⁹ pgressa per musculos qui sunt iter costas: ⁊ per musculos qui vestiũtur super pect⁹ dispartitur: ⁊ alia ei⁹ pars per dorsi ⁊ spatulaꝝ musculos diuiditur. Et ad hũc quidẽ modũ pgrediuntur ⁊ diuiduntur reliquoꝝ pariũ nerui vsq̃z ad decimũ nonũ. Par aũt vicesimũ ẽ pmũ: cui⁹ nerui ab iferiorib⁹ dorsi spõdilib⁹ exeũt: ⁊ iter decimã nonã ⁊ vicesimã egreditur spõdilẽ. Et ad hũc modũ iter spõdiles quiq̃z oriuntur paria. quoꝝ nerui quidã vadũt aũ ⁊ per musculos qui supponuntur ventri diuidũtur. Alia autem per musculos partiũtur qui sunt super lũbos. Tertia autem hoꝝ quiq̃z paria supioza: neruis qui descẽdũt a cerebro miscẽtur. Reliq̃ vo duo paria q̃ sub istis trib⁹ existunt ramos ex se magnos mittũt: qui ad crura descẽdẽtes: vsq̃z ad pedũ extremitates peruenũt. Vicesimi ãt quiti pari nerui sunt pmi qui a pmo triũ ossiũ alahauis egrediũtur Ascẽdo ãt osse hoꝝ triũ pariũ scõm exit atq̃z a tertio tertiũ pcedit. Hec ãt tria paria oia neruis miscẽtur: qui ab inferiorib⁹ dorsi egrediũtur. q̃rũ magna pars ad pedes descẽdit. Sed tria paria sil' cũ neruo pari carẽte ab ossib⁹ alohosos exeũtia: ad virile mẽbrũ: ⁊ ad musclos ani: ⁊ ad vesicam ⁊ ad alia loca inferiora his ptenduntur.

¶De venis. Capitulum.v.

v **Eneoẽs** a gibbosa epati pte oriunt. Epar .n. iteri⁹ pcauũ ẽ: exteri⁹ gibbosũ. Sup gibbosã vo ipi⁹ pte: q̃dã magna oritur vena. q̃ quidẽ cũ paꝝ elõgata fuerit in duas diditur ptes. Quarum vna q̃ maior ẽ. ad iferiores corpis ptes deriuatur: vt oia mẽbra ibi repta: ipa ibibat. Scda vero ad supiorũ corpis mẽbrorũ ibibitionẽ supi⁹ vadit. q̃ vsq̃z adeo sursũ tendit q̃usq̃z diafragmati pcinuetur: vbi ipa in duas diditur venas: q̃ p diafragma vt nutriãt ipm disgregãtur. q̃ postea pforãt diafragma. Post cui⁹ pforationẽ: vene subtiles ab eis disgregate. pãniclo qui pect⁹ in duas didit ptes. ⁊ cordis capsule atq̃z glãdule q̃ a medici vocatur morum pti, nuãtur: ⁊ per pdcã spargũtur mẽbra: q̃rũ formas i seqn tib⁹ demõstrabo. Postea vero quidã magn⁹ ab ea separatur ram⁹: qui vni duarũ cordis auricularũ dextre. s. pcinuatur. ⁊ in tres diditur partes. q̃rũ vna dextrã cordis igreditur pcauitatẽ: q̃ ẽt alia maior existit. Scda vero ea q̃ exteri⁹ sunt in cordis superficie circuit ⁊ per ipm totũ partitur. Tertia ãt iferiorib⁹ pectoris partib⁹ pcingitur: ⁊ mẽbra q̃ ibi sunt nutrit. q̃ postq̃z pertrãsierit cor in rectitudinẽ porrigitur: q̃usq̃z ad furcl'as pectoris peruenit. In hãt itinere ramusculi ab ea subtiles in vnãquãq̃z duarum segregãtur partiũ dextrorsum ⁊ sinistrorsum. q̃ mẽbra q̃ i eorum locãtur rectitudinẽ vl' circa ipos ibibũt. Exteri⁹ ẽt a se ramos emittit qui musclos exti⁹ i pdcõrum mẽbrorum rectitudine q̃ interi⁹ sunt repertos humectãt: q̃ cum in rectitudine assellę fuerit: ram⁹ quidã magn⁹ exteri⁹ ab ea egreditur: qui ad manũ q̃ ẽ ex parte assellę illi⁹ ptẽdit: q̃ basilica nũcupat. Hec ãt cũ in rectitudie fuerit medietatis q̃ iter duas existit furculas: q̃ lũbe vocant i duaꝝ diuiditur ptes. Quaꝝ vna ad dextrã ptẽ alia vo ad sinistrã tẽdit. Haꝝ ãt vna q̃q̃z in duas itẽꝝ diuidit ptes. Quarum vna hũero supposita ad manũ a pte siluestri tẽdit: et vocat cephalica. Alia vo vtriq̃z in duas diuidit partes. Quaꝝ vna per iteriores colli ascẽdit ptes. quousq̃z cranium ingredit: ⁊ ptes mẽbroꝝ cerebri ⁊ suoꝝ pãniculorũ ibidẽ reptas ibibit. Et in trãsitu ei⁹ per collũ vsq̃z q̃ ad cerebrũ ingrediat: rami ab ea subtiles diuidunt: q mẽbra in collo occulta humectãt. Hec aũt vena guidẽ occulta vocatur. Alia ãt manifesta ascẽdit q̃usq̃z p faciem: ⁊ caput: ⁊ oculos: ⁊ nares diuidat: ⁊ mẽbra hec oia nutriat: q̃ etiaꝝ guidẽ manifesta vocat. A vena vo hũerali dũ p cubituꝝ trãsit rami q̃dã subtiles sepant: a qb⁹ ea q̃ in adiutorio exteri⁹ sunt manifesta ibibunt. Sili q̃z modo ab assellata segregãtur vena rami subtiles: q occultas adiutorij carnes nutriãt. Et cũ humeralis vena ⁊ assellata ppe cubiti iunctura veniũt: due ab eis separãtur ptes. vna. s. ab assellata ⁊ alia ab humerali: ⁊ pinctim descẽdũt q̃usq̃z vna ex eis fiat vena: q̃ purpurea vocat. Alia vero humeralis vene pars: ptẽdit per manifestas adiutorij partes: ⁊ sup focile altũ trãsit: ⁊ vocatur hec funis brachij. Assellate vo pars altera q̃ est inferioris loci p ptẽ brachij q̃ ẽ in pfũdo transit: q̃ vsq̃z adeo ptẽditur: q̃usq̃z ad caput inferioris focilis peruenit: ⁊ fit ex vno suoꝝ ramoꝝ vena: q̃ est iter medium ⁊ auriculare: q̃ saluatela vocat. Pars aũt q̃ ad corporis inferiora descendit: super dorsi spondiles trãsit: q̃ descendendo inferius porrigitur: a qua rami egrediuntur qui ad renũ fascias ⁊ suoꝝ pãniculoꝝ ⁊ ad mẽbra q̃ his circũponunt tẽdunt: ⁊ ea nutriunt. A qua postea duo magni separãtur rami: qui renũ igrediũtur pcauitates. post quos duo alij reperiuntur: q ad testiculos vadunt: deinceps etiã ab eadẽ in directo cuiusq̃z spondilis: duo alij separãtur rami. qui ad vtraq̃z pcedẽtes latera: mẽbra que circa ipa sunt: q̃ vel occulta sunt: vt matrix vel vesica: vel manifesta sicut venter ⁊ ilia: humectant. que cum ad vltima peruenerint spondilẽ: in duas separãtur partes. quarum vna ad dextrũ pedẽ: ⁊ alia ad sinistrũ tẽdit: ⁊ ab his segregantur partes q̃ coxarũ nutriũt musculos: quarum q̃dã sunt occulte: a quib⁹ occulti nutriuntur musculi: q̃dã manifeste: q̃ manifestos humectãt musclos q̃ iterũ cũ ad genu peruenerit: in tres diuiditur partes. quaꝝ vna per mediũ trãsit: cuius rami oẽs cruris nutriunt musculos: q iteri⁹ ⁊ exteri⁹ reperiũtur. alia vo ad ptẽ cruris domestica tẽdit: q̃ vsq̃z adeo taliter icedit: donec sup cauillã iterior em apparere incipiat: ⁊ tũc ex ea fit vena: q̃ saphena vocatur. pars vo tertia: ad partẽ cruris siluestrẽ tẽdit: q̃ sil' occultatur: q̃usq̃z ad cauillã peruenit exteriorẽ: q̃ ẽt vena dr̃ sciatica. Ab vna q̃q̃z ãt istaꝝ cũ ad pedẽ puenerit separant partes q̃ per pedẽ segregãtur. q̃ꝝ ille q̃ in partib⁹ dictoꝝ minimi. s. ⁊ scdi ab eo reperiũtur: vene sciatice ptes sũt. Que vo in partib⁹ reperiunt pollici vene saphene sunt partes.

¶De artarijs. Cap.vj.

a **Rtarie** oẽs a corde pcedẽtes ab eius sinistra oriũtur pcauitate. Ab hac ãt duo exeunt artarie: q̃ꝝ vna que minor ẽ vna tm̃ velatur tunica que ẽt aliaꝝ artariaꝝ duab⁹ tunicis q̃cilior existit. hec q̃z in vene essentiã transiens: pulmonẽ ingreditur ⁊ per ipm partitur. Ab alia vo que multo maior est: in sua pria egressione duo separantur rami quoꝝ vn⁹ q minor ẽ: ad dextrã cordis tẽdit pcauitatẽ. Alter vo ad ea que circũq̃q̃z in cordis pfistũt superficie trãsmittitur. deinde igreditur ipm: ⁊ in ipo spargitur. Hui⁹ ãt artarie pars que post duoꝝ ramoꝝ pdictoꝝ separationẽ ab ea remãsit in duas separatur partes. quarũ vna quidẽ ad inferiores corporis descẽdit partes. altera vero superiora petit corporis. Hec aũt ps supiora petẽs: in ramos dispartitur ad vtraq̃z

tēdētes latera:q mēbris in ipōx ramōx rectitudie existē
tib⁹ ꝓtinuātur: vt calorē eis tribuāt nālem. Hi āt rami tā
diu sic ptēdunt: donec in directo asselle existāt. vbi a pdi
cta artaria vn⁹ egreditur ramus: qui vnacuz assellata ad
manū vadit z per ipāz diuiditur. quēadmodū venā diui
di dixim⁹. Ablꝫ aūt ramo separātur rami ad occultos et
manifestos adiutorij musculos tēdētes. Ipe tñ sp coopt⁹
est z occlt⁹. vsq; quo ad cubitū peruenit: vbi in multi cor
porib⁹ ipsius apparet pulsus. Ipe q̄z tamdiu subvena va
dit assellata et ꝓiunctus: donec suo cubito parū descēdit.
De hincvo interi⁹ penetrat magl z dilatatur: z separātur
ab eo rami ad modū capillōx subtiles: q brachij ꝓtinuā
tur musculis: q̄d tādiu fit donec magnā ptrāseat brachij
pte. Post hec vo in duas diuiditur ptes: q̄rū vna superi⁹
trāsiēs focile: ad rascetā vadit: z hec est arteria quā medi
ci tāgūt. Altera silr ei⁹ pars per focile trāsiens iferius ad
rascetā tēdit q̄ ē minor artaria. He āt vtreq; p volā partiū
tur: quarū pulsus in dorso man⁹ qñq; apparet. Hec iterū
artaria quā corpis superiora petere diximus: cū ad locū
q duarū medius est furcularū venerit in duas separātur
partes quarum vnaqueq; in duas similiter distribuitur
partes: quarū vna guidez vicinatur occulte: z tādiu ascē
dit donec craneū ingrediat. In ꝫ aūt sui itineris ascensu
rami ab ea separātur: q mēbris occultis ibi existētib⁹ ꝓti-
nuātur: sicut in venarū dixim⁹ tractatu. Sz cū craneū in
gressa fuerit mirabilr ibi diditur: z fit ex ea illud q̄d rete
super cerebrū expāsuz vocatur: q̄d est corp⁹ multis silē re
tib⁹. q̄ōx vni aliud suppōitur. Post hui⁹ vo retis disionē
adunātur z exeunt a pdicto rete due artarie eq̄ magne vt
erāt añq; in pdcm diuiderētur rete: q̄ tunc subam ingre
diuntur cerebri z p ipm separātur. Alia āt duaōx istarum
ps q̄ ēt minor est: superi⁹ ad faciei z capitis supficiē tendit
vbi per mēbra diditur manifesta: sicut guidez mānifesta.
¶ Cui⁹ quidē pulsus aliqñ post aurē apparet z in tēpore
Pulsus āt qui iuxta guidez apparet nō est huius artarie
pulsus: sed ē maioris ptis q̄ guidez ꝓtinuat occlte. Et he
due artarie lithargice vocantur. pars āt aliaōx duaōx cor-
dis artariaōx: ad iferiores corpis descēdēs ptes: sup dorsi
spōdiles posita: descēdit inferius: a qua iuxta vnāquāq;
spōdilē quidā sepantur rami. q̄rū quidā dextrorsū tendē
tes: z alij sinistrorsum. mēbris que in eoōx locātur rectitu
dine ꝓtinuātur. Prim⁹ āt ram⁹ ab ea egrediēs ē ille q ad
pulmonē vadit. post quē sūt alij qui ad musculos iter co
stas existētes tēdūt. Post istos āt sunt alij rami ad diafra
gma pcedētes. q̄s alij sequunt q ad stōm z epar z splenē
z omētū siue reticulū: z itestina: z renes: z mricē: z testi-
culos: z vesicā: z ad vgā dirigūtur. q̄rū ēt q̄dā adeo pten
dūtur: donec exteriorib⁹ musclis qui in hoōx reperiūtur lo
coōx rectitudinē: ꝓtinuētur. Et cū oēs isti rami ad vltimā
venerint spōdilē: in duas separātur ptes ad pedes descē
dētes. q̄ eodē mō q̄ z vene diuidūtur z nihil interest aliud
nisi q̄ artarie p mēbroōx pfunditatē vadūt q̄rū pulsus in
īguib⁹ z sub cauilla interi⁹ z exterius: z in pedis dorso ppe
magnā chordā appet. ¶ De figura cerebri. Cap. vij.

c **Erebrū** vo ē solidū sz quasdā hz ꝓcauitates
q̄ ipi⁹ dñr vētricli. z sunt fm Galie.
.iiij. iter q̄s z q̄dā reperiunt transit⁹ qb⁹ ab vno in
aliū pueniri possit. q̄ōx duo in anteriori cerebri parte sta
tuunt. z vn⁹ in medio. ali⁹ āt in occipitio sistitur: q̄rū hec
ē figura. Utrū apud istos trāsit⁹ q̄dā repiunt ptes aptas
hñtes figuras ad ꝫ vt apiat eos aliqñ z aliqñ claudat. duo
q̄z hz additamēta a duob⁹ añriorib⁹ vētricul exorta. q̄ ma
millaōx capitib⁹ filia: ad os q̄d assilatur colotario tendunt
quib⁹ sensus qui dr odoratus pficitur. Hoc vo os multis
pforatū foramibus nō equalib⁹ in loco cranei vbi nares
figuntur positum ē. ¶ Cerebōx q̄q; pter supradicta duos
hz pāniculos: q̄rum vn⁹ grossus ē: alter subtil. Subtilis
vo cerebōx mltum viciatur z in quibusdā locis ei miscet
Grossus āt craneo adheret: qui ēt in quibusdā locis cere
bro fit multum vicin⁹. z in duobus locis multis pforatus
est foraminibus: q̄rum vnum est iuxta foramē vbi nares
craneo iunguntur: ppe os q̄d colatorium noiatur. z ali⁹
est iuxta os perforatum q̄d ē in palato. Per pmū vo os
q̄d superiori narium extremitati ꝓiungitur. añriōx ven
triculorū supfluitates ad nares descendunt. Per scdz āt
os q̄d est in palato medij vētricli supfluitates z posterio
ris ad os effluunt. Harū āt superfluitatū expulsione. ce-
rebōx a multis malis egritudinib⁹ illesum ꝓseruat. Sub
cerebro q̄q; z sub eius panniculo grosso est textura reti
silis q̄ ex artarijs caput ascēdentib⁹ gnātur. A qua due vt
iam diximus in tractatu arteriarum arterie exeunt: que
panniculum intrantes grossum cerebro ꝓtinuantur. De
ortu āt neruorum a cerebro pcedētium sufficiēter in ner
uorum tractatu dixim⁹. ¶ De figura oculi. Cap. viij.

o **Oculus** ex septē tunicl z trib⁹ cōponi iuēitur
humorib⁹. Cuius quidē cōpōnis mo
dum nunc dicturi sumus. Neruus nāq; ꝓcauus q
a cerebro pmus egreditur: ad sinum oculi tēdēs: craneū
egreditur. Hic āt in suo exitu duob⁹ cerebri velatur pan
niculis: qui craneum egrediens ad sinū ocularis puenit
ossis ibiq; ab eo grossus separatur pāniculus. qui in ve
stimētum z totius superficiei ocularis ossis transit panni
culū. Hic aūt pāniculus a chirurgicis tunica vocatur scli
rotica. Subsequēter q̄z a pdcō neruo pāniculus separat
subtilis: qui sub sclirotica in aliud trāsit vestimentū q̄d se
cundina vocat: eo q̄ secūdine mulieōx silis existit. ¶ Di-
latat pterea neru⁹ ipe: z sub pdcis duob⁹ fit ex eo pānicu
lus q̄dā q retina vocat tunica. In hui⁹ aūt tunice medio
q̄ddā pterea molle gnātur corp⁹ humidū: q̄d in colore vi
tro assilatū vitre⁹ appellat humor. In cui⁹ silr medio ali
ud pcreatur corp⁹ cū rotūditate q̄dā ptcipās latitudine:
q̄d q̄z in sua radiatiōe gndini sile ē: gndine⁹ vocat hūor.
Cui⁹ medietas pdcō vitreo circūdatur hūore: alia āt ipi⁹
medietas: q̄dā circūdatur tunica: q̄ multū luminosa cum
aranei tele sit similata aranea noiatur tela. Sup hāc aūt
q̄ddā liqdū locatur corpus. q̄d q̄z albugini oui assilat: al
bugine⁹ dict⁹ ē hūor cui corp⁹ suppōitur subtile: iteri⁹. vz.
a pte hūoris albuginei rugosū. exteri⁹ vo tēsum. cuius q-
dē color in corpib⁹ diuersificatur. Aliqñ. n. ē mltū niger:
q̄ñq; min⁹ q̄ñq; ēt ē vari⁹. In hui⁹ āt medio in loco. s. vbi
gndieo oppōitur hūori ē foramē: q̄d q̄ñq; dilatat q̄ñz cō
strigit: put gndieo hūori cā lumis necū fuerit. Cōstrin
gitur. n. cū lumē ē mltū: z dilatatur cū ē in obscuro. Hoc
āt foramē ē pupilla. Predict⁹ vo pāniculus: vuea noiat
tunica. Huic vo tunice aliud q̄ddā supponitur corp⁹ cā
coopiēs: spissū: durū: luminiq; puū albi cornu frustulo
sile: q̄d cornea noiatur tunica. q̄ fm tunice sibi supposite
colorez: colorat q̄ vuea noiatur: quēadmodū cū vitro in
anulo icluso aliqd suppōitur a q̄ colorē suscipit: z sup istō
sic vestitū: ñ tñ sup totū: sz vsq; ad nigredinē oclī ptingēs:
aliud locatur corp⁹ q̄d ē duōx z albi coloris: z ꝓiūctiua vo
catur tunica: q̄ ē id q̄d in oclo albū apparet. Tūica āt ista
ex cute q̄ exteri⁹ supponit craneo nascitur. Cornea vo a scli
rotica oritur tūica. Uuea āt nascitur a scdina. z aranea te-
la: ex retina pcreatur. ¶ De figura nariū. Cap. ix.

n **Ariū** foramina ascendendo in duas separātur
partes. Quoōx vnū interius ad oris ten-
dit extremitatez: aliud vo superius vsq; ad os q̄d
assilatur colatorio porrigitur: q̄d añ duo cerebri addita-
mēta mamillaōx silia additamētis positū est. per hūc trā
sitū fit odoratus. Sed p pmū foramen q̄d oris ꝓiungitur
extremitati solita aeris puenit attractio: nō illa q̄ qñq; so
let fieri ore. ¶ De forma bucini auris. Cap. x.

a **Uris** foramē in osse duro q̄d vocatur petro-
sū inuenitur. hoc aūt os valde tortuosuz
est: z multas hz reuolutiones. z talr ptēditur vsq;
ad neruū gnti paris q̄d a cerebro exoritur: per quē fit au
ditus. ¶ De figura lingue. Cap. xj.

Ingua aūt ē caro mollis ⁊ alba q̄ mlīt par
ı uis circūdat venis in qb⁹ existit san
guis. qꝛobrē ei⁹ color in rubrū mutat. Sub pte vo
ei⁹ inferiori vene sūt ⁊ artarie mlte ⁊ nerui mlti: q̄ ꝑ oiuꝫ
magnitudo lingue supat mēsuram. Sūt ēt sub ea orificia
duo a qb⁹ egredit saliua q̄ vsq; ad carnē glādosā ⁊ mollē
ꝓpe lingue radicē posita ptēdunt. Nec āt caro saliuā ge
nerās notatur: ⁊ duo filr pdcā orificia saliuā emittētia vo
cant. Per ipa. n. duo hūoi nālis in lingua ⁊ in eis q̄ sunt
circa ipsā rēanet. ¶ De formis gutturl ⁊ oris Ca. xij.

Ris extremitas ad duo tēdit foramina. q̄ ꝑ vnū
o gdē qd̄ aūri⁹ locat: trachea ē arteria: qd̄ a
cirurgicl pulmonis dr canal: Alte ꝑ vo posteri⁹ ad
ptem colli sup ei⁹. vꝫ. spōdiles positū: meri vocat ꝑ qd̄ ci
b⁹ trāsit ⁊ pot⁹. Per tracheā vo arteriā nō trāsit nisi aer
q attrahit ⁊ emittit ꝑ anhelitū. Cui cooptoriū ipsi ꝓnexū
fcm ē qd̄ eā cū cib⁹ traijcit cooprit qd̄ ī fcm ē ne aliqd eo ꝑ
q̄ traijciunt ipāꝫ ingrediat. nā cū ipāꝫ aliqd ingredit: hōi
estuatio accit: ⁊ nocua dispō filis dispōni q̄ accidit alicui
cū in naribus aliqd ponit: vsqꝫq̄ sternutatio iciptat. Eo
dē q̄ꝫ mō estuat pulmo: ⁊ fit in eo tussis fortis: q̄usqꝫ illud
qd̄ in trachea est arteria ꝓiectū fuerit. Ista āt mēbroꝝ di
spō valde bn fcā ē: qr ꝑ h̄ foramē ad pulmonē fit transit⁹:
cūq; pulmo nutricatiōis instr̄ꝫ nō sit: sꝫ attrahēdi aerem:
nec inferi⁹ pforat⁹: vn̄ si in ipm aliqd cadēt: aeri attractio
angustaret: nēce fuit vt custodiret. Fuit itaq; satl cōgrue
pmunitū ne istud accidere posset nisi raro. qd̄ tūc. s. accit
cū hō aut tussit: aut clamat: aut loquit: ⁊ traijcit cibuꝫ: ⁊ sil
attrahit aerē. qd̄ cū accit nō gescit tussiēdo: donec totū il
lud expellat. In h̄ q̄ꝫ loco vocis instr̄m fcm fuit. Vox. n.
ex aere gnat attracto q ē ei⁹ mā: in h̄ itaq; loco: istra advo
cis gnationē apta fcā fuerūt: nō adviti⁹ solū vocis gnatio
nē: sed ad oēs ei⁹ gnandos modos. q̄ꝫ vnū ē istr̄m qd̄ epi
glotis vocat q̄ ex trib⁹ talr ꝓponit cartilagīnib⁹ vt advo
cis gnationē sit apta. Aliud vero ē corp⁹ qddā qd̄ lingue
assilat fistule: qd̄ oib⁹ alijs voci instr̄is nobili⁹ existit. Alia
āt sūt musculi multi ad gnandos motus apti: q in h̄ loco
sūt nēcij. p q̄ꝫ diuersitate figuraꝝ: diuersi vocis ꝓuenīt
modi. Oia āt mēbra h. s. trachea arteria: ⁊ canales plmo
nis ⁊ toi⁹ ēt pulmo: pect⁹ q̄ꝫ totū cū oib⁹ suis muscl suisq;
pāniculis ⁊ diafragma: pp aeri attractionē fcā sūt. postea
vero ab attractiōe aeris ꝑ epiglotti: ⁊ corp⁹ lingue fistule
assilatū puenit vox. post h̄ āt toni: ⁊ loq̄la auxilio lingue
⁊ labioꝝ ⁊ dentiū: ⁊ oium eoꝝ q̄ sunt in ore perficiuntur.

¶ De figura pectoris ⁊ pulmonis. Cap. xiij.

c Oncauitas toti⁹ vētrl q̄ a furcis vsq; ad
duo ancaꝝ ossa inuenit: in
duas magnas separat ptes. q̄rū vna q̄ supior ē: pulmonē
ꝓtinet ⁊ cor. altera vo q̄ ē inferior: stōꝫ ꝓtinet: ⁊ intestina:
⁊ epar: ⁊ splenē: ⁊ fel: ⁊ renes: ⁊ vesicā: ⁊ matricē. Has āt
ꝓcauitates q̄ddā separat corp⁹ qd̄ diafragma nuncupatur.
Diafragma gdē icipit a capite toraci. ⁊ ex trāsuerso tēdit
iferi⁹: ad vtrūq; latuꝫ: dōec duodecie spōdili ꝓtinuat dorsi
separās ea q̄ supra ipm sūt: ab his q̄ sunt sub ipo. Supior
q̄ꝫ ꝓcauitas in duas iterū distribuit ptes q̄s alt⁹ pānicu
lus distinguit diafragmati filis tēdēs per mediū eoꝝ quo
usq; dorsi ꝓtinuat spōdilib⁹. ⁊ fit haꝝ triū ꝓcauitatū figu
ra talis. Tota vo supior ꝓcauitas pect⁹ vocat: cui⁹ supior
termin⁹ sunt furcule: inferior vero diafragma vētrē in la
titudinē diuidēs. Et h̄ quā dixim⁹ ē pectoris figura. pul
monis āt canalis ab oris: vt dixim⁹ extremitate incipit. q
cū ad locū q est sub furculis puenit: in duas diuidit ptes.
q̄rū vnaq̄q; iteꝝ in mltas separat ptes: inter q̄s caro q̄ ē in
pulmone texit ⁊ solidat. Et ex istis canalib⁹ qui sic diui
dūt: ⁊ ex vēis ēt q̄ ad eas venīt necnō ex carne q̄ eas cir
cūdat: corp⁹ gnatur pulmonis. Cui⁹ vna medietas in ꝓca
uitate pectoris dextra: altera vero in sinistra locat. altera
āt trachea ex cartilagīb⁹ duas īperfecti circli h̄ntib⁹ par
tes cōponit. q̄rū extremitates pānicul⁹ mollis fm rectā
incedēs lineā ꝓtinuat: vt in hac apparet figura. ¶ Inter
istos vo anulos: molles ꝓtinuant pānicli: ipi vero anuli
duri sunt ⁊ cartilaginosi. Pars āt anulorū gibbosa extri⁹
in pte corpis manifesta ponit: q̄ ēt manu tāgi pt. Pānicu
lus vero fm rectam lineam incedēs: meri ꝓiungit. Q̄ si
tu imaginat⁹ fueris duas canulas parū lōgas: ex vna q̄rū
tertiā scindēdo auferas ptē: ⁊ postea scissure locū pgamē
to claudas: cui⁹ in lōgitudine cānā aliā integrā adijcias: p
ficiet vitio: q̄ trachee arterie ⁊ meri ꝓiūctiōis forma itel
ligi pt. Tota āt supior ꝓcauitas nō ob aliud est: nisi vt aer
attrahat. Pect⁹. n. cū dilatat: dilatat ⁊ pulmo. ⁊ cū plmo
dilatat: extriorē attrahit aerē: ⁊ fit vna duarū ptiū ānhelit⁹:
q̄ ē aeri attractio. Postea vero ꝓstringitur pect⁹ cū q̄ con
stringitur ⁊ pulmo: ⁊ fit ꝓstrictiōe ei⁹ aeri expulsio: que ē
anhelit⁹ ps scda. Extrioris āt aeri attractio ⁊ ipi⁹ expulsio:
ad cordis euētationē fuit nēcia. Pars. n. attracti aeri per
foramina q̄ inter plmonē ⁊ cor existunt: ad cor vadit: q cū
calefact⁹ fuerit: nēce ē expelli ⁊ mutari: tōꝫ pect⁹ ꝓstrigit
⁊ pulmonē: q ꝓstrict⁹ aerē expellit. Iterūq; dilatat pect⁹
⁊ dilatat plmonē: q dilatat⁹: aliū attrahit aerē: quēadmo
dū fit i follib⁹ qb⁹ euētat igis: q cū dilatāt: aere iplent ⁊ cū
ꝓstrigūt ab aere eūant. Jēq; pect⁹ in lōgitudie i duas di
uisū fuit ꝓcauitates: ⁊ in vna q̄q; eaꝝ plmōis medietas lo
cata fuit: vt anhelitus duro hr̄et instr̄a: q̄tenus si vni aliqd
malū ꝓtingēt accās: cū alio ad id qd̄ nēce ē tpari possꝫ qd̄
filr in oclis fcm fuit. Actio. n. h. s. anhelitus ꝑ sue nobilita
tis vehemētiā: ⁊ vehemētiā nēcitat ipsius vt vita pduret
vt mltū ꝓseruaretur nēciū fuit. qd̄ ꝑ certo bn factum fuit.
Pectoris. n. sepe accidit pcussio: ex q̄ vna ei⁹ pforatur ꝓca
uitas: sꝫ cū alia ad anhelitū pficiēdū: scdꝫ qd̄ ei nēciū ēt ē
patur. Duo vo ei⁹ latera si fuerint pforata: aial nō diuti⁹
viuere poterit: q̄ꝫ illud qd̄ suffocatur. ¶ Sed qr trachea
arteria a parte occulta meri adiūcta fuit: qd̄ ē foramē per
qd̄ cib⁹ trāsit ⁊ pot⁹: ī pānicul⁹ mollis a pte p̄dicti meri
posit⁹ fuit: vt cū meri eā pp nimiā ꝓpsserit repl'onē: cedat
ei: ⁊ nō āgustet meri: ⁊ nisi vellem⁹ hui⁹ libri mēsurā ꝓser
uare: in istoꝝ mēbroꝝ formis: ⁊ in ipsoꝝ iuuamētis: vba
āplificarem⁹: qd̄ deuitātes sūmā ꝓphēdēdo: vboꝝ breui
tati ifistim⁹ iq̄ꝫtū possum⁹. ¶ De figura cordis. Ca. xiij.

c Ordin figura sua pinee assilat. Cui⁹ qdē caput
tornatile: qd̄ q̄dāmō acutū ē: ad iferio
ra corpis tēdit. ei⁹ vo radix supi⁹ est. Cor āt capsulā
hꝫ: q̄ ex spisso ꝓcīat pānículo ipm circūdāte. Nec aūt nō
totaliter: sed tm ꝑ ꝓpe suā radicē ei ꝓtinuatur. Cor āt in me
dio pectoris positū est. cuius quidē caput tornatile: ad sini
strā parū declinat partē. a qua magna tm exorit arteria.
Uīī ēt pulsus in sinistra magis apparet pte. Duos ēterea
magnos ēt hꝫ vētriculos: quorū vn⁹ in dextro ē latere: al
ter in sinistro. Inuenit ēt iuxta originē vel radicē suā q̄d
dā qd̄ cartilagini assilat: qd̄ q̄si toti⁹ cordis ē basis. Inter
dextrū āt ventriculū ac sinistrū: q̄dā reperiunt foramina
Noꝝ aūt ventriculoꝝ dexter: duo hꝫ orificia. q̄rū vnū ē p
qd̄ vene q̄ oriunt ab ēpe ingrediunt: ⁊ per qd̄ sāguis ad
dextrū cordis trāsit vētriculū. ¶ Sup qd̄ ēt os tres pāni
culi existūt: q̄ꝫ icessus de foris icipiēs: iteri⁹ ꝓplex. Qd̄ ī
fuit: vt reflectant ad illud qd̄ ingredit. Alteꝝ vo os vene
ēt ē os: q̄ ab h̄ vētriculo pulmoni ꝓtinuat: q̄ ēt cū sit vena
⁊ non arteria sue tm tunice grosse sunt ⁊ spisse. Qꝫobrē ab
anatomicis vena vocat arteriata. Arteriarum. n. tunice
grossiores sunt ⁊ duriores ⁊ spissiores tunicis venaꝝ. qd̄
ī sic eē debuit: qr arterie assidue mouent: q̄ꝫdiu hō viuit
ex quo motu si ꝓtingeret eas rumpi mai⁹ sequeret nocu
mētū q̄ꝫ ex venaꝝ ruptura. Sup h̄ aūt os a q̄ p̄dcā ꝓcedit
vena: pāniculi tres locant: quoꝝ incessus ab interiori in
cipiens: foris fruit: ad h̄ vt redeāt ⁊ reflectant ad id qd̄ a
corde egredit. ¶ Ventriculus inde sinister: duo hꝫ orifi
cia. Quoꝝ vnū est os magne arterie a qua totius corpo
ris oriunt arterie. Sup h̄ quoq; os: tres pāniculi repiūt:
quoꝝ icessus ab inferioribꝰ incipiēs foris finit: ad hoc vt

redeat ⁊ reflectant ad id qd a corde egreditur de spū ⁊ sā guine. Aliud vero ē os vene q̃ ad pulmonē tēdit: ⁊ i quo aeris ē penetratio: p qd a pulmone aer ad cor trāsmittit: sup qd ēt duo repiunt pānicli: q̃ꝫ icessus de foris icipiēs iteri⁹ ꝓplex: ad h.s. vt apiant ⁊ apti fiāt vt aer p eos ad cor itrare possit. Quoq; ꝑterea hz additaméta auriculis filia. quoꝝ vnū ē dextrū aliud sinistrū. Pulmo q̃z cor ē coopiens: phibēs ne ossa pectoris anteriora ipsum tangant.

De figuris meri ⁊ stomachi. Cap. xv.

i **Aprecedētibus** iā ē oñsum in oris extremitate duos eē meat⁹. Quoꝝ vn⁹ vt aer ad pulmonē trahat factus est q ēt trachea ē arteria. Alter vo vt comesta ⁊ bibita per ipm ad stomachū transeant: q est meri. Meatus āt ꝗ qui meri vocatur: sup colli spondiles retropositus est. Qui iferi⁹ descendēdo vadit donec pforat diafragma. sp exñs ligat⁹ cū spōdilib⁹ pāniculis qbusdā. Qui postq̃ pforauerit diafragma dilatatur: ⁊ gñatur ex eo mēbruz qd vocatur stōus: q ēt post pdictā pforationē diafragmatis: in pte parūp inclinatur sinistrā. Unde os stōi ad sinistrā parte iclinatū repitur. Ipsi⁹ vero fund⁹ ad dextrā iclinatur pte Q; si tu imagiat⁹ fueris cucurbitā rotundā lōgi colli superi⁹: cui ab inferiorib⁹ aliud ꝓtinuetur collū erit sicut videres stōi ⁊ meri figurā. Stōus ꝑterea a pte q̃ est in pte dorsi: ē aliquātulū lat⁹. Cui⁹ vnū caput qd ē supi⁹ ē meri: alteꝝ vero qd est inferius pncipiū est intestinoꝝ. Et est ligat⁹ cū spōdilib⁹ ⁊ aliis viscerib⁹ ligamētis firmis: q̃ ea firmiter tenēt. Firmitudo āt ligatiois ⁊ sustētatiois oiuz iteriorꝝ ē, put eoꝝ expetit nobilitas: ⁊ eis nēciū fuit. ⁊ timor super ea ad vltimū, put eoꝝ miseri⁹ est de⁹. Meat⁹ āt stōi q est iferi⁹: portonariū vocatur. Qui postq̃z cib⁹ i stō adunat⁹ fuerit: ꝓtrahitur ⁊ clauditur in tm̄ q̃ nihil ab eo etiā aq̃ egredi pōt: donec digō ꝓpleatur vl cib⁹ corrumpatur: deinde apitur donec qd in stō est ad intestina currat. Et locus qdē hvt pdcm̄ eit: ortus intestinoꝝ pncipiū ē. Stōi q̃z corp⁹ ex trib⁹ ꝓponitur tunicis: q̃ꝫ vna villos suos in lōgitudine hz trāseuntes. Alia vo eos hz in latitudinem tēdētes. Tertia vero hz eos obliq̃ extrāsuerso trāseūtes: quoꝝ iuuamēta lōgum est per singula narrare.

De figura intestinoꝝ. Cap. xvi.

i **Atestina** ex duab⁹ tunicis cōponi reperiunt. Sup iteriorē vo tunica visco sitas q̃dā adherēs repit: sicut stagnatio. Intestina vero oia sex tm̄ sunt. Quoꝝ tria supiora sūt gcilia: ⁊ alia tria q̃ sunt inferiora sunt gssa. Gracilū aūt pmū ē intestinū qd ori iferiori stōi ꝓtinuari iuenitur: qd ēt duodenuz noiatur: h āt aliud segtur intestinū qd vocatur ieiunum: q̃ duo intestina erecta stant ⁊ in lōgitudinē extēdunt corporis. Orificia tm̄ q̃ ēpi vehitur nutrimētū: plā in isto sūt intestino. s. ieiuno q̃z in aliis: q̃ in ēpis tractatu noiabunt. Predcm̄ vero itestinū segtur q̃dā aliud bd iuolutuz vocatur: q̃d mltis inuolui iuolutiōib⁹ inuenitur. Horuz aūt triū itestinoꝝ amplitudo portonarij amplitudini in magnitudine repitur eqrt. Post h vero aliud segtur intestinū: q̃d monoculū vocatur. Hoc āt ē intestinū amplū vnū tm̄ hñs foramē: ac si eēt sacc⁹ vl marsuppiū. Hz q̃z os vnum p q̃d illud q̃d hora vna igreditur: alia egreditur hora q̃d ēt in dextro locatur latere. Post istud āt ꝓtinuo segtur intestinum q̃d colō vocatur: cuiusquidē pncipium in dextro existit latere: sed ipm p latitudinē vētri vsq; ad lat⁹ sinistrū porrigitur. Post h āt rectū segtur itestinum: in q̃ cum āplaz hēat ꝓcauitatē collr stere⁹: quēadmodum in vesica adunatur vrina. Hui⁹ āt itestini extremitas an⁹ ē: sup quē ē muscul⁹ phibēs exire stere⁹ dōec desiderium adsit qd ipm soluat. De figura epatis. Cap. xvij.

e **Par** in dextro latere positum sub costis supiorib⁹ q̃ sunt posteri⁹ locatur. Cui⁹ qdē figura ē lunaris: qd interi⁹ a parte stōi ꝓcauum cernit. Hz ꝑterea additaméta q̃dā: q̃ qñq̃ q̃tuor qñq̃ qnq; inuenit: qd ēt dextꝝ lat⁹ stōi ꝓplectit. A pte āt diafragmatis iuenitur ei⁹ gibbositas: ⁊ ē ligatū ligamētis q̃ ꝓtinuāt epar pānicl⁹ q ē sup ipm. Ex hui⁹ āt ꝓcauitate canal q̃dā nascitur q̃ porta vocatur epatis: cui⁹ figura vene tenēt similitudinē sanguinē vero ñ retinet. Hec āt canal in mltas separatur partes: q̃ꝫ vna q̃q; iteꝝ tādiu in mltas separatur partes: q̃usq; divisiōes recipiat infinitas. q̃ꝫ mlte divisiōes ad inferiora tēdunt stōi: ⁊ mlte istaꝝ ad duodenū: ⁊ diuisiōes multe ad ieiuniū vadunt: ⁊ sic ēt ad alia ptēdūtur intestina: donec ad intestinū perueniunt rectū. Et ista qdē sunt orificia q̃ noiauim⁹: per q̃ nutrimētū ēpi attrahitur: q̃ in suo transitu nō cessat ire donec ex strictiori ad locū āpliorē: donec aggregetur in canali q̃ est ēpis porta. Predict⁹ āt canalis in interiori ēpis parte: in partes ad modū capillorum subtiles diuiditur in qb⁹ nutrimētū qd fuit tractū ad epar dispartitur: ⁊ a carne ēpis tādiu cogtur donec sāguis fuit. A gibbo vero ēpis q̃dā magna exoritur vena a q̃ oēs totius corporis vene originē sumunt: quēadmodū in venarum dixim⁹ anathomia. Huius q̃z vene radix in partes ad modum capilloꝝ subtiles segregātur: q̃ partibus a foramine qd vocatur porta segregati ꝓiunguntur. Et sic fit vt sanguis a diuisionibus porte ascēdēs ad partes vene q̃ a gibbo orit trāseat: q postq̃z in partib⁹ a gibbo venientib⁹ fuerit tādiu de gciliori parte ad ampliorē trāseundo eleuatur donec totus sanguis in vena q̃ in gibbo egredit ēpis ꝓgregef. De figura spenis. Cap. xviij.

f **Plen** fm suā figurā lōg⁹ est. q in sinistra positus parte qbusdā nectit ligamētis: q̃ pāniculo q ē super eum ꝓtinuant. Et ab vna parte adhēt stō: ab altera vo costis dorsi ꝓtinuat. a q̃ duo exoriunt pori q̃ꝫ vn⁹ ad os stōi: alter ad ēpis tendit cōcauitatem.

De figura fellis. Cap. xix.

f **El** super epar locatū duos filr hz poros. quoꝝ vn⁹ ad ēpis vadit ꝓcauitatē: alē vo in partes separat q̃ ad superiora tēdūt intestina ⁊ ad fundum stōi.

De figura renum. Cap. xx.

r **Enes** circa epar ab vtraq; parte spōdiliū dorsi positi sunt. q̃ꝫ dexter altiorē tenet locum. Unusqsq; āt eoꝝ duo habet colla: q̃ꝫ vnum a latere in q̃ ē: ad magnā q̃ est in gibbo ēpis venā tēdit. alteꝝ vero inferi⁹ descēdit: donec vesice mirabiliter ꝓtinuet. Ista āt que ad vesicā descendunt pori vritides sunt: ⁊ vocantur emunctoria. De figura vesice. Cap. xxi.

v **Esica** vrine est vas: ⁊ ipi⁹ receptaculum que inter femur locata ⁊ anum ex duabus ꝓpōit tunicl. Super os vero ei⁹ qdā sunt muscli q ipm ꝓstringunt ⁊ phibēt ne vrina a vesica inuoluntarie egrediat: dōec voluntas eā dimittat. Ad vesicā vero a renib⁹ per duo colla pfluit vrina que emunctoria vocari dixim⁹. q̃ cū ad vesicā pueniūt vnā pforāt tunicaꝝ: ⁊ postea inter duas ipsi⁹ trāseūt tunicas: dōec ad collū pueniāt vesice vbi alia pforātia tunicā ad vesice descēdūt ꝓcauitatez.

De dicendis summis ⁊ collectionibus vtilitatis instrumentorum nutricationis. Cap. xxij.

o **Bsupra** sensū tactus q oib⁹ mēbris ē cōis: gustandi sensum habuit ꝑpriuz. Qd ideo fuit: vt inter ea que suauitatē ⁊ delectationē afferunt ⁊ ea que horribilitatē discernat. Res. n. delectationem afferentes plēs aliis nutriunt ⁊ pficiunt. Lingua q̃z preter magnū iuuamētū qd in loquele formatiōe tz: cibū cū masticat in ore reuoluit: put ē neēe donec equalr molatur. In q̃ molēdinarij man⁹ similitudinē tz: que ea q̃ molitioni sunt necessaria reuoluit. Dentes q̃z triplr sunt. eorum. n. qdā sunt ad incidēdū apti de quib⁹ qdā dicunt duales: ⁊ dñr incisores alij q̃drupli. Alii vo facti sunt vt ad aliq̃ ꝓfrigēda apti essent: ⁊ ipsi sunt canini. Alij āt vt apti fierēt ad molēdū ⁊ sūt molares. Est ꝑterea in dētib⁹ qdā qd mirabili est ascribēdū sapie dei. s. qd incisores ⁊ quadrupli sibi adiuicē obuiādo cū neēe fuerit se tāgunt. Qd

nūc pringit cū aliqd fuerit mōdēdū vl molēdū qō nullo° fieri possz: nisi iferior mādibula tādiu pcedēt añrius: donec dētes iferiores supiorib° obuiare possint vt in rectitudme iūganf. ¶ Cū āt cibus masticād° vel molēd° fuerit: mādibula iferior ad locū suū redit: z incisores z q̄drupli inferiores: interi° trahūt: z supiorib°: vt pūs nō occurrūt Et accidit cū h vt molares supiores sup inferiores cadāt cū neēe fuerit. Q ō tūc accit cū masticādū fuerit. Impolē .n. erat vt duales z q̄drupli supiores suis occurrēdo inferioribus iūgerent: ita q̄ molares sibiuicē obuiarēt: qō eis accidit cū aliqd frāgit. Molariū pterea radices: aliorū dētū radicib° plēs sūt: qz ipox actio mlta est et longa. Molares ēt q sūt supi°: plēs hnt radices: qz pēdēt. Maxima qz adhibita ē cautela ne aliqd eox q̄ cōeduntur: trachea ingrediat arteriā: sicut supi° fuit oñsuz. In hora trāsglutiēdi meri descēdit inferi°: z epiglott eleuat supius: z tūc trachee artarie suū optie adhēt cooptoriū: et talr qō est trāsglutiēdū sup pdicti dorsū trāsit cooptorij: donec p uēnit ad meri. ¶ Sz postq̄z ad stōachū descēdit qō cōedit stōus ipz circūdat z portonariū claudit. Q ō ēt sic manet donec digō cōpleat. Ipe ēt stōus a pte dextra ab epe: et a sinistra a splene: afirius vo a girbo: z posteri° a carnibus dorsi circūdat. Que oia iccirco sūt circūposita vt calor retineat: z vt ipz stōz multū calefaciāt. ¶ Lib° āt in stō taliter morans tādiu digerit: donec succo assilēt: q p pdicta orificia q̄ ad epar tēdūt: ad epar trāsire fit apt°: q ro mlta fuerūt: qz si vnū tm ēēt: z ad vnū solū iret locuz: deficeret ei qō ex cibo dscēdit a loco: z egredētur pditū vñ magnū seqrēt nocumētū. Quāobrē pdicta orificia mlta fuerūt q̄ maiori pcauitatū intestinox pti pinuātur: vt qō p vnū d pdicti orificijs pterierit: ab alio trahat. ¶ In intestis q̄qz fuerūt multe reuolutiōes: vt qō cōedit tādiu teneri possit donec tota succositas q̄ est in ipo abstrahatur: z cibus nō cito elabatur. Actio vo h.s. attrahēdi: in intestino ppe cōpletur: qō monoculū vocatur. Q ō.n. ab isto egreditur intestino: nihil in se retinet qō ad nutriēdū valeat. Mā putredo mlta in eo pualet. ¶ Et qz qō ad epar trahit: ipius carne tādiu coquitur donec in sāguine trāsit. Et necesse fuit vt qō attrahitur tādiu disptiatur: donec pua eius q̄ttitas a mlta epatis carne circūdetur: q̄tinus eius cōuersio velox fit z facilis: iō canalis q̄ porta vocatur epis: cui qcqd trahitur ad nutriendū adiungitur: z in ptes minutas in epatis pcauitate sepatur. Q ō sil'r factū ē: vt qō attrahitur in sanguine velociter z facile puertatur. Et qz mēbra nutri z augeri absqz sanguine mūdo z pueniēte nō pnt: cū sāguine āt simlr due gñantur supfluitates: q̄s ñ gñari: tūc ipole ē: eo q̄ in oibus coctōibus z digōnibus sic fieri puenit: q̄rū vna feci assilatur: altera spume filis iuenitur neēe fuit vt sanguis ab illis mūdaretur. Quapropt factū fuit fel: hñs collū tādiu ptēditur donec epis ingreditur pcauitatē: p qō colera trahitur rubra: q̄ simlr cū sāguie generatur. ¶ Splen q̄z creat° fuit. hñs filr collū ad epar tēdens: q̄ alia attrahatur supfluitas: ex q̄ colera gñatur nigra. Remanet g̃ sāguis tūc mūd° nihil in se de colera rubra vl nig̃ hñs nisi qō ē neēe: subtilior tñ ē q̄z necesse sit. Oz igitur vt aqsa supfluitas q̄ in eo remāsit: ab ipo expellatur qō tādiu faciēdū ē donec grossitiē hēat q̄ ad carnez gnāndā apt° fiat. Qāobrē fci fuerūt renes ab vnoqz q̄rū collū lōgū ptēsū fuerit: tēdēs ad venā q̄ ē in gibbo epis. A q̄ loco aqsuz qō ē in sanguine añq̄z sāguis eleuetur et ābibat mēbra: p pdcm trahitur collū. Cū vo sāguis a tribus pdicti purgat° fuerit supfluitatib°: sua tūc pleta erit mūdificatio: z erit aptus nutrire mēbra z augmētare ea put eis pueniēs fuerit. z tu scies magnitudīn ē iuuamēti qō hr ex purgatiōe sāguis ab isti supfluitatib°: cū accña q̄ isti° euenērt istris psideraueris. Fel.n. cū colerā ñ trahit rubrā. sz cū sāguine tādiu dimittit: dōec ad mēbra vadat nutriēda: mlte q̄ ex cola rubra fiūt egritudines accidunt: sicut yctericia. z pustule rubre pue z formica z rubedo q̄ accidit cū pruritu: z tūore z febres acute: z his filia. Splen q̄z cū colaz nig. ñ trahit: cole ni. egritudines accidūt: sicut yctericia nig. z mōphea ni. z lēīgines: z lepra: z melia: z his filia. ¶ Aqsa vo supfluitas si nō trāsierit ad renes: vna dua x spēx ydropis: asclites. vz. vel yposarca gñabitur. Nisi igr tria pdcā forēt instra: pdcē assidue accidērēt egritudines. Q aūt collū fellis z collū spléis ad epatis pcauitatē veniētia: q̄ expellēda erāt ab eo trahūt: mirabiliter est actū ac sapienter. ¶ A renib° āt ad venā q̄ ē in gibbo epatis descēdētē duo dirigūtur colla: q̄ ide aq̄ sam trahūt supfluitatē. qō ē ppēea qz sāguini fuit necēriū vt ad hūc eleuarēt locū in meatib° in sūmitate capillorū minuit: tūc oportuit vt hec aq̄sitas in ipo relinq̄rēt q̄tin° sua sublimitas sibi remanēt adiuuās ipz sup velocitatem ascēsiōis sue in isti meatib°. Quāobrē instrumētū trahēs ipaz nō illic pinuatū fuit. sz postq̄z ascēdit z in istis subtilib° vijs penetrauit: z puenit ad viā āplā: execut° est a sua subtilitate: z indiguit grossitudine sua: z iūctū ē ei illic. et qñ ascēdit ad istas venas sanguis mūd° p totū diuiditur corp°: vt oia corpis ibibat mēbra et suā vnicuiqz deleget pticulā: q̄ fm ipsi° q̄ztitatē ipsū iuste pingit: quēadmodū in venax dixim° diuisiōe. Sāguis autē q mēbris sic diuisus ē in vnoqz ipsox in ipsi° puertit nām: z sic nutrit z auget ipm: si corp° adhuc indiget incremēto. Sin autē ea q̄ ab eo sūt dissoluta restaurat: si non: minuitur corpus. Si aūt iam minui incipit: min° eo restauratur qō dissoluū ē Actio aūt quā mō dixim° finalis existit cā: q̄re oib° nutricatiōis instris indiguit aial. Et ne pdicte supfluitates a quibus sanguis purgatur oino inutiles viderētur: fecit eas de° q sit bñdict°: alijs magnis vtiles iuuamēt. Fel.n. vno suo collo sāguinē a cola rubra purgat: vt pdcm est. Alio vo collo ipsaz dirigit intestis: vbi ipsa cola acuitate z pūctiōe sua: intestina ad stercoris expulsionē cōmoueri fac. Et hec ē cā q̄ corp° a stercore purgatur z securatur a stercoris indurattōe z ipsi° retētiōe. ¶ Splen q̄z feculētā trahit supfluitatē a q̄ sāguinē purgās puertit eā adhuc dōec ipsa acetositatē sit adepta z pōticitatē. Postea vo ori stōi ex ea aliqd q̄ttidie mādat vt sua acredine z pōticitate appetitū in eo excitet z cōmoueat q̄ postea simlr cū stercore ejicitur. ¶ Renes āt vt pdcm ē aqsā trahūt supfluitatē sāguis z ex pte q̄ eis pueniit in pdcā supfluitate repta nutriunt. Reliq̄ vo ei° p sp duo foramia q̄ noiauim° ad vesicā trāsmittit. ¶ Vesica vo ampla fuit vt nō fit neēe aial cōtinue ad mingēdū surgē. Sup cui° os muscul° qdā positus fuit: q ipsaz adeo pstringit ne aliqd ab ea exeat: nisi prius plena fuerit z estuare icipiat pre multitudine vrine z ei° acuitate: z tūc volūtarie soluat z vrina extra expellatur. ¶ Duox aūt foraminū renū trāsit° mirabilr z sapiēter fact° ē. Videēs.n. q̄ cū vesica inflat vēt° tñ nō ab ea egredit q̄z uis in ea duo sint foramina p q̄ radi° ingredit: per q̄ et sanguis aquositas q̄ est vrina a renib° ad vesicā dilabit. Q ō iō fit qz duo colla pdcā vnā vesice pforāt tunicā: z p forādo iter duas ipsi° tunicas trāseūt donec collo adiungant vesice: vbi etiā aliā pforāt tunicā: iōq̄z oia vesice pcauitatē intrātia ei° interiorē distēdūt tunicā z exteriori approximare faciūt: vñ ēt q̄z to magis iplet tāto magis eius tunice piungunt. Quāobrē foramen predictū adeo coartatur vt nihil ex vrina postq̄z in vesica fuerit: retro redire possit. Vrina quoqz facile emulget: z non cessat vrina emulgēdo ad vesicā fluere: donec ab ea grauet. q̄ postq̄z estuationē istā pnt: laxat muscul° os vesice pstriges z cōstrigit vesica z elabit vrina. ¶ A stercore āt spisso postq̄z illō q̄ aliqd nutriri pt abstractū fuerit: qō relictū fuēit ad rectū mittit itestinū: qō āplā hz pcauitatē: vt qō ibi pgregat ex stercore: colligere z retinē possit: ne sp ad egerēdū surgē fit neēe. Q postq̄z ab eo qō ibi retētū ē agg̃uari vl pūgi icipit sentit estuationē istā: z aial musculū voluntarie laxat q ipz claudebat z egredit sterc°. Et ad hūc modū nutricatōis pcedit regimē: ex q̄ aliqd nutriēs igredi-

tur corpus: donec ipm corpus ex eo qd ipsum nutrire debet nutriat: z superfluitas ab eo diuisa expellatur.

¶ De forma mirach ventris. Cap. xxiij.

s **Ab cute** qua veter exteri⁹ cooperit: iterius octo inueniuntur musculi quos noiauimus. Post quos in interioribus est panniculus quidā rugosus qui vocatur siphac: post quē est girbus post girbū vero sunt intestina. Ruptura vero q̄ in mirach accidit: est qñ rumpitur hoc siphac.

¶ De forma testiculorum z virge. Cap. xxiiij.

t **Ab osse** femoris qdā corp⁹ ligamēto sile exorit multa ampla hūs foramina sub q̄ multe ample existūt artarie: supra id qd ei⁹ meret mēsura z vene: corpus vero pdictū virile est mebrū. A siphac pterea duo descendūt canales: q̄ eis q̄ a renibus ad gibbū epatis in suis ptēdunt foraminib⁹ in sui natura similes pspiciunt. Ex qb⁹ postea dilatati iteriores folliculi testiculoꝝ tunice gñant: in qb⁹ ipsi ptinent testiculi. Venemūt q̄q; ad ptes testiculoꝝ a ptib⁹ inferioꝝ venarū rami qdā: q multiplr circūuoluti: a carne glādosa z alba prehendunt: q̄ qcqd sanguis in eis ē adeo imutāt: q̄ album fit: z fit tūc aliq̄ ps vnctuositatis spermatis. Postea vo ab hac carne ad testiculos trāsmittit: vbi sua cōplex puersio z in suā trāsiēs spēm pfectū fit spma. Ibiq; duo generant foramina q̄ ad vgā vadūt: cui⁹ erectio fit: cū ipsa q̄ in vga sunt foramina grossa replent ventositate: z ei⁹ vene sanguine sicr replete fuerint. Et nō qescit erectio sua qñ extēdit: z pparant vasa ex qb⁹ ē spma: z cōmouēt ad expellēdū qd ē i eis: pp multitudinē z mordicationē suā. Que qd i eis ē expellē appetūt: vel qz spma qd ē i eis ē multū. vlqz ē acutū. Una aut ex cāis ex qb⁹ h̄ ptigit est cū caput vge aliqd corp⁹ sibi obuiū hūerit i ipz se pfricādo vl scalpēdo. Ex h̄.n. spmatis vasa tēdunt: z vt euomāt qd in eis est nituntur. De forma mamillarum. Cap. xxv.

m **Amille** ex artarijs: venis: z neruis: cōpōiuentur: iter q̄s carnis glādose z albe spēs solidari z spissari iuenit. Et qz ei⁹ natura lactis assimilat nāe: creauit eā de⁹: q̄ fit bñdict⁹: vt ad lactis puersionē z gñationē apta fozet. Vene aūt iste z artarie in mamill subtilr didunt. Et iste artarie z vene i mamilla i disiōes subtiles didunt: z reuoluunt z iuoluunt iuolutionib⁹ mlitis. z pppēdūt illā carnē lacti gñatiuā: z puertit qcqd est in pcauitate sua de sanguīe p suā assimilationē cū nā sua: quēadmodū caro epatis pp assimilationē illi⁹ qd secū a stōacho trahit z ab intestis: tādiu puertit donec fit sanguis. ¶ De forma matricis. Cap. xxvi.

m **Atrix** inter vesicā z rectū posita ē intestinū. Supior ē tū q̄z vesica. Que in vgib⁹ z q̄ nōdū peperūt pua ē: in eis aūt q̄ iam pregnātes fuerūt vel peperūt magna iuenit. Que ligamētis qbusdam ligat nō valde strictis: z in seipsa neruosa existit: vt extēdi possit cū necesse fuerit z āpliari: z colligi z pstringi: cū āplificatio necessaria nō fuerit. pp aliud ēt neruosa fuit: vt in ptu multiplr āplificari q̄at: cui⁹ ligamēta ñ multū stricta sz āpla fuerūt. Que duos hz vētricl̄os q̄ ad vnū pueniūt orificiū. Duo pterea hz additamenta: q̄ ipsi⁹ cornua vocant. Post aūt ista duo additamēta mulieris locāt testiculi: qui viroꝝ testiculis minores sunt z latiores: a q̄ bus mliebre spma ad pcauitatē descēdit matricis. ¶ Matricis pterea collū ad mulieris porrigit vuluā: qd in muliere est sicut in viro virga. ¶ Vulue aūt orificiū: in vgie pstrictū ē z rugosuz. In rugis aūt ipsi⁹ colli vginalis. s. vene pretexunt subtiles: q̄ qñ corrūpit vgo abrūpunt: z pdicte dilatant ruge. Cū aūt mulier ipregnat: os matricis intm pstringit: vt etiā acus ipm ingredi neq̄at. Cū vero pariendi hora euenerit: vel nocumētū aliqd fetui acciderit ex quo corrūpat: pdictū os adeo dilatatur vt infantis corpus p ipm transire possit. Infans aūt fm sniam Gal. ex spmate generat: sed crescit z auget ex sanguine mēstruo Cuius forma si mascul⁹ fuerit ꝓpus cōplex q̄z femine. Fetui ēt q̄dā ptinuant vene: q̄ ad matricē veniētes ipm fetū tādiu nutriūt donec cōpleat. Qui postq̄z cōpletus fuerit ab eo qd ipsi dirigit: sufficienter foueri nō pōt. Quāobrē duriter mouetur z fortiter z abrūpuntur retinacula quibus matrici alligatus erat z pseqitur partus.

Tractatus. II. de cognitiōe cōplexionū corporis q. 58. ptinet capitula.

1 De sūmis colligentibus scias cogscēdi pplones.
2 De signis corpis eqlis.
3 De signis pplonis cale.
4 De signis pplonis fride
5 De signis pplonis hūi.
6 De signis pplonis sicce
7 De signis pplonis.c.z.s.
8 De signis pplonis.s.z.h.
9 De signis complexiōis cerebri z eius forma.
10 De sig. pplonis cordis.
11 De signis pplonis epis.
12 De sig. pplo. pulmonis.
13 De signis pplonis stōi.
14 De sig. pplo. testiculoꝝ.
15 De noiandis sūmis eximijs z necessarijs q̄z auxilio aliqs cōplexiones cogscere potest.
16 De noiatiōe signationū pticularū q̄ alias qñq; iuuāt significationes in cogscēdis pplonib⁹.
17 De sig. ꝑbilitat neruoꝝ
18 De cognitione pplonis membroꝝ z humoꝝ.
19 De cognitōe replonis.
20 De cogscēdo qs q̄tuor humoꝝ superabūdet.
21 De signatioib⁹ cole ru.
22 De significatiōibus cole nigre.
23 De significationib⁹ superabūdantie flatis.
24 De signatiōib⁹ sōnoꝝ.
25 De cognitiōe emptiōis captiuorum.
26 De signatōib⁹ capilloꝝ.
27 De signatōib⁹ colōris.
28 De signationib⁹ oculi.
29 De signatiōib⁹ supcilij.
30 De signationib⁹ nariū.
31 De signatiōib⁹ frontis.
32 De significationib⁹ oris z labioꝝ z dentium.
33 De significationibus faciei z forme.
34 De signatiōib⁹ auris.
35 De signationib⁹ vocis.
36 De signationib⁹ carnū
37 De signationib⁹ risus.
38 De signatiōib⁹ motuū.
39 De signationibus colli.
40 De signatiōib⁹ costarū.
41 De signationibus dorsi.
42 De signatiōib⁹ spatulaꝝ
43 De signatiōib⁹ brachij.
44 De significatiōib⁹ plantarum manuum.
45 De signatiōib⁹ pixidis z coxe z cruris z pedis.
46 De signattōib⁹ passuuz.
47 De signatiōib⁹ audacie.
48 De signatiōib⁹ timoris.
49 De signatōib⁹ hois velocī igenij: z subtil nāe.
50 De signatōib⁹ corporis equalis z boue nature.
51 De signis hois phi.
52 De signis homis hūtis hebetem naturam.
53 De signis inuerecūdi.
54 De signis iracundi.
55 De signis luxuriosi.
56 De moriib⁹ feminei.
57 De moriib⁹ eunuchi.
58 De aggregatōe q̄z nēcē ē obuiar i iudicijs z sbtili igsitōe phisonomie.

¶ De summis colligentibus scientiam cognoscendi complexiones. Cap. i.

c **O pporis** cōplexio: ex colore et corporis habitudine: z ex tactu: z ex operationib⁹: et ab exeuntibus a corpore cognoscitur. ¶ Color nāq; alb⁹: z fuscus: et ex albedine z glaucedine mixtus: z gipse⁹: z plumbe⁹: frigidam innuunt complexionem. ¶ Rube⁹ vero z subrubeus: z ruffus: et inopoꝝ: omnes isti complexionis demonstrant caliditatem. ¶ Et si claritas z subtilitas colori pjungat: humoꝝ claritas declarat: z subtilitas. ¶ Turbulētia vero si ei āmisceatur z grossities: humoꝝ significatur grossitudo. ¶ Alb⁹ pterea color cui cū subtilitate z claritate rubedo āmiscet: pplonis demōstrat eqlitatē. ¶ Q̄ si rubedo supauerit: z claritas fuerit mior: sanguis significabit dñiū. Rubedo aūt si adeo fuerit diminuta: vt colori approximet eboris: sāguinis innuit paucitatē. ¶ Que ēt si adhuc magis diminuta fuerit: ita. s. vt ex ea fere nihil appeat: pueniat color q̄ gipse⁹ a medicis appellari solet. Qui vtriusq; cole ac sanguinis paucitatē z flatis dñiuz in corpe portēdit. ¶ Dic autē si albedini cui viriditas sit āmixta approxiet: color segtur

qui

qui a medicis plumbinus appellat. Qui sanguis accelere rube. diminutionē ostēdit: ac colere nig. ac flegmatis indicat dominiū. ¶ Fuscus si rubedini vicinet. vel ei ammisceatur sanguinē grossū dñari demōstrat: sm q̃ztitatē qua ei approximat: vel qua ei ãmiscetur rubedo. ¶ Color autem pure fuscus qui viriditati appropinquat col. nig. ostēdit dominiū. ¶ Corpa vero ruffo colore colorata: q. s. albedini magis inuenit ppinqui⁹: frigidioris sūt ꝓplonis. ¶ Viriditati aūt vel glaucedini si magis appropinquerit: calidioris erit ꝓplonis ad hūc modū. ¶ Citria vo alia sūt que albedini ppinq̃ spbtilitate pticipāt. q color in cōuale scentibus vel a gbus sanguis multitudo pfluxit inuenit. Et fit hec citrini coloris spēs: qr sanguis diminut⁹ ē: non ppter colere dominiū. Et corpa ista nō sūt citrina: nisi accidentalr. Alia vero vere citrina sūt: ⁊ parū clara q̃ omni tpe talia pseuerāt. ⁊ ista sūt corpa colica. Sūt pteria eorū quedā q̃ cū citrinitate viriditati ⁊ fusco appropinquāt colori: pua pticipātia pulcritudie: gbus vtraq; dñatur cola. quoꝝ ꝓplo: oibus alijs deterior cōprobat. Epar q̃z ⁊ splē hmōi habētiū ꝓplonē: plerūq; sūt egra. Et horū corpoꝝ sanitas nec ē firma nec pmanēs. Corpa vero calorē ī oppositū habētia q̃ citrinitati magis sūt ppinq̃: calōris sūt complexionis. ⁊ colē ru. vicina. Que autem viriditatē habēt admixtam: minus sūt calida ⁊ colere attinēt nigre.

Ex formis q̃q; corpis: cōplonū cognitio habet. Grossum nãq; ⁊ crassū: complexionē significat humidā. Gracile ⁊ macrū si fuerit corp⁹: cōplo mōstrat sicca. Verūtū qñ grossitudo est ex carne solida dura: ⁊ ē rubedo ⁊ sanguitas apparēs in colore complo simul cū hūiditate caliditatē obtinebit ad hūc modū. Q; si grossitudo ex pinguedie fuerit: ⁊ corpus fuerit molle ⁊ in sanguie diminutū cōplo frida simul erit et humida.

¶ Mēbrorū etiā equalitas ⁊ ꝓportionū obseruantia i suis mēsuris: qñ vnū alij cōparatū fuerit suarū ppinquitatez cōplonū ostendit. Que si in hoc diuersificant: innuitur ꝙ eorū complexio nec vna est nec ppinqua.

¶ Largitas itidē foraminū que sūt in mēbris ⁊ suorū canaliū: calidā ostēdit cōplexionē. Eorū autē angustia et paruitas frigidam significant cōplexionem.

Ex tactu quoq; dinoscitur complexio. Nā corp⁹ qd̄ semp tactu calidum inuenit calidam videtur habere cōplexionē. Qd̄ vero semp sentit frigidū cōplexionē habet frigidā. Si autē corpus cū tangit lene sentiatur: complexionis erit humide: asperū vero sicce. Si autē caliditas tactus ipius lenitati ammixta fuerit cōplexionē calidā demōstrabit ⁊ humidā: aspitati vero si adiungatur: complonē calidā significat ⁊ siccā: frigiditatis q̃z tactus lenitati ammixta: frigidā ⁊ humidā declarat cōplexionē. Que itidē cū aspitati ãmiscet: fridam ⁊ siccam. portendit cōplexionē. In plurib⁹ tñ corporib⁹ tact⁹ frigiditas lenitati ãmiscet: q̃z asperitati. Vix enī corpus repiri pōt: qd̄ frigide sit cōplonis ⁊ asperū. Laxū autē ⁊ molle si fuerit corpus: humida mōstratur complo. Solidum vero ⁊ durum: sicce phibetur esse complexionis.

Operationes q̃z naturales sic appetit⁹: digō et augmētū: ⁊ pulsus cū fortes fuerit: ⁊ veloces calam significabūt ꝓplonē: debiles vo ⁊ tarde si fuerit: fridam demōstrabūt ꝓplonē. ¶ Et aniales silr opatōes: vt ingenij acuitas. ⁊ loquēdi velocitas: et velox motus atq; audacia. calidā significant cōplexionem. His vero contraria cōplexionem demonstrāt frigidam.

Superfluitates q̃z que a corpe solent egredi: vt sterc⁹ ⁊ vria: ⁊ sudor capilliz alia multa cōplonū sūt declaratie. Velox nãq; capillorū ort⁹: ⁊ spissitudo: ⁊ nigredo: ⁊ crispitudo ⁊ grossitudo atq; aspitas: oia hic cōplexionē significāt calam. cōtraria vero his frida inuūt ꝓplonē. Sudorus etiā fetor: et malus in corpe odor: caliditatē declarāt ꝓplonis: sudoris q̃z multitudo ꝓplonis significat humiditatem. q̃ vero his contraria sūt cōtrariam ostendūt cōplexionem. Egestio q̃z pauca ⁊ sicca: vrine tinctura ac ipius fetor: cōplexionē significat calidā: his vo ꝓtraria frigiditatē ōclarāt.

¶ De signis corporis equalis. Cap. ij

c **Color** corpus habens equale est albus cui rubeus ammiscetur. Tactus vero eius nō est frigidus: nec in calore supfluus: nec multum apparet lenis: lenitati tñ ⁊ caliditati: magis q̃z frigiditati et asperitati approximare inuenit. Huius quoq; corpor habitudo inter maciē ⁊ carnositatē media existit. Paruz tamē plus carnositati q̃z maciei vicinatur. pcipue si regimē illius est trāquillitatis regimē et quietis. Cuius capilli inter subtiles ⁊ grossos: atq; inter nigros ⁊ rubeos: ⁊ inter lenes ⁊ asperos medij existunt. Corpus pterea hmōi neq; multū pilosū: neq; valde a pilis nudū cernētib⁹ apparet. Operatiōes insup ei⁹ oēs tam naturales q̃z animales equalitate tenentur: adeo vt neq; multū desiderij habeat: neq; sue cupiditates intantū debilitent: vt q̃si mortue inuenianť: neq; multū sit vigilans: neq; multuz dormiens neq; multū ⁊ velociter mobilis: neq; multū quietus. Superfluitates q̃z ab ipius exeuntes corpore: inter predictas mediocres existunt dispositiōes. Et ad vltimū eius dispositio inter cōtrarias dispositiōes equalitatem excedentes existit media: vene q̃z eius nec occulte sunt et anguste: nec ample ⁊ manifeste: vox etiā eius: ⁊ ipius anhelitus: ⁊ pulsus: ⁊ eius motus: hec omnia inter paruum et magnum: ⁊ velox ⁊ tardum mediocria sunt.

¶ De significationib⁹ corporū calidorū. Cap. iij.

h **Eccitissime** crescūt: que ⁊ tāgentib⁹ calida occurrūt: ⁊ macra existunt ⁊ gracilia. Vene q̃z eorū manifeste sunt. ⁊ motus velox: ⁊ omnia que in eis cōsideranť velocia. Obstinati preterea sunt pauci somni: multorū capillorū crisporum: et in nigredine intensorū. Eorum color ruffus: atq; rubeus cum obscuritate quadam.

¶ De significatiōib⁹ corporū frigidorum. Cap. iiij.

h **Ectarde** crescunt. Capilli q̃z tarde eis nascūtur: hebetis existētes ingenij: et tardarū operationum: pulsus eorū paruus: ⁊ anhelitus occult⁹: tangentibus apparent frigida. Et hmōi habentes corpora: non sunt in coitu patētes: ⁊ sūt parum generātes filios: debilis desiderij ⁊ multi somni.

¶ Significatiōes corpoꝝ humipoꝝ. Cap. v

h **Orum** tactus multū inuenitur lenis. Eorū q̃z caro mollis. ⁊ membra laxa. Juncture eorū: ⁊ ossa occulta: virtus similiter pauca: et parum patientes laboris: et cum laborant velociter dissolutūtur: ⁊ velociter in eis apparet ex labore dissolutio. Corpulenti preterea sunt. ⁊ multum dormientes: ⁊ debiles et paucos habentes pilos.

¶ De significationibus corpoꝝ siccorum. Cap vj.

h **Ec corpora** aspera sunt ⁊ macra: ⁊ dura et fortia: ⁊ multum rigida: ⁊ multi patientia laboris. Quorū iuncture ⁊ chorde manifeste. multorū preterea sūt capilloꝝ ⁊ pilosi.

¶ De significatōib⁹ corpoꝝ calidorū ⁊ siccoꝝ. Ca. vij.

h **Ec corpora** in vltimo plurimis abūdāt capillis nigris ⁊ spissis. Macilenta q̃z vltime repiunť. Que ⁊ tangentibus calida occurrunt: cutis habentia spissitudinem: ⁊ asperitatē ⁊ neruos fortes. Que chordas q̃z habent manifestiores ⁊ ossa: ⁊ iuncturas ⁊ sūt pauciorīs somni ⁊ pulsus in eis sūt velociores: ⁊ motus similiter: ⁊ tactus caliditas et sunt audaciores: ⁊ obstinatiores.

¶ De significatōib⁹ corporū frigidorū ⁊ hūidoꝝ. Cap. viij.

h **Ec vltimo** tangentib⁹ mollia sentiūtur et a pilis denudata capilloꝝ habentia lenes: ⁊ venarū angustiam: ⁊ iūcturas occultas. et sunt corpulētia. multā habentia pinguedinem

Et laxa multū habentia sōnū.pigri motus eorū tardātes.
¶Corporis autē frigidi et sicci ⁊ calidi ⁊ humidi dispositiones ex simplicium dispositionibus mixte sunt. ex quibus cōposite fuerunt.quēadmodum.s.vni earum appropinquant.aut inter eas medio existunt.
¶De significatione complexionis cerebri et sue forme et primo de complexione calida cerebri. Cap. ix.

Cerebri forma sequit cranei. Paruū náqz si fuerit craneū :crebruz quoqz puū erit: Et si eius figura corrūpit cerebri ppter ea figura corrūpet. Quapropē caput i puitate supfluū necēsio ē malū. Et cui⁹ figura existit feda sicut q̄ palmarū cisti filiz est:⁊ ipsius similis mala est. ¶Caput autē melius est qd in magnitudine moderatū existit.Decentem habēs rotū ditatem:que.s.ante ⁊ retro 'parū emineat ⁊ ab vtrisqz auribus paruam habeat compressionem.
¶Complexio autē cerebri que calida est capitis ⁊ facie tactuz supflue calidū reddit. In oculis quoqz rubor ⁊ venei eis apparēt mānifestiores.⁊ capilli eorū i capite cito nascūtur.⁊ sunt spissi ⁊ fortes ⁊ nigri ⁊ asperi.⁊ somnus eorūz paruus ⁊ levis.Hujusmodi preterea habētes complexionem a calidis cito ledūtur odorib⁹.Eorū capita cito grauantur ⁊ replentur. In cogitatiōibus q̄z veloces sunt et instabiles.⁊ multe mutationis. Superflue etiam sūt acuti:et veloces in operationibus animalibus.
¶Frigida autē complexio his omnibus cōtraria operat. Est naqz somnolentus.⁊ hebes.⁊ tardi intellectus.capilli q̄z capitis eius lenes ⁊ parū nigri.velociter catarrum patiens.cui detegere caput est nociuum.eius etiam palpebre tarde mouentur ⁊ pigre.
¶Sed siccum cerebrū si fuerit. capilli in capite cito nascūtur.et cito calui fiunt.⁊ vigilantes erūt. ex naribus quoqz nihil defluet nisi parum. et capitis reumatism⁹ nō eis accidit neqz coriza.
¶Humidū ātē huic ꝓtrariū ē. Et⁹ nāqz capilli subtiles st. et tarde nascūt.neqz calui fiūt.Humor q̄z ex narib⁹ semp defluit.⁊ reumatism⁹ leditur.⁊ est somnolentus:⁊ et⁹ sēsus non sunt clari.
¶Calidā aūt ⁊ siccā habens cōplexionem:capillos in capite habet in vltimo fortitudinis.⁊ velocis natiuitatis.⁊ vltime nigredinis.⁊ crispitudinis.⁊ calui citissime fiunt. et sūt in vltimo gradu paucitatis somni ⁊ in eo paz pfundi.Animalium quoqz operationuz velocitatē habent et veloces cogitationes ⁊ sensum clarozuz.Superfluitate. etiā pauce ab eis descendunt.Frigidū autē et humidum huic dispositioni cōtrariū est. Est nāqz multum habens somnum.piger.tardus.⁊ hebes.Cui nullo mō accidit caluitium.coriza tamen ⁊ reumate valde molestatur et frequenter ei accidunt.
¶Calida vero complexio ⁊ humida:⁊ frigida:⁊ sicca fm hoc qd alicui ex suis simpplicibus appropinquant. suas ostendunt significationes.Si eni simplices equales fuerint significationes quoqz erūt equales.
¶De signis complexionis cordis. Cap. x.

Cordis complexio si calida fuerit.pulsus velox erit ⁊ frequēs:cui anhelitus sil'iz reperitur. Et sup pectus pili multi sunt ⁊ spissi:qd etiam tactu calidum sentitur. hujusmodi cordis complexionem habens:audax est ⁊ obstinat⁹ ⁊ multe iracundie Habitudo pterea corporis in magnitudine ⁊ puitate sua cōsiderata cōplexionē demōstrat cordis. Pectus ei si magnū fuerit cordis caliditatē ⁊ magnitudinē ppzie manifestabit.Qd adhuc manifestius erit.si cū hoc caput paruū fuerit.aut etiā non fuerit magnū.hoc eni si ita fuerit:alia nō oportebit attendere signa. Simili q̄z modo si pectus paruū fuerit ⁊ caput magnū aut mediocre: ppzie cordis paruitas ⁊ sue cōplexionis frigiditas demōstrabitur. Q̄ si pectoris magnitudo:capitis magnitudini:aut pectoris paruitas:capitis paruitati ꝓportionalis extiterit:alia attendere debes signa.¶Frigida aūtē cordis cōplexio:puū facit pulsum cui anhelitus filis inuenit. Pectus q̄z paucos habebit pilos.⁊ subtiles. Et pectus tangentib⁹ frm occurret.Qui hmōi cordis cōplexionē hūerit timidus ⁊ piger erit.¶Complexio autē sicca si fuerit pulsus erit durus:⁊ totū corpus inuenietur musculosū ⁊ fuscum:pect⁹ q̄z paucā habebit carnē:sed venas habebit manifestas:et pilosum erit.⁊ cutē grossam ⁊ duram.¶Humida autē lenem facit pulsū:⁊ pectus a pilis nudū carnē q̄z pectoris mollem ac suauē.¶Complexio calida ⁊ sicca pulsuz reddit durū ⁊ velocem:⁊ frequētem ⁊ multos in pectore pilos:⁊ fortes:⁊ spissos:⁊ in femore similiter.Anhelitus q̄z ex ea magnus puenit ⁊ frequēs. Totuz preterea corpus tactu calidum sentit:⁊ musculosū: atqz manifestas habēs venas:hmōi cōplexionē cordis habēs irascibilis erit et obstinat⁹.¶Frigida autē ⁊ hūida ꝓpl'o his ꝓtraria opat.
¶De signis cōplexionis epatis. Cap. xi.

Complexionis epatis caliditas ex venarum amplitudine ⁊ magnitudine ⁊ ex stercoris siccitate sepius reperta cognoscitur.Preterea appetitus ē fortis:⁊ in corpe multa cole.ru.generat.Urina q̄z ⁊ egestio tincte sūt:⁊ sitis multa.Et calida cibaria ei nociua sūt.Et sub hypocūdriis pilorū inuenitur multitudo. ¶Epatis vero frigiditas: ex omnibus signis que p̄dictis sūt cōtraria cognoscit.¶Sz eius siccitas ex sanguinis paucitate ⁊ ex hoc q̄ corpus est macrū:⁊ vēter gracilis:⁊ q̄ color pauca ptcipat pulchritudine cognoscit.Humiditas vero et⁹ ex oibus signis q̄ his p̄dictis contraria existūt.perpendi pōt.¶Q̄ si caliditas cū siccitate ei dominat. cognoscit eo q̄ signa calide cōplexiōis sūt manifesta:⁊ in vltimo existūt fortia. ¶Et⁹ q̄z humiditas cū frigiditate cognoscit.ex hoc q̄ significationes frigide cōplexionis fortes existūt ⁊ in vltimo sūt manifeste.
¶De signis cōplexionis pulmonis. Cap. xii

Um pulmo calidus fuerit:vox erit grossa:⁊ anhelitus magnus ⁊ pectus amplū et magnū.Cui minuit nocumentū a frigidi aeris attractiōe:⁊ magnificat ipius nocumētū aeris calidi attractiōe.Si autē pulmonis cōplexio frigida fuerit:omnia his cōtraria euenēt.Cum autē sicca fuerit vox erit clara:⁊ p os pauce pijcientur supfluitates.
¶Humida aūt si fuerit cōtraria his euenēt. ¶Signationes vero cōplexionū cōpositarū ex simpliciū cognitionibus haberi possunt.
¶De signis complexionis stomachi. Cap. xiii.

Um stomachi cōplexio calda fuerit digestio fortior erit appetitu:⁊ subtilia cibaria vt volatilū caro ⁊ edulia in'ipo corrūpent. Grossa vero cibaria vt vaccina caro:⁊ frumētum coctū bene in ipo digerūtur:⁊ sitit multum:fames etiā tolerare nō pōt. Accidit eni hmōi habētib⁹ stomachū ex ea capitis dolor ⁊ vertigo. Irascibilis q̄z ē ⁊ acutus.¶Frigida vero cū fuerit.his hoibus cōtraria euenient.Appetitus eni maior ē digestione:cibaria q̄z grossa ī eo corrūpuntur.Quāobrē apud ipozū corruptionē acida sequit eructatio:quēadmodū apud ipsorū corruptōez in stomacho calido est fumosa.Ciborū preterea frigidoz appetitus erit. Et quoz multa cōmestiōe lesio pueniet.
¶Cum autē stomachi cōplexio humida fuerit: sitis minuetur:⁊ salive multitudo ab ore pfluet:nauseā q̄z cito patietur:⁊ vomitus cito pueniet.Scotomiā q̄z ⁊ vertiginē cito patiet:cū autē cōplexio est sicca oibus his cōtraria opatur.Sitis nāqz est multa:⁊ egestio ē sicca.¶Preterea cū cibaria in stomacho morā fecerit ⁊ nō cito ab eo descēderint.sed cū quadā duricie:⁊ appetit⁹ fortis nō fuerit: nec purus stomachus debilis erit. Cōtraria vero his cuz stomacho dominata fuerit stomachi fortitudo significabit.
¶Ex multa q̄z cōmestione semel facta cū aliqo grauat⁹ fuerit non

rit. nō autem ex multa cōmestiōe in diuersis horis facta le ditur sed facile ⁊ bene digeritur: significatur ꝙ illi⁹ sto machus est fortis: licet paruus sit.

¶ De signis complexionis testiculorū. Cap. xiij.

t **Esticuli** cū calidi fuerint: vicine ptes multis ⁊ spissis vestient pilis. Virga q̄z eorū fortiter erigef. Sperma erit grossū. Coitū q̄z velociter explebit: ⁊ tēp estiue. ante. s. pubertatis tēpa. Ad coitū feruēs erit: vene pterea que sūt in virge supficie grosse sūt ⁊ manifeste. Ipsius q̄z chorde fortes repiunt ⁊ grosse. Cutis autē ipsā ⁊ testiculos circūdās: grossa ⁊ spissa ⁊ aspa cōspicit. Frigida autē cū fuerit cōplexio oia his cōtraria apparebū. ¶ Quādo āt cōplexio ficca erit: sperma in q̄ztitate paucū inuenief: ⁊ spissuz. virga vero nō solum nō erigef: verū etiā debilis erit. Cū autē cōplexio humida fuerit: sperma in q̄ztitate multū ⁊ in qualitate subtile erit: virga vero nō erigef. Est ei laxa ⁊ nō fortis: chorē etiā eius similes ei inuenient: Ipsius vero cutis lenis est: cuius locus a pilis nudus existit. ¶ Et cū cōplexio calida fuerit ⁊ humida: multa erit virge erectio: ⁊ sperma mltū et erit venereus: ⁊ multū in veneré potens. ¶ Frigida autem ⁊ ficca cum fuerit, omnia his accident contraria.

¶ De noiandis sūmis eximijs ⁊ necessarijs: quaꝝ auxilio aliqs cōplexiones cognoscere pōt. Cap. xv

t **Otius** corpis cōplexio: mēbrorū principalium:: ⁊ ꝓprie cordis ⁊ epis: ⁊ cerebri ⁊ testiculorū cōplexionib⁹ silis inuenif. ¶ Corpa q̄dem in qbus istorū mēbrorū ꝛplexiones diuerse inuenuntur alijs sūt deteriora corpibus. Hec nāq̄z corpa incessanter infirmātur. Etates q̄z ⁊ regiones: nō minima i cōplexionibus opari videnf. Etas nāq̄z puerilis oibus etatibus humidior iuenif. Senilis aūt oibus ē frigidior. Hō eni a natiuitate vsq̄z ad senū deficcari nō cessat donec nihil fiat. ¶ Senū nāq̄z nō ē aliud: nisi magnū in corpe siccitatis dominiū ¶ Supfluitatū aūt multarū q̄ a senib⁹ cū tussi ⁊ emuntionibus ꝓfluunt cā est ꝙ foramina suorum mēbrorū supfluitatib⁹ ⁊ humorib⁹ crudis plena sē. Ipaꝝ q̄z venarū ⁊ suezū mēbrorū corpus in vltimo siccitatē existit. ¶ Et siccitas ⁊ fuscus color: ⁊ pulchritudinis. ac tenuitatis: ⁊ hūiditatis minoratio in eis manifesta sūt ¶ Puerorū vero caliditas fm q̄ztitatē maior est: iuuenū aūt in q̄litate fortior vel acutior. ¶ Senū pterea cōplexio: respectu eorū q in semo sūt cōstituti: calida ē ⁊ hu. Iuuenū vero cōpatione: frigida dicif ⁊ ficca. ¶ Ex regionib⁹ vero que calide sunt: complexionem reddunt ficciorem: ⁊ corporis superficiem adurendo intendunt. Intestina vero ⁊ mēbra interiora frigida efficiūt. ¶ Regiones aūt q̄ fre sunt. humores in corpe cōseruāt. corpis q̄z supficiē: in lenitate ⁊ nuditate corporū sclauorū dispositioni similem reddunt. ¶ Sed intestina ⁊ alia interiora mēbra supflue calida cōstituunt. ¶ Unde in nigris capillorū crispitudo: et in arabicis color rubeus fuscū habēs ammixtū: nō absolute significāt ꝙ eorū cōplexio sit cala. ¶ Lenitas q̄z cutis pthorū: ⁊ ei⁹ a pilis nuditas atq̄z albedo non significat eorū cōplexionis frigiditatē: immo pthorū interiora. nigrorū interiorib⁹ multū sūt calidiora: atq̄z omia nigrorū corpa: parthorū corpib⁹ valde sūt ficciora. ¶ In regionibus autē q̄ inter caliditatē ⁊ frigiditatē temperate existūt significatio ex qua supficiei habetur noticia sup ipius interiora vera ē ⁊ firma. ¶ Consuetudo etiā in cōplexionibus diuersa opaf. Comedendi eni ⁊ bibendi ⁊ dormiendi largitas cōplexionē facit humidā: his vero cōtraria siccam reddūt cōplexionē. Quapropter cū hominē grossū et carnosū viderim⁹ cui⁹ pterea ample sint vene: intellige re debemus hui⁹ corpis magnitudinē nō naturalē sed accidentalē fore. Quādobrē inter carnosū corpus ⁊ pingue diuidere debem⁹. Carnis eni multitudo sanguis multitudinē: ⁊ calidā ⁊ humidā sequif complexionē. Multa autem pinguedo. humiditatis mltitudinē. et frigidam ⁊ humidam imitatur complexionem.

¶ De noiatōe significationū pticularū q̄ alias q̄ñq̄z iuuāt significationes in cōgnoscēdis cōplionib⁹. Cap. xvj.

v **Ox grossa** caliditatē cōplexionis. Gracil vero cōplexionis inuit frigiditatem. ¶ Loquendi velocitas: calidam significat cōplexionē: velocitas apiendi ⁊ claudendi oculos: caliditatem significant complexionis.

¶ Nam si acuitas: ⁊ collum longū ⁊ epiglotis fortis ꝓminēs ⁊ vox acuta ⁊ pulchra cōplionis demōstrāt siccitatez.

¶ Oculorū magnitudo fortis ꝓminētiū. humidā portēdit cōplexionē. ¶ Oculi in latitudinē corporis tendētes parthorū oculis similes corpis humiditatē designāt.

¶ Capillorum crispitudo qui sursū eleuant: complionis caliditatē demōstrat. ¶ Mariū amplitudo ⁊ in maxillis carniū multitudo: ⁊ in genis pilorū paucitas cōplexionis significāt humiditatē. Traulitas vero humiditatez innuit cōplexionis. ¶ Fetor corpis calidā demōstrat cōplexōez. Color citrinitati parump ꝓpinquus: ⁊ facies parū tumida: ⁊ palpebre inferiores tumorē ordeolo similē habētes omnia hec epatis innuūt debilitatem. Dentiū raritas: et eorū debilitas totius corporis imbecillitatē: et vite breuitatem significat.

¶ Nasus quoq̄z curtus: ⁊ os paruum dentes curti ⁊ grossi humidā declarāt cōplexionē: et frigidam. Extremitatū lenitas: ⁊ earū tenuitas. atq̄z equalitas humiditatē demōstrant complexionis.

¶ Manus ⁊ pedes cum pulchri fuerint et parui totius corporis complexionem esse debilem: ⁊ ipsius caliditatez fore paucam demonstrant.

¶ Significatiōes debilitatis neruorū. Cap. xvij.

p **Auca** laboris tolerantia: ⁊ cu fortis fit opario tremor ⁊ debilitas in coitu: atq̄z ex aque frigide potu: laxatio: ⁊ iunciturarū paruitas ac chordarū subtilitas: ⁊ cutis ⁊ forme ei⁹ tenuitas. Qd etiā hūidas habentibus complexiones magis accidit.

¶ De signis cōplionis mēbrorū hūidorū. Ca. xviij.

c **O omnibus** corporis mēbris calidi⁹ est. Eo eni calorē totū recipit corpus. vnde ipm quasi fons ⁊ innati caloris origo inuenitur. ¶ Epar vero post cor. in caliditate scōz existit. ¶ Post epar vero sūt carnes. Adeps vero carne frigidior est. ¶ Cerebri cōplexio frigida est ⁊ humida.

¶ Ossis preterea complexio: similiter frigida est ⁊ ficca.

¶ Cartilagies vero ⁊ ligamēta: ac chorde: ⁊ corpora venarum: atq̄z panniculi: omnia hec cōplexionē habent frigidā ⁊ siccā. minus tamē q̄z os. ¶ Cutis cōplexio tempata ē ꝓprie tū ea q̄ in volis manuū hois tempati reperif.

¶ Neruorū cōplexio diuersificat. Naz qui a cerebo nascūtur: humidiores sūt. Qui vero a nucha oriunt: in sua cōplexione cutis complexioni vicinātur.

¶ Glandularū complexio: que lac ⁊ sperma: ⁊ saliuā generant frigida est ⁊ humida. ¶ Carnis vero substātia: in membris diuersa inuenif: que in vnoquoq̄z mēbrorum ꝓpriam tenet cōplexionē. ¶ Carnis eni pulmonis complexio: a complexiōe carnis renū diuersa est. Sermo tamē hec diffinies: ab hui⁹ libri intētiōe remoueri iuenif.

¶ De humiditatib⁹ aūt ⁊ humorib⁹ est calidior: ⁊ cū hoc: flegmatis ⁊ sanguinis comparatōe est ficca: flegma vero omnibus alijs humorib⁹ frigidius inuenif ⁊ humidius.

¶ Colera q̄z nigra: respectu sanguinis est frigida aliorum vero humorū comparatione est ficca. Preterea sanguis respectu flegmatis: ⁊ colere nigre. calidus vtriusq̄z vero colere comparatiōe humidus conspicif. Cuius quidē species diuerse sūt sicut ⁊ flegmatis: quarū vna frigidior alia habetur fellis similiter species vel colere quedā alius est acutior ficciorisz qualitatis. Sanguinis itidē quidā alio tempatior est: ita vt sit p comparationē ad sanguinem bonū colericus ⁊ flegmaticus ⁊ melancolicus.

¶De significatione repletionis. Cap. xix.

f **Iquod** in venarū foraminib⁹ inuenit tante fuerit magnitudinis ac mltitudinis: q̃ venas extendat ⁊ inflet: puenet dispositio: que a medicis repletio ꝓm foramina vel ex foraminibus vocat. Et quādo qd̄ in eis ē ei⁹ ex quo corpus nutriri debet mensurā adeo excedit: qd̄ natura aliqd ex eo vt in corporis nutrimento nō necessariū dimittit: qr ꝓuertere illd̄ nō pōt: neq; ei domiari valet: puenit inde dispositio: que a medicis ꝓm virtutē repletio nominat. Hec aūt vtreq; dispositiōes egritudinū sūt generatiue. ¶Repletiōis autē illi⁹ que ē ꝓm foramia significatio ē coloris rubedo: ⁊ corporis caliditas cū eiusdē intēsione: alicū q̃q ⁊ ostationuq; multitudo: ⁊ somn⁹ multus: ⁊ venarū repletio cū ipāruq; tensione. sanguis sil'r ex narib⁹ ⁊ gingiuis guttati fluens cū vtreq; parū tacte fuerint: ⁊ capitis ꝓprie atq; oculorū et tmporū grauitas: ⁊ ingenij atq; sensus turbulentia: et pulsus magnitudo: cui⁹ etiā dispositio sit sil's sue dispositioni cū lapsus ē: ⁊ quod ante multa comestiōe ⁊ potatōe fuit vsus: ⁊ somno supfluo: ac multa gete. ¶Repletionis aūt q̃ ꝓm virtutē cōtingit: significatiōes iste sūt. Appetit⁹ casus ⁊ ad motiōes grauitas: ⁊ pigritia ⁊ dissolutio: ⁊ laxitas. Omnia enī hec si sine coloris rubedine: ⁊ mēbrorū extensione fuerint ꝓprie predictā significāt repletionē. Pulsus q̃q in hac repletionis spē nō est magnus: vrina q̃q non est tincta neq; cocta.

¶De cognoscēdo qs q̃ttuor humorū dñetur. Cap. xx.

I **gnificationes** oēs ꝓme duaꝝ repletiōis spēꝝ: sanguinē dominari ostēdunt. Pruritus ꝑterea loci ex q̃ sanguis solet minui: ⁊ oris dulcedo ꝑter solitū: ⁊ pui in ore vesice: ⁊ in corpe carbūculi: atq; vrina rub. ⁊ spissa: ⁊ si ꝑter ista etas sit iuuenilis: ⁊ corpus sit bone habitudis: mltas habēs carnes: ⁊ cibaria qbus in ꝑcedenti tpe vsus fuit sanguis generatiua fuerūt: pculdubio sanguinis abundare significatur.

¶De significatiōe dominij cole rubee. Cap. xxj.

c **O loris** citrinitas: ⁊ oris amaritudo: atq; mlta in ore siccitatis ⁊ sitis mlta: ac appetitus debilitas: ⁊ nausea: atq; vomitus citri. ⁊ viridis: ⁊ amarus: ⁊ egestio mordicatina: ac lingue siccitas: et ipius aspitas: ⁊ eorū que in albis oculorū appent citrinitas: ⁊ vrina tenuis ignea ⁊ clara: quecūq; harū significationū apparuerit: si cū hoc tps estiuū fuerit: ⁊ etas iuuenilis: ⁊ cibaria qbus ante vsus fuit pauca vel cala: ⁊ labor ꝑcessit mult⁹: ⁊ somn⁹ paucus: atq; corpis cōplexio calida inuenit: tūc fiducia habēda ē de eius dominio.

¶De significatione colere nigre. Cap. xxij.

a **Rdor** stomachi multitudo canini appetitus ⁊ fuscus color: ⁊ sagninis nigredo ac spissitudo: ⁊ vrina nig. vl'ru. fusco ꝓticipās colore: vel viriditati appropinquās: corpus ꝑterea tale sit in quo nigra generari solet cola. i corpibus enī albis ⁊ crassis: ⁊ nudis a pilis: col'. nig. vel raro vel nullomodo generatur.

¶In corpibus aūt bruno colorati colore: ⁊ macris atq; colorē habētibus ex rubeo ⁊ fusco cōmixtū: ⁊ musculosis: ⁊ i corporib⁹ ruffis. ⁊ rub. qñ multū laborāt vel male regun tur: ⁊ si cū hoc cibaria qbus ꝑius vsus fuit cole nigre generatiua fuerūt ⁊ ipius regimē sil'e. ⁊ corpi preterea acciderint scabies: ⁊ morphea nigra: ⁊ pustule male: ⁊ splenis augmentū: quando ista affuerint: nō est amplius dubitādum coleram nigram dominari.

¶De significatione dominij flegmatis. Cap. xxiij.

m **Altitudo** viscose saliue. ⁊ sitis paucitas. et vrina alba. ⁊ pigritia. ⁊ ebetudo. ⁊ victoria somni. atq; corporis mollities. ⁊ digestionis tarditas. ⁊ ꝑterea si cū hoc cōplexio fuerit frigida. ⁊ tēpus hyemale. Homo q̃q ante hec paruo fuerit vs⁹ motu. ⁊ pauco exercitio. ⁊ multa comestione. cibaria etiā quibus vsus fuit ꝓm maiorē ptē flegmatis generatiua fuerūt. atq; aque dulcis balneo vsus fuit. tūc significationes fortiores erunt ⁊ firmiores i flegmatis dñij significatiōe.

¶De somniorum significationib⁹. Cap. xxiiij.

Omniorum preterea significatiōes predictis mltotiēs ammisceri solēt. Cū enī aliqs in somno pluuias multotiēs videt. ⁊ mare ⁊ fluuios. multa in ei⁹ corpe hūiditas adesse significatur. Ignes vero ⁊ fulgura: ac lites cū aliquis frequenter in sōnis aspicit: colera rubea in ipo abūdare mōstrat. ¶Colores aūt rubeos: ⁊ tinctos: ac nuptia ⁊ cibaria dulcia: ⁊ vētosas atq; fluxum sanguis: ⁊ flebotomiā si aliquis somniauerit: q̃ sanguinis multitudo sit: declaratur. ¶Cūq; multa fusco colore tincta: atq; nigredinē ⁊ timores ac pauores: i sōno aliqs aspicit: colere nigre opatio significatur. ¶Et cū aliquis in somno videt se manere q̃si i loco niuis. vel frigido a quo ledit. frigoris significat victoria. His autē cōtraria si visa fuerint ꝓtrarie erūt significationes. Et si aliquis videt se quasi in balneo: vel in sole: vel quasi canicularib⁹ exponat diebus: vel in igne excessus significat caliditatis. Et cū aliquis sōniauerit se quasi volare ⁊ inuadere sicut accipiter ⁊ iuadere ⁊ cape: siccitatis demōstrabit excessus: atq; humorū leuitas ⁊ subtilitas. Si quis etiā se q̃si ab aliquo grauari sōniat: repletionē laborare ostendit. Quicūq; etiā se ꝑ loca quasi cenosa incedere videt. fetidū habentia odorē putridos in corpe demōstrat habere humores. His vero ꝓtraria: ꝓtrariam habēt significationē. Qui autē in somnis videt q̃ q̃si incedat ꝑ hortos bonū habētes odorē suorū significat equalitas humorū: ⁊ q̃ a putredine valde sūt remoti. Per loca vero q̃si angusta ⁊ ꝑ foramina si qs se ambulare cōspicit instrumēta anhelitus grauē pati egritudinē demōstrant q̃ ipm tātā aeris q̃ntitatē attrahere vetat: quāta ē ei necria.

¶De cōpatiōe vl' ēptiōe captiuoꝝ. Cap. xxv

I **A primis** captiui color cū summa intueri diligentia oportet. Color ei cuꝝ i rubedie minuit. epatis infirmitas vel splenis vl' stomachi significat: vel qd̄ emorroydas patiat a qbus sāguinis effluit multitudo. Post hec vero toti⁹ corpis supficies in loco claro: ⁊ luminoso cōsiderari debet. Ne morphea subtilis si in ipo fuerit vl' impetiginis initiū occultari possint. Morphea enī in suo initio valde ē occlta. Ipa nāq; nō est tūc nisi albedo: vel nigredo subtilis. que paulatim ꝓcedendo cū sui additiōe cōplet. Impligo q̃q non est aliud in sui initio: nisi crispitudo q̃ loco accidēs cū additione semp de die in diē crescit. ¶Preterea si in aliquo loco corpis nerui: vel cocture similitudinē vel signū aliquod habuerit cū sūmo studio ꝓsiderādū ē ne in hoc loco fortitā habuerit baras. ꝓpter quā cōbust⁹ sit: vel excoriatus: vel tinct⁹: vt occultari posset. Que cū senuerit vel longi fuerit tpis: tictura quasi debilē amittet ⁊ āplificabitur albaras vltra locum cocture ⁊ excoriatiōis. Cūq; nerui dubitatio occurrit: ipe in balneo ponat ⁊ cū aq̃ calida fortiter pri⁹ fricet. ⁊ cū semine alusuen. ⁊ baurac atq; aceto. deinde cōsideret etiā si in loco in q̃ coctura vel excoriatio fieri nō solet: fuerit coctus vel excoriat⁹ suspectior haberi dz: tōq; magis fricari dz. Preterea sūmitas ⁊ extremitas cocture cū magna ingnitiōe cōsiderari dz. In his ei locis euidenti⁹ apparet. Postea vero queraf qd̄ querendū ē: ⁊ qd̄ dz sciat. ¶Deinde vero capitis pili atq; totius cutis cōsiderādi sūt: an sit in ea furfur: vel rubor. Audit⁹ q̃q acuitas ꝑquirēda ē ⁊ verba ipius ⁊ sensus attēdēda st. Pupille etiā attēdende sūt: an sint in magnitudine equales: eiusq; visiōis acuitas. ⁊ albedinis q̃ i oculis ē claritas cōsiderāde sūt. Cū ei i eis est fusc⁹ color turbiditate ꝓticipans lepra designāt. Et qñ in eis est citrinitas. egritudo epatis significat. Et qñ vene rubee multe ⁊ manifeste sūt in eis patet sebel. ¶Palpebre q̃q ei⁹ cōsiderāde sūt si mlte sint ⁊ cito mobiles. Crosse aūt si sūt plerūq; sūt scabio-

se vel sūt ad scabiē prepate. Que vero graviter mouētur et difficile sūt male. Oportet enī illum cutis talis ē dispositio sua quādo a somno cōcitat tamdiu fricare palpebras donec aperiātur. Lachrymale q̄q; quod a pte naris ē exprimendum ē. decurret enī forsitan humor ab eo occasione fistule si ibi est. ¶ Pili preterea palpebrarū ⁊ ciliorū oculorū pquirendi sunt. Si enī fuerint rari. malū significabunt. ⁊ ppte si cū hoc raucus fuerit: ⁊ faciem habuerit rubeā. ¶ Deinde cū magna diligētia anhelitus p os ⁊ nares attendatur: ne malus sit ibi odor. ¶ Mariū quoq; figura consideretur. ⁊ Magne enī ⁊ forte si fuerint: fistulam in se continebunt: ideoq; in sole cōspici debēt. ¶ Itemq; anhelitus attendendus est. si sit facilis. ¶ Dentiū preterea modus obseruandus ē. videlicet si sunt recti. ⁊ fortes. et mundi. ⁊ si aliqui eorū mouent. vel corrodunt. ¶ Dentes enim fortes diu pmanēt. ⁊ Minuti vero vel debiles cito cadunt. preter hoc q̄z totius corpis debilitatē pnosticant.

¶ Deinceps eius collū cōsideret si est equale. ⁊ cōprimat et videat si est ibi aliquis locus tumidus: vel cicatricē habens. Fortassis enī glandule ibi erū: ex quibus scrofule cito generabunt. ¶ Pectus preterea attendat si ē amplū et multas habēs carnes. Paruū enī si fuerit ⁊ macrū: et spatule foris pminuerit: ptisis significabit. Post hec vero supinus iacens statuatur: ⁊ totus eius venter pquirat: attendendo si tumor vel dolor inueniat ibi cū cōprimit. et precipue in loco epatis. ⁊ splenis ⁊ oris stomachi. Deinceps precipiat ei vt incedat. cuius gressuum attendat virtus. Deinceps aliquid cōstringere iubeat. ⁊ sue cōstrictionis fortitudo cōsideret. debilis enī si fuerit omniū neruorū debilitatē demōstrabit. ¶ Postea vero pcipiat vt currat. ⁊ attendat an post cursū asma ipm inuadat vl tussis. Manus preterea ipius ⁊ pedes ad inuicē cōparando respiciant. Una enī fortasse altera maior inueniet.

¶ Iuncturarū q̄z dispositiō consideranda est si ad motōes scz pparate sūt. Deinde crura sūt inspiciēda: an in eis vene magne ⁊ crosse: ⁊ ample iueniant. Ex his enī varices et elephantia sepe accidūt. Alia etiā omia que in cōplexionum cognitione attendenda fore diximus. ad has res adiuuant cognoscendas.

¶ Significationum capillorum. Cap. xxvj.

c **Pilli** lenes timoris sūt significatiui. Crispi autem audaciā significāt. In ventre etiā pilorum multitudo reperta: luxuriosū demonstrat. Sup dorsum vero si multi fuerint pili. audacia iudicabitur. Sed si sup spatulas ⁊ collū multitudo fuerit pilorum: dementia ⁊ obstinatio significabunt. In ventre q̄q; ⁊ pectore pillorū multitudo reperta: sapiētie innuit paucitatē. Pili in capite vel in toto corpore stantes reperti timorem significant.

¶ Significationum colorum. Cap. xxvij.

c **Color** rufus vel rubeus. sanguinis ⁊ caloris innuit multitudinē. Color vero inter rubeum ⁊ album medius equalem significat cōplexionē: si cū hoc cutis a pilis nuda fuerit. Cuius autem color est velut flamma ignis instabilis est ⁊ maniacus. Cui etiā color rubeus ⁊ clarus conspicit verecūdus ē. Cuius preterea color viridis apparet vel niger irascibilis est.

¶ Significationū oculorum. Cap. xxviij.

c **Uius** oculi sunt magni piger ē. Cuius quoq; oculi in pfundo sunt positi calidus est et deceptor. Cuius oculi foris pminent. inuerecundus est ⁊ loquax ac stolidus. Quādo autē oculi in corpis longitudine positi fuerint. calm ⁊ deceptorē demonstrabunt. ¶ Cuius vero pupille multa participāt nigredine: timidus est. Cuius oculi in colore capraruū oculis similes existunt stolidus est. ¶ Cuius oculi cito mobiles sūt ⁊ acute cernētes. deceptor est ⁊ calidus: atq; latro. Cuius oculi adeo sunt immobiles vt quasi lapides sint. calidus est. Cuius vero intuitus mlieris intuitu assimilatur: luxuriosus est. ⁊ inuerecundus.

¶ Quando autē ita ac si puer esset intuetur: atq; tota eius facies ⁊ oculi quasi ridere vident letus ē: ⁊ diuturna potietur vita. ¶ Cuī oculi magni sūt ⁊ tremuli: homo piger est ⁊ spaciosus: ⁊ amator mulierū. Cuius oculi parui sunt et remuli: ac varij valde ē inuerecūd⁹: ⁊ mulierū amator. ¶ Cum oculi in rubore prune assimilant. homo pessim⁹ ē ⁊ obstinat⁹. ¶ Pupilla si ē nigra. pigr̄ portēdit ⁊ hebetē. ¶ Oculi varij suo colori citrinitatē habētes āmixtam: qui quasi croco tincti esse vident: pessimos significant mores. ¶ Macule multe circa pupillā in oculo apparētes malū significāt hoiem. Q̄d si cum oculus etiam fuerit varius: erit deterius.

¶ Oculi si parui fuerint. ⁊ foras prominētes vt oculi cancri stultitiā significabūt ⁊ stoliditatē. ⁊ suas sequētē cupiditates. Cū oculi fuerint parui. ⁊ multum mobiles: palpabre q̄z frequēter palpitātes hoiez significabūt pessimū.

¶ Pupille in quar̄ circuitu margarite apparet filitudo. hominē demōstrāt inuidū. ⁊ v̄bosū ⁊ timidū ⁊ pessimuz.

¶ Oculi qui sūt vaccarū oculis silles. amētia protēdūt.

¶ Cum pupilla nigra existens talem habet citrinitatem: ex qua quasi deaurata appet: hominē malum. homicidā sanguinem fundentem declarat.

¶ Oculi sursū tendētes sicut oculi bouz q ⁊ cū hoc rubet vident ⁊ maximi hominē pessimū stolidum. atqz stultuz et ebriosum significant.

¶ Oculi autē meliores eē dīr. q inter nigrū ⁊ variū medij sūt. si cū hoc nec multū sint radiosi. neqz rubedo vel citrinitas appet. Oculi enī isti bona demonstrant naturam.

¶ Oculi varij cū citrinitate radiantes: aut vt color lapidis fisuret virides hominem significant malum.

¶ Preterea homines cū hoc habentes in oculis maclas rubeas aut sanguis: aut albas: omnibus hominibus sūt deteriores: ⁊ magis deceptores.

¶ Qui autē pupillā foris pminētem cum totius oculi substantie latitudine habet. est amens.

¶ Cum oculi profundi fuerint ⁊ parui: calidum ⁊ deceptorem ⁊ inuidum iudicabunt.

¶ Et quādo pili palpebrarum curuantur inferius. vel ad vnam naturaliter partem torquentur. mēdacē significāt et calidum et stultum.

¶ Homo habēs oculos valde tremulos: malus est.

¶ Cum oculi fuerint parui: homo erit malus ⁊ stultus.

¶ Oculus vero si fuerit magnus: minor erit malitia: ⁊ stulticia maior. ¶ Qui oclos habet varios ⁊ virides malus est ⁊ latro.

¶ Oculi quorū palpebre cū magna palpitant frequentia hominē timorosum ⁊ maniacum declarant.

¶ De significationib⁹ supciliorū. Cap. xxix.

q **Uiin** supciliis pilorū habet multitudinē multarū est cogitationū ⁊ multe tristitie: atqz eius loquela feda est ⁊ crossa.

¶ Cuius supcilia longa sunt. arrogans est ⁊ inuerecund⁹. Cuius supcilia inferius descendunt a pte naris ⁊ supius eleuantur a pte tiporis. inuerecundus est ⁊ hebes.

¶ Significationū nariū Cap. xxx.

c **Uius** nariū extremitas ē subtil' homo est diligēs lites. ¶ Cui⁹ nares magne sunt et crosse pauce sapiētie homo ē. ¶ Cuius nariū extremitas longa ē. ⁊ subtilis festinus est ⁊ stultus atqz leuis. ¶ Cuius nares late sūt. luxuriosus ē. ¶ Cuius nariū foramina valde sūt apta irascibilis est.

¶ Significationis frontis. Cap. xxxj.

c **Uius** frōs plana ē rugas nō habēs litigios⁹ ē et cōmouēs rixas. Cuius frons ē rugosa ad medīū sui declinās irascibil' ē. Qui puā hz frōtē stolid⁹ ē. Qui v̄o magnā hz frōtē ē piger. ¶ Cui⁹ frōs vehemēter ē rugosa inuerecundus est.

¶ Significatiōis oris ⁊ labiorū ⁊ dentiū. Ca. xxxij.

q **Vi magnũ** habet os gulosus ē ⁊ audax Cui⁹ magna sũt labia stult⁹ intelligit ⁊ hebes. Cui⁹ labia nõ bñ sũt ticta: egro tans ē. Cui⁹ dẽtes debiles sũt ⁊ rari ⁊ minuti: totũ ei⁹ cor p⁹ ē debile. Cuius canini longi sũt ⁊ firmi: gulos⁹ ē ⁊ mal⁹.

¶ Significatõis faciei ⁊ forme. Cap. xxxiij.

c **Vius** facies hois ebriosi faciei assimilat ebrio sus ē. Iracũdo vero cũ assimilat: irascibilis ē. Cũ aũt verecũdo iuenit similis verecũdus ē. Cuius facies carnosa ē. piger ē ⁊ stultus. Cuius maxillæ caro crossa ē crosse ē nature. Qui subtilē hꝫ faciē: multæ ē cogitationũ. Cui⁹ facies vehemẽter rotũda ē: stult⁹ existit Cui⁹ facies ē pmaxia: piger ē. Cui⁹ facies ē valde pua malus ē ⁊ calid⁹ ⁊ adulator. Cui⁹ facies ē deformis: mores hẽ re bonos nõ pōt: nisi raro. Cuius facies ē longa inuerecũdus ē. ¶ Qui tipora hꝫ inflata. ⁊ venas arteriatas crossas irascibilis ē. ¶ Significa. auriũ. Cap. xxxiiij.

c **Vius** aures magne sũt. stolid⁹ ē ⁊ lõge vite. Significatõis vocis ⁊ anhelit⁹ ⁊ loq̃le.

c **Vius** vox ē valde crossa ⁊ alta audax est. Cuius loquela ē velox festin⁹ ē. ⁊ pui intellect⁹. Cuius loquela cũ quadaꝫ festinatiõe velox est festin⁹ est. irascibil: ⁊ malorũ morũꝫ. Cuius anhelit⁹ lõgus ē: vilis ē. Qui vocē hꝫ grauē sui vẽtri seruiẽs ē. Cuius vox est aspa iuidus ē: ⁊ malũ in corde. tenet occultatũ. Bonitas vocis stulticiã ⁊ paucã demonstrat sapientiam. ¶ Significationũ carniũ. Ca. xxxvj.

c **Arnes** multe ⁊ dure: crossũ declarãt sensum et itellectũ. Carnes vero lenes bonaꝫ naturã significant ⁊ intelligentiam.

¶ Significationũ risus. Cap. xxxvij.

q **Vi multũ** ridẽs ē benign⁹ ⁊ oīb⁹ ē ꝓueniens: neq; ꝑ reb⁹ aliqbus sollicitus ē. Qui vero pax ridet: huic ꝓtrarius ē. Displicent eni ei oīa hominũ facta. Qui alta ridet voce: inuerecundus est. Qui aũt cũ ridet tussit: aut inspirãdi difficultatē patitur. inuerecundus est ⁊ tirannus.

m **Otus** Significa. motuũ. Cap. xxxviij. tardus: significat hebetudinẽ. ¶ Motus festin⁹ leuitatē designat.

¶ Significationum colli. Cap. xxxix.

q **Vi collũ** habet curtũ calid⁹ ē ⁊ ingenios⁹. Cuius collum est longũ ⁊ gracile stolidus ē: ⁊ garrul⁹ atq; timid⁹. Qui crossũ habet collũ durũ ac forte iracundus est ⁊ festinus.

¶ Significationũ costarum. Cap. xl.

c **Ostarũ** fortitudo: ⁊ sup ipas carniũ multitudo. stoliditatē declarat. Corpis sbtilitas. multã significat astutiã. Vẽtris magnitudo libidinis declarat nimietatē. Costarũ gracilitas: ac earũ dem subtilitas: cordis innuit debilitatē.

¶ Significa. dorsi. Cap. xlj.

d **Orsi** amplitudo. fortitudinē declarat ⁊ arrogantiã: atq; ire vehemẽtiã. Dorsi vo curuitas morũ innuit malitiã. Equalitas dorsi bonuꝫ est signũ. De significa. spatulæ. Cap. xlij.

f **Patula** subtil sensus oīdit paucitatē. Spatula lata bonũ indicat itellectũ. Capitis spatule eleuatio valde elongata stultitiam significat. ¶ Significa. brachiorum. Cap. xliij.

c **Um** brachia adeo fuerint elõgata: vt man⁹ ad genua attingãt subtilitatē aie ⁊ arrogantiã: ac regendi designãt cupiditatē. Cũ brachia multũ curta sũt. hominẽ timidũ: ⁊ malitie amatoreꝫ significãt. Significationũ volarũ manuũ. Cap. xliiij.

m **Anus** leues ⁊ subtiles sapiẽtiã multaꝫ et bonũ designãt intellectũ. ¶ Manus valde curte stulticiã significãt. ¶ Manus grociles ⁊ multũ longe: tirannidem declarãt atq; stulticiã.

¶ Significationũ anchæ coxæ ⁊ pedũ. Cap. xlv.

p **Edes** in quibus carnis est multitudo atq; ipius duricies: mali intellectus hominẽꝫ portendunt. ¶ Pedes parui ⁊ pulchri: hoiem formicatorẽ ⁊ iocundũ innuit. Cũ calcaneũ est gracile: timoreꝫ significat. Crossum vero ⁊ forte cũ fuerit fortitudinẽ indicabit. Cum cauille vtrimq; atq; crura crossa fuerint. hebetem ⁊ inuerecundũ demonstrabunt. Coxe cũ exteri⁹ multas habent carnes: fortitudinis imbecillitatẽ atq; laxitatẽ declarant: Quãdo coxarũ ossa foris ꝑminuerint audaciam significabunt. Ancharũ quoq; ossa cũ exterius tẽdũdur: fortitudinis demonstrant multitudinẽ ⁊ virilitateꝫ. Ancharum gracilitas: mulierũ significat amatorẽ et corporis debilitatem atq; timorẽ.

¶ Significationis passuuꝫ. Cap. xlvj.

c **Vius** passus ampli sunt ⁊ tardi spatiosus est. Cuius passus veloces sũt ⁊ breues festinus est: ⁊ ꝑ rebus quibuslibet valde sollicit⁹. quas tamen disponere ignorat

¶ Significationis audacie. Cap. xlvij.

a **Vdax** est cuius capilli sũt fortes ⁊ asperi: et statura tpius erecta: ossa q̃ꝫ fortia. ⁊ extrema: atq; coste: nec nõ iuncture fortitudinẽ habẽtes: ⁊ magne. ¶ Pectus preterea magnũ. ⁊ venter magnus ac spatule magne. Collũ quoq; forte ⁊ crossum in quo carnis nõ sit multitudo. Est etiã torax latus: ⁊ coxe abscondite: atq; lacertus q̃ in pulpis cruris ab interiori inuenitur inferius descendit. ¶ Cutis etiã ei⁹ ⁊ carnes: siccitatis sũt additioris: frõs quoq; eius venas habẽs ⁊ rugis carens: nec ē sine pilis. Sunt preterea audacie signa carniũ eq̃litas ⁊ stature erectio: ac iuncturarũ et digitorũ fortitudo: et ventris gracilitas ⁊ qõ eius nates parue vel oino vidẽtur delete: ⁊ qõ vtrasq; spatulas magnũ distinguit spaciũ et quod supcilia sũt erecta: ⁊ frons nõ ē rugosa. Ipe quoq; est valde iracundus. ⁊ semp irã conseruãs. Est etiaꝫ in pectore pilosus: ⁊ spatulis. Significa. timidi. Ca. xlviij.

t **Imidus** est cuius capilli sũt plani ⁊ statura curua: ⁊ musculi cruris iteriores sursum ascendunt. ¶ Color citrin⁹ ⁊ oculi debiles: ⁊ frequenter palpitãtes. ¶ Manus quoq; ⁊ pedes subtiles ⁊ macri. Intuitus vero ei⁹ intuitui tristis similis ē.

¶ Significa. hois boni intellectus ⁊ boni nature. Ca. xlix.

h **Vius** signa sunt. q̃ carnes sunt lenes: ⁊ molles ⁊ pauce: medius inter crassum existens ⁊ macrũ: nõ multas habẽs in facie carnes: et ipsius spatule sũt eleuate: cuius dorsũ carnes nõ habet: ⁊ eius color inter rubeũ ⁊ albũ est medi⁹ ⁊ tener ⁊ lucidus atq; clarus. Cutis preterea est subtilis. Capilli etiã nõ sũt multi ⁊ duri: nec multũ nigri. Cui⁹ oculi sũt inter varios ⁊ nigros medij: sũt etiã molles.

¶ Significa. corpis habẽtis bonã naturã. Ca. l.

h **Vius** signa sũt: q̃ inter longũ ⁊ curtũ: crassũ atq; macrũ: mediũ inuenit: ⁊ est albuꝫ paucã habens ammixtam rubedineꝫ. ¶ Manus q̃ꝫ et pedes: inter magnos ⁊ paruos: atq; inter multas habentes carnes ⁊ paucas medij existunt. Caput ꝑterea corporis magnitudini est proportionale. In cuius collo pauca extat crossities. Capilli quoq; ei⁹ inter lenes medij et asperos: rubedini parumper vicinantur. Facieq; eius rotuda: ⁊ nares erecte et perpulchre: et in magnitudine equales.

¶ Oculi etiam sunt inter nigros ⁊ varios medij in quib⁹ humiditas existit: et claritas.

¶ Significa. hominis philosophi. Cap. lj.

h **Vius** signa suntq; eius statura est erecta. Carnis quoq; tenet equalitatem: et est albus paruam habens rubedinem ammixtam. Capilli eius inter multos et paucos: ⁊ planos ⁊ crispos sũt medij: ⁊ nigros ⁊ rubeos. ¶ Man⁹ quoq; sũt plane digitos

habētes diuisos. Frōs etiā ē magna: ⁊ oculi inter varios: ⁊ nigros sunt medij. molles quoq; sunt. Et q̄ eius intuit⁹ ridenti vel gaudenti similis inuenitur.

¶ Significa. hominis qui est crosse nature. Cap. lij.

h **Vius** signa sunt vel q̄ ē multū alb⁹. vel multū brunus: vel fuscus: vēter q̄z est magnus: ⁊ digiti curti: ⁊ facies valde rotūda atq̄z ī maxillis carnis multitudo. De suis p̄terea significationibus est: q̄ in collo ⁊ pedib⁹: ⁊ in eo qd̄ ē inter ea multa existit carnositas. Venter quoq̄z cum rotunditate fortis prominet. Et q̄ eius spatule sursum sunt eleuate: ⁊ frons in rotunditate pile similitudinē: ac si esset gibbosa tenet: multas habēs carnes. ⁊ Dādibule etiā eius magne ⁊ crura lōga. Est etiam longa facies ⁊ collum crossum.

¶ Significationes hois inuerecundi. Cap. liij.

Auerecūdus est: cuius oculi multum sunt aperti: ⁊ fortis p̄minentes: ⁊ acute intuentes: eius q̄z palpebre crosse. Statura autē eius nō multū longa. Cū vero incedit. pect⁹ parūp anterius tendit. Cuius p̄terea spatule eleuate sūt: motus festinus. Color vo ruffus multū habens sanguinē facies rotūda: torax parūp gibbosus. De suis insup significationibus est: q̄ oculi multū aperiunt: ⁊ sunt acute intuētes. Est etiā multum loquax.

¶ Significatiōes hois malox moru. Cap l'm. liiij.

h **Vuis** signa sunt facies feda: colorē cū quadā obscuritate rubeū habens: cutis faciei ficca: totius corporis macies rugosa facies ac capillorum nigredo ⁊ lenitas.

¶ Significationes hominis luxuriosi. Cap l'm. lv.

h **Vius** signa sunt: albedo coloris ⁊ rubedinē habens āmixtā: capillorū etiā multitudo: ⁊ crossities: lenitas: atq̄z nigredo. Preterea q̄ super tympora multos habet capillos: ⁊ q̄ ei⁹ oculi sunt crossi.

¶ Significationes feminee. Cap l'm. lvj.

i **Omnibus** animaliū generib⁹ femine magis mortuū habent animū minusq̄z sunt patientes: ⁊ citius puerti possunt citiusq̄z trascūt: ⁊ veloci⁹ sedāt: maorisq̄z sūt calitatē. Sūt preterea p̄cipites: ⁊ inuerecūde. Caput etiā habent paruū: ⁊ faciē ⁊ collum subtilia. Pectus quoq̄z ⁊ spatulas habēt magis angusta: atq̄z costas minores. Coxas vo vtrunq̄z habent crossas: ⁊ nates similiter. Earuz insup crura: gracilia sunt. ⁊ Manus autem ⁊ pedes tenues. Que in oibus animaliū vt predictū est generibus masculis: ⁊ timidiores ⁊ deterius inuenīūtur morigerate.

¶ Significationes eunuchi. Ca lvij.

e **Eunuchus** malox est mox. Est enim stultus ⁊ cupidus: ⁊ p̄sumptuosus Qui aūt castratus nō fuit: sed sine testiculis natus vel paruissimos habeus: eunuchus apparet: cui videlz barba nūq̄z nascitur: deterior est.

¶ De summa eorum que in consideratione fisonomie sunt necessaria. Cap l'm. lviij.

o **Portet** vt cū iudicare volueris: nō vnā tm̄ attendas intentionez: sed inquantū vales ad ipsax intendas aggregationē. Etsi qñ significationū acciderit contrarietas: ipsarum virtutes et testimonia mettaris. Deinde ad fortiores ipsarum declina: ⁊ earū iudica testimonio: ⁊ similiter que plures sunt. Preterea scire debes. q̄ faciei significatio ⁊ p̄cipue oculorum: omnibus alijs significationibus in fortitudine et firmitudine preiudicat.

¶ Completus est tractatus secundus auxilio dei cui gratie sint infinite.

Tractatus. III. 28. cōtines capitula. de mēte auctoris: quox vltimū ad faciliorem simpliciuz inuentionē diuisum est in plura capitula vsq̄z ad numerum. 32.

p^m ¶ Dictio vtis p quā fit iuuamētū ad vtutis nutrimētū ⁊ medicinarū.
2 De cōsiderātib⁹ virtutibus seminū domesticorum ex quibus solet fieri panis.
3 De his q̄ fiunt ex tritico ⁊ ordeo.
4 De virtute aque.
5 De virtute vini.
6 De potib⁹ nō iebriātib⁹.
7 De vinis falsis.
8 De robub.
9 De carnib⁹ ⁊ eax spēbus
10 De carnibus volatiliuz.
11 De virtutibus mēbrox animalium.
12 De virtutibus q̄s acqrūt cibaria ex artificio.
13 De virtutibus fisamox.
14 De ouis.
15 De lacte ⁊ his q̄ ex eo fiūt
16 De virtutibus piscīū.
17 De seminib⁹ ⁊ spēb⁹ cogne necessariis.
18 De olerib⁹ ⁊ q̄ admīstrātur ex eis in decoctione
19 De cauguami ⁊ magnadhix: ⁊ fibaguat. i. cibis sale conditis.
20 De fructibus ⁊ pomis.
21 De redolētibus.
22 De spēbus odoriferis.
23 De oleis.
24 De vestimentis.
25 De ventis ⁊ aere.
26 De ciuitatibus.
27 De murahabat.
28 De medicinis vsitatis.

Bsinthium. 28
a Acatia. 28
Assarum. 28
Abel 28
Antimonium. 28
Ammoniacum. 28
Aniuden. 17
Astirgar. 19
Amirberis. 28
Açedarach. 28
Almeiçara. lib.8.53
Anacardus 29
Auellana. 20
Argentum viuum. 34
Atrimentum. 34
Arsenicum. 34
Aristologia. 34
Alcanna. 35
Amomum. 35
Acetosa. 18
Apium. 18
Amigdale. 20
Aqua ca. 4
Ameos. 41
Ambra. 22
Argentum. 44
Anisum. 28
Aloe. 43 lib.8.53
Alumen. 48
Anetum. 18
Alleum. 18
Altea. 51
Acetum. 12
Aurum. 52
Agaricum. 54
Abenil. lib.8.53
Asparagi. 18
Açegi. 34
Asarai. 43
Assur. 43
Ataro. 53
Andachocha. 18
Alcorsof. 18
Attriplex. 18
Aqua rosata. 22
Acorus. 33
Aqua extinctiōis ferri. 35
Agaricum. lib.8.53
Arsef. 18
Aer. 25
Anaahadha. cap.13
Asanetu. 19
Aiudem. 19
Açubel. 15
Anetum conditū sale. 19
Aloes in diui.cap.142
Agaricus diui.cap.142
Aqua casei. diui.cap.142
Lacte biçantie. 22
b Ben 29
Bedoard. 29
Balsamus. 23. 28
Baurach 29
Bulbus. 29
Bellirici. 29
Bedarungi. 29
Balaustia. 30
Butyrum. 15. 23
Bdelium. 40
Bautie. 18
Buglosa. 39
Bruenli. 19
Buasmia. 33
Blitis. 18
Bunch. 22
Basilicon demonis. 33
Bacelauri 47
Dagulum. 28
c Citrum. 22
Cepe. 18. 19
Corallus. 29
Castoreum. 30
Cascus. 15
Cinamomum. 17
Crocus. 22
Colloquintida: 35
Cicer. cap.2.
Canfora. 22
Camepitheos. 38
Cubebe. 38
Camedreos. 38
Cuscute. 18
Cimimum. 17
Carui. 17
Capparis. 19
Caulis. 18
Coriandrum. 17
Caro. cap.9.

Tractatus

Crysomilla. 20.
Calx. 41.
Ciperum. 22 42
Cupressus. 42.
Cacer fluuiat. 42
Cassia. 42.
Cydonii. 20.
Cordumeni. 45.
Calamus aromaticus. 46.
Centaurea. 46.
Cartamus. 46.
Chitran. 46.
Costus. 22.
Crocoma. 43.
Cambil. 46.
Climia auri. 46.
Climia argēti. 46
Calcantū. 46
Canabes. 20.
Cucurbita. 18.
Cinis. 47.
Capillus algul. 29
Cassia fistula. 51.
Cauda equi. 52.
Cantaris. 52.
Celidonia. 40.
Curth. 4. lib. 8. 53.
Cinamū. 17.
Corgiola. 18
Citroli cū aceto. 19
Canamelis. 20.
Castanea. 20.
Condisi. 38.
Centaurea lib. 8 capl'm. 53.
Ceruuca. cap. 6
Confectio ex sisamo. cap. 13.
Cataif. cap. eodē.
Coclea maria. 45
Cauthar. 18.
Collogntida. diui. capl'm. 142
Arsciscahā. 13
d Dulb. 31.
Deindar. 31
Dragantū. 38.
Datili. 20.
Dauranech. 31.
Draguntea. 39.
Dblicus. 28.
e Epithimum. lib. 8. 53.
Eruca. 18.
Endiuia. 18.
Elacteriū. lib. 8. 53
Es abram. 20.
Euforbium. 44 lib. 8. 53.
Enula. 18.
Elleborus. 51.
Elleborus alb⁹. 51
Ebul. 29.
Es vstum. 46.
Electuarium de mira. 27.
Aba. ca. 2.
f Floschiles. 21
Fenugrecū. 18
Faseoli. 2.
Fel. 44. 40.
Fuligo. 40.
Feludez. 13.
Felegemisch. 21.
Firsir. 18.
Fesich. 18.
Faffassa. 20.
Fex aceti. 31.
Folium. 42.
Fu. 44
Fusel. 44
Fāgēlzest. 29
Felenge. 44.
Fulfulmie. 44.
Fesire. 44.
Fesiresim. 44.
Feluçehāagi. 44
Fungi. 18.
Fisticum. 20.
Fesesisis. 47
Feniculū. 47.
Ficus. 20.
Fex vini. 31.
Fermentū. 51.
Lans. 20.
g Gētiana. 30
Gipsum. 30
Gilbeuce. 30.
Guafit. 54
Granū açelē. 20.
Granū allzilzil. 20
Granū viriḋ. 20.
Gembut. 32.
Gluten. 54.
Gūmi arabi. 45.
Gar. 54
Gosie. 18.
Grana impingua tiua. 20
Geusemin. 21.
Garus. 19.
Gariofilus. 22.
Granatum. 20.
Galanga. 17
Gubera. 20.
Gūmi pini. 47
Aasce. 35.
h Hasec. 35
Harml'. 35.
Horf vl'hors. 35.
Harar. 43.
Habenil. 35.
Haelcalibit. 43.
Umeiç. 20.
i Ipicon. 32.
Jabrol. 12.
Jusqniamū. 29.
Isopus sicca. 34
Isopus hu. 34
Jadac. 30.
Ilboe. 32.
Juniperus. 43
Jujube 20. 43.
Julep. 6.
Idromel. 6.
Ipogstidos. 32
Arabe. 38.
k Kesilec. 38.
Keste. 38.
Karmeçicl. 38.
Kebilzēgi. 38
Kildarij. 38.
Keisim. 17.
Kerse. 46
Kanavl'lziria. 46
Kerri. 21.
Kerua. 51
Keneiuri. 18.
Kalzile. 46.
Icium. 35.
l Lacca. 39.
Lac. 15.
Lutū absolute. 36
Lutū armenū. 36
Lutum quod conditur. 36.
Leoçinegi. 13.
Lutum lene. 39
Largia. 39.
Lingua auis. 39.
Lingua arietis. 39
Liquiritia. 42.
Lens. 2.
Lupinus. 2.
Lactuca. 18.
Lentiscus. 53
Laurus. 54.
Ellilotū. 28.
m Myrtus. 21
Mu. 40.
Melōgena. 18.
Myrobalani. 32.
Muschum. 22.
Mandragora. 37
Mastix. 40.
Meçerion. 40
Mugath. 40.
Merdasengi. 40
Mescatramesch'r. 40.
Marchasita. 40
Matorana. 21
Mumia. 40
Myrrha. 40.
Memithe 40.
Mahaleb. 22.
Muluchia. 18.
Membra animalium. 11.
Morispsia. 17.
Meiçahara. 40
Mēubedhēa. 40
Meloni. 20.
Melissa. 18.
Mentastrū. 44
Miliū solis. 46.
Masal. 15.
Mirabolani citrini. lib. 8. 53.
Mel. 20.
Morum. 20.
Mirabolani diui cap'. 142.
Ux. 20:
n Nil. 41.
Nemen. 21.
Nux muscata. 30
Nux indica. 20.
Nux methel 30
Nasturtiū. 18. 34.
Narcisscus. 21.
Nenufar. 21.
Neremisch. 41.
Nitrum. 41.
Nabac. 20
Napi. 18. 19.
Neregil. 20.
Nisa. 92. 20.
Napta vel nafra. 41
Ua. 14.
o Oleum. 23.
Oliua. 19.
Oleander. 31.
Origanum. 17.
Oppoponacū. 30
Ordeum. 2.
Oximel. 6.
Runa. 20.
p Psiliū. 29.
Pira. 20
Portulaca. 18.
Polipodiū. 29.
Poliū maius. 30.
Pelles. 24.
Porrum. 18.
Petroleū. 41.
Pisces. 16.
Pumex. 46
Panicum. 2.
Panis. 3.
Pip ethiopicū. 20
Plantago. 39.
Piretrum. 43.
Penedij. 20.
Piper. 27.
Prasium. 44.
Peonia. 44.
Pinus. 20.
Poma. 20.
Persica. 20.
Penedij de melle. 13.
Piper album. 17
Polipodiū diui. capl'o. 142.
Jçum. ca. 2.
r Rob. 8.
Ruta. 18
Rubea tinctorum. 44.
Raphanus. 18.
Reubarbarū. 47
Ribes. 20.
Robelie. 2.
Rotab. 20.
Quilla. 28.
s Stinctus. 42
Sal. 17.
Squinantū. 28.
Sarcocolla. 28.
Sticados. 21. 28.
Spinachia. 18.
Sanguis dra. 30
Spuma mart. 34
Sempuiua. 35.
Spodium. 36.
Sambuchus. 21
Sulphur 38.
Stafisagria. 40
Sal ammoniacus. 41
Scordeon 48.
Sedeguarā. 42.
Siseleos. 42.
Scamonea. 42.
libro. 8. 53.
Sumach. 42.
Sicla. 18.
Senestē. 42
Spica 42
Sisamū. 20.
Solatrū. 43
Sandalus. 22.
Sapo. 45.
Sene libro octauo. 53.
Salzilz. 48.
Seitaragi. 48.
Scetem. 48
Seneschic. 48
Sinapis. 19. 51.
Secaculconditum. 27.
Sucar. 42.
Scel. 42.
Scebram. 48.
libro. octauo. 53.
Suchaha. 48.
Sacculus fundurion. 42.
Selzebinegi. 42.
Secācur. 42
Subedugi. 42.
Sidrie. 42.
Sandaros. 42
Serabrā. 21.
Sambucus domestica. 21.
Sābucus silue. 21
Salegha. 42.
Setoragi. 48.
Sahar. 18.
Sumechū. 19.
Salmuria capa. 19.
Salmuria. 19.
Salsa. 19.
Sedine. 48.
Rebūhe. 19.
Serum. 15.
Sigia. 22.
Sepum. 48.
Suniz.
Squama ferri. 35.
Sicadis libro octauo capl'o. 53
Sorbe. 20
Silique. 20.
Scamonea diui. capl'o. 142
Sene diui. 142
Arc on. 18.
t Tuba. 18
Tutia. 49.
Tamariscus. 36.
Tarathit. 36
Talisafar. 36.
Tamarindi. 49.
Tuderi. 49.
Tereniabin. 20.
Turbit. 49. libro octauo. 53.
Teil. 50.
Thesisie. 50.
Testiculus vulpis. 29
Triticum. 2.
Talea. 18.
Taro. 20.
Trifera mior. 27.
Tiregi. 49.
Tulup vel tuhbab. 36
Titimalus. 37.
Thus. 38.
Turbit. diui. 142
Snee 28.
v Ucuhē. 21.
Usnē. 22.
Urtica. 28
Uiola. 21.
Uiscus. 31.
Uitrum. 34.
Uitis. 38.
Uua. 20
Uestimentū. 23
Uinum. 5.
Uinū falsis. 7.
Uentus. 25.
Uatiranoch. 31.
x Xloaloes. 2.
Edoaria. 31.
z Zinar. 34.
Zinçiber. 34
Zurubet 34.
Zēçiber ꝓditū. 27
Zarnabū: 34
Zucharū. 20.
Zucharū rosa. 27
Zulenig. 13.
Zuchaxvio⁽ᵐ⁾. 27

tum. 27. Tamarindi. 49. Zulenig 13
Sucar. 42. Tuderi 49. Zuccaꝫ vio^{m}.27

¶ Dictio vtis ad sciẽdũ vtutes nutriẕtiũ ⁊ medicinaꝫ.C.I.

a **Alce** calidũ est lꝫ violẕte nõ sit calitatis. Cui^{9} calitatis fortitudo non appet: nisi cũ aliqs eo freq̃nter vti cepit: vel cũ eo vtẕs calitati apt^{9} fuerit sic febri: ⁊ q calidã hꝫ cõplionẽ. Et q dulci vsus fuerit: multa colaru. i eo gñabit: ⁊ sang. multitudo: ⁊ egritudies ex vtriusq; fctãs cõmouet. opilationes q̃ꝫ gñat ⁊ apa in epate: ⁊ splene: ⁊ ꝑcipue si h̃ mẽbra: ad lꝫ fuerit ꝓpata. Uẕtris itidẕ fluxus ex eo segit: ⁊ mollificat stõm. Pectori vo ⁊ plimõi ꝓfert cõp^{9} itidẕ ipiguat: ⁊ aug^{m} spmatis tribuit

¶ Acidũ fridũ est lꝫ vehemẕtis nõ sit friditatis colaꝫ ru. ⁊ sang. repmit atq; vẕtrẕ strigit: si stomach^{9} ⁊ itestina mũda fuerit. Si aũt flegmatis i eis fuerit multitudo: vẕtri efficit fluxũ: ⁊ corpus ifridat: vtutẕ q̃ꝫ debilitat digestiuã ꝓpriã in epate. Neruis vo ⁊ neruosis mẽbris nocumẽtũ affert: atq; corpus deficcat: virtutẕ aũt appetitiuã excitat.

¶ Unctuosus vo stõm mollificat: ⁊ vẕtrẕ fluere facit. Ac satietatẕ affert añq̃ꝫ hõ cibi q̃ꝫtitatẕ sibi nẽciã assumat: ⁊ calefacit: maxie tñ febricitãtes: vel hñtes epar vel stõm calida: corpus ꝑterea hũectat atq; lenit. Sla vo auget: ⁊ cogitationẽ reddit hebetẕ: ⁊ augmẽtat somnũ. ¶ Stupticũ aũt corpus infridat ⁊ deficcat: carnũ q̃ꝫ ac sanguis minorationẽ facit: sicꝫ eo multotiẽs vtat stõm q̃ꝫ ꝓsortat: ac vẕtrẕ fm plim ꝓstringit: ⁊ sanguinẽ generat melancolicũ.

¶ Amarum calefacit ⁊ deficcat fortiter: sanguinẽq̃ꝫ cito ad adustionẽ pduc ⁊ malitiã. Colaꝫ q̃ꝫ ru. i sãguie augmẽtat

¶ Acutũ multo plus calefac q̃ꝫ amaꝫ. Uñ ⁊ calorẕ auget: ⁊ corpus velociter iflãmat: ac sang. adurit: ipmq; ꝑ̃ i colerã mutat ru. postea i nig.

¶ Insipidũ aliõ ẽ qõ magis nutrit: qõ eq̃litati vicinũ ẽ. aliud vo qõ tpate calefacit: ⁊ aliõ est qõ tpate ifridat: cũ q̃ si multa fuerit hũiditas hũectabit. cũ aũt fuerit siccũ: deficcabit. Cũ aũt ꝑdcõꝫ sapoꝫ vnus alicui rei adeo fuerit dñat^{9}: vt alterius nõ possit dominũ ꝑcipi: aut si sentit: parũ tñ ⁊ occulte sentit: erit tũc ei^{9} i corpore opatio fm q̃ dixim^{9}. Duo aũt sapores si eq̃lr dñati fuerint opatio eoꝫ composita eq̃lr erit fm hoc.

¶ De virtutibus granoꝫ ⁊ seminũ vsitatorum ex quibus solet fieri panis. Capl'm ij.

1 **Riticũ** tpamẕto est vicinũ: lꝫ calitati parũ attineat. Qõ aũt põderosius inuenit ⁊ solidi^{9} maioris ẕ nutrimẽti. hoib^{9} q̃ꝫ oib^{9} alijs granis magis ꝓueniẽs ⁊ magis ꝓpriũ inuenit. Sãguis etiã ex eo gñat^{9}: oi sanguie q ex alijs gñat granis tẕperatior existit. ¶ Ordeũ eq̃litati ẕ ꝓpinquũ: lꝫ frigiditati attineat Cuius nutrimentũ tritici cõpatiõe est paruũ. Est em̃ iflatiuũ: ⁊ ifridatiuũ. Solitos aũt ventositatẕ ac egritudies frigidas: ⁊ colicã pati ipedit. calefacti vo ⁊ q carnũ volũt adipisci: minorationẽ ꝓfert. Sãguinẽ vo colẽ ni. vicinũ gñat.

¶ Riçi tẕperiẽ q̃ est iter calitatẕ ⁊ frig. vicinũ existit: ⁊ vẕtrẕ strigit. Solitis aũt colicã pati nocꝫ. Qõ lꝫ multũ nutriat de vẕtre tñ nõ facile descẽdit nisi coquat cũ aliquo multũ vnctuositatis hñte. Qõ q̃ñ cũ lacte coqtur: ⁊ cũ çuc. comedit: plim nutrit: atq; sanguinẽ augmẽtat. ¶ Fabe tpamẕto ꝓxime existũt: lꝫ friditati parũp attineãt. Que multũ inflãtes scothomiã gñat. Caput ꝑterea grauant: corpusq; totũ dissolutũ efficiũt. Guttur vo lenitũ q̃ñ eaꝫ apoçia bibitur: ⁊ sine sale comedũt. Cũ aceto aũt si comeste fuerit vẕtrẕ strigũt. Solut vo pati vẕtositatẕ ex colica: vl' ex ruptura male sũt Uirides ãt fabe hũores gñant crudos ⁊ i stõ: ac intestis augmẽtãt flã: ⁊ i ipis vẕtositatẕ excitãt. ¶ Cicer calidũ est: iflat ⁊ vrinã ac mẽstrua ꝓuocat: ⁊ auget spma. Uiride ꝑterea cicer i stõ ⁊ itestinis multas gñat supfluitates fabe tñ ⁊ cicer si assent minoris sũt vẕtositatis. ¶ Lẕticule fri. sũt ⁊ fic. ⁊ sang. gñant melicũ: ⁊ corp^{9} deficcãt. Spma q̃ꝫ destruũt: atq; sãguinẽ sedãt: cui^{9} extiguũt calitatẕ. Infridãt. n. atq; ocl'oꝫ tenebrositatẕ: ⁊ melicas efficiũt egritudies: cũ aliqs i comestiõe eis freq̃nter vtit. Que aũt ex eis assant min^{9} iflãt: ⁊ magis desiccãt. ¶ Des fri. sũt ⁊ fic. Qui fabis ⁊ lẕticulis leuiores: min^{9} illis sũt iflatiui. Ipori q̃ꝫ nutrimẽtũ fabaꝫ ac lẕtiũ nutrimẽto minus inuenit.

¶ Lupini grossi sũt: ⁊ ad digerẽdũ duri. Cũ aũt dulcorant ⁊ comedunt nõ calefaciũt corp^{9}: dũ vo amari sunt: nõ ad nutriẕdũ: sꝫ ad medicinã sũt apti. dissoluũt. n. scrofulas ⁊ abstergũt fortiẕ: q̃ñ administrant: nõ multũ dulcorati. Urinã q̃ꝫ ac mẽstrua ꝓuocãt. Aborsuꝫ ꝑterea faciũt: ⁊ lumbricos atq; vermes de vẕtre expellẽdo educũt. Emorroydarũ insup ora apiũt. ¶ Faseoli iflãt ⁊ ipiguãt corp^{9}. Urinã q̃ꝫ ac mẽstrua ꝓuocãt. Uẕtrẕ etiã reddũt mollẕ: qõ illi ꝓpe efficiũt q rubei sũt. Corp^{9} calefaciũt: capiti efficiũt scothomiã: ac mala sõnia vidẕ faciũt. ¶ Robelie fri. sũt ⁊ fic. q̃ parũ nutriẕtes malũ gñant sang. neruisq; i pedimẽtũ ꝑ̃ stãt. ¶ Panicũ atq; miliũ fri. sũt ⁊ fic. q̃ lꝫ paꝫ nutriãt vẕtrẕ tñ strigũt. ¶ Dora fic. ẕ: q̃ ⁊ paꝫ nutrit: ⁊ vẕtrẕ strigit.

¶ De his q̃ ex tritico ⁊ ordeo fiunt. Capl'm iij.

p **Anis** q̃ ex tritico fit plib^{9} hoiuꝫ ꝓueniẽtior ẕ. Qui etiã melior reddit q̃ñ multũ salis hñs ⁊ multũ fermẽti: bñ fermentat ⁊ cogit: vñ ⁊ citius digerit ⁊ magis tenuis ac subtilior inuenit. Açim^{9} ãt panis dure digerit: tardeq; de stõ descẽdit. Qui in vẕtre dolorẕ efficiẽs: in epate opilationẽ: atq; i renib^{9} lapidẕ creat. ¶ Simula ex qua fit darmacha: ⁊ ipa darmacha maioris sũt nutrimẽti: tarde tñ descẽdũt. ¶ Cõis aũt faria citi^{9} descẽdit: min^{9} nutrit. Sãguis vo ex ea gñat^{9} melie parũp attinet. ¶ Panis ꝑterea q i patella cogit: oisq; pãis nõ bñ coct^{9} ad digerẽdũ inuenit dur^{9}: ⁊ vẕtrẕ dolere fac. Cui^{9} frequẽtẕ comestionẽ pati nequeũt: nisi q multo vtunt labore ⁊ exercitio. ¶ Tri vo atq; pãis diescar negi: atq; cipule ⁊ artocleoli: ⁊ crustula. oia hec sũt vt panis açim^{9}. Uerũtñ q̃dcũq; hoꝫ cũ oleo vel lacte ꝓfectũ fuerit spõgiosus erit: atq; magis vtilimũ: maioris tñ erit nutrimẽti. ¶ Ordeacius aũt panis triticiei panis cõpatiõe fridus repit. Qui pui exñs nutrimẽti vẕtositatẕ ⁊ colicã atq; egritudies facit fridas: vẕtrẕq; strigit. ¶ Panis vo nã q ex alijs fit granis: ẕ vt g̃m nã ex q̃ ipe fit. ¶ In amilo aũt viscositas q̃ mẽbra excoriata plana fiũt atq; lenia: inuenit q̃ epiglotũ: ac pect^{9} lenit: cũ pultes ex eo cũ çuc. ⁊ oleo amigd. fiũt. Sepe. n. comestũ in epate opilationẽ creat. ¶ Ex aq̃ etiã furfur fiũt q̃si pultes: q̃ quãdã hñtes: tersionẽ pulmonẽ mũdificãt. ¶ Aq̃ vo ordei acute febricitãtib^{9} ꝓfert ⁊ lenit pectus: atq; sitim sedat ⁊ ardorẕ. ¶ Simula triticea ⁊ calorẕ ⁊ sitiꝫ extiguit. epar q̃ꝫ hñtib^{9} cal'm ꝓfert: si cũ aq̃ ꝑ̃ bñ abluta: deide cũ multa aq̃ cal'a ac tãdẕ cũ çuc. mixta bibat. Ordeacea vo simula magis infridat. Uerũtñ hec magis nutrit ⁊ magis lenit: ac temperatior est.

¶ De virtute aque. Capitulum. iiij.

a **Aqua** nãles in corpe ꝓseruat hũores: q̃ cibuꝫ subtiliãs penetrare facit. Ipsa q̃ꝫ calorẕ reprimẽdo: calefactis calidãq; hñtibus cõplionem plusq̃ꝫ vinũ conueniẽs est. Aqua insup q̃ ⁊ pondere leuior est: calorẕq̃ꝫ ⁊ fri. velocius suscipit saporẕ retinẽs meliorẕ: q̃. s. ad dulcedinẽ parũp iclinat: melior iudicat. Aqua ꝑterea malũ hñs saporẕ aut odorẕ mala est: nec est bibenda. Quiq; tñ gdã cã medicinẕ: bibũt aquã. ¶ Turbida autẕ aqua in epate opilationẽ: ⁊ i renib^{9} lapidẕ gñat. ¶ Salsa etiã aq̃ ꝑ̃ vẕtrẕ soluit. postea vo strigit: sicꝫ eã ꝓsuete biberit: corpusq; deficcat: in q̃ scabiẕ atq; ragadias generat

¶ Aq̃ vo stãs ⁊ putrida splenẕ augmẽtat: ac cõplionẽ corrũpit: ⁊ generat febres. Aqua vo cũ niue infridata vel ex se vt hec frigida inuenit: stomachũ percutit si a ieiunis bibatur: sed epar multũ infrigidat. Quã nulli ieiuni bibere presumãt: nisi calefacti: ꝓfert n. eis hoc modo. ¶ Supcibũ aũt accepta. stõm corroborat. ⁊ apppetitũ auget ex q̃ pua sufficẽtia. ¶ Aq̃ vo q̃ ex friditate sui nõ puenit ad hoc: vt delectet: vẕtrẕ iflat: ⁊ sitiꝫ nõ minuit: sꝫ appetitũ destruit: ⁊ corp^{9} dissoluit: ⁊ ad vltimũ nõ ẽ ꝓgrua. ¶ Aq̃ ꝑte

rea cocta quousq; mitior reddat eius suba: minus est iflatiua citiusq; descēdit. Plurialis aut aq; his q cito icurrūt febres est mala ⁊ maxie si lōgi ē tpis. Que tñ i suis alijs dispōnibus ē bona. ¶ Aq; ēt tepida nauseā fac. Aq; aut cal'a quā q dā ieiuni bibūt: stōm a pcedētis nutrimēti supfluitatibus lauat q vētrē fortasse soluit. Nec aūt si freq̄nter bibat stōm corrūpit ⁊ debilitat. Aqua etiā i q balneat: nō ē bonū multū eē cal'az vel multū fridā. sz puenit vt iter hec duo tēperiē teneat. Nec.n. tpatis corpibus magl pfert. Aq; vo frida corpa pīguia corroborat ac cal'iora reddit q̄z pius erāt: sed nibusq; nocet: ⁊ corpa hñtibus debilia. Cal'a aūt aq: fatigationē remouet: ⁊ dolores mīuit: atq; apata mollificat. Corpisq; auget pulchritudinē: ⁊ ipsius carnes: atq; vrinā pruocat: corpus tñ dissoluit: ac sanguinē a qbus exire psueuit cito fluere fac vtutē q̄z deijcit. ¶ De aqs pterea nāl'r cal'is q̄ sūt sulphuree ⁊ bitumiose: neruos calefaciēdo: frigidis neruoq; egritudibus pferūt: qui eas īgrediūt patiētes. Scabiei q̄z ⁊ pustul' pficiūt. Intestina vo fortiter calefaciūt: ⁊ pcipue epar. Aq; vo sale armōiaco salite: ac malū hñtes sapore vētrē laxāt cū bibunt: vel cū i eis sedēt aut cū clisteri çant. Aq; aūt cal'e q̄ sup alumē currūt: emoptoici: atq; mulierib' mēstruoq; nimietatē patiētib' ⁊ emorroydib' pferūt. Febres tñ in cal'is gñiant corpib'. Aq; vo nāl'r calide q̄ bullīt ⁊ adurūt colicā dissoluūt: atq; grossam ventositatē mēbris ifusaz: ⁊ spasmū expellūt humidū. Aq; itidē q̄ sup terrā currit ex q̄ extrahit ferrū magnū hñtib' splenē cōfert. Que vo sup terrā: ex q̄ fit es trāsit cōpl'onē habētibus corruptā perutilis comprobatur.

¶ De virtute vini. Capitulū v.

v **Vinum** multis modis diuersificari ⁊ mutari inuenit fm sui subam ac suū tempus. Vinū quoq; oē qd iebriat corp' calefacit. Vinū aūt albū ⁊ clarū, qd nō multe tolerat aq̄ cōmixtionē: minoris est calefactiōis: sz vrine est magis pruocatiuū. In colore vo igneū ⁊ amarū: qd maiorē potest āmixtionē recipere maioris est calefactionis. Nigrum itidem ⁊ grossum atq; dulce in quo est ponticitas: grossioris est nature. Vinū pterea nouū sanguinez magis generat: ac venas velocius implet. huic autez vetus pctrariū inuenit. Vinū pterea gñaliter stomachū ⁊ epar semp calefacit: atq; nutrimentū penetrare facit: sanguinē quoq; ac carnes: ⁊ innatū calorem augmentat. Ipsam enī naturā in suis pprijs actionibus adiuuat ideoq; etiā digestiua fit fortior. Et pillud supfluitatū expulsio ⁊ eax egressio fit facilis. Et hec est cāq̄re sanitas ⁊ grossitudo ⁊ fortitudo pdurāt: ⁊ senīū tardatur. Vinū pterea animū letificat sz si supflue in potu sumatur epati ⁊ cerebro: ac neruis impedimentū facit: tremorē quoq; atq; spasmuz: necnō paralisim ⁊ apoplexiā ac mortē generat subitaneā. Tempate autē si bibat multe bonitatis cā in corpe existit: ⁊ in senibus q̄z maxime. Vinū itidem purū cui pauca āmisceat aqua: his q grossam in vētre soliti sunt ventositatē pati: ⁊ quox stomachus ⁊ epar sunt frigida pfert. Vinū vo depuratū multā aq̄ hñs āmixtionē. his q ex vino dolorē patiunt capitis: vel ex eo inebriant: auxiliū pstat: lz vētrē inflet. Vinū grossuz ⁊ dulce ⁊ nouū: interiox hñtib' opitulationē vel grossitudinē nociuū est. Cito aūt volētib' ipinguari est bonū. Vor' q de vuis passis nude fit vtus est vt virt' vini nigri ⁊ grossi: lz minorē eo hēat caliditatē. Qui aūt mellis habet āmixtionē grosso vino est calidior fm mellis multitudinē: vel eius paucitatem in ipso existentis.

¶ Potus de melle factus vehementer est calidus. Qui ⁊ colere rubee est generatiuus: ⁊ calidam habentibus complexionem non est congruus. frigidas tamen patientib' egritudines confert. ¶ Potus qui fit de dactilis ⁊ ficub' est grossus. ideoq; ⁊ stomacho malus est: ⁊ sanguinē melancolicum: atq; in interioribus opilationem generat: ⁊ pprie si nouus ⁊ dulcis fuerit. Corpus tñ impinguat: ⁊ in ipso sanguinem augmentat.

¶ De virtutib' potuū nō inebriantiū. Capīm vj.

c **Eruisia** de ordeo facta neruos impedit: caput dolere facit ⁊ inflat. Vrinā tñ pruocat ac calorē ex ebrietate reprimit. ¶ Que vero de riço fit ceruisia: pdicte in suis actionibus est vicina: minus tñ inflat. ¶ Que autē de pane simulagineo pficit: mēthā ⁊ apiū habens āmixta oibus melior iudicat. Verūtñ solis calefactis: ⁊ in dispōnibus ⁊ tpibus calidis nō est bona. ¶ Oximel est frigidū: qd calorē reprimit: ⁊ colerā rubeā ac sang. sedat ⁊ sitim: cū nō multe participat dulcedine: flegma q̄z icidit: ⁊ subtiliat: ⁊ abstergit: ⁊ opilationem aperit: vrinā pterea pruocat. Guttur tñ ⁊ pectus exaspat qd pprie opatur cū multā habeat acredinē. Neruos autē hñtibus debiles: vel in eis aliqd patiētibus mali: atq; ab rasione laborātibus: ⁊ acide ructātibus nocumentū pbet eos etiā ledit: qui stomachum ⁊ epar frigida habent.

¶ Syrupus iulep est tpatus: lz friditati attineat. Extinguit enī sitim: ⁊ guttur lenit: ac stō iflāmato pfert: ⁊ febrē acutam cum niue potatus reprimit.

¶ Idromel simplex cal'm est ⁊ lenitiuū fridas patiētibus egritudines: remediū affert. In cui' aūt pfectiōe spēs apponunt: magis vtiū est in illo: ⁊ calidi' est. Tñ ⁊ calefactis nocet: ⁊ stō pfert ipm a flegmate mūdādo: ac calefac. Neruis pterea calorē inducit: ⁊ colerā cōmouet rubeā.

¶ De vinis falsis. Capīm. vij.

i **Sta que** falso vina dicunt de passis vel çuccaro vel melle facta: si loco vini prius q̄z bullīāt ⁊ resideāt bibant: inflationē generāt ⁊ sitim: ac fastidiū ⁊ vētris fluxū faciūt: sanguinē q̄z cōmouēt: ac colerā rubeā. qd vero fit de melle cum bene coctū est minus inflat. ¶ De robub. Capīm viij.

r **Ob violarū** frigidū est. Epigloti quoq; ⁊ gutturi ac pectori confert stomacho aūt malū ē: vētrē vo soluit. ¶ Rob qd fit de aqua rosata: in q̄ bullīēte recētes rose multotiēs posite fuerūt: ⁊ quaq; vice fuerūt renouate nauseā facit. vētrem vo soluit. ¶ Rob de citonijs acetosis simplex vētrē stringit: ac stomachū corroborat: ⁊ aufert sitim. ¶ Rob de malis granat' acetosis simplex vomitū retinet: ⁊ vētrē stringit atq; crapulatis: ⁊ nausee ac dolori capitis ex crapula veniētibus pfert. ¶ Rob de malis acetosis simplex pulsui cordis: ⁊ ardori stomachi: atq; nausee remediū affert. ¶ Rob de succo vue acerbe cal'am repmit ru. ⁊ sanguinē vehemēter: ac stomachi ardorē. ⁊ sitim q̄ ex cal'itate pcedit sedat: ventrē q̄z atq; vomitū constringit. ¶ Rob de ribes est sicut rob de succo vue acerbe: ⁊ parū plus opatur. ¶ Rob de succo pomi citrini: opat vt pdicta: ventrē tñ vt ipa pstringit: sed calorē fortius istis reprimit ⁊ extinguit. Oia pterea robub que dicta sunt ei: in cuius pectore est aspitas: nocēt. ¶ Rob de prunis sanguis ⁊ col'e rubee calorē extinguit: ac vētrē laxat gutturi etiā nō multū nocet.

¶ De virtute carniū ⁊ suis speciebus. Cap. ix.

c **Aro** oibus nutriētib' vehemētius nutrit. Corpus pterea impinguat ⁊ corroborat. Qui aūt ea vtūr multā hz repletionē. Ideoq; frequenti indiget flōmia: ⁊ precipue sigs cū ea vinū bibit. Aialium vo decrepitox ⁊ impinguatox caro ⁊ eox que de ventre aialiū ante partū extrahunt mala est: nec est in eius comestione vtilitas. Que aūt inter istas duas media reperitur mediocris existit. Que cum fuerit aialis multo magis q̄z alia iuuenis existentis erit humidior: Et qn fuerit animalis multū in senectute puecti erit ficcior. Vl'r aūt ois caro calefacit: q̄ febricitātibus ac repletionē patiētibus: incongrua iudicat. Caro pterea rubea sine pinguedine maioris ē nutrimēti: q̄z q̄ ē cū pīguedine: q̄ ⁊ pauciores gñat superfluitates: ⁊ stōm plus corroborat. Caro aūt crossa: multū laborātib' pueniēs est. Subtilis aūt his q pdictis sunt pctrarij pueīt. ¶ Medulina caro ē tpata: nullā i se hñs malitie admixtionē q̄ lz tpatū generet sanguinē. Laborātib'

tñ nõ ꝓgruit. ⁊ nõ oꝫ vt sup eã eligat: eis quoꝫ dispõ huic dispõni ẽ ꝓtraria. Nõ est. n. adeo debil: vt ex ea vtus ostruatur: neqꝫ eiꝰ nutrimẽtũ adeo multũ ẽ ⁊ grossum: vt ex eo in corpe pueniat repletio: ⁊ grossus generet sãguis. Sãguis qꝫ q ex eo gñat iter subtile ⁊ grossuꝫ: ac iter calidũ ⁊ fridũ existit. ¶ Arietina aũt caro: edulina carne grossior est vires qꝫ plus augmẽtat: ⁊ plẽs. efficit supfluitates: q̃ i bonitate hedulinã seqt carnẽ. ¶ Caprina vo caro: arietina carne fridior ẽ: paucas faciẽs supfluitates: atqꝫ vires minus accrescẽ faciẽs ⁊ minꝰ nutriẽs: q̃ fridã hñtibꝰ cõplõnẽ: atqꝫ his qbus fride accidũt egritudies incõgrua existit: qbꝰ arietina plus ꝓfert. Calidã vo hñtibꝰ cõplõnẽ: et his qbus calide ex repletione solẽt accidere egritudies plus ꝓfert caprina. ¶ Caro vaccina grossa est: multũqꝫ nutrit: sanguinẽ q̃ꝫ spissum ac grossum generat: neqꝫ ꝓgruit nisi his qui multo vtunt exercitio. Al cuius comestiõe abstinere debẽt: qbꝰ melice accidũt egritudies. ¶ Caro aceurina cala ẽ ⁊ grossa: sang. grossuꝫ generãs: cuius finis ad meliam ducit. ¶ Caro camelina vehemẽter exñs calida meliaꝫ gñat. Hax vo triũ carniũ nulla est comedẽda: nisi ab his q multũ laborãt. Inter illas tñ vaccina melior existit. ¶ Caro gacel iter siluestres carnes melior habet. sanguis q̃ꝫ ex ea gñatꝰ paucas efficit supfluitates: q cũ siccus sit melie attinet. ¶ Hircoꝫ vo siluestriũ caro grossior est ac melie ppinqor. ¶ Ceruina silr caro atqꝫ onagria eadẽ opant. ¶ Onagrina tñ manifestiꝰ calefacit. Oes aũt carnes iste sanguinẽ generãt melicũ. ¶ Leporina vo caro ꝗ ꝑcipue opat. Ipsa em̃ plus alijs melie gñatiua existit.

¶ De carnibus volatiliũ. Capm x.

Carne caro oi carne auiũ leuior iuenit atqꝫ his q subtili volũt custodiri regimine pueniẽtior. Post istã aũt coturnicis caro scẽda in bonitate existit: q̃ paruã generãs supfluitatẽ: nõ multũ calida iudicat. ¶ Caro itidẽ pullorꝫ post ipam ponit. coturnicis tñ caro meliorꝭ est gñatiua sanguis: ⁊ spermatis augmẽtatiua. ¶ Perdicis caro istis grossior exñs vẽtrẽ stringit ⁊ multũ nutrit. ¶ Caro alaude q̃ pileata dicit: ventrẽ stringit: cuius ventrẽ fluere facit. ¶ Caro passeris calidissima est: luxuriãqꝫ cõmouet. ¶ Pulli colũbini silr vehementis sunt calitatis: q ⁊ sanguinẽ generãt inflãmatũ: ⁊ cito febrire faciũt. ¶ Anatis caro plẽs efficit supfluitates: ac plus fastidire facit: ⁊ maioris est caliditatis. Non tñ plus nutrit q̃ꝫ caro gallinacea. ¶ Caro gruis est grossa q̃ ⁊ tarde digerit: ⁊ sanguinẽ gñat melicum. ¶ Strutionis caro oibus grossior iudicat. ¶ Caro fisonis ⁊ aliaꝫ auiũ siluestriũ quãto maiori ptcipat rubedine ⁊ nigredine: tãto calidior atqꝫ sanguie melico ppinqor videt. Que aũt illarũ malũ hꝫ odorẽ: sanguis gñatiua deterioris. ideoqꝫ nullo mõ comedi debet. ¶ Volatiliũ aũt caro in fluminibꝰ vel lacubus morantiũ multaꝫ est supfluitatũ effectiua: que si malum habet odorem deterior iudicatur.

¶ De diuersitate mẽbroꝫ aialiũ in nutrimẽto. Cap. xj

Aput est grossum: qd̃ multũ nutriẽs calefacit nec est comedẽdũ nisi in tpibꝰ frigidis. Ex eo. n. febres multotiẽs generant ⁊ colica: multũ tñ ꝓfortat: sanguinẽ quoqꝫ ac sperma auget. cerebrũ cum sit fridũ nauseã facit: ac stomacho nocet. qd̃ ab oibus ipm comedere volentibus: ante omnem sumendũ est cibum nisi catarticũ sint sumpturi. Calidã pterea cõplõnẽ habẽtibus ꝓfert. Quibꝰ vo fride accidere solẽt egritudies nõ ꝓgruit. ¶ Medulla iter calitatẽ ⁊ fri. tpamẽto vicina existit: calitati tñ magis appropinq̃t: q̃ ⁊ spma augmentat: ⁊ stõm mollificat. ¶ Uber est fridũ ⁊ grossuꝫ: qd̃ lꝫ multuꝫ nutriat: tarde tñ digerit. stõm vo ⁊ epar hñtibꝰ calꝫ ꝓfert. ¶ Epar calidũ est hu. qd̃ ⁊ tarde digerit: ⁊ graue existit. ¶ Renes tarde digerunt: q nec bonũ generãt sanguinẽꝫ: nec multũ dãt nutrimentũ. ¶ Splẽ mali exñs nutrimẽti: tarde digerit: ac nigrũ gñat san. stõ tñ cõfert: sꝫ cito satiat. ¶ Uẽter tarde digerit: q frigidus exñs: parũ nutrit: atqꝫ flegmaticũ gñat sanguinẽ. ¶ Cor calin ẽ ⁊ dure subs: qꝫ ⁊ tarde digerit: ⁊ nõ multũ nutrit. ¶ Pulmo tarde digerit: parũqꝫ nutrit: ⁊ ẽ fridꝰ. ¶ Musculi siue lacerti sãguinẽ multa abũdantẽ hũiditate: multasqꝫ generãtẽ supfluitates efficiũt: q i se viscositatẽ retinẽs minoris ẽ calitatis. ¶ Caro sine pinguedie rubea vꝫ. sanguis sicci est gñatiua: paucas faciẽs supfluitates: magis tamẽ adipe nutrit. ¶ Pinguedo sanguinẽ gñat hũidissimũ multas faciẽtes supfluitates: minoris tñ est nutrimẽti. ¶ Caro variata: q̃ scꝫ iter pinguem ⁊ macrã existit: sanguinẽ generat tpatũ. ¶ Cauda ẽ cala: q̃ stomacho nocẽs: fastidiũ facit: ac colerã gñat rubeã. ¶ Cutis fridũ gñat sanguinẽ in q̃ multa existit viscositas: ⁊ opilationẽ facit. ¶ Pedes sanguinẽ generãt viscosum: q fridior ac leuior eo existit: quẽ caro gñat. ¶ Alialium anteriora leuiora sunt ⁊ calidiora: posteriora vero grauiora sunt ⁊ frigidiora.

¶ De vtutibꝰ q̃s acgrũt cibi ex artificio. Cap xij.

Caro sup prunas assata multum nutrit: corpus náqꝫ corroborat atqꝫ velociter nutrit hec etiã eis q multi sanguis fluxũ ppexi sunt: ꝓfert tarde tñ digerit atqꝫ vix vnq̃ꝫ tota oino digerit: q̃ neqꝫ post aliũ sumenda est cibũ neqꝫ cũ ea alius sumi debet cibus. post cuiꝰ comestionẽ potꝰ sumẽdus nõ est nisi in pua q̃ꝫtitate: maxie tñ cogẽte necitate. ¶ Caro aũt cũ pinguedine frixa fastidiũ facit: atqꝫ de stomacho tarde descẽdit: cuiꝰ nutrimentũ validũ est: grauior tñ est ea q̃ sup prunas assatur: q̃ aũt frigit in oleo leuior est atqꝫ digestibilior. ¶ Caro q̃ in patellis posita in furno cogt mala est: parũ em̃ nutrit. Acide tñ ructãtibꝰ ꝓfert. Illr vo ois mortariolorꝫ ac patellarũ spẽs paruũ ꝑbet nutrimentũ respectu cibariorũ ius habentiũ: multos tñ hñtibꝰ hũores ꝓferũt: ac corpora sua deficcare ⁊ subtiliare volẽtibus auxiliũ ꝑbent. ¶ Caro quoqꝫ q̃ in veru assat grossa ẽ ⁊ multũ dat nutrimentũ: q̃ nõ digerit nisi cũ stõm iuenit robustũ ac calin. vẽtrẽ vo stringit: ⁊ hꝫ ꝑpe facit cũ ex ea illud qd̃ ẽ pinguẽ nõ comedit. ¶ Iudebegi ante oẽm cibum comedi dꝫ cuiꝰ res vẽtri solutiua sit admixta. Ex ea. n. colica sepe accidit ꝑpe tñ qñ cũ multis comedit herbis: post cuiꝰ comestionẽ aqua in potu sumit. ¶ Triticũ coctũ q̃usq̃ꝫ albũ fit ⁊ q̃si pulis oibꝰ cibis plus nutrit: ⁊ maxie si cũ lacte coctũ fuerit. Qd̃ his q viriũ indigẽt augmẽto ꝓfert: ⁊ q corpis desiderãt grossitudinẽ: calidis q̃ꝫ nãatqꝫ macris: necnõ qui multũ laborãt ⁊ exercitant auxiliũ ꝑbet. Dispõnes vo his hñtibꝰ ꝓtrarias: cito replet venas: atqꝫ ad febres: ⁊ arteti cũ pducit dolorẽ. Lapidis q̃ꝫ in eorꝫ renibꝰ atqꝫ flegmões ⁊ magna gñat apata. ¶ Caro cocta cũ aq̃ cui postea ãmiscent acetũ ⁊ crocus est frida: q̃ sanguinẽ ⁊ colaꝫ reꝑmit rubeã: atqꝫ calin habẽtibus epar: necnõ q in epate opilationẽ atqꝫ icteritiã ⁊ febres patiunt ꝓfert: flõmatis q̃ꝫ bñficiũ ꝑstat. His vo q catarticũ hauserũt vel q in neruis lesionẽ patiunt: siue q corpa hñtes macra ⁊ debilia necẽ habẽt ea corroborare: atqꝫ ipinguare nocumẽtũ tribuit: deficcat. n. ⁊ subtiliat. ¶ Carniũ vo ⁊ sanguis habẽtibꝰ multitudinẽ: atqꝫ his qbus sanguis ⁊ colere rubee multitudo nocet: ꝓgruit: vẽtrẽ etiã stringit. ¶ Caro cũ aq̃ cocta ⁊ infridata cui vue acerbe ãmiscet succus frida est q̃ sang. et colerã reꝑmit ru. ac vẽtrẽ stringit. Verũtñ nõ subtiliat: neqꝫ opilationẽ apit: vt ꝑdicta caro cum aceto facit: cui tamẽ assimilat. ¶ Caro cocta cũ ribes vel sumac de nutriẽtibus est q̃ in estate ꝓferũt: qñ cucurbita vel portulaca: vel citroli: vel his silia ei ãmiscent. Oia vo hec atqꝫ caro supradicta cũ aceto ꝑparata: pectoris hñtibꝰ aspitatẽ nocẽt. ¶ Caro cũ aceto cocta: tpate nutrit: stõqꝫ ac epati ꝓfert: q̃ carnis ꝑdicte cũ aceto ꝑparate bonitatẽ in se hñs nullũ eius retinet nocumentũ. ¶ Caro cocta cũ tritico ⁊ lacte grossa est: que ⁊ multũ nutrit: ⁊ calidis nã: atqꝫ macris cõgruit. quibus flegmatice ex more accidũt egritudines: incõgrua est. Sed qbus febres acute ac tertiane ꝓsuete accidũt: beneficiũ ꝑstat. ¶ Caro cocta cũ lacte acetose silis est ei que cuꝫ

lacte coquit ⁊ tritico. ¶ Caro cocta cū aqua ordei est sicut illa cū q̄ succo ponit vue acerbe: hec tñ inflatiua est. ¶ Caro cocta cū ouis ⁊ pipe semp calida est: ⁊ ipa est cibo hyemalis: que ⁊ corpus corroborat: ⁊ plus oib⁹ cibis nutrit. Diuersificat tñ fm quātitatē āmixtionis calidarū specieꝝ sez fm q̄ habet eas āmixtas vel nō. Nec pterea: sperma ⁊ sanguinē augmētat: corpus etiā robustū reddit ⁊ humectat: ⁊ pulchrū atq; forte ⁊ crassum efficit. In estate vero fastidium generat ⁊ calefacit: ac lapidem creat.

¶ De virtutibus fisamorum vel de his que ex melle conficiuntur. Capitulū xiij.

p **Heludez** multum nutrit. In stomacho tñ diu morat. Ei aūt qui ipo vtitur opilationē creat. Gutturi vero ⁊ pulmoni necnon corpus habētibus debile ac vacuū confert.

¶ Laubez pheludē leuius existit: minus tñ nutrit: atq; magis a generatiōe in epate opilatiōis est longinquū.

¶ An ahadha est sicut pheludē: nisi qz in eo ponit fisamuz multū nutrit: ⁊ corpus valde robustū reddit sanguinez quoq; ac sperma augmentat.

¶ Catahif ē grosse naē: qō fastidiū facit: ⁊ corp⁹ ipinguat.

¶ Leoçinegi sicc est catahif: leuius tñ multo plus iudicat.

¶ Zulenig calefacit: ac sitim gñat: ructusq; fumosos pcreat. Ulr aūt oia q̄ de melle fiūt sanguinē augmētant ⁊ sperma: corpusq; ipiguāt: epati quoq; ac spleni q̄ repletionibus ⁊ apatibus apta sunt nocumentū pbent: gutturi vo atq; pulmoni pferūt: medulle q̄z: ⁊ cerebro augmentū tribuūt. Que oia si loco mellis çuccarū habeāt minus redūt calā q̄z cū ex melle fiūt. ¶ Unctuositas pterea que eis āmiscet plus pferens: oleū est amigdalarū. Ea vero q̄ de melle cū nucibus vel fisticis: siue nuce indica fiunt: sunt superflue calida. De ouis. Capm xiiij.

o **Ua** plus alijs hoibus cōueniētia: galline sunt ⁊ pdicis. Postq; oua anatis in bonitate existunt: q̄z uis malū efficiāt nutrimentū. Alia vo oua sicut ea que sunt paruaꝝ auiū: atq; magnaꝝ comedenda non sunt. nisi medicine causa. Duo vo ouoꝝ prius dicta gña: galline. vz. atq; pdicis: sperma valde augmētant: atq; ad coitū stimulādo incitāt. Anserū aūt oua fastidiū faciunt: graue habētia odorē: sed galline ⁊ pdicis oua temperata sunt ⁊ pueniētia. Uitellus q̄z oui in caliditate temperatus exñs bñ nutrit. Albumē vo frigidū ēt viscosuz: durecq; digerit: sanguis etiā ex eo gñat⁹ nō ē bonus. ¶ Oua cū elixant ⁊ dura fiunt plus nutriūt: ad digerendū tñ sūt durioza: tardiusq; de stomacho descēdūt. Mollia vo ad descendendū velocia his a qbus sanguis fluxit multitudo: ac vires fuerūt diminute cōferūt. Tremula vero q̄ ne q̄z dura sunt neq; mollia inter ista duo media existunt. ¶ Oua pterea gutturis ac pulmonis pferūt asperitati: ex qbus sanguis tempatus ac multarū viriū generat. Ipsa q̄z aliqñ vicē carnis retinēt: qb⁹ valde pigues vti nō dbēt

¶ De lacte: ⁊ his que fiunt ex eo. Capm xv.

l **Acrecēter** multū tpamēto existit vicinū: lz frigiditati ⁊ hūditati parū per approximet: qō corpus humectat ⁊ impinguat

¶ Ethicis isup ac ptisitis: nec nō sicce tussi: atq; ardori vrine: ⁊ qbus iusquiamū vel cātarides dant auxiliū prebet.

¶ Corpibus siccis optimū tribuit nutrimētū: atq; ad tēperiez ducit: sanguinē quoq; atq; sperma augmētat: eius tñ puersio est velox. ¶ Quapropter acute febricitātib⁹: vel qbus capitis dolor ex more accidit: colicis q̄z: ac qbus frigide ex cōsuetudine accidūt egritudines: nullo mō est tribuēdū. Qō multipliciter diuersificari inuenit: vz fm animalis speciē: ac fm eius etatē: fm loca quoq; in qbus pascit: ac fm ꝓpinquitatē sui temporis partui.

¶ Uaccinū eñ lac omni lacte cuiuslibet alterius animalis grossius iudicat: qō etiā oibus sui corporis pinguedinez adipisci volētibus cōuenientius existit.

¶ Asininū aūt omni lacte subtilius est: qō in pulmone patientibus dandum est.

¶ Caprinū vero lac: inter hec duo temperiē tenet.

¶ Sed ouinuz plures q̄z aliqō aliud pcreat supfluitates.

¶ Camelinū pterea dolorē in epate patiētibus danduz est atq; cōplexionē habentibus corruptam.

¶ Lac itidē animaliū pinguiū ⁊ iuuenū: q̄ discurrēdo bonas pascūt herbas: ⁊ partui adhuc vicina existūt: tpatū ⁊ melius iudicat: qō aūt huic ꝓtrariū est ꝓtraria opat. Lac in vire morā ad minus p octo faciēs dies: vnde etiā pingue efficit: qō arabice vocat seres: lacte recēte frigidius est. Q̄z calorē extinguēs: ante omnē comedi debet cibū in die tamen laboris ac caloris.

¶ Raib vero seres multo est fridius: qō stamacho calido atq; calidis natura cōueniētius exñs: neruis ac frigidis egritudinibus nocet.

¶ Lac aūt qō post butyri extractionē remanet fluxū ventris ex acumine colere rubee patiētibus: corpusq; habentibus macrū ac debile ꝓfert: qō ad hoc melius erit si ferrū ignitū tortens in eo post butyri extractionē extinguat quoad inspisset. hoc eñ mō ꝓparatū ⁊ fluxū vētris ex colere rubee acumine: ac in intestinis vulnera a patientibus vtile existit.

¶ Serū colorā expellit rubeā: scabiei quoq; ac pustulis: necnō sahafati: hyctericie etiā atq; ei cui fortis vini potus nocuit: auxilium prebet.

¶ Acubd asperitati gutturis: ac ipetiginē patiētibus: necnō rubori faciei cū cutis grossitudine: atq; pustulis siccis ⁊ asperis qñ fricant cū eo auxiliat: fastidiū tñ facit: atq; superius ad os stomachi descendit.

¶ Butyrū coctum stomachū debilitat: ac dura mollificat apata qñ ex eo fit emplastrū: morsibusq; viperarū: ac acutis venenis ac acutissimis ꝓfert. Qui aūt eo in cōmestione vsus fuerit flegmaticas patiet egritudines. Nutribilius quoq; oibus vnctuosis: atq; maioris existit virtutis.

¶ Caseus recēs frigidius est ⁊ grossus: qui carnis augmētatiuus existens adustionē reprimit stomachi: neq; natura frigidis bonus dicit. ¶ Uetus aūt fm vetustatis quantatē diuersificat. Qui eñ acuti est saporis calidus est adurens: atq; sitim faciēs: ac male nutriēs. Uerūtamē cū post comestionē parua ex eo sumit quātitas: os stomachi corroborat. Sacietatē quoq; nimiā atq; fastidiū q̄ ex dulcib⁹ ⁊ vnctuosis in ore stomachi pueniūt cibis aufert. Uerūtamē oz vt ⁊ recens dimittat ⁊ vetus. Lac sicc spissum omnino vitandū est. gñat. n lapidē in renibus eo vtentium.

¶ Lac coagulatū fastidiū facit: atq; graue existēs: appetitū nō irritat vt caseus: neq; sitim facit. qō in sapore lacte atq; caseo vnctuosius sentitur.

¶ Masal infrigidat fortiter: atq; sitim ⁊ colerā reprimit rubeam: neruis ac frigidis egritudinibus malum est.

¶ Serum lactis acetosi neruis minus prebet impedimentum q̄z masal.

¶ De virtutibus piscium. Capm xvj.

p **Isces** recētes fridi sunt ⁊ hu. Oēs vo pisces ad digerendū sunt duri: ⁊ in stomacho longā faciūt morā: sitim q̄z cānt. Sanguis autē ex recentibus gñatus flegmaticus est. Ni aūt pisces corpus humectāt: ac sperma augēt. q colicis: atq; his qbus frigide accidere solēt egritudines mali existūt. Complexionē aūt habētib⁹ calidā: atq; his qbus cola dñat ru. ꝓferūt: lz eoꝝ nutrimentū oino sit malū. Cū alijs pterea cibis mixti ad colere rubee extinctionē sunt meliores. Pisces. n. semp in stomacho longā faciētes morā: sitimq; generantes malas in corpore adunāt viscositates: ex qbus multe pueniūt egritudines. Oibus aūt piscibus eçie ⁊ buui sūt meliores: ⁊ eis sicc. Postremo quoq; illi sunt eligēdi pisces: quoꝝ caro nō est viscosa: neq; multum crassa: neq; graue hñs odorē: neq; cito putrefiens. Ipsi insup neq; in lacubus: neq; in paludibus: neq; in locis sordes habentibus sint capti neq; in luto malū habēte odorem: neq; in aqua ma

Uno. maxima drag Int albumē vtr cū q̄z oui.

Uno oui cōferūt oua sorbilia

o. qui sūt qnb⁹ nō conferunt oua

Qnb⁹ cōfert lac

qnb⁹ nō cōfert lac

lac vaccē

lac asinē

Chumydigoī lacte vrair Joh. 4° Regū xxi. ñ ⁊

aqua malas habēte herbas sint nutriti: neq; maximi sint. Hmōi ei pisces oīb⁹ sē meliores q̄ vo his sē ꝓtrarij sūt detio res. ¶ Saliti ūt pisces nullo mō sūt comedēdi: nisi i die in quo aliquis se medicare voluerit: si tñ eos aliqs appetit parua ex eis sumat quātitas. Qui cū rebus vnctuositatē habētibus ⁊ sattetatē facientib⁹ sint preparati. Ipsi q̄ʒ si ita vt sunt vel in aqua salita positi comedant appetitū parum corroborāt. Locti aūt saliti pisces ⁊ infrigid ti destructionē duorū p̄dictorū in se retinēt. Neq; enī infrigidant: neq; calidorū generāt extinctionē: neq; etiā incisionē: neq; subtiliatōʒ efficiūt. Qui in stomacho longā facētes moram sitim generant.

¶ De semib⁹ ⁊ spēbus ⁊ alijs coquine necessarijs: que q̄ cum cibis miscent cōdimentū prestant. Cap. xvij.

Al calidus ē ⁊ sic. Qui cibis auferēs fastidiendi nocumentū subtiliat: atq; appetitū exiccat et acuit. Eorū p̄terea sanguinē q̄ multū ex eo sumunt q̄ʒtitatē adurit: visū q̄ʒ debilitat atq; sperma minuit: ⁊ pruritum generat et scabiem.

¶ Acetū fri. ⁊ sic. qd ⁊ maciē efficit: ⁊ virtutē destruit: sperma quoq; minuit: coleraq; corroborat nigrā: rub. vo colerā ac sanguinē debilitat: ciboq; gb⁹ āmiscet debilitat.

¶ Dorypsia totū qd sal opat: licet fortior sit eo ⁊ subtilior: q̄ ⁊ vētrē laxat: ⁊ viscositatē incidit: ciboq; subtiliat grossos: sitim: quoq; facit: atq; stomachū: ⁊ epar calefacit.

¶ Piper cibū digerit ac vētositatē dissoluit vehemēter calidū existens ⁊ sic. qd stomachū calefacit atq; epar: cuius caliditas cū vt dictū ē fortis existat: corpora habētibus calida: ⁊ precipue in estate nocumētum prebet.

¶ Coriādrū fri. ⁊ ē sic. cui⁹ natura vt qd nutrire dz i stō tādiu morari faciat: quoad ei⁹ cōpleat digestio. Ꝗōq; oportet ne de eo in cibis grosse nature multū ponat.

¶ Ciminū ca. ⁊ sic. qd digestiōi auxiliū prebens: inflationē dissoluit min⁹ tamen q̄ʒ piper.

¶ Carui in caliditate ⁊ sic. sicut ciminū existit: habilior tñ stomacho ē atq; cōuenētior: ventrē q̄ʒ stringit.

¶ Keisim ca. ⁊ sic. qd digestiuā adiuuās: vētositatem disoluit ⁊ inflationem.

¶ Auidem cali. ē ⁊ sicca: que in stomacho diu morādo: inflationē nō dissoluit: luxuriā tamē cōmouet.

¶ Origanū ca. ē ⁊ sic. qd valde existēs habile. multū a stō diligit. Excitat enī appetitū atq; vētositatē expellit.

¶ Cynamomū ca. ē ⁊ sic. qd stomachū ⁊ epar roborādo digestiuā adiuuat: atq; ventositatem expellit.

¶ Galange calidum est ⁊ sic. qd ventositatē dissoluit: ac digestiuam adiuuat.

¶ Cynamū cynamo vicinū existit: licet eo sit debili⁹.

¶ Maharot ca. ē ⁊ sic. q̄ stomachū corroborat atq; epar.

¶ De olerib⁹ ⁊ q̄ mistrāt ex eis in decoctōe. Cap. xviij.

Actuca frigida ē: que cali stomachi ardorē rep̄mit: atq; spma minuit: sōnūq; fac.

¶ Endiuia frigida existēs: extinctionē male gignit caliditatis: q̄ stomachi ac epatis ardorib⁹ confert: opilationē quoq; dissoluit.

¶ Porrū ca. ē ⁊ sic. qd lz appetitui auxiliū tribuat: caput tñ dolere facit: sōniaq; mala demōstrat: atq; his q̄ cephaleam pati soliti sūt: ⁊ qui a calore ledunt malū existit.

¶ Coriandrū recēs fri. ē: de quo nō multa sumēda ē q̄ʒtitas fortitā enī mors ex eo sequerēt: cuius pua q̄ʒtitas eadem que ⁊ lactuca opatur. Verūtamē ipm nō humectat.

¶ Eruca ca. ē: q̄ inflatiua existēs capitis creat dolorē: tardeq; digerit: sed virgā erigere facit. ¶ Nasturtiū calidū est et sic. appetitū adiuuat. licet inflationē ⁊ capitis efficiat dolorē digestiuā p̄terea retardat. ¶ Fenugrecū ca. ē et inflationem nō facit.

¶ Andacoca dolorē facit capitis. q̄ cala existit ⁊ inflatiua.

¶ Tarohon ca. ē ⁊ grossa: q̄ inflat ac digestiuā tardat.

¶ Ruta calida est ⁊ sicca. q̄ ⁊ subtiliat atq; ventositatem et inflationem dissoluit.

¶ Melissa calida est: q̄ subtiliatiua existens: cordis patientibus tremorē congruit: atq; inflationē faciens: virgā erigit desiderium p̄terea comedendi tribuit: vomitumq; aufert ⁊ singultum.

¶ Albetarogi ca. ē. qd ⁊ dolorē efficit capitis ⁊ male nutrit. Cuius comestio vētris visū turbat: qñ eo multū vtūr: sperma quoq; ac lac deficcat: ori tñ stomachi cōfert: corroborat ei ipm: atq; cordi ipm auxiliat. ¶ Apiū ē calm: qd opilationē apiens inflat luxuriā cōmouet: atq; malo oris odori remediū tribuit. Neq; est comedendū vbi scorpionus timetur punctura.

¶ Apiū romanū est sicut p̄dictū: licet subtili⁹ sit: atq; fortius operet. ¶ Allia calida sūt ⁊ sic. hec sitim auferūt: libidinē efficiūt: atq; vētositatē expellūt: ⁊ corpus calefaciūt: regionibus vero ac tpibus necnō corpib⁹ calidis nocumētum prestant: ꝓuenētia in eis q̄ illis sūt cōtraria. ¶ Cepe calē sūt ⁊ sic. q̄ sitiʒ faciūt atq; appetitū adiuuāt. libidiniq; augmētū p̄bent: dolorē p̄terea capitis faciūt si crude comedant in stō q̄ʒ humores generāt supfluos: atq; flegma.

¶ Troximel agreste domestica silis existit: subtilior tñ ē atq; fortius opat. ¶ Arsef. cali ē ⁊ sic. ⁊ stomacho ꝓgruit.

¶ Caulis roman⁹: ⁊ caulis de syria: q̄ impial dicit calidus est ⁊ sic. q̄ colerā generās nigrā: sōnia mala videre facit. Verūtñ guttur ac pectus lenit: vētrē quoq; fluere facit: atq; ebrietatē auferi. Impialis itidē eadē opatur: lz minoris sit calitatis. Alij p̄terea inueniunt caules q̄ mosali ⁊ amedeni vocati: frigidiores existunt: quorū opationes vapor opationibus silēs sūt: sperma q̄ʒ augmētat. ¶ Melongia ca. ē ⁊ multū fic. q̄ ⁊ colerā generat nigrā ⁊ sang. adurit. atq; in ore pustulas facit: si qs ea vsus fuerit. Si vero cuʒ aceto coquat in ore pustulas nō facit: sed colerā fortiter reprimit rubeā: epis ac splenis apit opilationē. cui⁹ comestionis modus deterior ē qñ cruda comedit: post quē est modus ipam comedendi assatā. Post hūc vero ē ille modus quo in patella coquit. ¶ Napi calidi sūt ⁊ hu. quī inflationē ac crudū generāt flā. spma q̄ʒ acuūt: atq; gutturis ⁊ pectoris lenitatē efficiūt: renes ē ⁊ dorsū calefaciūt.

¶ Baucie ca. sūt ⁊ inflatiue: q̄ ⁊ dure digerunt: ac spermati acuitatē tribuunt: vrinam quoq; expellunt.

¶ Asparagi ca. sūt ⁊ hu. q̄ spermati augmētū tribuentes. renes calefaciūt: stō tñ ñ sē ꝓgrut: imo nauseā aliqñ efficiūt.

¶ Tubera fri. sūt ⁊ grossa flā q̄ʒ generāt crudum: q̄ aūt ex eis ruborē hnt mala existūt. qrū multa comestio colicam generāt. Nec etiā absq; cali sūt edenda cōdimētis.

¶ Fungi tuberib⁹ valde sunt deteriores. quorū quidā hominē strangulāt: atq; occidūt. q̄ aūt ex illis boni existunt in corpe viscosū generāt flā. ¶ Alcorsefcala sūt: q̄ appetitiuā spermati augmētū tribuunt: atq; vrine ꝓuocatiua siue expulsiua existūt: sudoris q̄ʒ fetorē auferūt: cum ex eis multa sumit q̄ʒtitas: ac rēnes calefaciūt. ¶ Gosie sē fri. et hu. q̄ tuberib⁹ ꝓpinq̄ exītia min⁹ sūt fri. atq; eis meliora.

¶ Fetich ē fri. ⁊ hu. quod gosie vicinū existit.

¶ Cautar ca. ē ⁊ iflatiuū: qd spma augēs: dolorem capitis

¶ Sahar ca. ē ⁊ sic. stōm q̄ʒ ac epar deficcat. ⁊ nauseā fac.

¶ Cuscute calidū temperate ⁊ sic. existens stomachum: atq; epar robusta reddit.

¶ Talea fri. ē ⁊ sic. qd stōm faciendo robustū deficcat. atq; sanguis ebulitionē rep̄mit. ¶ Sicle cale sunt: stō q̄ʒ male existentes vētrē fluere faciunt: atq; flegma incidunt.

¶ Firfir frigidus existens: sitim aufert.

¶ Portulaca fri. est: que sitim ⁊ adustionē extinguēs ventrem stringit: ac dentiū anfert cōgelationē: ⁊ cole ru. supfluitatē habentibus: ⁊ his q̄ ex colera rub. fluxum patiuntur ventris confert sperma quoq; minuit.

¶ Atriplices fri. sūt ⁊ hu. q̄ vētrē mollificātes bñ tribuunt. hiptericis q̄ʒ atq; cali hntib⁹ epar beneficiū p̄stant.

¶ Litri siue bliti atriplicibus vicinant: calidiores tamen atq; minus humidi existunt.

¶ Malua atriplicibus vicina existit: sed est eis lenior.

Spinacia sunt tpata: que gutturi atqz pulmoni: nec non stomacho et epati cõgruentia: ventrẗ lenium̃t: quorũz nutrimentum bonum existit z optimum.

¶ Corrigiola calida ẽ: que stomacho mala existẽs: vẽtris facit fluxum ac nauseam efficit z angustiam.

¶ Acetosa frigẽ z sic. q̃ z vẽtrẗ stringit z stomachũ exaspat. coleráqz ru. z sitim extinguit. ¶ Cucurbita frigẽ z hu. que stõ mala existẽs appetitũ destruit: sitimq̃z sedat: z ẽpis ac stomachi ardorẽ extinguit: qñ in eis abũdat calor. ¶ Anetũ ca. ẽ: qd̃ stomacho incõuenientẽs nauseã facit. Lac q̃z augmẽta t atqz ventrẗ lenit. ¶ Rafanus ca. ẽ z grossus: q̃ in stõ longã faciẽs morã: flegma incidit atqz cibũ ad os eleuat stomachi: vomitũ q̃z cõmouet: cui⁹ folia cibũ digerẗ: et appetitiuã adiuuãt: qñ ex eis parũ sumit. ¶ Reneiuri fluxũ facit ventris: epatis q̃z ac splenis opilationem apit'

¶ Enula ca. ẽ z sic. q̃ stõ mltis repleto humoribꝰ bona existens. ẽpis ac splenis apit opilationẽ. Qui aũt ex ea multã comedit quãtitatẽ sanguinis patietur corruptionem: ac spermatis incurrit minorationem.

¶ De virtutibus que ex condimẽto auferũt fastidium de cibarijs z salsamentis. Cap. xix.

Carus calidus ẽ z sic. sitiqz facit. Verũtñ stõma flegmate purgat: maloqz oris odori beneficiũ prestat. ¶ Asaretu ca. z sic. q̃ sitim faciendo stomachũ quasi abradendo a grosso purgat flegmate Eo aũt vtẽtis sanguis corrũpit: atqz ex ei⁹ esu scabies et eis sitẽs generãtur egritudines. ¶ Rebite calidi sũt: qui appetitũ comedendi facientes sitim ꝓcreant. stomachum q̃z mũdant: atqz ad spermatis emissionẽ stimulant.

¶ Sumelzit ca. sũt: q̃ stõi humorẽ abradẽtes siti faciunt.

¶ Capparis salmuria cõdita ca. ẽ z sic. q̃ stomachi mala existens sitim inducit atqz corpus macrescere facit. ¶ Aludẽ sale cõditũ vehemẽter ẽ calz: doloréqz facit capitis: stõ q̃z multis repleto humoribꝰ: atqz cuius digestiua valde existit diuersa: auxiliũ prestat. ¶ Anetũ sale cõditũ calm est. qd̃ vomere volẽti cõgruit: z qñ post cibũ comedit obest. Uniuersaltẗ vero omniũ istorũ sale ꝓditorũ vtus ẽ: vt eorũ ex gbꝰ fiũt vtutes existũt. Que ꝑterea ex sale z putrefactione sed̃am adipiscũtur naturã: in q̃ supflue siccitas: atqz caliditas z acuitas existũt. ¶ Omnia vero que aceto ꝓdiuntur multam ex ipso acquirunt subtilitatem. Epar quoqz infrigidant.

¶ Caparis q̃ cũ aceto condit: minꝰ calida ẽ ea q̃ in salmuria ponit: opilatiõi q̃z epatis ac splenis cõgruit.

¶ Cepe aceto cõdite: neqz calefaciũt: neqz infrigidãt: neqz sitim faciũt: sed adiuuãt appetitiuã. ¶ Citrioli z cucu. aceto cõditi vehemẽter ifrigidãt: atqz cũ hoc subtiles existũt Omnia autem aceto vel salmuria cõdita in gutture' asperitatem habentibus nociua existunt.

¶ Salmuria ꝑteria cõdita eis: q̃bus scabies z pruritꝰ atqz sahafati accidũt nociua inueniũtur: atqz q̃bus egritudies predictis files euenire solẽt. q̃ ex senguis adustione atqz ipius generãtur corruptiõe. ¶ Sinapi calm fortiter existit z acutũ: qd̃ z flegma abradit: atqz stomachũ z epar calefacit. Ipm ꝑterea sepe comedendũ nõ ẽ. Eius nãqz calor fortis existit: neqz debet comedi nisi grossis ãmisceat nutrientibꝰ. ¶ Napi cũ aceto ꝓditi frigidi existũt. Qui lz inflationẽ nõ faciãt: colerã tñ extiguunt rubeã. ¶ Oliue de aq̃ ca. sũt z sic. q̃ si añ cibũ comedãt vẽtrẗ mouẽt: z os ¶ Oliue ãt de oko calziores st: q̃ z os (stõi robustũ reddũt. stõi minꝰ corroborãt: z vẽtrẗ minꝰ fluere faciunt. ¶ Stirgar aceto ꝓdita calefacit: ac digestiuã adiuuat. ¶ Bruculi q̃ saliti nõ sũt parũqz calefaciũt: z iflatiui exãtes spma augmẽtãt. Saliti vo plus calefaciũt: ac siti efficiũt: z sũt mali nutrimẽti. sanguinẽ q̃z adurũt. ¶ Salsa q̃ ex aceto fit et carui cibũ digerit: z nõ multũ calefacit. ¶ Que vo ex alio fit vel sinapi in qua nõ ponit acetũ calidissima ẽ. Illa vo i qua acetosi lactis serũ ponit: eorũ reprimit calorẽm.

¶ Wheçiphereçegi calida ẽ: humor q̃z q̃ ex ea fit malus ẽ qui z neruos impedit atqz inflationem facit.

¶ De virtutibus fructuum z pomorũz. Cap. xx.

Actili calidi sũt z grossi: multũqz dãt nutrimẽtum. Qui si in cõmestiõe multo accipiẽtur vsu sanguinẽ in iteriorib⁹ generãt grossũ dentesqz corrũpunt: sanguinẽ quoqz ac flegma accrescere faciunt. ¶ Rotab minꝰ calidi sũt q̃z dactili. Qui lenitiui existentes stomachũ rectificant. ¶ Que multũ dulces calide sũt: minoris tñ sũt caliditatis q̃z dactili neqz opilationem vt ipi faciũt. Inflatiue vo sũt z vẽtrẗ mouẽt: atqz corpus velociter impinguãt. Virge q̃z erectionẽ augmẽtãt: q̃ ãt ex eis corticẽ habẽt subtilẽ citius descẽdũt: minusqz iflãt. Wis aũt cõtrarie cõtraria opant. Sed ille i gbꝰ existit acetositas nõ calefaciunt: imo cũ aq̃ frigida ablute: atqz ante cibũ comeste: calorẽ q̃si extinguũt. Acerbe vo vue frigide sũt. que z ventrẗ stringũt: z colerã rubeã reprimũt ac sanguinẽ. ¶ Vue autẽ passe in calore sũt tpate. Que bene nutriẽtes opilationẽ vt dactili nõ faciũt lz ipi fortius z plꝰ nutriẽt. ¶ Ficus calide sũt: que cũ sũt recẽtes ventrẗ inflant: z leniũt: humorẽ creãtes nõ malũ. Sicce vero multũ nutriũt z calefaciũt. Quarũ multus vsus pruritũ z pediculos creat: ventrẗ q̃z leniũt qñ ante cibũ comedũtur.

¶ Jumẽ calidi sũt: q̃ stomacho mali existẽtes nauseã faciunt: atqz subtilioris nature sũt q̃z ficus citiusqz descẽdũt.

¶ Musa calida ẽ: que cũ stomacho sit mala: fastidiũ facit: citoqz in colerã conuertit rubeã: appetitũ q̃z aufert: atqz ventrẗ lenit: z gutturis remouet asperitatem.

¶ Cãna mellis tpate est calida: q̃ z guttur lenit: z vrinã p̃uocat ardorẽ ꝑterea qui in mictu sentit aufert. ac tussi auxilium prebet.

¶ Mala granata dulcia nõ infrigidãt: sed inflãmationem et sitim faciunt: atqz guttur leniũt. Acetosa vero pectoris aspitatẗ faciũt: stomachũ z epar infrigidãt. Epar tñ ꝓprie q̃ colẽ ac sãguis calorẽ extiguẽtia: febrẽ repmũt z vomitũ

¶ Citonia dulcia z acetosa stomachũ efficiũt robustũ: licz acetosa ad hoc sint fortiora: appetitũ insup excitãt. Qnorũ ꝓprietas ẽ ventrẗ stringere. Wec aũt si post cibũ comedãtur stercus cito descẽdere faciũt: atqz a vẽtre expellũt. Ante cibũ aũt si comedant: totũ istud ꝓhibẽt. Illa autẽ q̃ acetosiora sentiũtur: in ventris ꝓstrictione sũt fortiora.

¶ Pira que multũ sunt dulcia nõ infrigidãt. Oia tñ ventrẗ stringit: si vero post cibũ comedant. Sic enĩ comesta stercus cito expellũt: post cuius expulsionẽ eorũ est finis ventrẗ stringere. ¶ Pira aũt semi: lz minoris sint nutrimẽti: in vẽtris tñ cõstrictõe fortiora existũt: ac siti sedãt plus.

¶ Sorbe frigide sunt: que z ventrem stringunt: z coleram reprimunt rubeam.

¶ Mabach frigide sunt z sicce: q̃ z ventrẗ stringunt: et colerã repmũt rubeã. q̃ vo ex eis st dulces ad hoc sũt debiliores.

¶ Mora q̃ sũt dulcia in caliditate sũt tpata: z in stomacho fastidiũ faciũt. Acetosa vero frigida sũt q̃ z vẽtrem cõmouẽt: z sanguinẽ fortiter reprimunt.

¶ Poma frigidiora sũt acetosiora z magis stringẽtia: q̃ lz ori cõgruãt stomachi: ipm tñ viscositatib⁹ replent.

¶ Pruna frigida sũt: que licet ventrem moueãt: colerãt tñ rubeam reprimunt: atqz appetitum auferunt.

¶ Persica frigida sũt z grossa: q̃ licet ardenti cõferãt stomacho: dure tñ descẽdũt: atqz in sanguinẽ dure cõuertuntur. Qui aũt eorũ esu vsus fuerit: febriũ flegmaticarũ incurret generationẽ. ¶ Crisomila frigida sũt: q̃ vẽtrẗ commouẽt: atqz inflant: z colerã reprimũt rubeã. Stomachũ ꝑterea debilitãt: ei⁹ extinguẽdo calorẽ. Quibus q̃ freqnter vsus fuerit: in cõsequenti tpe febres patietur.

¶ Ribes frigida est: que z ventrem constringit: ac colerã rubeam et sanguinem extinguit.

¶ Melones dulces velociter in colerã vertunt rubeam Alij vero sitim sedant z humectãt: atqz vrinã prouocãt Melonibus autem si quis in comestione multum vsus fuerit: colericam patietur passionem.

¶ Cucumeres ⁊ citroli frigidi sũt. qui ⁊ sitim auferũt ⁊ stomachum infrigidant: atq; vrinam prouocant.
¶ Glandes fri. sũt ⁊ sic. Que vẽtrẽ cõstringũt: atq; vrinã.
¶ Castanee meliores glandib⁹ sũt nutrimẽti: minusq; stringunt.
¶ Nuces calide sunt. Que in ore vesicas faciunt: et calefaciunt: ac capitis generant dolorem.
¶ Amigdale dulces in calore sũt tpate. Que licet leuitatẽ gutturis faciãt: graues tñ existunt: diuq; in stõ morantur. Verũ ipe nõ solũ opilationẽ nõ faciũt. verũetiã opilationẽ aperiunt: atq; vrine sedant ardorem: ⁊ cuꝫ çucca comeste sperma augmentant.
¶ Fisci calidiores existũt amigdalis: atq; epatis apiũt opilationẽ. ¶ Auellane nucib⁹ min⁹ sũt calẽ: grauioresq; ipis existunt. Que a scorpiõe pũctis bñficiũ pbẽt. ¶ Maragil cal. sũt: q̃ ⁊ sperma augmẽtãt. ⁊ renes calefaciũt: ⁊ ea que sũt in circuitu ipsarũ. ¶ Caro hortulana ca. ẽ. Qd̃ spmatis tribuit augmentũ ⁊ renes calefacit: ⁊ ipinguat eos: atq; menstrua prouocat.
¶ Faffasa genera ca. sũt. Que ⁊ spma augẽt: ⁊ corp⁹ ipiguãt.
¶ Pini fruct⁹ multũ calefacũt corp⁹. Qui in aliqb⁹ mẽbris tremorẽ patiẽtib⁹ atq; asmaticis cõfert: sperma q̃ꝫ auget.
¶ Nullul ca. sũt que ⁊ spma augẽt: ⁊ dolorẽ faciũt capitis.
¶ Grana çelẽ ca. sũt ⁊ spma augẽt. ¶ Canapis semẽ ca. est. Qd̃ dolorẽ ac fastidiũ facit. ¶ Sisami semẽ ca. ẽ. Qd̃ ⁊ fastidiũ facit ⁊ malũ in ore generat odorẽ: stõm q̃ꝫ mollificat: ac ventrẽ lenit. ¶ Papaueris al. semẽ frigidũ ẽ. Qd̃ gutturi ⁊ pectori bonum existẽs somnum auget.
¶ Gobora fri. sũt ⁊ sic. q̃ vẽtrẽ stringũt ⁊ vomitũ abstinẽt.
¶ Iuiube in cal. sunt tpate: ⁊ sunt bone gutturi ⁊ pectori sãguinis q̃ꝫ acuitatẽ paꝫp extinguũt. ¶ Siliq̃ q̃ in terra nascũtur ierosolimitana. tpatũ hñt calorẽ ventrẽq; strigũt. Que vo in alijs nascũtur terris in vẽtris ꝓstrictiõe fortiores existũt: neq; ẽ in eis calitas. ¶ Lutũ comedẽdũ fri. ẽ Qd̃ os stomachi robustũ faciẽs: fastidiũ qd̃ post comestionẽ fit: aufert atq; in ore bonũ efficit odorẽ. Qui aũt ex eo maximã ieiun⁹ comedit q̃ꝫtitatẽ ẽpis opilationẽ: atq; sue cõplonis patiẽt corruptionẽ. ¶ Lutũ lene ca. ẽ. Qd̃ i epe opilationẽ generat: atq; splenẽ ingrossat: ⁊ destruit appetitũ ⁊ sordidat stõꝫ. ¶ Nenidij ca. sũt. Qui guttur ⁊ ventrẽ ac vesicã lenientes ea q̃ in circuitu renũ sunt calefaciũt.
¶ Mel ca. ẽ. citoq; in colam vtẽ rubeã: atq; flegma q̃si labendo destruit. Qd̃ senib⁹ fridã hñtib⁹ ꝓplonẽ ꝓfert. In estate autẽ: ⁊ q̃ calidã habẽt cõplonẽ malũ existit.
¶ Zuccarũ guttur ⁊ ventrẽ lenit: neq; calefacit nisi paruꝫ.
¶ Teramabin ca. est: ventrẽq; soluit: atq; guttur lenit.
¶ De herbis recẽtibus ⁊ bene redolẽtib⁹. Cap. xxi.

r **Erabrã** caliditati attinet. Que q̃ꝫ supipam aqua rorata rosata: infrigidat ⁊ sõnum puocat. ¶ Maiorana ca. est ⁊ subtilis. omñib⁹ frigidis passionibus que in cerebro fiunt pficiens.
¶ Nemẽ calidum est ⁊ subtile.
¶ Rosa fri. ẽ: capitisq; dolorẽ ex calitate pueniente remouet: atq; crapulã aufert. Reumatismũ tñ ⁊ sternutationẽ inducit. ¶ Viole frigide sũt ac sõnifere. Que capitis dolorem a calore factũ sedant. ¶ Mirtus fri. ẽ ⁊ sic. Que debilia mẽbra reddit robusta: quãdo sup ea epithimatur.
¶ Poma citrina cortices hñt calidos atq; subtiles. Quorũ caro lꝫ sit tpata: ad digeredũ tñ ẽ grossa. Acetũ vo eoꝝ frigidũ ẽ ⁊ sic. coleráq; repmit ru. Semia aũt eoꝝ omñib⁹ venenis vtilia existũt. ¶ Mãdragore poma fri. sũt. Que quidẽ in capite grauedinẽ atq; subet efficiũt. Comesta vo nauseã ac võitũ iducũt: ⁊ faciũt subet atq; forsitã iterficiũt.
¶ Meusar fri. ẽ atq; sõnifera: dolorẽ q̃ꝫ capitis sedat.
¶ Vchue ẽ cal'a. grauedinẽ faciẽs capitis: ⁊ facit subet.
¶ Sea flos ca. ẽ ⁊ sic. Qui nares hñtib⁹ opilatas remediuꝫ
¶ Beussini ca. ẽ ⁊ sic. Que opilatiõi ac dolori capitis (pstat. ex frigiditate: vel grossa vẽtositate accidẽtib⁹ pficiens cerebrũ robustũ efficit. ¶ Mesrim ca. est ⁊ sic. Que quidem calidã habẽtib⁹ ꝓplonẽ capitis velociter affert dolorem
¶ Narciscus ca. ẽ ⁊ subtilis. cerebro q̃ꝫ auxiliũ prebet.
¶ Felẽgemisli calidum est ⁊ subtile tremoriq; cordis: et alguasa remedium prestat.
¶ Flos iules frigidus est: atq; cerebruꝫ corroborat: fumũq; reprimit calidum.
¶ Keiri calidi sũt ⁊ subtiles: ⁊ citrini ꝓprie hoc habent.
¶ Omnes pterea herbe i quarũ odore sentit acuitas ⁊ acritas ⁊ stimulatio: vt flos sticados arabici: ⁊ mentastrũ calide sũt. Quarũ vo delicat⁹ ẽ odor: ex quo ania sedat: vt menusar ⁊ flos salicis: atq; rosa oẽs frigide existunt.
¶ De spẽb⁹ bene redolẽtib⁹ ⁊ eaꝝ vtutib⁹. Cap. xxij.

m **Ascus** ca. est ⁊ sic. Qui calidis natura capitis dolorẽ velociter inferẽs omñibus passionib⁹ q̃ in capite ex frigiditate fiũt valde congruit: nauseeq; bon⁹ existit: atq; appetitu carẽtibus confert. ¶ Ambra cal'a ẽ: cerebrũ q̃ꝫ atq; cor robusta efficit.
¶ Cãphora fri. ẽ ⁊ hu. atq; subtilis. Que dolori capitis: necnõ oibus eis calidis cõfert egritudinib⁹. Qd̃ etiã in toto opatur corpe Sed qui ei⁹ odore multum vsus fuerit vigiliarũ sentiet detrimentũ. Bibentis eã preterea renes i frigidant atq; testiculi: eiusq; spma congelat. atq; frigide egritudines in istis procreabunt locis.
¶ Ziloaloes ca. ẽ ⁊ sic. humidoq; stomacho ac viscositate repleto congruum existit.
¶ Zafarã ca. ẽ ⁊ sic. Qd̃ stomachi incõgruũ existẽs nauseã capitisq; dolorẽ ⁊ grauedinẽ facit: somnũq; puocat. vomg.
¶ Sãdali fri. sũt ⁊ sic. Qui acutis cõferũt egritudibus qñ patiẽtes eos odorãt: vel cũ eis epithimant. Totum preterea corpus si cum eis in balneo epithimatum fuerit liberabitur a pruritu.
¶ Bunc ca. ẽ ⁊ sic. Qd̃ stomacho congruũ existẽs malis sudoris odorem atq; psilotri incidit ⁊ aufert.
¶ Machaleb alidi sũt: neruos grossitiẽ habẽtes mollificãtes: quorũ egritudo diuturna fuit ⁊ cronica.
¶ Aqua rosata fri. ẽ ⁊ subtilis. Que dolorẽ capitis ex calditate remouẽs: crapulã atq; nauseã soluit: multũ tñ ea vtẽtem cito canescere facit. ¶ Sariofoli calidi sũt ⁊ sic. stõmq̃ꝫ atq; cor robusta faciũt. ¶ Sigia ca. ẽ: capitis grauitatẽ faciens: ac dolorẽ. ¶ Blacte biçãtie calide sunt. Que in capite grauedinẽ atq; dolorẽ creãt. ¶ Costus calidus existens ⁊ ⁊ sic' opilationẽ apit ⁊ purgat: carnẽq; corrodit superfluam. Qui reumatismũ ex frigigitate patiẽtẽ si nares cũ eo suffumigent adiuuat. ¶ Ciperi calidi exñtes et sic. malo oꝛodori: atq; hũido stõꝫ viscositate rpleto ꝓgruũt. ad Reuma
¶ Vsnẽ ca. ẽ ⁊ sic. Que purgat ⁊ apit opilationẽ: carnẽq; corrodit supfluã. ¶ Ifr oim istarũ herbaꝝ bonũ habẽtium odorem q̃ꝫplures calide sunt: nisi ille ex qbus sentitur illud qd̃ dixim⁹: sicut sentit in aqua rosata ⁊ cãphora: atq;
¶ De nominandis liquoribus vnctuositatem (sandalis. habentibus. Cap. xxiij.

o **Leum** calidũ est. In quo autẽ maior mors⁹: atq; fortior odor sentiunt. calidius existit. Ipsũ pterea neq; fastidiũ vt alia vnctuositatẽ habẽtia facit: nec eorũ habet grossitudinem.
¶ Oleum de nucibus vehemẽter calidum atq; dissolutiuum existit. ¶ Oleũ qd̃ fit de neridẽ ⁊ cipis calm existẽs calefacit renes. ¶ Oleũ resim calidũ ẽ: neruosq; a viscositate que eis adherendo inuiscatur purgat.
¶ Oleum amigdalinuꝫ tẽpatum est. Qd̃ pectori atq; pulmoni: nec nõ vesice in renibus auxiliuꝫ prestat: fastidium tamen facit tardeq; descendit.
¶ Oleum seritinũ stomachũ laxũ facit. Qd̃ si multis diebus bibitũ fuerit r ragadijs medelã pbebit: ac totius corporis aspitati auxiliabit. ¶ Oleũ raphanimuꝫ calidũ est et subtile: atq; dissolutiuũ: dolori auris ex frigiditate: vel crossa vẽtositate medelã tribuẽs. ¶ Oleũ de ben calm est et mollificatiuũ. ¶ Oleũ de lilio cal'm ẽ ⁊ subtile: neruos senẽs doloriq; matricis pficiẽs. ¶ Oleũ de narciso: est sicut illd̃ qd̃ fit de lilio. ¶ Oleũ violatũ frigidũ ẽ ⁊ somni

nisterū. Oleū de nenufare fit̃ e huic: fortiꝰ tñ opat. ¶ Oleum de semie cucurbite illis duobꝰ fit̃ iudicat. Qd etiā calori atq; vigilijs cōgruū existit. ¶ Butirū oibus vnctuositatē habētibꝰ plus nutrit crossiusq; existit. Oleū rosatū frigidū est dolori capitis ac reliqs eiꝰ egritudibus ex calore euenientibus: remediū tribuit. Ad vltimū vo: oia vnctuositatē habētia: eoꝝ ex qbus fiunt similitudinē retinent. ¶ Oleū costinū calm ē. neruosq; calefacit: tremulosis ac paralyticis auxiliū pbens. Qd stomacho frigido si cuz eo epithimet cōfert: atq; si emplis mixtū fuerit: auxiliabit. ¶ Oleū mirtinum frigidū ē: capillosq; efficit robustos. ¶ Oleum de lizeiri calidū est z subtile lenitiuum z resolutiuum: z ppie qd ex citrino cōficit. ¶ Balsamū vehemēter existit calidū. Qd z lapidē frangit et pessariçatum ad impregnādū valet. ¶ Oleū nardinū calidū est: qd stomachi frigido cum ex eo epithimat congruit. ¶ Oleū mastichinū sit̃ emplo āmixtū: atq; stomacho frigido suppositū vel etiā in emplastris positū beneficium prestat.

¶ De vestimētis. Cap. xxiiij.

o **Vne** vestimentū lene z tersū: minorē corpori affert colorē. Qd ad vestiendū esta te melius existit. Cui simile iudicat vestimentū qd cū texitur rarū remanet. Qd aūt pilosū ē: neq; radiosum z spissum inuenit: corpus magis calefacit: quo in hyeme est vtendū: lineū vero oibus vestimētis frigidius corpori existit: eiq; min⁹ adheret: vñ z minus calefacē iudicat. Vestimētū aūt de coto factū lineo calidiꝰ ē atq; corpi magis adheret. Sed vestimentū de seta factū: lineo calidiꝰ est. de coto vero facto frigidius existit: carnē q̃z auget. Dē preterea vestimētū apitatē habēs: carnem macrescere ac durā sentire facit. Qd aūt huic contrariū existit: cōtraria opatur. Vestimēta itidē de lana vel pilis facta calida sūt et aspa corpus debilitātia z ppie in estate. Que autez de pilis camelorū vel caprarū fiūt calidissima sūt corporiq; multū adherētia ac vehemēter calefaciētia. Basdia itaq; tm̃ calefacit: quātū vestimēta de lana vel pilis texta: licet neq; exaspet: neq; carnibus noceat. Pellis q̃z a finceboī bus pellibus pilos habētibus minus cala existit. Vulpina aūt oibus est calidior: que calidā habētibus cōplexione nullo mō cōfert. Postq̃z fiberis pellis i caliditate scda existit. ¶ Phanee autē z lzhahalzim atz aguasil: tpate calefaciunt leuesq; existūt: corpora tpataq; habētibus conferūt. Alie vo pelles atq; pili quorū nō fecimus mentionē: cū in q̃ztitate sint superflua: nullis nisi corpora habentibus crossa z aspera conferunt.

¶ De ventis z aere. Cap. xxv.

v **Entus** a polo venīēs septētrionali: a pte vicz minoris vrse ac maioris: frigidus est z siccus. Qui corpa efficiēs dura reddit robusta: sēsus q̃z atq; caput leuia facit. Ipe etiā omnibus vētis melior existens putrefactionē plus remouet tussim tñ facit. Egritudies q̃z q̃ in pulmone ac gutture fiūt: nec nō reumatismū siue coriżā adducit. Ventrē insup stringit. sz vrinā puocat. ¶ Ventus aūt a polo venīēs meridiano a pte suhel: corpora dissoluit sensus turbat: atq; dolorē capitis z oculorū egritudinē facit. epilepsiā q̃z ante consueta tēpora accelerare facit: febres itidē parit ppter suā putredinem. Gutturi tamē z pectori z pulmoni exaspationē non attribuit. Est etiā plus oibus ventis egritudinez inferre paratus. z q̃z maxime si in estate flauerit vl in fine veris. Ventus autē q ab extremitate ortus vernalis vsq; ad extremitatē ortus hyemalis pflat atq; ille q ab extremitate occasus vernalis: vsq; ad extremitatē occasus hyemalis venit in caliditate z frigiditate oino tempati existūt. Qui autem ab oriente ad nos tendit melior ē. Sed q ab occidēte deterior: et crossus magis existit.

¶ Aer pterea oibus melior clarus ē z subtilis: in q̃ neq; mlti existūt vapores: neq; getus neq; puocat⁹ inuenit: sz vētī venīētes ad eū cōmouēt ipm: atq; cū attrahit: delicatus sentitur: q velociter post solis occasū infrigidat. Aer vo omia que dixim⁹ habēs cōtraria oibus deterior iudicat. Qui aūt ori stomachi atq; cordi q̃si cōpressionē inferre sētit: atq; ex multa sua caliditate z crossitie anhelitū suum retinet. Atq; ille in q̃ multi sequūtur vapores crossi pro vicinitate lacūarū z stagnorū in qbus aque inueniūt stantes: vel in quibus fetores ex rebus putridis vel cadaueribus existunt: ant in qbus est calor vehemēter ardens: vel qui cōstrictus a vētis nō mouetur: oēs isti generalr pestilentiales existunt. Aer qdē pfocatus in locis q̃ inter multas sita sūt fauces: inuenit: vel quē mōtes altissimi z lacune circūdant: ad quas multi nō veniunt venti.

¶ De cipitatibus. Cap. xxvj.

r **Liendum** est q maior mutatio i ciuitatibus est a pte sua latitudinuz. Ciuitates eni q̃ sūt septētrionales: frigidiores existunt. Meridionales vo existentes: calidiores sūt: frigide autē ciuitates: saniores sūt. Unde q in eis morant: corpore maiores sūt z fortiores: atq; melius digerētes: et colore pulchriores: ac leuiora habēt corpa. Calide autē his omibus ptrarie sūt. Ciuitates itidē quas septētrionales cooperiūt mōtes: q̃z obrē septētrionales vēti ad eas minꝰ veniūt: vtilitates q̃s septētrionales eis vēti erant pbituri āmittunt. Quapropter si cū hoc meridionales vē ad eas trāseunt. fit eorū cōplexio calida z humida: sz citatū septētrionaliū cōplexio frigida existit z sic. paucas febres atq; paucas efficiēs putrefactiōes. Ciuitates aūt meliores sūt et tpatiores: q̃ cū ab oriente sūt discoopte: ab occidente cooperte inuenīūtur. Quibꝰ cōtrarie deteriores iudicant. Ciuitates pterea q̃ a pte septētrionalis habēt mare: septētrionales sūt. Que vo a septētriōis pte habēt mōtes: z a meridionali sūt discoopte: meridionales dicūtur. Ciuitates itidē quas vndiq; mōtes circūdant. q̃. s. in pdictis existunt faucibus egritudinū oculorum valde generatiue existunt. Ciuitatū autē in alto sitarū q̃ a multis pflant ventis: aer bene redolens ac subtilis existit. Ille similr ciuitates in quibus aquarū multitudo ac mlte inueniunt arbores: humidiores sūt: in qbus oculorū egritudines sepius generari solent. Ciuitates aūt in plano site: q̃ q̃si abrase: vl a pdictis nude existunt: in qbus aquarū est paucitas: siccē sūt. Que si sup lapidē sint site sicciores iudicant. Ciuitates silr quaz lutū rubeū habet colorē: inter hūiditatez et sic. mediocres existūt. Quarū autē lutū nigrū z cenosū existit atq; insuauē habet odorē male sūt ac putride. Terra pterea paludestrl q̃ cū aere existit calo: deterior ē. Que quādo est frigida: minorē habet malitiā.

¶ Ad vltimū vo ciuitas calida: colorē atq; corpꝰ citrinitate afficit vel nigredine. Que carniū z sanguinis minoratione faciēs corpus debilitat atq; vtutē dissoluit. Frigida autē existēs ciuitas: huic oino cōtraria existit: humiditati q̃z attinēs citas: capillos longos z corpꝰ lene ac pingue: neruosq; efficit laxos. Sicca vo exñs citas huic reddit cōtraria.

¶ De virtutibꝰ elitorū ad comedendū suauiū q̃ de fructibus z floribus fiunt z vocantur arabice miramba hat. Cap. xxvij.

3 **Vcharum** rosatū stomacho humoribꝰ repleto si a ieiunis sumatur et bene masticet: cōfert qñ post ipm aq̃ bibitur ca. Qd hi q calorē pattūtur z ardorē nullo mō comedere debēt: z maxie si estas fuerit. Calefacit eni z sitim affert. Q si ipm ppter illud qd dixim⁹ comedere necesse fuerit: cū sirupo acetoso de çucharo facto accipiat.

¶ Zucharū vio. guttur lenit z tussim mitiga tfaciléq; reddit screatū: atq; ventrē lenit. Stomachū tñ dissoluit z appetitū destruit. ¶ Elemētū de mirobalanis indis cum çucharo: stomachū corroborat z ppat. A q̃ humoz supfluitates ex cibo pterito remanētes exp̃mēdo educit. Quo si quis sepe vtat colorē acgrit bonū: ac canicies tardabit. Trifaria tamē minor in istis actiōibus fortior existit: licet

sperma minuat.

¶ Zinçiber cõditũ cũ melle vehemẽter calidũ ẽ. Qõ stõm atqz epar calefaciẽdo: cibi adiuuat digestionẽ: virgã qz erigere facit. ¶ Secacul conditũ fastidiũ faciẽs appetitũ destruit: sperma tñ vehementer augmẽtat quando eo aliquis sepe vsus fuerit.

¶ Piper nigrũ conditũ z longum: çinçiberi cõdito vicinũ existit. Alia vo ela'ria cã delitiarũ tñmõ comedũtur.

¶ De virtutibus spẽcierũ gbus omni hora multũ est vtendum: qõ ꝓm litterarũ arabicarũ ordinẽ dispositũ est. Cuius eui speciei nomẽ incipit ab. A. in capitulo de. A. inuenitur: sicr qz in alijs fit litteris. Cap. de. A. xxviij.

a **Sarum** calidũ est z siccũ. Qõ in epẽ opilationẽ habẽtib⁹ cõfert: z vrinã puocat: atqz yposarcã patiẽtibus auxiliũ confert.

¶ Squinantũ calidũ est z siccuz: duro apati stomachi vel epis beneficiũ pstãs: qñ ex eo fit emplastrũ desup.

¶ Usnee parũ existit calidum. Qõ vomitum abstinendo stomachum efficit rigidum.

¶ Antimonium frigidum est z siccũ. Qõ oculũ efficiẽs robustũ: ipi⁹ custodit sanitatẽ: suppositũ qz mẽstrua ꝛstrigit.

¶ Abel calidum est z siccum menstrua vehementer prouocat atqz abortire facit.

¶ Acatia est frigida z sic. Que sanguis arcet fluxũ: atqz lõgaonẽ exeuntẽ reducit interius. Uentrẽ qz stringit.

¶ Sarcocolla in oculis patiẽtibus lippitudinẽ cõfert. plagis etiã recentibus remediũ prebet.

¶ Epithimum calidum existens: colerã expellit nigram ac timorem timuit.

¶ Berberis frigidũ ẽ. Qõ z ventrẽ stringit z sitim aufert. stomacho qz ac epi ardorẽ patiẽtib⁹ remediũ affert.

¶ Emblici frigidi sũt z sicci. Qui z stomachum faciũt robustum: z capillorum corroborant radices.

¶ Açedarach calida est z sicca. Hec opilationibus que sũt in capite cõgrua existens: capillos prolongat: fructus tamen eius valde existit stomacho nociuus: qui etiã quandoqz perniciosus inuenitur.

¶ Urtica calida ẽ: que coeundi stimulãs voluntatẽ de pectore viscosum expellit flegma: ventremqz mouet.

¶ Coagulũ omẽ calidũ ẽ. Qõ z vẽtrẽ vehementer constrigit atqz sanguinem fluere non pmittit.

¶ Squilla calida est z acuta. Hec antẽ epilepsie ac tumori splenis: necnõ eius magnitudini atqz viperarũ morsib⁹ et disnie vetuste auxilium tribuit.

¶ Abfinthiũ ca. ẽ z sic. Qõ stomachũ reddẽs robustũ: epis aperit opilationẽ: atqz febribus longi tpis auxiliat.

¶ Sticados cali. ẽ: colerãqz nigrã z flegma expellit: epilepsie quoqz ac melancolce beneficiũ prebet cũ multotiens bibitur vt ventris faciat purgationem.

¶ Mellilotum calidum existens: dura apostemata in artubus vel in interioribus nata mollificat.

¶ Anisum calidũ ẽ. Qõ vẽtositatis dissolutiuũ existẽs epis apit opilationẽ coeundi pterea volũtatem stimulat.

¶ Amoniacum calidum existens: dura mollificat apostemata: scroffulasqz dissoluit.

¶ De. B. balsami. Cap. xxix

b **Balsami** semen atqz lignũ viperarũ ac scorpionum morsibus: necnon matricis dolori congrua existunt.

¶ Anacardi calidissimi sunt: frigidis egritudinibus z obliuioni auxilium ferentes. Sanguinis tamen generant adustionem: ac fortassis ad amentiam perducunt.

¶ Baurach calidus est z siccus. Qui vomitus puocatiu⁹ existens: ventrẽ cum supponitur mollem reddit.

¶ Corallus fri. ẽ. Qui bene trit⁹ ac potui dat⁹: emoptoicis auxiliat. Oculũ pterea corroborat atqz lachrymas stri-
¶ Bedeguart caliditati attinet: ac febribus longi (git.
temporis remedium affert.

¶ Ebus vel ebul calidus ẽ. Qui dura apata mollificando resoluit: z faciei suppositus: pãnũ ei⁹ aufert: Cuius vnctuositas: crossitudini in mẽbro post sui rectificationem remanenti confert: chordasqz siccas: molles efficit: neruos preterea calefacit: stomacho tñ malus exñs nauseã facit atqz ventrem laxat.

¶ Faugẽl: est calidus est z siccus. Qui cũ tumori epatis ꝓficiat: virgam tamen erigere non permittit.

¶ Oẽs iusquiami spẽs inebriant z stuporẽ faciunt: deterius autẽ oibus nigrũ iudicat: quia interficit. Iusquiamũ autem tritum: atqz apostematibus in quibus vehemens pulsus est superpositum destruit sensum.

¶ Filium frigidum est. Qõ si cum iulep bibitum fuerit: febrem extinguit acutam: ardoremqz sedat: pectus qz leuit: atqz intestinis vulnera habentibus sanguinolenta: assatum et bibitum auxiliatur. Si autem cũ aceto mixtuz moueatur donec coaguletur: atqz artubus calida patientibus apostemata supponatur: dolorem sedat.

¶ Been rubeũ calidũ ẽ: z coeundi incitat desiderium.

¶ Capillus veneris calidus est. Qui si adustus fuerit: z loca capillis denudata ex eo fuerint inũcta: capillos nasci facit: z scroffulas dissoluit. pulmonẽ qz a crossis humoribus quibus est imbibitus mundat.

¶ Bulbus est cepe qõ comedit. Qui coeũdi pterea stimulat desiderium: atqz faciei suppositus: eius delet pannũ.

¶ Satirion calidus est. Qui et spermatis augmentatiuus existit z podagre confert.

¶ Polipodium calidum existẽs: coleram expellit nigrã: colicamqz dissoluit.

¶ Borongi flegma atqz ascarides expellit.

¶ Bellirici in sua natura emblicoꝝ vicinantur nature.

¶ De Cain. Cap. xxx.

c **Astoreuz** calidũ exñs neruos calefacit: ac mẽstrua puocat tumorẽqz dissoluit. ¶ Silbeuce calidũ ẽ. Qõ vehemẽter vomere faciens: confert paliticis si cum eo vomere coganẽ. Cuius actio operatiõi elli vicina existit: de quo nõ est dandũ nisi pondus dragme vnius: fortasse enim ex multo vomitu qui fit ex eo prouenit mors.

¶ Nux methe facit stuporẽ. Que quandoqz pniciosa existens inebriat z nauseam ac vomitum infert.

¶ Nux muscata calida ẽ z sicca. Que ventrẽ stringens. stomacho atqz epati frigidis confert.

¶ Gentiana calida existẽs: puncture scorpionis: ac epi frigido: splenis qz opilatiõi atqz tumori ꝛgrua existit.

¶ Oppoponax calidissimũ ẽ. Qõ cũ vehemẽter vẽtositatis sit dissolutiuũ: his gbus crossa accidit vẽtositas ꝛfert. doloriqz matricis ex frigiditate auxiliatur.

¶ Jadac calida ẽ. Que licet capitis generet dolorẽ: febrib⁹ tamẽ longi tpis atqz ydropisi: necnõ yctericie: atqz puncture scorpionis remediũ affert.

¶ Sipsũ frigidũ est z sic. Qõ sanguinẽ cũ albumie oui mixtum: atqz loco suppositũ retinet. Ipm aũt nullo mõ bibendum ẽ. Bibitũ eni forsitan pniciem affert.

¶ Balaustie frigide sunt z sicce. Que z ventrẽ stringunt. ac sanguinẽ fluere non pmittunt.

¶ De del. Cap. xxxj.

d **Arsesahan** calm ẽ z põticũ. Qõ vesicis oris si cũ eo fiat gargarismus: vel eius opoçimat eos abluat: putile est. minctus pterea difficultati: atqz neruorũ molliciei ꝓficit: fetori qz nariũ si liciniũ in ei⁹ apoçimate intinctũ naribus immissũ fuerit auxiliatur.

¶ Bulb folia z nuces frigida sũt z sicca. Que trita z aceto mixta: atqz ꝓ emplastro loco igne adusto supposita remediũ afferunt. Cuius cortex cũ aceto coctus dolori dentiũ confert: si eo os abluatur.

¶ Uiscus cali. ẽ z sic. Qui vẽtositatẽ dissoluit atqz apata.

¶ Saiem fri. ẽ: vẽtrẽ qz strigit: plagasqz recẽtes ꝛiungit.

¶ Uatiramech ca. ẽ: q̃ crosse ꝛferẽs vẽtositati dolori matri

cis ex frigiditate tremoriq3 cordis cu3 frigiditate:ac pun
ctur e scorpionis:auxilium prebet.
¶ Oleander calida ē:scabiei atq3 pruritiui cōfert asinos ⁊ animalia ac hoies comesta interficiēs. Antigs tñ doloribꝰ et vetustis genuū ⁊ renū remediū affert:si ex ea fiat ēplz.
¶ Deiudar vehemēter est calidū. Qd frigidis egritudinibus cerebri ⁊ neruorū ꝓferēs:stomacho ac epati frigidis bonū existit. Cuius est ꝓprietas appoplexie atq3 paralisi remedium prebere.
¶ Fex vini calida exñs:dura dissoluit apostemata.
¶ Fex aceti nō calefacit:immo apostematū calorem super ipsa epithimata reprimit. ¶ De he. Cap. xxxij

m **Irabolani** citrini colerā rubeā ex corpe educūt. Nigri vo stomachu3 ꝓparando corroborāt emoroidisq3 ꝓferunt.

¶ Cylboe calida est ⁊ sicca atq3 subtilis stomacho ⁊ epati auxilium prebens.
¶ Cypericon calida est ⁊ subtilis. Que ⁊ opilationis est apitiua:⁊ dolori coxarum confert.
¶ Cypogstidos que herba vocat yrcina:frigida ē ⁊ pontica. Qua vtuntur vbi necessaria est retentio ⁊ stipticitas.
¶ De gau. Cap. xxxiij.

a **Corus** calidus est ⁊ siccus. Qui crosse venrositati:ac spleni duro:necnon graue dini lingue confert.

¶ Suasima calida est:⁊ pontica:cum qua capillorum fit tinctura. De çe. Cap. xxxiiij

3 **Inziber** calidū est ⁊ humidū. Qd ⁊ cibum digerit:⁊ ventrē mouet:stomacho q3 atq; epati frigidis cōfert. Obscuritati itidē oculo ex humiditate in oculis positū vel comestū auxiliat.

¶ Omes aristologie species calide sūt:opilationē aperiētes:⁊ scorpionis puncture conferentes. Que ⁊ menstrua prouocant:⁊ abortire faciunt.
¶ Ysopus que vegetat calida est ⁊ sicca. Que vt origanum valens:pectus a pulmone purgat. Asmati preterea atq3 vetuste tussi ⁊ antique confert. Flegma itidem ⁊ vermes e corpore educit.
¶ Ysopus autē humida que ⁊ cerotes dicitur:que ex lane sordibus fit:dura maturat ⁊ mollificat apostemata: ⁊ proprie ea que in vesica fiunt ⁊ matrice.
¶ Zurūbet calida ē ⁊ sicca. Que vētositatē dissoluēs:venenosorū animalium:morsibꝰ valde ꝓficit: atq3 impinguat.
¶ Argentum viuum quando extinguitur:ardens est. Qd scabiei ⁊ pediculis auxilium affert.
¶ A çegi calidū existens ⁊ siccū scabiem ex humiditate deficcat:atq3 sahafati ex humiditate factam emendat:sāguinemq3 ex naribus fluentem naribus insuflatu3: ⁊ sanguinis fluxum ex percussione: suppositū stringit.
¶ Arsenici oēs species calide sunt:⁊ incendentes cōferūt scabiei:⁊ putredini:⁊ sahafati humide. Herpeti preterea estiomeno atq; pediculis remediu3 aufert:asmati ꝑterea si cum eo suffumigatio vel epithima fiat.cōfert. Maculā insuper que ex sanguine mortuo accidit propter percussionem remouet.
¶ Spuma maris plures habet species. Que omnes calide exñtes ⁊ sicce:scabiei ⁊ morphee atq3 alopitie auxiliāt.
¶ Nitri proprietas est:lapidem qui in vesica generat frāgere:furfures preterea aufert. si cum eo caput lauetur.
¶ Zarnab calidū existens ⁊ siccū:stomacho atq3 epati frigidis confert:ventremq3 stringit.
¶ Ziniar calidum est ⁊ corrodit carnē. De ha. Cap. xxxv

a **Homum** calidum est ⁊ siccū. Qd opilationi epatis ex frigiditate proficiens:doloeē aufert matricis. In capite tamen gra uedinem:et dolorem atq3 scotomiam generat.
¶ Alchāma:pustulas que sūt in ore ⁊ adustioni ignis remedium affert.
¶ Litium inter caliditatem ⁊ frigiditatem temperatū existens:calidis oculorum apostematibus confert: si cū eo epithimētur. Quod mollibus atq3 solutis apostematibꝰ confert:et pannum faciei epithimatum:necnon in gutture transglutiendi duritiem gargariçatum aufert: oriq3 pustulis auxiliatur.
¶ Mork calidissimū existens:stomachum ⁊ epar calefacit. ventrem mollificat:ac vētres e ventre educit. coeundi ꝑterea stimulat desiderium:⁊ pulmonē mūdat. Asmati q̄q3 ⁊ crossitiei splenis prodest aborsum itidem facit.
¶ Nasse calida est. Que in oculo posita vt comesta:vis⁹ debilitati cōfert:asmatiq3 prodest: atq3 vermes expellens facit aborsū. Ad digerendū insup cibū adiutoriū prebet.
¶ Narmel calidū existēs:inebriat dolorē capitis facit: vomitumq3 commouet:vrinā quoq3 ⁊ menstrua prouocat.
¶ Nasech frigida est. Cuius opoçima bibitum lapidez frāgit ⁊ sperma auget:atq3 vrine soluit constrictionē. Nabenil flegma expellit:morphee albe atq3 albaras auxiliatur. Conturbationem tamen ⁊ nauseam facit. ¶ Colloquintida calida existens ⁊ sicca crossum expellit flegma: ac caput mūdat:⁊ neruorū dolori atq3 sciatice passioni: nec non podagre frigide:et elefancie beneficium parat.
¶ Ferri squama:stomachum corroborat:⁊ emorroydarū stringit sanguinem. ¶ Aqua vero in qua ferru3 extinguitur coeundi stimulat desiderium:crossoq3 cōfert spleni.
¶ Semperuiua frigida est. Que calidis apostematibus ac adustioni ignis: et oculorum egritudini: epithimata cōgrua existit.
¶ De ta. Cap. xxxvj.

t **Amariscus** frigida est ⁊ sicca: ex cuiꝰ folijs ēplastrū sup molle apostema positū auxiliat. Eius aūt apoçima in ore tentū: dolorem dentiū sedat. Vinū preterea in quo folia eius cocta fuerint bibitum splenem subtiliat.
¶ Idem q̄q3 facit vinū vel sirupus acetosus cū puo scipho ex eiꝰ radice facto si diu bibat. ¶ Thubab est frigida apostematibꝰ calis cū exe aemplastrū desup ponit:cōferens.
¶ Tarathit frigida ē ⁊ sicca. Que ⁊ ventrē stringit:⁊ sāguinem exire ꝓhibet. ¶ Spodiū frigidū est ⁊ siccū. Qd febribus acutis:ac siti ⁊ nimio ventris fluxui: ⁊ vomitui confert pustulis quoq3 q̄ in ore ⁊ lingua nascuntur: atq3 tremori cordis auxiliatur. ¶ Terra sigillata: ⁊ armena vtreq3 sanguinem spuentibus atq3 emorroydas patientibꝰ nuc omni loco ex quo sanguis fluit congruunt.
¶ Alia vero terra que a quibusdam consuete comeditur: in epate creat opilationē:⁊ cōplexionem destruit: ⁊ preci pue eorū qui ad hoc pati sūt:os tñ stomachi rigidū reddit fastidiū ex cibis fastidiosis fcm:atq3 nauseā remouēs.
¶ Talifafar calida est ⁊ sicca. Que fluxum ventris:atq3 vlcera intestinorum ⁊ emorroydas remouet.
¶ De ge Cap. xxxvij.

m **Andragora** frigida est facies stuporē. Que si in vino mittat:valde inebriat. Medicinis autem ammixta dolorem aufert de qua si maxima bibatur q̄ztitas priciem inducit
¶ Titimalli multe sunt species:que omnes calide existentes:adurunt ac soluunt ventrem et nauseam efficiūt. Corpus quoq3 vlcerant.
¶ Bēbut frigidum est ⁊ siccum:fluxum prohibens vētris succusq3 eius bibitus icterice medetur.
¶ De lz. Cap. xxxviij.

v **Ytis** de qua fit vinum folia vel preputia trita: et more emplastri sup calida apostemata posita:atq3 dolenti capiti:beneficium prebet. Succus preterea ipsorum:si bibatur ventrē ac vomitum stringit. Summi autem eius lapidem frangit:et scabiem remouet. ¶ Thus calidum existens ⁊ siccum carnem i vulneribus creat: ventrem quoq3 ac vomitum arcet:et intellectum acuit:de quo tamen si multa sumatur q̄ztitas:aduritsanguinem ⁊ efficit alguesegues: tremori itidem cor-

dis auxiliatur. ¶ Kamepitheos calidus est: cōstructioni vrine: atq; hicteritie: ⁊ sciatice passioni ꝓferens. ¶ Condi si calidū est. qd̄ vehemēter vomitū ac vētris solutionē pro uocat: sternutationēq; commouet. ¶ Karmefich frigidū est ⁊ siccū: qd̄ ⁊ ventrē retinet ⁊ fluentem sistit sanguinem dētibus ꝑterea qui frangi incipiūt atq; moueri auxiliat.

¶ Charabe frigidū existens ⁊ siccū: menstruoꝝ supfluitati atq; emorroydis ⁊ emoptoicis necnon dissintericis: ac cordis tremori remedium confert.

¶ Kefile calidi sunt ⁊ sicci. Qui cū corpus ipinguent: stomacho boni existunt.

¶ Keste calidū est: corpusq; ipinguat: ac stomacho ꝓfert.

¶ Cubebe calidū est opilatiōes aperiēs. Qd̄ ⁊ vritides poros mūdat: ⁊ gutturē mūdificat ventrēq; stringit.

¶ Sulphur calidū est. Qd̄ adustionē faciēs: scabiei ꝓfert: si cū eo fiat iunctio: atq; asmati si bibat auxiliū prebet.

¶ Camedreos calidus est. Qui cū opilationē aperiat: splenis grossitiem atq; hicteritiam remouet.

¶ Dragagātū guttur lenit atq; pulmonē: tussi q̄q; ꝓfert.

¶ Kebilzegi calidū exñs adurit ac sitim facit scabiemq; remouet: si ex eo inunctio fiat.

¶ Kildaru calidum est ⁊ expellit ascar·des.

¶ De lem. Capl'm. xxxix.

a **Migdale** amare calide sunt. Que epatis aperiētes opilationē: asmati atq; lapidi qui in renibus ⁊ vesica: est conferunt.

¶ Plantago frida est: ꝓgrua exñs apatib⁹ calidis ⁊ adustioni ignis: qñ more emplastri supponit: dolori q̄q; auris auxiliat si ex caliditate fuerit. Cuius semen vlceribus cōfert intestinorum.

¶ Dragontea calida est. que opilationē aperiēs: desiderū stimulat coeūdi: atq; antiq̄ asmati beneficiū prebet.

¶ Lacca calida est: calori epatis: atq; ydropicis pficiens.

¶ Lingua auis spermati augmentum tribuit: ac cordis remouet tremorem.

¶ Buglosa melancolicis est bona: tremori cordis atq; vesicis oris conferens.

¶ Larghia calidū est: atq; adurens. que ⁊ ventrem soluit ⁊ vomitum facit.

¶ De mum: Capl'm xl.

m **U calidum** exñs: vrine ꝓgruit constricti oni: si bibat vel super femur more emplastri ponatur.

¶ Mastix calidū exñs stōm ⁊ epar corroborat.

¶ Bdelliū iudaicū calidū exñs. Qd̄ dura dissoluēs apata emorroydis vtile iudicat: bdellium tñ de mecha. frigidū est ⁊ siccum: ventremq; stringit.

¶ Mumia emoptoicis bona exñs: rupturā vel fracturam velociter restaurat. Dolorē ꝑterea gutturis ac dissolutionis: ⁊ cōcussionis: ⁊ plagarū sedat. Illi aūt q dixerūt q̄ p fecte emendat: mētuti sunt dolori insup ex friditate naribꝰ cum oleo sambuccino insufflata auxiliatur.

¶ Meizabara calida est. que ventrem soluens podagre: ac coxarum: ⁊ costarum dolori confert.

¶ Mirrha calida est. que tussi antiq̄ congrua exñs: vocez efficit claram. Scotomiam tñ inducit: dormire preterea faciēs menstrua ꝓuocat: ac puncturis scorpionuz bibita beneficium prebet.

¶ Memithe frigidū existens: apostematibus calidis: more emplastri suppositum confert.

¶ Meubedhena: calide sunt ventrēq; soluunt atq; vomitum ꝓuocant vehemēter: podagre quoq; ꝓferunt.

¶ Marchasitha calida existens: oculum facit rigidum: et abradit fortiter.

¶ Fuligo si de ea fiat epithima: ignis adustioni confert.

¶ Stafisagria calā est ⁊ adurēs. que ⁊ pediculos iterficit. ac scabiē remouet: de q̄ parua accepta q̄ritas: vomitū pro uocat. Ipsaz tñ dare timorosuz ē. fortassis. n. pniciē iferret

¶ Celidonia calā ē. q̄ albedini oc'oꝝ ꝓgruit: visūq; acuit.

¶ Mugath bona existit si ex ea emplastrū super dissoluta membra fiat.

¶ Meçerion calida est. que ⁊ bona est ⁊ multū acuta. Et licet aquā citrinā vehemēter expellat: epati tñ nocet.

¶ Merdasengi frigidū est ⁊ siccū. qd̄ excoriationibꝰ: atq; fetori sudoris ꝓfert: carniq; augmētū tribuit. ¶ In emplastris ꝑterea ponit. ¶ Oia fellis genera calida existunt: oculorumq; auferunt tenebrositatem.

¶ Mescathramefir calidū existens ꝓuocat menstrua.

¶ De non. Capl'm. xlj.

Il calidum existens ⁊ ponticū: desiccat apostemata mollia.

¶ Almeos calidū est ⁊ siccū: stomachū calefaciēs ⁊ epar: lapidēq; frāgit: atq; vrinā ꝓuocat.

¶ Nitrum calidū est: abradens: ⁊ mundans.

¶ Calx calida existens: adurit atq; supfluā corrodit carnez fluxum preterea stringit sanguinis. que cum lauatur adustioni ignis confert.

¶ Salamoniacus calidus est. q vuule cadēti: ac dolori guturis q nō ꝑmittit trāsglutire: ⁊ albedi oc'oꝝ auxiliū ꝑbet

¶ Meheremish calida est: stomacho ⁊ epati frigidis remedium tribuens.

¶ Maphara calida est. que asmati atq; ventositatibus congrua existens: vermes paruos ano suppofita interficit.

¶ De fim. Capl'm. xlij.

f **Picaindica** calida est. Que stomacho ac epati frigidis auxiliatur vrinam etiam prouocat.

¶ Liperi calidi sunt ⁊ sicci. qui stōm ac epar calefacientes frangunt lapidē: ⁊ putrefactioni: ac malo dolori: q in naribus atq; in ore sunt: beneficiū tribuūt.

¶ Salegha calā ē exñs ⁊ sicca acuit visum ⁊ vrinā ꝓuocat.

¶ Foliū calidū est: ⁊ vrinā ꝓuocat: tremori q̄q; cordis atq; fetori auxiliatur.

¶ Sādoros sanguinē vomētibꝰ: atq; emorroydis cōfert.

¶ Sel calā est dolori neruoꝝ ac ventositati conferens.

¶ Cipressi nuces ⁊ folia calā existūt ⁊ pontica. que rupture inguinis auxiliū prebēt: si ex eis emplastrū fiat.

¶ Sumach frigidū existens ⁊ siccum: ventrem stringit ac stomachum preparat.

¶ Sidere frigida est ⁊ sicca: ventrem stringens.

¶ Cancri caro ptificis auxiliatur: ac sperma augmentat.

¶ Mermodactili podagre cōferunt: sperma q̄q; augent.

¶ Scedurā vel scedeguarā frigidus existens ⁊ siccus: retinet sanguinē: ac capillos ne cadant ꝓfirmat.

¶ Subedigi dentium concauitates radendo abstergit.

¶ Secācur calidus est: coeundi stimulans desiderium qd̄ eius renes proprie operātur.

¶ Liquiritia gutturi ꝓfert ac pulmōi: supflua in eis exñtia expellēdo. Sitim ꝑterea atq; vrine ardorem aufert.

¶ Seuesten guttur ⁊ pectus lenit.

¶ Siseleos calidꝰ exñs: asmati ⁊ retētioni vrine: atq; inflationi ventris confert: partūq; accelerare facit.

¶ Selzebinegi calidū est. qd̄ crosse vētositati ac colice: necnō epilepsie: ac paralisi ꝓferens: oculoꝝ tenebrositatem aufert: ⁊ scorpionū pūcturis auxiliatur.

¶ Saculusuudurion calida est splenq; crosso: ac strāguirie: ⁊ lapidi remedium affert.

¶ Scamonea colerā rubeā vehemēter expellit: stomacho atq; intestinis ⁊ epati nocumentū parans.

¶ De ham. Capl'm. xliij.

h **Arar est** arbor cuius fructꝰ calidus existēs ꝓuocat vrinā ac stomacho cōfert.

¶ Asarai frida est: calidis apatibus: ⁊ ardori stomachi beneficiū tribuēs: qñ mori empastri supponit.

¶ Maelchalinibit: calidum existens: fissuris ⁊ plagis congruit.

¶ Miretrum calidum existens: dolori dentium atq; pustulis oris congruum existit.

¶Solatrum frigidum est:ardenti epati remediū tribuēs.
¶Curcuma calida est.Que cum sit abradens:visum acuit atqz albulam delet.
¶Juiube in caloze sunt tempate que z guttur lenīūt:z sanguinē licet parum clarificant:graues tñ sunt z fastidium facientes:tardeqz descendunt.

¶De fe. Capitulum. xliiij.

f **Acalida** existens:prouocat vrinam.
¶Felenge est calidū z siccum.
¶Fel calidum est dolozi neruoz pficiens.
¶Fesire calida est.Que cū sit detergens z abradens:pannum z lentigines magnas delet.
¶Fesarastin vel fesirefin brionie similis est menstrua z vrinā puocans:atqz epilepsie proficiens.
¶Argentum frigidum est:cozdisqz proficit tremozi.
¶Fulfeleminie calida sunt:colice atqz ventositati congruentia.
¶Faufel frigidum est. Qd apostematibus calidis epithimatum bene facit.
¶Eufozbium vehementer est calidum. Qd z aquam expellit fortiter:atqz paralisiz:z fistibus egritudinibus confert.In oculis vero positum initianti aque cataractarum auxiliatur.
¶Felucaharagi:capillos facit rigidos.
¶Darubium calidum est:disnie proficiens: z difficultati anhelitus:atqz icteritie.
¶Dentastrumcaliduz est z siccū. Qd z veteri asmati:atqz difficultati mictus auxiliū prebet.
¶Peonia pueris epilepsiam patientib⁹ pfert: si sup eos appensa fuerint vel ex ea suffumigentur.
¶Rubea calida existens:vrinā atqz menstrua puocat.
¶Mozphee itidē albe atqz albaras epithimata confert.

¶De sath. Capitulum xlv.

c **Oclee** marine aduste: abradēdo purgāt dentes. Et nō adustis vero z tritis:emplastrum factū:z adustioni ignis suppositum sana eū.
¶Sapo calidus existit.Qui vlcerans cozpus: in ipso fortem efficit absterfionem.
¶Aloes calidū est:coleram rubeam expellens.z caput ac stomachum purgans carnemqz creat.
¶Gūmi arabicum frigidum existens ventrēqz stringens: intestinozum excoziationi confert.
¶Cozdumeni calidū est. Qd epilepsie atqz asmati z paralisi conferens expellit ascarides.atqz scozpionis puncture remedium affert.

¶De caph. Capitulum. xlvj.

c **Alamus** aromaticus calidus existens stomacho atqz epati mō emplastri super positus auxiliatur.
¶Cartamū calidū est.Qd z ventrē soluit:z sperma auget Stomacho tamen nocet.
¶Katram vehementer existit calidū.Qd menstrua puocat ac fetum expellit.Aquā vo in oculū descēdere phibet Scabiei preterea pficiens:sperma ita īmutat qd ex eo embrion generari non potest.
¶Centaurea crudum flegma e cozpoze educens neruoz dolozi ac colice confert.
¶Curth frigidus est ventrē quoqz stringit.
¶Cambil calidum existens expellit ascarides.
¶Kerfe calidū est:stomachūqz calefacit z nauseā reprimit.
¶Milium solis calidum est. Qd z vrinam prouocat z lapidem frangit.
¶Kana calida existens puocat menstrua:ac ventositatez dissoluit:carnem preterea in vulneribus creat atqz scrofulas dissoluit.
¶Cathinia argenti:scabiei que in cozpoze ozitur ac pustulis que sunt in oculis congrua existit.
¶Cathinia auri ea subtiliozest. Que etiam albulam que est in oculo remouet.
¶Calcanthum cozrosiuum z calidum est ponticumqz existens:polipum a naribus remouet.
¶Dumex frigida existens:iu medicinis ponitur oculoz dentiumqz mundificat concauitates.
¶Cacule aquam repellens:lac prouocat z vrinam.
¶Es vstum capillos tingit:vulnusqz consolidat:z aquam expellit.

¶De re. Capitulum. xlvij.

b **Acelauri** existētes calide:pūcturis conferunt scozpionū. qñ cū vino bibunt:ac naribus insufflate:torture pferunt oris.
¶Gumi pini calidū existens: carnē in vulneribus creat ideoqz ponitur in emplastris.
¶Fassasa calida est:carnēqz crescere facit:z vrinā puocat cuius semen spermati ac lacti incrementū prebet.
¶Reubarbaz calidū est.Qd stomacho ac epati conferēs casui atqz pcussioni bibitū remediū tribuit.
¶Cinis calidus est z siccus.Qui z adustionē facit: z mollia dissoluit apostemata.
¶Feniculū calidū est:z vrine puocatiuū: ac antiquis conferens febribus.Qd cū recens est:lac generat.Cuius succus in oculo positus:acuit visum.

¶De fin. Capitulum. xlviij.

f **Eilen est** calidū z dissoluit apostemata.
¶Sertaragi: calidus est z acut⁹
Mozphee quoqz albe atqz lepze cum aceto epithimatus confert.
¶Seucar est calidus.Qui mozphee cū aceto epithimat⁹ atqz bicteritie z crossitudini splenis:bibitus confert.
¶Scebzan calida est. que coleram rubeam z aquam atqz flegma vehementer purgans:epati existit nociua.
¶Sepum omne dissolutiuum est atqz mollificatiuum.
¶Scozdion calidum existens:crosso spleni confert.
¶Seteregi calidus est : scabiei atqz pzuritui valens ventrisqz efficit solutionē.
¶Sedine frigida est z stiptica atqz in pulueribus ponitur oculozum.
¶Alumen vehemēter existit stipticum: dentes quoqz motos confirmat.
¶Sebenic vel seneschila calida est. que fluozi ab oze infantium decurrenti:atqz epilepsie remediū affert.
¶Sacahic calidus existens tenebzositatē visus atqz oculozum albulam remouet.
¶Suchaha est calida existens:antiquis confert febzibus.
¶Suniç calida est z acuta:que flegma quasi lambēdo destruens:aufert reumatismum atqz ventositatem expellit

¶De te Capl'm. xlix.

t **Uderi** est calidū z augmētat sperma ac puerozz lapidibus remediū aufert.
¶Tamarindi frigidi existentes ventrē soluunt ac coleram rubeam z sanguinem reprimunt.
¶Tereniabin temperata est: ventrēqz soluit.
¶Tuchia vtilis existit ad oculi rigiditatem faciendā:ascelarumqz remouet fetozem.
¶Tiregi calidum est:atqz apostemati congruū existit.
¶Turbit calidum existens expellit flegma.

¶De che. Capl'm. li.

f **Hefisie** calida est multū atqz adustionē faciens. Que alopitiam patientibus pilos renasci facit.Mollificationi preterea si ex ea fricetur cozpus auxilium prebet.
¶Thil puocat vrinam z frangit lapidem.

¶De cha. Capl'm. lj.

c **Heruha** calida existens:colice atqz paralesi confert:durities quoqz mollificat:si ex ea fiat emplastrum.
¶Sinapi calidum est.quod in palato positum flegma incidit.vermes preterea expellit:atqz apostemata maturat
¶Maluauiscus in caloze tpata est. Que apata mollificās

dolorem sedat. Cuius semen morpheā remouet: si cuz eo z aceto in sole epithima fiat: atqz ardori mictus auxiliat.
¶ Elleborus niger coleram expellit nigram. Albus vero vomitum vehementer ꝓuocans: multum vomere facit. Ipsum tamen bibere non est securum.
¶ Cassia fistula ventrem soluit z apostematibus interiorū confert.
¶ Fermentum de farina triticea: doloribus qui sunt in plātis pedum si ex eo fiat emplastrum auxiliatur: z apostemata maturat.
¶ De thel. Capl'm. lij.

c **Antarides** calide sunt z acutissime. quelz scabiei ꝓferāt: vesicant tū si ex eis multa sumat quātitas: vulnerāt ac sanguinē mingere faciūt z interficiūt. Ex qbus parua accepta q̄ztitas: vrinā vehemēter ꝓuocat: atqz albaras albe cuz aceto epithimate remediū afferūt. ¶ Cauda egna est frigida: q̄ ventris fluxū patiētib⁹: z emoptoicis: ac calidis auxiliat apostematibus. ¶ Aurum tremori cordis z melancolie adiutorium prebet.
¶ De that. Capl'm. liij.

a **Tahro** solutioni: z veficis oris: atqz intestinorum: maximum affert remediū.
¶ De gatm. Capl'm. liiij.

g **Ar apostemati** matricis confert: atqz puncture scorpionis z dolori neruoꝝ auxiliatur. Q̄d totū semen z oleū opantur. Nauseam tū atqz vomituz faciūt. ¶ Glutē de corijs antiquis: faciei pustulis que cum cutis duritie z rubore consistunt: confert: atqz ramici initianti: z emoptoicis auxiliatur. ¶ Algaricum calidum existens: epatis aperit opilationē. Asmati quoqz atqz epilepsie: necnō vetustis febribus: remediū affert. Humores ꝑterea crossos a capite expellit. ¶ Safit epatis opilationem aperit: ac vetustis febribus auxilium prebet.

¶ Expletus est tractatus tertius.

Tractatus. IIIIi.

32. continēs capitula.

¶ Capitulū primū. De dicēdis aggregatiōibus ꝓseruādi sanitatē z eius summis.
2 De mēsuratiōe mot⁹: z dispōnib⁹ ipsi⁹ z ipis ei⁹
3 De mēsuratiōē sōni z horarū suarū: z iuuamēti ipsius z lesionis.
4 De regimie comestiōis.
5 De regimie bibitionis.
6 De purgatiōibus corpis a supfluis humoribus:
7 De tempandis domib⁹ z hospitijs.
8 De pnosticatiōe maloꝝ accidentiū anteq̄z ꝑualeant z augeantur.
9 De actionibus animaliū cogitationum.
10 De custodiēdis ꝓsuetudinibus.
11 De auferenda malitia ciborum incōuenientiū.
12 De nocumēto vini auferendo.
13 De alijs potibus q ponūtur loco vini.
14 De iuuamēto flōmie z ei⁹ nocumēto z quō dēat fieri
15 De iuuamēto purgatiōis: z eius nocumēto z quomodo debeat fieri.
16 De iuuamēto vomit⁹ z eius nocumento z quō debeat fieri.
17 De iuuamēto coitus z eius nocumento.
18 De iuuamēto balnei z eius nocumēto: z quomodo debeat fieri.
19 De forma coporis laudabili.
20 De iuuamēto fricatiōis labiorū cū corticib⁹ nucū: z eius nocumētū z quō debeat fieri.
21 De ꝓseruatiōe dentiū.
22 De ꝓseruatione oculi z eius clarificatione.
23 De cōseruatiōe audit⁹.
14 De cautela egritudinū trāseūtiū ō vno ad aliō
25 De pestilētia z cautela eius.
26 De regimine corpis ꝗz tempora.
27 De regimie p̄gnantis: z ꝓseruatiōe fet⁹ ipsi⁹.
28 De facilitate partus z regimine parturiētis.
29 De regimine infantis.
30 De eligenda nutrice: z regimine ipsius.
31 De regimie oium etatū.
32 De ꝓbatione medici.

¶ De dicendis aggregationibus conseruandi sanitatez z eius summis. Capl'm. j.

r **Anitas** conseruatur bonitate mensurationis motus z quietis: atqz comestionis z potus necnō expulsionis supfluitatum ac domoꝝ: z ceterorum locoꝝ in quibus homines manere debent: malorūq̄z accidentiū anteq̄z augmentum recipiant succursus: atqz animaliuz cogitationū sibi cōuenientiū: z ꝓsuetudinū custodie. Nos aūt in vniuscuiusqz istoꝝ tractatu: quātum nostro competit tractatui si deus voluerit loquemur.

¶ De mensura motus z suarum dispositionum ac suarum horarum. Capl'm. ij.

r **Anitatem** conseruare volēti: ante comestionē moueri necesse ē. Motu aūt qsqz vti debet sibi vti ꝓsueto: qō vires ipsius nō excedat. Sit etiā motus deambulationis vel vectationis. Quo nemo taz diu vti presumat: donec fatigationē z multā sentiat grauedinē. Sed cū vtitur motu ex quo lassari se senserit: dimisso motu statim anteq̄z aliquā inde cōsequat lesionē quiescat. De natura enī motus est q̄ qui ante comestionē fit: calorē accrescere facit innatū. Quāobrē z cibus calorē inuenit accensum: z corpus inde crossitudinem z tolerabilitatē z vires acqrit. Sūmopere ꝑterea obseruandū est: vt qui fortibus z grauibus vti vult motibus gradatim in eis ꝓcedat: neqz de quiete ad grauē motum subito transeat. Venter quoqz eius si grauis fuerit z magnus: lata ꝓstringendus est fascia. Post comestionē vero: a forti motu ac longi tpis: oino est cauendū. Sicut enī motus ante comestionē factus sanitatis est ꝓseruatiuus: ita post comestionem egritudinis inuanitur generatiuus.

¶ De mēsura sōni z sue hore: atqz sui iuudmēti. Cap. iij.

o **Portet** vt tamdiu post comestionē aliqs se a somno abstineat donec cib⁹ ab ore stomachi descendisse: atqz inflatio z grauedo minui: atqz inferius mergi sentiant. Q̄t si tardetur nō incongruū est vt parua iuuet deambulatiōe donec descendat. ¶ Est etiam obseruandū ne de vno latere ad alium: sepe voluatur. Tardatur. enī inde digestio: atqz inflatio z rugitus sentitur. Oportet itidem vt puluinar sit altum: z precipue si cibus nondū ab ore stomachi descenderit. Sōni autem vtilitas: anime aufert laborem: eamqz reddit subtiliorem: atqz cogitationem z rationē que ebetes erant z q̄ si fesse subtiliat z acuit: corporisqz fatigationē mitigat: z digestiuā meliorē efficit: ac corpus impinguat: Multū aūt dormire corp⁹ deficcat ac tenerū efficit: flātus q̄z multitudinē in eo creat: ipmqz infridat. Q̄d in corpib⁹ crossis z pinguibus p̄cipue operat. Vigilie vō multe calorē intēdunt ac formā corrūpūt: corpusqz deficcāt atqz colerā rubeam in ipo augmētant. Q̄d p̄cipue operant: cū corpa sunt macra. Oꝝ itaqz vt aīa vigilare nō cogat cū dissoluta z stupida fuerit: neqz ad dormiendū inciteē: cuz excitata atqz subtilis z acuta fuerit: motusqz leues z sensus fortes.

¶ De regimine cibi. Capl'm. iiij.

c **Omedere** pdstq̄z cibi preteriti fex inferius descēderit z ps vētris inferior leuis efficit in qua nulla remāsit tensio: z mot⁹ precessit cōueniens: appetitiua quoqz prevalet melius iudicatur. Et preterea cauendū r.e comestio postq̄z appetitus affuerit: tardetur nisi appetitus fuerit mendosus: sicut ebrijs: ac fastiditis accidere solet. Sed postq̄z homo q ebri⁹ nō ē appetere iceperit: z cib⁹ q p̄cessit neqz mult⁹ neqz crossus fuit: ipa hora comedere dz sine dilatiōe aliq̄ p̄ nāqz melt⁹ ē. Si.n. comestio adeo tardet q̄ ad appetitiua destruat q̄ p̄us intēsa erat: sirupū iulep vl acetosuz vel

aquã calidã sumere debet: aut comestionẽ vna hora tardare donec vomat vel assellet: aut appetitiua excitet ⁊ redeat. Quibus rite pactis: comestio subsequi debet. ¶ Vlal de quoq; cauendũ cẽsemus ne cibo adeo impleat hõ: vt stomachus tendat vel multũ grauet: aut anhelitus angustetur. Quapropter si hoc aliqñ acciderit: cibus sumptus anteq̃z descẽdat euomi debet. Q; si euomi nõ poterit: somnus ⁊ motus incrementũ recipe debent: atqz ea q̃ ventrez soluãt: sumẽda sunt. Cibus ꝓterea quo vti cõsueuerat in sequẽti die minuẽdus erit. ¶ Et etiã sũmopere obseruandũ: vt cibos sibi ꝓsuetos quisq; accipiat: ⁊ totiẽs edat quotiens cõsueuit: nisi cõsuetudo puersa fuerit: a a qua oino ꝑmutari gradatim debet. Quã tñ nõ repente sed ordinate paulatim vz. de illa ad bonã transeũdo deserere debet. Ordo quoq; in comestione iste obseruari debet: vt sani inter diem ⁊ noctẽ ad minus semel: ad maius autẽ vt bis in die: ⁊ qõ tempatius est inter duos dies ter reficiant. Semel aũt in die comedere: corpa habẽtibus macra ⁊ sicca: nocet. Bis vo in die reficiri: corpora habẽtes crossa ⁊ pinguia ledit. ¶ Multo preterea vtẽtes motu: ac multũ laborantes: maiori ⁊ crossiori indiget cibo. Bis aũt contrarijs cõtraria inueniunt. Quapropter cuiusq; hois querenda est ꝓsuetudo: quisq; ei cibus ꝓueniẽs sit interrogandus. Sepe em̃ cõtingit: vt cibaria aliqua q̃ mala sunt aliqbus cõueniẽtia reperiant: a qbus ipsi sicut alij sibi cauere non debent. Et fortassis cibaria aliq̃ existẽtia bona: aliquibus incõgrua inueniunt: a qbus penitus sibi cauere debẽt. Si aũt sint aliqua cibaria aliqbus cõuenientia q̃ ipsi appetãt licet minus bona sint: appetitui tñ tribuenda sunt nisi omnino pessima fuerint. Nõ tñ malis sp vtẽdũ ẽ cibis. Quare si aliqs hoc egerit: solutiuis medicis malos hũores ex tali cibo generatos mouere solitis vti debet. In hora etiã qua talẽ comedit cibũ: aliqd cũ eo comedere: vel post ipz bibere debet: qõ eũ temperet ⁊ minus malũ faciat: sicut si deus voluerit dicturi sumus. ¶ Q; aũt digestio fit mala: ⁊ corrumpit: inde est q̃ cibi multi ⁊ diuersi in vna sumunt hora: ⁊ q̃ cibus crossus ante subtilẽ comedit: ⁊ q̃ multa cibaria cũ iure habẽte micas panis accipiunt: atqz q̃ iter ꝓncipiũ prandij ⁊ finẽ multa sit hora. ¶ Opz preterea vt in hyeme sit cibus actualr calidus in estate actualr fridus. Est etiã abstinendũ a cibis calidissimis: quales sunt tunc cũ ab igne remouent: ⁊ ab illis q̃ sunt vehemẽtis frigoris sicut q̃ sup niuẽ refrigerant: qbus nullus vti debet. Cibo em̃ sup niuẽ infridato: nullo mõ est vtendũ: nisi in tpe magni caloris: corpe q̃si inflamato exñte. ¶ Meliores q̃z hore ad sumendũ cibũ hore sunt fride. Q; si hore fride esse nõ possunt: mãsiones saltim fride sint. Sint iticẽ hore comestionis: post q̃s dormire ⁊ gescere possint. ¶ Fructus etiã si in prandio sumẽdi sunt: ante oẽm edẽdi sunt cibũ nisi sint de his q̃ in stomacho multã faciũt morã: atqz tardant in qbus est põticitas ⁊ acetositas: vt citonia ⁊ poma ⁊ mala g̃nata. Si aũt de his cã medicie sumere parũ voluerint comedãt. Melio tñ in cõseruãda sanitate iudicat: vt oẽs recẽtes fructus dimittant vel pua ex eis sumat quãtitas. Ex qbus si multũ comederint cũ medicis solutiuis ⁊ motu eis succurrendũ est. Est etiã diligẽter obseruandũ: ne recẽtibus vtat fructib⁹: nisi in die quo multo vsi fuerit exercitio atqz in stomacho ardor sentit. Est em̃ ꝓcuiẽs vt in hac dispõne fruct⁹ comedãt recẽtes: sicut sunt ficus: ⁊ vue: ⁊ pira: ⁊ mora: ⁊ crisomila: infridata ĩ aqua. Postq̃z aũt ꝑdictos comederit fructus: aliq̃ interposito spatio: cibũ quẽ debẽt sumere edãt. ¶ A fastidio ꝓterea sũmopere est cauendũ. Q; si q̃s fastidiũ passus fuerit: in eadẽ die minoret cibũ atqz in sequẽti filr alleuiet cibũ. Sed si multis dieb⁹ ⁊ cõtinuis fastiditus fuerit: medicinã bibere debet nõ multũ solutiuã q̃lis est ea q̃ sterꝯus expellere: ac stõm ⁊ intestina: ⁊ epatis foramia mũdificare solet: sicut trifera minor q̃ pigrã recipit ⁊ turbith. ¶ Vel pillule q̃ spẽs recipiũt redolẽtes: vel pillule de mastice ⁊ aloe ꝓfecte: vl dia citonitẽ solutiũ. Vel electuariũ laxatiuũ de dactilis: vel scheri ebeçen ⁊ his silia. ¶ Sunt etiã hoies in qbus crossa bene digerunt cibaria: ⁊ corrũpunt in eoꝝ stomachis cibaria subtilia. Istis ergo ea q̃ nõ in stomacho corrũpũtur tribuẽda sunt: ⁊ q̃ digerunt. Huic aũt dispõni habentibus cõtrariã ꝓtraria danda sunt. Et expedit vt plus nutrimenti illius in quo alicuius humoris generatio corruptibilis multiplicari solet sibi inferẽs nocumẽtũ: fit huic cõtrariũ hũori: ipmq; generari ꝑhibeat.

¶ De regimine potus. Lapm v.

i **Apotationis** regimie obseruãda est regula ne aquã ieiunus vel sup mensam nisi postq̃z comederit: ⁊ ventris superiora alleuiata fuerit: sumere ꝑsumãt. Si tñ ea cã reprimendi sitim vti voluerit: nõ ad satietatẽ: sed parũ ex ea sumant. Postq̃z vo vẽtris supiora vt prius dictũ est alleuiata fuerint: cibusq; ab eo descẽderit: satiari ex ea vel vino debẽt. Sũmopere aũt cauendũ est: ne quã niuis aliq̃ bibant neq; aquã in mẽsa accipiãt: nisi fridã. Frida em̃ cuz fuerit: parua ex ea sufficit quãtitas. Ab aqua ꝓterea niuis neruos habẽtes debiles: quoꝝ stomachus ⁊ epar frigida sunt: atqz q̃ in digedione sua inuenit diuersitatẽ: ⁊ cui⁹ aia debilis ac quasi cõsumpta cernit: sibi cauere debẽt. Qui aũt carnosus fuerit: ⁊ sanguinẽ multũ atqz colorẽ rubeuz habuerit: quoꝝ ⁊ appetitiua fortis existit: nihil ab aqua sumere debẽt. ¶ Nullus etiã ieiunus aquã bibere debet: nisi q̃ magnũ habet ardorẽ: vel qui est ebrius: debet insup q̃sq; ieiunus vel post balneũ vel post coitũ: vel post fortez motũ q̃ hois anhelitũ frequentẽ facit cauere ne multũ aq̃ fride subito bibat. Sz parũ ex ea paulatim sumere debet. Qõ eo vsq; facere debet. donec illud remoueat accidens atqz ei⁹ extinguat ipressio. A qua etiã noctu bibẽda nõ est: si sitis mendosa fuerit. Signũ vo huius est: q̃ sitiens ebrius est: vel qõ iam bibit aquã sibi sufficientẽ anteq̃z dormiret: sicut cõsueuerat. Q; si cõtingat aliquẽ aquã multã bibere: ⁊ sitim augmẽtari a potu ipsius abstinere debet: atqz sitim multum tolerare. Cito em̃ remouebit sitis. Homo aũt famelicus ⁊ vacuus: vinũ bibere nõ debet. Neq; post cibũ acutũ: nec post balneũ. Neq; post fortẽ motũ. Neq; post cibo ꝝ saturitatẽ: nisi postq̃z descẽderit cibi. Neq; post crapulã neq; vini tãta sumẽda est q̃ztitas: vt ex ea grauet stomachus ⁊ tẽdat: nisi aliqs post eius potũ sibi medicare velit. Debet etiã q̃sq; vinũ eligere: qõ sibi ꝓueniẽtius est fm q̃ diximus. Diuersificat em̃ vinũ in suis spẽbus multipliciter. Frequẽti q̃z ebrietate nullo mõ est vtendũ. Malas em̃ generat egritudines. ¶ Vna aũt ebrietas vel due in mẽse auxiliũ ꝑbẽt si nõ sint ꝓtinue. Sitq; cuiuiusq; hominis inclinatio ad ipm vel ab ipo: fm q̃ sibi ꝓueniẽtius est. Sũt.n.q̃ cibũ sine vino digerere nullo mõ pñt: ⁊ sunt alij q̃ a vino grauant: ⁊ in qbus cibus cũ vino corrũpitur qb⁹ colorẽ atqz repletionẽ facit febrẽq; cito inducit.

¶ De mũdificatiõe corpoꝝ a supfluitatib⁹. Lap. vj.

v **T corpus** a supfluitatib⁹ mũdũ ꝑmaneat valde studere cõuenit. Q; ventris solutiõe ac vrine ꝓuocatiõe necnõ motu ⁊ exercitio fieri põt. Vnũqõq; .n. istoꝝ aliq̃z supfluitatũ speciẽ a corpe expellit. Quapropter si egestionẽ cõpatiõe ciborũz assumptoꝝ paucã inuenerimus: atqz minorẽ q̃z esse ꝓsueuerat: ventrẽ cũ aliq̃ re tpata hoc faciẽte: soluere debem⁹. Vrinaz quoq; si minuatur: similiter tempate ꝓuocare debemus. Q; vinum subtile ⁊ sirupus acetosus atqz melonũ ⁊ citrolorũ semina necnõ ipm apium: ⁊ feniculũ: ⁊ cucumeres: ⁊ citrulli: ⁊ melões ⁊ his silia faciẽt. Qñ aũt qõ ꝑ sudorẽ expelli solet: minuit: atqz lõgũ iã ꝓterijt tps: ex q̃ magno nõ vsi fuim⁹ exercitio: neqz aer circũdãs ẽ calidus cũ exercitio atqz balneis sudorẽ ꝓuocare debem⁹. ¶ Et si contingat vt cibis colere rubee generatiuis vtamur: rem ipam tpate expellentẽ sumere debemus. sicut sunt mirabolani citrini: ⁊ pruna: ⁊ tamaridi: ⁊ serũ: ⁊ succ⁹ granato-

rum enꝫ pulpa ſua tritorũ. Q; ſi cauſa errorꝭ illud facere. dimiſerimus: donec humoꝭ maxima quãtitas in noſtriꝭ adunetur corporibus fortioribus tunc vti oportebit medicinis: quas in parte de curandis egritudinibus in locis illarum nominatione dignioribus noiabimus: atqꝫ tunc forti oportebit nos vti medicia: ſicut q egritudines medicatur: nõ ſicut qui ſanitatẽ cõſeruat. ¶ Si aũt cibus coleram nigrã generare ſolet: mirabolanos indos atqꝫ polipodium necnõ epithimũ ſumere debemus. Et ſi flegma generare ſolet: trifera minore pigrã ⁊ turbith recipiente vel electuario exçinçibere: ⁊ turbith ac çucharo facto vti cõuenit. ¶ Stomachũ quoqꝫ ſi viderimus quaſi ſtupidũ ⁊ ſine ſenſu: atqꝫ appetitiuã deſtructã: ⁊ homo iam nõ appetit niſi acuta: aliaqꝫ cibaria eum grauãt ⁊ ꝑprie dulcia ⁊ vnctuoſa vomitus tũc hoc modo ꝓuocãdus erit. Primus comedat res ſalſas ⁊ ſinapum aut ſiclam aut rafanum: poſtea bibat ſirupũ acetoſum: vel ydromel aut medicias que tempate purgare ſolent quas noiauimus. ¶ Corpus aũt ſi qñ inflãmatũ atqꝫ ad motões graue: colorem quoqꝫ rubeũ ⁊ tactũ calidũ viderimus: venaſqꝫ eleuatas ac plenas cõſpexerimus. Sanguinẽ minuere feſtinabimꝰ atqꝫ ciborꝫ menſurã minuemus: carnẽ quoqꝫ atqꝫ vinũ necnõ oia dulcia dimittere cogemus ⁊ nitemur ad hoc vt oia cibaria ſint pontica vel acetoſa. Q; tãdiu fieri cõuenit donec predicta ceſſent accidẽtia. ¶ Viri ꝑterea ac mulieres cum appetũt coire debent. Qõ quidẽ faciãt nature nõ repugnãtes. ¶ Sunt etiã quedã alia q̃ ſũma cũ diligẽtia fieri debent: vt dentũ ⁊ gingiuarũ: ac labiorꝫ cũ corticibus radicũ nucũ fricatio: ⁊ gargariſmꝰ: atqꝫ ſternutatio in aliqbus horis. ¶ Supfluitatũ quoqꝫ nulla eſt retinẽda. Ex retentione.n. vrine mingẽdi accidit difficultas: Egritudines quoqꝫ q̃ veſice in ſuis partibus ſolẽt accidere: euenunt. Egeſtio vo retẽta: ventoſitatẽ ⁊ tenaſmon: atqꝫ malã colicã: necnõ appetitiue deſtructionẽ ac faſtidiũ gẽrant.

¶ De manſionibus ⁊ domibus ſiue hoſpitijs temperandis. Capitulum vij.

Porter attẽdere ne ĩ his locis fit calor talis: ex quo corpus in ſudorẽ reſoluat ⁊ humectationẽ: neqꝫ frigus tantũ ſit vt ex eo corpus cõtrahat: ⁊ horripilet. Terra q̃qꝫ nõ ſit mollis neqꝫ hũida neqꝫ multũ ſicca: neqꝫ ſit ſordida: neqꝫ puluerulẽta: ſed ſit inter has diſpoſitiões mediocris. Q; erit ſi locus ſordidꝰ ⁊ pulucrulẽtus ita roretur aqua vt ex ea recipiat temperamentũ. Et ſi fuerit mollis: ſuper lectos vel in ſolario ſedeatur. Manſeones ſicut ꝑdictũ eſt tempate corporibus quorꝫ ſanitas eſt ꝑfecta: ⁊ natura tempata ꝓferunt. Corporibus vo diſpoſitionẽ his habẽtibꝰ ꝓtrariã: que.ſ. macra ſunt ⁊ colerica. manſiones molles ⁊ humide cõgrue exiſtunt: ſi cum hoc etiam frigide fuerint. Sicce aũt ⁊ calide manſiones: que cũ hoc mollitiẽ nõ habeant corpibus diſpoſitionẽ iſtis habẽtibus ꝓtrariã auxilianꝭ. Quibꝰ ille q̃ ab iſtis diuerſe inueniunꝭ: nocumentũ ꝑbent. Decet preterea ſũmopere caueri ne malus in eis ſentiat odor. Q ui ſi forte affuerit ſuffumigationibus erit emendandus.

¶ De ſignificatione malorum accidentium anteq̃ preualeant ⁊ augeantur. Capl'm viij.

Capitulum hoc ex elemẽtis ꝓſeruandi ſanitatẽ nobile exiſtit. Et eſſet ſatis ꝓuentẽs vt in ipſo multiplicaremus verba: ⁊ vſqꝫ ad vugue ea q̃ in ipo ſunt cõſideranda ꝑſcrutaremur. Sed qꝫ iſtius noſtri libri intentionẽ ꝑterire nolumus in nullo ſuorꝫ moram faciemus capitulorꝫ aggregationes: ⁊ ſũmas apponẽtes paucas. Dicamꝰ igiꝭ q̃ cũ capitis dolor fortis eſt ⁊ manſiuus: vel emigranea verendũ eſt ne ad oculos aqua deſcẽdat ⁊ dilateꝭ pupilla. Quapropter ſi capitis dolor diu ꝑſeuerãdo grauiter infeſtauerit: neqꝫ medicinis releuari poterit: infirmanti ſuccurrendũ erit cum extractione artariarꝫ q̃ in timporibꝰ pulſant. ¶ Saltus faciei diu permanẽs ſi multus fuerit ⁊ fortis oris torturam adeo portendit vicinã: vt ſtatim inuadere debeat. Poſtq̃qꝫ igitur iſtud ſentiri ceperit medicine vehementer ſolutiue: ac vomitus ꝓuocatione dari debent. Facies quoq̃ cum forti aceto qõ de vino factũ ſit in quo mentaſtrum ſit decoctũ fricari cõuenit: ⁊ comeſtio parua erit dãda. A vino ꝑterea oino abſtinere debet. Fortibuſqꝫ euacuationibus: ac fricationibꝰ: necnõ gargariſmis ⁊ ſternutionibus vtendũ erit. ¶ Totius vo corporis ſaltus multus ⁊ diu permanẽs: ſpaſmũ ꝓnoſticaꝭ. Qꝫ igiꝭ cum iſtud acciderit: fortiter euacuare ⁊ fricare corpus: ⁊ ipſius regimen ſubtiliare: medicine quoqꝫ calide quas in ſuo noiabimus capitulo dande erũt. ¶ Stupor paraliſim portendit. Q ua propter cũ accidit: regimẽ ſubtiliandũ erit: corpuſqꝫ cum medicinis acutis: quas in paraliſis capitulo noiabimus: euacuandũ erit. ¶ Faciei ⁊ oculorꝫ rubedo atqꝫ venarũ in ipſis manifeſtatio ⁊ lachrymarũ deſcẽſus: ⁊ claritatem luminis patiendi impotẽtia. Q ia hec ſi cũ forti capitis dolore affuerint freneſis ꝓnoſtica erũt. ¶ Succurrẽdũ igiꝭ erit cũ flõmia ac vẽtris ſolutiõe. Caput quoqꝫ oleo roſeo cum aceto mixto infundendũ erit: totũq̃qꝫ corpus infrigidandũ. ¶ Incubus ⁊ vertigo ſi diu ꝑſeuerauerit: fortesq̃qꝫ extiterint: epilepſiam portẽdent. Non eſt igiꝭ negligendum qn taliter laborantibꝰ ſuccurramus cũ his que in capitulo de epilepſia dicturi ſumus. ¶ Triſtitia abſqꝫ manifeſta cauſa diu ꝑmanens: ⁊ cordis malignitas atqꝫ deſperatio melliam ſignificãt. Q uapp ſuccurẽdũ ẽ: vt dicturi ſumus. ¶ Luꝫ aliquis ante oculos quaſi muſcas volare: vel quaſi pilos ſtare aſpexerit: vel in circuitu eorꝫ que aſpicit quaſi fumũ vel vaporẽ viderit: ꝓncipiuꝫ deſcenſus aque inuiꝭ. Hoc igiꝭ diligẽter eſt cõſiderãduꝫ vt in ſuo dicturi ſumꝰ capl'o: ⁊ vt medicetꝭ ꝑperanduꝫ. ¶ Reumatiſmus ⁊ coriça ſi frequẽter euenerint ne ꝑtiſis: vel aſma vl' pulmonis ꝓuenãt paſſiões: timẽdũ erit. Ideoqꝫ ſtati erit ſuccurrẽdũ. ¶ Sudor multus ⁊ diu ꝑſeuerans: corpis ſignificat repletionẽ: Subuenẽdũ igiꝭ erit cũ flõmia ac cibi paucitate. Si aũt ſudor male fuerit olẽs q̃ febris ſit iam vicina ſignificat. Q uapp ea q̃ rubeã ſoluãt coleraꝫ danda erunt. ¶ Cordis tremor fortis ⁊ frequẽs: mortẽ portẽdit ſubitaneã Ideoqꝫ cũ flõmia ⁊ medicis vẽtrẽ leuiter ſoluẽtibus ſuccurrere oꝫ. Repletio ſup flua timorẽ emoptoice paſſionis future: atqꝫ apoplexie: ⁊ mortis ſubitanee affert. Unde ſtati cũ flõmia ſubuenire oꝫ. Si ſenſuũ turbatio ac motuũ debilitatio cũ repletiõe affuerit: ne ſupueniat apoplexia: timẽdũ erit. Succurendũ igiꝭ erit cũ flõmia ⁊ gargariſmo. ¶ Grauitas ſi in dextro fuerit latere apud coſtas poſteriores pũctura atqꝫ tenſio epatis ſignificat leſionẽ. Subuenẽdũ igiꝭ erit; put ĩ ſuo dicemꝰ capl'o. ¶ Egeſtio plus ſoluto tincta hictericiã ſignificat. ¶ Facies ẽt ac palpebre ⁊ extremitates ſi inflate fuerint: ꝓnoſticabũt ydropiſim. ¶ Ogeſtionis fetor: faſtidiũ atqꝫ grauedinẽ q̃ exiſtit in venis: inuit. ¶ Fetor q eſt in vrina: putrefactionẽ ſignificat: ⁊ q̃ febres euenire debẽt. ¶ Laſſitudo ⁊ diſſolutio cũ deſtructione appetitiue febrẽ ſignificãt. ¶ Appetitiue autem deſtructio ⁊ nauſea innuũt colicam. Succurrendum eſt igitur cum longo ſomno ⁊ cibi abſtinẽtia poſtea cũ medicis q̃s ibi noiabimus. ¶ Grauitas ⁊ tenſio in inferiorib' vẽtris ⁊ ꝓliorꝫ: cũ vrine a diſpõne ſoluta ꝑmutatiõe: nocumẽtũ in renib' iceptũ demõſtrat. Iõqꝫ cito ſuccurrendũ erit. ¶ Vrine ardor diu ꝑſeuerãs: veſicã ⁊ virgã puſtulis hereditabit. Subuenẽdũ iriꝭ erit: ſicut ĩ ſuo dicemꝰ capl'o. ¶ Mollis egeſtio ani aduſtiõez ac pũcturã faciẽs diſſinteriã demõſtrat futurã. Subuenẽdũ ẽ igitur. ¶ Prurit' ani futuras ſignificat emoroidas: ſi nõ cã ⁊ vmiũ puorꝫ multorꝫ: ibi exñtiũ ꝓtrugat. ¶ Ex multitudine ademenul magne exiture aduent' timeꝭ. ¶ Ex multis nodis magne collectionis ſuſpitio exoriꝭ. ¶ Morphea alba: albaras albe timorẽ iducit. ¶ Multus faciei rubor cũ obſcuriſcatiõe ⁊ anhelitus anguſtia ⁊ vocis raucedo: lepra aduẽtare q̃ iam incepit accedere timere faciũt. ¶ Si

aūt aliq̄ dispositionū corpis sani ꝑter solitū ꝑmutata fuerit vt.ſ.appetitua fortior vel debilior existat: vel exeūtia a corpore plura fiat vel pauciora: vel somnus lōgior fit aut breuior: vel agitatio vel etiā insōnietas adsit: vel sudor ꝑter solitū ex corpore decurrat: vel ea q̄ a corpe manare solita erāt retineāt: vt emorroidaꝭ ⁊ mēstruoꝭ sanguis atq; sanguis vomitus q statutis dieb⁹ euenire solit⁹ erat: vel sanguis q ex naribus fluere consueuit: vel si totius corporis dissolutio fiat: vel ingenij pigritia aut in ore extrane⁹ sentiat sapor: aut ea que nō ꝓsueuerūt delectationē afferant aut ecōtrario: aut coeundi desiderū aliqs augmētari sentiat: vel diminui: vel in somno occurrat somniū qd̄ nō cōsueuit euenire. vel corporis color ꝓuertat ⁊ mutet: aut tactus ꝑter solitū: ⁊ vltimū cū aliqd̄ nō assuetū acciderit ⁊ p̄ manserit: ac augmētari cepit egritudinē ꝓnosticabit futurā. Quāobrē cuiuslibet ꝑdictoꝭ cā subtiliter est iuestigāda: ⁊ ad eius sanationē festinandū. ¶ In corpe q̄z si qn̄ repletionis significatio visa fuerit in ipsius flōmia elaborādū erit: ac comestio minuēda. Et si qn̄ alicuius hūoris dominij significatio apparuit: succurrēdū erit cū solione eiꝰ ⁊ cū medicis qbus hmōi humor ex corpe duci consueuit. ¶ Preterea si infirmitas alicui cū periodo nota supuenire ꝓsueuit: anteq̄z poxisme hora accedat flōmari debet: vl qd̄ assellare faciat tribuendū: oia quoq; alia que post egritudinis aduentū fiunt exerceri debent: quēadmodū in suis si deus voluerit capitulis dicturi sumus.

¶ De cogitationibus anime. Capl'm ix.

q **Necunq;** ex illis animam gaudere atq; letari facit: robur viribus tribuit ⁊ nām excitat: ⁊ in suis adiuuat actionibus. oibusq; sanis confert: nisi his q carnis minoratione: eo q̄ supflua fit indigent. Qui tū sani nō existunt ecōtrario. Que vo tristari facit: oibus sanis nocumentū infert: exceptis his q carnis indigent minoratione.

¶ De cōseruatione consuetudinū. Capl'm x

Consuetudines cōseruare: ⁊ ꝑm eaꝭ incidere regulā nisi pessime oz. Quā ergo sunt sic ab eis paulatim ac ordinate est recedēdū. Quapropter qsq; cauere debet ne alicuius rei sibi cōsuetudinē faciat: quā ipm obseruare oporteat: ex cuius obseruatiōe ꝓstrictionē patiat. Ut si qs vno cibo ꝓsuete semp vtat: vel aliquo potu vel oino ab eis abstineat: vl dormire vl mouere: vel egerē vl coire ꝓsuescat ⁊ ex aliq̄ istoꝭ grauiter cōstringat: maximū incurret nocumentū siab eis abstinuerit. Quapropter quisq; corpus suū sic disponere debet vt calorīs ⁊ frigoris patiens esse possit: ⁊ ad motiones ⁊ cibaria sibi necessaria aptum reddatur: ⁊ vt somni ⁊ vigiliarū horas: atq; mansiones ⁊ domos sine lesione permutare possit. Fortassis em̄ ex necessitate hoc agere cogetur.

¶ De his qui a cibis inconuenientibus nocumentum expellunt. Capl'm. xj

f **Aluus** existit a ciboꝭ malitia: q nō eis vtitur. Q; si aliquē eis vti contingat: sibi subuenire debet: catarticū humorē ex eis generatū expellēs sumēdo: Multotiēs tū aliquis eoꝭ euadet nocumentum si ea tempauerit. Tempari aūt possunt si ante ea vel post ipsa aliqd qd̄ eoꝭ reprimat malitiā: ac digerēdo ducat ad temperiē edat. Ut si qs dulcia diligat a qbus tū ledat: post ipa sirupū valde acetosum bibat: vel acetū cū aqua vel comedat post ipsa mala ḡnata acetosa: ⁊ ad summū q̄libet sumat acetosa: ⁊ flōmia vti incipiat: ⁊ catartico colere rubee solutiuo. Sed qui cibaria diligit acetosa: sicut est caro cū aceto cocta: ⁊ alcharis: ⁊ almosos. ⁊ his similia: ex quoꝭ esu ꝓtrahat nocumētū: post ipa comedat mel: ⁊ vinū vetus ⁊ forte bibat. ¶ Quib⁹ vo vnctuosa nocent cibaria: post ipsa pontica ⁊ stiptica atq; amara ⁊ salsa ⁊ acria comedere debēt sicut sunt lentes: ⁊ glandes ⁊ almuri ⁊ garus: ⁊ cauguamich que sale condiunt: ⁊ cepe ⁊ allia. Quibus aūt ista nociua existūt: ipsoꝭ refrenare malitiam debent cum vnctuosis ⁊ hūidis ac solutiuis. ¶ Sz qbus crossa incōgrua existūt cibaria vt triticū cum aqua simplici coctū: vel cum lacte: ⁊ his filia: ⁊ tū ex eis edunt ante ea vel post ipsa de almuri parum sumere in potu debent: motū quoq; ⁊ exercitiuz augere cōuenit: atq; diacimīnū: ⁊ diatrion pipereon sumere ꝓuentēs est. Qui si ex eis multum comederint: ventrē forti medicina flegma expellente soluere debent. ¶ Si quis aūt in epate grauedinē atq; puncturas ꝑpter crossoꝭ ciboꝭ comestionē pati solitus est: sirupum acetosum cum multis radicibus ⁊ seminibus factum assidue bibat. ¶ Si q uis ꝑterea ex recētibus fructib⁹ multū comederit: sirupū acetosuz post esuz dulciū sumat: vt sunt rotab ⁊ musa ⁊ melones dulcissimi ⁊ fic⁹. post acetosoꝭ vo ⁊ stipticoꝭ comestionē bibat ydromel: nisi ideo comederit vt sibi medicaret. post quos si inflationē fecerint diacimīnū sumere cōuenit: ⁊ vinū vetus ⁊ forte bibere: ⁊ aquā seminū ⁊ his filia. ¶ Post fructus aūt siccos ⁊ quoꝭ tū interiora comedunt: q̄ comedentes calefacere consueuerūt: sirupū valde acetosuz ⁊ apōçinata q̄ fiunt ex siccis fructuū acetosoꝭ ad spissitudinē decoctis bibere cōueniens est ⁊ cibaria edere acetosa. ¶ Post fructus aūt q inflare ⁊ appetitū auferre ac disturbare consuerūt mitua sumēda est. Postea aūt comedat diacimīnū: ⁊ diatrion piperion: ⁊ çinçiber conditū. ¶ Aqua vo crossa que tarde descendit nequaq̄z absq; vino est bibenda. ¶ Si qs ꝑterea aquā nuis sepe in potu sumpserit: opz vt adeo sepe intret balneum: quoad sudet: ⁊ incipiat sumere medicinas vētris solutiuas: quas cum de neruoꝭ tractabimus egritudinibus nominabimus.

¶ De illis q̄ nocumentū a vino illatū auferūt. Cap. xij.

r **Jvinū** epatis ac totius corpis calefactiuū existat: multe aque ām̄ixtione habēs bibendū est: post qd̄ granata acetosa sunt edēda ⁊ acetositas cuti sumēda: ⁊ his filia. Ipsum q̄z tunc erit bibendum qn̄ cibaria comederint acetosa: sicut ea q̄ vue acerbe succum hebēt ām̄ixtū: ⁊ eis similia. Q; si qs ex vino graue capitis incurrit dolorē: vinū non bibat nisi clarū. qd̄ multe aque habeat ām̄ixtionē. Et dū ipm bibere appetit citonia ⁊ his filia stipticitatē habentia edat. Deinde vo post ipsius potū: cibarijs vtat leuibus in qbus stipticitas sit et vaporis extinctio: sicut sunt cibaria infrigidata: vue acerbe succum habētia: ⁊ his filia. Si qs ventris inflationem vel dolorem patiatur: vinum purum bibat: aut parū ām̄ixtum: cū quo nihil crossitiē habēs comedat: neq; post eiꝰ haustum comedat.

¶ De illis q̄ vice vini in potu sumunt. Capl'm. xiij.

v **Jnum** stomachū ⁊ epar calefacit: inflationē quoq; dissoluit: cibumq; digerit atq; vrinam prouocat ⁊ ventrem soluit: ⁊ propter hoc aīam letificat: ⁊ gaudere facit. Hūc aūt postremū bonitatis vini modū nondū inuenim⁹ aliqd: qd̄ vicem vini cōpleat. In alijs aūt modis qn̄q; repiri possunt quedē vini vicē supplētia: lz in his opationib⁹ vino debiliora existāt.

¶ Sirupus calefaciēs stomachū: ⁊ epar ⁊ remouēs inflationē: ⁊ cibi adiuuās digestionē ⁊ nutrimentū penetrare faciens. Rl. mellis apū. lib. i. aq̄. lib. vj. Hec mixta tādiu coquant ⁊ spument donec iulep teneāt filitudinē. Deide in vna lib. hui⁹ ydromellis qd̄ remāsit: puluis subtilissimus in pāno lineo subtili ligat⁹: q Rl. çinçiberis pipis nigri ⁊ longi: cinamomi masticis gariofiloꝭ spice aā. ʒ. i. manibus exprimat: duz adhuc bn̄ calet ⁊ in ipo manere dimittat. ⁊ sic postea bibat. ¶ Sirupus ventris solutiuus. Rl. ficus albas: qbus aque decuplū super fundat: ⁊ tādiu coquātur donec dissolui incipiāt: ⁊ p nocte vnā dimittatur: postea vo colent: ⁊ in colatura illa mel ad sue medietatis mensurā ponat: ⁊ bulire dimittat: donec ad iulep redeat similitudinē ⁊ reponat. Sunt autez qdā q vnicuiq; libra huius sirupi. ʒ. ij. lactificij ficulnee admiscent vt ventris

solutiuus

solutiuus magis existat.

¶De iuuamentis ⁊ nocumentis flebotomie ⁊ quomodo debeat fieri. Cap. xiij.

e **X frequenti** sanguinis extractione complexiõis malignitas: ⁊ydropisis ac festina senecio: ac appetiue destructio. Pulsusq; puitas. ⁊ stomachi ac epatis ⁊ cordis debilitas: tremorq; ⁊ paralisis: necnõ appoplexia: ⁊ postremo omniũ virtutum naturaliũ imbecillitas: sepissime euenire solet. Ex negligentia autẽ extractiõis eius cũ aliqs ea indiget: accidunt denemul. ⁊ apostemata. ⁊ exiture. ⁊ febres cõclusse: ac freneß. ⁊ pleureß. ⁊ variole. ⁊ morbilli: ⁊ passio emoptoica: ⁊ mors subitanea. ⁊ pestilẽtia: atq; apoplexia sãguinea: de qua facies viridis appet: vel nigra ⁊ financhia et lepra. Flebotomia pterea magna existit medicina in sanitate cõseruãda valde pficiens: ⁊ ad egritudinũ curationem cõgruens: si vt oportet fiat. Qui vo flebotomiã plus alius tolerare possunt sunt hi in quorũ corpibus vene manifeste cernunt ⁊ ample. Et quorũ corpa pilosa ⁊ bruna. vel rubea vel recentia ⁊ carnosa cõspiciũtur: nisi piguia fuerint. Sint etiã qui flebotomant: iuuenes vel senes.

¶Infantes enĩ vel decrepiti flebotomãdi nõ sunt: nisi magna imminente necessitate. Qui vo ea multũ indigent. hi sunt qbus pustule: ⁊ maxima apostemata: atq; adenemul accidũt: ⁊ febres. His q̃q; necessaria est flebotomia q multa carne ⁊ vino ac dulcibus vti cõsueuerũt. ¶Illi ve vero a flebotomia abstinere debẽt: qui stomachũ et epar habent debilia: atq; qbus frigide accidere solet egritudines. Nõ enim isti absq; magna flebotomãdi sunt necessitate. Alia vero q̃ de flebotomia scienda sũt: iã in suo dicemus capitulo. ¶Est etiã sumope in flebotomia cauendũ ne in tpe calidissimo multa sanguis fiat extractio neq; in tempore frigidissimo.

¶De iuuamento purgationis ⁊ eius nocumento ⁊ quomodo debeat fieri. Cap. xv.

r **O lutione** ventris vti put oportet: summa est medicina ad sanitatis cõseruationẽ. magnũ prebens adiutoriũ. Est enĩ possibile vt huius opationis cã corpus ab humore q ppter ciborũ errorẽ: vel ex diete negligẽtia: vel q ex corpis intemperantia solet generari: mũdificet. Ob hoc igit esse põt: vt corpus semp mundũ existat: ⁊ neq; in eo supfluitates ad egritudinũ generationẽ apte remaneãt. Qua propter medicina ventris solutiua quisqs vti debet: que humorẽ qui ei nocere solet vel q in eo ex sui corpis dispositiõe generari cõsueuit: vt cã errorẽ sui regimis expellere ꝓsueuit. Oportet etiã vt a medicĩa que humorẽ pdicto hũori ꝓtrariũ: educẽ solita ẽ. sibi caueat. Nul° ei actõis inocumẽtum: maximũ existit. Sed quẽ humorẽ vnaqueq; species ventris solutiua educat: iã in suo capl'o nominauim°.

¶Qui autẽ ventris solutione plus indiget ẽ q corpus habet magnũ ⁊ pingue: ⁊ q est gulosus: atq; q multos comedens cibos. ⁊ fructus. parũ mouet ⁊ exercitat. Qui autẽ ventrẽ habet leuiter solubile: ⁊ cuius vẽter sepe solutionem incurrit: atq; cui disinteria cito accidit ⁊ precipue si fortis fuerit: a ventris solutione abstinere debet. ¶Medicinasq; vẽtris solutiuas sepe sumere corp° debilitat: ⁊ ad ethicã atq; ptisim adducit: precipue si fuerit habẽs corpus siccũ. ¶Est etiã summope obseruãdũ ne quis medicinã ventris sumat solutiuã: nisi prius ventrẽ cũ iuribus mollificauerit vnctuosis: ⁊ balneũ p duos dies ante acceptionẽ ngressus fuerit: ⁊ corpus in balneo multa aq̃ ifuderit: ⁊ in ipa sederit: ⁊ sirupũ acetosũ biberit. ¶Hoc q̃q; est intuendũ: ne medicias ventrẽ vehemẽter soluentes i diebus calidissimis: vel frigidissimis sumat. ¶A somno quoq; omnino postq̃q; solui inceperint: est abstinendum: neq; cibo aliquo quãdiu medicine eructuãdo saporem senserit vtendũ erit: ⁊ dũ solutio nõ debilitat neq; minuitur: donec eius cõpleat oratio. Qõ si vt decet purgand° solutus fuerit: leui tafeada cibari debet: ex qua nõ auide sed mediocriter sumere debet. Memo enĩ in die qua solutitur: saturari debet: sed mediocriter ẽ reficiendus. ¶Si autẽ contingat aliquẽ supflue solui. cibaria cũ sumach: vl' cum succo malorũ granatorũ acetosorũ. vel cũ succo vue acerbe facta sumere debet. p multũ tamẽ tps anteq̃q; comedat. puluerẽ de seminib° factũ. in potu sumere debet.

¶Sed si alicui° corpus ex medicine haustu fortiter calefactum fuerit: vl' medicinã colere rubee purgatiuã sumpserit: vt eius potus sit iulep necessariũ ẽ: nisi vehemẽter sit purgatus. Qui si fortiter fuerit solut°: rob pomorꝫ vel citoniorũ vl' malorũ granatorꝫ: ⁊ filium bibere debet. Etẽ necesse vt q multũ solutus ẽ: abstineat a iulep: ⁊ sirupo acetoso ⁊ ydromelle. Si vo accidat vt ex medicina corp° nõ calescat: neq; ex corpe aliud qcquã pter flegma vel colerã nigrã educat: aqua vino tempata: in potu ẽ sumẽda. Qõ si fuerit impossibile: cũ melle erit tẽperanda. ¶Qõ si cõtingat medicinã solutiuã multũ plus operari q̃q; debeat: qui eã assumpsit: in balneo ponẽdus erit. Qui si hoc modo strictus nõ fuerit: puluere de malis granatis facto vti d3. Qui si suffecerit: qescẽdũ erit. Sin ãt puluis h dãd° erit q. ℞. torrellaꝫ de scen. ʒ. c. turb boli armeni: gũmi arabici glandiũ xilocaractarũ de romania arillorũ: seminũ granatorũ: oim vt tuthia tritorũ. añ. ʒ. x. seminis iusqani albi ʒ. v. De hoc vero puluere tãtũ sumere debet trib° vicib° q̃ztũ pugno teneri poterit. Qõ si istud nõ cõtulerit. trociscos de balaustijs: ⁊ his filia q̃ in capitulo de ventris solutione nominabunt: dabis. ¶Si autẽ infirmũ contingat debilitari: ⁊ ad imobilitatẽ ⁊ sincopis deuenire: ei subueniendũ erit: sicẽ in capitulo de colica passiõe dicturi sum°.

¶De iuuamento vomitus ⁊ eius nocumẽto ⁊ quomodo debeat fieri. Cap. xvj.

v **O mitus** si vti debet tpate fiat: stomachum purgat: ⁊ digestiuã efficit meliorẽ corpusq; renouat ⁊ mundat: caput q̃q; ⁊ sensum alleuiat visumq; acuit. Qui si multus fuerit: corpus deseccabit: ⁊ epati ac pectori: necnõ oculis ⁊ pulmõi nocebit. Venas quoq; q̃nq; findit: atq; rumpit: ex quo etiã passio accidit emoptoica. In cui° autẽ stomacho multũ adunat flegmatis: sanitas vomitu cõseruanda erit: cui° signa iã nominauim°. Et istis qdem necesse est semel in mẽse vl' bis vomitu vti. Qõ etiã post cibi saturitatẽ fieri oportet. Vomere enĩ sine stomachi repletiõe: durũ ẽ: neq; absq; magno laboze ⁊ studio fieri põt. Vomit° preterea nõ freq̃nter fieri debet: corrũpit enĩ stomachus: ⁊ ipius destruit virtus. ¶Est etiã obseruandũ vt cũ aliqs vomere voluerit: duos panniculos in rotũditate circũuolat: ⁊ sup oculos ponat: ⁊ cũ pãno alio optime liget. neq; unde auferat donec vomitus sit expletus. Post vomitus autẽ pfectionem: facies rodostomate ẽ abluenda: ⁊ os ydromelle: vl' sirupo acetoso est colluendũ. Qui vo collũ habẽt longũ et epiglotim foris pminentẽ pectusq; strictũ. ⁊ a carne nudum: a vomitu omnino abstinere debent.

¶De iuuamento coitus ⁊ eius nocumẽto ⁊ quomodo debeat fieri. Cap. xvij.

c **O itus** corpus repletum alleuiat: ⁊ animam hylarem ⁊ letam efficit: eiusq; auget leuitatem. iram q̃q; sedat: ac cogitationẽ remouet. Qõ adeo quandoq; fit: done melia ei° occasione quãdoq; sanet. Si quis etiam amore mulieris in tantũ coartat vt quasi ad mortẽ deueniat: coitu multotiens vtat: licet ea quã diligit nõ patiat: sedat tamẽ eius furiosus amor. Coitus pterea caput alleuiat atq; sensus. Ad vltimũ vero si quis multo vsus fuerit coitu: repletiõis malum euacuãdo euadet. Est etiã valde obseruandũ: ne q̃s coitu sepe vtat qui ex eo velociter debilitatẽ incurrit: ac appetitiue cõsequitur destructionẽ oculorũ q̃q; hq; cõcauitatẽ.

¶A coitu etiã corpa habens sicca vt ab inimico interficiẽte: sib cauere debent. Quo etiã si qs multũ vsus fuerit ethl

cam icurret. ¶ Cõuolascẽtes q̃z z debiles atq̃z macri: nec nõ quorũ vlia z vẽtres: subtilia sũt z macra: z quorũ nerui sũt debiles: coitũ omno vitare debent. Coit⁹ enĩ multus et frequẽs: neruis magnum infert nocumẽtum: oculosq̃z fortiter ledit: z corpis vires destruit: corpusq̃z corrumpit ac debilitat: ad senũ quoq̃z cito adducit. ¶ Et hec coit⁹ nocumẽta; corpora habẽtibus robusta z crossa z sanguinẽ multũ: ac venas amplas: z colorẽ rubeũ multosq̃z pilos minus accidunt. ¶ Corpa autẽ habentib⁹ p̃dictis contraria: malũ afferunt magnũ ac manifestũ. ¶ Coitu itidẽ nemo vti debet dum ẽ famelicus: neq̃z cũ nullo cibo ac vino est repletus. neq̃z cum de balneo egredit: neq̃z postq̃z vomuerit: neq̃z post ventris solutionẽ: neq̃z post fleboto-miã: vel laborẽ. Si vero aliqs multo fuerit vsus coitu: a laborez flõmia abstiere dz: zdz cauere ne ĩ balneo sudet. Libis etiã augmẽtantib⁹ sperma vti dz: vinũq̃z dulce ac crossum bibere. Rebus q̃z odoriferis facie ac totũ corpus sepe inficere debet: atq̃z suffumigationibus aromaticis vti et augere somnum.

¶ De iuuamento balnei z eius nocumento z quomodo debeat fieri. Cap. xviij.

c **Corpus** balneo humectari z deficcari possibile est. Quapropter corpa macra habẽtes z sicca: balnei idigent humectatiõe. Ideo q̃z cauere debẽt: ne in balneo sudent: sed in loco ei⁹ temperato maneãt: z circa se in pauimẽto multã aquã calidã proijciant: vt vapor multã habẽs humiditatẽ ibi eleuet. Corpa autẽ sua aqua calida suauitatẽ afferẽte infundãt z in eam ingrdiant ĩ q̃ tã diu morari debẽt: donec corp⁹ lene z parũp turgidũ fiat. Deinde cauere debẽt ne aquam calidã sup se pijciãt: sed aq̃ frigida sel'p paruã tũ morã infundi debẽt: z postea inũgi oleo. Si qs vo vt corpus exicet balneũ ingredit: multũ sudare z cõfricari debet: z cũ farina fabarũ z ciceris ac baurace: z vinem fricari. ¶ Comestio q̃z post balneũ: longo spacio ẽ tardanda. Et cum sudor fluere inceperit: sine vnctione fricatõe vti cõuenit. ¶ Sũt etiã de iuuamẽtis balnei: corpus humectare: et renouare: porrosq̃z apire: ac sordes cõgregatas detergere: et repletionẽ q̃z minuere: z vẽtositatẽ dissoluere: z ad sõnum ducere. ac humores subtiliare. ¶ Balneũ pterea dolores reprimit: ventrẽ stringit: atq̃z lassitudinez remouet corpusq̃z cibis aptũ efficit. ¶ Ipius vero nocumẽta sunt: vires destruere: z corp⁹ vsq̃z adeo calefacere: vt qñq̃z ad sincopim pducat nauseã q̃z cõmouet: malisq̃z humorib⁹ occasionẽ cito descendendi tribuit. Ideoq̃z febricitãtes: vel q̃ ꝛustionẽ ẽ ppessus: vl' apa: vl' plagã: vl' excoriatiõez hñs: balneũ timere dñt. A cui⁹ q̃z itroitu: qsqs post cibuz sibi caueat: nisi q̃ corpis vult pinguedinẽ adipisci. Qõ si aliqs aliq̃ iminẽte necitate balneum satur ingredi cogat. postq̃z exierit aliquot dieb⁹ sirupũ bibat acetosũ: z a cibis crossis abstineat: suumq̃z subtilet regimen.

¶ De forma corpis laudabili. Cap. xix

c **Corpus** valde crassũ nõ est laudandũ: neq̃z qõ macrũ est. Corp⁹ enĩ qõ valde ẽ crassum multis dispositũ ẽ egritudinibus. Huiusmõi ei habẽs corpus subitaneã velociter incurrit mortem: atq̃z venarum fissurã: sputo q̃z abundat multo anhelit⁹ etiam velociter cõstringitur: dureq̃z mouet: parũ insup generare aptus est. ¶ Macra autẽ corpora ad ptisim atq̃z ethicã pparata sunt: z vt cito casum incurrãt: z vires in egritudinibus dissoluantur: atq̃z vt cito impedimentũ patiantur a supfluitate caliditatis z frigiditatis. Corpus vero in carnositate temperatum existẽs: qõ crassitiei parum appropinquat laudabile est. Huiusmodi enim corpus ab egritudinibus remouetur neq̃z ad earum receptionem vt cito accidant aptum inuenitur.

¶ De iuuamẽto fricatiõis labiorũ ac gingiuarũ siue dẽtiũ cũ corticib⁹ nucũ arbor z ei⁹ nocumẽto. Cap. xx.

c **Onfricatio** huiusmodi dentes abstergit: rigidosq̃z efficit si tẽpate fiat: gingiuas q̃z corroborat z impinguat. Concauationes etiã fieri nõ pmittit. ac bono oris odori: auxiliũ pbet. Caput q̃z atq̃z os stomachi licet parꝫ alleuiat. Que cũ corticibus arborum ꝛipticitatẽ habentiũ: z amaritudinem fieri cõuenit. Multa autẽ si hmõi fiat confricatio: claritatem remouebit dentiũ. Quapropter necesse est: ne sepe fiat. Ex ea ei velociter accidit multitudo sordiũ: dẽtesq̃z mouet: z gingiue subtiliant: atq̃z debilitant.

¶ De conseruatione dentium. Cap. xxi.

f **Ummopere** cauendum est: ne res dure dentibus frangant neq̃z res viscose eis sepe masticent z diu: vt sũt dactili et mel coctũ z his similia. A multo pterea vomitu sibi cauere debent. Ipse nãq̃z eos corrũpit. Oportet q̃z si ĩ dentibus aliqua cibi pars remãserit: z precipue si de lacte fuerit: in ipsorũ ablutiõe z mũdificatiõe sollicitari. Cũ sirupo aceto vel ydromelle: ipsosq̃z cũ arborũ corticibus vt p̃dictum ẽ: z cum dentrificijs tempate fricare. A rebus q̃z q̃ stupidos facũt dentes atq̃z congelant: sicut nix z eius aq̃ et ppzie post calidum cibũ: abstinere cõuenies est. Dentifriciũ dentium sanitatem conseruãs. ℞. cornu ceruini adusti: seminis tamarisci ciperi rosarũ spice: omniũ ana. ℥.j. salis gẽme. ℥. quartã: hec omnia puluerizata cribellẽtur: z ex eis dentes fricent. Hoc enim multum valet ad dentium conseruationem.

¶ De oculorũ cõseruatiõe z eorꝫ clarificatõe. Cap. xxij.

q **Ui oculorũ** volunt sanitatẽ custodire a sole estiuo: z puluere: atq̃z fumo sibi canere debẽt. Ne etiã colores albos vel radiosa semp inspiciant: valde obseruare debẽt: ac ne vnaz rem sicut pauefactus semp intueat cauere debent. ¶ Litteras q̃z vel subtiles sculpturas nequaq̃z aspiciant. ¶ A multo pterea fletu: z a longa dormitatione post comestionem: omnino est abstinendum: neq̃z diu est morandum in loco vbi frigidus pflat ventus. A cibis etiam valde siccis: sicut sunt lentes: z res salse: atq̃z a frequẽti coitu omnino cauere debent. ¶ Visus itidem impediunt frequens ebrietas: z vinũ ac cibaria crossitiẽ habẽtia: acuta q̃z sicut cepe: z sinapi: z eruca: atq̃z allia: nucnõ ea que nocumẽtũ faciunt: z capitis adducunt dolorẽ: sicut dactili z porri: z fenugrecum: z andacoca z oçinũ: cuius est pprietas: visũ obfuscare: si multa ex eo sumat quãtitas z frequens. Caules q̃z ac lentes z somnus multus: atq̃z multe vigilie.

¶ Visui autẽ iuuamẽtũ tribuunt: colliria lachrymas expellentia: z oculos in sua sanitate conseruantia: z ne mali ad eos descendant humores phibentia: si aliquibus horis in oculis ponantur. ¶ Ad hoc q̃z auxiliatur litium aqua solutum aliquotiens in mense in oculis ponere. Hoc enĩ malos prohibet humores ad oculos descendere. ¶ Est preterea de eorum numero que oculos acuunt: aquaz intrare claram: atq̃z per magnũ spacium oculos in ea apertos tenere: hoc enim eos claros facit z rigidos. ¶ Multotiens q̃z corroborantur oculi: cum aliquis librum incipit aspicere: cuius littere nõ sunt subtiles z intendere ce perit: quid in eo sit: vel quid sit in picturis. Q̃ autem conseruat sanitatem z absterget: tuthia est cum succo sansuci confecta. ¶ Sunt etiam de his que oculos abstergunt: vt recentis feniculi succus: in oculis ponat: vel collirium de malis granatis. Qõ. ℞. granatũ vnũ dulce: z aliõ valde acetosum: deinde extrahatur vtriusq̃z succus separatĩ atq̃z in duabus ampullis orificia habentibus opilata: sub sole a prima die iunij: vsq̃z ad vltimam augusti suspendatur: et singulis mensibus qõ subtile fuerit semel euacuet et qõ crossũ pijciatur. Postea vero de vnoq̃z ptes sumantur equales: z misceantur. Et in vnaquaq̃z huius commixtionis libra: pulueris aloes: piperis nigri z longi: salis amoniaci. ana. ℥.j. ponatur subtilissime tritorũ z reponat. Hoc enĩ collirium quanto fuerit vetustius: tanto melius

erit. In quo stilus intingi debet: ⁊ sic i oculis poni. Est ei mirabile in oculorū abstersiōe. ¶ Collirium qd oculorum conseruat sanitatē: ⁊ ipos ne cito suscipiant nocumēta: prohibet. ℞. antimonij multotiēs aqua abluti: ⁊ postea per hebdomadam vna aqua pluuiali lauef: necnō tuthie: similis fiat ablutio. Cui⁹ antimonij fit ꝓparati. ʒ. xx. tuthie. et cathinie ablutorū vt diximus ana. ʒ. xij. marcasithe laua te. ʒ. viij. margaritarū paruarū nō pforatarū: corallii. aā. ʒ ij. folij indi: croci orientalis. aā. ʒ. j. cāphore. ʒ. tertia pars musci. ʒ. sexta pars lapides insil p tres dies: cū aqua pluuiali teranf: deinde omia admisceanf: ⁊ recōdantur: ⁊ in palpebris mane: ⁊ circa noctem ponantur.

¶ De conseruatione sanitatis auriū. Cap. xxiij.

Tsordes que fiūt in auribus mūdificētur summo studio insistendū est sic in capitulo de auriū sanatiōe: dicturi sum⁹: atq; ne cibaria grossa edant obseruandū. Quaq; etiā hebdomada parū olei amigdalarū amaraꝝ aurib⁹ est injciendū. Q; autē aures custodit ne doleāt: est frigido vēto longo tpe non opponi. ¶ Est etiā sūmopere cauendū: ne aliqd eas ingrediat: ⁊ ne pustula in eis nascat acuta. Q; custodiri poterit. cū eius timef aduēctus: si postq; in facie acutas pustulas nasci videbis: aut in aure doloris pncipium senseris: q cū capitis ardore: ac pustulis acutis in facie ⁊ circa faciē fit: soluas parū seif memithe in aceto: ⁊ in aurē ponas. Qd si aure sana quaq; hebdomada fiat: ipam phibet reumatismū incurrere. A fastidio quoq; valde custodiri debent. ⁊ ne stomacho pleno dormiant.

¶ De cautela egritudinum ab vno ad alium transeuntiū: Capitulum, xxiiij.

Erra in qua antrax ⁊ pestilentia fiūt fugienda ē: quā si qs fugere nō poterit: ⁊ fuerit mā sio vel exercitus in qbus ista fiūt: in loco altiori morari debet: locūq; q vento supest infirmi eligere. ¶ Egritudines vero q de vno transeūt ad aliū: sūt lepra: ⁊ scabies: ⁊ ptisis ⁊ febri pestilētiaf. Que tūc accidūt: cū alig i mā sionibus angustis cū hoibus ista patiētib⁹ vel sub vento sedent. Egritudo etiā oculorū de vno ad aliū. si eū intuitus fuerit: transit. Pustule q; male ⁊ multe de vno qnq; ad aliū transeūt. ¶ Est insup sūmopere obseruādum: vt ab oibus egritudinib⁹ malū habentib⁹ odorē sani elongentur: ac supra ventum sedeant.

¶ De pestilentia ⁊ eius cautela. Cap. xxv.

Estilentia plerūq; in fine estatis ⁊ autūno accidere solet. Quapropter si in estate multe venerint pluuie: nubes q; ⁊ pluuiarum multitudo nocte ⁊ die pmanserint: ac meridionales venti multi pflauerint: vel aer etiā ita get⁹ fit vt nō moueaf: ⁊ cū ℔ etiā meridionalis ventus: turbidus existat: a carne ⁊ vino ⁊ cōfectiōibus de melle factis: ⁊ a fructibus recentibus: ⁊ dulcib⁹ atq; a balneo ⁊ lauacro aque calide: oiuo abstinendum erit. ¶ In oi aūt comestione: aceto vtendū erit: ⁊ omia in quibus acetum ponitur comedenda. ¶ Rob q; fructuū valde acetosorum ⁊ stipticoꝝ: sicut rob de succo vue acerbe: ⁊ succo ribes: ⁊ granatorū acetosorum: ⁊ malorū acetosorum: atq; de succo sumach et acetositas citri sumenda erūt. ¶ Sirupi pterea acetosi multa q;nitas sepe bibenda erit. ¶ Q; si maxima necessitas carnē comedere cogat galline: ⁊ starne: ⁊ pdices masculini sexus: edus q; atq; vitulus cū aceto ⁊ vue acerbe succo: et sumach ⁊ his similibus conditi: necnō charis: et hulem: ⁊ mosos edi debent. ¶ Si autē in corpore sanguinis aliqua appareat motio: flebotomia absq; mora insistendum. Mansiones q; in quibus est sedendum: frigide esse debent: quarū porte ⁊ foramina a parte septentrionis sint aperta. Est enī possibile vt hoc vtētes regimine a pestiferi aeris dispositione: ⁊ variolis atq; morbillo: nec non attrace ⁊ malis apostematibus: ac febre sinocha: deo auxiliante euadāt. ¶ Preterea cum talis fuerit tpis dispositio infantes ⁊ iuuenes ac corpa habentes crossa: ⁊ colorē rubeū: plus alijs custodiēdi erunt. Q ñ aūt in fine estatis multus fuerit calor: autumnus quoq; valde siccus et multum pluuerulentus extiterit: ac frigus ⁊ pluuia venire tardauerint: mansiones tunc infrigidande ⁊ humectā de pannis crossis aqua asperfis: atq; appensis ⁊ aque in pauimēto dom⁹ rorationē erūt. ¶ A labore q; ⁊ coitu: abstinendum erit. Corpus pterea aqua frigida lauandum et aqua niuis in potu sumēda. ¶ Sauich etiā coctum in mane cū multa aqua: ⁊ pauco cucharo bibendū erit. ⁊ aq in niue infrigidata potanda. ¶ A cibis vero calefacientibus: ⁊ a vino nisi multa frigida tpatū fuerit aq cauendum. ¶ De cucumeribus aūt ⁊ citrolis. atq; cucurbita et portulaca. ⁊ his similibus multū erit edendū. ¶ Summope q; cauendū erit: ne in sole fiat sessio: neq; ieiunet aliquis neq; comestio tardef. sitis etiā nullo mō est toleranda.

¶ Si qs vo i meridie dormire voluerit. in locis quiescat frigidis. Cibaria q; edant q diximus. Pisces aūt si comedere voluerint: sup carbones assatos edāt. Uuas q; in quibus adhuc ē acetositas: sumāt. In tali vo tpe singulis diebus aquā bibere ordei multū cōfert. ⁊ pcipue corpa calida habentibus ⁊ sicca. Hi eni hoc regimie plus oibus alijs indigent. Et ppter hoc ē possibile a febrib⁹ acutis pessimis et calidis in tali tpe euadere. ¶ Quādo autē in nocte mlte aeris apparent apparitiōes coruscationib⁹ similes: ⁊ aeris color hicteritie similis ē. Uenti q; fiant p⁹ q aduentum multi homies ⁊ animalia egrotāt in nocte q; in aere rubij videntur ⁊ splendor: atq; egrotātes cito morte incurrunt. Aer etiā difficulter attrahitur. ⁊ egrotantiū ora fetidum emittūt odorē: ipi q; infirmi multū angustiant: ardoremq; magnū habēt. ⁊ sitim patiuntur vehementē. ac ipsorū ifrigidant extrema. ⁊ vomūt. ⁊ egerūt humores fedos ⁊ diuersos: quando talia adsunt fructus ⁊ olera que in tali nascuntur tpe. sunt dimittenda. ⁊ aqua q in supficie terre est manifesta. bibenda ē. ¶ In māsionib⁹ q; ē morādum: ⁊ aer calidus fugiēdus. Domus pterea q; die aq ⁊ aceto mixtus est rorāda. Et si cū hoc in aere odoris putridi ac fetentis similitudo fuerit: homies cum sandalis et cāphora sunt suffumigādi: atq; aqua rosata rorandi. Domus autē cum costo ⁊ thure ⁊ storace. ⁊ bunch. ⁊ sandal. et cāphora suffumigari debēt. Cibaria vo sint. acetū ⁊ lentes. ⁊ sumach ⁊ hulem. ⁊ succus vue acerbe. Acetū q; cū aqua tēperatū bibendū est. ⁊ vinū dimittendū. In hac q; dispositione sumere in potu oi die vnū de trociscis canphore cōfert. Est etiā aqua cum niue bibenda. ⁊ aque frigide ablutione vtendū. ¶ Unus pterea antiquorū physicorum dixit: q si due ptes aloes sumant. ⁊ croci orientalis: ac mirre vniuscuiusq; aā. pars vna. ⁊ detur eis in pncipio pestilentie cuiq; pondus. xij. alchilat singulis diebus cum vncia vini tempati: maximū affert remedium.

¶ Dixit eni hic se neminē vidisse hanc medicinā in principio mortalitatis bibentē: qui nō euasisset. ¶ Galienus q; dixit. q bolus armenus cū aceto ⁊ aqua habitus: huic dispositioni cōueniēs est. que tiriaca diacignes eidem valde cōgruit. ¶ Conferi preterea pdicte dispositioni: si in tēpore aeris putrefacti suffumigatio cū costo: thure ⁊ storace: ⁊ xiloaloes ⁊ bunch atq; sādal. et cāphora. ⁊ mirra fiat

¶ Accidit q; vt in aliqbus annis in vere: squinantia sepe multos inuadat: que mala ⁊ etiā pniciosa existat. Oportet itaq; in hoc tempore egritudinem peruenire cum flebotomia: ⁊ sanguinis extractione: ventosis in crurib⁹ positis: et ventris solutione: ac gargarismis qui singulis diebus ac noctibus: cum aqua rosata fieri debent in qua sumach madefactū fuerit: ⁊ cum rob morarum ⁊ nucum.

¶ Contingit etiā vt in aliqua hyeme multotiens apoplexia. vel paralisis: ⁊ egritudines istis similes eueniāt. Est igitur necesse vt cum talis fuerit annus: frequēter euacuetur corpus cum pillulis. quas in harum egritudinū capitulis nominabimus. ⁊ gargarismis: atq; sternutationib⁹

et vnctionib⁹ totius corporis ex oleis que ibi nominabi
mus. Libus q̃z erit minuendus. ac subtiliandus.

¶ De regimine corporis ꝓm tempora. Cap. xxvj

Oportet vt in vere flebotomia ⁊ ventris solutione preueniendo succurraf: ante q̃z calor irritef. minus q̃z in ipo vinũ est bibendũ et caro comedenda. Diaqz dulcia minus sumẽda. et ꝑcipue hoc obseruare debent: quibus egritudies ex repletionib⁹ accidere cõsueuerunt. decet etiã vt cibis subtilib⁹ et infrigidantib⁹ in eo cibenf. qbus in estate vti ꝓsueuerunt. ¶ Cum autẽ venerit estas mor⁹ minuaf ⁊ labor: solitq̃z min⁹ apponẽdum erit. ⁊ cibaria calida ⁊ grossa relinquẽda. Vtẽter etiã nõ sel' cibo repleri dz: sz mltis vicibus diuisus: sumẽd⁹ erit. Et aq̃ frigida ẽ bibẽda ⁊ ĩ ablutõe vtẽda. Sauich q̃z cũ aqua coctũ: cũ çucharo est potandũ. In potu ꝑterea ĩ mane sumi debet nix cũ çucharo: ⁊ sirupus acetosus. ⁊ iulep. ⁊ rob de fructibus acetosis. ¶ Res aũt frigide ⁊ cibi cũ aceto ⁊ sumach cõpositi ⁊ charis: ⁊ hulẽ et res acetose comedi debẽt. A dulcibus autẽ ⁊ vnctuosis atqz acutis ⁊ salsis est abstinendũ: sed acetosis ⁊ insipidis ad temperiẽ cõseruandã ẽ vtendum. Vino q̃z tanta ẽ admisceda aq̃. vt q̃si aq̃ sentiaf: vetus vero ⁊ forte dimittaf. ¶ In autũno vo fructuũ cõestio miuẽda ẽ q̃z to pl⁹ pose ẽ et obseruandũ in meridie soli aliq se opponãt. Caput q̃z in nocte ⁊ mane a frigore custodire debẽt. ¶ Caueant etiam ne aquã bibãt frigidã. vel lauẽtur cũ ea. ⁊ a labore similiter ⁊ coitu abstinere debẽt. Aqua vo tepida se lauẽt et obseruẽt ne in locis dormiãt in qbus corpus horripilationẽ patiaf: neqz post cibi dormiant repletionẽ. Aqua ẽt frigida nõ lauenf: ex qua corpus horripilef. ¶ Et nõ oportet vt vomitus ꝓuocef: qr in eadẽ hora febrire facit. Caueant preterea ne famẽ vel sitim patiãf. vl' cibo vns hora repleantur vel aq̃. Vinũ autẽ talr tẽpatum bibãt: vt animam delectari faciãt. stomacho vo neqz tensionẽ neqz graueditiẽ afferat. In ipso q̃z corpus ꝓm plẽs res sine intermissione custodiaf ⁊ regaf. sicut in estate gubernari consueuit vsqz ad pluuiarũ aduentũ. Que postq̃z aduenerint. a multo malo nocumẽto securos reddũt. Si autẽ contigat autũnum longũ ⁊ estiualẽ fore: custodia maior erit obseruanda. Tota autẽ intentio in custodia autũni: esse debet ĩ humorũ repressione ⁊ tpamento maior. q̃z in ipsor⁹ euacuatione cũ ventris solutione ac flebotomia. Qd̃ si ĩ autũno aliq̃ cõtingat egritudo: cito ei cũ medicina anteq̃z augmentef. subueniendũ ẽ. Huius ei tpis egritudines male sunt ⁊ pessime. ¶ Ad vltimũ autẽ tota intentio sit ĩ corporis humectatione. In hoc ei tpe hoc plus existit necessariũ q̃z etiã in estate. Hoc nãqz tp̃s ꝑ sue cõplexiõis malignitate errorẽ nõ tolerat regimis. neqz largis pmittit vti cibis neqz dietã despicere. ¶ Hyems autẽ regimis errorẽ atqz ciborũ largitatẽ tolerat. Et postremo hyems ꝓsuat sanitatẽ. vnde in ea egritudinẽ nõ incurrũt absqz magni erroris cã. In q̃ a mula vẽtris solutiõe caueri dz. Oportet q̃z vt si quando febres in hyeme commoueantur: cito eis cum medicina subueniatur ⁊ proprie cum euacuatione. Hec namqz febres plerumqz ex repletione accidunt ideoqz ⁊ crescũt ⁊ fortiores fiũt si nõ in principio euacuẽtur. Qui autẽ frigide est cõplexionis: calidis poterit nutriri cibis. sicut sunt allia: ⁊ cepe. ⁊ alia calida q̃ cibis causa condiendi ⁊ saporẽ tribuendi ãmiscenf. vt pipe ciminũ finapi eruca ⁊ his filia. ¶ Sed q iuuenis fuerit ⁊ calde cõplexionis cõueniẽtius est. vt ex eis min⁹ accipiat. vel oio ea dimittat. Ista enĩ si in hyeme egrotare eum nõ fecerit egritudinẽ acutã: in veris ꝓncipio vel in ei⁹ fine facient nisi ei cum flebotomia aut ventris solutiõe subueniatur. ¶ Ille ꝑterea q in tempe hyemis multa auide ⁊ simul in stomacho recipit: atqz q bonorum cibariorum multitudinem cum vino suscipit: sibi cito cũ flebotomia subuenire debet. Qui autem cibis grossis vtitur ⁊ malis: ventris solutione sibi succurrere cogitur.

¶ De regimine infantis e pregnãtis Cap. xxvij

Pregnans ab oibus cibis in qbus est acuitas ⁊ amaritudo abstinere debet: vt iunt cappares ⁊ lupini atqz oliue imature ⁊ his similia. ¶ Omnia etiã q̃ vrinã ⁊ mẽstrua ꝓuocãt. vitare debet. sicut sunt cicer ⁊ faseoli ⁊ precipue ruta. ¶ A saltu q̃z atqz pcussione. ⁊ casu custodire debet. ⁊ ꝑcipue ĩ pregnationis ꝓncipio ⁊ in fine. ⁊ a coitu oino remoueri debet. Nã hoc totũ multotiẽs abortũ cã existit. Nutriri itidem debet cibis subtilib⁹. humorũ bonorũ generatiuis ac nausee repressiuis: ⁊ os stomachi corroborãtibus. sic ẽ caro galline ⁊ pdicis ac edi. de vino etiã boni odoris parũ bibat: qd̃ tpate fit aquatũ. Jeiuna q̃z in potu sumat rob de fructibus acetosis ⁊ stipticis. cũ qbus paꝯ de trociscis xiloaloes accipiat: vt nauseam atqz alguaa reprimat: motu ⁊ exercitio vtaf tpato ⁊ caueat sibi ne in balneo vel in sole longam facit moram. Cantilenas vo ⁊ iocos atqz eaque delectationẽ afferunt. necnõ sõnũ augere debet. rebꝰ q̃z odoriferis circa caput ⁊ faciẽ. ac suffumigatiõibus vti debet. ¶ Cibum q̃z alleuiet atqz in die multotiens comedat: neqz cibo semel impleaf. Si autẽ appetit⁹ multũ destruatur de rebus acribus parũ est ei tribuẽdũ: vt sunt cepe ⁊ finapi ⁊ his similia: que disgregãdo appetitum commouẽt. ¶ Masticem etiã atqz olibanum masticare cõuenit atqz citonia ⁊ granata: necnõ mala maciana ⁊ citra comedat. ¶ A malis autẽ cibis sibi caueat: ⁊ ne mala cibaria ⁊ diuersa in stomacho misceat custodiri debet. Est ei possibile vt cum hoc regimĩe in pregnatione egritudinẽ euadat. Qd̃ si ipsã infirmari ꝓtingat: oportet vt sine flebotomia seu ventris solutione medicef: vel maximo timore ac multa diligẽtia fiat: ad hoc vt fetus remaneat: ⁊ partus fit facilis.

¶ De alleuiatiatõe ꝓtus ⁊ regimĩe ꝓturiẽtis. Cap. xxviij

hoc fit c

Cum hora partus appropinquauerit partura in balneo mitti debet: ac in tina singulis diebus sedere: ⁊ ventrẽ atqz dorsũ cũ oleo inungere: cibaria q̃z bonum habẽtia saporẽ ac leni entia: ei sũt tribuenda: sicut issidabegi ⁊ aluia factũ de çucharo: ac oleũ de amigdalis recens. ¶ Cum autem partꝰ aduenerit hora: dorsum inungi debet cũ oleo de lzeiri et oleo sambacino calefactis. Cui etiã femur ⁊ ylia atqz ypocondria inungi debent. ⁊ ex eis in vuluã erit mittendum. ¶ Ipsa q̃z paulatim incedere debet: que postq̃z parũ ambulauerit sedeat. ⁊ pedes equaliter tendat. deinde vero sup vtrosqz se simĩ eleuet. Dolor autẽ partus si fortis fuerit: nares ⁊ os apprehendendo se premat. Obstetrix q̃z dorsum ei⁹ eleuet: atqz ylia ⁊ mirach eius inferius ꝑmat. Et si diu taliter se habuerit issidabegi vnctuosum de pullis factũ in quo adeps pinguis galline ac anatis ponaf: in potu sumat ⁊ vinũ boni odoris bibat. ¶ Qd̃ si partus fuerit durus: ⁊ ne parturiens moriatur timeatur: detur ei aque in qua fenugrecũ ⁊ dactili cocta fuerunt libra vna: in qua anteq̃z detur: parum olei amigdalarum dulcium ponatur. Que non vna vice sed duabus vel tribus bibẽda erit ne euomatur. Post hanc autẽ aquã trociscos de mirra accipiat. Et si adhuc etiam multum constringaf. succum rute sumat vel altich. geusir. galbani. omniuz ana equaliter accipiatur de quibus due dande sũt dragme. ¶ Qd̃ si delicata fit mulier que harum medicinarum odorem multum ferre valeat: pondus vnĩ⁹ aurei de algalia in vino bene redolente dissoluẽdum erit. ⁊ in potu ei dãdum. Ipsa quoqz cum succo carnis ac bono vino ẽ corroborãda. ¶ Secũdina vero si remãserit. sternutatio cũ condisinares apprehendendo est prouocanda. Qd̃ si hoc modo nõ exierit secundina: ad medicinas quas nominabimus erit reuertendum dando eas. Suffumigatio quoqz cum mirrha ⁊ lzina ⁊ lzeisir ⁊ sulfure facienda est. ¶ Ex istis autẽ cum felle vaccino mixtis fiunt pillule: quarum vna post alium in igne mittaf. qui ignis fit in focu

lari: quod magna scutella de terra foramen in medio habente cooperiatur. Foramini autē huic vulua supponat vt fumum recipiat. Hoc enī fumigiū fetum expellit mortuum. Qd̄ tunc fieri debet. cum fetus mortuus fuerit ⁊ nō mouetur: vel nō mouet fortiter. ¶ Q; si post partū sanguinis fluat multitudo vnde vires destruant: subueniendus est ei cum his que in capitulo de mēstruorum retentione nominabimus. Corroborari quoqz debet cū aqua carnis et vino bono: ⁊ atibu. ¶ Sāguis v̄ o si nō seqt̄ ptū vl' paꝗ fluat suffumiganda est parturiēs fumigijs suprascriptis: de quibus etiā in vuluam mitti debet: ⁊ medicari debet cum medicinis quas in capitulo de menstruorum puocatione dicturi sumus. Hoc autē nō est dimittendū nec vilipendēdū nisi macra fuerit ⁊ debilis. Ex hoc enim generantur multotiens egritudines dure ⁊ male.

¶ De regimine infantis. Cap. xxix.

Infantis aures statim post partū pmendē sunt. Qd̄ etiā postea multotiens ē faciendum. ¶ Est preterea obseruandū: ne lac aures ingrediat cū lactat: ⁊ vt pallatū cum melle tangatur et nares cū aqua calida ⁊ oleo semp mūdificent: atqz mucillagies emūgāt. Ipse q̄z pri⁹ sp fricād⁹ postea iūgēd⁹ē. ¶ Et mēbra similr eius sunt in vnāquāqz partē tendenda. et fascia cingenda. ¶ Sūt etiā rectificanda eius membra caput videlicet. ⁊ nares ac frons. Hoc enī regimine sicu stodiatur: multas euadet egritudines. ¶ Mammillas q̄ qz taliter fugat: ne ei⁹ vēter tendat: neqz multa ex eo egrediatur ventositas: ⁊ vt nō accidant ei dissolutio ⁊ pigritia neqz somnus longus neqz de latere ad latus reuoluat: ⁊ nō ploret neqz vomat. Qd̄ si istarū significationū aliq̄ appareat diutius solito a mamillarū suctione abstinere cogatur: ⁊ tēpus dormitionis augeat. ¶ Postea vero in aq̄ cala balneet: ⁊ māmillarū suctiōe vni⁹ solito vtat: deinde v̄o ad suā reducat cōsuetudinē: cui de medicinis somniferis parum est dandū: vt diu dormiat. ¶ Cuna itidem ei⁹ equaliter ē mouenda. Qd̄ quidē fieri ꝓuenit post mamillarum suctionem. ¶ Oculi quoqz eius in primis natiuitatis diebus panno sunt operiendi. Et est sūmope cauendum: ne in loco sit multum luminoso ⁊ radioso: ante eus tamē vitree margarite: ⁊ panni diuersos habētes colores appendi debent. ¶ Cantilenis q̄z que vocibus ꝓferunt extensis: ⁊ quietis delectationem facientibus ante eum ē vtendū: nō asperis neqz raucis. ¶ Postq̄z vero loquendi hora appropinquauerit: nutrix eius linguā frequēter fricet. Suprorem tamē lingue partē cū salgēma ⁊ melle fricare debet. Et hoc precipue est faciendū cū loquela tardatur. ¶ Ante ipm q̄z frequēter est loquendum ⁊ verba facilia: ⁊ leuia est docendus. ¶ Cum autē natiuitatis dentium tempus appropinquauerit: gingiue singulis diebꝰ cum butyro ⁊ adipe galline sepe sūt fricande: ac ordeum super eas trahendum. Guttur q̄z ⁊ spondiles colli: frequenter cum oleo inungi debent. ¶ Qd̄ si eius venter solutus fuerit: ventri supponat emplastrū qd̄ de cimino et rosis cū modico aceti ⁊ aqua madefactis fiat: lacti q̄z gūmi arabicū ⁊ bolus armenus sūt ammiscenda ⁊ danda ei. ¶ Uenter vero si stringatur suppositoriū de melle cocto: et baurach vel de melle cocto ⁊ stercore muris cōfectum ano est supponendū. ¶ Cum autē ad tempus puenerit in quo comedere incipiat: fiant de simula: ⁊ lacte ac çucharo magdaliones glandibus similes: ⁊ infanti manu tenēda dentur: vt cū eis ludat ac eos sugat: ⁊ gradatim disponatur ad aliqd ex eis trajiciendum. ¶ Caro quoqz q̄ est ī pectore teneri pulli vel pdicis: est ei tribuenda. ¶ Post q̄z autē hoc bene sape ceperit. atqz ex eo comedere ⁊ appetere inceperit: suctio māmillarum paulatim minui incipiat. In nocte q̄ z eas sugere nō pmittat: deinde gradati perducatur ad hoc vt in die nō lactet. ¶ Est etiā valde obseruandum ne in ipe calido ablactetur.

¶ De electione nutricis ⁊ ei⁹ regimie. Cap. xxx.

Nutricem oportet esse iuuenē colorem habentem clarū. Que cū sit alba rubedinē habeat ammixtā: neqz sit partui ꝓpiqua: nec ab eo multuz remota: neqz lesionē habeat: neqz infirmitati sunt preparata. ¶ Māmillas q̄z habeat magnas: et pectus amplum ac pinguedis corpis: mediocritatē teneat. ¶ Ipsa ꝓterea neqz salsa comedat: neqz acuta: neqz acetosa: neqz stiptica: neqz tabeguil vtat: in quibus ē fortis caliditas: neqz porris. neqz cepis. allia q̄z atqz erucā, et ꝓcipue apiū oīno dimittat. Nō enī cōuenit nutrici: vt ei appropinquet omnino. ¶ Nutriēda vero est cibarijs de tritico ⁊ rizi factis: ⁊ carnibus iuuenib⁹ ⁊ bonis: ⁊ coctura bene conditis. ¶ A coitu autē ⁊ mēstruorū puocatiōe sibi caueat. ¶ Qd̄ si ei⁹ minuat lac: pultes de farina fab aꝗ vel rizi vel panis de simula ficci: ⁊ lacte ⁊ çucharo facte ad sorbendū tribuant: qbus parū seminis feniculi sit ammixtū. ¶ At si lac ei⁹ valde crossum fuerit cibus erit subtiliandus. Ipa q̄z parū laborare cogenda est. Cui insuper syrupus acetosus ⁊ vinū subtile dari debēt. ¶ Multū autem subtile si eius lac fuerit: cibaria fortia ⁊ crossa cum augmēto ei danda sūt: somnusqz augmētandus. ¶ Qd̄ si infantis venter solutus fuerit: nutrici de his que ventrem stringant dandū erit. Cui neqz dulcia: neqz vnctuosa: sūt tribuenda. ¶ Qd̄ si in corpore infantis bothor apparuerint nutrici aqua ordei det: que neqz dulcia: neqz calida comedens: cum almeçeçet nutriat ⁊ flebotomet. Infans q̄z si iam quatuor ꝓterijt menses ventoset. ¶ Lac antē qd̄ melius iudicatur est cui⁹ vna gutta sup vnguē distillata: neqz multū subtilis ⁊ currēs: neqz crossa cōspicit: ⁊ cōgelata: bonū habens odorem ⁊ saporē ⁊ dulce. Salsum autem lac: vel male olens nullo modo nutrimento infantis est conueniens.

¶ Sūma de regimie aliarū etatū. Cap xxxi.

Pueri cum flebotomia vl' forti ventris solutiōe: nequaqz sūt medicandi. Cū ventosis autē ⁊ ventris ex aqua fructuū solutione: eis erit subueniendū. ¶ Qui ex necessitate custodiendi sunt: ne multū de cōfectiōibus mellis: vel fructibus comedere pmittant: ne multas incurrāt egritudines. ¶ A lacte q̄z atqz caseo necnō cibis crossis: abstinēdi sunt: ne in eorū veficis lapis generet. Quibus semia melonū excoriticata cū çucharo sūt tribuenda: vt vrine instrumēta mūdiācent ne lapidis ibi generatio fieri incipiat. ¶ Ipis quoqz cibis multū repleri: nō est pmittendū: neqz cibos sumere pmittantur: donec prim⁹ cib⁹ sit digestus: ⁊ ex stomacho exierit. Qd̄ ideo faciendū ē: vt a scrofulis sint securi. ¶ Adolescētes autē ⁊ iuuenes: ab acutis infirmitatib⁹ sūt custodiendi: eos flebotomādo: ⁊ ipsorū vētres soluēdo. Quibus fortiter reprimētia statim ex quo acutarum egritudinū in ipsis apparuerit significatio: danda erunt anteq̄z egritudines pficiantur ⁊ augmentent. ¶ Senes vero sic conseruandi sunt: vt ad eorū corporū euacuatō nē cū medicis magis intendat q̄z cū flebotomia. Quorū corpora ne ad malū deueniant: sūt conseruanda ipsorum minuendo laborē: ac coitū: vt suorū corporū vires diu pdurent: ⁊ nō balneent spatio longo. ¶ Qui autez sunt in senio a labore atqz coitu: necnon flebotomia: nisi magna imminente necessitate sūt renouēdi. Qui cibis bonis suauem habentibus saporē: ac facile digestibilibus sūt alendi. ¶ Sepe quoqz balneis vti debent: ac multū dormire. Reb⁹ēt odoriferis facie ⁊ caput inficere: aꝗz suffumigationibus vti: ⁊ quiete ꝓuenit: ea quoqz exerceāt: que multum delectari faciunt. ¶ Uinum ꝓterea tēperate nature subtile atqz clarū bibant. Qd̄ ⁊ aquā mediocriter habeat ammixtā: ac tpate ab eis sumat. Si autē si hoc regimine tali modo custodiantur: possibile est vt ad decrepitā tēpe longo deueniant atqz ad ptisim: ⁊ vt eorū corpora: neqz deijciantur: neqz destruant.

¶ De probatione medici. Cap. xxxij.

Notate medici hoc cap.

v **Alde ꝓsiderari** debet: in quibus vitā suā expendit medicꝰ et in qbus illud qd de suo preterijt tēpore exercuit: atqz de quibus stando solus cogitat. Si enī sue vite spacium medicorū ac physicorū libros pscrutando preterijt. et iusqz studium est quādo solus stat: eos diligenter intueri bona de eo haberi potest suspitio. Qd si vite sue spaciū in alijs qz in his quorū fecimꝰ mentionē studendo pterijt ac solus stando in cantilenis z instrumentis musicis delectat. inebriari quoqz atqz his similia concupiscit: suspitio mala de eo haberi potest. ¶ Postqz autē scituz fuerit qꝯ ipse frequenter libros intueat considerandum erit: qualis sit eius astutia atqz ingenium z an cū loquacibus et oppositorib⁹ sit cōuersatus: z si in eo sit potētia pscrutādi z medicandi vel nō. Et est etiā pquirēdum si cum predictis hominibus quos pdiximus diu societatē habuerit. z si ab eis sit adeptus pscrutandi z medicandi virtutē.

¶ Obseruari etiā debet si ea q̄ legit intelligit vel non.

¶ Postqz autē eū libros legere ac intelligere notū fuerit: an in infirmorum cura laborauerit: z eis medicatus fuerit: atqz si hoc in ciuitatibus famosis: vbi medici atqz infirmi multi sunt egerit: diligenter erit pquirendum aut nō. Qui autem hec duo habere inuentus fuerit: sapiens erit et alijs preferri debet. ¶ Qd si contingat alicui vnū istorꝯ deesse cōueniēt⁹ ē vt operādi magisterū ei desit: ita tn qꝯ nō penitus eiꝰ expers existat: sed operandi nouerit prem quā vt eā que in antiquorū libris continetur sapientiam prorsus ignoret. Qui enī qd in libris est nouit: atqz imaginatur cū pauca opationis notitia puenier ad id: ad qd multi eorū qui ea que in libris cōtinent non nouerunt. neqz imaginati sunt. nullo modo peruenire poterunt. Qui etiam nihil sciunt nisi qd ab his qui longam societatem habentes: cum eis qui hec in ciuitatibus famosis vbi multi medici sunt: ac multi infirmi. didicerunt: edocti fuerunt.

¶ Si qs ātꝰ huꝰ doctrine nomē sit adeptꝰ q lras nō nouit: vt si lras nouit. verba tamē nō intelligit: nec etiā cū sapiētibus moratus fuerit nō est confidendum in eo. neqz sue sapientie est credendum. Immo sciendum est euz nullo mō posse pficere. Impossibile est enī vnū hominē etiam si longo tempe viuat huius doctrine per se maximam cōsequi partem: nisi fm precedentium incesserit regulam. Huius enī doctrine quātitas vite hois mensurā multum excedit. Qd non in hac tantū doctrina: verumetiā in pluribus inuenitur doctrinis. ¶ Qui autem de hac doctria vsqz nunc aliquid sunt consecuti: non pauci fuerunt: neqz in breui hec consecuti fuerunt: sed fuerunt mille etiam mille annis hoc adepti fuerunt. Quorum libros siquis frequenter perscrutatus fuerit: in breui omēs videre videbit: ac si illis mille ānis vixissent. z illorū labore mille annis ptulisset. Sed si eorū negligant libri: homo in vita sua quātū pscrutari poterit: aut eiꝰ experimēta vel inuenta quā mensurā habebunt etiam si omnibus hominib⁹ sit doctior atqz acutior. Quapropē si qs libros nō pscrutat ac egritudinū formas nō itelligit anqz eas videat: qz uis ipas mlionēs videat: dimittat eas: qz eas nō cognoscit. et absolute ptrāsit eas: nlomō aliquid ex eis intelligendo.

¶ Expletus est tractatus quartus.

Tractatus. v.

77. continens capitula.

¶ Capitulū primū de furfuribꝰ

2 De casu capillorum.
3 De generatiōe capillorꝯ i locis i qbus illō volit
4 De cōseruatōe capillorꝯ qui cadūt z de medicatione initij caluij.
5 De scissuris extremitatū capillorum
6 De crispandis capillis.
7 De planandis capillis.
8 De nigrificādis capillis.
9 De regie eius q vult ne canities ad ipm properet.
10 De rubefactōe capillorꝯ z faciendis eis glaucis.
11 De albificandis capillis
12 De rebus q capillos radicinis radunt.
13 De illq capillos destruunt semel
14 De illis que destruunt odorem psilotri.
15 De illis que prohibent. adustionē psilotri a corpore z sanatōe eiꝰ qd iam adussit.
16 De sahafa.
17 De albificanda facie et cute subtiltanda: z clarificanda
18 De rubificanda facie.
19 De illis que colorem citrinant.
20 De illis que denigrant colorem.
21 De illis que delent pannum.
22 De medicandis lentiginib⁹ magnis z paruis.
23 De illis que auferūt cicatricem vlcerum.
24 De illis que auferūt ruborem in facie existentem
25 De illis que auferūt viriditatē ex percussione factam quādo in loco neqz nocumentum remāet: neqz color neqz pus: z est necesse vt viriditas illa resoluat
26 De illis que auferūt alguassen
27 De illis que delent vestigia variolarum et vlcerum
28 De pruritu z scabie et magnis pustulis
29 De sare
30 De alhasas
31 De impetigine.
32 De morfea alba.
33 De morfea nigra:
34 De albaras
35 De lepra
36 De ficubus vel celsis.
37 De natiuitate palpebrarum
38 De pediculis in palpebris existentibus.
39 De ordeolo
40 De gesse exīte i oculo.
41 De eminentia oculorū.
42 De fetore narium.
43 De fetore oris
44 De illis que occultāt odorem vini: z frangūt ex ipso.
45 De illis que occultant odorem allioꝯ: z cepa rum z porrorum
46 De illis que ꝓhibēt fluxum currentē ab ore apud somnum
47 De illis que abstergūt dentes et destruunt alhasa.
48 De illis q ꝓhibent corrosionem dentium.
49 De illis que ꝓhibēt dētes motos cadere.
50 De supfluitate aurium purganda.
51 De illis que auferunt fetorem ascellarum.
52 De illis que prohibēt sudorem pedum.
53 De illis que sudorem totius corporis bene redolere faciunt.
54 De diminutione fetoris vrine z egestionis.
55 De custodia corporis mortui ne foetet. et ne cito putrefiat.
56 De illis que ꝓhibent ne puerorum testiculis et puellarum mammillis ꝓperet magnitudo.
57 De eis que accidunt in vnguibus de feditate.
58 De scissuris faciei et labiorum et manuum
59 De tumore z pruritu qui accidunt digitis in autumno z hyeme.
60 De his que incrossant corpus.
61 De his que macrum faciunt corpus.
62 De his que augēt sperma: z que valēt ad erectionem virge.
63 De illis que calefaciunt vuluam
64 De illis que addunt in desiderio.
65 De sanatione illius qui in fine coitus ilico egerit.
66 De sanatione illius qui ex nimio coitu debilitatur.
67 De illis que diminuunt sperma z virge erectionem.
68 De illis que ingrossant virgam.
69 De his que constringūt vuluam.
70 De illis que auferūt humiditatem in vulua.
71 De his que calefaciunt vuluam
72 De his que valent ad impregnandum.
73 De his que ꝓhibent impregnari. z que aborsuz faciunt.
74 De his que multum faciunt bibere.
75 De his quecito iebriant.

76 De his q̃ allemiãt ebrietatẽ: ꝛ ex qbus ipa cito auferf.
77 De curatione ebrietatis.

¶De furfuribus. Capitulũ. j.

r **Urfures** remouenf cõtinue abradendo caput ꝛ fingulis inungẽdo nocibus: ꝛ poftea in mane cum multa calida aqua abluendo in balneo vel in domo. ¶Que fi nõ fuffecerint: cum farina ciceris: ꝛ femine altee: ꝛ aceto tribus lauetur diebus. ¶Similiter quoq; cum aqua in qua ficla cocta fuit ꝛ baurac pauco: caput eft abluendũ. Ablutio fortis in ablutione furfurũ. ℞. farine ciceris. ʒ.100. farine fenugreci: furfuris triticei: baurac panis nitri albi ꝛ triti: fin apis: oium. afi. ʒ. j. ß. althee. ʒ. x. misceanf oia cum pauco aceto ꝛ aqua: ꝛ vna quaq; hebdomada lauef caput ex ea. ¶Q. fi poft p̃dictoꝝ adhibitionẽ furfures pmãferit oleo rofeo cũ pauco aceto mixto: caput quaq; nocte eft infundendũ. Venter quoq; fuauiter eft femper foluendus.

¶De alopicia. Capl'm. ij.

c **Ampili** capitis vel barbe cadũt: locus cũ pano afpo eft fricãdus donec fiat rubeus. Poftea vero cũ cepis fortiter fricef donec patiens in loco illo incenfionẽ fentiat: ꝛ ardorẽ. Qui die illa ac nocte fic manere pmittaf. In mane aũt filr regatur Et fi in loco ampulle appuerint. cũ adipe anatis vel galline inũgatur ꝛ fricatio aliquot reliquaf dieb⁹: donec quiefcat. Et fi tũc pili nafci ceperit: locus multotiẽs abradaf: ꝛ cum panno fingulis fricetur diebus: ꝛ oleo in quo lreifim ꝛ capillus ve. ꝛ camomilla fuerint cocta: inungatur. Qõ hoc mõ fiat. Cuiufq; iftoꝝ. ℥. j. fumaf: ꝛ i aqua pofita: fuauiter vfq; ad diffolutionẽ coquãtur. Quibus difcoctis aqua colef: ex qua libra vna cuꝫ vna lib. olei de ben mifceatur: que fuauiter vfq; ad aque confumptionẽ coquatur. Qõ aũt remanet: ab igne deponaf: ꝛ vfui cum opus fuerit referuetur. Si aũt pili ex hmõi medicinis non nafcantur egroti regimen eft inquirendũ: quo in precedẽti vfus fuit tempore ac corporis difpofitio qualis in ea hora fit inuefigandũ: quẽadmodũ in capto de cognitiõe humoris in corpore dominãtis: ꝛ in capto de virtutibus ciboꝝ ꝓtinetur. Et fi cognitum fuerit ipm cibaria flegmatis generatiua frequenter comediffe. color quoq; cutis a qua pili cadunt albedini attinere videaf: pillule dande funt quarũ defcriptio. ℞. turbith albi puluerisꝫ pigre. afi. ʒ. x. collogntide. ʒ. iij. ꝛ tertiam. Ex his tritis ꝛ cribellatis ac oleo inunctis: informentur pillule ex quibus. ʒ. ij. vel triũ pondus: ter in menfe vel quater tribuatur. ¶Patiens quoq; nutriendus eft cum cibis bonorum humorum generatiuis. Poftea vero reuertendum eft ad medicinas cũ quibus idem locus edificari folet. Q; fi patiens cibos colere rubee generatiuos edere confueuerat: ꝛ color atq; etiam corporis difpofitio hoc idez fignificauerit: pillule ifte q̃s nominabimus multotiens erunt dande: ipfiufq; regimẽ ad ea que humorem generant frigidum reducendũ erit.

¶Pillulaꝝ confectio. ℞. mirab. citrinoꝝ: rofarũ rubeaꝝ afi. ʒ. ß. aloes fcotrenfis. ʒ. j. fcamonee. ʒ. quarta pars: ex his omnibus fiant pillule: ꝛ pro vna potione dentur.

¶Q; fi patiens cibis coleram generantibus nigram vti cõfueuerat: ꝛ color atq; loci obfufcatio: ꝛ eius afpitas hoc idem monftrauerint: locufq; vehementer ficcus extiterit apoçima de epithimo: ꝛ epithimũ cũ fero: ꝛ hijs fifta que coleram nigram expellere confueuerunt ficut in capitulo de melancolia dicturi fumus: danda funt: patiens quoq; bonis vtatur cibis: ꝛ poftea ad medicandum eundem locum redeundum erit. ¶Epithima pilos in infirmitate alopicie renafci faciens. ℞. fpume maris. ʒ. x. baurach furfuris euforbij. afi. ʒ. ij. ftafifagrie: cantaridarum. afi. ʒ. j: omnia cum oleo veteri mifceantur: ꝛ poftq̃ locus cum cepis fricatus fuerit: epithimetur. Et fi in loco apparuerint ampulle: per aliquot dies dimittantur: ꝛ cum anatis adipe: ꝛ vnguẽto de ceruſa curenf dõec fedẽf. Poftea vo hoc idem reiterandum erit fi neceffe fuerit.

¶De generatione piloꝝ in locis denudatis. Cap. iij

r **Ibarbe** vel cilioꝝ pili exiles ac molles fuerint: locus fricandus ex fpuma maris: ꝛ cinere lreifon: cum oleo veteri mixtis fingulifq; noctibus ex eis inungẽdus. Patiens quoq; vinum forte bibat. Cuius regimen ad ea que temperate calefaciunt reducendũ eft. ¶Ad idẽ alta ꝓfectio: que etiaꝫ fortior exiftit. ℞. olei de ben. ℥. j. cantaridaꝝ alas ꝛ capita abfcifa habentũ. ʒ. iij. cõficitur fic: cãtarides trite in oleo mittuntur: deinde oleũ cũ ipis in olla parua pofitũ fup lentũ ignẽ: cũ ligno frequẽter cõmifcẽdo coquaf: donec ipm infpiffetur: poftea ab igne depofitũ reponatur: cui parum mufci: vel vmbre: eft ãmifcẽdũ vt bene redoleat. De quo fi locus fricatus fuerit donec veficas habeat apparebit citiffima pilorum natiuitas.

¶De conferuatione piloꝝ ne cadant: ꝛ ipfoꝝ elõgatione ꝛ curatione mitij caluitij. Cap. iiij.

a **Blutio** faciẽs capillos lõgos: folia açedaragi: fumanf: ꝛ capillus veneris viridis: ꝛ mirrha: ꝛ mirabol'. emblici: ꝛ ponanf in ablutione: ꝛ cooperiaf caput ex ea: poftq̃ ꝛ aqua madefactuꝫ fuerit in qua emblici fuerunt pofiti. ¶Alia ablutio capillos faciens longos. Aqua in qua ficla cocta fuerit: fumiaf in qua parũ finapis ponatur: ꝛ cum ea capilli lauenf poftea vo inunganf oleo ꝛ augmentabunf. ¶De his autez que capillos cadere ꝓhibẽt: oleũ eft mirtinũ cum frequẽter capilli eo inũgunf. ¶Eos etiam cõfirmat: fi laudanũ in vino refolutũ equali menfura cum oleo mirtino fit admixtũ cum frequẽter eo vtuntur. f. vt capilloꝝ radices eo in nocte fricenf: ꝛ poft in mane balneũ ingreffus qui pattitur: cum aqua calida eos lauet. ¶Oleũ capillos cadẽtes retinens. Emblici: ꝛ folia mirti fumanf: ꝛ in aqua coquãtur vfqꝫquo aqua turbida fiat. Poftea huius aque libra vna: ꝛ olei onfancini. lib. j. accipianf: ꝛ mixta ad aque cõfumptionẽ coquanf. Poftea vo ei qõ ex decoctione remãfit. ℥. j. laudani in vino refoluti addatur: ꝛ capilloꝝ radices: ex hoc oleo fricenf. ¶Oleum capillos facies rigidos: ꝛ etiam nigros: fi eo inunganf. ℞. folioꝝ mirti: foliorum papaueris ruffi: capill. veneris fpice nardi: caperi feminis ficle: feminis apij emblicoꝝ. afi. quantũ vna manu capi põt. Hec aũt omnia in tribus libris aque donec ad vnam redeant libram coquẽdi funt: ꝛ poftea colanda deinde colatura hec cũ vna libra olei allreiri eft miscenda: ꝛ vfq; ad aque confumptionẽ coquẽda. Cui poftea admifcẽda funt. ℥. ß. acacie: ꝛ tantundẽ cineris corticis pini: deinceps vo reponendũ fingulis diebus: ꝛ ex eo iunctio eft faciẽda. ¶Medicamẽ prohibẽs caluitiũ ꝛ curans qõ ex eo iam incepit. ℞. capilloꝝ veneris: folioꝝ mirti corticum pini thuris. afi. partes equales. Que affari debent donec teri poffunt: poftea vo ãmifcenf eis laudani ꝛ mirre. afi. quantũ de vnoquoq; fupradicioꝝ ex qbus cũ vino veteri ꝛ oleo de femine raffani mixtis caput in nocte epithimetur: ꝛ in die lauetur. Et affiduetur: hoc enim caluitium fanat inceptum.

¶De fciffuris extremitatũ capilloꝝ. Cap. v.

r **Icapillis** hoc euenerit accidens: aqua ꝛ oleo concuffis donec bene cõmifceantur: frequẽter erunt inungendi. Cũ mucillaginibus quoq; viſcofis: eos lauare oportebit: ficut eft ea que fit de femine lini ꝛ pfilij: ꝛ folioꝝ fifami: ꝛ que iftis fimilantur. ¶Q; j. fi ifta non fuffecerint: quies: ꝛ comeftio ꝛ balnei vfus ꝛ potus augmentari debent. Si autem cõtingat vt cum hoc in corpore fit pinguedo: ꝛ fit eius figura pulchra: ꝛ hoc accidens paruum exiftat: a medicinis defiftendum erit. Si autem magnum fiat: frequenti ventris foluttone vtendum erit: ꝛ flebotomia facienda: cibaria quoq; ac vinum funt minuenda.

De crispatione capillorum. Capl'm. vj.

Capilli frequēter sunt fricandi cuz folijs sidre albe z gallis. Res fortis ad istud farina fenugreci: z mirra z semina iusquiami albi trita z sidre z galle ac calx z merdasengi: sumantur z ex omnibus capilli fricentur.

De his que efficiunt capillos planos. Cap. vij.

Hac medicatione eis est vtendū quibus capillorum curantur fixure: z inunctio ex oleo sisamino tepido est facienda. Super capillos quoqz aqua calida sepe est fundenda.

De nigrificatione capillorum. Capl'm. viij.

Umatur tertia pars vnius lib. gallax z inungantur oleo: z fricentur donec nigrefiant z findantur: deinde accipiantur eris vsti dragaganti. aā. ʒ.s. salis gēme. ʒ.ij. aluminis. ʒ.j. terantur omnia in modum collirij: deinde aqua calida ad moduz masse conspersa: quatuor horis fermentari permittantur z caput z barba prius abluta cuz aqua calida z postea exiccata: manibus perfricando liniantur. ex predicta medicina: z folia desuper ponantur ne medicamen deficcetur Que postqz per sex horas sic permanserint: cum aqua tepida lauari debent.

Tinctura alia. Sumantur merdasengi z calcis non extincte amboz partes equales: luti quātum de p̄dictis duobus ceruse quātū de omnibus. Ex his omnibus aqua conspersis inungantur capilli: z folijs desuper cooperiātur. Et postqz per tres horas taliter manserint: cū aliquibus lauentur mucillaginibus: pueniet enim ex hoc nigredo pulchra.

Tinctura alia merdasengi z calx sumantur: z super ea sextuplum aque fundatur: z in sole sic manere per tres dimittantur dies frequēter cōmiscēdo. deinde aqua hec coletur: z mittat in ea lana: que si denigretur bona est. Sin autem sic nō eueniat: in hac aqua sexta pars merdasengi z calcis vt prius iterum ponat. z manere pmittat. Quod tamdiu fieri cōuenit donec lana imissa tingat. Postea vo alchāna cū aq predicta conspersa fermētari pmittat: de q tinctura faciēda est: denigrat em pfecte: z valet ad anusfi ex lana in hac aqua intincta piloz radices fricentur.

De regimine capilloz ne cani cito fiant. Cap. ix.

Epe aliqbus hoibus cani cito intēpestiui videlicet inasci solent: a lijs aūt tardari sue cōplexionis causa. De his aūt que canitiē tardare faciūt est hoc. s. vt de trifera minori in mane frequēter sumatur. Cuius descriptio. Re. mirabol. nig. lzebul. belliri corū: emblicoz omniū aā. ptes equales terant: z oleo inunganf z cū melle ꝓficiant: de qua singulis diebus i mane ad nucis magnitudinē sumi debet. Maior aūt ps eoz qbus nutrimentuz fit fit lzalagie z assature. Abstinere aūt ꝓuenit a lacte z a cibis habētibus micas panis admixtas: z a pultibus quesunt multū spisse. z a frumento cocto: z ab his q ex melle cōficiunt z a potu aque nitis: z a multe aque potu. Vinū aūt vetus z purū modice bibēdū est: vel ydromel. Ea qz q salmuria ꝓdiunt z sunt salsa edenda sunt: z panis in almuri nabati est intingendus z de eo parū a ieiunio est potandū. Sicla p̄terea cū sinapi comedat. Qt si hoc vtēs regimie calore infestet: cū aceto z sirupo acetoso ipm reprimat. Multus etiā balnei vsus cū aqua ac cgit⁹ minui debēt. Hoc qz sumope est cauēdū ne capilli aq rosata infundant: z p̄cipue si camphorā habuerit admixtā. Et si qñ hoc factū fuerit studendū est vt deficcent. Unguētis qz vtendū est: in qb⁹ spēs cane z odorifere ac stiptice ponunt sicut est oleū qd̄ dixim⁹ Qt si ge ad h̄ multū anhelauerit, ordinatū ad electuariū d̄ anacardis accipiendū tēdat qd̄ in hyeme incipiendū erit.

De tinctura capilloz rubea vel subrubea. Cap. x.

Umantur lupinoz tritoz. ʒ.x. mirre. ʒ.s. aloxāti. i. flo. salicis fecis vini siccate z assate. aā. ʒ.iij. deinde cinis sarmentoz accipiatur: z aqua sup eū fundat. z p noctē vnā sic dimissus coletur. z ex hac aqua p̄dicte ꝓficiant medicine. Postea vo capilli ex eis inuncti. p noctē vnā dimittant: ac deinde lauentur. Qd̄ iterū itaqz iterū similiter faciendū est: z fient prius rufi: postea vero rubei.

De albificandis capillis. Capl'm. xj.

Umantur stercus irundinū z enula ficca z mes z semina radicū z seminа vefrim ficca z sulphur z flos capparis siccus: z ex his oibus cum felle vaccino z aceto collectis inungātur capilli. postqz cū sulphure fuerint suffumigati: z non lauent sed dimittāt sic: z post hoc suffumigent cū sulphure: qd̄ multis ꝓuenit fieri vicibus. Postqz aūt albificari ceperint: oleo sambacino frequēter sunt inungendi.

De his q auferūt capillos z que subtiliāt z que euellūt z que eoz phibent ortum. Capl'm. xij.

Alcis albe z vehementer acute: z cineris coclearis maris partes sumant equales: arsenici citrini triti vt alcohol octaua vnius partis supradictoz. Hec oia cū aqua in mortario trita. p duas horas sic manere dimittant. Ex qbus sic pactis pili sunt inūgendi aut ex spuma marina z gipso: hoc idem fiat. Ista qz bona existunt. De his p̄terea q capillos subtiliāt est vt cinis vitū vel baurach: in psilatro mittat. de quo cutis sepe est fricāda. Que post psilotri ablutionem cū ordei farina vel fabarū vel molonum seminis est fricanda.

De his que penitus auferuut pilos. Cap. xiij.

Alx fortis fortis sumat: sup quā sextuplū aque fundat. z per tres dies sic dimissa colet. postea vo i hac eadē aq sexta ps calet ponat: z sic p tres regatur. His gestis sexta pars arsenici citrini triti in p̄dicta aqua mittatur: z tamdiu sub sole dimittat: donec penna immissa depiletur cum extrahitur. Postea aūt corpus ex lana in hoc medicamie intincta fricetur. Istud enīz cito abradit pilos. post hec vero oleo roseo locus inūgendus erit. De his autem que capillos hoc modo destruunt est vt euellant pili: z inungat locus psilio z aceto multis vicibus: atqz ex iusquiamo z opio z aceto. Aut locus depilatus sanguine ranarū que in aqua morant que non mouent: inungat vel sanguine testudinis: vel inungat locus depilatus oleo in quo stellio coctus fuit: vsqz ad omnimodā dissolutionē: aut oleo in quo eritius coctus fuit: aut inungatur ex castoreo z melle: multis vicibus pilis quaqz vice prius euulsis. De his aūt que pilos in femore z barba atqz ascellis nasci nō pmittūt nisi post longū tempus: est vt chimolee z ceruse sumant partes equales. aluminis vnius partis medietas: z misceant cū succo iusquiami viridis: vel cum aqua aceto mixta in qua iusquiami semen coctum fuit: z liniantur ex eis loca. Qd̄ multis fieri debet vicibus. Pilorum enim ortus: ex h̄ vehemēter tardat: ac fortasse eoz exitus oio phibet.

De illis que odorē psilotri reprimūt. Cap. xiiij.

Odcus cū folijs perfici z cū scrophis croci hortulani: z cū alchāna z rosis z xiperis: z cum hunc siue separatum siue composite fricari debet.

De his q phibent ne psilotrū adustionē neqz pustula in corpore faciat: z de curatiōe ei⁹ qd̄ adustū est. Cap. xv.

Psilotrū adustionē facere phibet: si nō multū cum eo fricet corpus z cito lauetur: z corpus anteqz ex eo liniat: oleo roseo fit inunctū. Qd̄ aūt ipm in corpe pustulas facere nō pmittit est vt cū aqua calida lauet vsqzquo remoueat: z postea in aq frigida diu moretur corpus: z aqua frigidissima sup ipm fundatur: z ppzie super loca in quibus pustule nasci solent: z adustio fieri. Si autem adustio fiat: lentes excoriticate z trite mixte cum aceto z aqua rosea: z locis adustis epithimate pāno desuppofito ligent. Sed si qñ ampulle

nascant ⁊ caro adurat: cū vnguēto de cerusa: ⁊ vunguentū qd̄ fit ex merdasengi ⁊ oleo roseo ⁊ albumine oui curetur. Hoc quoq; pustulas in corpe fieri ꝓhibet. s. vt post psilotri remotionē cū aceto ⁊ oleo roseo fortis fiat fricatio.

¶ De sahafa: ⁊ sunt vlcera crustas habētia: q̄ in capite nascunt vel facie q̄ multotiēs ficcissime existūt rugose ⁊ albe ⁊ q̄nq; humore abūdātes ⁊ virus ex se fūdūt. Cap. xvj.

h **Ecaūt** curant vētosis in nocra positis: ⁊ aptione alicuius venarū q̄ est in cute capitis vel post aures. Et que illarū maior fuerit aperatur. A rebus q̄q; acutis ⁊ salsis ac dulcibus abstineat. Et alatur cibis insipidis ⁊ bonis. ⁊ si patiens tolerare poterit venter cū apoçimate de mirabolanis ⁊ aloe ⁊ scamonea soluēdus erit. postea vo epithimatib⁹ epithimādus erit.

¶ Epithima ad sahafa cū recens est ⁊ in corpe fit infantis Uene de curcuma alchana aristologia merdasengi: cortices granatoꝝ sumant: ⁊ ex his oibus tritis ⁊ cū aceto ⁊ oleo roseo mixtis epithimet locus. ¶ Cū aūt sahafa vetusta fuerint: sumāt sal ⁊ calcātū adusta: sulphur ⁊ terra argenti viui: galle vene de cucurma merdasengi aristologia. omnia hec trita cum aceto ⁊ oleo roseo commisceantur ⁊ epithiment. Sed cum sahafa sicca fuerit ⁊ alba frequēter fricāda erit cū oleo ⁊ cera ⁊ adipe anatis: ac aqua calida lauāda ⁊ mucillaginib⁹. Patiēs vo cibis hūectatis semp alendus erit. ¶ Caput purgiū q̄z p nares inijci debet ex oleo de semine cucurbitaꝝ: vel ex oleo de amigdalis dulc. vel violato. ⁊ his similibus. Et si egritudo ad curandū grauis fuerit: locus scapellandus erit vt sanguis effluat: cui medicaminis acuti puluis supspargēdus erit: donec radicitus euellat. Postea vo cū vnguēto rubeo qd̄ cōficitur ex merdasengi ⁊ aceto ⁊ oleo: ⁊ venis de curcuma medicet. De his aūt q̄ sahafa mollē remouēt penit⁹ est fricatio cū aceto ⁊ sale ⁊ vsnē viridi multotiēs facta. Hec em̄ eā remouet ⁊ penitus destruit.

¶ De his que facie albificant ⁊ cutem subtiliant ⁊ faciem claram ac lucidam efficiunt. Capm xvij.

s **Umātur** farina ciceris ⁊ fabarū ⁊ ordei ⁊ amilū ⁊ dragagā. ⁊ semen rafani ⁊ cū lacte conspergātur ⁊ ex eis facies in nocte epithimetur: ⁊ aqua calida in qua viole ficce cocte fuerint ⁊ furfur in mane lauetur. Hoc decem noctibus fieri debet. ¶ Sumera alia conueniens ⁊ fortis. Sumantur amigdale excorticate ⁊ amilum ⁊ dragagan. ⁊ commisceantur oia cū aqua croci hortulani: ⁊ ex eis epithimet facies in nocte ⁊ lauet in die cū aqua in qua viole ficce ⁊ camomilla cocte fuerint. ¶ Aut sumant amilū ⁊ drag. ⁊ amigdale dulces excorticate: ⁊ cū lacte cōspergant ⁊ epithimetur ex eis facies: ⁊ cū cepit ficcari remouet epithima. Qd̄ postq̄z p hebdomadā vnā factū fuerit: aqua calida loc⁹ est abluēdus. ¶ De his q̄ colorē efficiūt rubeū. Cap: xviij.

s **Umera** q̄ colorē vehemētē rubeū facit. R. sinapi albi: arsenici rubei ptes equales. Hec trita cū lacte cōspergant: ⁊ ex eis p hebdomadā vnā facies epithimet: ⁊ sit epithima leue ⁊ subtile. ¶ Sumera alia. R. croci orientalis rubee cū q̄ tinctores ungūt: thuris myrrhe mastices ptes eq̄les: succi cepe que vocat bulbus tūs vt ex eo possint ꝓfici. Et ex hac ꝓfectiōe facies in nocte liniat ⁊ in die lauet. ¶ De his vo q̄ colorē faciei rubeū efficiūt est cicer: ⁊ ficus: ⁊ mala granata dulcia. ⁊ carnē comedere ⁊ vinū rubeū ⁊ grossum potare: ⁊ eis q̄ ex melle fiūt vti: ⁊ cū aqua calida dulci sepe lauari ⁊ ouoꝝ vitellos edere ⁊ assam. Est. n. in alitr colorē facienti rubeū ꝓprietas: qd̄ etiā in alijs inuenit sil'r. ¶ Medicamen colorē faciēs rubeū. R. ysopi ficce. ʒ. x. croci orientalis. ʒ. iij. çucchari. ʒ. xiij. ex his fiat puluis. de quo singulis diebus due sumantur. ʒ.

¶ De his que colorem citrinant. Calm xix.

e **Xhis** q̄ colorē efficiunt citrinum sunt in locis morari calidis: ⁊ aq̄s bibere q̄ nō mo-
nentur: ⁊ aceto in comestione frequēti vti: faciēq̄z cum cimino sinapismare. Alçardach quoq̄z facie reddit citrinā ⁊ comestio luti: ⁊ vigilie multe: ⁊ tristari. ⁊ cibo in quo de cimio multū sit admixtū vti: vt frequēter ipm adorare colorem efficiūt citrinū: ⁊ qui in domo in qua multū est ciminū iacet citrinitatē incurret faciei.

¶ De his que colorem denigrant. Cap xx.

o **Oponi** soli: ⁊ comedere ex cibis salsis: ⁊ dimittere balneationē. Et de his que superficiem nigredine afficiunt: est vt cuz psilotro ⁊ merdasengi epithimet. Fortiter em̄ eius denigrabitur color: qui remoueri nisi duriter nō poterit. Quē si remouere fuerit necesse: cū aceto in quo vsnem recens decoctū fuerit: locus lauetur atq̄z lacte acetoso: ⁊ cū citri acetositate: ⁊ farina ciceris ⁊ aceto multis fricetur vicibus. Sumere q̄q; multis diebus sunt faciende: donec ad suā reuertatur locus dispositionē. Eoꝝ preterea q̄ colorē denigrant: est origanū frequēter comedere: ⁊ mirabolānis vti ꝓditis.

¶ De illis que delent pannū. Capm xxj.

q **Uod pannū** remouet est faciē cū semine raffani epithimare: vel cū semine eruce: vel cū fece croci hortulani decocta: donec ingrosset: costo ⁊ cinamomo tritis: ⁊ ex ea cōspersis epithima faciendū: vel sinapi sumatur ⁊ cum ficubus teratur: ⁊ ex eis locus cum aqua calida infusus faciei supponatur donec rubescat: ⁊ medicamen ipsi adhibeatur. ¶ Et est obseruandū ne facies vulneret: sed cū dolore inceperit medicamen est auferendū: ⁊ locus quiescere permittēdus. ⁊ postea ad medicamē est redeundū. ¶ Medicamen qd̄ pannū remouet. Machael ⁊ amigdale ⁊ semina melonū sumant ⁊ excorticent oia: ⁊ terra argenti viui equali mensura: ⁊ ex eis fiat epithima: vel machael semina: ⁊ amigdale ⁊ bdellū molle terant cum aceto: ⁊ fiat ex eis epithima. ¶ Medicamē aliud remouēs pannū. R. lupinoꝝ. se. raffani. se. eruce. costi. amigdal'. amaraꝝ. baurach. piperis. ⁊ bdellij. equalia pondera. confice sic bdellium in aqua acerdech dissoluatur: ex quo alie medicie cōspergātur. ex q̄bus fiat epithima.

¶ De medicādis lentiginib⁹ nigris ⁊ puis. Cap. xxij.

e **Xeisque** lentigines auferūt siue sint parue siue magne cū sunt accētes: sunt flōmare: ⁊ colerā nigrā a corpore frequenter expellere: serūq̄z cū epithimo: ⁊ epithimi apoçima bibere Qd̄ similiter fieri cōuenit: cum pannus epithimatibus remoueri nō pōt: ⁊ postea ad epithima redeūdū. ¶ Epithima ad lentigines magnas ⁊ paruas: faria lupinoꝝ ⁊ amigdalis. amar'. excorticate ⁊ baurach ⁊ semen raffani sumātur. ⁊ ex eis cum mucillagine fenugre. ꝓfectis: facies finapismetur. q̄ tū prius cū pāno aqua calida infuso madefiat aut medicamine vti volens de balneo egrediat. ¶ Aliud epithima. farina lupinoꝝ ⁊ amidgl'. amare ⁊ semē caulis sumant ⁊ ex his oibus cū lacte ficulnee collectis epithima fiat. ¶ Aut fiat emplastrū ex sapone: ⁊ cū pungere ceperit lauet locus: ⁊ inūgatur ex oleo amigdalino: postea vo iterū vt prius sapo apponat: vel ex amoniaco dissoluto epithima fiat. aut mabdach: dissoluat cum mucill'. fenugre. ⁊ epithimet. Omne aūt epithia qd̄ ad neruos facit: ⁊ ad lētigenes magnas ⁊ puas ⁊ ad pānū postq̄z patiēs balneū exierit: aut locus cū pāno aqua calida infuso multotiens hūectat⁹ fuerit: donec rubeus fiat ⁊ subtilis faciēdū erit.

¶ De illis q̄ auferūt cicatrices vulneꝝ. Cap. xxiij.

v **Ulnerū** cicatrices ex merdasengi cuz oleo roseo albificato epithimande sunt atq̄z anatis adipe p epithimate i eis vtendū est. Super quas etiam emplastrum diaquilon: vel de fermento ponendum est. Eis quoq̄z emplastrum de pane similagines cum dactilis mixto factum: superponi debet.

¶ De illis que auferunt rubozem in facie existentem. Capitulum. xxiiij.

b **Hic** egritudini confert balneū sepe ingredi: ⁊ aquā calidā facie sua quotidie coopire: ⁊ infronte flebotomtā facere: sanguisugasq; locis supponere: ⁊ loca ꝓ̄ fortiter fricare cū panno donec sanguis ab eis fluat: postea cum sale ⁊ aceto: deinde cum unguento rubeo. qd̄ ī capl'o de sahapha noiauim⁹ inūgere. Huic quoq; egritudini ꝓfert si loca sapone epithimata sic dimittant. donec sapo suctionē faciat. ⁊ postea cū aqua calida lauent. Qd̄ multis vicibus fieri conueniens est.

¶ De illis q̄ auferūt viriditatē ex pcussione frctā qñ in loco neq; nocumentū remanet neq; calor neq; pus ⁊ est necesse vt viriditas illa resoluat. Capl'm. xxv.

c **Tamin** loco neq; vuln⁹ neq; calor vllo mō post pcussionē remāserint: ⁊ fuerit necessariū viriditatē ibi existentē remouere: loco folia caulis: vel rafani: vel mentastri viridis: supponant qd̄ duob⁹ alijs fortius existit. Emplastrū forte ad idē. Sumant arsenici citrini: lapidis lzullzul ana ꝓtes eq̄les thuris pars media: ex his oibus tritis fiat epithima multis vicibus. Et melius est vt cū succo coriandri epithimet. hoc em̄ est epithima vltimū. Aut fiat epithima ex solo arsenico citrino: vel cum amoniaco.

¶ De illis que auferunt alguasen. Capl'm. xxvj.

d **Ocus** cū melle anacardi epithimādus est donec ī loco fiat postula. Que postea curanda est: ¶ Aut fiat epithima ex unguēto corrosiuo: qd̄ in adurēdo calidi ferri vicem tenet ⁊ est scriptum in capl'o de medicis adurētibus. Post hec aūt locus cum nitro: ⁊ aqua calida lauādus est: ⁊ fricādus: deinde gummi de botim cū melle dissolutū loco supponat: qd̄ ꝑ tres sic manēs dies nō dissoluat: postea vero eo remoto locus sale optime fricet: ac deinde epithimet ex medicamīe qd̄ pcussionis signa ac casus delere diximus. De hoc aūt epithimate decies in die locus erit liniendus: ita tñ q̄ nihil de eo inde remoueat: sed vna eius pars alij supponatur. Qd̄ postq̄ ꝑ tres dies ꝓtinuos factū fuerit: locus cū nitro erit lauēdus. Rursus vo ad idem regimen redeundum erit. ¶ Hoc enim oino destruit.

¶ De illis q̄ delēt vestigia variolarū. Cap̄. xxvij.

f **Ex variolis** signa remanserint nigra ⁊ cū facies supficie fuerit eq̄lia: in eorū cura his erit vtēdū: quibus in cicatricū ex vulneribus curatiōe vsi fuimus cū sinapismatibus facīē albificātibus. ¶ Qui si loco ꝓcaua apparuerint: corpus impinguare: ac remouere necesse erit. Et si nigra fuerit ⁊ ꝓcaua vtraq; ꝑdicta necessaria erūt. De his preterea q̄ variolarū delēt signa: ē balneo ⁊ sinapismatib⁹ freqn ter vti. ¶ Epithia validū ad signa variolarū ⁊ pustularū delēda. Rl. merdasengi muraba: radices arundinū siccas farinā ciceris ossa vetusta farinā ricī: semina melonū excorticata: semina albē costū: hec oia cū mucillaginibus senugreci: ⁊ seminis lini. cōmisceantur: ⁊ ex eis facies sinapismetur.

¶ De pruritu ⁊ scabie ⁊ magnis pustulis. Cap̄. xxviij.

g **Labies** ⁊ pnstule his valde accidūt: q̄ cibaria sanguinē corrūpentia frequēter edunt sicut sunt salita: vel sulcita q̄ sale cōdiuntur: ⁊ taguebil calā: aut allia vel mel. siue vinū vetus purū bibūt eis q̄ accñt: q̄ sepe laborāt ⁊ vigilāt ⁊ balneo nō sepe vtunt. Quib⁹ ꝓfert prius vti flōmia: ⁊ post potiōe mirabolanorū citrinorū. ʒ. sumant. ℥. s. memirefin. ʒ. ij. epithimi sene semis fumiterre. aā. ʒ. s. seminis scariole: anthere polipodij absinthij. aā. ʒ. iij. oia ī trib⁹ libris aq̄ donec ad vnius libre duas redeant ꝓtes: coquātur excepto epithimo qd̄ in fine decoctiōis tm̄ admiscendum erit. Post hec oia manib⁹ fricata colent. In quorū colatura tereniabin ʒ. x. ponant. Si aūt tereniabin nō habeat ꝑ eo çucharus rosatū vetus ponat que multis bibat vicibus. ¶ Pillule ad pruritū valentes ⁊ scabiē. Rl. aloes mirabo. citrinorū aā. ʒ. i. scamonee rosarū rubearū. aā. ʒ. quartā partē. Fiāt ex eis pillule: quarū potio sit dosis vna. Que multis sumende sunt vicibus. ¶ Postq̄ aūt corpus flōmia ac ventris solutione euacuatū fuerit: potio ista quotidie erit dāda. Rl. pruna damascena. xv. tamarindorū a seminib⁹ mūdatorū çucharī al. aā. ʒ. x. Super ista due ꝓtes libre aq̄ bulliētis fundant ⁊ ꝑ noctē vnā dimissa fricent: ⁊ colent: ⁊ ī potu sumant. Si aūt coquātur fortius opabunt. Istis quoq; qñq; addunt sene: ⁊ fumus terre: ex q̄bus quotidie. ℥. iiij sunt bibēde. ¶ Electuariū ad scabiē ⁊ pruritū valēs. Re. mirab. citrinorū partē vnā: sene fumi terre. aā. partē medtā: succi absinthij q̄stū ad eorū sufficit conspersionē. Aliquotiēs aūt addit huic medicine: absinthij: q̄stū q̄rta pe mirabolanorū ⁊ ꝓficiūtur oia cū melle: ⁊ sumat ex ea quotidie: q̄stū est auellane magnitudo. ¶ Confert ꝑterea pruritui sicco in aqua cala balnearī: ⁊ corp⁹ in balneo ex aceto: ⁊ oleo roseo: ⁊ succo apij ꝓfricare. Serū q̄ʒ cū mirabolanis ⁊ çucharo in potu sumere auxiliat. Si aūt ex frequēti corpis euacuatiōe remediū nō subsequat egroto quotidie in mane ⁊ in sero post solis occasum: triticū fractū coctū cū multa aqua ⁊ çucharo albo in potu est tribuendū. Lac quoq; vaccinum acetosum potare debet. ¶ Qui aūt scabiē patit ⁊ pruritū: ab omni re salsa: ac dulci: ⁊ acuta abstinere debet. Holera aūt frida ⁊ res acetosas: ⁊ leues carnes edere debet: vinū q̄ʒ si bibat: multū sit mixtum aqua.

¶ Epithima scabie sicce conferēs. Rl. baurach costi. salis condisi. aā. ʒ. i. figie. ʒ. vij. aceti ⁊ oleo rosei qd̄ sufficit ad hoc vt corpus ex eo in balneo epithimari possit. Qd̄ postq̄ limitū fuerit maneat sic: ⁊ postea lauet. ¶ Epithima ad scabiē humidā: Rl. argentū viuū extinctū: cathimiā argenti oleādrū ꝓdisi alchali merdasengi. Ex his cū aceto ⁊ oleo roseo mixtis: fiat epithima: ⁊ ꝑ totā noctē sic maneant. In mane vo balneū ingrediat patiēs: ⁊ cū aceto ⁊ vsnē viridi fricet: postea aūt cū aqua lauet cala. Et his gestis aqua frida sup ipm fundat: ⁊ oleo iunctus roseo egrediat. ¶ Scabiei q̄ʒ vetuste multū auxiliat ꝑ vnā quāq; trium dierū sumere aloes pōdus vni⁹ aurei. Qd̄ iterū trib⁹ intermissis dieb⁹ est faciēdū. Q; si ex h̄ excoriatio euenerit: curāda erit: h̄. n. scabiē destruit ⁊ pruritū. ¶ Epithima ad scabiē: qd̄ bonū exñs ⁊ validū: neq; ampullas facit: neq; adustionē. Rl. merdasengi attramēti citrini: pōdera eq̄lia hec ꝑ hebdomadā vnā ad solē frequēter cū aceto terātur: ⁊ postea reponant ex q̄bus cū necesse fuerit fiat epithima. ¶ De sare vel safre. Capl'm xxix.

q **Vando** hec accidit passio sanguinē minue. Et si vēter mollis fuerit da succum ḡnatorū muçorū. Si aūt sicc⁹ fuerit vēter: da potiōes que ꝑdicte sunt: ⁊ mitte patientē q̄tidie in aquā calidā ter ⁊ da ei cibaria q̄ recipiūt acetū ⁊ oleū ⁊ amigdalinū oleū: tafeā q̄ʒ cū oleo amigdalio: atq; chart: ⁊ musos ei dabis ⁊ his filia: huic ꝑterea egritudini ꝓfert lac acetosum: ⁊ auxiliat trocisc⁹ de spodio vl' trocisc⁹ de cāfora cū succo ḡnatorū. Q; si hec passio pmaxia fuerit solue vētrē ex apoçimate mirab. citri. ⁊ si cū hoc fortē patiat adustionē: terat ḡnatū cū cortice suo: ⁊ exꝑmēdo extrahat succ⁹ ī q̄ çucharū al. ponat ⁊ ad bibēdū tribuat. Huic ꝑterea egritudini ꝓ⁹ert sumē serū: ⁊ potare cū iulep: se. portulace atq; psilij aā. ʒ. iij. ⁊ cibarijs vti q̄ cum aceto ⁊ sumach fiunt: ⁊ sumere ptisanā: ⁊ lac acetosum.

¶ De albasab. Capl'm xxx.

h **Esudatio** nō egredit: nisi ex sudoris multitudie. cui in fridis morari domibus: ⁊ aq̄ frida ⁊ dulci lauari: focaq; in q̄b⁹ desudatio oriri solet: ex aqua frida: ⁊ rosea: ⁊ oleo inūgi remediū afferūt. Huic ꝑterea egritudini confert: postq̄ exorta fuerit: cū croco hortulāo: ⁊ venis celidonie ⁊ aceto ⁊ oleo ros. epithimari. ¶ Alchāna q̄ʒ ⁊ sal sumant ⁊ cū aceto misceant. ex q̄bus loca in balneo epithimet: qd̄ donec vna ꝑtranseat hora sic dimittat. postea vo lauet. ⁊ sic cuʒ

furfure fricetur. ¶De impetigine. Cap. xxxj.

Impetigo quasi incipiens fuerit: neq; in carnis pfundo fuerit fixa: sanari poterit si cum adipe galline: vel anatis: vel cū cera: ⁊ oleo aut dragag. vel pruno⁊ gūmi aut oleo de frumento: vel cū butiro cocto vel crudo fricef. ⁊ cum hoc etiā dulcis aqua tepida sup eā fundaf: atq; a cibis qui colerā generāt nigrā abstineat qui patif. ¶Qt si iam carnis pfunditatē occupauit: ⁊ in ea asperitas ⁊ cortex apparent. Corpus cū flebotomia ⁊ apoçimate de epithimo: ac sero cum epithimo: necnō ex his oibus que iā i scabiei capitulo diximus: ⁊ in melācolie capīo dicturi sumus: euacuari ꝓuenit. ¶Sanguisuge pterea loco sunt supponende. Qui post ipa⁊ suctionē aqua calida lauandus est ⁊ pmēdus. Saguisuge aūt multis vicibus pdicto modo sūt adhibende: qd eovsq; fiat: donec qcquid ibi est superfluitatis: fugēdo penitus remoueat. Et post hec epithima de sahapha locis imponanf. Que si non suffecerint: locus tamdiu fortiter fricetur: donec sanguis ab eo fluat. Et deinde acuti medicaminis puluis desup spargatur. Quod eovsq; fiat: donec caro sana ⁊ rubea appereat. Postea vero curetur cū vnguēto donec sanef. ¶De his aūt que impetiginem auferūt: est fricatio que fit cum citri acetositate: ⁊ amoniaco ⁊ aceto: vel cū maſhacumina mixta cū aceto: ⁊ epithimata: aut cū mugad ⁊ aceto. ¶Oleum aūt de tritico incipienti valet impetigini. Qd hoc modo fit: triticū mundū sumaf. ⁊ in pixide vitrea vndiq; ex argilla inuoluta ponaf. Cuius os cum pila ex filis eris facta opilef que in pdicto pixidis collo ꝓstringaf: ne frumentū ex pixide exire pmittat cuj eius caput inferius versum fuerit. Postea sumatur testa in qua ignē homines tenere cōsueuerunt: in cuius medio fit foramen per qd pixidis pdicte caput inferius versum transducaf. Et postea circa ipsum acsup stercus vaccinuj siccum ponatur: in quo ignis paulatim accendaf. Sub foramine vero qd est in testa. aliqd vas mittaf in quo qd ex tritico fluit: recipiaf. Ex quo impetigo epithimari conuenit. Est enij hoc mirabile in ipsius curatione.

¶De morphea alba. Capīm. xxxij.

Morphee albe ꝓfert ex sentaragi ide ⁊ semie raffani: ⁊ rubea ac condisi: ⁊ sinapi tritis: ⁊ cum sorti aceto mixtis ad solem fricari. ¶Aut cepa que vocatur bulbus sumatur ⁊ ad solej multotiens quotidie ex ea fricef. Que si nō suffecerint trifere minoris due sumāf. ʒ. atq; turbit puluerī pigre. aā. ʒ. j. col loquinde pars quarta. ʒ. j. hoc singulis mensibus: ter vel quater in potu est sumendū. Alijs aūt diebus qbus nō vtetur hoc medicamine: pondus triū. ʒ. trifere solius continue sumat. Et eo vtatur regimine qd in capīo eorum que canitiem tardant nominauimus.

¶De morphea nigra. Capīm. xxxiij.

Si morphea patif nigram: flebotomādus est: eiusq; venter cuj epithimo multotiens soluendus. Post hec aūt ex semine raffani: ⁊ condisi: ⁊ semie eruce: ⁊ aceto locus epithimetur. Ipsi vero qui patif: balneū ingrediatur frequēter: ⁊ cibis humectatiuis: vtaf ⁊ custodiaf cū regimine melancoliam patientium.

¶De albaras. Capīm. xxxiiij.

Ad albaras curatione eodem vtendū regimine: quo ⁊ in morphee albe cura vtitur quis. Vomitus preterea frequenter dandus est: atq; cibaria deficcantia tribuēda: ⁊ eo est vtēdum regimine qd canitiem tardat. ¶Et ordinatim ppa retur ad electuarium de anacardis sumendum: ⁊ isto vtatur epithimate. Re. sentaragi indi: hebilegi stafisagrie: ventrium cantaridarū. aā. partes equales. Omnia hec cum aqua in aqua rubea sit cocta misceaf: ⁊ ex his postq; locus cuj bulbo fortiter fricatus fuerit: fiat super eū epithima. ¶Huic pterea egritudini: ꝓfert epithimari ex migri serpētis sanguie. Est.n. migri serpētis proprietas hoc operari. ¶Q; si locus in q hec apparet egritudo paruus fuerit: igne erit comburendus. Postea tam diu medicādus: donec adustio temoueatur. ¶Aut cum succa anacardi. eovsq; fricandus: quod ibi vesica fiat: ⁊ caro vbi est albaras corrodatur: deinde vero curandus erit locus: donec sanetur. Vel tingendus erit locus cum his que rubeum efficiunt colorem aut nigrum. ¶Tinctura que locuj albaras ad corporis reducit colorem. Aloxanthus: mirrha: fex vini: macra rubea. alumen sumantur: ⁊ ex istis tādiu multis fricetur vicibus: donec patiens angustietur. Hoc enij locū tingit: ⁊ eiꝰ tinctura viginti permanet diebus. ¶Q; si hec egritudo loca in quibus ventose solent mitti inuaserit: sanguis prius ex eis cum ventosis erit extrahendus: ⁊ post ipsarum remotionem locus ex merda sengi albificato epithimandus: Aut ex rubea ⁊ aceto epithimetur. Aut post sanguinis extractionem ventosa amarici habens succum apponatur loco ⁊ diu ibi stare pmittatur: vel loco post ventosarum ablationej: epithima ex rubea: ⁊ sentaragi indi mixtis cum aqua in qua braçil fuerit coctum apponatur. Si autem huius egritudinis maxima quantitas locum occupauerit ventosarum ventosis postpositis frequens facienda est flebotomia.

¶De lepra. Capīm. xxxv.

Huic egritudini statim subueniatur ex quo incipit: vt sanetur vel reprimatur possibile est. Sed postq; membra vulnerauerit: ac eorum corrumpit figuras: fortasse non sanabitur. Cum igit oculorum albedo obfuscari visa fuerit: vox q; rauescere inceperit: sudor quoq; fuerit fetidissimus ⁊ facies vt vter inflata apparuerit cum forti rubedine: ⁊ nodi quidam in ea fieri ceperint pili quoq; superciliorꝝ subtiliantur succurrendum ei erit. ¶Erit igitur egro in principio subueniendum cum sanguinis extractione ex vna purpurea dextri brachij postea per aliquot dies quiescere permittatur: atq; in his quibꝰ gescit diebus cū carne arietina vel edina nutriatur. Vinum quoq; clarum ⁊ bene redolens ac multum temperatum bibat. ⁊ in balneo quotidie ponatur. ¶Post hec autem de brachio sinistro flebotometur: ⁊ per aliquot dies quiescere dimittatur: ⁊ vt diximus nutratur. Deinceps vero apoçima de epithimo multotiens ei tribuatur. Inter quas licet vna aliā sequatur: quiescendum tamen est. ¶Patiēs preterea cibis alatur humectatiuis: atq; in balneo quotidie ponatur. Et a laboze ⁊ vigilijs necnō ab omnibus cibis a quibus melancoliā patiētes abstinere precipimus custodiatur. ¶Serum q; cum çucharo: frequenter est dandum. Ipse etiam taliter est regendus: vt ille qui sui corporis humectationem adipisci desiderat. ¶Est etiam in balneo cum farina ciceris ⁊ fabarum: atq; cum baurach ⁊ vsnen fricandus: ⁊ aqua tepida frequenter infundendus. ¶Post hec autē ex oleo de semine cucurbitarū: ⁊ violato inungendus: ⁊ sic egrediatur balneum. Cum aūt hec egritudo alicui fortiter adheserit: ⁊ in eo quasi fixa manserit cum viperarum carne medicandus erit. Eius vero corpus qui hac vtitur medicina inflatur: atq; per aliquot dies absq; sensu manet. Sj eiꝰ postea excoriaf corpꝰ ⁊ egredif de sub loco excoriato caro tenera: ⁊ sic ab ifirmitate patiēs curaf: sicut ex antiquoꝝ nouimꝰ recitatiōe: quā verā esse credimus: ac sicut etiā in ꝶ nro tpe nō pcul cōtingit. Retulit.n. mihi qdā se quādā curasse mulierē cū istis medicis: quā lepra tā vehemēter inuaserat: ⁊ sanata est. ¶Curatio lepre cū vipis. Vipere sumanf mōtane de locis in qbus neq; palus ē: neq; lutū: ⁊ eaꝝ capita atq; caude abscindanf: ⁊ quicqd in ventribus est eijciaf: ⁊ lauenf: deinde in olla noua ponanf in qua sal ⁊ anetū ⁊ galāga ⁊ pip ⁊ aq: ⁊ parū olei mittenda sunt. Que tādiu fuut coquēde. donec tota caro dissoluaf. His aūt gestis patiēs ius illud bibat: ⁊ carnem comedat

Et si scotomiam passus fuerit: ⁊ ceciderit: tam sufficit ei. Qd̄ si non acciderit: idem iterū ei dandū erit qd̄ tam diu faciendū est: donec infletur. Cū.n. inflari cepit ac scotomiam pati: iam tunc sufficit ei. ¶ Ego q̄z adolescēti medicatus fui: in cuius facie nodi iam fieri incipiebāt. Cui succurrere incepi cū flōmia: ⁊ vēris solutiōe ex apoçimate epithimi: ⁊ ex pullulis q̄ colerā expellūt nigram: eumq̄z balneū atq̄z tinā frequēter ingredi feci: ⁊ cibaria humectationē facientia dedi. Postea vo getem p aliquot dies ei adhibui nutriēdo eū cibis bonū prestātibus nutrimentum Post quietē vo ad ventrē soluendū redij. Qd̄ totiēs feci: donec plusq̄z quadragesies in qnq̄z mensium: ⁊ paucorū dierū spacio ventrē solui. Quibus pactis pili q ceciderant renasci ceperūt: facies ⁊ color meliorari: oculiq̄z clarescere: ⁊ fuit itegre sanitati ꝓpinquus. Ex hinc aūt qr a nobis recessit regimē quo eum cōseruabamus: ꝑtermissum fuit Post sex vo menses: inueni eum iam penitus sanū. Qui mihi retulit se eo vsum fuisse regimine dum foras erat q̄ a me regi ꝓsueuerat: hoc excepto qd̄ medicinā vētris solutiuam preter serum non sumpsit.

¶ De ficubus. Capl'm. xxxvj.

v **Eruce** remouent si ex foliis mirti multotiēs fortiter fricent. ¶ Aut si cū foliis capparis viridib⁹ vel aceto fricate fuerint. ¶ Vel si ex emplastro qd̄ exituras aperit: vt in suo dicemus capitulo epithiment: aut scarificent ⁊ cū desfregil calidi ꝓfricētur que quidē sunt medicamia acuta: fricatio q̄z ex sale ꝓ aceto in die multotiēs facta ꝓfert. ¶ Aut fiat epithima cū carnefich ⁊ aceto: aut fricent multotiēs cum aceto. Ipm eni eas radicitus euellit.

¶ Vel fricentur ex xilocaractis recentibus de romania.

¶ Verruce aūt multas habētes radices: scarificari ꝓuenit totas radices: ⁊ ea q̄ circa ipas sunt loca: ⁊ sup scarificationis loca pulueré acuti medicaminis spargere: qd̄ tam diu faciendū est: donec tota corrodat ⁊ denigretur. Post hec aūt butirū desup ponatur: donec qd̄ denigratū est auferatur. Quib⁹ ita pactis: ad idē multotiēs est reuertendum: vna vice ponēdo butirū: ⁊ aliō medicamē acutū. Postq̄z aūt penitus corrosa fuerint: locus cū his que carnē creat erit medicādus. Si aūt verrucaꝝ multitudo in corpore exorta fuerit: patientē frequēter flōmia: ⁊ eius: ventrē cuz his que in capitulo de melācolia notabimus: solue. Ipm q̄z cū cibis ⁊ balneo interim duz ista agis: humecta. Et in eius curatiōe vtere eis gb⁹ in lepre sanatiōe vti ꝓsueuisti

¶ De his q̄ palpebraꝝ gñant pilos. Cap. xxxvij.

c **Ollirium** qd̄ palpebraꝝ generat pilos ⁊ spissos facit. Rl. ossiū mirobalanoꝝ combustoꝝ. ʒ.ʒ. fumi thuris. ʒ.iij. spice inde carpobalsami. añ. ʒ.iij. lapidis açuli. ʒ.x. Ex his oibus fac colliriū in quo radius imissus: quotidie inter palpebras trahatur. ¶ Palpebris ꝑterea q̄ñq̄z accidit alopitia: que hoc modo est curanda: radius multotiēs in die i succo cepe intinctus p palpebras trahatur: ⁊ subsequēter colliriū immittat: ⁊ ex aliquo epuhimatū: que nominauimus ibi epithima fiat.

¶ De pediculis in palpebris exñtib⁹. Cap. xxxviij.

p **Alpebre** in primis ab eis mundificētur: deinde cuz aqua ⁊ sale lauent. Postea vo alumen tamen teratur: ex quo cum radio palpebris immittantur. Qt si in palpebris pediculorum fuerit multitudo. facies super aquam calidam sepe ponatur: ⁊ palpebre a pediculis mundificentur: atq̄z ipsis fisef immittatur. Rl. terre argenti viui: arsenici rubei: stafisagrie. añ. partes eq̄les: gumi quartā vnius partis: fiāt ex eis fief. Ex qb⁹ cū necesse fuerit in aq̄ aliqd resoluat i q̄ radius madefactus per extremitatē palpebrarū: ⁊ pilorum radices trahatur: cum subtilitate ⁊ cautela maxima. Quo facto palpebre diu sunt tenende. ne oculum tangant.

¶ De ordeolo. Capitulum. xxxix.

q **Vando** in oculo fuerit ordeolum. i. apostema longum ordeo simile: vel panico: precipe patienti vt in mane frequēter balneetur: ⁊ vt abstineat a cena: ⁊ ne dormiat vētre repleto. Que si non suffecerint: superpone ei parum de vnguēto qd̄ vocatur diaquilon: qd̄ in capitulo de scrofulis notabimus. Aut ceram solue: ⁊ radium in ipsa calida intinctuz: super ipm trahe: vel micas panis cū aqua misce donec fiat massa: ⁊ desuper pone: vel cum figia iunge. Patiēs quoq̄z vt predictū est: balneū frequēter ingrediatur: ⁊ super aquaz calidam faciem teneat.

¶ De Gesse existente in oculo. Capl'm xl.

o **Portet** aliquē post dormitionē oculos aperire nō valentē: frequēter balneum ingredi: ⁊ aquā calidam cum oleo super caput fundere: faciēq̄z vapori aq̄ calide supponē atq̄z oculos cū pāno aqua calida infuso embrocare. Quā preterea ac oleū roseum mixta cum adipe galine resoluta: ⁊ colata simul cōquassent: ⁊ palpebris in hora dormiēdi supponant: aut scariola contusa cum oleo violato desuper mittatur.

¶ De oculis foras preminētibus. Cap. xlj.

f **Jex** vomitu pcedenti aut ex multo conamine: aut ex clamore: vel ex pcussione: vel ex his similibus oculi foras pminuerūt: statim in eadem hora fiat flōmia: ⁊ venter fortiter soluat: atq̄z oculi ex aloe ⁊ litio: ⁊ acatia: ⁊ succo tarataith epithimēt ac reprimant ⁊ in loco repssionis rotula parua de colla ponat: ⁊ stringatur desup: ⁊ patiēs supinus iaceat: ⁊ a strenuitatiōe ⁊ a vomitu sibi caueat. In ore quoq̄z teneat aliqd qd̄ flegma eijciat: ⁊ gargarismū faciat: ac cibaria minuat ⁊ vinū nullo modo bibat.

De fetore narium. Capl'm. xlij.

f **In** naribus malus fuerit odor aluminis mirre: calchanti: gallie partes sumant equales. Hec oia terantur: quibus ita pactis patiens vinū p nares sugat multis vicibus odoriferū: ac deinde de pdicto medicamine in nares insufflentur: vel licinū in eo intinctum ponatur in nares.

¶ Aliud medicamen. Re. calami aromatici: seminū vesrin: seminis rose. gariofil. añ. ʒ.j. galarū mirre. añ. ʒ.ʒ. musci quātum pōderat vnū granū ordei: terant omnia ⁊ medicentur cum eis nares.

¶ Medicamen aliud. Spice inde: gallie: gariofil. añ. ℥.j. coquātur oia in tribus libris vini bene olentis. Qd̄ pnares sugat: ⁊ ex eo gargarismus fiat: licinūq̄z in eo positū naribus immittatur.

¶ De fetore oris. Capl'm xliij.

d **Ens si** in ore corruptus fuerit: aut i gingiuis putrefactio a qbus malus estimatur odore pcedere extrahe dentem. Gingiuas aūt corruptas cura cū calidicō. i. trociscō de arsenico facto ad cōcautatē ⁊ nos iam notabimus. Qt si a palato in os hūor malū habēs saporē descēderit ipmq̄z eger sensu pceperit egrū quotidie gargarizare facias sirupū acetosum cum sinapi. ¶ Postea vo in eadem die fac gargarismū ex vino in quo gariofili ⁊ gallia: ⁊ spica inda ⁊ cipi cocti fuerit ¶ Si aūt cū fetore oris nullū fuerit pdtectoꝝ que notauimus: fac patientē vomere: postq̄z res salsas: ⁊ sinapim: et ficlas comederit: ⁊ bibere idromel. Et da ei de pigra dosses multas: frequētes: ⁊ custodi eū a cibis vnctuosis ⁊ crossis: ⁊ nō comedat nisi frixa: ⁊ ea que in patella coquūtur Panem quoq̄z in almuri de romania intinctuz edat: ⁊ ex eo ieiunus bibat. Ante etiam q̄z comedat: ex rebute ⁊ senethu aliquantulū comedat. Vinū etiā quo vtit ciperum et spicaz: ac gariofil. parūp habeat admixtos. Atq̄z de pillulis istis sumat: quarum descriptio. Rl. gallie: gariofil. cinami: nucis muscate: cipi: spice: corticū citri. xiloaloes. añ partes equales: musci. vicesima vnius partis. Et ex his oibus cū vino bene redolēte mixtis fiāt pillule ad ciceris

magnitudinem:

magnitudinē: ex qb⁹ q̄tidie in mane: tres sumant.z.quas eger parūp masticet ac traijciat succū. ¶ Medicamē pro batū ad malū oris odorē valde ꝓferēs: qd̄ ēt oib⁹ alijs melio⁹ existit: ē apiuz freq̄nter comedere Est.n.medicamē h̄: ad h̄ fortissimuz. ¶ Aliud viridis mirti sūmitas accipiat z fil cū passulis eiusdē quāttatt cui⁹ ipa ē a qb⁹ semia sint eiecta terat ex qb⁹ i nucis silitudinē magdaleōes formē tur: quoꝝ vn⁹ in mane: z ali⁹ in hora dormiendi sumatur.

¶ Dentifricū qd̄ os bñ redolere facit. ℞. spice ciperi: rose: folij gallie: corticū citri: gariofil: amomi: corticū xiloaloes: masticis salis cōbusti: mellis. ana partes eq̄les misceantur z ex eis dentes fricentur.

¶ De his q̄ occultāt odorē vini ac reprimut. Ca.xliij.

f **Iciperi** post vinum masticētur: eius reprimunt odorem. Et si cubebe cū eis fuerint ām ixte: fortius operabuntur: ¶ Aliud medicamen: ciperi: cubebe: zedoaria: masticent: z cum eis dentes fricentur. De his quoqz que vini reprimunt odorem est post eius haustum edere: z proprie res acetosas: vt sunt sinapi: z cepe aceto conditi: z acetum bibere: z masticare coriandrum.

¶ De his qui occultant fetorem alliorum: et ceparum: et porrorum. Capitulum.xlv.

c **Aseus** in parua frusta incisus in oleo frigat onsacino: qui gariofili pulueré hñs aspersuz post supradictoꝝ esum comedat. Aut coriandrū siue recens sit: siue siccū: post ipm fortiter masticetur: ac de ei⁹ succo parū traijciat. Aut fabe vl' lētes assate comedātur. ¶ Aut masticet ruta: z ex ea paꝝ edat. Est .n. eius ꝓprietas hmōi odorez fortiter remouere. ¶ Aut zedoaria masticet: z ex ea parū traijciatur. ¶ Aut summitas alaulaich masticet. Post cui⁹ masticationem parum vini odoriferi in potu sumatur. ¶ Aut menta masticetur siue mentastrum: z post ipa parum aceti sumatur.

¶ De illis que prohibent fluxum saliue currentem ab ore apud somnum. Capitulum.xlvj.

q **Vihoc** infestatur: scariolam recentem cum sale ieiunus multis comedat diebus azuech quoqz ac gargarismum frequenter faciat. Et triferam minorem quotidie bibat: frequentiqzvtatur vomitu. Hic.n.eo penitus remouetur. ¶ Huic preterea egritudini: aquam calaz in mane bibere: z almuri de romania: z vinum coctū in potu sumere: z triticum fractum z assatum sine liquore aliquo comedere cōfert: circa noctem quoqz edere tortellas cum almuri nabati confert.

¶ De his que abstergunt dentes et destruunt alhafa: vel concauitates. Capitulu.xlvij.

d **Entifricium** quod dentes abstergit: et concauitatem remouet. Sal gemma: z spuma maris terantur: z ex eis dentes fricentur. Congruunt.n. ¶ Aliud ciperi: allzali: salis gemme: spume marine: partes sumantur equales: et ex eis tritis dentes fricentur.

¶ Aliud testarum viceorum viridium: vitri de siria allzali: partes accepte equales: optime terātur z ex eis soli fricentur dentes. sed gingiuaruz caro ab eis bene custodiatur. Dentes quoqz cōcauari prohibentur: si singulis diebus cum oleo inungantur.

¶ De his q̄ phibent corrosionez dentiū fieri. Cap.xlviij.

l **Oca** dentium corrosa: mastice repleātur z alumine: vl' dentes qui iam corrodi icepunt eodem muniātur medicamine atqz cum pipere et ciperis tritis fricent: vel galle cipressi: z teste: z fruct⁹ tamarisci sumantur et terantur: et fiat ex eis dentifricium. Q. si corrosio magna fuerit: multosqz inuaserit dentes: venter a colera rubea multotiens est purgandus: z ciba ria q̄ humectāt tribuenda: atqz ab acrimonijs z salsis abstinendum: ac eo est vtendum regimine: quo qui corpis vult adipisci crossitiem: vti consueuit.

¶ De illis q̄ phibēt dentes cōmotos cadere. Ca.xlix.

b **Alaustie** alumen: gallia: acathia: ypoquistidos terantur: z ex eis dentium motorum radices fricentur. ¶ Mirobalanorum quoqz citrinorum: gallarum: emblicorum: aluminis partes sumātur equales z trite cum aceto misceantur: z fiāt ex eis trociści: et cum necesse fuerit: motorum dentium radices ex eis fricentur. Q. si fortiter moueātur: moti cū fanis aurea catenula ligentur.

¶ De superfluitate aurium purganda. Cap.l.

c **Umhora** affluerit dormiendi: oleum tepidum auri infundat: z in mane qui patitur: balneū ingrediat z super lat⁹ in quo ē auris mundanda iaceat: z aurē solio balnei ꝓpi nquā faciat: eāqz ibi teneat: donec ab ea egrediat quicquid exire poterit: z postea qd̄ remansit cū radio cotū iuolutū h̄ite expellat. ¶ Aliud acetum z baurach auri injciant ibiqz postq̄z paꝝ remāserit: expellat. Q. postea in balneo multotiens fieri ꝓuenit: atqz auris in aliq̄ hora sup aq̄ cale vaporez est tenēda. Post h̄ auris cū radio inuoluto ex coto iterius est abstergenda. ¶ Est etiā obseruādū vt balneū sepe ingrediatur: z prohibeatur ne istud multum fiat.

¶ De illis q̄ auferunt fetorē ascelarum. Cap.lj.

l **Ithargirū** albificatū sumatur z cū aqua ro. in qua sit cāphora ꝓspgat. ex quib⁹ trociści facti supi⁹ z iferi⁹ rosis tegant: z sic maneant donec deficcent postea reponant: z ex eis cū necesse fuerit medicamē fiat. ¶ Aut tuthia cū aqua z sale lauata: cū aqua ro. z cāphora ꝓficiat: z vtat ea cum necesse fuerit. ¶ Aut rosaꝝ rub. libra.j. gallie: spice: ciperi: mirre aluminis ana. ℥.j. sumant z ex eis cū aqua ro. trociści iformentur: ex quib⁹ cū necesse fuerit: epithimia fiat.

¶ De illis que prohibent sudorem pedum. Cap.lij.

f **Ipedes cum** alumine in aqua resoluto fricentur: aut cum foliys cipressi: vel cum foliys tamari: aut cū aqua mirti: expresse remouebitur sudor.

¶ De illis que sudorem totius corporis bene redolere faciunt. Capitulum.liij.

c **Ardorum** capita comedant z iuniperi semē quotidie in potu sumat: aut cassia lignea. Corpus q̄z cum trociscis de rosis quos in capitulo de ascellarum fetore nominauim⁹ atqz cū bunch fricetur. Vinum etiā bibat aquatum. ipm.n. bonum facit odorem. Et de apio comedat.

¶ De diminutione fetoris vrine z egestionis. Cap.liiij.

v **Inum** bene redolens est bibendum: z iuniperi semen in horis frigidis comedēdum ac cassia lignea edēda. Cibus quoqz quo vtitur cinamomi: ac galāge multum in se habeat. Fenugre cum vero vel asam siue amudem: z oua atqz erucam: nec nō allia: z cepas: z porros: z sinapi: ac istirgar: nullo modo comedat: z caueat sibi a fastidio.

¶ De custodia corpis mortui ne foteat z ne cito putrefiat.

e **X** collogntida z baurach rubeo fiat sup positoriū: z i ipsi⁹ano pōat capite iferi⁹ exñte z fortiť moueat. postea ipz statuāt rectū eiusqz vētrē pmāt: dōec suppositoriū egrediat. postea de eodez aliud ite ꝓ suppositoriū fiat. qd̄ tādiu faciēdū ē: donec totū stercus qd̄ ē in ventre egrediat. ¶ Et his gestis: aloes: z mirra: achatia: z ramich: z cāphora sumant. z ex his oib⁹ in aq̄ ro. resolutis suppositoriū factū p anū imittat: deinde an⁹ coto in hac iuoluto medicina opilet: z postq̄z i aceto z aq̄ ro. fuerit resoluta oēs ei⁹ iūcture inūgant: postq̄z parū salis eis fuerit ām ixtū. ¶ Marib⁹ q̄z ei⁹ argētū viuum puꝝ injciat. Et deiceps oia ei⁹ foramina: cū h̄ qd̄ dixim⁹ ꝓstrigāt. z ꝓdiat ipm cū aloe: mirra: z gallia: z alumine: z sali equali mensura susceptis. ¶ Omnis preterea mortuus qui super suam iacet faciem ventrem non habebit

inflatum. Et cum in eiꝰ naribus argẽtum ponetur viuũ cerebrum ipsius nõ defluet. ¶De his q̃z que cadauer putrefieri nõ pmittunt: est vt cũ allzutrã liniatur.

¶De illis que prohibent ne pueroꝝ testiculis ⁊ puellarũ mamillis properet magnitudo. Cap.lvj.

c Iminũ teratur: ⁊ ex eo aq̃ ꝓspso emplm fiat qd̃ desup cum pãno lineo in aceto ⁊ aq̃ infuso stringat: neq̃z vsq̃z ad dies tres dissoluat: Quibus trãsactis cepe albissimi terant ⁊ ex eis cũ aceto ⁊ aqua mixtis: fiat emplz desup: ⁊ liget: ⁊ per tres sic manens dies nõ dissoluat: qd̃ aliqbꝰ vicibꝰ in mẽse fieri cõuenit. ¶Duos ꝑterea lapides demesen isimlꝫ cũ aq̃ ⁊ aceto fricari ꝓuenit: ⁊ ex eo qd̃ ab eis resoluit: testicli ac mamille epitiment: hoc nãq̃z eos ꝓseruat. ¶Aut alumẽ cũ oleo roseo terat: ⁊ mamille ex eo q̃tidie inunganꝫ: durabit.n. eaꝝ puitas diu pp hoc medicamẽ. ¶Aut sumãt boli: galla viridiũ tritaꝝ: ana.ꝑtes equales ex qbꝰ cũ melle conspersis epithima fiat. qd̃ postq̃z p diẽvnũ sic mãserit: cuꝫ aqua lauet frigida. Et istud in mẽse plurib⁹ fiat vicibus: puitas.n. lõgo pdurabit tpe. ¶De his ẽt q̃ testicl'os ꝓseruant: neq̃z crescere pmittunt: est vt sumantur chimolee ⁊ ceruse ꝑtes equales: ex qbꝰ cuꝫ succo iusqami ⁊ oleo mirtino ꝓspsis: epithima fiat. Hoc.n. neq̃z testiculos crescere nec pilos in femore nasci permittit.

¶De illis que accidũt in vnguibꝰ de feditate. Ca.lvij.

v Ngues si iteriꝰ curuati fuerit p tres dies ex adipe emplm sup se hẽre debẽt: deinde soluant. Qui si postq̃z ab eis emplm solutuꝫ fuerit ac separatũ: molles inueniant: fricãdi erũt donec sint eq̃les. Et si necesse fuerit ad hidẽ erit redeũdũ: dõec equales fiant. Qd̃ si in vnguibuꝫ cũ ptibꝰ q̃ vt in tinea excorticãt gibbositas fuerit cũ aceto: ⁊ asragi: ⁊ sale: et fece aceti: epithima fiat: vel fiat emplm ex squilla: ⁊ oleo fisamino ¶Ungues ãt q findunt ⁊ ꝑtes scissas ex se emittũt hñtiũ exvẽtribꝰ colera nigra ẽ educẽda: atq̃z corpa humectãda: vngues ẽt cũ cera ⁊ oleo ac adipe ⁊ medulla mollificãdi. ¶Pro citrinitate vo que vnguibꝰ accidit epithima ex semine eruce: ⁊ aceto multotiẽs est faciẽdũ. ¶Sꝫ si pũcta alba in eis apparuerit cũ pice ligda epithimãdi multotiens erũt. Ungues ꝑterea q valde turpes sunt: cũ summo studio ⁊ labore sunt curãdi cũ his que in cura cuiusq̃z supiozis egritudinis diximꝰ: donec molescant ⁊ cadant. Et postq̃z hoc factuꝫ fuerit qd̃ nasci incipiet manu nullo mõ tangat: ne aliqua ei accidat tortio.

¶De scissuris faciei labioꝝ ⁊ manuum. Cap.lviij.

c Imãtur cera citrina: oleũ roseũ ysopꝰ cerotes adeps anatis colatꝰ: amilũ dragg. mucillago seminis citonioꝝ: ⁊ ex eis h mõ vngm̃ ꝓficiat cera oleũ adeps dissoluant: gbꝰ allia addãt ⁊ in mortario tãdiu moueant: donec in vnũ trãseãt corpꝰ Et fiat ex eis fricatio postq̃z fricationẽ patiens balneum ingrediat. Et postq̃z locꝰ fissus mollificatꝰ fuerit: dragg. tritum in modũ collirij sup eũ spargat: ⁊ deinde lauetur ¶Medicamen ad labioꝝ fissuras. Si fissure magne fuerint: terantur galle cum melle: ⁊ fiat ex eis epithima: vel ex fecibꝰ olei ⁊ terbẽtina ⁊ adipe anatis simul cõmixtis: epithima fiat. ¶Aut galle vt collirũ trite terbentine in oleo dissolute ammisceant: ⁊ fiat ex eis epithima. ¶Vel fiat epithima ex terbentina: ⁊ mastice: ⁊ ysopo ceroto: ⁊ melle. Si ãt fissurã habuerint labia q̃ cũ ab aliq̃ re tãgit lesionẽ affert: pãniculus oui iterior ei annectat.

¶De tumore ⁊ pruritu que accidunt in digitis in autũno ⁊ in hyeme. Capitulum.lix.

v Per digitos aqua salsa calefacta: fundenda est. ¶Ipsi quoq̃z in aqua in q̃ ficla cocta fuerit: mittendi sunt: vel sunt inungendi ex oleo de ben vel ex alijs oleis his similibus. Qd̃ si istud magnũ fuerit: emplm ex sale ⁊ ex ficubꝰ tritis ⁊ oleo: vel ex cepis: vel ex vino fiat.

¶De his que ingrossant corpus vel ipinguãt. Cap.lx.

q Ui corpis crossitiez adipisci desiderat: cibis vnctuosis ac dulcibꝰ ⁊ qui multũ nutriũt freq̃nter vtatur: sicut est triticũ coctũ: ⁊ pultes sorbiles ⁊ dure ⁊ ab acetosis: ⁊ salsis ⁊ acutis nisi p sapore cibi: ⁊ vt appetitꝰ meliorez oino abstineat. ¶Dormitiõe q̃z ⁊ gete in domibꝰ frigidis ⁊ humidis freq̃nter vtatur. ¶Cõuenit ꝑterea post cibũ balneari: ⁊ oleo prius inungi: ac postea aquã tepidã sup corpus ꝓijcere. Est ẽt ei ꝑcipiẽdũ: vt añ cibũ subtili vtẽdo deambulatiõe diu moueat: atq̃z a motu veloci abstineat lectꝰ ꝑterea eius sit mollis. ⁊ ioci atq̃z gaudia semp coram eo assistant. ¶Et corpus etiã ante cibũ donec aliquãtulũ incipiat rubere: fricet. ac in die bis comedat: ⁊ post ꝑmã comestionẽ balneũ igrediat. Vinũ q̃z quo vtitur rubeũ sit ⁊ crossum ⁊ nouũ ac dulce. ¶Ex granis etiã q̃ ipinguant: sunt triticũ ⁊ riçi ac fabe. Triticũ etiã coctũ cũ lacte nutrimẽtũ gñat multũ ⁊ spissum. Ius ꝑterea ex micis panis similaginei ficci: ⁊ farina fabaruꝫ: ⁊ riçi: ⁊ lac: ⁊ bahatha: qñ cũ çucharo comeditur: ⁊ caseꝰ recens. ⁊ fructꝰ quoꝝ nuclei tm̃ comedũtur cũ çucharo vt amigdale ⁊ auellane: ⁊ fistici ⁊ lac ⁊ vue recentes dulces oia hec corpꝰ ipinguãt. ¶De his itidẽ que corpꝰ crossum faciunt: sũt caro arietina: ⁊ galline: ⁊ oua assata. ⁊ iudeb ⁊ meliche: ⁊ frani: ⁊ taphea de paucis taguebil: et vino sp vti ac iocis ⁊ gaudijs semp assistere: ⁊ flebotomiaꝫ ac ventris solutionẽ raro facere: ⁊ nõ freq̃nter balneari: nec coire: neq̃z laborare nec sub sole morari: nec vigilare Famẽ q̃z atq̃z sitiꝫ paꝝ pati: corpꝰ icrossare faciũt. ¶Medicamẽ ad ipiguãdũ bonũ. Semina cucurbitaꝝ excorticata optime terant: ⁊ cũ lacte vaccino ꝓspgant: ⁊ fiãt ex eis trocisci subtiles. ex gbꝰ deficcatis in mane vna sumat vncia: ⁊ trita cũ lacte ⁊ çucharo traijciat. ¶Sorbitiũcle ẽt ex simila ⁊ cicere ⁊ fabis ⁊ riçi ⁊ lacte ⁊ butiro ⁊ ex tortellis fiãt ⁊ bibãtur. ¶Sorbitiũcula q̃ ipinguãt. Farina riçi: ⁊ fabaꝝ: ⁊ ciceris: ac tortellaꝝ. ⁊ amigdale excorticate sumant. Ex gbꝰ sorbitiũcule cũ lacte ⁊ çucharo fiant: ⁊ postq̃z ex eis quotidie sũpserit balneũ ingrediat: a q̃ cũ exierit: nutrimẽto alat sibi ppio. ¶Impinguãs ꝓgruũ. Amigdale excorticate ⁊ auellane. ⁊ albi papaueris semẽ ⁊ granũ viride: ⁊ butiꝝ vaccinũ. ⁊ çuchaꝝ sumant. Oia vo hec butiro peruncta cũ çucharo dissoluto ꝓspgant ex gbꝰ in mane ⁊ circa noctẽ aliqd edat. ¶Suppositorium ipinguatiuũ. Caput arietinũ pingue ⁊ bñ mũdificatũ sumat ac bñ terat: cui media libra caude. ⁊ due libre lactis: ⁊ tritici ac riçi ⁊ ciceris vniuscuiusq̃z: ana quarta ꝑs vniꝰ libre addant. gbꝰ tm̃ aque ãmisceant: vt ex ea cooperiri possit: ⁊ sic coquãtur vsq̃z ad oium dissolutionẽ. ⁊ postea ex aqua colata tres vncie: ⁊ piguedinis due vncie: ⁊ olei ro. atq̃z olei de nucibꝰ ana. ℥.i. sumãt ex gbꝰ i nocte postq̃z assellauerit suppositoriũ fiat: qd̃ in vẽtre tota nocte tenẽdo dormiat: h q̃z p gnq̃z noctes i mẽse fiat. qd̃ ẽt melioꝰ erit si plꝰ fiat. ¶De his q̃z q̃ corpꝰ ipiguãt: est res comedere humidas. Qd̃ etiã squama ferri operatur: ⁊ nos in seq̃ntibus in capitulo de stomacho notabimꝰ hoc.

¶De his que macrũ efficiunt corpus. Cap.lxj.

c Quis corpꝰ macꝝ efficere voluerit cibaria multũ nutrientia dimittat carnem q̃z atq̃z vinũ ⁊ lac. necnon oia dulcia negligat. Plurimũ aũt si in sui nutrimẽto holeribꝰ vtat et maxie cõedat salsa ⁊ acuta ⁊ acetosa ⁊ larga vẽtris vtat solutiõe. vrinã q̃z atq̃z sudorẽ ꝓuocet. ⁊ labore ac multo motu vtat ⁊ veloci anteq̃z comedat. ¶In balneo ẽt diu morez nec stati post balneũ comedat. sed aliqñ diu añ comestionẽ morez ⁊ etiã dormiat sic: ⁊ disponat se ad comedendũ semel in die multũq̃z vigilet. Vinum q̃z vetuꝫ ⁊ subtile bibat. ⁊ ad vltimũ regimẽ vtatur cõtrario ei qd̃ ꝑdiximꝰ. ¶De his q̃z que corpꝰ macrescere faciũt: est triferã minorẽ sepe sumere ⁊ electuaria calla vrine ꝓuocatiua: sicut diatrion pipereon. ⁊ diaciminũ atq̃z post eoꝝ receptionem tamdiu

anteq̃ comedat morari donec appetit⁹ q irritatus fuerat
reprimatur ⁊ extinguat. ¶ Fame preterea atq; sitim pati
⁊ in balneo sudare: ⁊ medicias macie faciẽtes sumere: et
dormire in lecto duro: ⁊ morari sub sole atq; in mansioni
bus calis. ¶ Medicamẽ macrũ efficiẽs corp⁹. Rt. ameos
seminis apij semis feniculi: rute: cimini oium ana partes
equales: sansuci ficci: baurach. ana q̃rtã vni⁹ partis blacte
ptes duas. puluerizentur: de quoꝝ puluere traijciat quo
tidie eo vtens pondus aurei vni⁹: hoc. n. medicamen ve
hemẽter deficcat corp⁹. ¶ De his q̃ q̃ fortiter deficcant.
est sumere calcãthum: qd̃ tñ timorosum ẽ. ¶ Medicamẽ
corp⁹ deficcãs. Rt. trifere mioris. ʒ. iij. pl̃ueris pigre: tur
bit ana. ʒ. j. sumat medicina ꝗ quaq; hebdomada semel.

¶ De his que augent sperma ⁊ que valent ad erectionem virge. Capitulum. lxij.

e **Lectuarium** de nucleis fructuuʒ. Rt. amigdalaꝝ auellanaruʒ nucis indice: pineaꝝ anucleataꝝ: granoꝝ lzillzil: g̃norũ zeilẽ: grani viridis: oium ptes eq̃les: zinziberis piprs lõgi: seminis peonie: ana tertia ptis: penith. ex zucharo tm̃ ex quo temperi possint. Sumant ex eo in mane quotidie ad oui magnitudinẽ ⁊ in sero tantũdẽ. ¶ Electuariuʒ de seminib⁹ qd̃ auget sperma. Rt. seminis baucie: semis napoꝝ cepaꝝ: ac rafani. ⁊ spargi. atq; semis alfassasa: ⁊ eruce seminis pineaꝝ: medulle interioris. g̃noꝝ lzillzil. g̃norum çeilẽ. tuderi lingue auis. secacul: behen albi ⁊ rubei: satirion: costi dulcis: zinziberis macro piperis: nasturtij oium ana terantur. ⁊ cũ melle ꝓficiantur. Ex quo trium. ʒ. pód⁹. cũ. ℥. j. lactis stati mulcti ⁊ penith sumat. ¶ Pulmentũ q̃ ex carne arietina cũ cicere fracto ac cepis fcm̃ hñs subtilẽ puluerẽ cinami: ⁊ galange comedat. Q̃ñq; et p̃dictum electuarium cũ vino nouo ⁊ calo est sumendũ.

¶ Medicamẽ calefactis accorpa hñtib⁹ ficca ꝓferẽs. Rt. lactis vaccini statim mulcti lib. ij. in quo. ℥. ij. terentabin g̃nati ponãtur: ⁊ coquãtur vsq; ad mellis spissitudinem: atq; q̃tidie ex eo in ieiunio. xx. ʒ. sumat q̃si sorbendo: post cui⁹ haustũ pisces recẽtes i veru vel sup prunas assati comedãt. q ⁊ cali cũ cepis sunt edẽdi: atq; vinũ crossũ ⁊ mediocriter aq̃tũ post eos est bibendũ. ¶ Ungm̃ vgã erigẽs sumat oleũ de lilio: ⁊ ponat in eo euforbij piprs sinapis nitri: oium ana. ʒ. j. musci. sexta ps. ʒ. j. Et ex ꝗ vnguẽto renes ⁊ dorsum: ⁊ spõdiles: ⁊ sumẽ. ⁊ femur. ac vga. ⁊ oia q̃ sunt in circuitu ipi⁹ inunganꝫ. ¶ Cortex etiã pinee ⁊ cipri: atq; anetũ in vno coquẽda sũt. ⁊ pãn⁹ in eo ifusus: in anũ est mittendus. Medicamẽ ex quo virga cito erigitur: Ex asa cum melle mixta: vnius aurei pódus cũ. ℥. j. vini per duas horas anteq̃ comedat edatur.

¶ De his que calefaciunt vuluam. Cap. lxiij.

f **Umatur** cordumeni: ⁊ exteri⁹ abrasum teraf. De puluere cui⁹: in oleo sambucino tm̃ mittat ex q̃ inspissari possit: ⁊ mittat in vuluã. ¶ Medicamẽ ꝓferens ad frigiditatẽ vulue et humiditatẽ: cordumeni: ⁊ pip ⁊ ciperi: ⁊ belliricin vino coquantur in quo pãnus madefactus vulue subijciat.

¶ De illis que augent delectationẽ in coitu. Ca. lxiiij.

q **Uihoc** assequ desiderat cubebe ieiunus masticet: aut piretrũ: aut cũ asa. ʒ. j. olei sãbucini. ʒ. x. cõmisceat ⁊ per aliquot dies sic manere pmittat. Et postea ex hoc vnguẽto virgam inungat: ⁊ mulieris crura vehementer eleuet: ⁊ sup ipam crura sua strigat. Sic. n. opando: vterq; valde delectabit. ¶ Aliud Rt. piretri: çinçiberis: cinamomi ptes equales: ꝗ trita cũ aqua qua parũ gũmi dissolutũ fuerit ꝓspganꝫ. ⁊ fiant ex eis trocisci pui: qui in ore teneanꝫ. ⁊ postq̃ resoluti fuerit cum saliua: coeundũ est cum muliere.

¶ De sanatiõe illi⁹ q in fine coit⁹ ilico egerit. Cap. lxv.

o **Portet** eos anteq̃ coeant egerere: ea vo eis danda sunt: que ventrem ꝓstringũt Acathie p̃terea atq; aramich: ⁊ thuris: ac balaustie ⁊ gũtui arabici: oium ptes sumanꝫ equales: ex quib⁹ ossis dactili similitudo facta ano in hora coeundi subijciatur. In alijs vero horis oleum de neridem supponatur: ⁊ ex eo inungatur.

¶ De illi⁹ sanatiõe q ex nimio coitu debilitat. Ca. lxvj.

h **Jabua** frigida sũt lauãdi: ⁊ ex aqua carnis nutriẽdi paꝝ et vini bñ odoriferi et clari bibãt: barbam p̃terea ac faciẽ: ⁊ totum caput ex eis liniant: que bene redolẽt. Pãnosq; ⁊ totum corp⁹ cum odoriferis suffumigent. Quiescant ⁊ in lecto iaceant valde molli.

¶ De illis que diminuunt sperma ⁊ virge erectionem. Cap. lxvij.

o **E his** que sperma ⁊ virge erectionẽ minuũt est acetosa: ⁊ stiptica comedere: vt est acetum ⁊ vue acerbe succus ⁊ ribes ⁊ his similia: ⁊ olera frigida: vt lactuca ⁊ portulaca. ⁊ his silia. ¶ De his q̃ q̃ erectionẽ minuũt: sunt ea q̃ vẽtositatis sunt dissoluti ua sicut ruta: agnuscastus: mentastrũ ciminum ⁊ ameos.

¶ Medicamẽ virge erectionẽ minuẽs. Rt. seminis agni casti. ʒ. x. solioꝝ mẽtastri: rute sicce: cimini cipri: balaustie: ana. ʒ. ij. Ex hoꝝ puluere in mane: ⁊ circa noctẽ traijciat.

¶ Medicamẽ aliud qñ calitas fuerit cã. Rt. seminis lactuce seminis portulace. ana. ʒ. x. psilij: semis coriandri ficci ana. ʒ. iij. balaustie: nenufare: ana. ʒ. ij. Ex his oibus simul cõmixti. ʒ. iij. cũ quarta. ʒ. j. cãphore: per aliq̃t dies sumãt ⁊ cibis vtantur stipticis ⁊ acetosis.

¶ De illis que ingrossant virgam. Cap. lxviij.

m **Ultotiens** in die tamdiu fricãda ẽ: donec rubea fiat: ⁊ postea aqua cala sup eã fundenda: ⁊ exinde cũ cera in oleo violato resoluta epithimãda. ¶ Aut fricet: ⁊ cum lacte ouino in die decies vngatur. ¶ Aut epithimet ex lumbricis terrestribus deficcatis: ⁊ cũ oleo sambucino tritis. ¶ Aut frustũ vtris: in quo remansit pix calefiat: ⁊ cũ eo fricet virga ⁊ inuiscet ei. ⁊ dũ calm fuerit: sup ipam teneatur. Cũ autẽ infrigidatũ fuerit: remoueat. hoc in die multotiẽs est faciendũ. ¶ Aliud medicamẽ. Rt. sulphuris citrini: piprs. ana ptes equales hec trita cribellent cũ oznli ⁊ ex eis cũ melle puro cõmixtis fiat epithima: qd̃ postq̃ per horam vnã sic mãserit: lauet cũ aqua cala. ¶ Aut sumat seminis alcoti nuclei: ⁊ triti triconiçent: ⁊ cũ lacte stati mulcto cõmisceant: ex qb⁹ vga añq̃ mulieri cõmisceant: fricet. augmẽtat. n. Siqs ãt p̃dicto regimine frequẽter vsus fuerit in naturalẽ trãsibit magnitudinẽ atq; sic remanebit.

¶ De his que ꝓstringunt vuluam. Cap. lxix.

g **Allie** . ʒ. iij. gariofilo. ʒ. j. musci. ʒ. sexta pare: sumantur: ⁊ trita oia in vnã vini. ℥. mittãt in quo pãnus madefactus in vuluã mittat. ¶ Aliũ qd̃ corruptã q̃si vginẽ reddit. Rt. gallaꝝ aluminis. squinãti folioꝝ lilij ciperi: ana partes equales hec oia in aq̃ coquantur: de qua mulier in vuluam multotiens mittat. Cũ aũt vulua multũ stricta fuerit: atq; vir vt coeat ad mulierem accesserit. pua pars intestini sanguie colũbe ipleatur: ⁊ vulue añq̃ vir ad eã accedat imittat. Postq̃ enim ad eam accesserit: ⁊ cũ ea coire ceperit: findetur itestinũ ⁊ sanguis fluere incipiet.

¶ De illis q̃ auferunt humiditatem in vulua. Cap. lxx.

a **Ntimonii** alumis iamenti: ptes sumãt eq̃les: ⁊ trite tritoniçent: ⁊ sic subijciant. ¶ Aut salgẽma: ⁊ alumẽ trita subijciantur ⁊ lauetur mulieris vulua cũ aqua in qua galle ⁊ glandiuʒ cupule: ⁊ balaustie cocte fuerint. ¶ Aut pineaꝝ cortices: ⁊ alumẽ: ⁊ cipri in vino coquãtur in quo pannus madefactus vulue imittatur: ⁊ ibi teneatur.

¶ De his que calefaciunt vuluam. Cap. lxxj.

c **Cordumeni excorticatum** sumat ⁊ teratur: ⁊ pijciatur ex eo in oleo sãbucio tãdiu: donec inspissetur ⁊ supponatur.

¶De his que valent ad impregnãdũ. Cap.lxxij.

a **Dhoc** vz vt vir ⁊ mlier nõ coeãt nisi post lõgum tpõ: ⁊ vt nõ sint ebrij: ⁊ vt vir cum muliere ludat tamdiu donec eam videat desidera re coitũ: qõ in oculis mulieris atq; anhelitu cognosci potest. Et fit coitus post mẽstruoꝝ purgationẽ. Qui postq̃ cum ea coire ceperit: ipius vehemẽter eleuet crura. ⁊ sit tunc mulieris caput inferius mersum: atq; vir a spmatis amissione abstineat: donec sciat mulierẽ suũ ipleisse desiderũ: ⁊ tunc ipe semẽ fundat. ¶Mulier vo post diu iaceat hoc aũt statim post balneũ fieri poenit. Oportet tamẽ vt anteq̃ hoc fiat: mulier medicinas sibi subijciat calidas.

¶Pessariũ ad ipregnãdũ valẽs. ℞. figiã castoreũ galbanum: oppoponacũ. carpobalsamũ. semẽ ben. costũ. spicã indã. bdellũ. Ex his oibus tritis ⁊ cum vino commixtis: glãdis fiat silitudo: q̃ in vuluã missa: p multas noctes anteq̃ coeat: quattuor teneatur horis.

¶De illis que phibẽt impregnari. Cap.lxxiij.

f **Imulier** post coitũ statim paꝝ allutrã sibi subijciat. aut cũ vir coire vult virge caput ex eo inungat: nõ fiet pregnatio. Qõ ⁊ rute succus sil' opatur. aut pip. si ex aliquo eoꝝ mulier sibi supponat postq̃ coierit. ¶Mulier q̃z si pedes habens aptos post coitũ fortiter retro salierit: spma qõ ptin ex in ea cadet. Vir ẽt si coitũ priusq̃z mulier expleuerit: nõ impregnabitur mulier. ¶De his ãt q̃ aborture faciũt: sunt medicine quas in capo de partu facili noiabim⁹. ⁊ pessarum ex allutrã: aut succo rute: vel ex pulpa collogntide: vel arthanita facere: aut succũ rute bibere. ¶De his etiã que fetũ vehementer expellũt. est q̃tidie pgnãti tribuere .z.iij. de semine sauine decẽ dieb⁹ ptinuis: nisi pus febrez passa fuerit. Que si acciderit dimittẽda est. Sana vo hoc frequenter sumat: donec in eius vrina atq; sudore: seminis hebel odor sentiatur. ¶Dis preterea oibus que in capitulo de menstruorum prouocatione: ac de facili partu diximus vtendum est: aut electuarium de assa ei detur.

¶Electuariũ qõ in aborsũ faciẽdo validũ existit. ℞. seminis hebel. z.c. mentastri ficci. folioꝝ rute. ana. z.xx. rubee cordumeni: pulegij. cerumi. ana. z.x. hec oia puluerizata cũ lacte ficuũ: in modũ electuarij pficiant: ex quo in mane ⁊ circa noctẽ ad magnitudinẽ vnius nabach e sumat.

¶De illis q̃ multũ faciũt bibere. Cap.lxxiiij.

f **Iquis** in potu multo vult vti vino: oportet vt ea die nõ mlto repleat cibo: neq; dulcia comedat. Tafeam autẽ vnctuosam sorbeat. ⁊ micas in iure molles ⁊ vnctuosas comedat: carnemq; pinguedinem ãmixta m habentem temperate edat: neq; ea die ante comestionem laboret. Sed statim postq̃ expgefactus fuerit: bibere incipiat. in stomacho ex precedentis diei cibo nõ grauedinem habens.

¶De his pterea que ad potandũ valde adiuuant: est caro cũ caulibus: ⁊ cũ canabit: ⁊ cũ lẽtib⁹. ¶Postvinũ quoq; citri acetositatẽ. aut ribes. aut citonia. aut granata aceto, sa vel res acetosas: aut salsas sumere: maxime auxiliatur.

¶Medicamẽ qõ ebrietatem detardat. ℞. caulium nabati semina: ciminum: amigdalas excorticatas. mentastrum salem: absinthium. rutam siccam. ameos ex his omnib⁹ simil' tritis. z.ij. pondus cum aqua frigida a ieiunio sumatur. si ille qui sumere debet calorem non habet. Qui si carem patiatur: dimittat. ¶Ad hoc pterea iuuamẽtũ pstat vt qui vult bibere amigdalas salitas: aut lentas salitas: aut olituas sale conditas: aut cappares comedat.

¶De his que cito inebriant. Cap.lxxv.

m **Andragore** opij: seminis iusquiami nigri oium ana. z. sumat: nucis muscate. z.s. gallie: xiloaloes: ana. z. tertia pars. Ex his omnibus tritis: trociscis informent. Quorum vn⁹ cum in vino dissolutus fuerit: vehementer inebriabit.

¶De his quoq; que inebriant est vt iusquiamum nigrum ⁊ cortices mandragore in aqua donec rubea fiat coquantur: que postea vino commisceri debet.

¶Medicamẽ aliud leuius primo. Aqua in qua seilez coquitur sumat: ⁊ cum vino misceat: vel aqua in qua vsnee aut res mucillaginem his madefacta fuit: detur. ¶Aut vinum in quo xiloaloes madefactum fuit: tribuatur.

¶Medicamen aliud quod valde est forte. ℞. mirre: figie opij. iusquiami oiuz ana. sextam partẽ. z.j. gallie gariofili ana tertiã. z.j. hec trita cum vino mixta tribuãtur.

¶De his que cito alleuiant ebrietatem et ex quibus cito aufertur. Cap. lxxvj.

a **Qua** ⁊ acetum multotiens danda sunt ei. aut aqua mixta cum lacte multum acetoso. vel cum sero acetoso tribuẽda sunt. Acetum quoq; ⁊ oleum roseum super caput sunt fundẽda. atq; cãphora ⁊ aqua rosata naribus applicande sunt vt eas odoret. In stomacho quoq; si aliq̃ pars vini remanserit. vt ipsã euomat est cogẽdus. ¶Dan⁹ pterea eius atq; pedes in aquã frigidã sunt mittendi. ⁊ cũ sale fricãdi. ac buccelle panis in succoe vue acerb infuse sunt tribuende cum lentibus coctis. Caules etiam cocti atq; canauit dandi sunt.

¶De curatione ebrietatis: Cap.lxxvij.

o **Portet** crapulatum diu dormire: ac postq̃ euigilauerit balneum ingredi: vbi in loco sedeat temperato. Et postq̃ super ipius caput aque tepide multitudo fusa fuerit: exeat: ⁊ pullum cũ succo vue acerbe: necnõ charis ⁊ hulem: atq; his similia comedat: deinde alia vice dormiat. Q. si capitis habuerit dolorem caput ex aceto cum oleo roseo mixto ifũdat Et sint acetum ⁊ oleum roseum super niuez infrigidata. Quibus ita gestis ite ꝝ dormiat. Si autem post hec crapule sanitas tardauerit parum vini cum mlta aq̃ bibat.

¶De his quoq; que crapulam remouent sunt multuz loqui: ⁊ longam suauiter incedere viam: ⁊ oleum violatuz: ac flores salicis: necnõ rosas: ⁊ camphoram ⁊ aquam rosatam olfacere: atq; aqua tepida caput infundere.

¶Aliud seminis scariole seminis caulis: berberis: mundati a suis granis sumach: lentium excorticatarum. rosarum spodij: ana. z.x. sumantur. ex quibus. z.iij. cum sexta .z.j. de camphora ⁊ cum. ℥.j. acetositatis citri decocte ad spissitudinem. Aut cum succo mali granati acetosi. vel cum ribes sunt potãde. ¶Aliud de semine coriãdri ficci trito mixto cum çucharo albo eiusdem quãtitatis: cuius ipm est quãtum põt tribus traijciat vicibus. Robub aũt q̃ ad crapule valẽt remotionẽ sunt rob de succo vue acerbe ⁊ rob de acetositate citri: ⁊ rob de ribes. ¶Aliud aqua in qua sumach: ⁊ tamarindi: atq; pruna fuerint infusa: sumatur: ⁊ cum succo acetositatis citri eiusdem quãtitatis misceat: quibus tantũ çuchari quãtum totũ est addatur. Que oia vsq; ad spissitudinẽ sunt coquenda. Ex quibus postea quasi sorbendo aliquid est sumendum.

¶Completus est tractatus quintus cum dei misericordia.

Tractatus.vi.

19. continens capitula.

pm De cautela iter agẽti a calore: ⁊ auferendo nocumẽto qõ accit ei ab ipo.
2 De cautela diez cãicla rũ ⁊ succursu eoꝝ que ex eis accidunt.
3 De sedanda siti ⁊ expulsione nocumenti eius.
4 De ẽgimie eoꝝ q pgẽ volũt: dũ magnũ est frig⁹
5 De sanatione congelati a frigore.
6 De sincopi q̃ fit ex fame ⁊ eius sanatione.
7 De ẽgumie extremitatũ digitoꝝ pedũ ⁊ manuũ ne a frigore corrũpant ⁊ succursu si icepta fuerit corruptio: ⁊ sanatõe ei⁹ qõ fuerit corruptuz.
8 De imobilitate ocli exniue
9 De adustione ⁊ dolore q̃ accidũt oclo ex frigore vel vento.
10 De sanatiõe debilitatis ⁊ laboris magni.
11 De ẽparatiõe corporis ad ambulãdũ ⁊ regimine cibi in inneribus.
12 De ablatiõe nocumẽti ⁊

diuersitate aquarum. 16 De illis q̃ ꝓhibẽt soob.
13 De mansionibus expeditionum. 17 De illis q̃ ꝓhibent fissuras q̃ fiunt in calneis.
14 De regimine mare intrantium. 18 De excoriationib⁹ q̃ accidunt ex egritudine vel calciamentis.
15 De ꝓhibitione generationis pediculoꝝ ⁊ destructiõe eoꝝ qui generati sunt. 19 De casu ⁊ pcussione q̃ fiunt in capite: vl' in alia parte corporis.

¶De cautela iter agentibus a calore ⁊ auferendo nocumento qd̃ accidit ei ab ipso. Cap.j.

o **Oportet** vt q̃ in magne calitatis tpe iter agit: cibo non sit repletus neq; sit ebri⁹ neq; ẽt ea hora vinũ biberit. nõ tñ sit inanitus: neq; a cibo vel vino oino vacu⁹ nisi fastidiũ patiat. Qd̃ si passus fuerit: oino abstinere abstinere melius est: atq; quiescere: ⁊ tamdiu dormire: donec fastidiũ remoueat. Qui si nõ fuerit fastiditus: imo appetitus in ipo aliquantulũ viguerit: mediocriter cibo reficiatur: qui tñ paucitati attineat. ¶Cibaria vo q̃ bus vtur frigida sint atq; extinguẽtia: necnõ sitim repmẽtia: vt sunt allizaris: ⁊ alhulẽ: ⁊ vue acerbe succus: ⁊ acetũ cum oleo: ⁊ his silia. De his q̃ sunt frigida. Qd̃ si nullo mõ comedere desiderauerit: calorẽq; supfluũ atq; sitim senserit: triticũ fractũ cũ multa aqua coctũ cum çucharo ⁊ aqua frigida bibat. Post cuius haustũ nõ statim eat: sz parump moret: ⁊ pcipue si multũ aque biberit. Si enim statim motus fuerit: cibus in stomacho existẽs de vno latere ad alteꝝ trãsiẽs stomachũ inflat: ac male digerit. Si aũt ipm ire necessitas coegerit: parũp bibat: ⁊ nunq̃ in aliqua hora fortiter incedat: oiaq; mẽbra sua a sole custodiat: ⁊ pcipue caput: ⁊ q̃ maxime si diu ambulare desiderauerit. Diu.n.cũ fortis fuerit calor incedere: ⁊ ieiunare: corporibus macris plus: crassis vo min⁹ nocet. Quedã tñ crassa reperiuntur corpora: gbus predicta conferunt. Nos aũt iam dixim⁹ in hoc nostro libro nõ esse intẽtionẽ nostrã: oia ista distinguere ac determinare. Oportet eni nos hanc pfundius tractare doctrinã. Vñ ea que sepius accidere solẽt ꝓsideram⁹: Vsus pterea in hoc: magnã cõtinet partẽ. Corpa nãq; calorẽ aut laborem vel famẽ: siue alia ꝓsueta fere assueta: in his fortiora: atq; magis tolerãtia inueniunt: a qb⁹ ẽt min⁹ ledunt q̃ ea que is assueta nõ sunt. ¶Postq̃ aũt is qui iter agere inceperit suũ perfecerit iter: aliquãtulũ prius quiescere: ⁊ deinde in aqua tepida ⁊ dulci balneari dz: postq; fructus ac cibaria infrigidantia ⁊ humectantia comedere ⁊ in loco vẽtis exposito dormire vtile ei existit: coitũ etiã ptermittat. ¶Capiti aũt dolorẽ si senserit: cũ aqua ro. ⁊ rodoleon ac aceto curet: atq; balneo a q̃ sepius vtat. Cibaria ẽt oia qb⁹ vtit: frigiditati ⁊ humiditati maxime attineãt. Oleũ pterea violatũ aut de cucurbite seminibus: aut de florib⁹ salicis factum olfaciat. Si aũt nihil mali senserit: suuz pagat iter. ¶Q̃ si egritudo ei acciderit ab itinere tãdiu suspendat donec qd̃ accidit sublatũ credat. Si aũt morari nõ poterit: paulatim incedat se q̃ maxime a sole custodiendo. ¶Ante ẽt q̃ incedere incipiat: ea q̃ vehementer extinguunt bibat: sicut ordeum fractũ ⁊ coctũ: mixtũ cũ çucharo ⁊ aqua ro. ac mucillaginẽ psilij: aut iulep cũ aq̃ ordei. Cũ aũt quieuerit cibo ⁊ fructibus infrigidãtib⁹ ⁊ lacte si nõdũ febris eũ inuasit nutriat. Qua si lesus fuerit: nec lac neq; butirũ: neq; aliquid ex lacte factũ attingere psumat. nisi multũ acetosum fuerit. Lac.n.acetosum: ⁊ seres simplex: ⁊ masal: huic non nocẽt dispositioni ¶Febris vo si pduraueri maior in ea indigebit sermone: q̃ ille quem in hoc libro explicare volum⁹. Est.n.in his necessarius medic⁹ in talib⁹ vsitatus qui eũ regat. Nos q̃z de febriuz curis quãtũ huic nostro prinet libro: in suo si deus voluerit dicem⁹ loco. ¶De cautela die ꝝ canicula ꝝ ⁊ succursu coꝝ q̃ ex eis accidunt. Cap.ij.

c **Um in diebus** canicularibus aliqo iter cibis reficiendere cogit mediocriter cibis reficiat ex re vnctuosa debet. post quorũ acceptionez a potu multe aque abstinere dz. ¶Caput q̃z ac faciẽ panno lineo subtili cooptat. quem patiẽter ferat. Qd̃ si ipm aliquo mõ molestauerit: faciẽ a solis obuiando ne vel venti auertat atq; in aliã declinet partẽ si potuerit aut quantum plus poterit eis se occultet. ¶Os q̃z aqua semp abluat: quã nõ traijciat: nisi cũ fuerit frigida. ¶Calor aũt si ei multũ nocuerit caput semp sub pãnis teneat. Oleũq; de cucurbitis aut de dulcibus amigdalis semp odoret: ⁊ ex eo paꝝ traijciat. Pectus quoq; atq; ventrez ante itineris inceptionẽ: ex psilij mucillagine: aut ex succo portulace cũ oleo de cucurbitis ⁊ albumine oui mixti epithimet. Ramos etiã portulace si semper suxerit remediabitur: ⁊ q̃z maxime si ex eis cum lacte valde acetoso: ⁊ butiro coctis: aliq̃z eat comederit. Qd̃ si lac acetosum inueniri non poterit: masal cum butiro vtatur: hic.n.cibus canicularium remouet nocumentum atq; sitim. Et si qs anteq̃z iter incipiat de oleo cucurbitarum magnã sũpserit quantitatem: canicularium ab eo remouebitur nocumentũ. ¶De his etiam q̃ ipsoꝝ in vltimo nocumentum remouent: est vt cepe incise in lacte acetoso p diem vnam vel plus iacere pmittant. De quib⁹ anteq̃z incedat comedat post quarum etiam acceptionem de lacte illo bibat. Qui postq̃z quieuerit: nõ statim aquã bibat: sed ex ea os semper colluat. ⁊ ex frigida parump traijciat. Post hec autem de his que infrigidant: quantum voluerit comedat. post quorum comestionem aquam paulatim bibat. Hoc enim regimine si quis vsus fuerit a siti preseruabit pernitiosa si deus voluerit.

¶De sedanda siti ⁊ expulsione nocumẽti ei⁹. Ca.iij.

o **Oportet** quelibet sitim in itinere timentẽ a cibi saturitate anteq̃z eat abstiere. Ex olerib⁹ tñ infrigidãtib⁹: ac frigidis ⁊ acetosis paꝝ comedat. Aut ex sauich cum çucharo ⁊ multa aqua frigidissima bibat. ¶A rei vo salse vel dulcis: vel acris comestione abstineat. ⁊ ppte a piscibus tam recẽtib⁹ q̃z salsis: atq; salmuria conditis: ⁊ oino ab oibus hoꝝ spẽb⁹. Ipsi enim sitis sunt effectiui. Et cauguamich: ⁊ gnia lactis q̃ salita vel acetosa condiuntur dimittat. ⁊ cappares ppte ⁊ oliuas: qm̃ sunt sitim facientes. Cepe vo in aceto misse: ⁊ que eis assimilantur sitim sedant. Ipm etiã obseruare oz ne velociter incedat: sed suauiter ⁊ cum mora tm̃. Velox enim incessus hoiem frequẽter anhelare: ac vehemẽter facit. Qd̃ in sitis puocatiõe oib⁹ deteri⁹ existit ¶A multa etiam locutione abstinere dz. Multa.n.locutio sitim creat. Si aũt ipz loqui necesse fuerit: i bmissa voce quãto pl⁹ possibile est loquatur. Clamor.n.calorẽ ac sitim multam afferre ꝓsueuit. ¶De his preterea que sitim sedẽt ⁊ diu remouent sunt lac valde acetosum: ⁊ portulaca: ac lactuca ⁊ cucurbita ⁊ citroli: ⁊ melones nõ dulces: ⁊ pira valde humorosa: ⁊ paꝝ stiptica: nõ multũ dulcia. poma q̃z ac mala granata: ⁊ q̃ de fructib⁹ acetosis sunt eis silia. et acetositas citri atq; vue acerbe succus: ⁊ ribes et pruna. Sigs.n.anteq̃z eat comederit: nõ sitim patiet. ¶De his quoq; q̃ in ore tenta: in hora eundi temperiẽ adducũt in sitis ablatione: sunt pira sicca acetosa: cum vnũ post vnũ sumit. ⁊ thamaridi. ⁊ gnati acetosi gna. aut ex masal assi due parũp sumere: ⁊ in ore donec dissoluat tenere. In h tñ nõ ꝓfert relis: neq; sumach: neq; his silia. ¶Huic aũt lz parũ confert frustũ cristalli in ore tenere: ⁊ sadaffa aut argentũ merũ tersum. ¶Labia pterea fortiter stringere atq; aerẽ nullo mõ per os attrahere cõfert. si q̃z maxime poterit hoc agere studuerit. ¶Aliquã q̃z de rebus frigidis odorẽ reddentibus: vna hora post aliam horam odoret: atq; olea infrigidantia olfaciat. Ventri q̃z ex herbis frigidis emplastrũ superponat: aut ipm ex epithimatib⁹ que in canicularib⁹ nominata sunt: epithimet. Qd̃ si aq̃

habuerit paucitatem acetū ei cōmisceat. Parua.n.quantitas eius tunc sumpta: vehemēter sitim sedabit. Ea q̄z q̄ sitim extinguunt edat: ⁊ ea que ipam afferūt derelinquat. Trocisci qui calorē extinguunt: ⁊ sitim sedāt: febribusq̄z acutis: ignitis in vltimo ꝓferunt si voluerit de⁹. ex quib⁹ anteq̄z eat: ⁊ etiā in hora eundi: aliqd in ore teneat. Ipsi enī ⁊ sitim remouēt ⁊ ardorē extinguūt. R. citroli cucurbite: seminū excoriticatorꝫ partes equales: seminis lactuce seminis portulace: cuiusq̄z ana ptē mediā: succi liquiritie puri: quartāvnius partis: teranf hec oia. ⁊ cum succo portulace aut psilij mucillagine cōficiant. ex quibus trocisci parui ad lupinorꝫ similitudinē informentur. ex quibus dum incedit: vnuz post vnū in ore teneat quē nō masticet: iz̄ sinat donec paulatim dissoluatur. ⁊ qd̄ ex eo dissoluitur trajciat. Ante vo q̄z eat: vel cum per eos febrem acutam sedare voluerit pondus. ʒ. iij. ex eis bibat cū rob alicuius fruct⁹ acetosi quos nominauimus. Si autem in pectore aliqua fuerit asperitas: ipos cum iulep vel siru po violato bibat. Ipterea trocisci ardori vrine in vltio conferunt. Cum autem aliquis in itinere sitim patitur vehementem: oportet ne statim aqua satietur cum eā inuenerit: sed os ex ea longo colluat spacio. ⁊ ex ea parum trajciat: in quam etiam suas mittat extremitates: faciēq̄z suam ex ea lauet: atq̄z in eam si voluerit ingrediatur neq̄z ex ea bibat nisi parum: de qua etiam minus q̄z poterit: paulatim sorbendo vna vice post aliam sumat. Post hec autem ex cibis quos nominauimus comedat ⁊ paulatim in potu cum augmento ex aqua sumat: de qua tamen nō satietur. Et quāto plus sitim diminutam esse senserit. potum si voluerit augmentet donec satietur. Cum hoc enīz regimine a siti pernitiosa: atq̄z a malis accidentibus ipaz comitantibus preseruari poterit.

De regimine illorum qui voluntiter agere dum magnum est frigus. Cap. iiij.

q **Ve madmodū** ex longo itinere in tēpore multi caloris fiecitas corporis: ⁊ ptisis: ac dolor capitis: necnon febres et his similia accidunt: ita ex itinere in tempore multe frigiditatis: alie euenium egritudines. Ex quib⁹ sunt cōgelatio ⁊ fames. ⁊ sincopis: atq̄z apoplexia: ⁊ stupor ac exolutio: ⁊ alcuçegi: ⁊ extremitatū putrefactio: ⁊ horum similia. De tū egritudines illis propere accidunt: qui ad eas naturaliter dispositi sunt: sicut illis forsitan quoꝫ cōplexiones his repugnant egritudinibus: atq̄z quoꝫ corpora frigori vehemēti exponi cōsueta sunt: huiusmōi nō accidunt egritudines nisi raro: ⁊ cum cā. s. frigoris vehementissima. Nos q̄z in illo dicemus sile eius: qd̄ in precedentibus diximus. Dicemus igitur q̄ si quē in vehementis frigoris tempore incedere oportuerit cibis prius repleri: atq̄z vini magnā bibere quātitatem debet. Post quoꝫ acceptionē ab itinere aliquātisp abstineat donec cibus calefiat: ⁊ motio q̄ in corpe facta fuit: sedetur. Ciba ria aūt quibus vtitur. actualiter ac potentialiter simul calida sint. O. si frigus fortissimū fuerit. atq̄z ipm statim post comestionem uer incipere necesse fuerit: vinum purum tepefactum bibat: aut vinum cui tātum aque calide ammixtum est vt ex ea tepefieri possit. Vinum vo si forte ⁊ subtile stipticitate carens ⁊ acetositate. Faciem etiā subtili fortiter cooperiat panno: ⁊ precipue si sue faciei contrarius pflauerit ventus frigidus. Ab his aūt ille precipue custodiendus est: qui in pectore asperitatē sentit: vel tussim patiatur: vl cuius pulmo aut pectus debile ē. Hic enim si aerem attraxerit frigidum: ad tussim vel ad sāguinem spuendū velociter pueniet. Ex his vo que in tempore vehemētis frigoris ante incessum sumunt: sunt cibaria cū nucibus ⁊ alijs facta: ⁊ cepis: ⁊ butiro. Et allijs quidem ⁊ nucibus vehementer pficiendi ad hoc inest ꝓprietas. Totum namq̄z calefaciūt corpus: calorem q̄z adeo augmentant innatum: donec per totum diffundatur corp⁹ ⁊ etiam multiplicetur in extremitatib⁹: nedum in corporis medietate. Assa q̄z similiter operatur: si vna. ʒ. ex ea cum fortis vini libra. j. vel cum idromelle sumpta fuerit piper itidē si ex eo in cibo multū ponatur: vel cum idromelle bibatur: eiusdē est iuuamēti. Cepe preterea crude atq̄z porri: ⁊ tafea alba in qua multuz ponit de taguebil: ad idem conferunt. Hic aūt nō statim post itineris pfectionē ⁊ dimissionez eius: ad ignem se calefacere nec balneum ingredi: neq̄z dormire debet. Sed per horā vnam locū calidū in quo sit ignis a longe circūeat. deinde vero igni ꝓm grad⁹ paulatim appropinquare incipiat ordinē obseruādo. Post hec aūt si i itinere magnū tetigit euz frigus: balneū ingrediat: in quo diu morando fricet. Q. si balneū inuenire nō poterit: in domo igne calefacta tam diu fricet. donec corp⁹ ipsi⁹ rubere īcipiat: deinde in molli lecto diu dormiat. possibile est. n. vt qui hoc vsus fuerit regimine: a febre pseruetur si placuerit deo.

De sanatione a frigore congelati. Cap. v.

c **Vi congelatio** ex frigore accidit de quo nondū fit desperandum preparandus est ei locus igne calefactus qui ventis non sit expositus: in quo cum fuerit. fortiter ⁊ velociter calidissimis fricandus est manibus. Qd̄ īdeo fieri conuenit: vt totum corpus simul calefiat capite excepto: qd̄ calefactis pānis calefieri oportet. Cum autē totū corpus fricatū fuerit: homines corpora calida ⁊ sēnia hītes: cū eo in lecto iacere debēt. Quoꝫ corpa ipsius corpus tangere. ⁊ q̄z maxime ventrē ⁊ dorsum atq̄z pect⁹ conuenit. cui post hec parum asse: ⁊ mirre: atq̄z piperis cum vino forti: necnō aqua carnis dari dz. Postq̄z aūt eius anhelitus aliquātulū reuersus fuerit: ex tafea alba nutriatur. vinum quoq̄z nō in magna quātitate ei tribuatur: lectusq̄z mollis ei preparet: in quo multis coopiat pannis: vt diu dormiat precipiat. Postq̄z autē expergefactus fuerit. ⁊ ꝓualescere inceperit: balnū ingrediat calidū in quo langam faciens moram: multum fricetur: ⁊ ex oleo lilio vel narciscino vel cucostus ⁊ castoreum ac muscus ⁊ euforbium āmixta fuerint inungantur.

De sincopi q fit ex fame ⁊ eius sanatione. Cap. vj.

a **Liquando** iter agentibus in tempore vehementis frigoris: fames accidit valida: deinde vero non morantur: vt sedetur fames illa: ⁊ superuenit eis sincopis ⁊ extasis vehemens. qui fortasse moriuntur inde. Cum hec ergo fames inceperit velociter ⁊ subito sunt cibandi ex pane in vino forti madefacto. ius quoq̄z staffearum vnctuosarum vt sorbeant eis est dandum. vinoq̄z forti calefacto: in quo parum sit posituz piperis: sunt potandi. Qui si curati nō fuerit: nisi pri⁹ eos iuaserit sincopis: aq̄ rosata sunt rorādi naresq̄z ipoꝫ ex musco ⁊ calamo aromatico sunt isufflāde: labia quoq̄z atq̄z griuones ex algallia inungi debēt. Os preterea stōi ac extremitates tādiu fortiter sunt fricāda: donec rubere incipiant. deinde vo extrema ita ligaturis sunt constringenda: vt doleāt. Postq̄z aūt a predicta euaserint sincopi. vt pdiximus sunt regendi. Si vo non euaserint. vinum ⁊ aqua carnis per guttur sunt injciēda Qui manibus diu sunt fricādi. ⁊ aqua ro. rorādi: atq̄z vociferando vel manib⁹ tangēdo excitādi. O. si extasim passi fuerint ex hoc. phibe illos ab eo quanto plus possibile fuerit. ita vt manus atq̄z pedes ita liges vt doleant ⁊ da eis ad sorbēduz ponendo in ora eorum vna vice post aliam. ⁊ moue eos. ⁊ vocifera sup eos. Vinum preterea cū pipere calefactū. eis ad bibendum tribuendū est. Eis itidē de sagçenca paz. aut de electuario ex assa facto dandū est. Quos preter hec igni applicabis: corporaq̄z eoꝫ cum oleo de costo: aut oleo de euforbio inunges.

De regimine extremitatū digitorꝫ pedū ⁊ manuum ne a frigore corrumpātur ⁊ succursu si incepta fuerit corruptio ⁊ sanatione eius qd̄ corruptū est. Cap. vij.

p **Edum** digiti prius manib⁹ absq; vllo liquore vehementer sunt fricandi. deinceps vo ex oleo veteri inungēdo fricatio facienda est. postq; pānis cooperiendi iter ipōs: ac sub ipsis z sup ipōs iterponēdo pānos. Sub pectine etiā toto ac super ipm lana mollis mittēda: deinde vero caligis subtilibus z mollib⁹ calciādi. ¶ Q; si frigidis sotularib⁹ se calciauerit: sūmope cauere debet ne sotulares madefiant: aut ex aliqua re sibi accidēte humectētur. ¶ De his q̄z qbus extremitates fricate nocumētū ex frigore aduenīens repellunt: sunt olea cala ficut sambacinū: z araçilii: z oleuz de ben: z liliacū atqz laurinū. Alliitran vo vehemēti⁹ in hoc opaf: q̄z supradictoꝝ aliqd. Ipm. n. nō soluz frigus extremitates corrūpere nō finit. verūetiā ne id qd ceperit corrumpi putrefiat phibet. ¶ Uiator preterea sibi cauere dz ne sitim pati nitatur: aut frigus: ex quo extrema ledātur. fortassis. n. ex hoc velociter corrumpenf. Nui⁹ aūt signū est q̄ frigus qd ei nocebat: iam alleuiari sentif: lz eoꝝ opimentū nō fit mutatū nec augmentatū. neqz ab aere frig⁹ sit remotū. hoc. n. tūc nō euenit nisi ex sensus minoratione ¶ Uerum oz vt cum frigus nocere ceperit: pedū opimentum statiz mutetur multaqz in eis fiat fricatio. postqz opiantur: ac in incessu moueanf. Nihil. n. est deterius ad velociter afferendū frigoris nocumentū: q̄z vt pedes sint suspēsi. Si aūt ptigerit eos apari: eorūqz sensus minuit: ad huc curari poterunt nisi virides aut nigri fiāt: si in aqua mittātur in qua tritici palea cocta fuerit. aut in qua napi vel caules bulierunt. Aut anetum aut camomilla: aut sticados arabicus: aut si simber. aut sansucus. aut mellilotum siue lini semen aut fenugrecuz. vnūquodqz separatim aut oia simul. Et si cum aliquo ex oleis que nominauim⁹ z iuxta ignem. z sepe fricati fuerint. ¶ Uirides autem vel nigri si fiant: oz vt statim ad eos scalpellādos festinetur z velociter sunt scalpellādi: z adeo pfunde: vt ad carnē pueniatur. z sanguis ab eis fluere pmittatur donec p se restringatur. Ipsi q̄z interim in aqua stent cala. qd iō fit ne in ore venaꝝ: aut in vulnerib⁹ sanguis congelef z exire prohibeatur. ¶ Postq̄z aūt sanguis restrici⁹ fuerit: z ei⁹ minuitur fluxꝰ. epithima ex bolo armeno in aqua z pauco aceto dissoluto supponēdū est. z ibi p die vnā z nocte dimittēdū. deinde ex vino tepefacto. aut ex aqua z aceto lauādū. Post h q̄z sil'r bis aut ter epithimādū. Et advltimū pdicto epithimate tādiu vtēdū: donec loca denigrata videas iam esse facta dura z retenta. ¶ Q; si ante scalpellationē ad hoc puētū fuerit vt locoꝝ soluaf durities: z malū reddat odorē: atqz in putredinē vsa fuerit: scalpellatio iam tūc nullo mō pficiet. Nam necesse est oia q̄ fūt in ill' locis cadere. Quapropter auxiliū vt cadāt pbendū est. Qd velociter fieri pueniat: ne vsqz ad sanā carnē illi loco vicinā lesio pueniat. ¶ Multi tamē medici min⁹ astuti a pdictis locis cuti remouēt. z qd in eis putrefcm est cū ferro auferunt: lz nō ibi magna repiaf pcauitas: sz sit locus tenuis. Quapropter multotiēs neruos z chordas multū timorosos taliter opando extrahūt z distendūt z incidūt Vnde faciūt malas gñari egritudines. Caro nāqz putrida cum ferro a mēbro remouenda nō est. imo empl'm ex folijs sicle aut caulis coctis. z calido butiro ammixtis. et in modum panis pfectio fieri pueniat: z caliduz superponēdum est. Qd in die multotiens erit mutandū. ¶ Postq̄z aūt qd putridū erat ab eo ceciderit: z nigredo vel viriditas nullo mō remāserit: pfiderādum erit an putrefactio os ingressa sit vel nō fuerit. que si ipm ingressa non fuerit ex his que carnem creant: locus erit medicand⁹. Sin aūt ipa os ingressa fuerit: tunc erit necesse aut ipm radere. aut aliquā eius partē serrando auferre. aut totum os a iunctura remouere. Sermo autem de hoc est egrediēs ab intentione nostri tractatus: quoniā est pertransiens illum. quod ille facere potest qui non est huius artis: indigens medicante sciente pio.

¶ De immobilitate oculi ex niue z qui pre nimia niuis albedine videre nō potest. Cap. viij.

q **Uihanc** egritudinez suis pertimescit oculis accidere: nigris vestiatur idumentis: atqz caput pāno cooperiat nigro oculisqz sil'r pannū supponat nigrum. Qd ideo fieri pueniat: vt pānum oculus semper intueatur Aut in manu pannum teneat nigrum. quem sepe aspiciat. Omnes quoqz circa ipsum incedentes nigris sint cooperti vestimentis.

¶ De his preterea que ad hoc in vltimo conferunt est super oculos ligare rem qua pti in suis vti psueuerūt itineribus. Que. s. ex pilis texitur nigris qui de caudis animalium euelluntur. ¶ De adustione z dolore que accidunt in oculo ex frigore vel vento. Cap. ix.

q **Uandoqz** in hac dispositione oculo accidit ardor z dolor fortis: ac motionis palpebrarum difficultas: z ipsarum crossitudo. Unde oculus fortassis fit rubeus: z fortasse obtalmia fortis z mala excitatur ex ea. Quapropter summope ab his erit cauendum. Unde oculus quantum plus possibile fuerit: erit operiendus. z circa ipm pannus subtilis inuoluendus. vt ex eo nihil sit discoopertum: nisi qd est valde necessarium. ¶ Faciem preterea ab venti oppositione quanto plus poterit: remoueat. Qui etiaz si super oculum aliquid ligauerit in quo ante pupillam sit foramen: magnū sentiet remediū. Si aūt adeo magnū fuerit vt totam circūdet faciem: erit melius z maioris vtilitatis. ¶ Uinum quoqz bibere: hoc remouet malum semp. Uapozare autem oculos omni hora in hac dispositione: magnus est error. Oculus namqz cum ex embrocatione calefit impedimentum a frigore magis vltimū erit. ¶ Oculo aūt si quandoqz acciderit hoc qd diximus: confert. vt vapozem aque in qua frumēti pallea bullierit in faciere cipiat: aut faciem super sansuci cocti vapozem: aut anetī: aut camomille: vnuscuiusqz separatim: at oium simul' ponat. ¶ De his quoqz que ad predicta valde valent: est vt lapides donec rubei fiant igniantur: z in vinum vet⁹ mittantur: z nouum est magis vltimuz. Aut vinum sup lapides roretur: super cuius vapozem facies erit tenenda. ¶ Sternutatio etiā ad hoc remediū affert. Rubor autē si oculo acciderit: pperandum est vt de vena cephalica velociter sanguis minuaf. Post hec aūt in sequenti die balneū ingrediaf. Cui ad comedendū aliquid erit tribuendum z vinum forte z purum ad potādū dandū. Post quoꝝ acceptionē: diu erit dormiēdū. Q; si aliquid remāserit: tunc iteret embrocationē plus z magis vltime q̄z fecit: z reliquo regimine plus etiā excepta sola flebotomia erit vtendū. Uenter quoqz fortiter erit soluendus.

¶ De sanatione debilitatis z laboris magni. Cap. x.

o **Omnis cui** fortis labor ac fatigatio acciderint: cum ad ocium peruenerit: per horam vnam quiescat: deinde balneum ingrediatur. Si autem balneum non inuenerit: aquam calidam hora vna ingrediatur. Quod z faciat donec carolenis fiat z rubea. Cuius totum corp⁹ post hec leniter fricetur: z iuncture cum pollice quasi comprimendo palpētur. Postqz si hyems fuerit: ex oleo in quo anetum coctū fuit: aut camomilla: inungendus erit: et precipue ipsius iuncture. ¶ Estas vero si fuerit: cum oleo violato idem fiat: deinde vero quiescat z dormiat diu lectiq; augmentet mollitiem. z plura super se ponat operimenta. Cum autem a somno expergefactus fuerit: ad sui redeat fricationem: z ad balneandi vsum: atqz vngendi. deinde vero ad suum reuertatur vsum.

¶ De preparatione corporis ad ambulandum z regimine cibi in itineribus. Cap. xj.

q **Si longum vult** peragere iter: ante ipsius inceptionem flebotomari: ac medicinam ventris soluti-

uam sumere debet. Et precipue si longuz fuerit tempus ex quo neutrũ eorum peregit. Qui em̃ iter agere corpore mundificato voluerit: vix febres euadere poterit. Qd̃ si eas aliquãdo euaserit: qz eius corpus dissolutũ est atqz cutis rara: nõ euadet exituras: neqz pustulas: neqz alias apostematum species: neqz cartarũ. ¶ Et quoqz studẽdũ est vt consuetudinẽ suam in eã transmutet cõsuetudinem qua in itinere eũ vti oportet in cibo: aut in sõno: aut i motu. Si em̃ in itinere ipsũ vigilare necesse fuerit: z ante itineris inceptionẽ vt vigilet uti debet. ¶ Similiter comestionis hozã: ad hozã in qua in itinere se posse quiescere sciuerit pmutari debet. ¶ Exercitio quoqz atqz motu plꝰ solito vti cõuenit. Et uti vt absqz balnei vsu esse possit.

¶ Cum aũt ire inceperit: de medicinis qbus vti consueuerat secũ deferre debet. Usum aũt cibi quẽ in terra sua habuit dimittat. vt ex eis qbus vesci solitus erat: nullo modo comedat. Qui cibo multi nutrimẽti: z pauce quãtitatis vtatur. Neqz anteq̃z hospitetur et quiescat: comedat.

¶ Si aũt comestione multũ indiguerit: licet paruz sumat. non tamẽ totũ cibũ sibi necessarium: neqz totũ potum nisi postq̃z quieuerit: accipere presumat ¶ Olera vero precipue atqz fructus nullo modo accipiat. Hec enim ventrem absqz magno replent nutrimento: z in corpore humores crudos generant z malos. Si autem in tempore calido eis indiguerit: comedat ex eis sicut iam constituimus. Qi si in nocte necesse fuerit ipsum incedere: nõ erit ei cenandum: sed sue comestionis integritatẽ vsqz in tempus in quo se diu posse quiescere sciuerit: intermittat.

¶ A fastidio q̃z atqz motu: vẽtre pleno omnino abstinere debet. Hec nãqz apostemata generant et exituras. Balneo q̃z vti cum poterit: conueniet.

¶ De ablatione nocumenti ex diuersitate aquarum. Capitulum. xij.

o **Ehisque** nocumentum ex aquarum diuersitate remouent: est vt non simplices bibantur: sed vt cuiuslibet mansionis aqua cũ aqua precedentis tempetur mãsionis ipsam ei ammiscẽdo. Ad hoc q̃z valet aq̃s diuersas vino aut aceto mixtas: que secum deferat bibere. ¶ Impedimẽtum preterea diuersitatis aquaruz remouet: cepas. aut allia. aut lactucas cum aceto comedere. ¶ Uiatori iudem ad hoc confert: luium sue terre secum deferre. de quo cum quieuerit parum accipiat: z cum aqua misceat quam sic dimitat dõec lutum descendat: z aqua clarificetur ex qua postea bibat ¶ Aque autem male in quibus manifeste cognoscuntur qualitates temperari debent sicut dicemus. Aqua crossa z turbulenta clarificanda est: ipam multotiens de vno vase in aliud mutando. Qi si fieri nõ poterit per colatoriuz qd̃ ex farina tortellaz madefacta fit coopertum coletur. ¶ De his etiam que aquam colant: est vt bulliat prius. z postea infrigidetur z coletur. ¶ Ex his etiam q̃ ipsam colant est vt in ipam parum aluminis iameni triti pijciatur. hoc enim eam cito clarificat atqz colat. ¶ Salsa autẽ si fuerit aqua cum aceto erit bibenda: z xilocaracte nabatie in ipam mittende erunt. aut semen mirti. aut sorbe aut lutum chorasceni. Aut qui ea vti volunt: citonia cõedant. Citonia. n. ab aqua salsa nocumentuz remouet. ¶ Qi si aqua valde fuerit insipida. z oportuerit viatorem ea vti ipam in ollam mundam vitreatam. vel in vas lapideum ponat. cui ꝰ orificio ligna ex transuerso supponat. super q̃ velꝰ lane aut lanã carminatã mundã mittat Quibꝰ ita pactis ignẽ sub olla accẽdat: z qd̃ in illa lana colligit expti mẽdo colligat: z qd̃ ab ea manauerit: bibat. ¶ Acetuz q̃z aq̃ salse sapore repmit: atqz syrupus acetosus ad hoc vtil existit. ¶ Aqua vo si fuerit stans putrefactionẽ in se hns admixtã: cũ rob de fructibꝰ acetosis misceat: sicut est rob qui fit de succo vue acerbe: z granatoz z malozum. cum autem aquam illam in potu sumit. omnes calidos cibos dimittat. vinumqz nullo modo bibat: nisi fuerit cauha.

Hec. n. aqua stans. est id qd̃ velocius generare põt febre: q̃z res alia aliqua. ¶ Qd̃ si in aqua fuerit amaritudo eidum bibtur iulep admisceatur. aut çucharuz z comedat dulcia. ¶ Aqua aũt si ventrem soluerit: ea que vẽtris sũt constrictiua comedat: z econuerso. Et si in aqua fuerint res minute aut herbe in quibꝰ est acuitas z malitia cibos vnctuosos semper comedat. z ad ipsam colandam sit sollicitus aquam quoqz non bibat nisi paralisen. z precipue si in ea fuerint sanguisuge. ¶ Urina vo si ex aqua restringatur: vinum habens aquam admixtam in qua semẽ feniculi: aut apij coctum fuerit erit bibenduz. Aqua quoqz si fastidiũ fecerit cum rob granatozum erit bibenda. Et vt omnia comprehendaz considerandum erit quid ei accidat z ex eius contrario erit regendus.

¶ De mansionibus expeditionum vel eorum qui sunt in castris Capitulum. xiij.

l **Ilis qui** sunt in castris si estas fuerit in altis locis atqz in collibus manere debent. Tentoriozum q̃z hostia ad ventum septentrionalem vertere oportet: atqz vnum inter tentorium z aliud magnum est intermittendum spatiuz. ¶ Bestie q̃z quanto plus possibile est. elongande sunt. ¶ In hyeme autem sit ipsozum regimen huic contrarium. s. in locis maneant profundis. z ad montium ac collium radices tẽdant. tentoriozum etiã hostia ad meridiem z orientez vertant. z tentoria adinuicem coniungant. Si vero aer austrinus z humidus fuerit: dieta minuatur ac vinuz penitus dimittatur. sed exercitium ad incrementuz peruenat. ¶ Et si aer siccus fuerit. Huic contrariũ fiat. ¶ Qi si multi homines ibi egrotent: a castris separati longe maneant: ita vt non super ventũ sed sub eo statuantur. ¶ Et si in locis castrozum mala fuerint reptilia. quanto plus possibile fuerit: inde erunt eijciẽda. deinde vero medicamina erunt facienda: que ea a locis illis expellant et interficiant: que dicturi sumus. ¶ Herbe quoqz aut arbores male si ibi fuerint ex quibus odozes acuti aut nocini peruenianat: comburi debent. aut a parte earum sup ventum erit sedendum. Cibus preterea aut causa ꝓpter quã multi in castris egrotant: summopere est considerandus z que eis contraria esse possunt adhibenda: aut ipsa penitus admittenda.

¶ De regimine mare intrantium. Capitulum. xiiij.

o **Portet vt qui** per mare vult incedere rob de fructibus: atqz de medicinis quibus vti consueuit secum deferat aut anteq̃z mare ingrediatur: per aliquot dies comestionem qua vti consueuit minuere debet quo tempore cibo vtatur: qui fit ex his que stomachũ confortant. ¶ Ea quoqz die qua primum mare ingreditur: aquam non intueatur sed ea odorare atqz comedere paulatim icipiat que nauseam sedant: que in suo loco nominabimus. Quibus ita gestis: si nausea acciderit: atqz vomitus aliquotiens vomere permittendus erit. Hoc nãqz ei non nocebit. Si autem illud multiplicatur: de rob fructuum quasi sorbẽdo ac quasi lambendo bibat: z sumach ac granatozum grana. et his similia ei tribuantur. Quod si superfluus cum grauiter inuaserit vomitus: cum medicinis colerice passionis curetur.

¶ De prohibitione generationis pediculorũ z de destructione eorum qui generati sunt. Cap. xv.

a **Liquando ex** mutatione aque: z ex multo labore: et ex sudore: atqz ex sordicie: z paucitate balneãdi: z mutãdi pãnos: ꝓtingit corpꝰ z pãnos pediculis repleri. Hec q̃z sũt res q̃ viatori necessario accidũt. De illꝭ vo q̃ ista phibẽt ẽ vt studeat in vsu balnei z lauacri: et vt pãnos mutet quanto plus põt: z proprie vt pannus qui carni adheret sit lineus: tarde enim repletur pediculis. ¶ De illis aũt q̃ eos qui sunt generati interficiunt: est argentum viuum

extinctū qñ oleo admiscet: ⁊ ex eo cingulū ex filis laneis inungitur qd̄ sup se aliquis appēdit: aut quo cingit: aut folia açedaract: vel oleādri in oleū mittant ex quo patiēs inungatur: aut corpus singulis decem diebus ex arsenico rubeo: ⁊ stafisagria: atq; condisi: ⁊ baurach cū aceto epithimetur. qd̄ postq̄ quasi per horam vnam sic dimissum fuerit cum aqua calida lauetur. ¶ Panni p̄terea cum cōdisi: aut lupinis: vel folijs çadaract: aut artanitha: suffumigentur. Patiens q̄ ex oleo in quo terra argenti viui posita fuerit: aut in q̄ condisi missū fuerit: inungēd⁹ erit.

¶ De illis que prohibēt soob idest mutationem que fit in facie a sole vel vento. Cap. xvj

e **Thorum** numero est: vmbram facere et faciem ex panno operire. Q; si fieri non poterit: dragg. ⁊ amiluz: atq; gummi arabicum: ⁊ psilij mucilago: ac seminis citoniorum mucilago sumantur: ⁊ cum albugine oui: aut cum succo portulace misceantur: ⁊ facies in itinere epithimetur. Cū autē quieuerit lauetur. Et si hoc fiat aut ex vnoquoq; per se: aut ex omnibus simul. ad hoc valebit. ¶ Ad hoc ꝯtā confert tortellas in aquam infundere donec dissoluantur: ex quibus facies epithimet: aut epithimet ex albumine oui ⁊ dragg. ¶ Si autem faciei color mutatus fuerit: confert ei vt in nocte epithimetur ex ceroto qd̄ fit ex cera ⁊ oleo que ad solem per omnes dies caniculares morant: ⁊ cū adipe galine ⁊ farina ciceris. ¶ Q; si mutatio coloris faciei fuerit multa: ex sinapismatibus q̄ in tractatu de deco ratione noiauimus curanda erit.

¶ De illis q̄ phibent fissuras calcanei. Cap. xvij.

f **Issure** in calcaneo atq; in inferiorib⁹ pedis partibus fieri prohibentur: si pes in aqua vehementer calida teneatur donec molescat ⁊ postq̄ de aqua extractus fuerit dragg. trituz vt alcohol desuper puluerisetur: deinde fortiter fricetur. Remouebitur enim ⁊ phibebit calcaneum findi: ⁊ ex pice liquida epithimet: aut pānus oleo infusus pedi superponatur ⁊ semper fit calciatus: ⁊ a puluere sibi caueat. ¶ Et etiam multum confert: vt sepum caprinum sumatur ⁊ liquefiat cui parum gallarum tritarum vt alcohol desup puluerisetur. Q d̄ postea dum liquidum fuerit vel molle in anti quis ponatur fissuris. ¶ Malis quoq; fissuris que in carnem penetrant: confert vt merda fengi triti. ʒ. sumant. ʒ. que cum olei. ʒ. xx. mixte in cocleari ferreo coquantur: et tunc frequenter moueantur: donec fiat vt alchitran; cui postq̄ tale fuerit. ʒ. iij. pondus de galbano quod vocatur besart addatur: ⁊ coquatur donec spissum fiat. Cū autem infrigidatum fuerit: fiet vt pix liquida de quo calido ⁊ liquido super fissuras cadendo distilletur. ¶ Antiq̄ etiam fissure vsq; ad carnē penetranti auxiliatur: vt sandaraca ⁊ oleum de seminibus lini sumantur ⁊ mixta coquantur donec inspissentur: ⁊ guttatim desuper fundātur. ¶ Aut adeps pedum sumatur: cui paruz galbani addatur: ⁊ de inceps parump coquat donec incrosset: postea administret. Oportet etiam vt anteq̄ fissure sanari incipiant in aquā mittant calidā donec mollescāt: ⁊ mundificentur. postea vero absterganť ⁊ deficcent: ⁊ sic cū medicinis curentur. deinde pes post medicationē calciet.

¶ De excoriationibus que accidunt ex equitatione vel calciamentis. Cap. xviij.

c **Um aliqu's** corporis locus ex vectatione vel ex alia causa excoriabitur: exigitur vt statim postq̄ quieuerit: ex multa frigida aqua tam diu roretur: donec eius calor sedet. quo facto disco operiatur locus ⁊ flabelletur. Q; si possibile non fuerit. panni linei in aqua rosata infrigidata infusa desuper ponant: atq; deinde cum locus tepere inceperit: iterum panni madefacti supponant. Postq̄ autē qd̄ ex caliditate ⁊ acuitate existit in eo geuerit ex litargiro trito cum aqua rosata mixto epithima fiat. Ardor aut ⁊ dolor si remanserint: cum vnguento de ceruſa curent. ¶ Vlcere vero que ex strictura calciamenti fiunt: prius sunt scindende: ⁊ postea in aqua rosea rorande. Deinde ex licio ⁊ achatia epithimande: aut ex bolo armeno: aut ex gallis cum aqua fricatis: aut balaustie bene trite desuper ponātur.

¶ De casu ⁊ percussione que fiunt in capite vel in alia parte corporis. Capitulum. xix.

f **Ex casu** de animalis dorso aut ex alio casu capitis: aut alij parti corpis euenerit percussio: optimum est vt patiēs ex parte cōtraria statim flebotomet: ⁊ a carne abstineat: ⁊ p̄cipue a vino. Locus quoq; epithimetur: aut emplastrum ex confortantibus ei superponatur. Q; si ex casu in capite fuerit lesio: ex vena que vocatur cephalica flebotomet. post flebotomiam vero capiti acetum mixtuz cum oleo roseo qd̄ acetum sit triplum superponatur. Pannus quoq; in aqua rosata infusus desuper mittatur. Patiens v̄o aqua ordei in mane ⁊ iuxta noctem est potandus. qui per tres dies nihil aliud sumat: dōec sit securitas: q; apostema calidum in parte cerebri non oriatur. ¶ Signum autē qd̄ loca ista atq; cerebrum sint sana: est q; intellectus nō turbatur. Qui si post casum turbatus fuerit: oportet vt sanguinis tunc maior fiat extractio: ⁊ caput ex aqua rosata: ⁊ oleo roseo cum aceto vini infundatur. Post hec etiam folijs mirti: ⁊ balaustijs: ⁊ corticis granatorum in aqua ⁊ aceto vsq; quo dissoluantur coctis: parum muscu: ⁊ gallie ⁊ xiloaloes ac calamus aromaticus admisceantur: ex quibus omnibus cum aceto ⁊ aqua ⁊ vino veteri ac stiptico coniunctis: quidam quasi emplastrum conficiendo fiat. ⁊ capiti vt emplastrum superponatur. Venter quoq; ex succo fructuum: aut leui enemate soluatur. eiusq; extrema fricentur. ¶ De his p̄terea que moto cerebro valde conferunt: est vt patiens gallinarum cerebella edat. De quibus post diem tertium quantuz sumere poterit: ei tribuatur. Ante enim sola ordei aqua in potu vtatur: cui parum succi granati muçi fit admixtū. Hoc enim ad hoc qd̄ hic volum⁹ melius existit. ¶ Lesio aut q̄ ex casu accidit: si in pectore ⁊ in illis ptibus fuerit: ex vena basilica flebotomia faciēda erit: eiusq; regimē subtiliandū. Q; si sanguis sputū: aut vomit⁹: aut mictus: aut eius cum egestione exitus acciderit: ex medicinis quas mō noiabimus aliq̄ in potu detur. Si āt ista diu pseuerauerint: eo ꝯ curationis pfectionē sume ex locis in qbus has noiabim⁹ egritudines. Signum vero an fortis lesio ex casu fit in capite: est intellectus turbatio. Istud. n. erit mensura fortis lesionis in capite: aut debilis. ¶ Lesionis āt pectoris: aut ventris ex casu: ē mensura angustatiōis attrahēdi aerē: ⁊ exit⁹ sāguinis signū. ¶ Medicamē qd̄ ad bibēdū dat: cui casus aut fortis accidit pcussio. ℞. reubarbari seni ptē. j. rubee lacce mūdate. boli armeni. aut terre sigillate omniū ana partem mediā. Dosis huius medicine: fit a duab⁹. ʒ. vsq; ad quattuor. cum aqua in qua cicer infusuz fuit. Huic āt ad comedēdum tribuantur: mes: ⁊ riçi. ⁊ lentes ⁊ cicer.

¶ Medicamen ad fortem casum: ⁊ ad vehemens sanguinis sputuz. Mumia ⁊ bolum armenū. aut terra sigillata cum parua vini stiptici quantitate: ad potandum dent.

¶ Epithima ad pcussionē ⁊ ad remotionē carnis de loco suo. ℞. mugath. mes excorticatoꝝ. partes equales: boli armeni ptem mediā: achathie: aloes. ana quartā vni⁹ ptis Cōspergāt oia ex aqua mirti: ex qb⁹ locus debilis epithimari poueniet. ¶ Aliud epithima ad casum q̄ cum eo febris: ⁊ apostema calidū fuerint. ℞. rosaꝝ ri: bearū lentiū excorticataꝝ: boliarmeni: fief memithe: sandali: faufel: ex his oib⁹ cum aqua rosata collectis: epithima fiat. ¶ Medicamen qd̄ ei datur ad potandū: a quo sanguinis multitudo aut ex pcussione: aut ex casu fluit. Recipe charabe. boli armeni: balaustie: sanguinis draconis: lacce partes equales. Ex his aūt collectis. ʒ. iij. ad potandū tribuātur

cū vna vncia aq̄ in q̄ sumach fuit fusū: ⁊ opij recētis sexta pte. ʒ. j. istud. n. illico sistit sanguinē. Patiēs q̄ʒ stiptica comedat. ¶ Medicamē ad leuē carnis motū ⁊ debilitatē: qd̄ ꝓfortat ⁊ dolorem sedat: locꝰ ex oleo roseo inungatur cui desup puluis mirti spargat: ⁊ mediocriter ligef. Vestigia aūt viridia q̄ post pcussionē aut casū pmanēt: curēt ex medicis q̄ sunt in tractatu vbi decorationē noiauimꝰ.

¶ Completus est tractatus sextus gratia dei.

Tractatus. VII.

27. continens capitula.

pm De collectiōibꝰ ⁊ aggregationibꝰ doctrine chirurgie.
2 De mollificatiōe durici et q̄ remāsit in mēbris post chirurgiam.
3 De collectiōibꝰ ⁊ aggregationibꝰ sanatiōis vulnerum ⁊ apostematuʒ.
4 De medicinis generantibus carnem.
5 De medicinis minuētibus carnē supfluaʒ.
6 De his q̄ consolidat vulnera.
7 De his q̄ apiunt magna apostemata: et ne cum ferro apiant excusant.
8 De scrofulis.
9 De cancro.
10 De carbunculis.
11 De apostemate calido
12 De apostemate molli.
13 De apostemate duro.
14 De glādulis magnis.
15 De nodis glandulosis.
16 De formica.
17 De igne persico.
18 De adustiōe ignis ⁊ aq̄ ⁊ olei bulientis.
19 De panaritijs.
20 De exitu sāguinis a vulnere.
21 De flebotomia.
22 De ventosis.
23 De sanguisugis.
24 De vena medene.
25 De extractiōe telorum. ⁊ spinarum.
26 De plagis capiti ⁊ fractura cranei.
27 De deceptoribus.

¶ De collectionibꝰ ⁊ aggregationibꝰ doctrine chirurgie.

Capitulum primum.

Lerisq̄ʒ eorum qui hāc exercent artē ⁊ dicūtur restauratores: non p bij eā exercent: neq̄ʒ sapienter: neq̄ʒ sub certa radice ad quā redditio fiat. imo maior eorum ps casualr opaf: ⁊ sicut ab alio edocti fuerunt. Raroq̄ʒ inuenies eoꝝ aliquē q̄ huiꝰ artis libros legerit: aut qui eam a magro qui nouit lras didicerit: imo q̄ maxime eā exercēt sunt idiote: ⁊ rustici: ⁊ stolidi. Jōq̄ʒ ꝓpter sue stoliditatis cām: egritudines pessime in hoibꝰ g̃ñant ¶ Nos vo huiꝰ artis sūmas atq̄ʒ aggregatōes tales referemus: quas cū aliqs astutꝰ meditatus fuerit: poterit ꝓfm hanc artē quicqd voluerit optime opari. In pmis q̄ʒ de regimine diete: ⁊ post de extēsione: ⁊ rectificatione: ac ligaturis: ⁊ de fracturis rumpentibꝰ in qbꝰ tenues ossium ptes: ⁊ acute: necnō diuisa frustula ꝓspiciunf. Et postremo de dislocatiōe tractabimꝰ. ¶ Noies stolidi p̄cipiunt: vt qcūq̄ʒ fracturā aut dislocationē aut carnis ꝓtusionē ꝓpessus fuerit cū alachisat: nutriatur: ⁊ asahith: ⁊ ex carne assata in veru aut in prunis: ⁊ bibat vinū. Nihil aūt ē q̄ apostematis calidi g̃ñationē velocꝰ afferat: q̄ʒ regimen hoc. ¶ Oportet aūt ex quo infirmo fractura: aut dislocatio: aut carnis cōtusio acciderit: regimē per aliquot dies subtiliari. Luiꝰ etiā venter si ipe fortis fuerit: erit soluēdꝰ ⁊ ipe silr flebotomandus quēadmodū dicturi sumꝰ. Qd̄ ideo fieri ꝓuenit: vt sit securus q̄ materia ad locum non fluat que magna apostemata atq̄ʒ putrefactionē g̃ñare possit. ¶ Postq̄ʒ aūt dies aliquot p̄terierint: ⁊ securus fuerit q̄ apostema calidū nō accidat egro p̄cipe vt ad regimen quo cōsueuerat vti reuertatur si eiꝰ egritudo dislocatio fuerit: aut carnis ꝓtusio. Qui āt fracturā patiē viscositas atq̄ʒ crossities eius sāguini sunt addende: vt nā mām hēat paratā: ex qua porus fracturā ligās generef. Ex his āt q̄ hoc opanf est frumētū adeo coctū: vt q̄si plus videaf ⁊ etherith. Capita q̄ʒ ac pedes aialiū: necnō edoꝝ: agnorum ⁊ vituloꝝ corda: ⁊ vaccaꝝ vētres: atq̄ʒ oua: ⁊ riçi: ac pisces recētes: ⁊ hoꝝ nutrientiū filia in quibꝰ sūt crossitudo ⁊ viscositas de quibus in hoc tempore comedere debet. Et post eorum acceptionem vinum bibere crossum. Ex hoc enīʒ regimine fractura melius ⁊ velocius ligari poterit. In p̄ncipio tamē olera frigida ⁊ musaguarat tātum comedere debet: ⁊ carnem auium: ⁊ edinam. ¶ Vinum autem nullo modo appropinquare p̄sumat. ¶ Cū vo distēdere: ac rectificare necesse fuerit: oportebit vt ita in vltimo leuiter fiat: quatinus dolor quanto minꝰ possibile est sentiatur. Nihil enim plus affert apostema q̄ʒ dolor. ¶ Dorum autem stolidorum pleriq̄ʒ loca debilia distendunt ⁊ rectificant: vbi etiam magnum nituntf facere sonitu: quatinus vulgus eos bene operari putet. At vo non oportet vt cum iunctura in qua nō est dislocatio dolet: p̄matur ac distendatur aliquo mō: imo emplm qd̄ dicturi sumus: ei superponendum est: atq̄ʒ ligatura adeo suauis facienda: vt ex ea nullus sentiatur dolor. ¶ Istoꝝ p̄terea medicorum pleriq̄ʒ decipiunt vulgus. Cum enim in membro fuerit dolor q̄ fractura aut dislocatio in eo sit dicere presumunt. Sed fracture ⁊ dislocationis adeo est causa manifesta: qd̄ occultari nō potest. Ex hoc enim sequitur: q̄ figura membri cum torquef: ⁊ cutis ex vna pte fit gibbosa: ⁊ ab alia concaua. q̄propter si quis diligēter considerauerit: impossibile est vt occultetur ipsi q̄ illud considerat: nisi in iunctura adiutorij cū humero aut anche cum coxa fuerit dislocatio. Caput nāq̄ʒ adiutorij qñ dislocatur: ꝓcauitatem que est sub ascella ingredif. ¶ Caput indem coxe carnem glandosam que est in inguine a parte anche intrat. Unde cum multa ibi sit caro: ꝓtorsio non est ibi valde manifesta. ¶ Signum tamē qd̄ iunctura humeri dislocationem semper committaf: est rotūda eminētia: q̄ sub ascella accidit: ⁊ cum tāgitur digitis sentitur. ¶ Dislocationis similiter que anche accidit: signū est eminētia exterior: ⁊ in inguine: ⁊ qd̄ egro non p̄paraf vt expādat iunctura q̄ est inter crus ⁊ coxā: ne dū iunctura dislocata. ¶ Fractura āt nisi minima fuerit: cū eam manu diligenter inuestigaris gibbositas ab vna parte ⁊ cōcauitas ab alia nō occultabif: crepitantisq̄ʒ ossis sonuʒ pcipies cū ipm manu attractaueris. Cum aūt in loco nō manifesta ꝓtorsio: neq̄ʒ gibbositas: neq̄ʒ cōcauitas fuerit: neq̄ʒ cum locus manu inuestigatur ossis crepitatio pcipietur: nō dislocatio neq̄ʒ ossis fractura q̄ extēsione aut fortis indigeat cōpressione ibi erit. Non est. n. ibi nisi aut carnis contusio: aut fractura minima. Quapropter distēdē do nullo mō est motio facienda. Extensio nāq̄ʒ loco maiorem g̃ñat angustiā: vñ in hoc maior ꝓtingit error. quapropter si aliqs stolidoꝝ in his locis extēsione aut compressione vti voluerit: phibendus erit ab hoc. Sz p̄cipiendum est vt locus leniter palpando vulgantur ⁊ post suauiter ligetur: ne inde dolor sequatur. Nihil. n. amplius hoc ē faciendū. ¶ Ego vo vniꝰ istoꝝ deceptorū stoliditatem vidi ex qua vehemēter miratus fui. ¶ Quidā nāq̄ʒ forte sup locū qui est in medio adiutorij cecidit ⁊ dolere cepit: vñ puū ibi cepit oriri apostema. Qd̄ cū p̄dictus vi disset stolidꝰ: ipiꝰ adiutoriū esse dislocatū dixit. In quo ēt hoc tātillū sapiētie nō erat: vt dislocationē sciret nō posse accidere nisi iunctureꝰ: ⁊ nō in ossis medietate. Quāobrez se preparauit ad os ex vtraq̄ʒ parte fortiter extendēdum. qd̄ ipm facere nō permisit imo locum ex oleo roseo perunctum trita mirto pulueriçaui: atq̄ʒ post hoc suauiter ligaui: ⁊ ex alterius partis brachio flebotomaui. Postq̄ʒ vo dies aduenit tertia: ligaturā remoui: ⁊ q̄ nō amplioꝝ indigeret cura cognoui. ¶ Verbum aūt de hoc q̄ vnum qd̄q̄ʒ corporis mēbrū de extensione ⁊ rectificatione atq̄ʒ ligatione: necnō ex reliqua indiget curatione donec eiꝰ compleatur sanitas: extra huiꝰ nostri libri mensuram: et ipsius intentionē reperitur. In huius nāq̄ʒ inquisitione istius nostri tractatus: multiplicibus multis indigeremꝰ atq̄ʒ postea esset necessariū vt quomodo opus fiat oculis viderek. Nos q̄ʒ in hoc nro libro nō intendimꝰ nisi ea q̄

cũ homines boni ingenij legerit. ⁊ in ipsis meditati fuerit licet medici nõ sint. bonis tñ medicis egperari poterint. Ligatura ãt cũ fit oꝫ vt locus fracture trib⁹ aut q̃tuoꝫ cingatur fascijs. quaꝝ ꝑma ad ptẽ tẽdat suprior̃: q̃ fit fortior cinctura sup locum infirmũ existẽs: a quo cũ separari ceperit. suauiter relaxari incipiat. ⁊ quanto magis ab infirmo elõgatur loco: tãto magis lenta fiat. Hec ãt ligatura taliter ꝓtendenda est. donec saue partis maximam occupet quãtitatẽ. ¶ Post hoc aũt alia sumatur fascia q̃ prius loco supponatur infirmo. ⁊ deinde descẽdẽdo ad partes tendat inferior̃. cui⁹ strictura aut relaxatio vt in prime fascie obuolutione dixim⁹ fieri ꝓuenit. ¶ Inter has vo ligaturas astelle sunt locãde. q̃tin⁹ mẽbrũ per eas rectificetur. ne gibbositas aut ꝓcauitas in ipo remaneat. deide vo totũ istud alia inuoluẽdũ est fascia. ipm suauiter cingẽte. cui⁹ inuolutiones vbiq̃ equales esse conuenit. Super quã etiã astelle sunt ponẽde. ⁊ cũ alia fascia sunt ligãde. cui⁹ firictura in oib⁹ locis aliaꝝ eq̃tur stricturis. hec autẽ oia desup filis ligentur ligature hic modus esse dꝫ. ¶ Deceptores aũt ligature ꝓncipiũ in sanis faciunt locis. vbi ligãdo vehemẽter ꝓstringunt. deinde relaxãdo ad locũ descẽdunt infirmum. qui ligature modus pessimus est ⁊ oibus deterior. Sanguis nãq̃ a duab⁹ cõpressus ptibus ad locos trãsmittitur infirmos in qb⁹ apostemata ⁊ vulnera generant. vnde herpes estiomen⁹ ⁊ herisipila atq̃ putrefactio eis multotiens accidũt. ¶ Ligatiõis ãt mẽsura talis esse dꝫ q̃ infirmo nullũ inferat dolorẽ nisi pusillũ. nec ẽt adeo sit relaxata vt eger nullo mõ eã sentiat. Qꝫ si ex ligatura apostematis initiũ: aut fortis acciderit dolor: ita vt viride fiat ex ea qõ est extra ligaturã: atq̃ sanguine impleatur ilico erit soluẽda ⁊ ei⁹ ꝓstrictio minuẽda. ¶ Et si infirm⁹ in loco ligature fortẽ sentiat pruritum atq̃ nocibilẽ: soluat. ⁊ locus ex aqua infundat q̃ ita calida sit vt ex ea delectetur. qõ fieri ꝓuenit donec prurit⁹ sedetur. Postq̃ aũt locus per vnã fere horã sic pmanserit cum suis ligetur fascijs. q̃ aceto ⁊ aqua rosata. ac oleo rosato simul mixtis ⁊ optime motis sint infuse. ¶ Tẽporis vo ligature mẽsura hec est. Oportet enim vt in ꝓncipio singulis soluat dieb⁹. ⁊ ꝑcipue si apostema aut dolor ibi fuerit. Qꝫ si istoꝝ neutrũ ibi ꝓsistat: nõ erit solutio facienda: nisi duob⁹ aut tribus intermissis dieb⁹. excepto si res aliqua euenerit. ꝑ qua solutio necessaria fiat vt est dolor aut pruritus. ¶ Si aũt aliquãti dies ꝑterierint in quibus ligatura nõ soluatur ⁊ nõ apparuerit ibi apostema neq̃ calor. neq̃ ardor. nõ soluatur nisi post quattuor aut gnq̃ dies. Et quãto plus tardius soluetur. tanto plus ad cõsolidãdum aptior erit. Oportet ꝑterea vt cum ꝑus accidit egritudo ligatura sit relaxata. ne dolorẽ faciat nocumentum inferentẽ. Postq̃ aũt dies gnq̃ vel paulo plures ꝑterierint ⁊ ab apostemate locus securus fuerit. ligatura paulatim strictior esse incipiat. cum vo multi tranfierint dies ⁊ fractura cõsolidata fuerit. ⁊ fuerit necesse vt caro fracture superposita coaguletur. oportebit etiã tũc vt ligatura paulatim relaxetur. ⁊ dieta augmentet sicut diximus. ¶ Oportet aũt vt astelle super aliqd̃ qd̃ mollitiem habeat ponantur. ⁊ vt eaꝝ extremitates nihil attingant: vbi nõ sit res mollis: atq̃ vt maior ex eis ⁊ crossior in ptelocetur. ad quã os declinauerit. ¶ Cũ autem in fractura frusta ossium carnẽ vulnerauerint oportet vt fascia ꝑma nõ super ipm vulnus. sed iuxta ipius os ponatur. atq̃ duris fascijs inuoluatur. cuius inuolutio ascendẽdo ad ptẽ tẽdat superiorem. Alia q̃ꝫ fascia iuxta os vulneris a pte inferiori est ponẽda. que descendendo inferius tendat. Os vo vulneris discooptũ dimittatur. ¶ Ligatura etiã tota mollior fit ⁊ parum plus relaxata. que quottidie est soluenda. aut duobus intermissis dieb⁹. Oꝫ aũt vulneri cotum superponatur donec cum virus minui incipiet. ⁊ locus ab apostemate fuerit securus. calorq̃ remot⁹ fuerit. vnguentũ carnis gñatiuum qd̃ dicturi sum⁹. vulneri superponatur. ¶ Fracture vo in quib⁹ sunt ossium ptes astellis filẽs que cutem nõ fregerũt nisi vehementer stimulẽt rectificande erunt ⁊ stringẽde: quãto magis possibile fuerit palpando eas ⁊ leuiter ligando. qd̃ si stimulauerint atq̃ vehementem intulerint dolorem ligãde nõ erunt. Generabunt enim apostemata ac putrefactiones in toto osse. Veruꝫ locus tunc scindẽdus erit. ⁊ si astelle ab osse separate fuerint extrahende erunt. Quaꝝ si separate nõ fuerit extremitas acuta que stimulat cum serra erit secanda. ⁊ deinde cum medicinis fracturaꝝ rumpentiũ erunt curande. ¶ Oportet etiam vt dislocationes cũ acciderint: ilico ad locum reducantur propriũ anteq̃ apostema ibi fieri incipiat. Si enim dislocatio in ꝓncipio sui dimissa tamdiu sic permanserit donec apostema ibi fieri incipiat: nõ erit ingeniandum vt in toto hoc tempore ad suum reducatur locum. Nam si dum taliter fuerit extendatur. egroto plerumq̃ accidet spasmus. Ex his aũt itẽtionibus atq̃ summis quas diximus. cum nõ ꝓgrue obseruantur. pessimũ accidit infortunium: cui nemo succurrere põt. Quapropter si chirurgicis qui nihil sciunt preceperis. vt ab oibus istis sibi caueãt: ab eoꝝ liberaberis malo. ⁊ eoꝝ opera tibi erunt profutura.

¶ De mollificatione duriciei que remansit in mẽbris post chirurgiam vel restaurationem. Cap. ij.

p **Verũq̃** post fracture rectificationem aut dislocationis ad suum locũ reductionẽ duities atq̃ ꝓstrictio in mẽbris remanere ꝓsueuerunt. que multotiens nociue existũt mẽbri motũ prohibẽtes. Hoc q̃ꝫ ꝓprie accidit cum predicte res iuxta iunctuam fuerit. has aũt oleũ ⁊ aqua calida cũ loc⁹ multotiens manibus fricatus fuerit. atq̃ aqua calida ab alto per fistulam defluẽs loco superfusa fuerit ⁊ adipes ac medulle q̃ ex eis fit emplm mollificant. ¶ Est etiam cũ ex ꝑdictis medicinis medicamen cõponitur. cuius effectus simpliciuꝫ operatione fortior existit. ¶ Medicamẽ stricturam ⁊ duritiem que est vt corda: ⁊ tẽsionẽ leniẽs. Rl. cere citrine. adipis anatis resoluti ⁊ colati. ana. ℥. i. olei de lilio. ℥. vj. medulle vaccini cruris. ℥. ij. ⁊ his commixtis fiat medicamen. ¶ Aliud medicamen fortius mẽbris q̃ cõstrictioni sũt ꝓpinqua cõferẽs. Rl. fecis olei de lilio fecis olei de seminib⁹ lini. bdelij. aã. ℥. i. storacis. galbani. oppopõac. amõiaci. oiuꝫ. aã. ℥. s. adipis vrsini. ℥. ij. Qꝫ si adeps vrsi nõ inueniatur loco ei⁹ adeps anatis. aut galline ponatur. Et ẽt in hac intẽtiõe meli⁹ est: vt adeps porci loco supradictoꝝ adipũ mittatur. deinde gũme in mortario cũ pauco vino dissoluãtur. qbus valde mollificatis alia admisceantur. ⁊ in mortario donec vnum fiant agitentur. ¶ Aliud bonũ habens odorem: delicatis congruens. Rl. cere citrine. ℥. i. olei de ben. ℥. vj. masticis nigri storacis. aã. ℥. s. Ex his commixtis fiat medicamen.

¶ De collectionibus ⁊ aggregationibus sanationis vulnerum ⁊ apostematum. Cap. iij.

o **Ispositio** scriptoꝝ huic arti ꝓpinqua est dispositioni restauratoꝝ quam noiauimus in paucitate scie radicũ ⁊ canonũ: qb⁹ curationis rectificatio cõpetens redditur. Quapropter de his principijs hic oꝫ nos dicere illud quo a magno error̃ qui ex eoꝝ ꝓtingit curatione ꝓseruatio fiat. Dicim⁹ igr̃ q̃ cum vuln⁹ paruũ fuerit: possibile est vt q̃ ligatura ipm capit: occurrãt sibi adinuicẽ ptes: ⁊ ꝓtinuetur ei⁹ ꝓcauitas tota. Non. n. alia indiget curatiõe: nisi vt duaꝝ astellaꝝ auxilio sustentet atq̃ liget ligatura que a duob⁹ incipiat capitibus. ¶ Eger q̃ꝫ a repletione ⁊ vino oino custodiatur: ⁊ ne plus aut vngm̃ inter labia illius cadat cauendũ est. Hec nãq̃ ꝓsolidationẽ fieri nõ pmittũt. istorum ãt stolidoꝝ pleriq̃: his q̃ dixim⁹ ꝓtraria opant. Ponũt. n. in vulnere oleũ: infirmo carnẽ ⁊ pultes crossas et duras comedere ꝑcipiunt. Vñ egroto apa malum atq̃ virus in vulnere acgrũt: qd̃ lõgo durabit tpe ex quo fortas-

ſis mēbꝫ ad putrefactionē deueniet: ⁊ p̄cipue in eſtate: lꝫ vulnera q̄ dixim⁹ ſola ligatura ſanari poſſent: ab vno die vſq̄ ad tres: nulla alia idigēs medicia. ¶ Vuln⁹ āt cū magnū ē atq̄ pfundū: idiget tūc vt cū medicinis q̄s noiabimus q̄ ſūt carnis gn̄atiue ſanet: ⁊ vuln⁹ ab ap̄ate cuſtodiatur: ita vt loco cui accidit pānus aceto ⁊ aqua ifuſus ſupponat: ⁊ epithimatib⁹ frigidis epithimet: ⁊ ſingul' horis ifrigidet: ⁊ p̄cipue ſi calor ac dolor ibi fuerint ⁊ ſanguis pauc⁹ ex eo manauerit. Nā in hac diſpōne oportet: ⁊ ifirmus ex pte ꝓtraria flebotomet: totūq̄ corp⁹: necnō totuꝫ ipſi⁹ regimē infrigidāda erūt. ¶ Q ō ſi vuln⁹ pfūdū ⁊ nō aplū fuerit: cauēdū erit ne vngm̄ q ō ipſi⁹ ꝓtinuet os: ſupponat. Os nāq̄ vulneris pfunditate nondū ꝓſolidata ſi ꝓtinuet: multū in eo adunabit vir⁹: q̄re vt ipſꝫ ite ꝫ opiat oportebit: ⁊ mēbꝫ fortaſſe iteriꝫ putrefiet: ac vuln⁹ malū ⁊ peſſimū ibi fiet. Quapropt in hmōi vulneri ore cotum erit ponēdū. Si āt vulneris ꝓſolidationē ppare videris butiro aut oleo ipm infunde. Et ex hinc qdē pdci erraverint ſtolidi: qn̄ oleū in vulnerib⁹ q̄ꝫ oium icarnatio erat poſſibilis poſuerūt. ¶ Oportet p̄terea vt oia medicamina q̄ hmōi imittis vulnerib⁹ aut tētis adhereāt: aut paululū cū injciātur. Cū āt vuln⁹ pfundum fuerit: ⁊ ipſi⁹ os amplū obſeruādū erit vt ſi vulneris os nō vehementer coartat ligatura ſuatur: tūc oportebit. Et ꝓtīgit illud plurimū cū vulnus in corpis tendit latitudinē. Ligature vō vehemētior iuolutionū ⁊ rētētio ſint apud vuln⁹ pfūduꝫ ⁊ earū lenior ſit apud ipſi⁹ os. Mēbrū q̄ꝫ tali ē figurādū figura: vt vuln⁹ ſit inferi⁹: q̄tin⁹ vt⁹ ab ipo fluere poſſit. Q ſi illud ipoſſibile fuerit: oportebit tūc vt vuln⁹ in die ſcdo aut q̄rto ꝓſideretur. Cui⁹ pfunditas ſi minui inceperit: ⁊ neq̄ virus neq̄ putredo multa ibi ꝓtineri inueniatur: curatio nō erit mutāda. Si āt vir⁹ ab inferiori ad ſuperiorem vlceris pte: ad ipſi⁹ videlicet os: cū ipreſſeris manare cō ſpexeris: ꝓueniēti⁹ ē vt in iferiori loco ibi exiſtēte ipſꝫ iferi⁹ pfores: apud finē pfunditatis vlceris: q ō ideo fit vt virus iter vñ poſſit manare hēat. ¶ Infirmi q̄ꝫ regimen in cibo: put in capitlo de algebra dixim⁹ ordinetur: atq̄ ſubtilietur: ⁊ a p̄ncipio vulneris cū accidit: p aliq̄t dies infrigidetur. ¶ Ipe q̄ꝫ ſi replet⁹ fuerit erit flebotomād⁹: ⁊ ſolutēdus ſi lōgū fuerit tp̄s ex quo nō fuerit ſolut⁹: iō vt reddatur ſecur⁹: ne apoſtema accidat. Deinde vō ipſi⁹ regimen paulati ſm diem pceſſuꝫ erit increſſandū: iō vt carnis natiuitas augmentetur. ¶ Oportet etiā vt cū exitura maturefuerint: ⁊ apertione indiguerint: pforētur in inferiori loco q in ipſis inuenietur: ⁊ in tenuiori ⁊ magis gibboſo: ſi poſſibile fuerit. Aptio tñ in corpis lōgitudinem ⁊ nō ipſi⁹ latitudinē: cū in mēbris fit extēſis q̄ nō curuātur ⁊ dilatātur tendat. in his vō locis q̄ curuātur ⁊ extēdūtur: incifio ſm ipſius loci curuationē ⁊ extēſionē tendere dz. ¶ Oportet etiā vt cū exitura in loco vbi venaꝫ eſt multitudo fuerit: aut circa iuncturas: incifio ppere fiat. Si.n. in hmōi locis incifio cum tarditate ⁊ nō velociter fiat: os q̄ñq̄ꝫ exteri⁹ eminebit: ⁊ iuncture ligamētū diſcoopietur. ¶ Carnoſa āt loca bonū eſt vt ſic dimittantur: donec bene ſint matura. Si.n. anteq̄ꝫ bene ſint matura pforentur virus ab eis diu manabit atq̄ꝫ vlcus multa ſorditie ac putredine abundabit. Labia q̄ꝫ ei⁹ q̄ñq̄ꝫ atq̄ꝫ ipſi⁹ pfunduꝫ dura fient: ipm q̄ vulnus pus ⁊ virus ꝓtinuo emittet. Q ſi exitura maxima fuerit: totū eius virus nō ſubito eſt retrahendū ne egro ſuperueniat ſincopis. ſꝫ paulatim erit extrahendū: ⁊ p̄cipue ſi eger fuerit debilis. ¶ Vulneri aūt ſanitas tardatur aut ppter ſanguinis penuriam que eſt in corpe: aut ppter eius malitiā: aut qr intus vel ſuper ipſius labia caro dura exiſtit. cui⁹ cā caro nō naſcitur: aut qr ibi eſt caro mala. aut qr os vel multa putredo eſt intus aut medicamen quo curatur: non eſt ei ꝓueniens: aut qr vulnus in ſeipſo eſt pfundū: ⁊ ſanioſum ⁊ malū. ¶ Cum igr vlceris aut eoꝝ q̄ in ipſius circuitu conſiſtunt: ruborꝫ paruus fuerit. i. ſa q̄ꝫ ab apoſtemate ſecura atq̄ꝫ ſicca: et aliquātulū dura fuerit: corp⁹ q̄ꝫ macꝫ ac pauci ſanguinis cā quare ipſi⁹ tardetur ſanitas nō eſt niſi ſanguinis penuria. Loc⁹ igr q̄tidie pāno aqua calā madefacto ē infundēdus donec rube⁹ fiat. ⁊ egri regimē increſſandū: ipꝫq̄ꝫ cū vngtō nigro eſt curādū ac in ipſi⁹ circuitu ex ipo fricetur. ¶ Color vō corpis ſi malus fuerit atq̄ꝫ ei⁹ forma mala: cā in hoc ſanguinis eſt malitia. Flebotomia igr atq̄ꝫ vētris ſolutione eſt p̄us ſubuēniēdū. deinde ad vulneris curationē eſt redeundū. Sup labia q̄ꝫ vlceris ſi caro dura fuerit: fricatio ibi eſt facienda donec ſanguis inde fluat. Si āt croſſa fuerit: p̄us eſt incidēda ⁊ poſtea curāda. ¶ Et ſi B in vlceris fundo fuerit ei⁹ ore ſicco ⁊ fuſco: aliqd in ipſꝫ eſt mittēdū ⁊ fricādū donec ſanguis ab eo manare incipiat: deinde erit curādū. Aut in fundo vlceris perforatio fiat. poſtea fricetur ⁊ cū butiro medicetur: donec mala caro penitus corrodatur. deinde cū his q̄ ex pte curationis remāſerint: curetur. ¶ Vlc⁹ āt ſi p̄us claudatur ⁊ poſtea remāſerint: curetur. ¶ Vlc⁹ āt ſi p̄us claudatur ⁊ poſtea aptatur virusq̄ꝫ ſubtile ab eo fluat: ⁊ lōgo tpe ſic diſpoſitū maneat: os corruptū eſt in ei⁹ fundo. Tēta igr intromiſſa tētetur. ⁊ cū inuētū fuerit: perforetur vlc⁹ donec ad os p̄ueniatur. q ō erit fricādū aut ſerrādū donec abſcindatur ſm q ō ex ipius corruptionis multitudine videri. poſtq̄ꝫ cū pulueris carnis gn̄atiuis curet. Q ſi ipm pforari fuerit iposſibile: cū medicamine corroſiuo ⁊ butiro ſubuenēdū erit: donec os diſcoperiat. poſt hec cū his q̄ dictum ſum⁹ curetur. ¶ Vlc⁹ āt ſi fuerit pfundū ⁊ ei⁹ caro mollis ⁊ mala: medicamē corroſiuū deſup erit ponēdū: dōec caro illa deficcet. deinde in vulnere butiꝫ mittat: donec tota mundetur: atq̄ꝫ tādiu cum butiro medicetur: donec eſcara in vulnere exorta cadat: ⁊ poſtea curetur. ¶ Vlceri vō ſi varices ſupuenerint eger flebotometur: ipſi⁹ q̄ꝫ vētri vō ſi varices ſupuenerint eger flebotometur: ipſi⁹ q̄ꝫ vētri multotiēs ſoluat ex apozimate epithimi: ſuoq̄ꝫ nutriatur cibo: deinde vlcus curetur. ¶ Medicamē q̄ꝫ ſi vlceri fuerit icōueniēs: qr fortaſſis ipm pluſq̄ꝫ deberet calefacit cui⁹ eſt ſignū. qr ruborē atq̄ꝫ calorē ⁊ apoſtemati p̄ncipiū ei cū augmēto adducit: tūc cū vngtō frigido q ō dicturi ſumus erit curādū. ¶ Aut fortaſſis plus infrigidat q̄ꝫ deberet: cui⁹ eſt ſignū q̄ vlc⁹ tunc eſt viride aut nigrū ⁊ duꝫ et frigidū. vñ tūc cū vngtō nigro eſt medicādū. aut fortaſſis min⁹ deficcat q̄ꝫ deberet: cui⁹ eſt ſignū q̄ ipm eſt molle ⁊ laxū: multū hñs vir⁹. vñ tūc cū vngtō vehemēter deficcatiuo ē curādū: vt ē illud q ō cutē ſupiducit: q ō fit ex balauſtijs ⁊ gallis. ¶ Aut fortaſſis min⁹ mundat ⁊ abſtergit q̄ꝫ deberet: cui⁹ eſt ſignuꝫ q̄ putredinis multitudo carneſq̄ꝫ male ⁊ molles ei adheſerūt: iōq̄ꝫ cū medicinis vehemēter mūdificātib⁹ ē curādū: vt ē vngm̄ viride. ¶ Aut q̄ñq̄ꝫ mordicat: ⁊ ipius ꝓſumit carnē. cui⁹ eſt ſignū dolor: ⁊ calor: ⁊ ardor: ⁊ apoſtemati p̄ncipiū. ⁊ q̄ vlc⁹ q̄tidie dilatatur. Vñ tūc ad vngm̄ q ō eo ſit ſuauius: eſt faciēda pmutatio. ¶ Hoc q̄ꝫ plerūq̄ꝫ euenit. qr curādi cōplexio ad vnaꝫ declinat extremitatū. Quare tūc reb⁹ ſibi ꝓueniēt⁹ curatio eſt faciēda. Siccuſſima nāq̄ꝫ corpa exigūt vt vngtā q̄ꝫ bus medicant: cū caro in ipſoꝫ vlcerib⁹ eſt gn̄anda ſpēs vehemēter deficcatiuas hēant āmixtas. Humida vō corpora: vnguētis indigent mollib⁹ ⁊ humidis. ¶ Vulneribus aut vētri accidētib⁹. atq̄ꝫ ipm diſrūpentib⁹: medicus ſapiens ac ſuauiter operans neceſſarius eſt. Mos tñ hui⁹ curationis collectiones: ⁊ vñ in ipa timetur error dicem⁹. Cui inteſtina ac zirbum per vuln⁹ exierint: ⁊ inflata intromitti nō poterūt pānus vino veteri calefacto infuſus deſuper ponatur donec ipoꝫ remoueat inflatio: qua remota intromittātur. Q ſi locus aut tp̄s frigidum fuerit: eger in balneum introducatur: ⁊ per man⁹ ⁊ pedes ita ſuſpendatur quatinus ipſius curuet dorſū: ⁊ venter arcuetur. Ex hmōi enim diſpōne: inteſtina leuius intromittantur. ¶ Zirbum vō ſi velociter anteq̄ꝫ viride fiat aut nigrū ei ſuccurrat: in vētrē eſt reducēdū. q̄ ſi ei non ſubueniatur donec viride fiat. quicquid ex eo viride factum eſt incidatur. deinde oēs vene q̄ ſunt in ipo cū ſubtili filo ligentur

poſtea

postea intromittant: & venter suat. ¶ Et si intestina propter panni madefacti infusionē intromitti nō poterūt: fissura amplificetur: & sic intromittant. Quibus intromissis venter suatur prius: post puluis cōsolidatiuus desup ponatur: atq; vt eger supinus iaceat taliter vt dorsum aliquantulum gibbosum existat ꝓcipiat. Cuius regimē est subtiliandum neq; cibus inflatiuus vllo modo est ei tribuendus. ¶ Vulnus preterea si iuxta neruū vel in neruo fuerit strictūq; extiterit: nō consolidetur donec aliquot ꝓterierint dies: & ab apostemate fuerit securū imo medicamia apitiua desup ponātur: & locus totus ex oleo inungat tepido. ¶ Postq; aūt duos dies aut tres ꝓterierīt ac dolor sedatus fuerit: & locus ab apostemate securus consolidatus vtendo tunc vulnus cura. ¶ Si autē spasm⁹ ex vulnē qd̄ est in nerno alicui accidat egro: cito eni succurrere: et chordā que cōtrahi incipit in latitudine incide spōdilesq; egri ex oleo palpando & cōprimēdo inunge. Oleū autem sit mollificatiuū & tepidū. Si autē aliqn̄ videris vlcus qd̄ pambulet mēbrū de vno ad aliud trāsiendo locū: & corrodat carnē: cito succurrere incidendo: aut cōburēdo: & destruendo carnē ibi existentē anteq; multū dilatetur: deinde ipsum cura cū medicinis quibus reliqua ꝛsueuisti vlcera sanare. Ne sūt sūme & intentiōes quas cū homines nō obseruant: egro vehemēs inferūt nocumentū. Quando vero eas intente meditant: & eis innitunt maxmū prebent iuuamē cū deus annuit.

¶ De medicinis generantibus carnē. Cap̄. iiij.

m **Edicamen** quod carnē generat: & recenta cōtinuat vulnera mirabile existens. ℞. olibani. aloes. sarcocolle: sanguinis draconis ꝑtes equales: terant & vulneri supponant: & desuper ligentur. hoc eni valde existit mirabile. ¶ Unguētum in carnis generatione mirabile. ℞. litargiri triti vt alcohol. ℥.j. cui āmisceant olei. ℥.iij. coquant agitādo donec resoluant: postea olibani: sarcocolle: sanguinis draconis: galbani: colophonie: omniū ana. ʒ.ij. sumātur. que predicte decoctioni āmixta coquant donec incrossent: & medicent ex eo vlcera cū sanguinolenta non fuerint.

¶ Unguentū carnis generatiuū: quo in estate & cū in vulnere calor & ardor fuerint: & tempus fuerit calidū in vulnerū curi ē vtendū. Litargiri dōec triti fit vt alcohol. ʒ.s. sumant quod cū aceto donec resoluatur & molescat terat et deinde oleum roseū desup fundat: & terat donec incrossetur. Dum autē sic terit semel ex aceto: & alia vice ex olo roseo est infundendū: donec infletur: & ad magnitudinē deueniat: & fiat vnguentū. Cui postea ceruse. ʒ.s. & cāphore parum addere cōuenit: & teri cū eis: & eo in curatiōe vti. ¶ Unguentū nigrum quo vtendū est cū vulnus ē sicum & fuscū: cere olei visci: picis: partes sumant equales et resoluant. & quod ex eis fit: est vnguentū nigrum.

¶ De medicaminibus que carnē minuunt superfluam et resoluunt. Cap̄. v.

v **Dnem** terat valde. & sup locū vbi caro superflua est: pulueriçetur. Eam eni liquefacit. ¶ Aliud isto fortius: chali terat: & desup pulueriçetur. aut çiniar tritū desup pulueriçetur.

¶ Descriptio vnguēti viridis corrodentis: & vlcera sanio sa mūdificātis. ℞. çiniar puri: mell. aā. ℥.j. ex hijs fit tritū medicamē fiat. Sunt autē quidā q̄ huic vnguēto: sarcocolle amoniaci. aā. ℥.s. addunt: terētes omnia hec cū aceto & melli admiscētes. Et tūc hoc medicamē fistulis q̄ sunt in auricula confert: omniaq; sanosa mūdificat vulnera: & carnez corrodit mortuā. ¶ Medicamē qd̄ vocat calidicō: carnē mortuā corrodens & fistulis atq; putrefactiōi q̄ ē i gingiuis & in ore ac in toto corpe cōferi. ℞. calcis viue. ꝑtē vnā arsenici citrini. chali. acathie. arsenici rubei. omn̄ ana. ꝑtē diam. Omnia hec cum aqua q̄ vocat ꝓ⁹ terant. ¶ Aqua autem ꝓ⁹ sic fit. Calcis viue chali ꝑtes sumant equales. Thali prius terat. postea istis sextuplum ponderis ipor ex aqua āmisceat: & ꝑtres recondant dies quotidie trib⁹ vicibus agitando: postea colet & vtat donec fiat vt elchaloch: & in sole dimittat donec ingrosset: deinde fiāt ex eo trocisci: & deficcētur. & in loco vbi ab humiditate tāgi nō possunt recondant. Et cū necesse fuerit vnus ex eis teratur & fiat ex eo medicamē. ¶ Dest ez berigi medicamē acutum & corrosiuū. ℞. arsenici citrini triti: chali. calcis. ʒini ar oīm. ana librā mediā: argēti viui librā vnā sal āmoniaci. quartā ꝑtē libre vni⁹: tant omnia cum aqua ꝓ⁹ donec argentū viuū fit extinctū: postea deficcent & deficcata iterū terant. deinde in instrumēto qd̄ alchimiā faciētes vocāt alutel ignē sub eo faciēdo donec eleuent. sublimentur et qd̄ ex eis sublimatū fuerit sumat & in ampulla vitrea recondatur: ex quo emorroydes exteri⁹ cū superflua carne apparētes: & scrofule quarū desiderat destructio postq; fuerint vlcerate: pulueriçent: & ad vltimū in oībus quorum destructio & dissolutio desiderat: eo vtendū est. Erit eni vt cauterū ignis ita vt deficcet & denigret atq; cōbustionis vicē in multis tenet locis.

¶ De his que vlcera cōsolidāt & in vlcerib⁹ multā habentibus humorositatē carnē generāt & ipsorū remouēt humorositatem. Cap̄. vj.

I **Ithargiruz** pulueriçatū sumat: & ex acetor aqua & oleo simul ī mortario ībibatur. donec intumescat: & albificetur. Deinde calcucecaumenō: antimonij balaustiarū: venarum: curcume: gallarū: sanguis draconis: serici. aluminis. cathimie argenti: oim ana q̄ztū est sexta ꝑs totius vnguenti sumatur. Post hec oia ista pulueriçata desup mittantur. et in mortario donec vnita fint agitēt. Deinde ex hoc vnguento in coto ponat: & vulneri in quo caro putrida nata est supponatur: atq; cū inuolutione panni suauiter ligetur. hoc autē vnguento tamdiu in vulneris curatione vtendū est. donec carnis in eo tāta generet quātitas que ei sufficiat. & ipm induret: & cutē ꝑfecte inducat. Hoc etiā vnguento oia vlcera humorē multū habentia. curanda sunt. ¶ Puluis qui vlcera cōsolidat. ℞. aloes balaustiarum cathimie argenti trite calcucecaumenō triti & lauati partes equales: & horū puluere sup vulnus pulueriçet.

¶ Alius puluis fortis: aloes venarū curcume. balaustia & mirre. gallarū ꝑtes sumant equales. ex q̄bus fiat puluis qui sup vulnus pulueriçando spargatur. hic eni puluis congruit ad hoc: & fortis existit.

¶ De his que aperiūt magna apostemata & ne cum ferro aperiantur excusant. Cap̄. vij.

m **Ellis** anacardi picis liquide omniū ꝑtes sumant equales: que in cocleari ferreo cō mixte: calefiant donec misceant. Et cū apostema sine ferro aperire volueris: locū in quo foramē vis facere considera: quē de ꝑdicto vnguento inungens p medium dimitte diem. corrodet enim illud.

¶ De scrofulis. Cap̄. viij.

r **Crofule** in collo: & in inguine sepius nasci cōsueuerūt. Que plerūq; multe fit existunt. Unde cū in hac habitudine locū videris apostemosū: quē tangendo inuenies durū. nec incidere possibile fuerit sed fuerint quasi glandule vt nuces scias esse scrofulas: que ex digestiōis malicia atq; ex fastidio accidunt: & multotiēs crescūt donec maxie fiant. ¶ Curationis principiū est. vt egrū semp famē patiat: & cenā dimittere facias: neq; multā aquā bibere ꝑmittas: neq; crossa nutriatur dieta. Qd̄ si in ipsius corpe supfluitas fuerit eū flebotoma atq; ipius ventrē solue. & malagma ex ēplastris ad hoc nominatis ei adhibe. Quibus ad hoc melius existit emplastrū qd̄ vocat diaquilō: & solū āministret. Qd̄ etiā erit melius & magis conferi: si pulueris ex radicibus yreos siccis: q̄ztū possibile est in diachilon mittat: & cū eo emplastrū fiat. ¶ Diachilō litargiri triti. ℥.j. sumat: cui ī patella locate olei veteris. ℥.ij. & ℥.s. supadyciat: & agitent.

z lēt⁹ ignis ſb eis fiat: z coq̃nt dōec totū ſoluat lithargiꝝ deinḋ mucillagis fenugreci mucillagis ſeis lini. aā. ℥.ij. mucilaginis maluauiſci. ℥.j. ſumant: z pdictis adiungat: poſt hec totū agitādo donec incroſſet coquat. Cū āt coctū fuerit: ab igne deponat: agitatio tñ nō intermittatur. Qd̄ poſtea tendendo malaxet: donec ſpiſſitudinē habeat: et viſcoſitatē: deinde recondat z vſui reſeruet. ¶ Aut ſterc⁹ capr̄inū antiquū ſumat: z ex melle z aceto ſimul calefacti donec cōmiſceant cōſpergat. Eſt ei ad hoc valde vtilē.

¶ Aut ſemina rafani ſūpta cū amigdalis amaris terantur et fiat ex eis emplaſtrū. ¶ Aut ſtercus vaccinū ficcum ſumatur z ex mucilagine maluauiſci conſperſū deſup ponatur. Aut fenugrecū: z ſemina caulis: ac ſemē lini ſumpta terantur: z cribellent: z ex mucilagine maluauiſci: conſpſa loco ſupponantur.

¶ De cancro. Cap̄. ix.

c **Ancer** eſt egritudo in qua maxima ē fatigatio ac fere incurabilis exiſtit. Cui ſi illi coex quo incipit ſuccurrat: z vt debet regat: forſitā ſtabit vt eſt neqz augmētabit. Cū autē creuerit: ſemp ſic p manebit. Qui deterior ē: ſi vlceret. ¶ Cancer nāqz durū eſt apoſtema magnā in corpe habēs radicē: quē vene virides in quibus eſt caliditas ibibunt. Vlcus aūt qd̄ in cancro fit. eſt ſedū labia habēs croſſa z viridia ſoris conuerſa. ¶ Huius vero ortus principiū qñqz ē: vt cicer: aut faba q̃poſtea augmētat donec fit vt magn⁹ milō: z etiā maior.

¶ Et fortaſſe orit hoc apoſtema in locis anhelit⁹ aut deglutiendi: z tunc fortaſſe ad matū adducit diez egrūqz plerū qz interficit. ¶ Qui āt apoſtema ferro incidūt: nō plus lucrantur: q̃z quod cancrū vlceratū faciūt niſi in tali fit loco vbi incidi: z penitus deſtrui atqz cōburi poſſit: z eradicari. ¶ Huic vero cū incipit: cōfert flebotomari ex vena media: z ventrē ex apozimate de epithimo frequēter ſoluere. Eger q̃z a cibis colerā generātibus nigrā abſtinere dz vt ſunt lentes. z caules impiales: atqz caro vaccina: z cerui na. z vinū nigrū z croſſum z ſimilia his que humorē generāt valde malū. Oportet p̄terea vt dieta ipius ſit caro arietina: z ſtarne. z vinū ſubtile z a cibis cuſtodiat calidis qz ipſi ſanguinē denigrāt. ¶ Poſtq̃z vo creuerit: et ad ſui puenerit pfectionē nō ē nēce niſi vt ei blādiētia adhibeātur: ne in ipſo vlcus fiat. Et hoc eſt obſeruandū vt ſūmope cuſtodiat. ne vnq̃z calefiat: aut ex medicis aut ex alijs rebus immo ex oleribus frigidis infrigidet: ea terendo et deſup ponendo. Ipſi vo ſi aliquando vlceratū fuerit: hoc vnguentū ſatis confert: qd̄. ℞. ceruſe: tuthie: lauate. partes equales: terant iſta cū oleo roſeo. z ſucco portulace aut ſucco ſolatri: z mucilagine pſilij: aut ſucco cucurbite: aut citroli cū quocūqz iſtorū habere poteris: z ponat ſup ipſum. Hoc nāqz vnguentū cancro in quo nondū factū fuit vlcus: z tñ q̃ in eo fiat timetur. confert.

¶ De carbunculis. Cap̄. x.

c **Arbunculi** ex multo ſanguine: z vectatione: z labore poſt ſaturitatem oriuntur. Qui poſtq̃z acciderit: nō eſt negligendū quin eis ſuccurrat. Fortaſſis enī tota eorū materia ī vno corpis loco colligetur: ex q̃ magna fiet exitura. ¶ Ex eis autē que eos generari nō pmittūt ſūt flebotomia z vento ſe: z ventris ſolutio ex mirobalanis citrinis: z ſenne. z fumoterre: z prunorū: ac iuiubarū. z tamarindorū infuſione ſepe potare: z dulciū comeſtio nē minorare: neqz vinū dulce z croſſum bibere: atqz cibaria acetoſa z ſtiptica z ea que has duas qualitates aggregant comedere vt caro cū ſucco vue acerbe: cocta z cū ribes. z cū pomis. z ſuchabegi. et charis. z hulē. z muſos z ſilia his. ¶ Si autē fuerit neceſſe vt patiēs carbunculos bibat vinū. vinū defecatuz et clarificatū ſumere debet. Confert enī ei. ¶ Poſtq̃z aūt carbunculus acciderit. nō eſt neceſſe niſi vt i ipſius maturatione ſtudium impendat. De his q̃z que carbūculos cito maturāt: eſt vt ex caricis viſcoſis cōtritis: in quibus ē multum mellis fiat emplaſtrū: aut ex carne vue paſſe cuz baurach panis mixta emplaſtrū ſupponat. ¶ Aut emplaſtrum diaquilon deſup mittat: qz ad hoc vtile exiſtit.

¶ Qz ſi carbunculus ad maturandū durus exiſtit: ſinapi cum ficubus pinguibus z pauco oleo liliaco cōteratur. z deſup ponat. ¶ Et ſi eius aptio poſt hec tardauerit pfore tur. z cōprimat. donec quicqd cōtinet in eo effluat: atqz ī eius circuitu. vnguentum ex ceruſa. z ſup ipſum vnguentum ex melle ponat. ¶ Vnguentum ex melle. ℞. ſarcocolle. mellis ptes equales deinde ſarcocolla puluerizata cum melle miſceat z recondat. Sunt tamē qui ſolū mel coquunt donec inſpiſſetur: deinde ſarcocollā puluerizatā deſup mittunt z cōmiſcent. Hoc nāqz vnguentū omne vulnus ſanioſū mundificat. totūqz remouet virus. ¶ Cū autē carbunculus mūdificatus fuerit: ipſe p ſe cito conſolidabitur. Si autē ipſius cōſolidatio aliquādo tardauerit cum vnguento carnis generatio curetur. ¶ Et ſi carbūculus ardens fuerit: atqz in eius circuitu magnus fuerit rubor: velociter ex vnguento qd̄ fit ex ceruſa: caro erit generanda. Et ipſum eſt vnguentū camphoratum frigidū: qd̄ dicturi ſumus.

¶ De apoſtemate calido. Cap̄. xi.

c **Amin** aliqua corpis pte calidū exorit apoſtema: cuius tactus calidus ſentitur eius curatio a flebotomia ē incipienda: vt ſi in pte videlicet fuerit dextra: in ſiniſtra de vena mediana fiat flōmia: z econuerſo ſi in ſiniſtra: in dextra flōmia erit facienda flōmia tñ ex vena baſilica aut media eſt facienda.

¶ Qz ſi baſilica inueniri nō pōt: in vno ex ramis ipius flebotomia eſt facienda. Si autē in eis q̃ ſunt ſupra furculas oriuz fuerit: flōmia fiet ex cephalica. Deinde ex epithimatibus infrigidantibus epithimet: regimēqz ſubtiliet: et a carne z vino: ac dulcibus z vnctuoſis: nec nō acrib⁹ cuſtodiatur: z cibis aceto ſis alatur: z dum ipſū tactū calm ſentitur epithimatib⁹ infrigidetur. Luz hoc eri regimīe tueri poterit: ne in eo ſanies generet. ¶ Qd̄ ſi in hoc apoſtemate in qbuſdam diſpoſitionib⁹ fortis pulſus z calor fuerint: pculdubio ſanies in ipſo colligit. Quapropter tunc nō eſt vtendum niſi parū infrigidantib⁹. Si tamē ex iſtis calorem atqz ardorē neqz ſedari: neqz minui videris abiſtis ad ea q̃ ſanē faciūt te transfer. ¶ Qd̄ ideo fieri cōuenit: vt ad collectionē velociter puenat. ¶ Poſtea vo extura vt dixim⁹ erit ſanāda. Medicie vo q̃ ſanē faciūt ſūt ea que dixim⁹ carbūculorum apertionē facere. ¶ Infrigidātes vero medicine q̃ apertiōi conferūt: ſūt he medicie quas dicemus atqz harū quidē hec eſt nominatio.

¶ Medicamē qd̄ herifipile epithima vocat: qd̄ etiā omnibus mēbris in quibus apoſtema calidū ē: ſi ex eo epithima fiat: confert. ℞. ſandali rubei: ſeif memithe. faufel: ceruſe. boliarmeni ptes equales: corticū mādragore: opij: amborū quantū eſt medietas vni⁹ ſupradictorum. Ex his omnibus cū aqua collectis: forme auelanis ſimiles fiāt: ex quibus cū neceſſe fuerit aliquid ſumptū teraf: z ex eo cum aqua roſea: z pauco aceto madefacto: epithima fiat: et deſup mittatur: cui deinde pannus in aqua niuis infuſus ſuperponatur. Qui poſtq̃z tapefact⁹ fuerit remoueatur: et alius recenter infuſus loco ei⁹ ſupponat. Hoc enīz bonū z maximū afferēs iuuamētū exiſtit.

¶ De apoſtemate molli. Cap̄. xij.

a **Poſtema** molle qd̄ digito cum premitur cedit: aliquā qñqz comitat egritudinē: vt ſūt egritudines q̃ cū complexio corrumpitur: aut ptiſis adeſt: accidunt. Qd̄ cū ita fuerit: nō ē tātū de ipo curandū: q̃z tū in illius egritudinis cura eſt ſtudendum. ¶ Qd̄ autē p ſe accidit: aut febres longas cum ſanāt comitatur. ita ſanandū erit: parum aceti cū oleoro. et aqua roſata: z aqua mirti z aqua ex qua fit ſapor miſceat: z pannus madefactus deſup ponatur: et ligetur. nō tamē fortiē. ¶ Ligatura vero i medietate apoſtematis fortiⁿ cō

stringatur:que ad vtrãq; tendãt partẽ. ¶Ex his quoq; que ipsum dispergũt:est aqua cineris:que fic fit: sarmenta cõburuntur ⁊ in eorum cinerẽ aqua missa per noctem vnã dimittitur.deinde colatur:⁊ acetũ ei cõmiscetur.In qua postq; panni infusi fuerint desup ponant: vnum alij cum ligatura coniungendo. Aut apostema si valde molle fuerit:ex sale ⁊ oleo fricet.Aut folia tamarisci:aut mirti:aut dulp.desupponantur.aut ex bolo armeno ⁊ aceto epithima fiat:eger q; suum attenuet regimẽ.⁊ a fastidio se custodiat:⁊ a multiplicatione aque.Epithima qd̃ mollitiei ac relaxationi vbicũq; accidit.confert.℞.aloes mirre.litij.acathie.fief.menithe cipi croci orientalis:boliarmeni:oim partes equales.Ex his oibus simul cõmixtis: forme auellanis siles fiant.Ex quibus cũ necesse fuerit in pauco aceto ⁊ succo cauliũ simul mixtis: aliquid dissoluatur.¶Et si egritudo in facie aut in palpebris extiterit:in aqua rosata ⁊ succo endiuie:⁊ pauco aceto ex eis fiat resolutio.

¶De apostemate duro. Cap. xiij

c **Umin** aliquo corpis loco durum ortum fuerit apostema:qd̃ neq; tactu calidum sentiatur.neq; fit cancer:eger ab oibus cibis quos in capitulo de cancro vitandos esse precepimus:abstineat.¶Ea autẽ quibus ipm erit curandũ:sunt omia q̃ mollificant vt medulle oẽs ⁊ adipes:⁊ bdellium molle: atq; amoniacum:⁊ storax:ac galbanũ:⁊ his similia.Si autẽ locus in quo est nõ sanat:studendũ erit vt materia ab eo transponatur p flebotomiã.⁊ ventris solutionẽ ex his q̃ colleram expellũt nigram:ne magnificet ⁊ augmẽtetur apostema.¶Emplastrũ q̃ dura resoluit apostemata.℞. bdellij.mollis amoniaci:galbani ptes equales:que cum oleo mollificate in mortario terant. Oleũ tamẽ fit de lilio:aut de ben.Deinde mucillago fenugreci.⁊ seminis lini:que eiusdẽ sint quãtitatis cuius sũt omia predicta: sumãtur:⁊ omia simul terantur donec vniantur.deinde ex eis cum caricis pinguibus mixtis emplastrũ duritiebus vbicunq; fuerint in corpore superponatur.

¶De glandulis magnis. Cap. xiiij

c **Umin** aliqua corporis pte aliqua apparuerit additio que cũ tangit ⁊ ad latera transponit.cuti cõtinuari nõ inuenit.neq; duriter moueri.sed taliter existens.ac si a corpe separata foret.neq; radicẽ neq; principiũ in eo habẽs erit glandula.¶Glandule vero in magnitudine diuersificant.a cicere incipiẽtes vsq; ad milonis magnitudinẽ puenientes:vnde eax diuersificantur species. Si autẽ glandula dimittat quia paurua est.et eius negligatur cura.augmentatur.Unde postea ad ipsam extrahendã.medicus suauit operãs est necessarius.¶Nos tamẽ in quib̃ error cõtingat dicem̃. Et hoc est quia maior earũ pars in panniculo continet. qui glandularũ saccus vocatur.Quapropter saccus cuz eis ita est extrahedus:ne ex eo ibi aliqd oino remaneat. Quia si ex eo ibi aliquid retẽtũ fuerit.q̃ziuis paruũ fit.plerumq; redire cõsueuerũt.¶Locus igit in quo continẽtur.scindendus est sumope cauendo ne cõtinens eas saccus scindat.sed sola caro eis superposita.Sacc̃ vero cũ vncino eleuetur:et pfecte excorietur donec glandula. et eius saccus integre extrahi possint. Hoc nãq; in eĩ cura melius existit.Qd̃ si saccũ q̃nq; rũpi contingat. cũ vncinis est eleuandus.Et licet frustatim extrahatur:cõtinue tamẽ est inuestigandus.Postq; vero extractus fuerit ex reliqua cura quã in vlceribus nominauim̃ erit curãd̃.

¶Deceptores tamẽ quidã inueniũtur. qui fraudem facere cupientes ex sacco pax dimittũt.ideo.s.vt in eius cura diutius morentur.Que autem saccum non habent.extrahende sunt.⁊ in vulnerum consolidatione tm̃ studiũ impẽdendũ ¶De nodis glandulosis. Cap. xv.

q **Uandoq;** in aliquibus corpis locis grossities in magnitudie auellane equalis.vel parũ plus vel parum minus apparet:q̃ glãdulis assimilata plerũq; in dorso mañ ⁊ in locis vbi verum est multitudo generatur.Que cũ fortiter presa aut fricata fuerit.euacuabitur:⁊ statim penitus remouebitur. Postea tamẽ q̃nq; redibit ⁊ q̃nq; nullo modo reuertet.

¶Quapropter locus cõprimẽdus ⁊ fricandus erit:donec euacuetur ⁊ equalis fiat.Postea frustulũ plumbi rotundum sumat:⁊ loco suppositũ fortiter stringat: ⁊ per tres dies sic manere pmittat.Postea vero ex epithimate de calce epithimatus liget. Si enĩ post euacuationẽ strict̃ fuerit locus:nõ reuertet.Sed si nõ fuerit strictus plerũq; conuerti consueuit egritudo.

¶De formica. Cap. xvj.

i **Aliquibus** corporis locis cum paruo apostemate parue pustule cum pruritu ⁊ ardore ⁊ calore vehementi in tactu:q̃nq; fieri cõsueuerũt:q̃ etiã cito vlcerant. Que post q̃z vlcerate fuerint:vicina loca pambulare incipiũt ⁊ dilatari.Uenter git ex his q colerã expellũt rubeã:est soluendus:vt sunt mirabolani:⁊ scamonea cũ aqua de fructibus.Locus q̃z qui vlceratus ẽ in circuitu ex epithimate:qd̃ in capitulo de calido apostemate nominauim̃ est epithimandus.Ulceri vero vnguentũ de cerusa est supponendum.Sed si nõdum vlceratus fuerit locus:totus ex hoc epithimate erit epithimãdus. Qd̃ si cũ hoc apostemate calor superfluus ⁊ rubor affuerint:eius curã a flebotomia incipe:deinde reliquũ qd̃ diximus regime exhibe.Totũq; eius cibũ ad reliqua infrigidãtia reducas.

¶De igne persico. Cap. xvij.

a **Liquibus** mẽbris pruritus ⁊ feruor intollerabilis q̃nq; accidũt:vbi succedente tpe ampulle aqua subtili plene generãtur.Oportet vt igit cũ aliquo mẽbro aliquid tale sentit; velociter flebotomia subueniat: q̃ si nõ pus q̃z ampulle ibi sint exorte sucurrat:⁊ ampulle rũpende sunt:⁊ totum virus qd̃ in eis cõtinet est expellendum.Deinde emplastrum ex vnguento de cerusa facto supponat: qd̃ in capitulo de ignis cõbustione nominabim̃. Ampulle vero p̃dicte non sunt dimittende donec aqua aliquo mõ in eis adunetur.sed in circuitu ipãrum ex bolo ar.⁊ aqua ⁊ aceto ⁊ oleo.epithima est faciendũ:si deus voluerit.

¶De adustione ignis ⁊ aque ⁊ olei. Cap. xviij.

r **Icum** aliqd̃ horũ acciderit ilico qui curare debet presens fuerit:pannos in aqua frigida aut in aqua rosea sup niuẽ infrigidata madefaciat:⁊ desup ponat.Qui postq̃z deficcati fuerint: remouendi erũt.⁊ alij similr preparati supponendi.Qd̃ si hoc magnũ fuerit:ex latere contrario flebotomia est faciendã ⁊ regimẽ est subtiliandũ ⁊ infrigidantibus vtendum.¶Dolor autẽ fortissimus si ibi affuerit:vitelli ouorum cũ oleo roseo agitati cum coto desup sũt ponendi.

¶Sed si vehemens nõ fuerit ibi dolor lentes excorticate et cerusa terant ⁊ simul cũ aceto misceantur ⁊ desup ponantur.¶Deinde pannus aqua rosa.infusus sup niuem infrigidata:supmittatur.Et si vesice ibi fiant: cũ vnguento de cerusa curentur:qd̃ hoc modo fit.Cera colata:⁊ ipius quadruplũ de oleo ro.sumant q̃bus resolutis tm̃ cerusẽ q̃ztum possunt cape adũciatur ⁊ in circuitu moueatur. Deinde;postq̃z infrigidari cepit:albumẽ oui predictis admisceatur:donec inspissetur:⁊ hoc facto quousq; inspissetur:sine intermissione agitetur:deinde recondat.Quidam etiã parũ cãphore:ibi admiscent.¶Si aũt vlcus ibi fiat qd̃ sit magnũ quiddã:cũ vnguento de calce curanduz erit.Qd̃ hoc mõ fit:calx alba ⁊ mũda sumatur: tãtũq; aq̃ ei supfundatur vt ex ea coopiatur:deinde p̃ duas horas sic dimittatur:⁊ aqua coletur:⁊ a calce separet: deinde alia aqua sup calcẽ fundat.Qd̃ postq̃z quater factũ fuerit:dimittatur donec parũp infrigidetur. Deinde cũ oleo ro. in vase agitetur donec vniatur:⁊ fiat ex eo epithima.

De panariciis que circa vngues fiunt. Cap. xix.

a Liquando in vnguium circuitu apostema calidū ⁊ ru. ⁊ inflāmatū et dolorosū ac fortiter pulsans fieri cōtingit. Ex q̄ plerūq; accidit febris: ⁊ pungit dolor vsq; ad loca q̄ sūt sub assellis ⁊ in inguine. Eger itaq; si diu est ex quo ñ fuit flebotomatus flebotomādus ē. De his q̄; que ad hoc valde conferunt est vt locus sepe ex aceto ⁊ opio liniatur: donec sup locū grossum fit epithima. Deinde psilium cū aceto. ⁊ aqua conquassatū supponatur. Et super hoc totum pannus aqua niuis infusus mittatur. Qui hora vna transacta remoueat: ⁊ alius loco eius ibidem locetur. hoc multis faciendo vicibus. Qd̄ si in hoc loco vehemēs fuerit pulsus: medicamē istud vel ei simile p diez vnā ei adhibere curato. Quo facto si predicta nō videris sedari accidentia: epithima loco: vel emplastrū ex aliquo eorū que in carbūculorū capitulo nominauim⁹ supponе. Ad maturitatē nāq; deueniet ⁊ opationē: atq; qd̄ i eo est extra manabit. Deinde cū vnguento quo vulnera sanari consueuerūt locum cura. Origini quoq; vnguis si pruritus acciderit: vnguis cadet. Quapropter post ipius casum neq; cū eo erit ludendū: neq; ipse vllo mō mouendus: ne vnguis q renouat: tortus egrediatur ⁊ asper

De fluxu sanguinis ex vulneribus. Cap. xx.

r Iex vulnere cōtinuati sanguis tanta fluxerit multitudo: vt inde virtutis timeatur debilitas: membrū sursū est erigendū: ⁊ talr locandus ne in eo dolor sentiatur. Post hec vero leporis pili cū albumine oui mixti. aloe. ⁊ thure. ac sang. dra. tritis inuoluti: vulneri sūt imittendi. Aut fila ex lino subtilia minutim incisa: ⁊ eis que dixim⁹ inuoluta sunt. similr immittēda. Aut vulnus ex aranei tela repleatur. Sanguis pterea si cum saltu fluxerit: deinde redit velocit ⁊ iteratur. ex arteria sanguis egreditur incisa. Qui si vno egreditur modo: ex vene ē incisione. que cū his que diximus sunt sanāde ⁊ ligande. Et si hoc modo steterit sanguis: bene erit. Qd̄ si ppter hoc nō sistitur sanguis: arteria illa: aut vena est incidenda. Cuius incisio est: vt vena vel arteria cū vncino eleuata si videri poterit: suspendatur ⁊ extrahatur. deinde incidatur: locusq; ex eis que dixim⁹ post illud repleatur: Qd̄ si possibile nō fuerit: aut medicine nō contulerint: locus cōburatur. Oportet vero vt cauterīū quo fit cōbustio valde fit ignitū. ⁊ vehementer rubeū. vbi sūmope est cauendū: ne sup neruū ponat. De his pterea q̄ sanguinē restringūt ē vt vuln⁹ calce repleat aut açegi ⁊ ligetur. Medicamē forte. calcis. colcothar. sanguis dra conis. aloes. gipsi: ypoquistidos. tritox. vt alcohol. ptes sumantur equales. Deinde fila incisa cū albumie oui mixta accipiant. ⁊ in predicto medicamie inuoluantur: ex quibus sic pparatis vulnus repleatur: atq; ea q̄ sunt i ipius circuitu. ex predicto puluere puluerizentur: et ligetur ad vltimum locus.

De flebotomia. Cap. xxi.

v Ene que ex more in flōmia incidi solent sūt cephalica. ⁊ matrix vena q̄ dicit fumis brachij. ⁊ basilica. ⁊ saluatella ⁊ saphena. ⁊ vena q̄ ē in poplitis curuatura subtus. ⁊ sciatica ⁊ frontis vena: ⁊ ille que sūt in tiporibus vtrimq;: ⁊ due que dicūtur algui degi ⁊ sunt in gula. ⁊ vene que sūt in angulis oculorum iuxta nasū: ⁊ ille que in collo sūt vtrimq;: atq; vene que sunt sub lingua: ⁊ alie que sūt in vtrisq; labijs. Cephalica vero ⁊ matrix. ⁊ basilica: in cubiti curuatura ab inferioribus repiuntur. Basilica nāq; est vena q̄ in ipsi⁹ pte domestica cōspicitur: que a loco q ē sub assella venit ad ipaz Cephalica autē ē in pte siluestri: ⁊ ex pte spatule venit ad illaz. Matrix āt vena ex vno ramo cephalice: ⁊ alio basilice cōmixtis cōponitur: que i ista ⁊ medio posita est: vena autē que brachij fumis est. focili supiori. manuū supponitur. Saluatelle vero locus in dorso manus existit in loco q est inter auricularē digitū ⁊ medius. Saphene autē locus est apud calcaneū in pte domestica: sicut sciatice locus est apud calcaneū in pte siluestri. Frontis vero vena est que in medio frontis psistit. Sed vene timporū sūt due vene q̄ sup timpora inuoluūtur. Due pterea vene q̄ in angulis oculorū sūt plerumq; sunt manifeste in angulis: ⁊ aliquādo nō apparēt nisi homis gutur multū stringat. Nasi aūt vena manifesta nō est: sz fit ex ea flebotomia: cū locus q palpatus sentit fissus: lanceola vulneratur. Venarū itidē locus q̄ vocant guidegi. est in collo. Et earū que dicuntur algeherich: est in labijs. Flebotomia q̄z in sanitatis cōseruatiōe ac egritudinū curatiōe. maxima opatiōis medicine ps existit: si qualis oportet fieri fiat. Corpa pterea q̄ flebotomiā pl⁹ tolerare possunt: sūt que venas manifestas ⁊ amplas habentia: pilosa sunt. ⁊ bruna: atq; ex colore rubeo ⁊ fusco mixtis sūt colorata ⁊ iuuenes. ⁊ adolescentes. ⁊ senes nō decrepiti. Pueri vero ⁊ infirmi: minuendi nō sūt nisi maxima icūbente necessitate. Oportet q̄z cauere q̄z tū possibile est ne flebotomia i tpe calidissimo aut frigidissimo fiat: neq; hi quorū stomachus ⁊ epar in frigiditate distēperata existunt. Porro cū cephalica in flebotomia inciditur: sanguis qui est sup furculas velociter pē egreditur. Quapropter cū egritudo in illis extiterit locis flebotomia ex ea erit facienda. Sed ex basilice incisione. sanguis q est in pectore ac toto vētre velociter p eam trā fit. Cū igitur horū locorū sanguis est euacuandus: vena hec in flebotomia est incidenda. Que si inueniri nō pōt ex ipsius ramis aliqs est flebotomandus. Vena vō matrix. sicut ex his duabus cōponitur venis: sic sanguinem ex istis duobus locis simul trahit. Ex ipa igitur flebotomia est faciēda: cū egritudies istis duobus accidūt locis aut cū totū corpus ē euacuādū: ⁊ alleuiandū: aut cū predicte due vene inuestigate inueniri nō possunt. Differentia vero iter flebotomiā ex cephalica. ⁊ flebotomiā ex basilica maxima ē: cū egritudo fuerit in capite. ⁊ ecōtrario. Matrix tñ vena q̄z uis sanguinē qui ē in capite minus q̄z cephalica trahat: ⁊ q est in ventre min⁹ q̄z basilica. melius tñ est ipam flebotomare cū in vētre existit egritudo q̄z cephalicā. Itēq; cū egritudo est in capite ipam incidere melius est q̄z basilicā cū itaq; cephalicā flōmādo ici dere voluerit quis: ⁊ nō inuenerit aliquē ex suis ramis. frōtem incidere meli⁹ ē. q̄z matricē venā. Nos aūt ramos vt multū: in siluestri pte brachij repies. Itē cū basilicam incidere volueris ⁊ nō inueneris: aliquē ex suis ramis i cidere melius ē q̄z purpureā. Nos q̄z ramos in pte brachij domestica: plerūq; inuenies. Qd̄ si illos inuenire nō poteris. ad flebotomādū ex matrice redi. Vene vero q̄ in poplitis curatura subtus repiunt: ⁊ vena q̄ saphena vocat flebotomāde sūt: cū sanguis ad inferiorē corpis partem est trahendus: ⁊ cū egritudies huic accītes pti sunt cronice: ⁊ in matrice ac renib⁹ est dolor: ⁊ cū mēstruorum defideratā puocatio. Sciatica autē est flebotomāda: cū dolor ab ancha vsq; ad pedē ptendit. Saluatella vero dextera quidē p epatis infirmitate: ⁊ sinistra p egritudie splenis est flebotomāda. Sed due vene q dicūtur guidegi sūt flebotomāde. cū anhelitus in lepre principio maxime angustat. De venis vero q̄ sunt sub lingua fit flebotomia cū sinanchia adest: cephalica tamē prius flebotomata. Vena autē frontis flebotomādo incidit: p antiquis egritudinib⁹ que in facie aut i oculis existūt: cephalica prius flebotomata. Vene itidē q̄ in labijs sūt incidūtur: cū in aliquo multiplicant alcola ⁊ vlcera in ore ⁊ gingiuis: cephalica tamē pius flebotomata. Vene vero in timporibus existentes incidunt: cā emigranee: ac vehementis doloris in capite: ⁊ p oculorū obtalmia que diu pmanet. He etiā quandoq; extrahunt ⁊ inciduntur.

Vene autē que in capite sunt ppter sahapha ⁊ mala vlcera que sunt in capite inciduntur.

Magnus vero erro q plerũq; ex harũ venarum flebotomia accidit: est sicut narro tibi ¶ In cephalica náq; cũ nõ vna tantũ sed plurib⁹ vulnera tur pcussionibus. ⁊ qñ forame existit angustũ: postea con solidatur: ⁊ flectitur apud secũdationẽ. aut cũ fortiẽ moue tur: ⁊ manu aliqd̃ pficitur opus. aut laborẽ pati cogitur. apostema fieri cõsueuit. Que tamẽ si vna tantũ incisione aperiat. oĩbus alijs venis in flebotomia securior erit. ¶ Oportet etiã ne pcussio cũ flebotomo in lacerti fiat initio: sed locus inquirat mollis: ⁊ ibi fiat pcussio.

Cum aũt sub matrice vena neruus existat: si lãceo le extremitas vsq; ad i p̃m pueniat atq; pungat: post flebotomiã stupor accidet: mãsiuus q forsi tan semp manebit. ¶ Quapropter quisq; cauere debet: vt lanceole extremitas nõ ad eundẽ locũ vbi neruus esse sentitur. sed ad ptẽ ab eo remotã pducat. Si autẽ ipa inter duos existat neruos: vena in longitudinẽ ẽ findẽda. Et ꝗ m̃ ō est cauendũ a neruo q vene vicinat. cuꝫ sensui occur rerit. ¶ Si autẽ forte cõtingat neruũ subtilissimũ sub ea esse que sensui manifestari non possit ⁊ incidat: destruet oĩno: si lanceola cũ fit flebotomia ad fundũ puenerit: ⁊ in brachio fiet stupor qui in longũ pdurabit tp̃s. Non ẽ igi tur in ei⁹ custodia meli⁹ q̃ vt flebotomie vuln⁹ ad fundũ non pueniat. ¶ Si tamẽ aliquẽ paruũ neruũ qñq; ex to to incidi cõtingat: nõ erit eius nocumentũ: vt nerui q sen su deprehenditur. Illud ergo qd̃ vulgus ⁊ stolidi dicũt s. q manus ariditas ex hoc sequat. mendaciũ ẽ. Mã si qs etiã voluntarie totũ hunc incideret neruũ: nõ tamẽ plus q̃ illud qd̃ diximus inde accideret.

Sub basilica autẽ magna locat artaria: ei exi stẽs vicina. Quapropter flebo tomiã in ipsa cũ maxima fieri cõuenit cautela: oĩa obser uando: ⁊ p̃cipue si nno grossa ⁊ manifesta ⁊ plena fuerit. ¶ Eius autẽ custodia: est sicut dicem⁹. ¶ Cũ non videris basilicã ⁊ fuerit necesse vt ex ea p tactũ inuenta minutio fiat melius erit vt eã dimittas ⁊ ad aliã accedas. Vñ opor tet vt aliquẽ ex ip̃ius ramis pquiras vt ẽ vena assellata: ⁊ que sũt hijs similes. ¶ Qd̃ si ex ipa tm̃ minutionẽ facere voluerist locus ante brachij ligationẽ tangend⁹. Et post q̃ locus pulsus fuerit cognitus erit signand⁹: deinde li getur: ⁊ sũmope obseruetur q̃ten⁹ a loco signato q̃to ma gis possibile fuerit: elongẽt pcussio: ⁊ ad ptẽ man⁹ descẽ dendo fiat. ¶ Artaria náq; q̃to plus ad ptẽ manus descẽ dit. tanto plus ꝓfundatur. ⁊ a basilica separatur: que separa tio in cubiti incipit curuatura. ¶ Cũ autem ligaueris bra chium: si locũ note pulsus eleuari ⁊ inflari conspexeris: ne illã tangas venã caue. Inflatio náq; hec nõ est nisi ar tarie. ⁊ tumor ⁊ ip̃ius repletio. Vñ si venã incideris ⁊ san guinẽ cũ saltu exire cõspexeris q subtilis sit ⁊ rube⁹. scias ip̃m ab artaria fluere. ¶ Oportet igitur tunc vt licinũ ex coto scito facias: ⁊ albumine oui infusũ puluere ex aloe: et thure. ⁊ sang. dra. muoluas ⁊ desup pone. Hoc namq; medicamẽ vehemẽter stringit: post hec locũ liga, quem per tres dies nõ soluas: sed sup ip̃m aquã assidue rorando fundas ne locus calefiat: hoc tm̃ totũ nequaq̃ facias: nisi postq̃ ptẽ que sup locum est fortiter ligaueris. Qd̃ ideo fieri cõuenit vt sanguis restringat ⁊ refrenetur. qꝫ postq̃ hoc feceris: qd̃ volueris agere poteris. Cum autẽ dies affuerit tertia: locum suauiẽ solue. ⁊ si videris medi camẽ ei adherere: nõ ab eo remoueas: sed in eius circui tu de p̃dicto medicamine pone ⁊ ad ligandũ iterũ redi. Qd̃ si ex medicamie aliqd separatum videris digitũ tuuꝫ loco licij velociter suppone: ⁊ qd̃ sepatũ ẽ suauiẽ remoue et dinde de medicamine suppone: ⁊ vt prius fecisti liga: Stringetur enĩ sanguis arterie hoc modo. ⁊ arteria a dis ruptõe q̃ ibi talr̃ solet accidere vt in herniosis tuebitur: ⁊ sanabitur iussu dei. ¶ Si autẽ ex basilice flebotomia emi nentia que tactu mollis sentiat acciderit: ⁊ quãdo sup eã premis descendit: erit mala. quia est arterie eminẽtia. Vñ taliter patiens timeat: et caueat ne aliquid qd̃ ipsam dis rumpat: tangat Sanguis enim cõtinuo ex artaria mana bit. Sed ex rebus stipticis emplastrum semp supponat qd̃ ideo fit: vt locus indurẽt. ⁊ sic erit et a ruptura securi tas. ¶ In arterijs vo que sunt in timporib⁹ cum fleboto mia fit non sequitur tumor. quia si astelle suppositę fue rint ⁊ ligate: restringetur sanguis.

Cum autem de saphena vena ⁊ ea que in inte riori poplitis curuatura flebotomandũ erit ligatura cũ chorda in superiori loco vt i bra chio erit facienda: deinde pes sup frustũ lacertuli aut sup mortarij manicam. erit ponẽdus ⁊ stringendus. ⁊ sic fle botomia erit facienda.

In sciatica vero quicqd ab ancha ẽ vsq; ad ptes que supra calcaneum pspaciũ latitu dinis vn⁹ manus existit. ligari debet. Aliter náq; nõ ma nifestabitur. Qd̃ si cũ hoc nõ apparuerit. in balneũ mitta tur eger. ⁊ multũ aque calide sup pedẽ fundatur. donec manifestetur. ¶ Si autẽ neq; sic apparuerit. loco ei⁹ aliquẽ ex ramis q p pedis cratem ptenduntur. in tẽpe silue stri flebotoma. Illis tamen melior est: q inter minimũ di gitum ⁊ scõm ab eo reperitur.

Saluatelle autem flebotomia: sic est faciẽda. vt manus in aqua teneat calida. donec locus flebotomandus infletur. ⁊ ingrossetur ⁊ valde fiat manifestus. deinde flebotomẽt ⁊ in aquã calidã iterum mittatur donec infletur. Ideo ne sanguis in ore vene fle botomate coagulẽt. ⁊ exire phibeat. Cũ ãt ex ea manaue rit qd̃ volueris: parũ olei ⁊ salis desuper pone. ideo. s. ne vulnus cito consolidetur. ¶ Qd̃ etiã in oi debili ramo ac flebotomia stricta te facere oportebit. Si autẽ secũdatio fuerit facienda oportebit vt in forti citius: ⁊ in debili tar dius fiat. Et nõ oportet qñ difficilis fit sanguis exitus in secundatione: vt cõprimat ⁊ flectat violenter locus: s̃z vt aut sic dimittat cũ nlr̃ũ ex hoc sequat malũ. aut qd̃ ex san guine sup os vulneris coagulatũ fuerit. cũ latere lanceo le remoueat. Hoc náq; melius existit: q̃ ip̃m contorquẽ do: aut vngue feriẽdo mouere: vt stolidi facere cõsueuẽt ¶ Locus q̃ pcussionis si apostematus fuerit flebotomia ex loco qui est superior eo si sanguinis extractio neces saria fuerit. fieri conueniet. Qd̃ si possibile fuerit fleboto miam p vnam aut per duos dimittere dies. a flebotomia interim cessandum erit. ⁊ postea flebotomia vtendum. ¶ Obseruandũ est etiã. ne post flebotomiã locus stricte ligetur. hoc náq; apostema afferre cõsueuit. ¶ Neq; mul ti panni supponantur: neq; sup eum locũ aliquid eorum liniatur q̃bus causa redolendi quidã se pungere consue uerũt. ¶ Locus q̃ si ignitus fuerit. nulla hora sit ligatus donec alleuiet est dimittendus. sed vt infrigidetur aqua ros. aut aqua dulci sup niuẽ infrigidata ẽ rorandus. ¶ Minutus etiã nullo mõ balneũ ingredi debet. ⁊ preci pue si locus fuerit ignitus. donec vulnus cõsolidetur. et color atq; apostema ip̃ius sedentur. ¶ Vinũ etiã q taliter se habuerit. nullo modo bibere p̃sumat: neq; membrũ in quo est flebotomia moueat. neq; aliqd̃ opus eo pficiat. ¶ Flebotomatus preterea neq; in die flebotomie. neq; in die scõo multo repleat cibo. imo se moderãs cibo leui. co lerã rubeã reprimente ⁊ extinguente nutriat. sicut est su chabegi fortis acetositatis. si nõ in pectore asperitatẽ ha buerit. que hoc phibeat. Quam si patiatur. ꝯibrabegi ex carne agnina factũ comedat. atq; oua mollia. ¶ Est etiã obseruandũ ne ebri⁹ aut fastiditus flebotometur: donec ista ab eis oĩno sint remota: nisi ex flebotomie retardatio ne. magnus immineat timor. Sicut cũ aeris attractio est angustissima aut tremor cordis est fortis ⁊ spissus qui cũ faciei ⁊ oculorũ rubedine accidit. aut appoplexia in qua facies rubescit: aut nigrescit. aut squinãchia. aut sanguis fluxus vehemẽs ⁊ repentinus. Talia náq; cũ affuerint: flebotomia qualibet hora diei vel noctis ẽ facienda. Luꝫ

autē nulla incubuerit necessitas vt in supradictis.bonuz est vt flebotomia fiat postq̃z due aut tres hore diei p̃terierint.atqz postq̃z digestiua suā expleuerit opationē.z secū supfluitas fuerit expulsa.Si vero alicui ex flebotomia cōsueuit sincopis accidere oz vt ante flōmiā parum panis succo g̃nati.muçi.infusū comedat aut i succo vue acerbe aut i horū sil'ib⁹ madefactū.Sanguis q̃qz quē ip̃z minuere oportet.nō semel sed trib⁹ vicibus aut quattuor extrahatur.Sincopis eni plurimū fit ex supflua minutione in hora qua egreditur ex eo sanguis multus in tpe paruo. Hec nāqz tūc cum ex forti flebotomia.i.cum post flebotomiam paruo intermisso spacio multus extrahit sanguis plerūqz accidit.Q ō si illud fuerit:oportebit vt eius exit⁹ proh ibeatur hora post horā.Nos quoqz nominabimus nunc.curationes sincopis.que ex flebotomia accidit.

¶Et caueatur ne aliqs vllo modo flebotometur post passionē colericā:z vomitū.z ventris fluxum.z post multuz coitum z post laborem z vigilias z postremo post omnia que corpus dissoluūt aut fortiter calefaciūt. ¶Sanguis autē mēsura q̃ est extrahend⁹.oportet vt fit p̃m vsū. z p̃m dispositionē cuius causa flebotomia exercetur. atqz scōz virtutē.¶Qui autē calidū apostema patitur vt pleuresim aut ei similes egritudines cū flebotomatur.mutationem colōris sanguinis a ꝓpria dispositiōe attendere debet.Apostemate autē carēs cū flebotomatur. nō debet h̃ in suo sanguine obseruare.cum totus eius sanguis sit eq̃lis.In habnetibus q̃z apostema calidū cum flebotomāt si sanguinis tardauerit mutatio.z timor destructiōis virtutis affuerit.sanguis est restringend⁹.nec ē expectandū donec sanguis mutetur.¶Q ō si aliqs in die flebotomie bibat.donec inebrietur.ip̃ius brachiū duabus cingatur ligaturis.cui insup vigiles qui ip̃m custodiāt adhibeantur.In plerisqz eni eorum sanguis adeo decurrit:donec quidam moriātur.z quidā morti approximēt Quapropter cū hmōi aliquid acciderit.z postremo cū sanguinis vndecunqz fluxerit multitudo. donec virtutē ꝓsternat. aqua carnis z vinuz subtile ac bene redolens. in quo sit fortitudo.infirmo subito tribuantur.z res bene redolentes ei tribuant. Q ō si ad hec iam puentū fuerit vt iaz nihil traijcere possit dentes egri apiant.z aqua carnis cū pauca miua muscata.z vino bene redolēte.in ip̃i⁹ os mittatur:totiqz corpi res bonū reddentes odorē:z precipue pectori z ventri adhibeantur.Mares q̃z interius ex algalia inunganf.Eger etiā hora post horā suffumigetur. coram cuius facie pulli discerpantur assati atqz ip̃ius naribus redolentes.qui appetitū excitare cōsueuerūt.applicentur.vt sunt tuceta z eis similia.¶Et sincopis quidez que simul apud flebotomiā accidit essentiā.z ea que dixi mus p̃m plurimū ꝓhibent. ¶Sed si cū flebotomia nausea euenerit.penna in os infirmi vt vomat ē mittenda deinde aqua rosata.aut aqua frigida sup ip̃m est rozanda atqz fundenda.z in ipsā est mittendus.est etiā clamore vocandus atqz mouendus.Qui si cū hoc ad memoriā non fuerit reductus;muscus ei⁹ narib⁹ ē insufflandus:z in ip̃ius os galia mittēda vinūqz cū pauca aqua tempatū fūdēdum.Os q̃z stomachi fricandū.z reliquū corpus ei⁹.Deinde ad penne i os immissionē.atqz ad totū ipsi⁹ regimē redeundum.¶Sincopis vero cum qua non adest nausea.mala existit.Quapropter tūc vt vomit⁹ sequatur nō est ingeniandum.sed in ip̃ius cura valde est studendum atqz sūmope elaborandū.vt succus carnis z vinum subito ei tribuantur: z atib ei adhibeantur.Ipe q̃z fortiē moatur z clametur.z aqua super eum rozetur. ¶Plerūqz etiam qui sincopim patitur.ex sono timpanorū z fistulis atqz ex litigijs necnō ex clamorib⁹ ad memoriā redit.

¶De ventosis. Cap. xxij.

v **Entose** sanguinem nō nisi ex paruis venis et in carne dispersis trahunt. Ideoqz sicut flebotomia virtutē nō debilitant.licet corporis minuant repletionē. ¶Loca vero in quibus ventose solent poni.sunt ista scilicet locus qui ē inter duo cornua occipitij:ipsiusqz occipitij duo cornua. z locus qui ē sub mēto.z alius locus qui inter duas inuenitur spatulas et loca que in crurium pulpis interioribus inuenīūtur. ¶Ventosa autem que in loco qui est inter p̃dicta cornua ponitur.grauedini atqz vanitati que in capite existūt:cōfert.¶Sed sanguis qui cū ventosis que in duobus ponūtur cornibus extrahit'ur.faciem atqz caput.necnō oculos alleuiat:grauitatiqz que est in capite.z doloribus qui in dentiū radicib⁹ fiunt:auxiliatur:z fortasse predictas actōnes q̃ztum flebotomia adiuuat. ¶Ventosa vero que sōmento ponitur:paruis pustulis que sūt in ore:z dentib⁹ nocumentum prebent:remediū affert:atqz gingiuarum corruptōni necnō his similibus quecunqz in ore fiunt.remediatur. Illa autem que inter spatulas locatur:tremori cordis qui est cum repletione z calore valet. ¶Sed illa que in cruris pulpa ponitur: repletionē vehementer minuit:z antiquis doloribus qui in matrice aut renibus aut vesica fiunt:confert z prouocat menstrua. Corpus tamē plerūqz macrescere facit:sincopisqz ex ea accidere cōsueuit.Quibus autem pustule z carbunculi accidere solent auxilium prebent.

¶De sanguisugis. Cap. xxiij.

r **Anguisuge** cum in locis ponuntur vbi est impetigo:aut sahapha: aut vulnus malū z antiquū:corpore prius flebotomia inanito auxiliū prebent. Postq̃z vero ceciderit.Locus adhuc si vt ibi ponantur fuerit possibile: vētosis erit fugendus:z multa aqua calida lauandus:z fricandus et cōprimendus quando quod diximus possibile fuerit.Et melius est vt post ventosarum etiā positionem p̃m q̃ diximus lauetur.Q ō si post ipsarum casum sanguis resudare ceperit:panni linei aceto infusi supeponēdi erunt. Et si taliter pseuerauerit:terra figulorum:aut tegule recentes trite: vt alcohol z balaustie combuste z contrite desuper erunt ponēde.¶Est etiam obseruandum vt cū sanguisuge capiuntur.per diem mediam sic dimittantur deinde in membro postq̃z confricatuz aut aqua calida fuerit superfusum donec rubeum fiat sunt ponende .Et si adherere noluerint locus ex sanguine recenti liniatur.Et si volueris vt a corpore cadant.tunc puluerīça sup locuz in quo sunt suspense salem aut cinerem.

¶De vena medeme siue cimli. Cap. xxiiij.

h **Ecegritudo** corporib⁹ calidis z squalidis z membris in quib⁹ est pauca humiditas accidit. Que licet in crurib⁹ plerumqz egrediatur:quandoqz tamen etiam in alijs apparet locis.Ante vero q̃z apparere incipiat membro accidit feruor:post quez aliquis eius locus vesicatur a quo post hec vena exire incipit.¶Ex his autem que hāc prohibent egritudinem accidere est corpus cum dieta z balneo humectare z ne olera z fructus in regionibus in q̃ibus hec egritudo accidere consueuit comedantur ꝓhibere.Hec enim quomodo nominauimus predictam generant egritudinem.¶Sed cuz locus ampulari incipit et vena ad exeundum festinat:confert vt eger in die prima.z.s.de aloe.z in secūda.z.j.z in tertia.z.ij.bibat.z loc⁹ etiā ex aloe epithimetur:destruet enim ipsam omnino.

¶Postq̃z vero exiuerit: quod ex ea foris apparet superarundinem paruam ex plumbo factam cui⁹ pondus sit z.vnius est inuoluendum: et cum predicta cāna ligandum z vt pendeat dimittendum.Ex ipsius nāqz grauitate:incipiet descendere et prolongari et citius egredi. Et cum ex ea aliqua pars exierit:circa plumbum inuoluat et ligetur.Si autem quod iam egressum est longum fuerit:incidatur z quod remansit inuoluatur:ne tamen radicitus auferatur est obseruandum.Quia si hic factū fuerit;

contrahetur.⁊ intrabit carnem ⁊ apostema putridum ⁊ vlcus malignũ generabit.Quapropter huic egritudini blandiendo est subueniendũ: ⁊ paulatim vena est extrahenda:donec omnino egrediatur: ⁊ nihil ex ea in corpore remaneat.Si autem ipsam radicitus incidi contingat in ipsius foramen ponatur radius: ⁊ in longuꝫ fundatur ⁊ bene aperiatur: donec qcquid ex sua materia continet euacuetur.Butyrum quoqꝫ per aliqnot dies supponatur donec putrescat:⁊ eius consumatur materia:deinde cum his que carnem generant curetur.

¶De extractiõe sagittarũ ⁊ hastularũ ⁊ spinarũ.Capꝫ.xxv.

c **Cum sagitta** in ꝓfundum vehemeter penetrauerit non est fortiter agitãda:quia timet ne rumpatur.Si aũt possibile fuerit vt instrumentũ qõ sagittarum vocatur forceps mittatur in vulnus donec ad hastulaꝫ pueniat:imittendũ est. Sed si fuerit impossile:vulnus prius dilatandum erit:deinde instrumentũ in illud mittendũ:⁊ adeo imprimendũ donec hastulaꝫ mordeat:qõ postq̃ꝫ ita gestũ fuerit:instrumentũ in suis extremitatibus que sunt exterius erit strigendũ:deinde aliquibus vicibus agitandũ:vt ꝑ hoc probetur fixionis q̃ꝫtitas:postea extrahatur:predictũ náqꝫ instrumentũ:postq̃ꝫ sagittã momorderit: vix ab ea separabitur:quia eius os est vt lima. Ideoqꝫ ex pauca cõstrictione:in eius extremis fortiter cõstringit sagitta.¶Sagitta quoqꝫ si in lacertũ penetrauerit adeo vt locus per quẽ intrauit ad eius exitum fit durus:⁊ alterius partis locus ad ipsius extractionẽ fit facilis : findat alia pars:⁊ deinde extrahatur.¶Spine vero ⁊ astelle: ⁊ çiçeçu:partes : ⁊ alia ab illis que corpus intrant: ex emplo de rebus relaxãtibus facto supposito sunt extrahende.Cum enĩ locus mollificatus fuerit:id qõ corpus fuit ingressum:ad eum egredietur.Unde etiã gdam sunt q̃ has medicias extractiuas vocant.¶Ex his aũt q̃ predicto modo operant:est amoniacũ qñ ex eo cũ melle mixto emplastrũ loco supponit: aut ex cepis narcisci cũ melle tritis fit emplastrũ:aut cum radices arundinũ cum melle trite supponunt : aut cũ ex oibus istis simul contũctis: fit emplastruꝫ.qꝫ tunc eorum operatio validiorꝫ erit.

¶De plagis capitis ⁊ fractura cranei. Capꝫ. xxvj.

c **Cum ex capitis** percussione os non fuerit fractum : puluis ex aloe:⁊ mirra ⁊ sanguine draconis:⁊ olibano: ⁊ corallis:desup est spargendus.Ex hoc enim velociter sanabitur.Sed si os ita fractum fuerit:vt inferius descendat: ⁊ abscindatur craneũ:non est hoc negligendũ. Quia ex hoc intellectus turbatio ⁊ spasmus accidit:⁊ postea mors festina consequitur. ¶Os igit illud velociter est extrahendũ ⁊ ne pãniculus q̃ est sub osse rumpat obseruandũ est. Ad hoc aũt operandũ:medicus sapiẽs:⁊ suauissime operans est necessarius.Q̃ aũt de hoc mentionẽ in hoc loco facimus:nõ ob aliud facimus: nisi vt ostendamus q̃ꝫ magnus ex hac egritudine fit timor:⁊ vt subito in ossis extractione studiũ impendat:anteq̃ꝫ ꝑdicta ꝓtingãt accidẽtia que mala sunt ⁊ vitari non possunt.Et medicus qdem caueat oibus modis quibus potest:ne panniculus qui est sub osse rumpatur.

¶De deceptoribus. Capꝫm. xxvij.

d **Deceptorum** fraudes tot sũt:quot hic noster liber totus eas cõprehẽdere non posset.Eoꝝ quoqꝫ audacia:ac inuerecundia:necnõ ꝓcessio qua cognoscunt se pro nihilo affligere hoies:in vltimo finis:post quẽ alius nõ reperit:existunt. Sunt náqꝫ ex eis quidã qui epilepsiam sanare se ꝓfitentur:⁊ ideo capitis initium in posteriorib̃ in modũ crucis findunt:⁊ quedã que in suis tenẽt manibus ex vulnere extrahũt:hoibus tñ fidem faciunt: qõ ex ꝑdicta incisione ea extrahãt.¶Alij quoqꝫ sunt q̃ faciũt vt credat:qõ ex naribus paruã attrahãt.lacertam:naribus infirmi tentã acutã aut ferrũ imittẽtes acutũ: cũ quo radere incipiunt donec sanguis exeat:deinde agũt vt rem quã in manu tenent lacerte simile a naribus extrahere videant: quã ex venis epatis faciũt. ¶Sunt etiã alij qui faciũt vt credat: qõ albugine oculo auferãt.Qui cũ ferrũ in oculũ miserit prius cum ipo fricare incipiunt:deinde in oculũ subtileꝫ mittũt pãniculũ: quẽ cum ferro extrahentes. q̃ de oculo extraxerint dicũt.¶Sunt ꝑterea alij q̃ dicunt se aquã ex aure sugendo extrahere:qui aquã in ore tenẽtes:vnã arũdinis extremitatẽ:in suo ore : ⁊ aliam in aure infirmi ponunt ⁊ sugunt: deinde per arundinẽ aquã quã tenebant in ore expellũt:dicentes se ex aure extraxisse.¶Alij itidẽ sunt:qui vermes in aures:⁊ in dentiũ radices occulte mittant:⁊ dicũt qõ ex locis illis extrahũt.¶Sunt etiã quidã qui faciũt vt credat: q̃ ranula desubtus linguã extrahãt Ideoqꝫ ibi incidẽdo fixurã faciunt:in qua glandulã q̃ adheret ponunt:deinde extrahunt eam. ¶Cur aũt nominẽ illos qui vulneribus ⁊ vlceribꝰ ossa mittũt:⁊ postq̃ꝫ paliq̃t dies ibi stare ꝓmiserint:extrahũt cũ frequẽter ꝗ faciãt. ¶Sunt etiã quidã qui cũ de vesica qñqꝫ lapidem extraxerit:aliũ adhuc ibi esse lapidẽ dicũt: ideoqꝫ faciũt vt credatur q̃ inde aliũ extrahũt lapidẽ.Qñqꝫ etiã tangũt vesicam:nõ pro certo sciẽtes q̃ in ea sit lapis:incidũt tamen. Et si nõ inueniũt ibi lapidẽ: imittũt ⁊ extrahũt. ¶Quid aũt attinet dicere de his q̃ carnẽ ani icidũt emorroydas in ipo esse dicẽtes cũ hoc sepissime faciãt: ⁊ ad emorroydas ⁊ vulnera pessima q̃ nõ prius aderãt ꝓducant. ¶Et sunt nõnulli qui flegma vitreũ ex coxa aut virili mẽbro:aut ex quocũq̃ loco corpis voluerint:se extrahẽ affirmẽt. Iõq̃ locũ scarificãdo scindũt:⁊ cũ embuba quã illi loco supponunt aut sup caput virge multotiẽs sugendo humorẽ aliquẽ quẽ in ore abscõditũ tenẽt ꝑ embubã in cimimile fundunt.¶Sũt etiã quidã q̃ ꝓfitent se oẽs egritudines q̃ sũt in corpe in vno ꝯgregaturos loco:⁊ inde extracturos:hi aũt locũ cũ lzelzengi fricare incipiũt:vnde ibi pruritus ⁊ vehemens ardor fiunt.Qui postq̃ꝫ hoc egerint: se remunerari expetũt vt a ꝑdicto loco egritudinẽ remoueãt.Remunerati vero:locũ oleo inungũt: ⁊ sedat pruritus eius ¶Sũt aũt alij q̃ hoiem suspicari faciũt q̃ aut pili aut vitrũ ei data fuerint.Qui pẽnã accipiẽtes in os ipsius mittunt ⁊ vomere faciunt:cum penna tamen illud in guttur eius mittũt.Deinde extrahũt res multas huꝰ generis q̃ꝫ ipi faciũt.Uñ ⁊ hoibus maxia infert nocumẽta ⁊ fortassis q̃ñqꝫ eos interficiũt.¶Hec aũt oia nõ ob aliud sunt sapiẽtibus occulta:nisi qꝫ se cõmittũt eis.nõ existimãtes q̃ i eis sit malũ:neqꝫ inde dubitãtes.Sꝫ qñ eoꝝ cordibꝰ aliq̃ aderit suspicatio:⁊ eoꝝ ceperint facta ꝑscrutari:oculis multis idẽ suspicãtibus:eoꝝ ꝓpalabunt mendacia.Quapropter sapiẽtes eoꝝ manibꝰ se cõmittẽ nõ debẽt: neqꝫ aliqd ex medicis q̃ꝫ ipi dant sumere:qꝫ multos iã interfecerũt.

¶Completus est tractatus septimus dei bonitate.

Tractatus.VIII.

quinquagintaqꝫ continens capitula.

1 De collectionibus et aggregationibꝰ sanationis venenoꝝ ⁊ morsus venẽosoꝝ aialiũ ⁊ cautela
2 De morsibus tyrie
3 De morsibus scorpionũ
4 De morsibus alzataret.
5 De morsibꝰ rutele ⁊ sibth ⁊ aranei.
6 De morsibꝰ vespaꝝ ⁊ apũ ⁊ formicarũ volantiuꝫ.
7 De morsibꝰ lacerte ⁊ lacerte facetiue.
8 De illis que fugãt serpẽtes ⁊ venenosa aialia et lupos ⁊ interficiunt ea.
9 De morsibus canis non rabiosi ⁊ lupi ⁊ hois.
10 De morsibꝰ canis rabiosi
11 De his q̃ in potu accepẽrũt napellos.
12 De his q̃ in potu sumpserunt cornua spice.
13 De his q̃ in potu sumpserunt fel leopardi.
14 De his q̃ in potu accepẽrunt fel tyrie.
15 De his q̃ in potu sumpserũt summitatem caude ceruine.
16 De his q̃ in potu sumpserũt sudorẽ animalis.

17 De his q in potu sumpserūt cantarides ⁊ stafisagriam montanam.
18 De his q in potu sumpserunt opium.
19 De his q in potu sumpserunt iusqamū.
20 De his q in potu sumpserūt mādragoram.
21 De his q in potu sumpserūt nuces methe.
22 De his q in potu sumpserunt semen bengi.
23 De his q i potu sūpserūt succū coriādri viridis.
24 De his q in potu sumpserunt psilium.
25 De fungis ⁊ tuberib⁹ perniciosis.
26 De coagulatiōe lactis vl sanguis in stomacho.
27 De assaturis q̄ coopiunt ne fum⁹ ex ab eis exeat.
28 De piscibus frigidis.
29 De lacte putrefacto.
30 De nucleis fructuū ⁊ oleis q̄ sunt rancida ⁊ que sunt eis similia.
31 De his q in potu sumpserūt ranas fluuiales vel q̄ morant in stagnis.
32 De his q in potu sumpserūt lepore marinum.
33 De his q in potu sumpserūt malū castoreū.
34 De his q i potu sūpserūt gūmā silueſtris ruthe.
35 De his q i potu sūpserūt silueſtres anarcardos.
36 De his q in potu sumpserunt oleandrū.
37 De his q leduūt ex comestione squille.
38 De his quibus nocuit semen vrtice.
39 De his q̄bus aqua frigida nocuit.
40 De his q in potu sumpserunt gipsum.
41 De his q in potu sumpserunt litargirum.
42 De his q in potu sumpserūt argentū viuū. vel in quo⁹ aure fixū fuit. vel q sumpserūt vçifur.
43 De his q in potu sumpserunt cerusam.
44 De his q i potu sumpserūt calcē ⁊ auripigmentū fil' ⁊ arsenicū sublimatū vel eursiā de qua fit sapo vel i q̄ ore mult⁹ fumus arsenici itrauit.
45 De his q̄b⁹ nocuit squāma ferri vel q eius limaturā sumpserūt.
46 De his q in potu sumpserunt florem eris.
47 De his q in potu sumpserūt calcāthū aut alumē ⁊ multum de eo in potu sumpserūt.
48 De his q i potu sūpserūt titimalū ex quo multuʒ soluti fuerunt.
49 De his q in potu sumpserūt elleboꝛ albū. nuceʒ vōicā cōdisi ⁊ artanitaʒ
50 De his q in potu sumpserūt elleboꝛ nigrū.
51 De his q in potu sumpserunt dand.
52 De his q in potu sumpserunt euforbium.
53 De his q in potu sumpserunt meçereon.
54 De vtrib⁹ medicia ꝓ laxatiuarū ⁊ de rectificatione earum.
55 De exemplo cōpositionis medicinarum laxatiuarum.

¶ De collectionibus ⁊ aggregationibus sanationis venenorum ⁊ morsus venenosorum aialiū ⁊ cautela. Cap. j.

Tamme ⁊ aggregationes medicādi venena: ⁊ morsus venenosoꝛ animaliū: ⁊ custodiēdi se ab eis. Qui cibū aut nutriens aliq̄d suspectū habuerit: opʒ vt in quo est superflua dulcedo aut supabūdans acetositas: ⁊ ad vltimum q̄cq̄d sapore habet supabundante ⁊ forte: ne quaq̄ʒ comedat. Perniciose enī medicie nullo modo misceri possūt nisi talibus nutriētibus. ¶ Malum q̄ʒ si habuerit cibus odorem dimittēdus erit. ¶ Si q̄s preterea timet ne venenum ei tribuat aliquā ex medicinis q̄ venenoꝛ opationē remouere aut debilitare ꝓsueuerūt assidue sumere debet si eas hauriendo in potu venenū preuenire poterit: quas in fine huius tractatus noiabimus. Q; si q̄nq̄ʒ contingat ipm ante eaꝛ potū venenū sumere opʒ vt ea hora q̄ mutationem ⁊ estuationē sentire cepit: aqua tepida ⁊ oleum sesaminū ei in potu tribuant. De quibuʒ tantū sumat donec venter repleat: deinde vt vomat psuadendū. Si aūt vomitum tardari ⁊ pigritari cōspexeris: in aqua coque anetum cui in predicta aqua mel ⁊ baurach ⁊ salem āmisce Cūq̄ʒ eum multotiens vomere feceris: attende an in inferioribus ventris estuationē sentiat. Q; si ita fuerit collirium ano suppone aut cū clistere ventrem solue. In stomacho autem si predicta senserit accidentia: medicamen est ei tribuendum: qō cum biberit soluatur. Est etiam melius vt vtrūq̄ʒ simul pficias. ¶ Et si post hec eger ab omnibus q̄ sentiebat quieuerit: vtile erit. Si autem nō: cōsidera que accidentia ipsum cōmittant vʒ. si est stimulatio ⁊ incisio: ⁊ in aliquo loco vētris corrosio: aut si est feruor ⁊ sudor ⁊ faciei rubor. ⁊ venarum tumor. atq̄ʒ angustia ⁊ sitis: ⁊ fetor oris: ac oculorum citrinitas aut cōgelatio: ⁊ eleuçegi ⁊ stupor: atq̄ʒ subeth. aut si nullū predictorū in ipso apparet. ipse tamē deteriorari icipit. cui ēt sincopis ⁊ sue virtutis dissolutio frequēter accidunt. ¶ Accidētia nanq̄ʒ que prius noiauimus: venenorum calidorum ⁊ corrosiuorū sunt: ¶ Secūda autem que modo retulimus sunt accidētia venenorū que cum tota sua substantia hominū cōplexionibus contraria inueniunt. ¶ Q; si prima inueneris accidētia: lac ⁊ butyrū ⁊ oleum amigdalarū ad potandū egro tribue. quē etiam cōfectiones ex çuccharo calidas ⁊ subtilitiuas cum oleo amigdalarū dulciū sumere facias: hoc nāq̄ʒ veneni acuitatem frangit: ⁊ eius reprimit mordicationē. ¶ Secūda autem cum intellexeris accidentia aqua cum niue: ⁊ sauich cuʒ aqua ⁊ niue ⁊ çuccharo. atq̄ʒ aquā ro. ad bibendū tribue. ¶ Trociscos quoq̄ʒ de camphora eū sumere facias: oleūq̄ʒ roseum infrigidatuʒ vt bibat suade. ¶ Preterea attende in quo loco corporis vehementiorē sentiat inflāmationē cui ex lenticula aque in niue infrigidata emplastrum superpone: q̄d tamdiu mutādo renouabis: donec loc⁹ ex frigoris nimietate stupid⁹ fiat: deinde psilium: atq̄ʒ lac vaccinum de quo butyrum extractum fuerit: necnō frigidorum fructuum succum ei tribue. In quo si repletionis apparuerint signa: ipsuʒ flebotoma. Ventrem quoq̄ʒ si strictus fuerit: cuʒ medicinis solue: deinde ciba cum extractione ⁊ infrigidatione.

¶ Tertias autem significationes si conspexeris: allia ⁊ sinapi: ⁊ ex medicamine de asa egro tribue: vinumq̄ʒ vetus ⁊ forte ac purum: cum potare facias. Ipsum tamen dormire non permittas: sed fac eū sitire: corpusq̄ʒ eius frica atq̄ʒ caput ⁊ pectus ⁊ cum panno calefacto calefacias.

¶ Significationes autē quarte cum apparuerint cito succurre. Me enim venenoꝛ significationes omnibus sūt deteriores: vtpote necem velocius inferentes. Tyriacam ergo de viperis: aut metridatū ei statim tribuas: vinūq̄ʒ ei ad potādū da: ⁊ ex rebus odoriferis ei adhibitis: atq̄ʒ succo carnis ipm confortā. ¶ Eum quoq̄ʒ in loco ventoso: ac frigido sedere facias: quē subtilissimis camisijs in aqua rosata sandalū habente rubeū infusis vestire debet: locū q̄ʒ qui est in ore stomachi ipsius fricare cōuenit. ¶ Eum quoq̄ʒ aliq̄bus horis sternutare ⁊ vomere facias. ¶ Mic vo si multū debilis extiterit in ipsius os ventū suffla aut flabellādo ītrare coge. Cui si frequēter acciderit sincopis q̄ fortis existat ⁊ occultet pupilla: pulsus q̄ʒ atq̄ʒ anhelit⁹ ad vltimū puenīāt debilitatis: ⁊ supuenerit sudor puus ⁊ fridus ꝓculdubio morit. ¶ Ventosoꝛ aūt aialiū pūctura ⁊ morsus: si cuius fuit ignorat: illico ex q̄ morsuʒ senserit patiēs: ea pars q̄ loco morsus supest ligāda est: locusq̄ʒ sugēdus. Vētosa quoq̄ʒ vehemēter ignita aut vētosa cū scarificatiōe loco supponēda est: atq̄ʒ ex pullis in medio scissis calis exñtib⁹ emplm sup locū patientē est iponendū.

¶ Postq̄ʒ vo eger calorē iā genisse: nec ad corpis ꝓfundū penetrādo accedere ꝓsenserit. iā bonitatis spes aderit. Q; si nō hoc mō fuerit: emplm ex fimo colūbino ⁊ mētastro aut ex sulfure ⁊ vrina: aut ex isto emplo supponat: q̄d Rt. castoreī: serapini: asse: sulfuris: fimi colūbini: mētastri: pulegij: ceruini: oiuʒ ptes eq̄les. picis: ⁊ olei veteris q̄ʒtū ad eoꝛ cōmixtionē sufficere possit: ex his oibus in mortario eoꝛsq̄ʒ cōquassatis donec vniant fiat emplm. ¶ Infirm⁹ aūt si cū ꝓpus in mēbro friditatē pateret ex hui⁹ emplī su-

perpone remediū senserit: ex rebus calidis ipm curare nude ⁊ ecōtrario. Si aūt ad hoc peruentū fuerit: vt infirmus in loco morsus aliqd vnū de accidentibus q̄ noiauimus p̄senserit: ⁊ ex medicinis q̄s ibi retulimus sanetur.

¶ Ideoq; op̄z vt nemo cū aiali ludat qd ignorat: neq; rem quā nescit in os suū mittat: neq; corpus suū ex ipsa fricari faciat. In manifestis q̄z vbi hmōi aialiū timor existit fenestre claudantur: ⁊ se vt postea dicemus si deo placuerit custodiat.

¶ Descriptio medicaminis de asa q̄ ad frigida venena facit: ⁊ ad scorpionū ⁊ ruthele morsus: necnō egritudinib⁹ frigidis cōferr. Rl. foliorū ruthe sicce: costi: mētastri sicci: piretri: cordumeni: omniū ptes equales: asc q̄ntū est omniū pars quarta mellis qd sufficit: dosis eius q̄ in potu sumitur a magnitudine incipiēs auellane: vsq; ad nucis p̄tendit magnitudinem.

¶ Medicamen ex nucibus ⁊ ficubus qd oēs venenosorū aialiū modos nocere p̄hibet. Rl. nucū a duabus corticibus excorticatarū partē. j. salis grandinosi: foliorū ruthe ambor: aā. sextā vnius partis ficuū albarū q̄ntum ad predictor sufficit cōmixtionē. Ex qbus cū mixta fuerit nucis fiat fistitudo ⁊ comedat. Quibus vti incipiat qcunq; ne veneno p̄imat: timet: ⁊ sumat ex ea etiā ante cibū suū: h nāq; est medicamē: qd venena expellit. ¶ Tyriaca de terra sigillata: que est expta. Nam si ex ea aliqs potauerit q̄ venenum sumpsit vomere nō cessabit donec totū vomat venenum. Rl. terre sigillate: bacarū lauri: vtriusq; partes eq̄les terant: ⁊ cū butiro vaccino miūgant: ⁊ cū melle p̄ficiāt ur ⁊ recondat medicamē: de quo ante cibū in quo mala habet suspitio: aut post eū aliquid sumat: aut etiā cuz malum supuenerit accīs. Nam si ea vtens venenū sumpserit: ilico eū vomere faciet. Et si venenū nō acceperit: nequaq̄z vomitū aduenire faciet. Quapropter donec vomitus affuerit: ipsa in potu danda erit. Post hec aūt significationes q̄ apparēt sunt attendēde: ⁊ ex medicinis quas diximus cura adhibenda.

¶ Metridatū qd est medicamen nobile: quo si qs assidue vtatur: cuius postea spēs tribuat pniciosa: nō ei nocebit: cū hoc q̄z cibi appetitū p̄fortat: coitūq; cōmouet: ⁊ colorē reddit pulchrū: atq; malas cogitationes ex colera nigra. ⁊ p̄fabulationes aie p̄uenientes remouet. Urine q̄z difficultatē soluit: ⁊ antiquo vētris fluxui auxiliat visumq; necnō oēs alios acuit sensus. Rl. mirre croci orientalis: aga çinç. cinamomi: omniū. aā. ʒ. x. thuris: macis: nardi nasturtij: sgnanti: elēi: xilobal. sticados: siseleos: costi dulcis: galbani: terbentine: micropipis. castorei. ypogistidos storacis liquide: oppoponacis folij: omniū. ana. ʒ. viij. cassie lignee melanopipis: leucopipis melliloti: polij: scordeon: dauci opobalsami: carpobalsami: medicaminis de fusio: bdellij iudaici omniū. aā. ʒ. vij. spice celtice: āmoniaci: masticis: gūmi arabici: seis feniculi: rosar ficcar: olixatri: cordumēi: gētiane romāe: pulegij ceruini oiuz. aā. ʒ. s. anisi. meu acathie: faukel. ypericon: inguinis stici: omniū. aā. ʒ. iiij. assari: serapini: amborū. aā. ʒ. iij. opij. ʒ. s. foliorū ruthe. ʒ. ij. ⁊ s. Conficit sic. gūmi vino fundunt veteri ⁊ in mortario donec mollescāt cū pistello agitant: deinde cū melle dispumato qd sufficit cōficiūtur. De hoc aūt medicamine q̄ntuz est auellana aut parū plus aut parū minus est dandum. Cū aūt aliqd supuenerit accīs: ⁊ fuerit necesse hāc medicinā loco tyriace sumere: bibat ex ea q̄ntum est nux vna.

¶ Tyriaca de fusio que in metridato recipit. Rl. passarum mundatarū. ʒ. iiij. terbētine. ʒ. xxiiij. mirre. sgnanti. amborum. aā. xij. cinamomi: bdellij blacte biçātie: spice celtice: xilocassie: melliloti: ciperi. bacarū lauri: omniū. aā. ʒ. iij. calami aromatici. ʒ. ix. croci orientalis aspalti. amborū. ana ʒ. ij. ⁊ s. Conficit sic. ea q̄ mollificari possunt. in vino veteri posita resoluant: donec ligda fiant. Alia aūt oia trita ⁊ cribellata cū eis p̄iungātur: ⁊ cū melle dispumato p̄fecta ⁊ mixta reponant. Hec nāq; est summa curationis venenorū. quorū nō habet noticia. Cū aūt q̄ sint ex eorū signis q̄ dicturi sum⁹ sciri pōt. cū cura q̄ eis est ꝓpria sanent.

¶ De morsibus viperarū. Capl'm. ij.

c **Cum vipera** aliquē momorderit. locus q est sup morsuz vipere fortissime est ligandus. Qui si morsus in mēbro fuerit paruo. fueritq; morsus generis viperarū q̄ pessime esse cognoscūtur. de qbus nō sperat vt ab eis morsi euadere possint. membrū ilico sub ligatura abscindat. Si aūt vipera talis nō fuerit. patiēti ilico detur tyriaca de viperis facta. Non enī vsq; ad hoc nostrū ipse iuenimus qd a viperarū morsibus magis hac medicina liberare possit. propte q recēs est. Qui si hec tyriaca nō est p̄ns tyriaca metridatis ⁊ trocisci de herbo dentur.

¶ Trociscorū vo de herbo hec est descriptio. Rl. seminis andacolze aristo. rotunde: pigami: farine herbi: omniū partes equales: existis tritis ⁊ cū aceto cōmixtis fiant trocisci: de qbus pondus vnius aurei cū vncia vini veteris in potu tribuat. Huius nāq; medicine virtus opationi maioris tyriace in hoc capl'o vicina existit. ¶ Aut etiam detur patiēti pondus duorū aureorū de asa cū vncia vna vini. ¶ Butirū q̄z vaccinū ⁊ mel multotiens atq; cibos vnctuosos ⁊ allia multa ⁊ nuces comedat: ⁊ vinū vetus in potu sumat. ¶ Libariū etiā ex nucibus ⁊ allijs ei p̄paretur: post cuius comestionē vinū vetus fortissimū bibāt ¶ Loco p̄terea in quo est morsus ventosa cū scarificatiōe supponat: empl'm etiā qd in capl'o de vlceribⁿ diximus adhibeat. Et loca q̄ sunt in circuitu putrefactiōis: ex bolo ar. ⁊ lenibus excorticatis: ⁊ aceto: vini epithimentur. ¶ Eger q̄z flōmet: deinde q̄ hanc duarū rerū maiorem ei inferat timorē considera vz. an accītia que loco morsus accidūt: aut ea q̄ tota accidūt corpi. Nam sincopis ⁊ casus ⁊ sudor frigidus ei acciderint: tunc tua sollicitudo sit magis ad resistendum istis: q̄z eis que in loco morsus fiunt Quapropter locus q morsus est: nō est curādus nisi cum eis solū que trahūt. ¶ Postq̄z vo iā dicta accītia oia geuerint: ⁊ remota fuerint: ⁊ egro nō timet nisi ex loco morsus: ne. s. in eo vlcera mala ⁊ putrefactio fiant: tyriaca tūc egro nō approximet: neq; vinū: neq; medicine calide sūt ei tribuēde: verū ipe est minuēdus: ⁊ ipsius regimen est infrigidandū: ⁊ locus: cū medicamine vlcerū pessimorū est sanandus: ⁊ est etiā cōburendus: ⁊ oino abscindēdus cum hoc necesse fuerit vz. si videris putrefactionē cito de loco ad locum transire.

¶ De his aūt q̄ ad viperar morsus ꝓprie faciūt est: vt cancri assati egro multotiēs dent. Et ecce hyriaca vltima p qua magna secta bonorū physicorū iam testificata ē: qd ad morsus viperarū q̄ntū tyriaca maior valet. Cui⁹ est descriptio. Rl. anisi. ʒ. x. pipis. ʒ. iij. aristo. rotun. castorei: amborū. aā. ʒ. ij. ⁊. s. conficiant cū careno. De q̄ q̄ntum est nucis magnitudo in potu tribuat. Qui vo a vipera morsus est aut q napellos i potu sūpserit: ne ea die dormiat p̄hibēd⁹ est. ¶ Tyriaca de vipis. ⁊ ipa ē tyrica mag. Rl. trocisc. viparū: pōdus. xxiiij. aur. trociscorū sgllificorū: pōdus. xlviij aur. trociscorū ādarachārō. aur. xxiiij. melāopipis: macropipis: āborū. aur. xxiiij. opij. cinomomi: rosar ru. tritar seminis napi silueſtri: scordeō. yreos. agarici. succi ligritie: balsami puri. oiuz. aā. pōd⁹. xij. aur. mirre. croci orientalis çinçi. rauedseni radic. pētafilō. mētastri mōtani: prassij olisatri. sticados arabici. costi amari. leucopipis pulegij ceruini: olibāi: sgnāti: flori terbētine: xilocasste nig. spice idice. polij: oiuz. aā. pōd⁹. vj. aur. storaci ligde: semis apij: siseleos. nasturtij babylonici. ameos. camedreos. camepithyos: ypogistidos: spice celtice: folij idi gētiane romāe: seis maratri: fre figillate: colchotar. amomi. nastur. albi. acori carpobalsami: ypicō: fu. gūmi ara. cordumēi: anisi acathie serapini. oiuz. aā. iiij. aur. dauci: galbāi. aspalti. oppopōacis. cētauree minoris. ⁊ arist. rotū. castorei: oiuz. aā. ij. aur. mel dispumati lib. x. vini bō redolēti ⁊ clari ac puri lib.

iij. Opium: z mirra: z ipoquistidos z sarapinuz: z succus liquiritie z storax ligda: z acathia: z oppoponacū sumant z omnia hec in mortario posita cum pauco melle dispumato moueant donec mollescant. Deinde ex vino infundantur: z p tres dies in vase vitreato manere pmittantur. Postea spica: z cinomomū: z çinçiber: z cassia lignea: z nasturtiū: atq; castoreū: z foliū: z terra sigillata: z colchotar: z aspaltum: ac amomū: omnia hec trita in mortario cōmisceant: z ex vino asperganť. donec vniant: deinde mel z gūmi arab. z terbentina: z galbanū: z balsamū sumantur: z in caçola posita donec mixta sint agitent: que taliter ꝓparata alijs medicinis que in mortario sunt adiungant: z cum omnia simul fuerint: terant z agitentur: donec bene sit mixta: deinde qd ex eis fit in pisside argentea aut stannea que medicamē hoc in duabus partibus sui capere possit reponat. Vas aūt hoc non sit plenū cui os cum corio optime ligetur quotidie tū discooperiatur: ac p vnam horam manere pmittat. Ex hac quoq; medicina nō nisi post sex menses aliqd sumatur.

¶ Trocisci de vipis: sumant vipe femine q̄ in ꝗ discernūt q̄ plures duob⁹ hnt dētes: masculini vo sexus duos tm̄ hnt dentes. Ex quibus eligātur ille tm̄ q̄ ruffo vicinantur z colori: sunt cito nobiles: caput frequēter agitātes: z que sunt bone habitudinis: z pingues oculos habentes rubeos: z capita lata: quarū anus iuxta caudā inuenitur. Que in tpe veris colligantur in eius. s. medio. Ille tū que in littoribus maris morātur: aut in lacubus. vel in locis q̄ aq̄ salse vicina existūt: nequaq̄ accipiant. Cū aūt collecte fuerint: ilico ex earū capitibus z caudis: q̄tum est quatuor digitorū mensura abscindatur. Et si post abscisionez moueant z agitent: sanguinisq; ab eis fluxerit multitudo: domestice sunt z ꝓgrue. Q; si huius ꝓtrariū ꝓtingat: nullo modo in medicamine ponende erūt. Deinde earū coria detrahātur z abijciātur: z qd in eaꝝ ventribus est extractū expellat: qd autē reliquū est cū aqua dulci lauet z mundet: z p frusta inci sum in caldaria mūda cū aqua z sale z aneto donec dissoluat: z caro separet ab ossibus coquatur: deinde pijciant ossa z ius a carne coletur. Ignis vero cū quo coquit sit fortis: qui de carbonibus ilicis vel quercinis fiat. Caro quoq; premat vt humor qui est in ea egrediat: deinde de ea in pondere sumatur: cui quātū est eius quarta pars de tortellis admisceat: que parū fermenti habentes açimo pani sint vicine nihil acetositatis in se habētes. Et optime deficcate terant donec sint vt alcohol deinceps cum carne simul terant z ex parua quātitate iuris infundat. Et qbus postq̄ multotiēs trite fuerint z cōmixte trocisci iforment subtiles. Qui vero eos cōficit: manus z digitos ex balsamo inūgat. Quos in vmbra deficcet: singulis horis reuoluēdo. Qui cuz deficcant. in vase sicco nihil humorositatis habente: esse debēt. Postq̄ aūt bene deficcati fuerint: in vase vitreo recondantur.

¶ Trocisci squillitici: cepe q̄ squille vocant in tpe quo metitur triticū sumant q̄ neq; sint maxime neq; paruissime: z ex pasta coopte in furno sup lateré posite assari pmittantur. Cū aūt pasta qua coopte sunt assata fuerit: extrahant z pijciant pasta z qd ei adhesit: z qd intus est accipiat: cui q̄tum est eius medietas de farina herbi trita: z cū subtilissimo panno cribellata admisceat. Que postq̄ sic fuerit terant z misceant aliquotiens: z ex vino donec bene sint mixta imbibant: z informent trocisci. Qui aūt eos informat: ex oleo roseo inūgat manus suas z trociscos informando eos sicut diximus faciat: z in vase vitreo recōdat.

¶ Trocisci andarachoron. Rl. darsessahan: calami aromatici: costi: xilobalsami: asari: polij: amomi: masticis: floris cotule albe: fu. omniū añ. pondus. vj. aureorū: floris squinanti: pondus. xx. aureoꝝ: rauedseni: xilocassie: cinamo. omniū. añ. au. xx. spice indice: folij amboꝝ. añ. aure. xvj. mirre aureos. xxiiij. croci orientalis aur. xij. terant oia z cribellent: z cū vino redolente ꝓficiant: ex qbus informentur troc. z siccent in vmbra.

¶ Probatio tyriace: pullo aut cani parū de napellis detur aut vipera sup euz incitet que ipm mordeat: in cuius ore parum de tyriaca ilico ponatur: z obseruabitur illesus si deus voluerit. ¶ Aut scamonea ad bibēdū ei tribuat cui postq̄z vēter fluere cepit: tiriaca tribuat ad auellāe magnitudinē: z restringet venter. ¶ Patienti q̄z vomitū multū z vehementē fil'r facit. de maiorib⁹ itidem eius vtilitatibus est: q̄ a morsibus viperarū z a venenis perniciē inferentibus que qbusdā dant illesos ꝓseruat: z qd lepre confert. Ad multa ꝓterea alia remediū affert exceptis istis.

¶ De morsibus scorpionū. Cap. iij.

o **Ehis que** scorpionū ꝓferūt puncturis est bibere pondus vnius aurei cū aqua aut vino ex radicibus collogntidarū siccis.

¶ Aut vnius aurei pōdus ex medicamie de asa: cū vna. ℥. vini. ¶ Aut locū q̄ est sup punctura stringere z ex oleo de ben z aqua calida embrocare z cū sambucino in quo castoreū z euforbiū confricata fuerit: inungere: atq; cum eo locum fortissime fricare.

¶ Tyriaca q̄ valde scorpionū pūcturis ꝓficit. Rl. radicum corticū capparoꝝ absinthij: nabati: arist. lon. gētiane: omniū ꝑtes eq̄les. Dosis hui⁹ in potu. ʒ. iij. sit. est eim̄ ꝓgrua.

¶ Tyriaca diatesseron: q̄ pūcturis scorpionū z altoꝝ reptiliū z pniciosis venenis ꝓfert: z magne tyriace in bonitate vicina existit. Re. gēttane arist. bacarū lauri: mirre: oium ꝑtes eq̄les: hec cū melle ꝓfecta in vase reponant: z ex hac medicina cū necesse fuerit: in potu ab vno aureo vsq; ad duos z dimidiū cū. ℥. vna veteris vini sumatur.

¶ Tyriaca q̄ scorpionū pūcturis vehemēter auxiliat. Rl. gentiane aristol. mirre: costi: castorei: ruthe: mēta stri ficci. piretri: çinçiberis: piperis: nigelle: omniū ꝑtes eq̄les conficiāt: cū melle detur ex ea ad nucis magnitudinē cuz vino. ¶ Q; si de pdictis medicis nullā habueris: vinū vetus z allia ad comedendū: tribue atq; ex eis loco emplastrū suppone. Locus q̄z assidue cū igne calefaciat: z cum medicinis calidis quas habere poteris. Cū aūt tyriacam dederis: z dolor sedatus fuerit si febris supueniat: sequenti die sūmo mane egrū flōma z aquā ordei: ac cibaria vltime humiditatis ei tribue z in ipsius cautela ne egritudinem incurrat acutā stude. Omnes ꝓterea abstinēdos ab apij comestione: q̄ in locis sunt vbi scorpionū multitudo: aut iararet habetur iubeo.

¶ De puncturis alzataret. Cap'm. iiij.

h **I sunt** scorpiones parui valde caudas se trahentes: z sunt in terra cohz: cuius habitatores tyriacā optimā inuenerūt: que exercitualis dicitur tyriaca: cuius hec est descriptio.

¶ Tyriaca exercitualis. Rl. corticis radic. capparis: radicum collogntide: absinthij romani: aristol. rotun. herba que vocatur lingua caldeoꝝ haçeç: troximel siluestris sicce: ex his omnibus bene puluerizatis. ʒ. ij. tribuantur.

¶ Illud preterea quo medici vtunt in huius egritudinis cura est: q̄ ei qui punctus est de troximel siluestri sicca q̄tum ter manu vna contineri potest tribuūt: z q̄ poma acetosa dant ad comedendū: z q̄ de sauich pomorū cum aqua frigida dormiant: aut cum iulep. Q; si multus ei superuenerit calor: aqua ordei ad potandum tribue. Et si ventris dolorem cum incisione senserit: da ei ad potandū oleum rosatū cū aqua ordei: z citrulos ac cucurbitā z lac acetosuz ei tribue. ¶ In loco quoq; puncture ventosa ponatur: z ilico sugat: locus ꝓterea cōburat z medicine calidissime desup ponant. Negligētia itidem in harū pūcturarū cura: lz dolor q̄ in eis sentit sit debilis: habēda nō est. Existis nāq; puncturis in ꝓncipio fortis nō accidit dolor. Post vnū aūt aut duos dies pessima ꝓsequūtur accētia: lingua nāq; fit vt apostematibus plena: accidūt etiā ei sanguinis mictus z sincopis: ac cordis tremor. ¶ Si aūt venter eius q̄ punctus est fit strictus: iniectio ex succo sicle et

baurach:z oleo viola.ei p clistere fiat. Cui si forte inuenerit angustiam:succus malox acetosorum z granatox acetosorum:z oleū rosatū:atqz aquā ordei: z lac statim multum tribuant. Si vero infirmū sanguinē mingere cōtingat:ipm prius flebotoma:deide de medicinis ad hoc nominatis ei in potu aliqua tribue: ius quoqz pinguiū pullorū eum potare facias. ¶ Lingua quoqz si quasi apostematibus plena fuerit vena que est sub ea incidatur: atqz gargarismus de succo endiuie z syrupo acetoso ei fiat. Tremor aūt cordis vehemēs si acciderit:sauich de pomis cum syrupo de pomis:atqz lac acetosum cum trociscis de camphora:patienti donent. Istis enim medicinis z eax similibus vtuntur medici:cum morsus iararet curare volunt. Tyriaca tū exercitualis nō ob aliud hic ponit:nisi ꝓpter famam que apud vulgus est.s.qd̄ scorpionum puncturis proficiat.

¶ Tyriaca que morsibus congruit iararet. Rt. troximel silueſtris sicce:foliox malox acetosox coriandri sicci:omniū partes equales bibatur: ex ea q̄tum tribus vicibus ore capi potest. Qt si corrosio in loco morsus acciderit: cum medicamine acuto curetur:z ea que sunt i ipsius circuitu ex bolo ar.z forti aceto epithiment:z cū alijs medicaminibus que in cura pessimox vlcerū z corrodentium nominauimus sanentur.

¶ De morsibus rutele z sibth z aranei. Cap. v.

r **Atela est** animal paruo araneo assimilatū q vocat phibit muscas venari solitus. Sibth vero magno araneo longos habēti pedes assimilat. Rutele aūt multe sunt spēs:qbus egyptiaca deterior iudicat. Ex eis aūt sunt quedā q̄ parū nocent. ¶ Ex morsu aūt eius q̄ est rubea:sequūtur ista: fortis.vz.dolor z egerendi durities. ¶ Sed ex morsu eius q̄ est viridis accidit paruus dolor z pruritus q̄ velociter sedantur. ¶ Et ex morsu eius q̄ depicta apparet accūtia ista sequūtur:fortis dolor z in corpore frigiditas z tremor. Ex albe aūt rutele morsu:paruus dolor z pruritus: atqz ventris fluxus accidūt. ¶ Sed ex morsu eius que sup dorsum lucētes habet lineas:z vocat stellata:paruus dolor z pruritus:atqz stupor:z corporis relaxatio: consequūtur. Ex morsu q̄z eiꝰ q̄ ē citrina sup se villos habēs:accidūt dolor vehemētissimus:z tremor:ac sudor: z ventris inflatio: z fortasse mors inde sequitur. ¶ Omniū vero curatio cōis est: vt patiētes in aqua calida tādiu stare pmittant:donec dolor ab eis remoueat. Nam cū in ea per horā.j.sederint quiescunt hora. Cum aūt exierint de aqua:dolor reuertitur. ¶ Cum igitur dolorem postq̄z de aqua exierint sedari conspexeris:locū ex aqua in qua multū salis resolutū fuerit line. ¶ Corpora q̄z eox calefac eosqz ea die balneū ingredi fac z eos sudare fac:z diebus postea aliquot:loco etiā emplastrū ex cinere q fit de ligno fici:z calce:z cali ex aqua calida ꝓspersis suppone.patienti quoqz quātitatem duarū.z nigelle tribue. ¶ Ille etiā qué sibth momordeit:cū tali medicamīe quale est illud curat.

¶ Tyriaca alia ad morsus rutele:vtilis z pbata. Rt. nigelle.z.x.dauci cimini ambox aū.z.s.seminis habel:gallarū cipressi:ambox.aū.z.iij.spice inde:bacarū lauri: aristologie rotunde carpobalsami:cinamomi: gentiane seminis andacoche:seminis apij:oīum.aū.z.ij. conficiant cū melle:detur ex ea ad nucis magnitudinē cū vino veteri. Ad hoc ꝓterea confert:aut medicine scorpionū dent. ¶ Araneārū vero gdā sunt ex quox morsu adeo sceua cōsequūtur accidētia vt extremitates ifrigident:z cutis horripiletur: atqz virga erigat z tēdat:z vēter vēto impleat. Istis vo ruta sicca:z cipi:cū vino dari debēt:z vt in balneo sedeāt elaborandū: vinū q̄z purū toto illo die lz paulatim in potu est tribuendum.

¶ De pūcturis vespax formicax z apū volatiliū. Cap.vj

s **D hoc** confert locū ex aceto z luto vicissim linire:pānūqz aceto infusum z sup niue infrigidatū desuper ponere. ¶ Beneficiuz quoqz prestat emplastrū ex lenticula de stagnis ex aceto imbibita suppositū. ¶ Et aqua niuis eovsqz desup fundere: donec locus reddat stupidus multū auxiliat. Post hec aūt locus ex camphora z aqua rosata liniatur:qd̄ nō semel sed multotiens fieri debet. ¶ Panni q̄z in aqua rosata infusi z niue:desup sunt ponendi:atqz de glacie ano aliqd est imittēdum. ¶ De aq̄etiā cū niue multa tm̄ in potu sumat:donec satietur. Qui post hec cum folijs basiliconis:aut cuz muscis est fricandus. Q; si fortis in corpe calor acciderit:rob de succo vue acerbe:z psilium in potu sumātur. ¶ Eger ꝓterea multum ex citrolis:z endiuijs: ac lactucis: edat:z aquā z acetū:necnō syrupū vehemētis acetositatis: cum succo granatox z psilio bibat. Locus etiā mox multotiēs fugatur. Cui etiā ꝓferunt vt citroli:aut portulaca:aut solatrum:aut semperuiua: aut his similia supponantur. Ad hoc itidem valet vt coriandri sicci z puluerizati quātumter manu capi pōt cum çucharo z aqua frigida ad bibendum tribuat:z vt locus cū folijs teributh fricetur.

¶ De morsibus stellionis z lacerte. Cap. vij.

c **Ambec** asalia, aliquē mordent dentes in loco morsus dimittūt ideoqz dolor perdurat: donec dētes inde euellant. De his q̄ eos exire faciunt:est vt locus cum oleo z cinere fricetur: donec egrediantur. Deinde ex cinere cum oleo cōmixto emplastrū loco supponat. Qt si dolor pseuerauerit locus erit fugendus:postea infirmus in aquā calidā mittēdus z de tyriaca ad rutele morsus facta erit ei tribuendum.

¶ De his que fugant venenosa animalia z lupos z interficiunt. Capl'm. viij.

c **Atti z furones** ac pauones:necnō grues z aquatica volatilia z his similia:quox natura ē venenosa capere animalia:in turribus sunt nutriēda z tenenda. In locis valde timorosis: z putridis alendi sunt cerui: z furones:ac smaragdus melior que potest haberi tenēda est. Lampas q̄z valde luminosa:longe a lecto remota ibi est ponēda:z iuxta quā sint hoies q vicissim dormiāt sup lectos iacētes Qui legant z loquātur vocibus tū mediocritatē nō egredientibus: venenosa nāqz animalia ad eos ibunt. ¶ De his autem que precipue serpentes expellunt est vt domꝰ cum cornibus cerui:aut vngulis capre:z sulphure: z cuz capillis humanis suffumigetur. ¶ Hasseth quoqz si in serpentium foraminibus mittantur: z si domus cum galbano suffumigata fuerit serpentes fugient. ¶ Domus etiaz si ex aqua in qua sala moniacus fuerit dissolutus rorretur serpens nullo modo ei appropinq̄bit. Et si de aqua hac in eorum fundatur foraminibus: moriuntur. ¶ Si quis etiam saltem āmoniacum in ore tenuerit donec dissoluatur:z postea in os spuerit serpentis:morietur. ¶ Domus preterea si ex pice aut bdellio suffumigata fuerit:fugabūtur serpentes. Similiter etiam fugiunt:si ex serapino fiat suffumigatio. ¶ Ex pannis quoqz ex allitran inunctis z in ipsorum foraminibus missis:expelluntur. ¶ Locus itidem si ex abrotano strictus fuerit: fugient ab eo serpentes. Ideoqz si in horto ex eo multum fuerit fugient ab eo. ¶ Fumus quoqz qui fit de lignis granatorum expellit serpentes:z venenosorum animalia plurima. ¶ Sinapi itidem tritum z in ipsorum foraminibus positum:fugat serpentes.

¶ Dicitur etiam q̄ si vipera bonam intueatur smaragdū: mox eius oculi eliquantur:z fluunt a capite.

¶ Si autem scorpiones multi capiantur: z ex eis domus suffumigetur: omnes alij fugient. ¶ Domus preterea si cum sulphure z vngula asini z galbano fuerit suffumigata fugabuntur. ¶ Oleum quoqz in ipsox foraminib⁹ si fusum fuerit:nō inde vlterius exibunt imo fugient. ¶ Formice ꝓterea comedūt scorpiōes:z ꝓpter eos q vocant ge

paret. ¶ Asa q̃z si in aqua dissoluat: z ex ea locus rozetur: nõ ibi approximabũt. ¶ Et si penne liniantur ex allzitrã aut ex asa resoluta: z in ipsoꝝ foramina ex eis inungẽdo circundent: nõ exibunt inde vlterius. ¶ Q ñ aũt herba q̃ vocatur cancar in lecto posita fuerit: stupefiunt pulices z inebriant: z neqz salire neqz se mouere pnt: imo facile capiunt. ¶ Domus q̃z si ex aq̃ in q̃absinthiũ: z colognticda z nigella cocta fuerit rozata fuerit interficient. ¶ Quidã q̃z dicunt q̃ si in medio domus cauãdo fiat fouea in quã parũ sanguinis fundat oẽs in illa cõgregabũtur. ¶ Domus etiã si ex aqua in qua hasech cocta fuerit rozet: pulices oino destruentur. ¶ Aqua filr in qua ruta cogtur aut oleander: eo modo interficiet. ¶ Cimices vero atqz scarabei ex fumo palee z ex fumo stercoris vaccini: z q̃z maxie ex fumo acegi z nigelle fugantur. Et si facies ex predictis suffumigef lz postea mordeãt nõ multũ tñ inferunt nocumentũ. ¶ Saphea q̃z erea oleo inũcta z iuxta lectũ posita valet ad hoc. ¶ Quidã preterea dicunt fumũ ex folijs dulp scarabeos fugare. ¶ Muscas q̃z aqua in qua niger coquit elleborus interficit: z arsenici citrini odor ac suffumigatio cum olibano eas necant. ¶ Mures autẽ interficiunt si ex merdasengi: z ex squama ferri: z gallia metallina: z ex elleboro: quolibet istorum accepto: z cum faria simul conspersо z piecto comederint: z finiet eos oino. ¶ Sed si domus cum açegi suffumigata fuerit: fugiunt. ¶ Quidam etiam refert q̃ si vnus ex muribus castretur: z dimittat oẽs alios interficiet mures: z finiet eos oino. ¶ Et q̃ si vnus ex muribꝰ capiat: z subtili chorda in medio domus ligef: alij ab eo fugient: neqz de suis egredientur foraminibus. ¶ Dicũt etiã q̃ si qs vnũ ceperit murem z eius excoriauerit faciem: z dimiserit eum omnes alij fugabuntur. ¶ Formice itidem fugantur ex allzitran: z ex sulphure: z ex asa. Et si ex istis in eoꝝ foramibꝰ aliqd mutatur: morient. Et si ex eo circa foramen epithima fiat: nõ exibunt. ¶ De beluis aũt dicunt: q̃ leo ꝓpter gallũ albũ z ꝓpter murẽ fugit: z adib nõ approximat loco vbi est sgl la. ¶ Dicunt q̃z q̃ leopardus terref ꝓpter arborem que vocat leopardi arbor: z qõ leo timet ꝓpter lignũ qõ vocatur findau. ¶ Cati aũt siluester, z dalac ex succo ru, z amigdal: ama. fugiunt. ¶ Cepe q̃z que vocatur squilla z elleboro, porcos z canes atqz leones: necnõ ex beluis plurimas interficiunt herba que etiã leopardũ strangulãs vocatur leopardũ cito interficit. ¶ De morsibus canis nõ rabidi z beluarum hominũ z lupozum. Capl'm. ix.

Horum morsus tunc est deterior, cum sunt fameici. Quoꝝ morsibus cõfert: cepas z sale z mel per diez vnã z noctem supponere: deinde cum vnguento nigro curent: qõ fit ex cera nigra z sepo z pice: atqz galbano: hoc enim vnguentum plus omnibus alijs vnguẽtis: morsibus z pforationibꝰ que ex vnguibus autũ fiunt confert atqz oibus vulneribus cũ quibus accidit attritio aut separatio magis auxiliatur. ¶ Est etiam vtile vt morsus canis z hois a pncipio cum isto curetur vnguẽto. Morsibus vo leonis atqz leopardi: z phehet in pncipio sunt ea adhibẽda que attrahãt. Deinde loca cum aceto z sale lauanda: z ad vltimũ cũ isto vnguẽto medicanda si deus voluerit.

¶ De morsu canis rabiosi. Capl'm. x.

Documentum qõ huius canis morsus sequit: vehementissime magnũ iudicat: ideoqz nos opz in noiandis signis qbus hic canis dignosci queat amplificare verba quatenus ab eo fugiatur: aut cito interficiatur.

¶ Dicimus itaqz q̃ canis iste plerũqz incurrit rabiem in diebus canicularibus: z q̃ñqz in hyeme. Qui postq̃z eam incurrerit: z a cõmestione ꝓhibet: aquã quoqz si viderit ab ea fugit: atqz q̃ñqz morit cũ aquã ituitus fuerit. ¶ Os q̃z suum aperit: z linguã foras extrahit: ac ab eius ore spuma fluit: z ex naribus suis humiditas. ¶ Oculi pterea eiꝰ rubent vt sanguis caputqz suũ ad terrã inclinat: z caudã relaxat: z iter coxas demittit. Diuersisqz vt ebrius vacillat motibꝰ: z ad oẽs vadit q̃s videt: z eos vult modere. ¶ Dños insup suos non agnoscit. ¶ Alij itidem canes ab eo fugiũt. Ipse q̃z nõ latrat nisi paruz: z cũ latere incipit vox eiꝰ rauca audit. Ista. v. signa cuz in cane visa fuerint aut aliqd ex eis mox interficiendus est: z ab eo fugiendum. ¶ Ille vo quez canis iste mordet: non extimat in pncipio qõ ipsius morsus multũ eum ledat. Sed mala accidentia paꝝ post ei eueniũt. ¶ Ex aq̃ nãqz terref: neqz eam bibit: immo eã videẽs tremit z anxiat z fortasse spasmat ac moritur. ¶ Ex omni pterea re humida z liquefacta terretur z fugit ab ea donec siti morit. ¶ Ipse itidẽ q̃ñqz incurrit rabiẽ z stringẽdo tenet hoies z mordet eos. Ex cuiꝰ morsu accidit idem qõ ex canis rabiosi morsu euenire solet. ¶ Cum ergo canẽ q̃ hominẽ momordit cognoueris z qõ in eo aliqõ istoꝝ signoꝝ sit pceperis cito succurrere: z vẽtosas morsui suppone: z diutissime ac multũ fugat: scarificetur q̃z ac sanguis extrahat multitudo. Deinde sup locũ morsus: medicamina q̃ ipm dilatẽt z ꝓsolidari ꝓhibeant pone: vt sunt sicla, z eruca: atqz cepe: cũ butiro confecte. ¶ Unguentũ q̃z qõ locũ vlcerat est adhibendũ: qõ fit ex liquore anacardi: z pice: sicut est in suo capto notatum. Si aũt in pncipio ex quo morsus fuerit locũ comburas multũ cõfert: ventosas tñ atqz cõbustionẽ vsqz ad tres tñ dies exercere debes. ¶ Postq̃z vero tres transierint dies: egrũ nõ fatiges qz iam venenũ in corpus totũ diffusũ est. sed vulnus nullo modo cõsolidari penitus pmittas: ita vt emplastrũ ex eruca z butiro z ex aliquo eoꝝ q̃ diximus supponas. Deinde redi ad curationẽ pfectã anteq̃z ab aqua terreri incipiat: qz postq̃z ab aqua terreri ceperit euadere nõ poterit: hoꝝ vero quidã sunt q̃ post hebdomadã vnã ab aqua terrent: z sunt alij q̃ post duas hebdomadas: alij aũt q̃ post. xl. dies terref: q̃ñqz etiã reperiunt quidã q̃ nõ nisi post sex menses: aut annũ vnũ terrentur. Et isti quidẽ sunt cõplexiones habentes humidissimas. ¶ In pncipio itaqz curẽ eoꝝ ventrẽ cũ pillulis z medicinis notatis in capto melancolie: soluere incipe. Eosqz eodem ciboꝝ ac balnei regimine ꝓserua. Lac quoqz atqz vinum cũ aqua multũ temperatũ eis ad bibendum tribue. Et stude vt eoꝝ corpora in crassicie augmentent: putin capto de melãcolia dicturi sumus. Dictã q̃z cũ carne z cõfectionibus ex melle z vino amplifica: eis insup pcipe vt multũ dormiãt: z letent: atqz gescant: z ad vltimũ regimine melancoliã habentiũ eos ꝓserua. ¶ Medicamẽ quoqz galieni eis ad bibendũ tribue. ¶ Descriptio medicamis galieni. Cancros fluuiales sume: z in olla positos in furno donec teranf cõbure: z ne multũ teranf caue. De quibus postq̃z triueris. partes. x. z olibani partẽ. j. accipe: z cõiuncta simul tere: deinde recõde: z cũ opus fuerit egro quotidie. z. ij. in mane: z alias duas circa noctẽ cum aqua frigida his diebus qbus nõ das medicinã ventris solutiuã ad bibendũ tribue: hoc vero multis diebus facere debes. Galienus namqz refert se nunq̃z vidisse aliquẽ a cane rabioso morsum ab aqua terrefactũ: postq̃z ex hoc medicamine aliqd ei datũ fuerit. ¶ Postq̃z aut eger ab aqua terrefactus fuerit. vix vnq̃z liberabit. ¶ In ipo tñ qddaz spei lz parum habemus. Ipm itaqz in loco frigido statue z ingenia q̃lr in os eius longã mittas embubã: p cuius locum occultũ ne eã videre possit aquã imittas. ¶ Caput etiam ipsius ac totũ corpus ex oleo roseo infunde. Deinde aquã ordei z oleũ roseũ: ac succũ psilij: z portulace: z his similiũ p clistere inũce: ideo. vz. vt de eius siti aliqd mitigetur. ¶ Nos q̃z in hospitali quendã quẽ canis momordit rabiosus habuimus q̃ in nocte latrabat. Et vidi q̃ ab aqua que ei dabatur: nõ terrebat: imo eã petebat: z ex fori siti cõquerebat. Cũ aũt aquã ei daremus: ipam abhoiabatur: z dicebat qõ sordes in ea erant. Et cũ quereremus que sordes in ipsa essent dicebat intestina canũ: z cartorũ in ea esse:

in ea esse: ⁊ rogabat eos vt aliam ei aquam daremus. Cũ q̃ aliã ei afferremus aquaꝫ: dicebat vt prius et litigabat nobiscũ: ⁊ irascebatur: atq̃ rogabat ⁊ adiurabat nos per deum vt aquã mundam ⁊ bonã ei darem⁹.

¶ Medici q̃ vnius secte dixerunt: q̃ si canis aliquẽ momorderit: ⁊ ignorauerit vtrũ sit rabiosus an nõ accipiat vnum frustum panis: ⁊ intingat in sanguine qui exiuit ex morsu: ⁊ alij det cani: qui si comederit: sciat canẽ q̃ eum momordit rabiosum nõ fuisse. Q̃d̃ si nõ comederit: canis proculdubio rabiosus fuit. Aut ex nucibus cõtritis ẽplastrum loco suppositum ꝑ noctẽ vnam dimittat. Deinde gallo aut galline multũ famelico ꝓijciatur. Nam si canis rabiosus fuit: non inde comedet. aut si comederit in mane morietur. Ista ergo signa cum apparuerint: vulnus ilico cum medicamie q̃d̃ nominauim⁹ erit ampliandum. Si autẽ nõ apparuerint: vulnus tm̃ claudendũ erit.

¶ De his qui in potu acceperunt napellos. Cap̃. xj.

i **Si cui** napelli dantur vertiginem incurrit et epilepsiã: ac deinde sincopis eũ freq̃nt inuadit. Cuius lingua apostematur: ⁊ oculi foras ꝓminent. ¶ Multotiẽs igit̃ hic vomere cogendus ẽ. post q̃ quotidie sumpserit aquã in qua semẽ napi cocũ fuerit cũ butiro vaccino veteri. ¶ Postq̃ autẽ mltis vomuerit vicibus: ex glandibus in vino coctis. iiij. ℥. cũ pondere. ʒ. ʒ. elarij muscati: cui sexta ꝑs vnius. ʒ. de musco bono fuerit admixta detur. ¶ De his vo que ad hoc multũ valent: sunt butirum vaccinũ ⁊ lapis q̃ vocat̃ beçahar citrinus. vel rubeus pur⁹ ⁊ ꝓbatus: ⁊ tiriaca de vipis: ⁊ metridatũ. Oportet itaq̃ vt si vna ex istis. iiij. medicinis habeatur cito succurratur aliq̃d in potu de ea tribuendo.

¶ Q̃d̃ si istarũ nulla habeat̃. hoc q̃d̃ dixim⁹ multis fiat vicibus. Una ꝑterea antiquarũ secta dixit q̃ radix cappariis talr̃ ꝓtra napellũ opatur: vt beçahar. Napelli nãq̃ venenũ forte est: ideoq̃ ip̃m pauci euadere possunt.

¶ De his q̃ in potu sumpserũt cornua spice. Cap̃. xij.

i **Si cui** hoc datũ fuerit: sanguinẽ mingit̃ atq̃ ipsius lingua denigratur. Plurimaq̃ pleuresis accũtia eũ comitant̃. Hic igit̃ taliter ẽ curandus: pondus vni⁹ aureci cãphore. cũ ℥. j. aq̃ ros̃. est ei tribuendũ. ¶ Epati q̃ emplastrũ ex cãphora cũ aqua rosa. trita est supponendũ: deinde sauich de ordeo cum mlta aqua nimis ⁊ iulep ei dandũ. In cibo autẽ eius granata acetosa multiplicanda sũt. Lac etiã acetosũ. atq̃ aqua ordei necnõ solatri succus in potu sũt danda.

¶ De illis q̃ sumpserunt ĩ potu fel leopardi. Cap̃. xiij.

i **Si cui** leopardi fel dat̃ coleraꝫ viridẽ subito vomit: atq̃ in suo ore saporem aloes sẽtit. Si quis etiã horis eius flatũ adoratus fuerit. ꝗ idem sentiet: oculi itidẽ ei⁹ citrini fiunt. ¶ Huic ergo de hoc medicamie dandum est. q̃d̃ sic fit. Recipe boli armeni bacarũ lauri ambarũ. ana ꝑtẽ vnã: coaguli gaçel. ꝑtes iiij. foliorũ rute mirre amborũ. aũ ꝑtem mediã ꝓficiãtur cum melle. ⁊ detur de ea ad nucis magnitudinẽ. Et quãdiu vomitus eum tenuerit: de hoc medicamie ei detur. Qui in aqua ponat̃ in qua herbe bene olẽtes cocte fuerint ⁊ sedeat in ea cuꝫ est calida: Quẽ si ꝑ tres horas diei vixerit: possibile est euadere. Curandus tunc igitur erit cum medicinis colerice passionis.

¶ De illis q̃ sumpserunt in potu fel vipe. Cap̃. xiiij

i **Si cui** hoc datum fuerit vix euadere poterit. nisi virtus diuia ei auxiliata fuerit. Si tamen est aliquid q̃d̃ ad hoc valeat: ip̃m est tiriaca de viperis. ⁊ metridatũ: si tamen ei cito succurratur.

¶ De his preterea que ad hoc magis conferunt. est beçahar: si inuenirl̃ potest. Si vero inuentus nõ fuerit. butirum calefactum vicissim ab bibendum detur: aut eger cũ eo vomere cogatur. ¶ Et si sincopis ei frequenter acciderit in ipsius os vinum ⁊ ius de carne pullorum ꝓijciatur: cum parua quãtitate electuarij muscati. ⁊ musci ip̃i⁹.

¶ De his qui sumpserunt in potu summitatem caudecerui ne Cap̃. xv.

i **Si cui** caude ceruine sũmitas data fuerit mltotiẽs vomere cũ butiro vereri multo et melle tepefacto ⁊ aqua rosata est̃ cogendus. Ad q̃d̃ exercendum multotiẽs est̃ redeundũ: deinde auellane: ⁊ fistici ⁊ beçahar. sumantur. ⁊ ex oibus istis simlmitis ad auellane magnitudinem quotidie quater in die donetur.

¶ De illis q̃ sũpserũt in potu sudorẽ bestie. Ca. xvj

e **Ius cui** ex hoc aliquid in potu datũ fuerit: apostematur facies: ⁊ viridis fit. Si nanchia q̃ ip̃m inuadit atq̃ ex ei⁹ corpore sudor multus et feudus decurrit. Eũ igitur vomere fac cũ aqua ⁊ melle multotiens. Ac deinde rob de musco: ⁊ oleũ roseuꝫ sepe sunt tribuenda: cui etiã aristol. pondus medie. ʒ. et salis gemme tantundẽ cũ aqua tepida propinetur: ac de tiriaca terre sigillate detur.

¶ De illis qui sumpserunt in potu cantarides ⁊ stafisagriam. Cap̃. xvij.

e **Iam cui** ista in potu data fuerint femoris dolor. ⁊ pũctio: atq̃ incisio necnõ vrine ardor inuadunt. Sanguinẽ q̃ cũ vehementi dolore mingit: eiusq̃ vrine exitus quandoq̃ interclu ditur: deinde egrediunr cũ sanguine. ⁊ morsura ⁊ ardore vehementi. ¶ Virga q̃ atq̃ femur necnõ ea que sunt in eorum circuitu apostemãtur. ¶ Oris preterea ac gutturis ardor: ⁊ inflammatio fortis atq̃ febris et accidũt: eiusq̃ turbatur intellectus. ¶ Oportet igitur vt vomitus cũ aqua calida ⁊ oleo sisamino: atq̃ aq̃ in q̃ ficus cocte fuerit: multotiens prouocetur. Deinde lactis multitudo multis vicibus ei adhibendum tribuatur: ⁊ psilij mucilago cum iulep: aut succus portulace ei tribuatur. ¶ De butiro q̃ recenti multũ comedat: ⁊ clisteriçetur ex aqua ordei: et maluauisci ⁊ albumine oui. Virge quoq̃ injijciatur per siringã oleum rosatum. eiq̃ in potu detur ius de pullis pinguibus ⁊ oleum amigdalaruꝫ. ¶ Et in tina sedeat: ac ficus comedat: ⁊ aquam in qua ficus cocte fuerit cum syrupo violato bibat. ¶ Lac quoq̃ frequenter: bibat quãdiu punctura senserit ⁊ incisionẽ. Q̃d̃ si in partib⁹ femoris maximã senserit grauedinem: aut si est̃ diu ex quo flebothomatus nõ fuit ex basilica flebothometur vena.

¶ Q̃d̃ vero diximus virge esse immitendum: nõ per inmectorium. sed ꝑ instrumentũ q̃d̃ summitati parue rose vbi semen existit simile est̃ postq̃ flores ablati sũt ⁊ sit factuꝫ ex cera pẽnaꝫ ꝓforatam interius habens est̃ immitendũ.

¶ De his q̃ sũpserũt in potu opiũ. Cap̃. xviij.

h **Vius** due. ʒ. ⁊ q̃d̃ vltra est̃ sumpte: necem inferunt. Ipsi vero bibenti accidunt alcusagi: ⁊ subeth: atq̃ in eius corpore plerũq̃ multus sentitur pruritus. ¶ In ipsius quoq̃ ore odor sentit̃ opij. ac a toto corpore cũ fricatur q̃ñq̃ opij odor percipitur. ¶ Oculi etiam quandoq̃ ꝓfundatur. ⁊ lingua retinetur: vnguiũ color fit̃ fuscus ⁊ sudor frigidus ab eo emanat. ¶ Ad vltimum quoq̃ cũ approximat morti: spasmatur: huius vero egritudinis ꝓprium signum est̃ subeth. ac odor opij a corpore ꝓcedens. ¶ In eius igitur curatõ ne incipe vomitũ cum idromelle ꝓuocare ⁊ aneto. ⁊ sale indi: sicut diximⁿ. ¶ Deinde clisteri ĩ capitulo colice passionis nominaro clisteriçetur. vinũq̃ vetus ⁊ purum in quo cinamomum puluerizatũ fuerit positum: ad potandum ei frequenter tribuatur: ⁊ sternutatio cum condisi et castoreo prouocetur: ac ipsius caput cum embrocatione calefiat. Ipseq̃ dormire prohibeatur. Cui de hac tiriaca ab auellane vsq̃ ad nucis magnitudinẽ. ꝓm hoc seꝫ q̃ accidentia fortiora aut debiliora fuerint in die ter dentur. ¶ Tiriaca valens ei cui in potu opium datum fuerit. Recipe castorei: ase: piperis: seminis iuniperi: omnium partes equales: conficiantur cum melle apum: aut detur

et sagçelea ad comedendum. preterea dabis nuces ⁊ allia: ex quibus pulmentũ fiat cum butiro crudo conditũ. Vinum etiã ⁊ forte ⁊ purum in quo positum sit cinamomum. tribues. Corpus itidem eius totũ ex oleo costino et liliaco calefactis inunges: castoreũ quoq; semper bibere dabis. Qd̃ si pruritus magnus fuerit: eum in aquã calidam mitte. Ad hec q̃ꝫ valde confert acetum acerrimũ et calidissimũ bibere.

¶ De his q sũpserũt in potu iusquiamũ nigrũ. Cap̃. xix.

q **Si hoc** sumpserit accidunt visus obfuscatõ et strangulatio: atq; extremitatum frigiditas: et alices. Is igitur vomere cogendus ẽ. deinde ex his que diximus clysteriçandus: postea vinũ forte singulis horis est ei tribuendum: ex tiriaca quoq; de carne viperarum facta: aut ex tiriaca que fit cõtra opium: moltotiens est ei dandũ. Cui itidem pondus. ʒ. j. piperis. cũ. ℥. vna vini datum confert.

¶ De illis q sũpserũt in potu mãdragorã. Cap̃. xx.

q **Si due** sumpserit in primis: ex potu eius accidet vertigo: deinde inebriatio: et oculi eius rubefient: postremo subeth fortis ac vincens ipm̃ et accidit. Is igitur vomere cogendus est: ⁊ clysteriçandus eiusq; capiti oxirodinũ superponendũ: cui acetum acerrimum in quo aloes ⁊ absinthium posita fuerunt in potu tribuantur. ¶ Postq̃ꝫ vero faciei ac oculorum rubor quieuerit: ⁊ subeth remanserit detur ei ad bibendũ tiriaca contra opiũ cũ vino. Ea quoq; oia q̃ in capitulo de opio diximꝰ ei adhibeantur. ⁊ cũ eis curetur.

¶ De illis q sũpserũt in potu nuces methel. Cap̃. xxi

i **Si cui** de istis nucibus a. iij. ʒ. vsq; ad vniꝰ. ℥ medietatem datum fuerit: tantõmodo fortiter inebriabitur. Si autẽ multa ex eis data fuerit q̃ꝫtitas mortẽ infert. ¶ Is igitur eisdem curandus est medicinis: quibus ⁊ ille qui mãdragorã sumpsit. Verũtamẽ oportet vt butirum calefactum coctum aut crudum traijciat eiusq; extremitates in aquã calidã sunt mittẽde et vt vomat multotiens est elaborandum: deinde cũ his que diximus est curandus,

¶ De illis q sũpserũt in potu semẽ bẽgi. Cap̃. xxij.

c **Si istud** in potu datum fuerit fortis ebrietas ac membrorum relaxatio accidunt: spuma quoq; ab eius ore defluit oculiq; rubent. huic igitur cum vomitu ex idromelle ⁊ aqua in qua ficus ⁊ baurac cocta fuerit. in principio est succurrendũ. deinde lac recenter mulctum multotiens est ei tribuendum. Et si hoc suffecerit quiescendũ. Si autẽ ꝛ̃ suffecerit: ex medicinis opij curandus erit.

¶ De his qui sumpserunt in potu succum coriandri viridis. Cap̃. xxiij.

c **Si ex isto** ꝓm q̃ꝫtitatem medie libre datũ fuerit. aut ex ipso recenti multũ comederit: fortis vertigo: ac intellectus turbatio. ⁊ postea subet accidũt. Preterea in toto eius corpore coriandri odor sentitur: eiusq; vox fit rauca. In primis ergo vt euomat est elaborandum. Deinde ouorum vitelli molles cum pipere ⁊ sale sunt dandi. ius etiã de gallinis pinguibus est tribuendus. Post cuiꝰ acceptionẽ vinũ forte et clarum paulatim in potu est dandum. Qd̃ si hoc nõ suffecerit vinum cum cinamomo: aut pipere ei donetur.

¶ De illis qui in potu sumpserunt psiliũ. Cap̃. xxiij.

c **Si psilium** teritur ⁊ ex eius succo mltum bibetur angustia: et meror atq; anhelitus angustia ⁊ virtutis ac pulsꝰ casus: necnon sincopis accidunt. Is quoq; qui ipsum bibit plerumq; moritur. Huic igitur succurrendum est. et vt euomat cum idromelle calido ac aneto ⁊ baurach et sale indo. est elaborandum: deinde ouorum vitelli molles cum sale ⁊ pipere sunt dandi. Assa q̃ꝫ est tribuenda. et vinum purum ac forte paulatim in potu dandum.

¶ De fungis ⁊ tuberibus pniciosis. Cap̃. xxv.

b **Quorumquedam** species male reperiuntur: ⁊ precipue fungorum. Ab eis igitur omnino cauendus est: nisi in locis collecti fuerint notis. Ipsi namq; fere nihil nocumenti inferunt. ¶ Ex etiã si sint boni: non multum est comedendum: ab illis autem in quibus est nigredo ⁊ viriditas aut color pauonis aut a quibus malꝰ procedit odor: aut qui iuxta venenosorũ animalium foramina nascuntur: ⁊ vtrum boni sint an mali ignoratur: aut iuxta arbores pessimas qualitates habentes abstinere conuenit. ¶ Ex multorum preterea fungorum comestione q̃ꝫuis sint boni: accidunt sinanchia ⁊ colica passio. Ex malis autem cum comeduntur: accidunt anhelitus angusta: et sincopis: ac sudor frigidus quandoq; etiam subito interficiunt. Cum istud igitur acciderit: oportet vt patienti almuri cum sale qui in pane ponitur aut sale indo: ilico ĩ potu detur. ¶ Aut succus rafani cum baurach. aut mẽtastri succus cum syrupo acetoso. ⁊ baurach tribuatur.

¶ Aut syrupus acetosus ex melle factus cum pauco baurach donetur. ¶ Aut lignum fici comburatur: ⁊ in eius cinere aqua mittatur. deinde coletur ex qua detur aliquid postq̃ꝫ vomitus cum idromelle ei prouocatus fuerit cui electuariũ diatrion pipereon: ⁊ diaciminum ⁊ his simlia danda sunt. Vinum quoq; vetus ⁊ forte paulatim est sumendum.

¶ De lacte ⁊ sanguĩe in stõ coagulatis. Cap̃. xxvj.

i **Si recenter** mulctum cum bibitur multotiens in stomacho coagulari solet. et precipue si spissitudo ⁊ crossities in eo fuerit. Ex quo cum coagulatũ fuerit. in stomacho sincopis ⁊ sudor frigidus. ⁊ rigor accidunt: plerumq; etiam interficit: nisi succurratur.

¶ Ex his q̃ꝫ ad hec valent. est vt succurratur. ⁊ detur de coagulo leporis pondus vnius aurei: cum fortissimi aceti vncia vna. ¶ Aut vt donetur ei ex asa ad fabe magnitudinẽ. ¶ Aut vt detur ei de lacte fici siccato q̃ꝫtitas. ʒ. vnius ⁊ cum pauco nasturtio ⁊ aqua calida bibatur: aut succus mẽtastri ei tribuatur: vel syrupus acetosus ex melle factus qui multũ acer sit ei donetur.

¶ Postq̃ꝫ autem lac vomitu aut egestione expulsum fuerit: da ei idromel cũ aqua in qua apium coctum fuerit ad bibendum. ¶ Aqua quoq; calida multotiens danda est.

¶ In istis preterea accidentibus plerũq; contingit: sanguinẽ in stomacho coagulari qd̃ cũ istis curis medicãdũ erit. Sed si sanguis in vesica coagulatus fuerit ex medicinis quibus lapis purgaf curandus erit.

¶ De assaturis que cooperiunt ne fumus ab eis exeat. Capitulum. xxvij.

f **Si quod** assatur ⁊ mox cum remouetur ab igne suffocatur ⁊ multis obuolutõnibus anteq̃ꝫ per horã expiret vaporẽ eius exire prohibentibus inuoluatur: comestum fuerit. proueniet ex ipsius comestione fluxus ventris ac vomitus: necnon accidentia colirice passionis: ⁊ nausea cõsequentur: ⁊ fortassis plerũq; interficit. intellectus q̃ꝫ quandoq; p vnum diem aut duos inde deficit. Deinde hoc totũ per se remouetur: cui igitur ex comestione assaturarũ tristitia ⁊ vertigo acciderint: ⁊ interrogaueris pro eo ⁊ quod istud acciderit tibi relatum fuerit. succurre cito ⁊ fac eum multis vicibus vomere. Et postq̃ꝫ eũ purgaueris da ei mituã et meisos. ⁊ vinũ bene odoriferũ cũ succo citoniorum ⁊ malorum. Qd̃ si vomitus aut multus ventris fluxus acciderint. ex medicinis colirice passionis ipm̃ cura.

¶ De comestiõe pisciũ frigidorũ. Cap̃. xxviij.

c **Si pisces** assantur. et infrigidati in loco steterint humoroso: et sequenti die comesti fuerint: sceua accidẽtia q̃ ex malorum fungorum comestione solent euenire accidũt. Is

igitur cui talia euenerint accidentia vomere cogendus est. Deinde vinum cuz pipere est ei dandum. Et ad vltimum ex medicaminibus eorũ g fungos pernitiosos: sũ pserunt curandus.

¶ De comestione lactis corrupti. Cap. xxix

i Ac quãdoqz in malã cõuertit qualitatem: atqz ab acetositate in quã sepius mutari solet: ad putrefactionis ac malignitatis dispositionẽ transmutat. Ex cuius quidem comestione colirica fortis accidit passio. Si quem autem ex comestione lactis malũ habentis odorem: nauseaz vertigo ac oris stomachi cõpressio inuaserint: cum idromelle vomitus ilicon ei prouocet. Deinde vinum purũ cum diatriõ pipereõ tribuatur: stomachus quoqz cum oleo de neride embrocetur.

¶ De nucleis fructuũ Mutatis z corruptis: z oleis inspissatis z que sũt rancida z q̃ sũt eis silia. Cap. xxx.

i Iquis ex istis nucleis mutata corruptus fuerit: omino malus erit: vt sũt nuces: et nux indica: z eis silia: sicut oleum de granis lzeruba: z de crisomilis. z perficis. Omnia hec enĩ penitꝰ mala sũt z quãmaxime si quis ex eis multũ comederit.

¶ Qõd si eis vtens curationẽ egerit: vomitꝰ prouocatione medicetur: deinde vue acerbe rob. z malorum macionorum. atqz ribes. z horum similiũ in potu tribuantur: cibariis q̃z lenibus ac appetitũ irritantibus nutriat.

¶ De illis qui sumpserunt in potu ranas pluuiales vel lacunales. Cap. xxxj.

i Iquibus huiusmodi rane date fuerit corporis mollicies: z mollificatio atqz coloris tenebrositas. necnõ spermatis egressio eius accidunt. Qõd si ingrossetur res. z dentes atqz pilli cadant: tunc patientes multotiens vomere sũt cogendi donec. s. mundificentur. Post vomitum autem z ventris fluxum. balneum ingrediantur. in quo tantã faciant moram vt bene in sudorẽ corpus resolui possit. deinde electuaria diacurcuma maius z dialacca. dentur. Qõd si illõ perducit eos ad corruptionẽ cõplexiõis. ex eis que i suo capitulo scripta sunt curentur.

¶ De illis q sũpserũt lepꝰ marinũ in potu. Cap. xxxij.

e Si hoc in potu datum fuerit: stomachi grauis dolor ac ventris solutio z vrine constrictio. et anhelitus angustia. atqz asma z sanguinis sputum. z feteus sudor. et multus vomitus accidunt. Qõd nisi cito morte p̃occupatꝰ fuerit: incidet in ptisim si nõ cõpetẽti medicamine eius subueniatur. et si nõ lac z vinum aut mixta aut vnumquodqz per se multotiens data fuerint: ante tamẽ istud dari conuenit scilicet citrolorum succum et malu uauisci viridis foliorum succum in potu sumant.

¶ In die autem secunda postq̃z accidẽtia quieuerint: pillule ex scamonee. z ellebori nigri. z agarici. succi liquiritie dragaganti equalibus partibus cõfecte: dentur pondere. z. j. cũ iulep. Si autem illud perduxerit ad tussim: ac asma superuenerit: earum cura ex suo sumatur capitulo. prius tamen flebothometur. z ex medicinis apostematis in pulmone patientium curetur.

¶ De illis q sũpserũt malũ castoreũ in potu. Cap. xxxiij

i Iquis ex malo castoreo multum comederint. z ex pessimo rẽ malam sumpserint calide frenesis accidentia ĩcurrent z fortasse cito morientur.

¶ Postq̃z igitur vomitus eis prouocatus fuerit: succum. acetose herbe. aut acetum vini. aut lac vaccinum acetosum: aut malorũ acetosorum succum sumere debẽt. Est nãqz acetosorũ pomorũ succi proprietas eis quibꝰ castoreum datum fuerit conferendi: lac etiam asininũ ad idẽ prodest.

¶ De his qui sumpserunt gummi rute siluestris. Cap. xxxiiij.

s Cidit ex hoc in gutture. et stomacho ardor intolerabilis. oculi quoqz foras egrediunt. z facies rubet. atqz sare in corpore nascuntur. Hic igitur prius vomere cogendꝰ est: deinde lac z butirum multotiens in potu sunt tribuẽda. Aqua quoqz ordei donec accidentia sedentur: sumere conuenit. Deinde gargarismus ex lacte z oleo roseo fieri conueniens est.

¶ De his qui sumpserunt anacardum montanũ. Cap. xxxv.

e Ex huius bibitione acute accidunt egritudines z fortissis alguesgues accidit ex eo. In principio igitur butirum coctum z crudum. z oleum sisaminum. donec suctio et mordicatio si ex eis aliquid in ventre sentitur ac gutture. sedentur. sũt danda. Postea vero aqua ordei z lac vaccinum acetosũ in potu sumant. z oleum violaceum olfaciant. Caput q̃z ex medicinis que in capitulo de alguesegui nominant. epithimetur. Sed et psilij mucilago cum iulep et succo granatorum in potu sumatur. Ea quoqz qbus conseruãtur. semper infrigidanda: z humectanda sunt.

¶ Ex eis autem que cum proprietate in eis existente contra anacardũ valent. sũt nuces q̃ ad hoc valde sũt vtiles.

¶ De his qui sumpserunt oleandrũ. Cap. xxxvj.

h Huius proprietas est interficiendi asinos et domestica animalia et ex siluestribus: q̃z plurima et homines. nocumento vero ipsius affert remedium vt post vomitum dactilorum et fenugreci apoçima sumatur. Semen quoqz agnicasti ex proprietate et virtute que est in eo: si in comestione aut in potu tribuatur remediũ affert: non solum hominibus sed etiam animalibus. Manifeste enim remouet nocumentum quod fit ab olerando. ex proprietate que inest ei. ¶ Ex comestione autem oleandri accidunt ventris inflatio z tristitia. et inflammatio. Si autem ilico post eius hausitum vomitu prouocato. succus herbarum mucilaginosarum: sicut maluauisci. z fisami tribuatur remedium affert: quod etiaz operatur rerum vnctuosarum dosis: vt butiri crudi z cocti. ¶ Ad hꝰ similiter confert clisteriçari prius cum idromelle z baurach. z postea cum mucillaginibus et oleis. Ficus quoqz comedere et mel ac çucharum z arob de musto. z omnia dulcia z vnctuosa auxiliatur.

¶ Ab aqua vero in qua nascitur: omnino cauendum: neqz vllo modo est bibenda: nisi aquarum multitudo in ea congregef. que tamen si ex necessitate imminente sumẽda fit: rei dulci vt iulep z similibus admiscenda erit.

¶ De illis q ledunt ex comestiõe squille. Cap. xxxvij.

e Cum quis maximam squille q̃ztitatem sũpserit. fiunt in intestinis ac epate vlcera. Cum igitur ex eius hausitu punctio et incisio acciderint. oportet vt lac cum frustis ferri ignitꝰ coctum detur. Puluis quoqz de seminibus ad sorbendũ tribuendus est. ¶ Nutriendus autem est cũ vitellis ouorum: z medicandus ex reliquis medicinis que in capitulo de cura vlcerum intestinorum nominantur.

¶ De his quibus nocuit semẽ vrtice. Cap. xxxvij.

q Si hoc biberit semẽ. fortasse incurret accidens quod squillantibus accidit. curandus est igitur ex eorum curis. Et fortassis tussis ledẽs accidet ex hoc. Unde curã adhiberi conuiet ex ptisana cum iulep. z ex medicinis tussim lenientibus.

¶ De his quibus nocuit potus aque frigide. Ca. xxxix.

e Ex potu aque nimis frigide cum ex ea post egressionem de balneo: aut post exercitiũ aut a ieiuno sine precedenti crapula sumitur accidet forsitan subitus in epate dolor ex quo ad complexionis malitiam atqz idropisim peruenitur.

¶ Cui hoc igitur quod nominauimus acciderit vinum forte bibere debet et a frigidis. per aliquot dies abstine

re cibis.bibendo quoqz diuersa debet vina temperare. Super epar autem emplastruz calidum qd in suo nomi nabius capitulo est ponendum.

¶De his qui sumpserunt gipsũ. Cap. xl

e **Xpotu** gipsi fortasse.accidunt colica valde fortis:z strangulatio gutturis.z oris siccitas.¶Patienti itaqz aqua mellis ac res mu cilaginose dande sunt prius.deinde psilij.z.iiij.scamonee tertia.z.j.cum iulep tribuantur. Et cum ex hoc patiens motus fuerit: attendendum est an accidentia que patie batur sint sedata.erit nãqz vtile. Sin autem sedata non fuerint iterum est mouendus. Qd si dissinteria inde ex orta fuerit ex curis dissinterie medicetur.

¶De his q sumpserũt in potu litargiꝝ. Cap. xlj.

e **Xeo sequũtur** vrine z stercoris reten tio:z lingue grauitas: z corporis apostema.¶Est ergo dandũ apoçima dactilorum.z aneti.et nitri.Et si leuiter vomitus prouo catus fuerit .iterum fiat.Qd si vomitus paruus fuerit:z finthomota fiant fortiora:scamonea sicut prediximus in potu est tribuenda.

¶Cum ergo mouentis opera:steterit de hoc medicamie quod sumus dicturi dari conuenit.

¶Eius confectio.Recipe seminis apij.abfinthij.equales partes.detur ex eo pondus.ij.aureorum.cum.ʒ.vini. et ʒ.apoçimatis apij.Et postq̃z vrina prouocata fuerit z vẽ ter solutus restituta erit sanitas.

¶De his qui in potu sumpserunt argentum viuuz vel in quorum aure fluxum fuerit:vel qui sumpserunt vçifur.

n **Onquidem** Capitulum. xlij estimo ex argento viuo cũ sanum bibitur:aliqd magnum sequi nocumentuz nisi in ventre z in intestinis dolor fortis.Qd postq̃z egre ditur sicut est. z precipue si homo qui sumpsit ipsum se moueat. Ego quoqz simie quam habebam ipsum in po tu dedi:nec vidi ipsam aliud incurrere accidens: nisi qd dixi qd quidem percepi:ex hoc q torquebatur. z ventrẽ sepe ore mordebat:manibusqz suis trahebat.

¶Quidam tamen antiquorum dixerunt q ex eo idem se quitur qd accidit ex lithargiro : et qd patiens ex hoc eis dem curandus est medicinis.

¶Cum autem funditur in aurem sceuum generat nocu mentum. Extinctum vero ac sublimatum proprie perni ciosum est ac valde malũ.cõmouetur enim ex eo fortis in ventre dolor.z punctio:ac sanguinolenta egestio.

¶Curetur ergo idromel multotiens tribuẽdo.z ex eo cũ baurach clisteriçando donec venter aliquotiẽs euacuet.

¶Medicine quoqz dissinterie ,conferentes in potu dent ficut ficus cocte:z semina leuia z mucilagines: ac sepum ircinum:clistere quoqz ex his z horum similibus que in capitulo de dissinteria nominabimus fiat.

¶Ex eo autem qd in aurem funditur dolor accidit vehe mentissimus:z intellectus perturbatio:et spasmus:ac pũ ctio:cum grauedine fortissima partis in qua fusum est.

¶Debet igitur qui hoc patitur ad partem illam inclina re caput ac multotiens alicui rei innixus super vnum pe dem salire:sternutatio quoqz cũ condisi et puocanda est: de quo aliquid in ore tenere debet.Auri vero oleuz val de calidum.qd tamen tolerare queat:infundendũ erit. Qd cum fuerit infrigidatum:eijciendum erit:z aliud lo co eius inijciendum.Patiens vero super ipsum latus ia ceae debet:caput tamen non in puluinari: sed vltra ipm teneat.¶Sit etiam quandoqz radius de plumbo.qui cũ in aurem mittitur et mouetur in eius circuitu extractus inuenitur cum argento viuo qd ,sibi adhesit. Qui post q̃z abstersus fuerit atqz id qd de argento viuo sibi adhese rat ab eo fuerit separatum iterum erit immittendus: qd etiam multotiens fieri conuenit. Et fortasse ex argenti vi ui ingressu in aurem non malum sequitur accidens.quo niam ilico egreditur.Quandoqz vero morratur intus: et peruenit ex eo aliquid ad buccinum auris et adheret ibi et pessima ex ipso proueniunt accidentia.

¶Quidam nãqz mihi retulit medicus:se vidisse quendaz epilepsiam.deinde apoplexiam ex eo incurrisse.

¶Ex vçifur autẽ z tincar acceptione accidunt ea que ex argento viuo extincto.licar tamen deterior existit.Quã plures etiam dicunt.q ex eo nemo euadit.cuius tamẽ cu ra est.vt argenti viui atqz arsenici.

¶De illis q in potu cerusã sũpserũt. Cap. xliij.

q **Vicerusam** in potu sumit.lingua eius albescit:cui z multus acci dit singultus z tussis.Membra qz ipius mollificãt.

¶Ficuum ergo apoçima : aut idromel cum olco ei tri buatur.vomitusqz prouocetur.ad bibendum quoqz suc ci abfinthij cum idromelle multotiens vnius aurei pon dus tribuatur.Qd tamdiu fiat:donec vrina prouocetur: hoc tamen fieri conuenit postq̃z de scamonea q̃ztum est quarta vnius.z.sumptum cum idromelle fuerit. Post q̃z vero vrina prouocata fuerit:sedabuntur accidẽtia.Si autem vrina constricta fuerit:vrinam prouocantia sunt danda:que in suo nominanda sunt capitulo.

¶De his qui in potu sumpserunt calcem z aurumpigmẽ tum simul et arsenicum sublimatum vel ceruseaz de qua fit sapo vel in quorũ ore multus fumus arsenici intrauit.

e **Xistis** Capitulum xliiij. punctio fortis z mala in intestinis vl cera accidunt.Est igitur aqua calida cũ iulep mul totiens danda: donec ab eis q̃zplurimum lauetur : dein de aqua riçi aut ordei aut his similia que intestinorum conferunt vlceribus tribuantur.Ex quibus etiam cliste riçari conuenit.Cum autem acciderit tussis nociua.ex re nibus lenibus erit medicanda.

¶De illis quibus nocuit squama ferri:vel qui eius lima turam sumpserunt. Cap. xlv.

a **Lcidit** in ventre fortis dolor: et in ore ficci tas z inflãmatio:atqz in capite fortis dolor:Quibus lac cum aliquibus vehementer la xantibus dari conuenit: deinde butirum crudum et co ctum ad bibendum tribuatur donec finthomatha seden tur.Caput vero ex oxirodino cum rodostomate infundẽ dum est.Confert enim eis si deus voluerit.

¶De illis qui in potu sumpserunt florem eris.

i **Stis accidunt** Capitulum. xlvj. fortis dolor:z vomi tus et intestinis vlcera z in ore siccitas z excoria tio.Hi igitur medicandi sunt vt qui arsenicum biberũt.

¶De his qui in potu sumpserunt calcantum aut alumen et multum. Capitulum. xlvij.

e **Xhis duobus** tussis sicca adeo noct ua sequitur q ducit ad ptisim.Lac igitur cum çucharo et butiro crudo patienti est dandum:hoc nãqz omnibus medicinis ma gis est conueniens.

¶De illis qui titimaluu sumpserunt. Cap. xlviij.

t **Itimalus** est omnis heba habens lacca lidum qd corpus vlcerat sicut scamonea:et sebram z aosro:et legia et his similia. Ex istis enim si multum bibatur necem afferet. Qd si ex eis moderate sumatur:fit medicina conferens.

¶Eorum autem nocumentum cõmuniter remouet lac z butirum crudum et coctum.hec enim eorum fortitudinẽ debilitãt et actionem.His autem datis accidentia que ex eis euenerunt: consequenter sunt curanda. Sunt enim quedam ex eis ex quibus vehemẽs ventris fluxus et mi tus consequitur.Et sunt alia ex quibus sanguinis mici prouenit:aut vomitus sanguinis. Horum inde sanatio

ex eis fieri conuenit: q̃ in capitulis de curationibus egritudinum singulatim posuimus.

¶ De illis qui in potu sumpserunt elleborũ album et nucem vomicam condisi ⁊ arthanitam. Cap. lxix.

c **Vmex aliquo** istorum multa sumit quãtitas fortiter puocat vomitum et fortasse ex multitudine humorum quos ad isofagum trahunt: cum subito egredi volunt: sequitur suffocatio: et fortasse prouenit ex eis sincopis fortis. Et cum vomitus non prouocatur: cadunt ex predicta sincopi virtus ⁊ pulsus.

¶ Sincopis quoq; frequenter accidit ⁊ sudor frigidus exire icipit: atq; nisi cito succurratur sequitur mors. Aliquãdo autem fortasse sequetur ex eis sincopis: ⁊ vomitus lõgi temporis et multe quantitatis: ⁊ corpis inanitio donec spasmus proueniat.

¶ Cum ergo primum sinthoma acciderit: infirmus ex colloquintida: baurach. clisteriançandus erit: et quidem humores ad inferiora inclinabuntur.

¶ Qõ si vomitus grauiter euenerit: et paulatim cum forti labore et nociuo: aqua tepida frequẽter est tribuenda: et elaborandum vt ex ea multum sumatur: donec vomitus suauiter prouocetur.

¶ Cum autem vomuerit. iterum danda erit: quia tunc leuiter prouocabitur vomitus: et sepe: tristitia quoq; leuior fiet et nausea. Post hec autem curabitur ex medicinis colirice passionis.

¶ Qõ si spasmus superuenerit butirum coctum: et lac sepe ad bibendum sunt tribuenda. Collum quoq; ac pect⁹ et crura: et coxe: atq; brachia fricanda sunt: et ex oleo tepido inungenda.

¶ Vinum preterea multam aque habens admixtionem in potu sumendum.

¶ Qõ si inceperit spasm⁹ eger in semicupium aque calide ponendus erit: et ex oleo tepido qõ nõ sit calide virtutis inungendus. Et vngendo ac fricando necnon mollificando dirigatur operatio ad neruos membri spasmati ⁊ ad ipsum membrum quemadmodũ in capitulo de spasmo nominabimus.

¶ De his qui sumpserũt elleborũ nigrũ. Cap. l.

f **Iquis** ex elleboro nigro multum in potu sũpserit: fortissimum ventris incurret fluxum. Vnius ergo virtus debilitari conuenit ex datione lactis et ex introitu patientis in aquam frigidam et ex effusione eius super caput egri per longum tẽpus. Ea quoq; que fiunt ex rob fructuum acetosorum ad ventris constrictionem danda sunt.

¶ De his qui in potu sumpserunt dend. Cap. lj.

e **Hoc** prouenit fluxus ventris fortissimus. Eius autem actio: reprimenda est ex donatione lactis. Ea quoq; que ventrem stringũt: danda sunt.

¶ De his qui in potu sumpserunt euforbiũ. Cap. lij.

h **Ecspecies** est acris: et mouet ventrem cum inflammatione ⁊ estuatione. Cuius vis cum butiro crudo et cocto debilitanda est. deinde oleum roseum dandum cum autem sinthomata leuiora fieri ceperint: triticum fractum cum multa aqua coctum: cum iulep: et cum aqua et niue i potu tribuendum est.

¶ Eger quoq; in aqua frigida sedeat ⁊ sorbeat ex aqua rosata. et frequenter bibat succum malorum granatorum. et macianorum: que muçum habent saporem.

¶ De his qui in potu sumpserunt meçereõ et nimis.

e **Hoc** Capitulum. liij. sequitur vomitus et ventris fluxꝰ. fortissimus. Est igitur huius nocumenti virtus debilitanda ex butiro et lacte recenter mulcto: et iulep in potu ea frequenter dando. Cuius quoq; virtus reprimitur ex aceto cum frequenter in potu datũ fuerit. Postq̃ autẽ diebus aliquot vomitus: ⁊ ventris fluxus cessauerint syrupus acetosus ⁊ endiuie succus dandi erunt.

¶ De virtutibus medicinarum laxatiuarum ⁊ de earum rectificatione. Cap. liiij.

f **Lamonea** coleram rubeam vehementer expellit. Min⁰ autẽ quod ex ea datur: est sexta pars. ʒ. j. plus vero quãtitas duarũ tertiarum. ʒ. j. Et cum eius timuerimus nocumẽtum et remouere voluerimus: tunc ipsam cum succo citonij acetosi: aut mali maciam aut cum aqua rosata cui sit admixtum sumach tante quãtitatis ex qua possit confici. miscere debemus. Ex qua sic mixta et malaxata fiant frusta rotunda subtilia: et parua ad modum trocisorum ⁊ ficcentur in membra. Et sciatur quanti ponderis fuerit: anteq̃ conficeretur: et detur ex ea a quarta parte. ʒ. j. vsq; ad mediam. ʒ.

¶ Colloquintide pulpa. vehemẽter expellit flegma. Que si alicui diffinteriam patienti: aut qui eam cito solet incurrere danda fuerit admiscenda erit dragaganto eiusdem quãtitatis cuius ipsa est: et in mortario vtraq; miscebimus. terendo donec vnita sint: et fiant ex eis trocisci subtiles: et in vmbra ficcentur. Ex quibus detur a quarta. ʒ. j. ad mediam. ʒ.

¶ Turbith expellit humiditates que sunt in ore stomachi et in intestinis. Et non indiget emẽdatione alia: nisi excorietur et illud eligatur ex eo qõ bonũ est ⁊ frangitur. Ex quo sumendum est ab vna. ʒ: ad duas. Qõ si in decoctionibus sit mutendum sit a. ʒ. tribus vsq; ad quattuor. Et cum queritur eius rectificatio: cum oleo amigdalarũ dulcium qõ sit bonum in hora suiusus misceri cõuenit.

¶ Agaricum diuersos expellit humores: ex quo debet dari a duabus partibus. ʒ. j. vsq; ad. ij. nec est necesse ipsum emendare: nisi qõ ex eo eligendum est bonum album. s. et recens. Si quis tamen sibi ab eo cauere voluerit: cuꝫ syrupo acetoso ipsum conspergat.

¶ Aloes colerã rubeam et humores expellit. Ex quo ab vno aureo vsq: duos est sumendum. Si quis autẽ in ano patiens nisi calide fuerit complexiõis ipsum sumere voluerit cum bdellio miscebit ipsum. Qui si calide fuerit cõplexionis dragagantũ admiscebit et. Qui autẽ et in stomacho aut epate egritudinem patitur cum mastice: ⁊ rosis mixtum aloem sumat.

¶ Sicadis actio colloquintidarum actioni atq; quantitati necnon emendationi vicina existit.

¶ Centaurea in suo effectu ⁊ emendatione his similis inuenitur. Ex ea tamẽ plus est sumendum.

¶ Sebram ⁊ meçereon calide sunt. quarũ acumen reprimit acetum: cum in eo infuse fuerint ⁊ ex eis mensurate sumitur. Est enim ex eis sumendũ a media. ʒ. ad. ʒ. j. De titimalis quoq; que eis similant similiter fiat.

¶ De lacte sebram non aliõ dicemus nisi q; de scamonea diximus. Ipsum enim ⁊ titimali: aquam ⁊ coleram rubeam fortiter expellunt.

¶ Euforbium est calidum: et expellit aquam ⁊ spissos humores ex quo sumendum est a sexta. ʒ. j. ad ipsius tertiã.

¶ Cuius reprimitur acuitas cum oleo amigdalino ⁊ dragaganto cum spargitur.

¶ Abenil flegma adustum expellit: quod cum sumitur tristiciam ⁊ nauseam vehemẽter generat. De quo a tribus ʒ. ad vnã sumendũ est postq̃ fuerit excorticatũ.

¶ Elacterides aquam ⁊ coleram rubeam educunt: que titimalis similes existunt.

¶ Almeiçara de titimalis est vnus: qui tamẽ articulorꝫ cõfert dolori: ⁊ humoribus spissis ac frigidis.

¶ Sticados coleram nigram: leuiter educit. de qua a duabus. ʒ. ad. iij. sumendum est: nec indiget emendatione. Que tamen cum syrupo acetoso sumpta fuerit melior erit.

¶ Epithimum colerã euacuat nigrã: de quo. a. iij. ʒ. ad vj sumere conueniens est: ⁊ non indiget emendatione. Si quis tamen emendare voluerit: cum oleo amigdalarum dulcium misceat.

¶ Sene ⁊ fumus terre humores expellũt adustos: scabiei quoq; atq; pruritui conferunt: de quibus. a. iij. ʒ. ad. vij. dari conuenit.

¶ Mirabolani citrini coleram rubeam ⁊ humores educunt: ex quibus quandoq; datur. a. x. ʒ. ad. xx.

¶ De tereniabin autem ⁊ cassia fistula atq; violis siccis. et prunis siccis: non est nobis necesse loqui. parum enim inquietãt: et omnia coleram rubeam suauiter expellunt. ea quoq; que in stomacho sunt ad intestina descendere faciunt. Sufficiant ea que in isto nominauimus capitulo. In hoc enim libro nominaturi sumus omnium locorum solutiones in quibus eorum indiguerimus nominatione. Qd̃ taliter faciemus ne nos in eis aliquid renouare oporteat.

¶ De exemplo compositionis medicinarum laxatiuarũ. Capitulum. lv.

e **Ꝛ vnaquaq;** specie de quibus medicina componenda est. tantũ sumatur. q̃tum vni do si semel ad expletionem sufficiat. Postea vero si totũ qd̃ cõficitur ex quattuor cõponat herbis quarta sumat pe: ⁊ si de quinq; quinta. Qd̃ si medicinam laxatiuam ex scamonea et aloe atq; agarico: ⁊ colloquintida: componere voluerimus: sumemus aloes. ʒ. iij. et colloquintidarum ʒ. mediam: ⁊ scamonee sextam. ʒ. j. et agarici. ʒ. j. et tertiam ʒ. j. deinde cum necesse fuerit: sumetur ex hoc composito. ʒ. j. et quarta vnius. Si autem alicui graue est decoctõnem in potu sumere sumat ex pillulis ⁊ confectionibus que illum humorem quem vult expellere: educere consueuit illa decoctio.

¶ Expletus est tractatus octauus: ⁊ deo qui nos adiuuit. grates sint infinite.

Tractatus. ix.

nonagintaquinq; continens capitula.

1 De cephalea et emigranea.
2 De scothomia.
3 De frenesi.
4 De apoplexia.
5 De graui dormitatiõe.
6 De stupidis qui semper habent oculos apertos.
7 De paralisi grani.
8 De stupore et tremore.
9 De tortura oris.
10 De spasmo.
11 De epilepsia.
12 De incubo.
13 De melancolia.
14 De catharro.
15 De oculorum obtalmia.
16 De vulneribus que fiunt in oculis.
17 De his que extrinsecus cadunt in oculis.
18 De macula oculorum.
19 De scabie ⁊ sebel.
20 De pruritu qui fit in interiore angulo oculi.
21 De vngula oculi.
22 De rubedine oculorum.
23 De lachrymis.
24 De debilitate visus.
25 De tremore palpebraꝝ
26 De pilis palpebrarum q̃ curuati ingrediuntur oculum.
27 De aqua descẽdente in oculum.
28 De his qui post occasum solis nihil vident.
29 De dilatatione pupille.
30 De fistulis que fiunt in interioribus angulis oculorum.
31 De dolore auris.
32 De vulnere auris.
33 De sonitu et tinnitu aurium.
34 De grauedine auditus.
35 De vermibus aurium. vel animalibus intrantibus aurem.
36 De his que in aurem extrinsecus cadunt vel q̃ eam impediunt.
37 De sanguine fluente ex naribus.
38 De vulneribus que fiũt in interioribus partib⁹ narium.
39 De polipo nariũ ⁊ emorroidibus ipsorum.
40 De amissione olfatus.
41 De dolore dentium.
42 De extractione dentium et ipsorum confractione.
43 De stupore dentium.
44 De dolore dentis ex tactu rei frigide.
45 De cola.
46 De fluxu sanguinis ex gingiuis.
47 De casu vuule.
48 De sanguisugis que bibitur.
49 De his que intrant gulam.
50 De grauedine lingue.
51 De magnitudine lingue
52 De nodo qui sub lingua nascitur et vocatur ranula.
53 De apostematibus que fiunt in lingua.
54 De finantia.
55 De tussi.
56 De asmate.
57 De pleuresi.
58 De pleuripleumonia.
59 De sputo sanguinis cuʒ tussi vel vomitu vel rascatione.
60 De ptisi.
61 De pulsu cordis.
62 De colica passione.
63 De confortantibus stomachum.
64 De doloribus et nascentijs stomachi.
65 De singultu.
66 De canino appetitu.
67 De dolore epatis.
68 De hyctericia.
69 De ydropisi.
70 De dolore splenis.
71 De colica.
72 De fluxu ventris.
73 De difficultate mingendi.
74 De lapide.
75 De nascentijs renum vt vesice.
76 De ardore que fit i mictu
77 De mictu sanguinis vel pus.
87 De his qui non possunt retinere vrinam.
79 De lumbricis et vermibus qui nascũtur in vẽtre et ano.
80 De emorroidibus et fistulis et ragadijs que fiunt in ano.
81 De exitu matricis ⁊ ani.
82 De constrictiõe mẽstruorum.
83 De prouocatione menstruorum.
84 De fiffuris que fiunt in matrice.
85 De plaga ⁊ cancro que fiunt in matrice.
86 De nascentijs que fiunt in matrice vel vulua.
87 De puocatione matricis.
88 De mola.
89 De ruptura inguinis.
90 De podagra et sciatica.
91 De gibbositate.
92 De varicibus.
93 De elephantia.
94 De vulneribꝰ lumborũ.
95 De doloribus exteriorũ membrorum.

¶ De cephalea ⁊ emigranea. Cap. i

q **Uando rubedo** et tensio ⁊ graue do in facie et oculis cuʒistis affuerint: et tactus calidus sentitur et pulsus fuerit magnus ex cephalica facienda est flebothomia in parte in qua est dolor: vel in qua dolor magis infestat.

¶ Deinde aqua rosata et oleum rosatũ: et acetum sumant ⁊ simul mixta agitentur donec inspissentur: et super niuẽ infrigidata super caput fundantur.

¶ Eger vero a carne abstineat ⁊ a vino: et comedat adessiaʒ citriná et tapsil: et olera frigida ac fructus frigidos.

¶ Venter autem soluatur ex mirabolanis citrinis prunis ac tamarindis: et cucharo albissimo.

¶ Qd̃ si ista non sufficerint: semia maluauisci in aceto posita agitentur quousq; ad spissitudinẽ perueniat: ex quibus emplastrum capiti superponatur. ex psilio quoq; et aceto emplastrum fieri vtile est.

¶ Si autem cum istis fuerit in pulsu velocitas: et in tactu sentitur caliditas. sed neq; in facie neq; in oculis fuerit rubedo neq; tensio: in principio soluatur venter. Deinde fiant ea que diximus. Naribus autem iniciatur oleuʒ viola. aut oleum cucurbite dulcis: aut nenufaris oleum: aut oleum de floribus salicis. quorum quodlibet super niuẽ infrigidatum capiti super fundatur: et nutriatur vt prediximus. Eger vero odoret camphoram: et aquam rosatã et salices et violas: et his similia.

¶ Qd̃ si egritudo multũ inualescat: sumatur opij ⁊ cãpho

re vniuscuiusq; quãtum ponderãt duo grana ordei: que dissoluta in oleo de salicibus: mittant in nares ⁊ aures. ¶Q; si cum soda non fuerit aliquid eorum que diximus de rubedine in facie: fueritq; egritudo antiqua: in principio venter cum pillulis cochijs soluat: quas ego feci. ¶Pillule cochie. ℞. pulueris pigre. ʒ. x. colloquintide. ʒ. iij. ⁊ terriam: scamonee. ʒ. ij. ⁊ turbith: sticados. aã. ʒ. v. fiant pillule ex istis: ⁊ sunt doses. x. ¶Postq; vero veter solutus fuerit: infundat caput ex oleo sambucino: ⁊ oleo de ben: ⁊ mittat in aures. ¶Eger quoq; odoret algariam ⁊ insuffletur muscus in naribus. ¶Q; d si egritudo multũ infesta uerit: sumat euforbij ⁊ castoreũ: ambo; aã. sexta pars. ʒ. j. Et dissoluta in pauco sambucino mittant in nare: ⁊ aure. ¶In cephalea vo calida: emplastrũ hoc fronti ⁊ tympo ribus est imponendũ. Emplastrũ in cephalia calida. ℞. seminis lactucarũ siler memithe: sandalũ rubeũ ⁊ album: saufel: rosas: opiũ fiat ex eis emplm postq; aceto ⁊ aqua rosata ꝓspersa fuerint: ⁊ fronti imponat: sup qd mittat pãnus aceto ⁊ aq; rosata infusus. Q ut cũ tepefactus fuerit iterũ infundat ⁊ desupponat. ¶Linimentũ vo cephalice frigide. ℞. castoreũ: euforbiũ: pip: finap. storace. rutã marubiũ: q; siccata ⁊ puluerizata ⁊ triconizata misceant: ⁊ cõsperganf vino veteri: ex qbus fiant trocisci: ⁊ desiccentur. Cũq; necesse fuerit: ex vno i vino veteri: aut oleo costino vel camomelino dissoluto frons multotiens liniat. Hoc eni linimentũ oi antique cephalee confert nõ solũ suppositũ: sed etiã auri iniectũ: q; segtur illud ips postq; in aliq; de pdictis oleis resolutũ fuerit. Egro vo vinũ vetus: ⁊ forte dandũ est. ¶Cũ aũt cephalea p hebdomadã vnã pseuerauerit: eger in balneũ mittẽdus est atq; sup caput ipsius aqua in qua camomilla ⁊ sansucus: ⁊ sticados arabicus: ⁊ nemem cocta fuerint simul aut sigillatim: fundẽda est. ¶Q; d si cephalea quotidie ante comestionẽ inuadat ⁊ post comestionẽ recedat succurrendũ est infirmo ante horam qua venire ꝓsueuit: dando ei bucellas panis in succo granati aut vue acerbe aut horũ similiũ infusas. ¶Si aũt cephalea ꝓtingat ꝓpter multã in sole moram sufficiẽter ex oleo rosato ⁊ aceto infrrigidatis curari poterit. Q ue tñ si ex hoc nõ geuerit: ex alijs ifrigidãtibus curãda erit. Si autem adhuc soda pseuerauerit: ⁊ fortior fiat neq; vllo mõ remoueat ⁊ timeat ne eger visuʒ amittat: ⁊ aq; ad oculos descẽdat tympo; artarie sunt incidẽde ⁊ extrahẽde. Hoc tñ qd nũc loqmur est ꝓter nr̃am intẽtionẽ in ℔ libro.

¶De scothomia. Lapl'm. ij.

c **Cum aliquis** illud qd ante eũ est: circularier moueri viderit: et oculi tenebrescũt ⁊ cadere voluerit ⁊ facies ⁊ oculi rubuerint in eadẽ hora vene q; ʒ q; sunt post aures crosse apparuerit: ex ipsius venis faciẽda est flõmia ⁊ vẽtose in collo ⁊ tibijs sunt ponẽde. ¶Q; d si pdicte nõ apparuerit vene: ⁊ facies fuerit rubea: sanguis ex basilica erit minuẽdus ⁊ vẽtose in tibijs erũt ponẽde.

¶In hac ꝓterea scothomie specie: ⁊ i ea quã ante dixim⁹: caput ex oleo rosato ⁊ aceto ẽ infundẽdũ. ¶Eger q; ʒ calida cibaria vitare debet. Vẽter vo ex apoçimate mirabolanorũ citrino; qd in capl'o de cephalea dixim⁹: soluẽdus est ¶Cũ aũt neq; in facie rubedo neq; febris cũ scothomia fuerit attẽdẽdũ ẽ an sit stõi subuersio: ⁊ nausea. ¶Q ue si affuerit: ꝓpus vomere cogẽdus ẽ. deide de pillulis cochijs dosim vnã sumat: ⁊ a frigidis abstineat cibis. ¶Si autẽ neq; aie subuersio neq; nausea affuerit: neq; caliditatis signa apparuerint: vẽter ex pillulis cochijs multotiẽs soluat. Cibaria q; ʒ frigida oino vitet: ⁊ gargarismus fiat q; flegma deponat. ¶In naribus q; ʒ post illud ponat aliquid his que nominauimus quo caput calefiat.

¶De freneſi. Lapl'm. iij.

q **Dando** aliquẽ febris ꝓclusa cõtinua inuaserit cũ forti capitis ⁊ oculo; gravedine: ⁊ in facie atq; oculis vehemẽs fuerit rubedo ⁊ capitis dolor ⁊ horror lumins affuerint ⁊ in pulsu velocitas: ⁊ frequẽtie supfluitas inuenient: signa frenesis certissima iudicabunt. Q; si lingua nigra aut citria fiat ⁊ p misceatur intellectus: ⁊ multũ fuerit alienatus ⁊ vigilauerit multũ iã frenesis pfecta erit. ¶Egro igitur anteq; predicta compleant acciditia: est subuemendũ ex sanguinis detractione ⁊ vẽtris solutione cũ succo fructuũ. Nutrimẽtũ vero eius sit aq; ordei semel aut bis in die sumpta ꝓm cõsuetudinẽ quã in ipe sanitatis habuit. Caput aũt oxirodino infundendũ erit. Q; d si multe affuerit vigilie sumat violarũ siccarũ: corticũ papaueris albi ordei excorticati seminis lactuca; radicũ mãdragore: oiuʒ aã. ℳ. j. Q ue oia in cucuma plena aq; tãdiu coquant: donec aq; rubea fiat. Deinde aq; illa dũ est tepida ab alto sup caput fundat ⁊ fit caput sup ciminile in quo aq; colligat: que in cucuma posita iterũ sup caput fundat. ¶Hoc aũt omni die multotiens fieri cõuenit. ¶Caput prẽterea ex oleo violato: mulieb; lacti ãmixto inũgendum erit: qd etiam in coto positum est superponendum. ¶Cum autem eger in principio huius egritudinis in virium fortitudine permanere inuentus fuerit flebotomãdus erit nisi sup infirmũ tumueris. ¶Postq; vero eius egritudo minui ceperit nequaq; flebotomet. q; si eius iam dissoluta est virtus ex alio ꝓseruetur regimine donec euadat.

¶De apoplexia. Lapl'm. iiij.

c **Cum aliquis** quasi dormiẽs iacet: ⁊ fine somno stertit: ⁊ cũ pungit nõ sentit: ⁊ tũc iã patit apoplexiã. ¶Est autẽ huius egritudinis quantitas: ꝓm qd fortiter aut debiliter stertit. Si tũ spuma ab ore exierit: nõ est ei medicandũ. Cũ autẽ parũ stertit egritudo est leuior. ¶Hec qdẽ passio aut cito interficit: aut in paralisim transit. ¶Cũ ergo ista visa fuerint attendendum erit: an patiẽtis facies multum rubere aut denigrari: aut viridis fieri videatur: quẽadmodũ cõtingit cum sanguis in aliquo membro ex coartatione retinetur. Tunc enim sanguis illico ex duabus guidegi extrahendus est. aut ex duabus cephalicis. ¶Q; si ita nõ fuerit: imo cum aerem attrahit. auditur in pectore oregmõ ex hoc clisteri erit clisteriçãdus. ¶Q; ℞. colloquintide bothormarien cẽtauree minoris arthanithe: ellebori albi: omniũ aã. ℳ. j. Coquantur oia in. iij. lib. aque donec ad vnam redeant. Deinde colentur. Et ex media libra hui⁹ apoçimatis fiat enema: qd si cito exierit: fiat iterũ donec humorũ multitudo simul cum eo exeat. ¶Naribus quoq; condisi: ⁊ elleborus albus suauiter insufflentur. ¶Et est ingeniandũ vt anacardinũ cum ydromelle per os ad stomachuʒ multotiens descẽdere cogatur: quaq; die semel. ex quo vnius aurei podus in potu sumendũ est. Cuius descriptio est in capto de paralisi. ¶Sartago ꝓterea ferrea calefacienda est: ⁊ capiti multotiens adeo vicinanda: vt patientis capilli adurant. Q; d si hoc modo non sanatur in medicãdo plus laborabimus: caput nãq; rademus: ⁊ ex sinapi trito ⁊ castoreo ⁊ fortissimo aceto liniem⁹ ¶In prima aũt huius passionis specie: post flõmiã stringemus fortiter adiutoria ligando superius parũ sub coniunctione ipso; cũ spatulis. ⁊ stringemus tibias similiter ¶Capiti quoq; supfundendũ est oleũ roseũ ⁊ acetum vini: ⁊ flebotomia faciẽda prius in pedibus: ⁊ postea in nasi extremitate. ¶De graui dormitatiõe. Lap. v.

c **Cum aliquis** quasi dormiens iacet: ⁊ tũ sentit: ⁊ mouet: sed oculos ꝓm plurimũ hʒ clusos q; s tũ dũ vocat: cũ clamore. aperit: lʒ iterũ statim claudat: iã patit subet q; cũ clisterib⁹ acutis q; paulo ante noiauimus: curãdus est. In os quoq; ipsius mittemus ydromel ⁊ laborabim⁹ vt descẽdat. Ipm enim nutrimentũ existit eius. ¶Caput ꝓterea vsq; ad diaritũ primũ exirodino infundemus. Post tertiũ vero diẽ sternutationẽ ꝓuocabimus ex his q; noiauimus: ⁊ rademus caput: ⁊ liniemus ex sinapi: ⁊ castoreo: ⁊ aceto.

¶De stupidis q̃ semp habent oculus aptos. Cap̃. vj.

c **Um aliquis** quasi dormiẽs iacrt: ⁊ nõ mouef: ⁊ lz oculi sint apti palpebras tñ nõ mouet: cõgelatus est siue rigidus ¶Curãd⁹ vo ẽ ex medicis subet: ꝗ tñ addito vt oleũ sambucinũ sup caput fundaf in omni libra cuius sit vncia euforbij. ¶Ipm q̃z caput ex castoreo ⁊ euforbio: ⁊ oleo sambucino liniatur.

¶De paralisi. Capl'm. vij.

c **Um aliquis** se mouere non valet: aut vnuz vel plura ex mẽbris mouere nõ pót: atq; eoꝝ sensum ãmisit. ipm paralisim illius mẽbri: aut mẽbroꝝ incurrisse pnunciamus. Cuius curẽ incipiemus pillulas fetidas q̃s ego cõposui dãdoq̃z: ℞. pulueris pigre. ʒ. x. collognide interiores. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. ⁊ ʒ. castorei piperis asse serapini. oppopõact seitaragi indi sinap. omniũ. vij. añ. ʒ. j. cẽtauree minoris elacterij. amboꝝ añ. ʒ. v. gũme in succo ruthe dissoluant: ⁊ alia ex eis conficiant ⁊ fiãt pillule ⁊ fiũt ex eis decẽ potiones. Quaꝝ vnã postq̃z eger sumpserit: p tres dies gescat ⁊ nutriat tũc cũ aqua ciceris ⁊ oleo ⁊ sinapi: ⁊ deinde bibat aliã. ¶Qõd postq̃z ter fecerit p aliq̃t dies gescat. Et nutriatur carne frustratim incisa ⁊ in sartagine frixa: ⁊ mutagenat: in qbus sint specie calide vt pip ⁊ his filia. In potu vo sumat ydromel. ¶Mẽbra q̃z eius ex oleo costino inũgant. Qõ ℞. costi. ℥. j. pipis piretri euforbij oiuz triũ añ. tertiã. ℥. j. castorei. ℥. ʒ. dissoluant oia in. ʒ. lib. olei de cheiri: aut de narcisco: ⁊ vtere eo. ¶Diebus vero quibus gescit: quaq; die dande sunt due. ʒ. de anacardino. qõ ℞. çinçiberis: piretri nigelle: costi melano pipis macropiperis oggi: oium añ. ʒ. xx. mirre ruthe sicce asse aristologie baccarũ lauri castorei. seitaragi indi: sinapis: gẽtiane omniũ añ. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. v. vngant ex oleo: nucũ: et cũ melle cocto ꝓficiant. Hoc enĩ medicamẽ valde cõfert paralisi appoplexie torture: ⁊ tremori: albaras: morsibus scorpionis: ⁊ oibus passionibus frigidis: ⁊ spasmo humido. Cũ aũt sumit: ilico pnocat sudorẽ: ⁊ infert febrẽ. ¶Qt si sumptũ nõ affet sanitatẽ eger ab oi medicamie p decem dies abstineat excepta dieta. deinde ad ipsius curã redeundũ est. ¶Qt si palisis ex pcussione: aut casu euenerit: ⁊ acciderit subito: taliter pmanebit. ¶Nunq̃z enĩ sanabit. Qt si nõ repente ex p̃dictis sed paulatiz ⁊ molliter inuaserit: loco pcussionis emplastrũ hoc apponendũ erit qõ ℞. farinã fenugreci: semẽ ben: semẽ maalep: semẽ resin: bdellii amoniacũ adipẽ anatis: cerã: oleũ de lilio: ex his fiat emplastrum ⁊ superponatur.

¶De stupore ⁊ tremore. Capl'm. viij.

c **Um aliquis** sentit aliq̃d suoꝝ mẽbroꝝ sicut est dispositio pedis cũ fit stupidus dicimus i illo mẽbro stuporẽ esse Qua propter eiꝰ cura nõ est differẽda. Qñ enĩ plongaf ipse hujus egritudis pducit ad paralisim. Curaf aũt hec passio ex aliq̃ parte medicinarũ paralisis: ⁊ cũ dieta ⁊ vnctione ex oleo costino. Qõ si inueterauerit passio: eger ex pillulis fetidis purgandus erit ⁊ cõplexio equãda cũ anacardino ⁊ dieta. ¶Tremor aũt ex eisdẽ curaf: ex qbus sanaf stupor. Sed si ex supflui vini potu euenerit: eger ab ipso erit abstinẽdus. Silr si aquã q̃ ex niue dissoluit bibendo hanc incurrerit passionẽ: ab ipa abstineat: ⁊ balneũ calidissimũ ingrediat in quo tãdiu morã faciat donec sudet: ⁊ in sole assidue moretur.

¶De tortura oris. Capl'm. ix.

c **Umhominis** os pztorquet: ⁊ vnuz de oclis suis claudere nõ valet: ⁊ si p̃cipit ei vt sufflet: flat⁹ ab vna tñ pte exire videt: ipm tunc pztorsionẽ pati dicimus. Cuius curã incipiemus cũ solutione ventris ex pillulis fetidis. Nutrimentũ vo eius atq; ipsius potũ ponimus. vt in capl'o de paralisi diximus egrũ pterea quotidie in mane anteq̃z comedat sinapim cum sirupo acetoso gargariçare faciemus Et mittemus eũ in domũ obscurã: ⁊ precipiemus vt vnã nucẽ muscatam in parte oris que torta est teneat. ¶Naribus quoq; sufflabimus condisi vt sternutatio pnocetur. ¶Spondiles quoq; colli eiꝰ ⁊ faciẽ eius: ⁊ frontẽ ex oleo costino inungere cõuenit. Et est quotidie de anacardino vniꝰ aurei põdus sumẽdũ. Et si passio ꝗ mõ soluta nõ fuerit: advẽtrl solutionẽ ⁊ egri pseruationẽ redeũdũ ẽ. ¶De tortura vero que nõ repẽte sed paulati accidit nõ loqmur Ipsa nãq; nõ contigit nisi in freneſi perniciosa morte tã imminente: ⁊ est ex siccitate.

¶De spasmo. Capl'm. x.

c **Um aliquod** membrũ alicuius cõtrahitur ⁊ ad suam redit originez aut pleraq; ex membris sic disponuntur ipa spasmata esse pronunciamus. ¶Spasmus autem subito aut paulatim inuadit. Sed spasmo subito euenienti: eadẽ preparanda est cura quã paralisi cõferre diximus. In eo tamen fricatione manuũ ⁊ vnctione ex oleo costino plus vtimur. ¶Spasmus vero qui non repente sed suauiter accidit post febrem aut multam ventris solutionem: aut multum vomitum: aut sanguinis fluxum: malus est ⁊ vix curabilis. Quicquid tamẽ accidat ei: mederi incipemus Egro nãq; ordei aquã ⁊ iura vnctuosa ⁊ mollia administrabimus: ⁊ in aquam dulcem tepidam ipsum mittem⁹ ⁊ vngemus ex oleo violato tepido: ⁊ oleo de seminibus cucurbite ⁊ precipue neruorum in quibus spasmus est radices. In tina quoq; diu moretur: ⁊ ex oleo violato inungatur. De vino bibat parũ: qõ tamen multũ habeat aque admixtum: ⁊ ex cibis nutriatur humidis.

¶De epilepsia. Capl'm. xj.

c **Um aliquis** cadit in terram ⁊ torquetur ⁊ cõmouetur: ⁊ intellectum amittit: dicimus ipm epilepticum esse. Qt si spuma exit per os. aut se comingit: aut sperma egreditur. aut egestio: passio tunc est prauior ⁊ vehementior. ¶Si autem eger ante accessionem sentit quasi aliquid ex aliquo suorum membrorum eleuari: ⁊ ascendendo caput petere: ⁊ deinde sincopiçatur ⁊ cadit: tunc oportet in hora qua sentit illud anteq̃z istud accidat: membrum a quo procedit qõ prediximus: fortiter ligare. prohibebit nam q̃: hoc accessionem venire. In tempore vero quietis corpus multotiens erit euacuandum cum pillulis cochijs: ⁊ locus a quo exoritur passio: ex sinapi ⁊ pipere ⁊ euforbio: ac melle anacardi erit epithimandus: vbi epithima dimittendum erit: donec locus vesicetur: a vesice rumpãtur: ⁊ aqua que in eis collecta est effluat. Ipse quoq; non cito sunt consolidande: quin imo dimittende vt qõ in eis colligit emanet deinde pzsolidẽt. Hoc enim oino huius egritudinis certa salus existit. ¶Ad vltimũ etiã ventose cũ pauca scarificatiõe supponere vtile est. ¶Egri vero si ante accessionẽ nauseã aut tristitiã aut cordis tremorẽ sentit: ⁊ deinde egritudinis accessio sequit: cogẽdus est multotiẽs vomere ex aliquo vomitu: deinde pigrã in potu sepe accipere cõuenit. stomacho quoq; emplastrũ ex spica ⁊ rosis: ⁊ mastice: ⁊ cortice thuris: cũ vino odorifero ipo nendũ est. ¶Nutrimentũ preterea eius totũ taliter statuendũ est: vt paucarũ sit supfluitatũ sicut caro frixa in sartagine: ⁊ caro cocta in caçolis: ⁊ cibus q̃ fit de aue quadã habet in palato dẽtes: ⁊ vocaf taguid: ⁊ caro de volatilibus: ⁊ edina. ¶Qt si cum epilepsia sensuuz affuerit tenebrositas ⁊ debilitas: neq; aliqua de p̃dictis significationibus inueniatur: egro pillule cochie multotiẽs sunt tribuende ⁊ eius conseruatio subtiliãda: ⁊ cibaria que diximꝰ dãda. Gargarismus quoq; fieri debz: ⁊ strenutatio ex his que diximus prouocãda: ac naribus peonie puluis subtilissimus qui similef alcohol: insufflandus. ¶Si quis autem cum epilepsia in facie ⁊ oculis rubedinem habuerit ⁊ venaruz crossiciẽ: flebotomãdus ex vena saphena erit.

Sanguis etiã ex carnositate tibiarum: cum ventosis erit extrahendus. Capiti preterea: oleum roseum ⁊ aceto ꝯ superfundãtur: ⁊ abstineat a vino: ⁊ a cepis: ⁊ allijs: ac sinapi: ⁊ porris: ⁊ apio: ⁊ fabis: ⁊ canabis: ⁊ postremo ab omnibus fumũ caput ascendentẽ ⁊ replentẽ generãtibus.

¶ Electuariuꝯ qd omni epilepsie specieꝰ remediũ affert. ℞. piretri: fiseleos: sticados. omniũ aã. ʒ.x. agarici. ʒ.v. cordumeni recentis ⁊ acuti: asse optime aristologie rotunde omniũ. aã. ʒ.j. ⁊.v. deinde extrahitur succus ex squilla mixtus cum pari quãtitate mellis coquatur ⁊ conficiant ex eo spẽs: ⁊ fiat electuariũ ex quo patiens quotidie sumat ⁊ caueat sibi a crossis cibis:

¶ Electuariũ hoc oibus epilepsie speciebus: excepta vna sanguinea: quã galienus noiauit: ⁊ nos etiã eius fecimꝰ mentionẽ: opitulat: cui vidi ꝓferre flebotomiã ex saphena ꝑ pus: ⁊ postea ex basilica. Deinde eiꝰ regimẽ sit ex his que sanguinẽ in corpe minuũt ⁊ ipm infrigidãt. ¶ Al carne ꝑterea ⁊ vino abstineat ⁊ bibat rob acetosoꝝ fructuũ: capiti quoꝯ supponant ea q̃ ipm infrigidant.

¶ De incubo. Capm. xij.

¶ Cum quis in somno quasi rem grauem aliquid super se cadere senserit: incubum pati denunciandus est. ¶ In ipsius itaq; cura nõ est tardandum. ipe enim epilepsie preambulus est: ipsam quoꝯ precedit. Eger ergo si in colore rubeus fuerit ⁊ venas habuerit plenas ex saphena erit minuendus ⁊ ventose in carnositate tibiaꝝ ponẽde sunt. ¶ Eger preterea a potu vini: ⁊ rerũ dulciũ comestione abstinendus erit: ⁊ ꝑcipue ab omni re que multũ generat sanguinem. ¶ Qꝯ si huic cõtrariũ acciderit venter ex pillulis cochijs multotiẽs erit soluẽdus: ⁊ eius regimen subtiliandũ: exercitio quoꝯ vtendũ erit: ⁊ mẽbra inferiora erũt fricãda.

¶ De melancolia. Capm. xij.

¶ Cum alicui cogitationes male sine causa manifesta acciderint: ⁊ timor ⁊ tristitia in eo preualuerint melancolie principiũ in eo erũt. Cũ autem res ad hoc deuenerit: vt etiaꝫ ea que cogitare cepit ore promat: verbaq; sua atq; actus permisceat. iam melãcolia perfecta est. ¶ Cui ergo he male cogitationes ⁊ tristitia ⁊ tribulatio accidũt: anteq̃ preualere incipiant: succurrendũ est. Quia si preualuerint: cura erit difficilis. Q; si cum melãcolia fuerit dolor ventris et inflatio: ⁊ malus color: ⁊ digestionis corruptio: ⁊ vomitꝰ acetosus ⁊ excreationũ multitudo incipienda est cura cũ flebotomia ex basilica: aut saluatella sinistre manus. Et si sanguis visus fuerit niger: dimittat egredi in quãtitate multa. Subtilis aũt ⁊ rubeꝰ si fuerit: ilico restringẽdus erit. ¶ Eger vero ex rebus lenitẽtibus est nutriendus: vt sunt alesfidabegi q̃ fiunt ex carne edina: ⁊ arietina: ⁊ mittendus est i balneũ in quo nõ diu moret. ¶ Post hec aũt decoctione de epithimo quẽ ego cõposui vtatur. ⁊ hec est decoctio de epithimo. ℞. mirabolanoꝝ indorũ. ʒ.x. polipodij. ʒ.v. sene. ʒ.ix. turbith. ʒ.iij. sticados. ʒ.x. passularuꝫ enucleataꝝ. ʒ.x. epithimi cretensis. ʒ.x. Oia excepto epithimo in tribꝰ libris aq̃ coquẽda sunt donec ad vnã libram ⁊ mediã redeãt. Cumq; hoc factũ fuerit: addat epithimũ ⁊ ilico abigne remoueant ⁊ dimittant donec infrigidari ceperint. Cũq; infrigidata fuerint: manibꝰ fricata colent. ¶ Deinde sumant agarici due tertie. ℥. vnius aloes. ʒ.j. salis indi. ʒ.v. ellebori nigri: quarta vnius. ʒ. ꝓficiãtur cuꝫ melle: aut cũ iulep ⁊ fiant ex eis pillule q̃ per tres horas ante decoctionis acceptionẽ sumẽde erũt. Postea sumat decoctionẽ. Deinde tribus gescat. In his aũt diebus quibus quiescit: nutriatur ex his que prediximus: ⁊ in potu sumat vinũ subtile ⁊ clarũ ⁊ bene odoriferũ. Post hec q̃ꝫ iterũ soluẽdus est vt prius. Hoc vero ita vt ꝑdiximus tertio iterãdũ est. Q uarta quoꝯ potio eidanda est. ¶ Eger vero ab omnibus que colerã generãt nigrã: abstinẽdus est: vt sunt carnes siluestres omnes: ⁊ caro vaccina: ⁊ porcina: ⁊ magnarũ capiarũ ⁊ fabe: ⁊ caro salita: ⁊ caseus vetus ⁊ proprie lentes: ⁊ oia olera nisi humefacientia. ¶ Litet preterea vinũ crossum: ⁊ laborẽ: ⁊ vigilias. neq; patiatur famem neq; sitim: vino vero subtili in potu vtat: ⁊ precipiendũ ei vt dormiat: ⁊ studendũ in splenis curatione: ex his que in sequẽtibus in capitulo de splenis curatione q̃ augmentatur dicturi sumus. Os quoq; stomachi confortandum est: ⁊ proprie ex medicinis quarũ mentionẽ in sequẽtibus facturi sumus cum egritudines stomachi nominabimus. ¶ Si aũt cũ melancolia ea que noiauimus nõ fuerint: acciderit q; post frenesim: aut longam moram sub sole: aut percussionẽ in capite: in principio ex cephalica flebotomia est facienda: ⁊ capiti studiũ adhibendũ ⁊ reliquo regimine qd diximus proprie. ¶ Aqua preterea tepida ab alto loco super caput fundenda est deinde oleum roseum cũ aceto vini capiti infundatur: ⁊ lac muliebre desuper mulgeatur. ¶ Naribus etiã oleũ de semine cucurbite dulci: ⁊ lac muliebre inijciantur. ¶ In balneũ quoq; sepe mittendus est: ⁊ multũ ex aqua tepida capiti est supfundendũ. Eger etiã oia odorifera que frigida sunt adoret. ¶ Si autem cũ melancolia nihil fuerit eorum q̃ diximus in ꝑncipio matrix vena dextri brachij apienda erit ⁊ sanguis erit cõsiderãdus: ⁊ vt ꝑdiximus faciendũ: ⁊ regẽdũ vt diximus. ¶ Et postq̃ꝫ hoc regimẽ infirmo adhibueris: per aliquot dies quiescere dimittẽdus est: deide vt prius in cura eius incipiendũ: donec sanitatis fiat restitutio. ¶ Studium vero totum qd erga melancolicos est obseruandum: est vt impinguent ⁊ carnosi fiant. Ex quo enim pingues ⁊ carnosi fuerint: ilico sani erunt. ¶ Cibi aũt qui illis congruunt sunt caro arietina: ⁊ edina: ⁊ gallina cea ⁊ panis de simula. Opirus autem panis: nullo mõ est eis congruus. Vinum quoq; subtile: ⁊ clarum eis cõueniens est. Vinum vero crossum. nõ est eis bonũ neq; nigrũ ¶ Lac autem recenter ab vberibus extractum dum ad huc calet: eis confert: ⁊ pisces recẽtes ⁊ sisami de çucharo facti ⁊ oleum amigdalinũ: ¶ Preterea audire cantilenas ⁊ gaudere ⁊ habere ante se res deliciosas ⁊ dormire plurimũ: cõfert eis. Ecõtrario vero cogitare: ⁊ solus morari: ⁊ vigilare maxime nocet eis.

¶ Pillule que coleram nigram expellunt ex quibus dat his qui decoctionẽ sumere nequeunt. ℞. epithimi cretẽsis. ʒ.xx. polipodij: agarici: ambeꝝ aã. ʒ.x. ellebori nigri salis indi: amborũ aã. ʒ.v. sticados. ʒ.xvij. pulueris vereptgre. ʒ.xv. bibat ex eis. ʒ.iij. ¶ In diebus vero qbus gescit eger debet sumere ex electuario qd vocatur lenificãs: qd ℞: mellisse. corticũ citri gariofiloꝝ gallie muscate. mastices: croci orientalis cinamomi nucis muscate: cardamomi neheremisch: been albi: ⁊ rubei: çedoarie: doronici: seminis eçimi maioris seminis oçimi gariofilati: omnium aã. partes equales: musci q̃ꝫtum est decima partis vnius Deinde sumantur chebuli. xx. ⁊ embl. xx. ⁊ teranꝯ: ⁊ i tribus libris aque coquãtur donec ad vnã redeant: ⁊ colentur. In colatura vvo mittat mellis lib. j. Deinde bulliãt donec aqua consumpta sit. Post hoc melle conficiant predicte species qd tamen in pondere sit triplum ad species: de quo cum necesse fuerit ad magnitudinem auellane sumendum est: Hoc enim medicamen letiam: ⁊ coloris pulchritudinem ⁊ digestionis bonitatem operatur: ⁊ retardat carnos.

¶ De catarro. Capm. xiiij.

¶ Cum caput alicuius in egressione balnei discoopertũ fuerit. Aut post exercitiuꝫ: aut post aliud: fueritq; aer frigidus ⁊ ventus septentrionalis: ⁊ acciderit inde naribus ⁊ palato pruritus ⁊ commotio: ⁊ sternutatio: pannus tunc calefaciendus erit: ⁊ capiti superponendus: in quo tamdiu moretur donec eger calorem in capitis profunditatem penetrasse sentiat. ¶ Deinde nigellam odorare incipiat: et ꝑuocetur sternutatio: ⁊ caueat ne supinus iaceat: ⁊ come

dat parū. A vino quoq; omnino abstineat. Qt si passio ex appositione panni calidi alleuiata nō fuerit: neq; minuit per ipsum fiat flebotomia ex cephalica: ⁊ soluatur natura ex rebus que nō exasperant: sicut hec decoctio quā in potu sumere debet qui tussim patitur: ⁊ in pectore asperitatem habet: ⁊ indiget ventris solutione que ℞. iuiubas. xx. sebesten. xxx. passularum enucleatarum. ʒ. x. violarum fic. ʒ. iiij. radicis liquiritie fricate. ʒ. s. ficus citrinas. x. coquātur in tribus libris aque donec redeant ad vnam ⁊ colentur ⁊ in colatura dissoluantur cassiefistule. ʒ. vij. terentabin. ʒ. x. Qt si neq; flebotomia profuerit neq; ventris solutio ⁊ materia ad pectus descēderit: ⁊ cōmoueantur tussis ⁊ febris ilico fiat flebotomia: ⁊ patiens a carne abstineat ⁊ vino: ⁊ in potu sumat aquā ordei ⁊ muraba violatum quādiu calor fixus pseuerauerit: ⁊ tussis fuerit sicca ⁊ aspa

¶ Sed postq̄ calor quieuerit ⁊ tussis mollificata fuerit: ⁊ screare inceperit. Hec decoctio quaq; die cum muraba violata danda erit: donec pectus mundificetur ⁊ tussis sedetur: ⁊ vox clara reddatur: que. ℞. ficus citrinas. v. iuiubas. x. sebestē. xx. passularū albarū ⁊ enucleatarū. ʒ. x. liquiritie excorticate. ʒ. s. coquātur vsq; ad dissolutionē ⁊ colētur: ⁊ dentur ex hoc omni die. ℥. iij. in potu cum muraba violato. ʒ. s. ¶ Si vero tussis inueterauerit ac diu pmanserit: tunc ostendemus qualiter curanda sit: cum de tussis cura tractabimus. ¶ Qt si cursus in naribus diu pseuerauerit: ⁊ nō fuerit calor: fluxus erit restringendus suffumigando nares p tractectoriū. ¶ Et si qd̄ p nares effluit subtile: ⁊ acutū ac citrinū fuerit: suffumigatio fiat ex sulphure infuso p̄us in aceto ⁊ postea siccato: aut ex fabis: aut ordeo excorticatis: ⁊ in aceto prius infusis ⁊ post siccatis: aut ex çuccharo albo: ⁊ sandalo albo. ¶ Qt si neq; calor neq; rubedo in facie fuerint: suffumigatio fiat ex costo: aut thure. Hec nāq; suffumigatio fluxum restringit.

¶ De obtalmia. Capm. xv.

c **Vmeaque** in oculis alba sunt: in rubedinem mutata fuerint: fluxerintq; lachryme: ⁊ in angulis oculorū lachrymalibus lippitudo collecta fuerit. Dicem⁹ tūc egrū pati obtalmiam: ⁊ quāto plus sinthomatū vehemētia: aut i p̄ orū af fuerit minoratio tanto erit obtalmie fortitudo aut eis debilitas. ¶ Deterior autem obtalmia est: cū alba oculorum videntur inflata ⁊ adeo eleuata vt oculorū cooperiant nigrediné ⁊ palpebre inuersent. ¶ In p̄ncipio vo curationis obtalmie: cephalica ē flebotomāda: ex manu vel brachio partis cōtrarie in qua est oculus infirmus nisi leuis fuerit obtalmia. ¶ Et quāto fortior fuerit obtalmia: tāto plus est minuendū ex sanguine. Deinde venter ex mirabolanis citrinis: ⁊ terentabin: ⁊ succo fructuū soluēdus est. ¶ Et eger a carne ⁊ vino: ⁊ a rebus dulcibus abstinere debet ⁊ cibum minuere. Qt si ista non suffecerint fief album in lacte puellam lactentis: fricandum ⁊ in oculo distillandum. ¶ Et si lippitudinis multitudo in oculo collecta fuerit: radius coto inuolnatur: ⁊ medefiat in aqua: ⁊ cum eo oculus ab illa lippa mūdetur. Deinde puluis albus aspergatur: ⁊ supponendo oculis aliquid suauiter sustentetur: ⁊ ligetur: ⁊ eger in domū tenebrosam mittatur: ⁊ ingeniandū est quātum possibile est vt somnus prouocetur. Laueat tamen ne super oculum infirmū dormiat ⁊ ne caput depressum sit: sed superius elenatum: neq; vestimentorū capitia sint struncta: neq; in faciē se diu proijciat.

¶ Si autem oculus leuior fiat: ⁊ dolor sedetur ac lachryme minuantur. flebotomia tam facta ⁊ ventre soluto balneum multotiens ⁊ frequenter ingrediatur. Ex hoc enim passionis reliquie dissoluentur. ¶ Qt si in oculo humoris rositas ⁊ g̃uedo remāserit: puluis citrin⁹ erit imittendus.

¶ Ex his autem que habenti obtalmiam multū conferūt: est vt frons ⁊ palpebre ex hoc linantur epithimate: qō ℞. fief memithe: rosarum aloes licij: sandali rubei: faufel croci orientalis: omniū. añ. partes equales: fiant ex his pillule. Cūq; necesse fuerit resoluat vna ex eis in succo coriandri aut in succo endiuie aut cum aqua rosata: ⁊ linitur cum eo si deus voluerit.

¶ Siefalbum: ℞. ceruse ablute. ʒ. x. sarcocolle crosse. ʒ. iij. dragaganti. ʒ. j. opij. ʒ. s. fiant ex his forme lenti similes

¶ Puluis citrinus. ℞. sarcocolle. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. ij mirre. ʒ. j. licij. ʒ. ij. ex eis optime tritis immittatur puluis cum opus fuerit.

¶ Puluis albus. ℞. sarcocollam albam ⁊ pinguem quemittatur in lac mulieris: qō melius erit cum alicuius iuuencule fuerit: ⁊ dimittatur in vmbra donec siccetur: ⁊ teratur optime: ⁊ omnibus. ʒ. x. ipsius addantur de siefmemithe. ʒ. ij. que iterum optime trita reponantur: ⁊ cū opus fuerit in oculum mittantur.

¶ De vlceribus oculorum. Capm. xvj.

c **Vm in oculo** fortis dolor: ⁊ punctio noua ac pulsus sentiunt: ⁊ lachrymarū fluit multitudo: cū palpebre eleuant ⁊ oculi apiunt. Loca q̄ sunt in albis ipōr inuenīūtur rubea: ⁊ si totū fuerit rubeū: ⁊ vnus locus magis rubere inuenit. Aut in nigredine locus aliqs albus apparet: pustula in oculo exorta est. ¶ Ad hanc vero curandū passionē necessarius est medicus in curis oculorū valde instruct⁹. Nos tū curationis ipsius summas ⁊ aggregationes dicemus. ¶ Dicimus itaq; q̄ vlcera q̄ incōiunctiua nascuntur hoc est in albis oculorū: nō adeo sunt timenda vt ea q̄ in cornea hoc est in oculi nigredine fiunt. Deterius vero vlcerū: est illud qd̄ in nigredine sub pupilla existit. Eminentia nāq; ad istud est velocior. Hor aūt vlcerū curam cū flebotomia incipe debemus: ⁊ sanguis extrahere multitudinē: ꝓm q̄ possibile fuerit. Consequēter aūt venter soluēd⁹: ⁊ eger sibi cauē debet a carne ⁊ vino dulci: ⁊ esse contentus herbis frigidis: ⁊ in potu sola aqua vti. ¶ In oculo vero initio fief album cū lacte mulieris mittendū: ⁊ si pulsus iam alleuiari: ⁊ sedari vident: sperandū est q̄ egritudo soluet sine sanie collectione. Qt si pulsus post sanguinis extractionē ⁊ ventris solutionē: ac fief albi immissionē quiescere non videtur: parua fiducia in hoc qd̄ diximus est habēda. Et itaq; tunc fief de olibano mittendum in oculum: ⁊ pila aliqua oculo supponenda: ⁊ cum ligatura stringenda: ante vero q̄m hoc eueniat: oculus suauiter est ligandus: ⁊ sine suppositione pile: ⁊ non cesses in oculum de fief de thure sepe distillare. donec sanies in pupilla videatur. Ex quo enim hoc visum fuerit: fief de plumbo vti necesse erit vsq; quo profunditas fiat plana: ⁊ tota caro generetur. ¶ Ea tamen que diximus: tunc sunt facienda: cum pustula nō est magna. Quoniā cū magus fuerit: fueritq; iuxta pupillam: aut inferius ea: erit tūc necesse vt cum eliescit medicef: ne oculus emineat. Ad pile quoq; suppositionē: ⁊ ligaturam erit redeundū. ¶ Eger preterea semper supinus iacere debet: ⁊ a forti motu abstinere. Cum autem caro in loco vlcerum perfecte generata fuerit vel vlcus apostematis carne repletus fuerit remanebit ibi in oculo albedo. ¶ Qt si vlcus fuerit pfundū albedo erit crossa: ⁊ si in superficie tm̄ cornee fuerit erit subtilis. ¶ Vlcus quoq; si a pupilla fuerit remotum: ⁊ stetetit separatim per se: vestigium illud qd̄ remanet: nihil mali faciet. Si autem iuxta pupillam fuerit quādoq; post vlceris curationē: vestigium remanens prohibet visionē. Quapropter tunc est vtendum medicinis quibus vestigium qd̄ diximus abstergi ⁊ deleri possit.

¶ Siefde thure. ℞. armoniaci. sarcocolle amborum ana. ʒ. v. thuris. ʒ. x. croci. ʒ. ij. conficiātur ex mucillagine fenugreci: ⁊ fiant ex eis fief.

¶ Siefde plūbo. ℞. plūbi adusti: antimonij: thure ablute: calcecumenō: gūmi arabici dragagāti: omniū. añ. ʒ. viij opij. ʒ. s. teranf ⁊ cū pāno sericino q̄ fit subtilissimus cribellentur ⁊ conspergant ex pluuiali: ⁊ fiant ex eis fief.

¶ Siefex quo caro in vlcerib⁹ oculorū generatur: ⁊ vuee

egressio prohibet ⁊ vestigiũ subtiliatur. ℞. climie ablute: thurie: ablute ceruse: antimonij: thuris. omniũ. aũ. ʒ. ij. mirre. ʒ. j. sarcocolle crosse. ʒ. j. ⁊. ʒ. sanguis draconis: aloes: opij omniũ. aũ. ʒ. j. fiant ex eis sief.

¶ Elescit quo est vtendũ cũ timetur ne ex vlcere vuee sequatur egressio. ℞. antimonij: ematitis: ambox. aũ. ʒ. x. achathie. ʒ. iij. aloes. ʒ. j. terant: ⁊ fiant ex eis sief. ⁊ administrentur apud necessitatem.

¶ De his que in oculis cadunt siue sit pilus siue palea siue aliud. Capl'm. xvij.

c **Amatur** resina idest gũma pini: ⁊ p oculum trahatur: ⁊ extrahit illud quod in oculo cecidit.

¶ De albedine que fit in oculo. Capl'm. xviij.

a **Albedo** que in oculo contingit. est vestigiũ post vlcerũ curationẽ remanẽs qñ ꝓsolidatur. Que cũ in oculis puerox fit leuior est ad curandũ q̃z cũ accidit annosis fit: ad sanandũ fortasse impossibilis existit: nisi subtilissima fuerit. Nec aũt passio ex his medicaminibus curãda est: postq̃z eger balneum egressus fuerit aut facie sup vapozẽ aque calide vsqz quo rubea fit tenuerit. Si tñ ex hoc medicamine in venis oculi rubedo ⁊ dolor puenerint p aliquot dies: ab eo quiescẽdum est: donec oculus quiescat: ⁊ post ad id redeunduz.

¶ Medicamen valde vtile ad albedinem remouendam ⁊ cito eradicandam. ego quoqz nõ vidi qõ eo melius aut equale esset ad albedinẽ delendã. ℞. masacume: spume maris stercoris magni lacerti: baurach: çuchari higeri: omniũ. aũ. partes equales. Deinde sumant acozi: celidonie seni ambozũ aũ. ʒ. x. coquãt in libra vna aque donec ad quartã redeat: ⁊ colent: ⁊ ex hac aqua imbibant spẽs quas p̃diximus: ita q̃ conficiantur ex ea: ⁊ siccent in vmbra: deinde interim terantur ⁊ conspergant vt prius ⁊ siccentur. Q̃ postq̃z quater factum fuerit: siccentur ⁊ terantur: ⁊ in oculo mittant. Hoc eñ medicamen nulli vt p̃diximus compar existit in remotione albedinis. Remouet enim hoc medicamen grossam albedinem etiam ex oculis animalium.

¶ De scabie: ⁊ sebel. Capl'm. xix.

c **Ampalpebra** inuersatur ⁊ interius appareat rubea ⁊ aspa scabies adest. Et cum sup alba oculox ac super nigredine videtur similitudo panniculi ex venis rubeis ⁊ crossis texti: adest passio q̃ vocat sebel. Ne vero due passiones graues sunt ⁊ cronice: ⁊ vix curabiles: patiẽs tñ duz sanus est flebotomia ex brachio ⁊ fronte ⁊ vẽtris solutiõe vt debet: ⁊ in cõmestione vitare dactilos ⁊ fisamos de melle ⁊ vitet ebrietatẽ. Et qñ nõ ẽ plen' sepe igredi balneũ est ei vtile: ⁊ frequẽter imittere oculo sief rubeum sil'r ꝓfert.

¶ Sief rubeũ. ℞. emathitis: colcotar combusti: ambozuz aũ. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. mirre croci ambox. aũ. ʒ. j. piperis longi. ʒ. ʒ. conspergant ex vino veteri: ⁊ fiant ex eis sief.

¶ Nis preterea egritudinibus viri de ꝓfert sief. cuius descriptio in capitulo de vngula cõtinet. Q̃ si passiones iste vetuste fiant: scabies fricatione indigebit: ⁊ sebel: collectione Non tamen mensure huius libri congruit vt de his tractemus.

¶ De lacbrymalibus cum pruriunt. Capl'm. xx.

c **Adiuia** tenera sumatur ⁊ conteratur ⁊ fiant ex ea magdaliones parui: ⁊ ex oleo violato inũgatur: ⁊ oculis supponat ⁊ in hora dormiendi ligentur: rosatum tñ melius est: ⁊ citius confert Et si hoc nõ suffecerit: lentes absqz corticibus ⁊ sumach:. ⁊ rose rubee: ⁊ granati carnositas sumat: ⁊ cum trita ex careno conspergantur ⁊ more emplastri supponantur. Q̃ si non suffecerit ex cephalica prius flebotometur patiens. Deinde ex vena frontis: ⁊ ex venis q̃ sunt in angulis lachrymalibus. Venter quoqz frequenter soluatur: ⁊ balneum multotiens ingrediatur.

¶ De vngula. Capl'm. xxj.

c **Amaliquid** panniculo simile: ex angulo qui est a parte naris oriri videtur: ⁊ album oculi cooperire ⁊ peruenit vsqz ad nigredinem generatur passio que vngula dicitur. Cuius nocumentũ: tunc solum est peius: cum peruenit ad nigredinis partem que est iuxta pupillam. Nic igitur passio dum subtilis est cum sief viridi: ⁊ sief de calcantho est medicanda. Si autem vetusta fiat ⁊ crossa cum ferro est expolianda.

¶ Sief viride qõ confert sebel: ⁊ scabiei: ⁊ vngule: ⁊ albedini. ℞. çimiar. ʒ. iij. colcotar vsti. ʒ. vj. arsenici rubei: baurach: spume maris omniũ. aũ. ʒ. j. salis armoniaci. ʒ. ʒ. armoniaci ʒ. ij. Armoniacũ in succo rute dissoluatur: ⁊ species ex eo conspergantur ⁊ fiant ex eis sief. est enim mirabile.

¶ Sief de calcantho qõ confert vngule. ℞. eris vsti calcãthi: ambozuz. aua. ʒ. v. çimiar. ʒ. ij. salis armoniaci: baurach arsenici sublimati: omniũ. aũ. ʒ. j. terantur: ⁊ per hebdomadam vnam dimittantur. deinde fiant ex eis sief. ⁊ fricetur vngula cum eis.

¶ De macula rubea: ex percussione vel alia re. Capl'm. xxij.

c **Um in oculo** ex percussione aut ex re alia punctum rubeum fieri contingit sanguis qui ibi est: dissoluendus est: postq̃z estuatio quieuerit. sumantur igitur arsenici rubei olibani: mirre: armoniaci: omniũ partes equales ⁊ fiant ex eis sief. Qui in succo coriandri fricentur. ⁊ in oculum distillentur tam diu q̃z diu tamen dolor perseuerat: albugo oui sumenda est ⁊ oleo roseo miscenda: ⁊ cotum ex eis inuolutũ: oculo est superponendũ.

¶ De lachrymis. Capl'm. xxiij.

c **Umlachrymales** oculorum angili semper humidi videntur: patiens quotidie ieiunus balneum ingrediatur: ⁊ in oculum alcohol istud mittat.

¶ Istud autem alcohol. ℞. thutie. ʒ. x. coralli rubei: mirabolani citrini fricati: aloes omniũ aũ. ʒ. ij. piperis. ʒ. ʒ. fiat ex his pulus qui assidue mittatur.

¶ De debilitate visus. Capl'm. xxiiij.

f **Icum** debilitate visus humiditatis signa apparuerint manifesta: que in tempore famis ⁊ exercitij parumper dissolui videãtur. Pillule cochie multotiens erunt assidue tribuende. Nutrimentum quoqz patientis deficcatiuũ esse debet: ⁊ eger sepe vomere cogendus est. pulueres etiã deficcatiui oculis sunt imittendi. Q̃ si cum predicta egritudine affuerit siccitas: ⁊ corporis obfuscatio nutrimentũ erit augmentandum: ⁊ vinum in potu tribuenduz: ac super caput ipsius aqua tepida fundenda: ⁊ incuruatio super eam faciendã. Balneum preterea ingrediatur: in quo tamen non multum sudet.

¶ Naribus quoqz oleum de amigdalis dulcibus atqz auribus: est immittendum.

¶ Oculis vero lac mulieris adolescẽtis quaqz die est injiciendum. Q̃ etiam frequenter fieri conuenit. Nec quoqz debilitatis visus species fortior fit in tempore famis: ⁊ dum venter vacuus fuerit.

¶ Confectio alcohol quod valde acuit visuz qui causa humoris debilitatur. ℞. thutie ablute ⁊ siccate. ʒ. xx. deinde extrahatur succus fanfuci viridis ⁊ per noctem vnam residere dimittatur: ⁊ coletur ex quo thutia conspersa dimittatur quousqz siccetur: postea terantur. Deinde sumãtur çinçi. piperis nigri. macropiperis: celidonie: omniuz ana. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. j. cum thutie. ʒ. xx. post hec omnia terantur ⁊ ex succo teneri feniculi conspergantur. et siccata iterum terantur: ⁊ reponantur. Et cum necesse fuerit oculis immittatur. Ad hoc preterea valde confer sief de fellibus.

¶De timore palpebrarum. Cap. xxv.

e **Pithimetur** ex epithimate qd i capitulo de oblalmia notauim⁹

¶De couersis pilis qui nascunt in palpebris magis interius qz debēt z pungūt oculum. Ca. xxvj.

f **I pilus** fuerit vnus aut duo: alijs palpebraruz pilis cū mastice: aut oleo scent sunt annectēdi: aut radicitus euellant z loca a quibus euulsi sunt cū ferro acuto vt acus aduranf. Si autez multi fuerint necesse est vt caro palpebre incidat: loqui tamē de hoc nostri libri mensuram pretergreditur.

¶De aqua descendēte in oculum. Cap. xxvij.

q **Vandoqz** alicui videtur qd ante se habeat cimices: aut alia parua corpora subtilia z radiosa. Qd aliqñ causa stomachi: aliqñ ex ꝓprio nocumēto ipsi⁹ oculi cōtingit. Ideo qz differentiā inter hec duo considerāda est: neqz ꝑ paruo est habendū cū hoc accidens euenerit. Ex eo nāqz qd causa stomachi accidit: nō ē multū timendū q̄ oculo nocumentū inferat. Ex eo vero qd ex proprio vicio oculi cōtingit valde timēdu ē. hec aūt passio dū recēs ē vt in pnci pio: cū medicinis curabilis ē. Sz cū iaz ad pfectionē deuenerit sanari nō pōt nisi cū incisione: z fortasse etiā incisio prodesse nō poterit. Quapropter differētia iter hec duo predicta diligēter est inuestigādū que est prout dicemus

¶Quādo imaginatiōes que videnf vtriqz apparēt oculo extimandū est cōtingere hoc ex vitio stomachi: z ecōuerso. ¶Et cū imaginatiōes in hora fastidij z in hora male digestionis plures solito videnf: in hora aūt famis z laboris pauciores apparēt: extimādū est etiā hoc ex stomacho esse. ¶Et si ex quo iste imaginatiōes acciderūt duo preterierūt meses aut plures: z in pupilla nō fuerit visa conturbatio: extimādum est etiam hoc esse ex stomacho

¶Quādo aūt iste extimatōes tibi aggregate fuerit: pillulas chochias in potu tribue: z si passio omnino remouef iam extimatōes predicte certificate fuerunt. ¶Si aūt vnitm oculo apparuerint: z vno modo in omnibus horis permāserint: extimandū est viciū aque adesse: precipue cum in pupilla nō fuerit obfuscatio. ¶Obfuscatio nāqz si fuerit in pupilla dubitatio iam tunc erit sublata. ¶Cum autē passio hec in oculo ꝓpria fuerit ꝓhibendū est infirmo ne cū vētosis minuat sanguinē. neqz ex brachio. neqz comedat pisces. nec oia q̄ hūectare possunt. Cēter vo frequēter soluēdus est ex pilis cochijs: z eger ex calefactiuis z deficcatiuis nutriēdus est. ydromel ꝑterea in potu exibuendū: z in oculis fief de fellibus mittendū.

¶Siefde fellibus qd ꝓficit aque a principio z dilatationi pupille. Et eis qui post occasum solis nō vidēt z tenebrositati visus q̄ est ex hūore. Rl. fellis grus fellis sabot fellis yrcini. fellis accipitris. fellis aquile. fellis pdicis. omniuz ficcoꝝ vnū aut plura. Sumatur q̄z ꝑ oibus. z. x. istoꝝ sicorum. euforbij. collogntide serapini. omniū aā z. j. trita aggregenf ex succo feni. teneri. z mittanf in oculo.

¶De nictolopis idest qui post solis occasum non vident. Capitulum. xxviij.

a **D hoc** vtile existit epar caprinuz scindere z ponere sup vnam sectionē piper longum: z cooperire ipsam ex alia sectione pipere longo in medio existente. Deinde ponere ipm in furno: z dimitterе ibi donec assetur z nō deficcetur. quo perfecto piper longū qd in medio erat sumaf: z bene teratur cū pauco musco: deinde ex liquore q ex epate assato exꝑssus fuerit conspergatur z siccetur. z in oculū mittatur. Aut fel caprinū cum melle mixtum in curcuma sup ignem misceaf deinde radius eo illinitus imittatur oculo. Q. aūt ad hoc magis valet: est vt fief de fellibus in oculo mittaf. Si autē hoc nō suffecerit. venter soluatur: z sanguis ex duab⁹ cephalicis z ex fronte minuatur: z regimen subtilietur.

¶De dilatatione pupille. Capm. xxix.

c **Ampupilla** hoc est foramen qd est in nigredine oculi adeo dilatari videtur: vt vndiqz pringat ad albedinē fueritqz post vehementē cephalice dolorē parua habēda est fiducia in eius cura. Sed si dilatatio parua fuerit tunc assidua solutionē ventris ex cochijs multotiēs: z fief de fellibus in oculo mittendū. Qd si pupillā post pcussionē dilatari contingat: nō est inde timendum: qz remouebit. Fiat itaqz emplm ex farina fabarū z camomilla z euisco cū vino z aqua.

¶De fistulis q̄ in angulis lachrymalib⁹ fiunt. Cap. xxx.

c **Amangulus** lachrymalis resudat: z cum premitur sanies z virus ab eo egredit fistulam pati intelligitur: q̄ cū cauterio curatur. De hoc tū loqui plus est: q̄z huic nostro attinet libro. Nos tamen iā et adiūgimus medicamē qd si adhibitū fuerit ipsam per multos menses adeo tardare facit: vt eger sanus videatur. ¶Medicamen autez illud. Rl. aloes thuris sarcocolle: sanguis draconis: balaustie antimonij aluminis: omniū partes equales ciniar quātū est quinta pars vnius fiant ex eis fief. Cumqz necesse fuerit: fistula in tantū premaf: vt qcquid sanies in ea continetur: egrediatur. Deinde infirmus suplatus in quo nō est fistula iaceat: de pdicto fief aliqd dissoluaf i aqua de quo in angulo lachrymali tres gutte aut quatuor inquimatiē tur: magno existente interstitio inter ꝓiectionē vnius gutte z alteri⁹. Quo facto eger ꝑ tres sic iaceat horas. ¶In mane q̄z sequēti die: similiter fistula bene premaf z fiat eadem cura. Qd ꝑ hebdomadā vnā fieri ꝓuenit: z etiam tamdiu donec nihil a fistula egrediaf cōprimif. Ex hac nāqz cura: locus multis mensibus siccus pmanebit. ¶De curis oculoꝝ quātū huic loco necessariū esse putauimus iam satis dictū est credimus. Alia vero qz sunt de curis q̄ ꝑ ferrū exercenf dimittamus: quia multis indigent medicaminibus. Sunt tamen quedā ex eis qui in locis in quibus de decoratione tractauimus z sanitatis custodia continetur.

¶De dolore qui fit in aure. Capm. xxxj.

f **I cum** dolore qui fit in aure fuerit in facie inflāmatio z pulsatio: sanguis ex cephalica erit minuendus: z oleum roseum aut oleū de floribus salicis tepidū cum pauco aceto imittendum: lac quoqz ita calidū vt ex mamilla egredif multotiēs distillādum erit. Cēter preterea ex mirabolanis citrinis. z scamen: z aloe vehemēter soluaf. Qd hoc mō fiet. mirabolanorū citrinoꝝ. z. xx. sumanf z puluerizati in duab⁹ lib. aq̄ coquātur donec ad duas vnius lib. tertias redeant z colentur. Post hec sumaf aloes. z. j. scamen sexta pars. z. j. aggregenf cum rob de citonijs: z fiant ex eis pillule: que ꝑ duas horas ante decoctionē sumāf: deinde bibatur decoctio. ¶Qd si dolor nō quieuerit: parū opij in oleo roseo resoluti in aurem mittatur: z si pulsatio redierit z tribus diebus pseuerauerit: oleum fisaminū in quo anatis aut galline adeps fuerit resolutus in aurem sepe mittatur. Ibi nāqz est pustula que maturatione indiget. ¶Cū autē dolor quieuerit putredo iam tunc collecta erit. Ideoqz pus subito ex insperato de aure egreditur. ¶Cum autem dolor in aure fit post fastidiosam sacietatē. Aut post ventos frigidos oleum in quo ruta aut cepe cocte fuerint in aure distilletur. Aut oleum de lilio sumatur: z cuiqz. ℥. ex eo misceaf euforbij recentis. z. j. z castorei. z. j. ¶Sed si hō non suffecerit: venter ex pilis cochijs solnaf: patiens: q̄z balneū ingrediaf in quo etiā sudet. Cēnū q̄z vetus z forte et triquatur. ¶Si autem cum dolore auris fuerint sonitus z tinnitus atqz ventositas: panicū siue milium in sartagine torrefactū calidū: multotiens supponatur. Ex auris quoqz sup vapore aque in aqua sint cocta mentastrū z sticados arabicus z sansucus teneatur: de castoreo preterea z euforbio in oleo sambacino dissolutis: quorum vnum,

quodqz

qdqz quattuor grana ordei ponderet: in aurem mittatur.
¶De vlcere qd fit in aure. Cap. xxxij.

c **Vmpus** ab aure egredit: ydromel tepidum multotiens in vna die i aure est distillandū. Deinde hoc medicamen optime faciens ad hoc est imittendum: qd. ℞. sarcocollam: aloē. et sanguinem draconis thus: squamā fieri ciniar. Ex eo in aceto dissoluatur: et in aurē mittatur: z licinium melle illinitum in predictis intingatur: et sic immittat: patiens itaqz ex hoc medicamine z ydromelle medicetur: donec sanus fit.

¶De sonitu z tinnitu. Cap. xxxiij.

f **Ortasse** quandoqz cōtingunt ex subtilitate sensus auditus z eius claritate. Cuius signum est: qd in tempore famis augetur: et in hora ebrietatis et satietatis minuit. ¶Qd propria non indiget cura nisi supfluitatē obtineant. Tunc enim de opio dissoluto in oleo: immittendum est in aure: qztum duo ordei grana ponderant. Si aūt hec cū grauedine capitis et auditus debilitate affuerint oleuz de semine raphani: et oleum de amigdalis amaris: z oleū roseū in quo castoreum fuit resolutum: sūt immittēda. Auris quoq; super vaporem aque in qua sansucus sticados arabicū: absinthiū mentastrum: origanū cocta sunt ponenda sūt. Et venter multotiens ex pillulis cochijs est soluēdus: et cibaria minuenda: et vinum dimittendum.

¶De grauedine auditus. Cap. xxxiiij.

c **Vmin** auditu contingit grauitas considerādum est an sit ibi sordicies que vocatur cera que fit in aure que si inueterauerit. mūdetur: aut cū medicinis secundū qd diximus: aut cū cura manus.
¶Si autē sordes nō affuerint: z euenerit hoc post satietatem fastidiosam que eā precessit: aut egritudinē acutā: auris ponenda est sup vaporē aque in qua ea que prediximus cocta fuerunt traiectorio interpositovsqz quo vapor ascendit. Qd hoc modo fieri cōuenit. Res iste in cucuma habente os acutū coquātur. Deinde traiectoriū ori cucume superponatur et ne vapor egredi possit: pannus obuoluatur: et auris super os traiectorij ponat. ¶Istud preterea seit in aurē mittatur. Qd. ℞. colloquintide. z. j. baurach tertiā. z. j. castorei aristologie rotūde succi absinthij. omniū. aā. z. s. costi quartā. z. j. euforbij sextā. z. j. fellis vacini qztū sufficit ad predicta cōficienda. Fiant ex eis seif. Cunqz necesse fuerit vnū in oleo de amigdalis amaris resolutū auri immittat. Hoc ei valde vtile existit dolori flegmatico z ventositati ac sonitui z tinnitui: qui ex grosso vento fuerit z surditati que est ex grossis humoribus.
¶Si autem debilitas auditus contingit post ieiunū aut vigilias: fueritqz facies extenuata: z oculi cōcaui eger balneū sepe ingrediatur: z largiori cibo ac potu vtatur: et in somno fiat pfundior: super caput quoqz aquā tepidā cuz oleo fundat donec sanet. Qd si post frenesim contingat ex medicinis primis curetur.

¶De vermibus auris z paruis animalibus ipsam ingredientibus. Cap. xxxv.

c **Vm in** aure fuerit titillatio z pruritus et dolor. Deinde ceciderit vermes ab aure: imittatur auri succus mentastri. ¶Aut de folijs perficorū. ¶Aut oleum de nucleis ipsorum. ¶Aut aloes in aqua dissoluatur: z immittatur. ¶Hec enī vermes auris et parua animalia ingredientia ipā: quādo erunt i aure z i vlceribus nascūtur interficiunt. ¶De eo qd i aure figitur ab exterioribus ingressum. Cap. xxxvj.

c **Vmaliquid** figitur in aure: oleum tepidum est immittendum: et patiens balneū ingrediens ibi morā faciat: donec corpus eius mollificet. Deinde naribus insuffletur cōdisi. et teneatur anhelitus donec sternutatio sequatur forsitan enim sic egredietur. ¶Si autem fuerit difficile: z nō exierit: erit necesse vt cū ferro auri immisso extrahatur.
¶Qd etiā in naribꝰ est faciendū si quid eas ingressum fuerit: qd extrahi nō possit. ¶Qd si aq intrauerit capite ad partem auris illius inclinato saliat eger: z si nō exierit puocetur sternutatio vt diximus. Deinde tepidum multotiēs imittatur. Neqz hoc pro parvo est habēdū: et precipue si res malā habens qualitatē ingressa fuerit. Ex ea nāqz grauis sequetur dolor.

¶De sanguine ex naribus fluente. Cap. xxxvij.

e **Ris** que sanguinis ex naribus fluxū retinet est succus albedarugi cū camphora fuerit in eo dissoluta auribus immissus. ¶Cōfert enī ei qui hanc passionē incurrere solitus ē ante eā iniectus. ¶Aut in hora egestiōis. ¶Aut sumatur gipsū: cinis carte de panno: galle. sanguinis dra. caho. çegi: z puluerizata naribus insufflentur. ¶Aut licinū in eis intinctū mittat in nares. ¶Aut alumē tameni puluerizatū. vt alcohol cū amilo eiusdem quātitatis naribus insuffletur. ¶Qd si ad huc vehementer manauerit: superiores adiutoriorū ptes apud ascellas cum instita: z coxe apud inguina ligentur: et testiculi similiter sunt ligādi. ¶Si vero passio inualuerit flebotometur cephalica eiusdez partis de qua fluit sāguis. ¶Si autez nec hoc modo strictus fuerit: magne vētose cum igne supponatur ventri ab ea pte de qua fluit sāguis. ¶Medicamē qd vehemēter valet ad sanguinē constringendū. Sumatur calx alba z leuis qua vtuntur aurifices et sepe naribus insuffletur sine interpolatione: z licinū albumine oui inlinitū ea inuoluat z naribꝰ imittat.

¶De vlceribus nariū. Cap. xxxvij.

c **Vm in** naribus fuerint escare: cera et oleū ac adeps gallinaceus eis immittantur: et aquā calidam naribus in mane multotiens per aliquot dies odoret. Cumqz pustule egredi ceperint licinū aceto forti infusum in quo sal positū sit naribꝰ immittatur: ac sup eas similiter ponatur. Siccabuntur enī ex hoc et nō prolongabitur eorum mora. Qd si vlcera ibi affuerint: ex vnguento de cerusa curent.

¶De emorroydibus que nascūt in naribꝰ. Cap. xxxix.

c **Vm intus** in naribus caro supflua molli: et qsi dissoluta rubea aut alba exorta fuerit: et nares ingrossari ceperint: ac ex carne predicta repleri: cephalica prius erit flebotomanda: deinde licinū ex vnguento viridi qd in capitulo de corrodentibus carnē nominauimꝰ: linendum z naribꝰ erit immittendum. ¶Si vero istud nō suffecerit: medicamē acutum qd ibi descripsimus apponat: donec ex toto mūdificetur. ¶Hec preterea passio qnqz cū ferro curatur radicitus omnino incidendo. ¶Medici tamē quandoqz in hoc errant: nam ex eorum cura eger maximum incurrit nocumentū. In hoc nāqz loco cancer plerumqz exoritur. Verum cancer quādo in hoc nascitur loco: neqz acutas tolerat medicinas neqz incisionem que fit cum ferro. Immo indiget vt suauiter tractetur z medicaminibus lenientibus z flebotomia z ventris solutione curetur.
¶Cognoscitur autē an illud accidens sit cancer quia ē durus pertingens quandoqz vsqz ad palatuz. Sed cum nares ficce sint z dure: nec sit in eis humiditas aliqua: sūmopere cauendum est. ne hec egritudo: aut ei similis ferro: aut acuto medicamine tangatur. Sin autē qd in naribus exoritur caro mollis est: fluxerintqz ex eis humores: z cū nares stringuntur inueniuntur molles: z cum tanguntur tactus non sentitur solidus: nō est timendum qui ex medicaminibus acutis z ferro mederi possint.

¶De amissione odoratus. Cap. xl.

c **Vm sensus** quo odoranda precipiūtur amissus fuerit neqz in naribus caro supflua creuerit: z aer ita leuiter vt prius attrahitur: et oculi ac sensus naturaliter existunt naribus erit insufflandus puluis adeo subtilis vt alcohol: qui si

at ex condisi et arthanita: ⁊ sale armoniaco.

¶ Egro quoqz precipiatur vt nares vapori ex aceto calido procedenti multotiens apponat. ¶ Si autē hoc non suffecerit: qd̄ noiabimus naribus insufflatur. Cuius descriptio hec est. ℞. nigellis fellis gruis. colloquintide felle bori albi omnium. ana ptes equales. Puluerizentur et ponantur in vrine cameli arabici quātitate tanta que ea cooperire possit: et ponantur ad solem donec siccentur. Deinde fiant ex eis seis. Cumqz necesse fuerit: vnū ex eis lentis hūs magnitudinē in oleo sansucino intinctū narib⁹ immittatur. Optimum enim ad hoc existit.

¶ Si autē ex h̄ qd̄ naribus immittit fortis sequatur dolor oleum de semine cucurbite eis immittatur: ⁊ aqua calida super caput fundatur: et sorbeat calida ea que humectāt: vt ptisana: ⁊ qd̄ fit de aqua furfuris: ⁊ de farina ⁊ similia. Et hoc quidem est medicamē ad amissionē adorat⁹ probatissimū: qd̄ sic conficitur. nigella puluerizetur: donec fiat vt puluis: ⁊ misceatur cum oleo veteri. Deinde eger implens os suum aqua reclinet caput retro q̄to plus poterit: et tunc ex predicto medicamine aliquāte gutte naribus distillentur. Egro quoqz p̄cipiatur vt q̄tum et possibile est aerē extrinsecū interius attrahere nitatur. Qd̄ in tribus diebus trib⁹ vicibus fieri cōuenit. Si autem mordicatio superuenerit: fiat hoc qd̄ nominauimus.

¶ De dolore dentium. Cap. xlj.

r **Gingiua** cum dolore dentium fuerit sāguinolenta: ⁊ apostemosa: et rubea fueritqz apostematio cum pulsatione extrahatur sanguis cum ventosis flebotomia ex cephalica prius facta. ¶ Deinde hora aliqua diu acetū ⁊ oleum roseū teneat: qd̄ postq̄z eiecerit: idem iterum faciat.

¶ Post hoc oleum roseum in ore teneat: ⁊ si ex hoc nō euanerit: fueritqz pulsatio vehemēs ⁊ cum inflammatione: cāphora ⁊ piretrum terantur: ⁊ in radicibus dentiuz ponātur. Cumqz dissoluta fuerint iterū mittantur. Cotum q̄z oleo roseo illinitum desup ponatur. ¶ Qd̄ si dolor aliq̄ndo augmentatur ⁊ vehementior fiat: opij sexta par s. ʒ.j. in oleo roseo dissoluatur. Ex quo cotum illinitum radici dolētis dentis adhibeatur. Si autem necdum sedetur: locus scalpellandus est: et sanguisuge supponende sunt.

¶ Gingiua vero si non fuerit sanguinolenta neqz apostemosa neqz dolor est cuz pulsatione: neqz in facie fuerit inflammatio aut dolor acciderit post fastidiū ⁊ satietatem ⁊ post cenā comeditqz ex cibo frigido multuz: venter egri ex pillulis cochij soluendus erit: et dolentiū dentiū radices ex hoc medicamine fricandi: qd̄ sic fit. Sumatur piretrū finap. scetaragi indi. baurach piper. çinçiber: et ex eis puluerizatis dentium fricentur radices. Cotum quoqz eis illinitum super dentium radices ponatur. Postq̄z eger os ex aceto in quo piretrū ⁊ mentastrum atqz origanum cocta fuerint colluerit. ¶ A foris preterea panicum siue milium in sartagine torrefactum: sup maxillam ē ponendum. ¶ Aut ex piperis puluere melli commixto dēs et eius radix fricentur. ¶ Et si hoc nō suffecerit: in dentium radicibus hec tyriaca ponatur. que. ℞. castorei. asse. piperis. çinçiberis. storacis. opij. omniū partes equales. Conficiatur ⁊ administretur. ¶ Eger preterea p aliquantulum temporis a comestione abstineat mane atqz fame licus ingrediatur balneum: et vtatur motu. ¶ Si autem nec sic quiescat: ferruz ignitum radici dentis multotiens apponatur: aut eradicetur. Si vero dens corrosus fuerit repleatur ex medicaminib⁹ que nominabimus: et q̄ sunt corrosiua: aut extrahatur.

¶ De extrahentibus dētes ⁊ cōfringentibus. Ca. xlij.

m **Edicamen** qd̄ in dente corroso ponitur ipsius sedeat dolorē ac ipsū ꝛfringit. sumantur lrebilzegi: et piper: ⁊ trita ex alcatrano: conspergantur ⁊ impleatur ex eo.

¶ Medicamen qd̄ dentes debiles ac dolentes qui sunt ex trahendi eradicat. ¶ Cornices radicū mori: ⁊ radicū capparis: ⁊ piretrum: ⁊ lac titimali: atqz lac. añ. bulle: ⁊ arsenicum rubeum: et radix colloquintide sumantur: et trita ex tanto aceto qd̄ eis sufficiat conspergant. Acetum quoqz per hebdomadā vnam semel in die vt prius addatur Post hoc dentes in circuitu scalpellentur ⁊ ex predictis decies in die epithimentur: donec ad mouendum sint faciles: et sic extrahantur. ¶ Aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi per multos dies: ⁊ postea extrahantur.

¶ Aut rane fluuiales in oleo coquantur donec dissoluantur. Cumqz necesse fuerit: dentium radices scalpellētur. et ex oleo multotiens inunganť: donec facile moueri possint: postea cū instrumēto extrahendi dentes euellantur.

¶ De dentiū congelatiōe ⁊ stupore. Cap. xliij.

p **Portulaca** et amigdale amare masticentur aut his similia. Aut fiat fricatio cum sale et masticetur cera.

¶ De dentib⁹ qui dolent cū a re frigida tangunť. Ca. xliiij.

o **Leum calefactum** in panno desuper est ponendum. ¶ Aut vitellus oui assatus calidus multotiēs masticetur aut calidū panē multotiēs mordeat. ¶ Aut fiat fricati ex alsamo. aut ex oleo de liliofiluestri.

¶ De cola. Cap. xlv.

r **Ipustule fuerint** rubee sumāť. Antere amili: spodij lentium excorticatarum seminis portulace: coriandri sicci seminis sene de mecha: omniū ana. ptes equales camphore parum. Ex his puluerizatis fiat fricatio ⁊ cuz aceto mixta: ⁊ oleo roseo ⁊ aqua rosata in ore teneantur. et sanguis minutio cum ventosis fiat. ¶ Albe vero si fuerint pustule: cum sale ⁊ melle fricentur: ⁊ syrupus acetos⁹ in ore teneatur. aut almuri.

¶ De gingiuis sāguinolentis. Cap. xlvj.

c **Amex** gigiuis sāguis subtil assiduе manauerit vtriusqz arsenici. s. rubei et citrini: calcis: galla ℞. Aluminis oim partes sumantur equales: ex quibus puluerizatis et cum aceto mixtis parui fomentur trocisci. Cumqz necesse fuerit ex eis puluerizatis sumatur quantū est sexta pars. ʒ.j ⁊ fricenť gingiue ex eo optime: ⁊ pmaneat sic parum. Deinde teneat oleum roseum in ore: Est enī hoc mirabile ad hanc egritudinē curandam ⁊ putredinem: ⁊ herpeten estiomenū qui est in ore.

¶ De casu vuule. Cap. xlvij.

c **Ameger** senserit aliquid radici ligue sue insistere: aut gutturi: ⁊ cum iubetur aperire os ⁊ extrahere linguam videtur vuula eius iam esse fluxa ⁊ elongata: ramech ⁊ sal armoniac⁹ sumantur: et bene puluerizata cum instrumento insufflandi super vuulam insufflentur: ⁊ ex eis in summitate predicti instrumēti aliquid ponatur ⁊ radici vuule cum eo dirigatur: ⁊ ipsa cum instrumento parū exterius extrahatur. Aut granatum acetosum cum pulpa sua teratur: ⁊ fiat ex eo gargarismus. Qd̄ si diu pmanserit taliter ⁊ elōgata fuerit. Eiusqz pars supior subtilata ⁊ caput eius rotundum fuerit: tunc radicitus erit incidenda. Cauenduz tamē ē ne anteq̄z ita vt diximus fit disposita incidatur. Ex hoc enim sequitur quandoqz sanguinis fluxus qui constringi non potest.

¶ De sanguisugis que ingrediunť guttur. Ca. xlviij.

Amaliquis in gutture suo titillationē senserit. et sanguis subtilis inde manauerit: extimandum est tūc sanguisugaz in ore esse: et precipue si aquam loci quo sanguisuge fuerint biberit. ¶ Os igitur egri est aperiendum: ⁊ lingua extrahenda ⁊ inferius premenda ⁊ guttur in sole est inspiciendum: et si sanguisuga in loco propinquo pendere visa fuerit cum forficibus quibus sagitte educuntur extra

henda erit. Qd hoc modo fiet caput a quo pendet ē strin
gendum ⁊ sic extrahatur.
¶ Qd si non fuerit manifesta eger multotiēs gargariçet si
napum cum aceto: quia de loco in quo est mouebitur.
¶ Aut fiat gargarism⁹ ex aceto ⁊ assa: aut ex aceto ⁊ sale.
¶ Nigella preterea ⁊ sinapis trita insufflentur gutturi: fi
at etiam gargarismus ex succo cepe.
¶ Si autem post eius casum remāserit egro sanguinis re
sudatio: fiat gargarism⁹ ex apoçimate in quo cortices gra
nati, ⁊ balaustie: ⁊ sumach cocta fuerint: ⁊ gutturi insuffle
tur puluis de balaustijs ⁊ thure et sanguine, draconis et
amido. ¶ Si autē sanguisuga stomacho ānexa fuerit: me
dicamina quibus vermes expellūtur sumātur in potu.
¶ Ex his etiam que sanguisugam exire faciūt: est vt eger
balneum ingrediatur ⁊ moretur in eo donec magnaz pa
tiatur sitim: ⁊ tūc aquam in niue infrigidatam frigidissi
mam scilicet in ore aliquādiu teneat. Cumqz ceperit tepe
fieri: eam expellat: ⁊ aliam sumat. Sanguisuga enī quan
doqz venit ad os frigiditatē querendo.
¶ De his que guttur ingrediuntur siue sint spine siue os.

c **Um illud** Capitulum. xlix.
quod guttur ingreditur et infi
gitur in eo aut meri: fuerit bolus magnus aut eius
simile. De his que nō habent frusta scissa contenta
in eis aut acuta conferi plerumqz percutere egrum in col
lo. Posterius multotiens: ⁊ aquam sepe traijcere. Fortas
tasse enim descendet inferius. Eger quoqz balneum in
grediatur ⁊ oleum multotiens traijciat. qd postqz factuz
fuerit: magnos deglutiat bolos.
¶ Qd si non descendit instrumentum quo huic simile in
ferius duci consueuit: in os mittatur. Est autez instrumē
tum illud de plumbo: qd cum sit reti simile: est longū gib
bositatem in se habens.
¶ De grauedine lingue. Cap. l.

c **Um lingua** absqz alijs mēbris grauedi
nem passa fuerit: ⁊ eger ne
qz febrem: neqz acutam incurrerit egritudinez: sal
amoniacus: ⁊ piper. ⁊ çinçiber: ⁊ sinapis alba: ac piretrū
⁊ stafisagria: et baurach: atqz origanū. ⁊ sal induz: ⁊ nigel
la. ⁊ sansucus siccus: sumantur ⁊ in aqua coquantur: et fi
at ex eis gargarismus. Caueat tamē patiens ne ex eo ali
quid traijciat: aut eger ieiunus multis diebus gargariçet
almuri nabati. aut fiat gargarismus ex aceto ⁊ piretro.
¶ Postqz vero gargarisare cessauerit sumātur salis armo
niaci. piretri. piperis. sinapis. omniū ptes equales: et ex
eis bene pulueriçatis: lingua diutius fricetur.
¶ Qd si cū lingue grauedie audit⁹ ac reliquoꝝ sensuū gra
uitas fortis affuerit: fiat egri curatio scōm doctrinam qua
paralisis curatur. ¶ Si autē loquela in acutis febrib⁹ ag
grauata fuerit. ⁊ videris ipsam cū grauitate in loquela ex
tenuatā. ⁊ abbreuiatā ⁊ spasmatam: aqua calida ab alto
sup spondiles colli: ⁊ auris principia fundatur: ⁊ cū oleo
fricentur. Eger quoqz oleum tepiduz in ore tenere debet
et si diu est ex quo loquela minui nō cessauerit: vel etiā
semp considerandum est an ligamētum quo inferius lin
gua cōnectitur maius fit qz debeat. Qd si ita fuerit ex eo
parū est incidendū: ⁊ çegi pulueriçatum immittendum.
¶ De lingua q adeo tumescit vt os egrediat. Cap. lj.

c **Um contingit** linguam adeo inflari
vt pre magnitudie os
egrediatur: fricanda est ex cepis: aut ex citri aceto,
sitate. ¶ Aut cum ribes: aut ex granato acetoso donec sa,
lina multa ab ea profluat. Hoc nāqz modo detumescet: et
ad primā redibit mensurā. Si aūt nō sufficit: fiat fricatio
ex sale ⁊ aceto. ¶ Et sic necdū sufficit: fiat minutō ex vtris
qz cephalicis prius: ⁊ postea ex venis que sūt sub lingua:
¶ De glādula que sub lingua nodatur ⁊ vocatur ranula.

c **Um sub lingua** Capm. lij.
glādula nociua fue
rit in principio ex sale armoniaco ⁊ gallis fricanda ē. Si
autem vetusta fiat: ex medicamine gingiue sanguinolen
te fricanda est.: qd est medicamen acutum. Eger autē ace
tum ⁊ salem in ore teneat.
¶ De apostematibus accidentib⁹ in lingua. Cap. liij.

i **Sta eisdem** sunt curanda: ex quibus co
la quas supra nominauim⁹
⁊ sinantia sanant. ¶ De sinantia. Cap. liiij.

c **Um inglutiendo** sētitur angustia
adest passio que
sinantia vocatur. Cuius grauitas vel leuitas ꝗz an
gustie quātitatē deprehendi potest.
¶ Cumqz eū traijciendi angustia fuerit in facie ⁊ oculis ru
bedo ⁊ repletio: in principio curatiōis cephalica fleboto
metur ⁊ gargarismus ex succo granati muçi cū carnosi,
tate sua fiat. Aut ex rob mori de seni: ⁊ post hoc fiat garga
rismus cū aqua rosata in qua sumach fuerit infusum. Qd
postqz p tres dies sic factū fuerit infusū. Qd postqz p tres
dies sic sctm fuerit ⁊ vēter ex succo fructuū siē prunoꝝ: ta
maridi: cassiefistule: ⁊ tereniabi solut⁹ fuerit. fiat gargaris
m⁹ ex apoçimate ficuum citrinarū ⁊ passulaꝝ. Aut ex me
dulla cassiefistule cum idromelle. ¶ Qd si passio inuete,
rauerit: ex gargarismis ⁊ in sufflatione fortiuz medicami
num que dicturi sumus curanda erit.
¶ Si autē in facie nō fuerit rubedo fluxeritqz ab ore saliue
multitudo: ⁊ eger fuerit humectatus: in principio soluat
venter ex cochijs: ⁊ fiat enema ⁊ clisteri acuto qd in capi
tulo de apoplexia nominauimus. ¶ Cum tamē passio in
ceperit: fiat gargarismus ex syrupo acetoso: aut cuz idro
melle ⁊ pipere ⁊ oximelle. ⁊ deinde ex almuri nabati. Fi
at etiam gargarismus ex idromelle ⁊ sinapi.
¶ De his preterea que male sinanchie cōferunt: est vt ex
venis que sunt sub lingua fiat minutio: ⁊ vt ventose absqz
scarificatione in collo ponantur. ⁊ epithimetur colluz ex
melle anacardino donec vesice in eo generētur: ⁊ fiat gar
garismus cū sinapi: ⁊ gutturi fiat insufflatio: ex hoc medi,
camine qd sic fit. Sinapis sal āmoniacus: piretrum: nitꝝ
assa piper mentastrum sumatur: ⁊ ex eis cum idromelle
fiat gargarismus.
¶ De tussi. Cap. lv.

c **Um tussis** acciderit. fueritqz aspera ⁊ sic
ca. ⁊ cum rubedine ⁊ calore
egro muroba violatū ⁊ ptisana tribuenda erunt
fabas quoqz excorticatas ⁊ spinachia cuz oleo de amigda
lis dulcibus in comestione accipiat. In ore vero sempte
nere debet pillulas bichichias. Aque autem quā bibit sy
rupus violatus est admiscendus. ¶ Confectio pillularū
bichichiarum. ℞. succi liquiritie çuchari albi. amboruz
ana. ʒ. x. amidi dragaganti: amigdalarū dulcium excotica
tarū omniū añ. ʒ. s. ex eis cum mucilagine seminis cironij
consperfis informētur pillule. ¶ Quod si cum tussi mul
tum affuerit sputum: ꝙ cum expuēdo expelli non potest:
nocumētum infert. sed neqz febris neqz vehemens ven,
tris solutio ipam comitant: ex his trociscis dandum erit
infirmo: qui: ℞. seminis feniculi. seminis abij. succi liqui
ritie: capilli veneris: amigdalarum oim partes equales.
Ex his cum mucillagine seminis lini cōsperfis informē
tur trocisci ex quibus. ʒ. iij. tribuantur. ¶ Doctionem au,
tem qua in hac egritudine vtendum est in capitulo de ca
tarro iam descripsimus: cui tamē. ʒ. s. capilliveneris sunt
addende. ¶ Qd si tussis antiqua ⁊ nociua fuerit adeo vt
egrum in nocte dormire nō permittat. Pillule storacine
sunt dande: que. ℞. mirre. storacis. opij. omniū ptes equa
les: informentur ex eis pillule ad lupinorū similitudinē:
ex quibus vna aut due patienti tribuant. In potu vero su
mat syrupum de papauere: ⁊ comedat semē albi papaue
ris cū çucharo. ¶ Qui hāc preterea patitur egritudinez
vitet in comestiōe acetosa: salsa pontica acria atqz amara.
¶ Suffumigium ad antiquam tussim ⁊ sputum fetidū: qd

℞.aristologie.mirre.storacis.galbani omniũ partes eq̃ les:arsenici rubei ad pondus omnium.Omnia pulueri cata ex butyro vaccino conspergãtur.Ex quibus magda leones ad pile parue similitudinẽ informẽtur:⁊ cũ necesse fuerit in ieiunio ex vno eorum per traiectorium suffumigetur.

¶De asmate. Cap. lvj.

c **Vm aliquis** assidue patiẽ tussim. et aerez attrahit. quemadmodum fit post cursũ.Aut post vehementem motum et cum iacet supinus est ei detertus.sed cũ sedet est ei melius.Decoctio ei danda est.que ℞ecipe ficuũ citrinarũ ʒ.x.dactilorũ maiorẽ hũiditatẽ habentiũ.semis apij.semis feniculi:capilliveneris.liquiritie.ysopi.prassij.omniũ aã ʒ.ʒ.coquantur in tribus libris aque dulcis donec redeãt ad vnã ⁊ colentur.De hac vero decoctione tribus diebꝰ egro in potu tribuat.cum pondere duorum aureorũ hiuius confectionis.que.℞.succi liquiritie.ysopi capilliveneris.omniũ ana.ʒ.x.cordumeni. piperis amigdalarũ amararũ aristologie rotunde: seminis vrtice omniũ aã. ʒ.ʒ.mellis dispumati quod sufficit.

¶Hec enim cõfectio supfluitates que sunt in pectore mirabiliter expellit:⁊ est optima.Danda est itaq; per hebdomadam vnam continuo.deinde eger postq̃ comederit sinapi ⁊ mel:vomere cogẽdꝰ ẽ:⁊ venter ex his pillulis soluẽdꝰ q̃.℞.agarici ℊna or.xviij. collogntide interioris grana ordei.vj.elacterij.grana.iiij.succi liquiritie.ʒ.ʒ.fiat ex eis pillule:⁊ sufficiũt ad dosim vnaʒ.Post hoc quoqʒ iterũ redeat ad bibendam confectionem ⁊ decoctionem sumendam:⁊ postremo ad vomitũ ⁊ ventris solutionem vt prius. Hoc faciendũ est donec eger sanitati restituat. Interi tamẽ a cibis grossis ⁊ stipticis ⁊ acetosis abstineat.

¶De pleuresi. Cap. lvij.

c **Vm aliquis** sub costis suis dolorẽ sentit pungitiuum: ⁊ proprie qñ siccaʒ patitur tussim:⁊ febrit:expedit vt si dolor sup partẽ costarum ⁊ furculam tendit fiat minutio ex basilica eius partis in qua est dolor:nisi totũ corpus multo sanguine repletum fuerit.Tunc enim ex latere contrario sanguinis detractio facienda est. Egritudo quoqʒ si iam p aliqu or dies a sui principio infestauerint egrũ: flebotomia similiter a parte dolente facienda est.Qd̃ si dolor inferius ad partem costarũ posteriorum tendit vẽter ex decoctione quã in capitulo de reumatismo descripsimus ẽ soluendum.Melius tamẽ est vt flebotomia fiat.deinde aq̃ ordei cũ çucharo assidue tribuatur.Et si videris tussiẽ eius vehementis siccitatis:da ei in diluculo omni die iulep.deinde da ei in potu aquam ordei. Et si eger fuerit debilis nutriatur cum pane ⁊ ex çucharo.

¶Si autẽ fortis fuerit: aqua ordei vsqʒ ad diem quartum sufficeret.Cumqʒ screare ceperit.decoctionẽ quã in capitulo de reumatismo nominamus quotidie sumat anteqʒ aquã ordei bibat:donec sanetur.Si autẽ febris ⁊ acuitas pseuerent:⁊ eger in excreatiõe difficultatem patiatur:detur decoctio quã i capitulo de asmate nominauimus.qd̃ similiter est faciendũ cũ sanei fit excreatio.

¶Qd̃ si in principio passionis qd̃ excreat nigerrimũ: aut valde citrinũ apparet.⁊ sic pmanserit ⁊ febris nõ quieuerit neqʒ calor vsqʒ ad diem septimũ timorosum est.

¶Et si cũ hoc toto aeris attractio nõ alleuiet:⁊ in pectore fuerit oregmõ aut in maxillis rubedo ⁊ in oculis stupor mortis est propinquus.Si autẽ exterius in latere apparuerit rubedo:aut apostematio:⁊ cum premitur locꝰ dolet:ponatur desup ventosa aut emplastrum ex sinapi:et ficubus:⁊ dimittatur ibi donec locus vlceretur.

¶De his vero que ex errore stolidorũ ad augmentũ nocumenti accidunt hanc egritudinẽ patientibus:est qcuʒ dolor in principio sentitur sub costis extimant grossam fore ventositatem; ideoqʒ electuariũ diamuscũ aut ei similia egro tribuunt. eumqʒ omino interficiunt.Hec passio vocatur birsen.cuius causa est apostema qd̃ oritur iterius in costis ypocondriorum.

¶De peripleumonia. Cap. lviij.

c **Vm homini** superuenerit febris et in anhelitu tanũ patitur cõstrictionẽ vt se prefocari putet:⁊ in maxillis ita vehemẽs fit rubedo vt uncte videantur:⁊ anterior pectoris pars dolet ⁊ tussis adest:⁊ qd̃ cũ excreatiõe emittitur existit spumosum ⁊ in pectore sentitur grauitas sine pũctione ⁊ sine calore:cui omnia hec accidunt acutũ in pulmone patitur apostema:⁊ vocatur hec passio peripleumõia. In principio igitur curatiõis eius basilica minuenda ẽ. deinde eger ex eis quibꝰ medicat pleuresis curãdus est.

¶De sanguinis proiectione cum spumo sine vomitu et sine rascatione p os. Cap. lix.

c **Vm sanguis** cum rascatõe aut paruo vomitu qui fit sine tussi egreditur: nõ est egro inde timendũ. Poterit ei sanari gargariçando ea que in capitulo de sinanchia noiauimus:⁊ regimen subtiliando.Cum vomitu quoqʒ si exierit sanguis nõ magnum affert timorem.Curat nanq̃ hoc flebotomando egrum ⁊ si comederit stiptica sicut sumach ⁊ succus vue acerbe. In potu preterea sumat ex boliarmeni gũmi arabici balaustie sanguinis draconis thuris oium fiartibus equalibꝰ denẽ ex eo.ʒ.iij.cum rob simplici de citonijs.Quibusdam autẽ solet accidere sãguinis exitus cum interpolatione:ex quo nullũ sentiũt nocumentum immo remediũ:ideoqʒ sic est dimittendum.

¶Qd̃ si cum tussi supueniat sanguinis egressio.est timorosum.Est tamẽ incipiendum in curatione egri cum flebothomia ex basilica.Deinde ex trociscis istis in potu tribuendum.que.℞.thuris sanguinis draco.amborũ. ana.ʒ.iij.⁊ tertiã.charabe.ʒ.v.emathitis terre sigillate.amborũ aã.ʒ.x.alumis.ʒ.ij.⁊.ʒ.balaustie.ʒ.iij.opij.ʒ.ij.rauet seni.ʒ ij.ex his oibus fiant trociści.x.de quibus quotidie vnus in potu sumat cum succo oçimi maioris aut portulace.

¶Et si egritudo vehemẽs fuerit:alius circa noctẽ dandus est.Adiutoriorũ quoqʒ ac coxarũ ptes superiores sunt ligande ⁊ extremitates fricande.Pectus etiã precipue si in eo fuerit locus dolens ex trociscis predictis cum aceto ⁊ aqua epithimetur.

¶Eius preterea cibaria succũ vue acerbe ⁊ sumach ⁊ eis similia admixta habeant:⁊ patiens supinus tacẽs:de terra sigillata aliquid post aliquid paulatim comedat.

¶De ptisi. Cap. lx.

c **Vm aliquis** carniũ diminutionem patiatur videtur post tussim ex cronica passione ⁊ sputo sanguis aut sanei procedente lac asininum uʒ potu tribuatur.Qd̃ si inueniri non poterit caprinum: cum pauco çucharo dandum est. Cum quo etiam panẽ sepe comedat. ipsumqʒ q̃ʒto plus potest loco aque in potu sumat.Vinum tamẽ subtile ⁊ temperatum aliquãdo est tribuendum.Nutrimẽtum autẽ egri fit ex carnibus auium ⁊ edina. Eger preterea ante comestionem ⁊ post balneũ ingrediatur qd̃ nõ sit calidum sed tepidum:⁊ in semicupio moram faciat.

¶Summopere vero cauendum est ne venter soluat.Cui tamẽ si solutus fuerit:ex huius pulueris bibitione succurrendum est.que.℞.gũmi arabici:spodij:boliarmeni: seminis mirtini.omniũ.ana.ʒ.j.fiat ex eis puluis.de quo in die.ʒ.iij.cuʒ syrupo de papauere albo aut rob mirtino dẽtur:huius quoqʒ pulueris bibitio: omnibus ventris constrictione indigentibus qui tussim patiuntur remedium affert.Cui plerumqʒ addũtur xilocaracte de siria: ⁊ bdellium de mecha.

¶Qd̃ si lac egro febrem generauerit:auferendum ẽ ei lac et ptisana quousqʒ febris recedit danda.Deinde lac ei denuo tribuendum. Et si febris iterum redierit; remoti

lacte ptisana est danda. Post cuius recessionē: vt pri⁹ ad lac est redeundum. Hoc autem semp est faciendum: Hoc cum necessitas viget ⁊ venter sumopere custodiēdus ne soluatur.

De tremore cordis. Cap. lxj.

Icum cordis tremore fuit pulsus velocitas et febris: eger ex basilica est minuendus: ⁊ trocisci camphorati cum succo malorum acetosorū in potu sūt tribuēdi. que. ℞. spodij: seminis cucumeris. citroli endiuie. lactuce. portulace. rosarū. sandali albi: omm partes equales: ⁊ pro vnoquoq; pondere aurei vnius ex eis sumatur camphore triū granorū ordei pondus. ex quibus cū succo macianorum confectis fiant trocisci: de quibus in potu quotidie vnius aurei pondus: q̄q; die tribuatur. qd̄ p duas hebdomadas fieri conuenit.

Si autem hec nō suffecerint lac de quo butyrū fit extractum: ad bibendum detur. Ipse vero nutriat ex pullis cū aceto ⁊ succo vue acerbe: ⁊ ex acetoso. Syrupus preterea acetosum de çucharo factum bibat.

Si autem cum cordis tremore non fuerit febris trocisci muscati in potu sumātur. qui. ℞. masticis. spice. xiloaloes cinamomi: gariofilorū: gallie muscate: nucis muscate: cubebe: cardamomi maioris ⁊ ibelobe. corticis citri. omnium ana. pondus vni⁹ aurei: musci sexta. ʒ. j. ex his omnibus cū vino redolente conspersis fiāt trocisci. Hi autē trocisci conferunt sincopi: ⁊ tremori cordis:

Electuarium diamuscum preciosū qd̄ ad sincopim et tristitiam: ⁊ cordis tremorem: ⁊ tedīū faciens. ℞. masticis cinamomi: seminis oçimi maioris: seminis oçimi gariofilati: semis mellisse: semis hisimbrij. seminis sāsuci: macropiperis: omnīū partes equales: ex quib⁹ omnibus pulverizatis. ʒ. x. sumantur: margaritarum minutarum corali rubei charabe: sete crude: been albi ⁊ rubei: folij: omnium ana. ʒ. x. musci tubapirici corconij puri. ʒ. ß. conficiantur cum melle de muraba chebulorū. Hoc enim electuarium ad frigiditatem stomachi. ⁊ digestiue egritudinem optimum existit.

De passione colerica. Cap. lxij.

Amparuus dolor punctio ⁊ tristitia alicui supuenerit affuerintq; cum ea vel post ipsam vomitus ⁊ ventris solutio: aqua calida muuotiens continue in potu tribuat. et si adhuc pseuerauerit: vomitus ⁊ ventris fluxus aqua calida iterum detur. sedabit eni passio. Cū autē egritudo quieuerit eger balneū ingrediatur: in quo p vni⁹ hore spaciū moretur. Egressus autē de balneo: leui alatur nutrimento: deinde dormiat. Sed licet vomitus ⁊ vētris fluxus vehementes fuerint: ⁊ sinthomata terrefaciētia superuenerint. nō tamē est timendum: imo cum medicaminibus que ego nominabo succurrendum.

In principio itaq; trocisci de olibano cum aqua et niue et rob granatorum dentur semel. qui item etiā sunt dandi si vomitus nō cessauerit. Duoq; adiutoria ⁊ coxe in su supremis partibus ligētur: ⁊ aqua in niue infrigidata super crura ⁊ pedes fundat: ⁊ in ipam etiam mittant.

Venter q̄q; ex sandal: rob. camphora. gallia. aqua rosata conspersis epithimet. ⁊ pannus aqua rosata in niue infrigidata infusus desup ponat: qui postq̄; tepefactus fuerit est remouendus ⁊ ali⁹ vt p̄us desup mittēd⁹. Ad potādū aūt paulati tribuat vinū vet⁹ tpatū cū rob ḡnatorū ⁊ quando vomuerit iterū tribuat. Panē quoq; in succo granatorum infusum cogendus est sumere cum vino et comedere. Quē si vomuerit: iterum dandus est donec quiescat. Qd̄ si sincopis supuenerit muscus cum vino dare conueniens est. vim inferendo et succus carnis edine ⁊ pulline: cuʒ pauco citoniorū succo in vino mixtus: in potu est tribuendus.

Pulli preterea sunt assandi ⁊ ante nares ipsius discerpendi: ipsus etiā dandum est vt tp̄m, masticet ⁊ paulatim traijciat. Et postremo bolū corasceniū cum camphora cōditum tribuatur. Quicquid autē de hui⁹ passionis cura nunc vsq; diximus: donec vomitus sedet: ⁊ stomach⁹ cibum recipiat. fieri conuenit. Postq̄; vero stomachus ipsius recipere cibum poterit. Nutriēdus est eger: ⁊ parum vini veteris bene redolentibus in potu sumat: ⁊ dormire incipiat.

Trocisci de olibano ad vomitum dicti. ℞. boli corrasceni: thuris. amborū ana. ʒ. x. cucube: cardamomi amborū ana. ʒ. ij. ⁊. ß. camphore gallie gariofilo. omniū ana. sextā ʒ. j. fiant trocisci pondere aurei vnius. Hi enim vomitui multum conferunt.

Rob de grauatis: succus granatorū acetosorum sumatur: ⁊ per noctem vnā aut amplius dimittatur donec qd̄ grossum est in fundo resideat. Deinde coquatur ⁊ dispumetur dōec iulep similitudinē habeat: in quo ab igne deposito adhuc tamen calido mente viridis stipites mittātur: ⁊ in ipso manere dimittant quousq; ifrigidet. Cūq; infrigidatum fuerit: extrahant. Ad cuius similitudinem syrupus de citonijs ⁊ syrupus de malis macianis fieri cōuenit. Si autē vomitus hora aliqua nimis inualuerit et superfluerit magna ventosa stomacho supponatur.

De his que confortant stomachum: ⁊ ciborum pficiunt digestionem. Cap. lxiij.

Um stomachi debilitas cū pauca siti et tarda cibi a stō descensione: ⁊ acido ructu fuerit: fuerintq; omnia accidentia hec parua: neq; fuerint vetusta: stomach⁹ cum trociscis de rosis erit curand⁹. De quibus eger quotidie in mane pondus aurei vnius. ⁊. ß. cum. ʒ. j. decoctiōis de seminibus sumat.

Decoctio autē de seminib⁹ hec est. sumatur ciminū nabati. ⁊ ameos: ⁊ buliant in miua donec aqua fiat rubea: de qua preterea cum trociscis de rosis: vt predictum est i potu tribuatur.

Trocisci vero de rosis sunt: qui. ℞. pulueris rosarū rubearū. ʒ. iij. xiloaloes. spice. masticis. xilocasse. squinānti cinamomi. absinthij. omniū ana. ʒ. j. conspergantur ex vino veteri: ⁊ informētur trocisci. Nutriatur vero ex his que cito digerūtur ⁊ paucorū sunt humorum: ac paucarū supfluitatum: que etiā ex redolentibus ⁊ seminibus sint condita sicut sūt calagie ⁊ mutagenat. Ipse q̄q; ante comestionē multo viat exercitio ⁊ aqua minus soluto bibat et post comestionem multum dormiat.

De vino quoq; veteri ⁊ puro parum bibat totāq; nutricationem minuat: Qd̄ si hec accidentia vetusta fuerint electuariū diaciminī: electuariū diaolibani amborū aā. vnius aurei pondus. cum. ʒ. vna veteris vini puri in potu sumatur. Regimē autē eius sit vt p̄diximus.

Electuariū diaciminū. ℞. cimini carmeni. ʒ. c. çinçiberis. ʒ. xx. piperis. ʒ. x. foliorū ruthe: baurach: panis amborum. ana. ʒ. x. Hec omnia cum melle dispumato conficiantur: ⁊ detur de electuario si venter strictus fuerit. Qd̄ si solutus fuerit venter: electuarium diaolibanum est dandum. Cuius descriptio in capitulo de ventris solutiōe cōtinentur. Si autem non suffecerit squama ferri cum vino tribuatur.

Scoria autem ferri hec est. Recipe. seminis apij. seminis feniculi: anisi. cimini. ameos: amiudē. origani. cheisim carui seminis coriandri: melanopiperis. macropiperis: cinamomi: thuris: spice gariofilorū nucis muscate: ciperi. çinçiberis: omniū ana. pondus aurei vnius: scorie aureos. x. omnibus sexcuplus vini addatur: ⁊ coquatur donec ad medietatē redeat. ⁊ colatur. deinde eger de hoc syrupo postq̄; colabitur pondus. ʒ. xxx. quotidie bibat: et nutricationem alleuiet. qd̄ per tres hebdomadas faciēs caueat sibi ab acetosis: ⁊ a fructibus recētibus: ⁊ ab aqua frigida: vinum vero mensurate bibat.

Emplastrū stomachum confortans ⁊ calefaciēs. ℞. sto

racem:spicam:squinantum.absinthiū: calamū aromati cum masticem. Ex his cum vino veteri ⁊ succo citoniorū cōspersis emplastrū sup stomachum ponatur.

¶ Ad hoc preterea confert: vt stomachus fricando inungatur ex oleo qd̄ fit de spica nardi ⁊ cipero: ⁊ vt lana carminata in predicto oleo calefacto inuoluta sup stomachū ponatur ⁊ cum panno ligetur. Eger quoq; vinum vetus bibat: aut miuam: aut ydromel.

¶ Miua autē hoc modo fiat: succus citoniorū muçouz sumatur: ⁊ p diem ⁊ noctem vt residere possit dimittatur ⁊ coletur. Deinde eius qd̄ clarū est partes due sumātur çucchari pars vna: vini veteris vna: ⁊ incipiat coqui suauiter et dispumari: donec in iulep similitudinē transeat: postea pro vnaquaq; libra ex toto sumantur çinçiberis: spice cinamomi. gariofil. omniuz ana. ʒ.j. masticis. ʒ.ij. omnia hec puluerizata in panno ligentur: ⁊ intus dum calidū ē mittantur. ⁊ cū infrigidari ceperit pannus extrahatur et exprimatur. deinde syrupus recondatur. ¶ Qd̄ si digestiue debilitas fuerit cum multa siti: ⁊ paucorū ciborū appetitu ⁊ fetido ructu: syrupus acetosus de citonijs bibatur.

¶ Syrupus acetosus de citonijs. Re. succi citoniorum acetosorum ptem vnā: çucchari albi ptem vnā: aceti clari q̄rtam ptem vnius: coquantur omnia simul donec inspissent.

¶ Est autē syrupus iste stomachi confortatiuus. ⁊ ad suas peragendas actiones iuuatiuus: ⁊ vehemētiā inflammationis ⁊ incensionis que in eo est sedat. ¶ Egri vero nutricatio sit res i q̄sit cōgregāt acetositas ⁊ stipticitas: vt ē caro cum succo vue acerbe cocta: ⁊ cū ribes: ⁊ frigida ex alphulem ⁊ amosofi et illis similia ex cibis.

¶ De isto preterea detur puluere pluries: vt trāsglutiat. q Re. rosarū rubearū. ʒ.x. spodij. ʒ.iij. seis coriandri. ʒ.s. dosis eius. ʒ.ij. cum succo granati muçi: ⁊ cū syrupo acetoso de citonijs. ¶ Si autē cū hoc qd̄ diximus fuerit in corpore extenuatio ⁊ inflāmatio: egro lac ⁊ aqua ordei dāda sūt.

¶ Ipse quoq; ex herbis humectantib⁹ est nutriendus vt sūt lactuce. malue. cucurbite. citroli. carnes edorū. ⁊ agnorum lactantium ⁊ pisces recentes.

¶ Balneū preterea anteq̄z comedat: ⁊ postq̄z comederit: et tinam quotidie ingrediat. ⁊ vinū clar̄ valde temperatum bibat: ⁊ assidue vtatur quiete. ⁊ motū ⁊ exercitiuz vitet: sitq; totum eius regimē vt eius qui corpis grossitiem adipisci desiderat: ⁊ si cuz hac dispositione: inflammatio fuerit ⁊ incensio vehemētissima: stomachus ex rebus frigidis erit liniendus: ⁊ aqua ordei danda. Sitq; eius regimen vt ethicam habentis.

¶ De dolore ⁊ apostemate stomachi. Cap̄. lxiiij

¶ Cum dolore stomachi adsunt tribulatio et nausea: egro aqua tepida in potu est tribuenda: ⁊ vt vomat precipiendū: ⁊ si hoc nō suffecerit: venter ex yera pigra soluat. que. Re. pulueris rosarū rubearū. spice. masticis. xilobalsami. carpobalsami. cinamomi. xilocassie. assari. omniū ana. ʒ.s. aloes scotrensis duplum omniū: qd̄ bene tritū cum alijs misceat medicinis tritis: ⁊ cum panno sericino subtilissimo cribellatis quarum trituratio cū aloe secundo iteretur. Cuius dosis sit a pondere duorū aureorū vsq; ad. ʒ.ij. ¶ Egro quoq; q̄tidie detur panis in vino ⁊ succo mali granati infusus: et in syrupo acetoso de citonijs. Qd̄ si cum dolore fuerit ructum multitudo ⁊ extensio atq; singultus: egro electuarium diaciminum: ⁊ de calaméto: ⁊ alie cōfectiōes que vē tositatem dissolucre consueuerūt: que in capitulo de colica nominabimus danda erunt. ¶ Libaria vero ei⁹ sint calagie: ⁊ mutagenat cum seminibus: vini veteris puri parum bibat: ⁊ vtatur motu. ⁊ ingrediatur balneū. Stomachus quoq; ex oleo de neriden. vt diximus in panno iuoluto vaporetur. ¶ Si autem cum dolore stomachi fuerit febris. ⁊ apostema manifestum: et cum tangitur sentitur calidus: eger prius ex basilica flebothometur: ⁊ loco dolenti duo superponantur sandali et rose: ⁊ cāphora cum aqua rosata: ⁊ succo citoniorum.

¶ Nutrimentū vero eius non sit nisi sola ordei aqua ⁊ custodiatur a carne ⁊ vino ⁊ confectionibus que de melle fiunt. ⁊ bibat succum granatorū muçoz ⁊ rob de fructib⁹ frigidis. Cumq; caloris veh emētia sedata fuerit: egro cassiafistula in succo endiuie dissoluta ⁊ bulita ac dispumata: ad bibendum detur. ¶ Cum autez egritudinis dies elongati fuerint. ⁊ calor omnino quieuerit si remanserit apoma cum duritie. Ex hoc emplastro epithimetur locus qd̄ Re. violarū ficcarū. ʒ.x. rosarum rubearū. ʒ.s. spice odorifere masticis: amborum aā. ʒ.iij. ciperi squinanti: calami aromatici: omniū ana. ʒ.ij. farine fenugreci. ʒ.xx. florum camomille. semis maluauisci albi. farine ordei. omniū. aā. ʒ.x. conspergantur omnia ex mucillagine seminis lini. Deinde locus ex oleo de neriden tepefacto inunctus emplastretur ex predictis: per quattuor horas anteq̄z comedat: et postq̄z cibus fuerit digestus: ⁊ stomach⁹ fuerit euacuatus: ex oleo de neriden cum lana vt diximus vaporetur.

¶ Cōfectio olei nardini simplicis. Re. olei de ben. lib.j. spice. ʒ.s. masticis costi ciperi squinanti. calami aromatici: omnium ana. octauā. ℥.vnius. omnia hec puluerizata in predicto oleo posita ad solem per hebdomadaz vnam vasis ore clauso dimittatur. Deinde colentur ⁊ exprimantur feces ⁊ scophe que in manib⁹ remanserint emplastris adsceantur. Optime eni erunt. ¶ Cum autē apostema in stomacho inuetérauerit. trocisci de spica erunt dandi. qui Re. florum squinanti xilocassie: rauetseni: calami aromatici: spice omniū ana. ʒ.iij. croci mirre anisi costi piperis. omniū ana. ʒ.j. bdellij varij. ʒ.iij. masticis. ʒ.ij. amoniaci. ʒ.i. informentur trocisci: quorum vnusquisq; vnum pondere aureum. ex quibus vnus quotidie cū vino cocto det.

¶ Emplastrum quoq; istud fiat. quod. Re. bdellij mollis. ʒ.x. armoniaci. ʒ.v. seminis ben: seminis apij: amborū ana. ʒ.x. spice: masticis nigri: amborum ana. ʒ.v. cere: olei de neriden. ʒ.xv. gumme in vino dissoluantur. Deinde omnia coniungantur: ⁊ fiat ex eis emplastrum.

¶ Ad dolorem tamen stomachi ⁊ epatis curandum medicus valde eruditus est necessarius: qui ipsorum diligenter attendat dispositiones. Nos tamen aggregationes: ⁊ summas ad hoc conferentes tam diximus. licet inquantum potuimus in hoc abbreuiauerimus sermonē.

¶ De singultu. Cap̄. lxv.

¶ Cum singultus post grossi cibi comestionem: aut vini valde temperati bibitionez superuenerit aqua calida in qua ciminum et menta et mentastrū: et parum thuris bulierint: multotiens in potu erit sumēda: ⁊ egro vt dormiat est precipiendum. ⁊ venter vaporandus ⁊ ieiunandum est ei.

¶ Cum autem per multos dies a comestione abstinuerit iubendus est balneuz sepe ingredi. Deinde paucis cibis deficcantibus tamen est alendus: sicut sunt calagie: ⁊ mutagenat cum seminibus: ⁊ vini puri parum in potu tribuendum. ¶ Et si hec non suffecerint: trocisci isti dandi sūt: qui dicūtur trocisci de thure: ⁊. Re. thuris. ʒ.s. enule. ʒ.iij. mentastri: foliorum ruthe sicce: amborum ana. ʒ.ij. seminemē. ʒ.iij. ⁊. ʒ.s. informentur ex his trocisci pondere vni⁹ aurei: ex quibus vnus in die cum in apoçimate ciminii tribuatur. ¶ Qd̄ si singultus post febrem acciderit: fueritq; cum eo tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut in ore siccitas: aqua calida ergo multotiens dāda erit: non tamen repente sed paulatim. Et si sedatus non fuerit: aqua ordei cum oleo de amigdalis dulcib⁹ detur. Sponditles quoq; colli ⁊ dorsi ex oleo tepido inungantur ⁊ fricentur: ⁊ mucillago psilij cū iulep: ⁊ succo granati in potu tribuatur.

¶ Singultui preterea et sternutationi confert retinere anhelitum.

¶De canino appetitu. Capl'm. lxvi.

Cum aliquis famē assidue patiat: ⁊ cibus post camestionē adeo graua t eū: vt aut vomere aut p inferiorē regionē ipsuz eijcere cogat: rici dandū est ei: qd dū cogtur ex liquore q fluit ab agno q̄n furno assat: ipinguat: ⁊ cauda ⁊ ei filia ex omni cibo q vnctuosus est ⁊ vinū vetus purū danduz est: de q̄ quātū poterit bibat. Deide p̄cipiēdū est ei vt euomat: ⁊ h regimie ꝓseruādus ē donec sanet. ¶Q; si neq; cibus eū grauat neq; ip̄m euomit: neq; p̄secessum expellit: carnes vaccine sunt dāde: ⁊ frumentū coctū vt puls: ⁊ rici cū lacte: ⁊ aquā frigidā in potu sumat: ⁊ in aere frigido moret. ¶Hac aūt egritudine laborās nil acetosum et stipticū neq; acutū comedat: ſz dulcibus ⁊ vnctuosis solū vtatur. ¶De dolore epatis. Cap̄. lxvij.

Cum quis male fuerit coloratus: ⁊ cum hoc malam habuerit formā. Habueritq; dolorē in dextro latere apd̄ castas posteriores: ⁊ fuerit ei⁹ malus color citrinus: ⁊ fuerit cū hoc in ore siccitas: ⁊ sitis vehemēs: aqua ordei: ⁊ succi herbaꝝ vt endiuie ⁊ solatri: ⁊ cuscuthe cū sirupo acetoso ex çucharo albo facto in potu tribuātur.

¶Emplastrū q̄z ex duobus sandalis: ⁊ rosis: ⁊ cāphora: ⁊ aq̄ rosata cū pāno lineo loco supponat. Qd̄ h mō fiat: pānus in p̄dictis inuolutus supponat. Cūq; tepere ceperit remoueat: ⁊ alius loco eius apponatur.

¶In potu p̄terea sumat granatorū succum: ⁊ robub q̄ infrigidare ꝓsueuerūt. ¶Hic q̄z a vino ⁊ a ꝓfectionib⁹ que de melle fiunt: sibi caueat: ⁊ a cibis calefaciētib⁹: ⁊ sumat trociscos de berberis: q. ℞. succi berberis. ʒ. x. seminis endiuie: citroli seminis portulace seminis omniū ana. ʒ. iij rosaꝝ. ʒ. ij. rauetseni. ʒ. j. spice. ʒ. s. Informent trociſci pōdere aurei vnius: ex qb⁹ det vnus cū sirupo acetoso de çucharo: aut cū succo granati. ¶Lenter quoq; si necesse fuerit cū succo fructuū soluat: vt sunt pruna ⁊ tamarindi: ⁊ çucharo albo. ¶Qd̄ si malus color q est cū dolore epatis fuerit albus medius vz. inter eū q cū fluxibilitate: ⁊ eū q est cū tumore: fuerintq; cū eo vētris solutio ⁊ palpebrarū atq; extremitatū tumor trociſci d̄ rauetseni cū sirupo acetoso de melle in potu dandi sunt: q ℞. masticis: succi eupatorij: succi absinthij: seminis feniculi: anisi omniū ana. ʒ. ij. reuetseni. ʒ. x. iformēt trociſci pōdere aurei vnius ex quibus vnus in potu omni die tribuatur.

¶Sumāt p̄terea spica: mastix: ciperū squinatū: calam⁹ aromaticus: crocus: mirra. Deinde mirra et mastix in vino dissoluta cū alijs misceant: ⁊ ex eis emplm epati supponat. ¶Eger vo a cibis grossis ⁊ frigidis abstineat. Si aūt hec nō suffecerint: trociſci de lacca cū apoçimate de radicibus sunt dādi. Trociſci aūt de lacca sunt q ℞. lacce: rauetseni: ambox ana. ʒ. iij. spice: seminis apij: ameos: masticis: sgnanti: seminis iuniperi amigdalarū amararū: costi amari: rubee: succi eupatorij: assari: aristologie rotūde: gētiane: omniū aā. ʒ. j. ⁊ s. Informent ex his trociſci pōdere vnius aurei.

¶Apoçima radicib⁹. ℞. corticis radicū apij: feniculi amboꝝ aā. ʒ. x. seis apij: seminis feniculi: floris sgnāti: ameos oiuz ana. ʒ s. rosaꝝ rubearū: spice odorifere: amboꝝ ana ʒ. iij. coquāt in lib. j. aq donec ad tertiā redeat: ⁊ det in potu cū p̄dictis trociſcis. ¶Si aūt apata in epate fiāt eoꝝ cura erit vt apostematū que in stomacho generantur.

¶De ycteritia. Capl'm. lxviii.

Cum ycteritia fuerit febris succus endiuie ⁊ solatri ⁊ aqua ordei egro in potu tribuat. Ipse quoq; ex cucurbita ⁊ crisolocanna ⁊ citrolis: ⁊ his similibus herbis frigiditati attinētibus nutriendus est. ⁊ sirupū acetosum ex fortissimo aceto in potu sumat. ¶Epati p̄terea emplastrū ex duobus sandalis est supponēdus: ⁊ venter ex succo prunoꝝ ⁊ çucharo soluēdus. Que si nō suffecerint: trociſci de camphora cuz succo granatorum dandi sunt.

¶Trociſci de camphora. ℞. çuchari spodij rosarū rubearum omniū. ana. ʒ. iij. seminis endiuie. seminis citrolorū cucurbite lactuce portulace seminū ex oibus sandali rubei omniū ana. ʒ. i. Informent ex his trociſci pondere. ʒ. ij. ex qbus quotidie vnus cū sexta. ʒ. vnius de camphora detur. ¶Si aūt eger venas habuerit plenas fueritq; diu ex quo minutus nō fuit flebotometur. ¶Q; si ycteritia fuerit sine febre: venter ex his pillulis soluatur: que. ℞. aloes. ʒ. i. scamonee quarta. ʒ. i. agarici partes duas. ʒ. vnius succi eupatorij tertia. ʒ. i. Ex his cum succo endiuie confectis: fiant pillule: sufficiēt ad dosim vnam. Deinde dentur trociſci de lacca cuz apoçimate de radicibus. ¶Si autez ycteritia in oculis remanserit eger fortissimū acetum paulatim olfaciat: ⁊ balneū ingrediat. ¶Eius quoq; oculis qui ycteritiā cum febre patitur: aqua rosata imittenda est. ¶Ycteritie p̄terea valde confert. vt eger p tres hebdomadas serum bibat.

¶De ydropisi. Cap̄. lxix.

Cum venter post epatis dolorē ⁊ febres augmentari ceperit: ⁊ qd̄ est ab vmbilico vsq; ad femur exterius p̄minuerit: ⁊ cutis q̄ ibi ē subtiliari: ⁊ albere visa fuerit: ⁊ cū vēter moueē audit sonus quasi aque in vase nō pleno mote. Et si cū his vrina fuerit rubea pua habēda ē fiducia: ⁊ ꝓprie si virtutis non affuerit fortitudo. Hic tamē si virtus fuerit fortis: ⁊ vēter vehemēt siccus pillule de rauet que recipiūt meçerion sunt dande.

¶Pillule auté de rauet sunt que. ℞. rauetseni. succi eupatorij. seminis endiuie. omnium ana. ʒ. iij. agarici. ʒ. v. meçerion. ʒ. x. fiant ex his pillule: quarū dosis sit. ʒ. ij. ⁊ s. ex qbus quaq; hebdomada dosis vna sumatur. ¶Qd̄ si virtus debilis fuerit trociſci de meçerion sunt dandi. qui ℞. seminis endiuie. ʒ. x. meçerion. ʒ. j. ⁊ duas tertias: agarici succi eupatorij: similiter tantundem rosarum: seminis citrolorū: amborū ana. ʒ. ij. ⁊ s. Ex his omnibus fiant trociſci. x. de quibus vnus in die cū sirupo acetoso de çucharo dandus est. ¶Si aūt venter fuerit solutus: dentur trociſci de berberis cū sirupo acetoso. ¶Eger quoq; nutriatur ex cibregi: ⁊ bibat sirupum acetosum de citonijs. Et si ventris solutio vehemens fuerit: citoniorum rob solum dandum est. ¶Si autem cum hac passione non fuerit vrina rubea neq; calor: pillule iste dande sunt que. ℞. meçerion serapini amborum ana. ʒ. s. salis indi fini colū bini amborum ana sextam. ʒ. j. Pillule iste aquam vehementer expellūt. ⁊ descendere faciūt: trociſci p̄terea de lacca cū apoçimate de radicibus dandi sunt.

¶Emplastruz ascliti conuenienis. ℞. farine ordei ciperis stercoris ouini veteris: baurach boli armeni omniū partes equales. Ex his omnibus tritis fiat epithima sup ventrem. Huius nāq; p̄oprietas est: aque magnam partem exiccare. ¶Q; si in palpebris ⁊ extremitatibus fuerit apostema molle: ⁊ testiculi apostemantur facieſq; ac totū corpus mollicie quadam teneantur: erit tunc ydropisis spēs que yposarcha nominatur. Egro itaq; hac laborantī: trociſci de lacca cum apoçimate de radicibus sunt tribuēdi. ⁊ venter quaq; hebdomada ex pillulis de reubarbaro est soluendus: ⁊ patiens in arena calida sepeliendus. Et p̄terea est p̄cipiendū vt exercitio vtatur: ⁊ famem ⁊ sitim sepe patiatur.

¶Si vero venter inflatus ac tensus fuerit: ⁊ cum percutitur sonum reddit vt tympanum: ydropisis species adesse significabitur: que tympanites dicitur. Quam qui patitur a comestione holerum abstinere debet: atq; eorum omniū que ventositatis sunt generatiua. Vēter quoq; omni die ex panico est vaporandus: et ventose super ventrem ponende: medicamina tumorez dissoluentia danda sunt vt diaciminū: electuarium de bacis lauri qd̄ in capitulo de yliaca nominabimus. ¶Eger p̄terea exercitio vti assue-

scat: ⁊ famem pati: ⁊ ex collirijs que ventositatē dissoluūt quorū faciemus mentionē sibi subijciat. Uenter quoqz cū mandili donec incipiat rubere: fricetur: ⁊ ex oleo rutaceo clisteriçetur.

¶ De dolore splenis. Cap. lxx.

¶ Icum dolore splenis fuerit calor: ⁊ vrine rubedo: ⁊ febris: eger ex his trociscis sumat. Trociscī de agnocasto. ℞. seminis agnicasti tamariści seminis ambox ana. ʒ. x. seminis endiuie seminis portulace: amborū ana. ʒ. v. Ex his fiant trociscī: de qbus quotidie detur vnus cum sirupo acetoso de çucharo: cuius pondus sit. ʒ. iij. ¶ Eger vero si repletus fuerit ex saluatella que est in sinistra manu flebotometur. Splen qz ex frusto filtri aceto calido infusi embrocetur ⁊ obseruet a rebus dulcibus ⁊ cibis grossis.

¶ Q; si cū predicta egritudine nō fuerit calor: egro trociści de capparis dandi sunt: qui ℞. corticis radicū capparis: seminis agnicasti. ambox ana. ʒ. x. scolopendire. ʒ. vij aristologie longe foliorū rute. seminis nasturtij. acori. nigelle omniū ana. ʒ. iij. armoniaci. ʒ. iij. Armoniacū in aceto dissoluatur: ex quo cetera cōficiant: ⁊ informent ex eis trociści ponderantes. ʒ. ij. ex quibus vnus cuz sirupo acetoso de melle ⁊ apoçimate de radicibus in potu sumatur.

¶ Si aūt splen tensus fuerit: ⁊ cum premitur auditur sub eo rugitus. ex ꝑdictis trociściscū apoçimate de radicibus est dandum: ⁊ vinum vetus bibendū: ⁊ potus aque minoretur quantū plus possibile fuerit.

¶ Emplastrū ad duriciē ⁊ ventositatē q̄ est sub splene. ℞. foliox rute. ʒ. x. baurach. mentastri sicci. ambox ana. ʒ. iij. armoniaci. ʒ. viij. armoniacū in veteri vino dissoluat ex quo cetera conficiant: ⁊ fiat ex eis emplastrū qd loco supponat.

¶ De colica. Cap. lxxi.

¶ Icum dolore ventris fuerit ipsius ꝓstrictio ⁊ nausea: sed neqz febris neqz calor affuerit ea ergo danda sunt que ventrē sine vomēdi desiderio soluāt: vt est electuariū de gallia. qd ℞. mastices gariofil. çinçiberis melanopiperis: macropiperis cinnami. nucis musca. gallie. omniū ana. ʒ. x. scamonee. ʒ. x. postea exprimant citonia acetosa ⁊ recēnia: ⁊ succus eox cum eiusdem quātitatis melle misceatur ⁊ coquatur vsqz ad spissitudinem paulatim ⁊ conficiatur ex eo medicamē qd tamen eiusdē sit qnantitatis cuius species sunt. cuius dosis sit a duabus. ʒ. vsqz ad. ij. ⁊. ʒ. ¶ Qd si nausee vehementia nō fuerit: neqz eger medicinas vomuerit.

¶ Pillule yliatice sunt dande: que ℞. collogntide: serapini: ambox ana. ʒ. x. scamonee. ʒ. iij. ⁊. tertiā. Informentur pillule. de quibus vnius aurei pondus est dandum. Uelociter enim passionez dissoluit yliacam. ¶ Si aūt passio yliaca difficilis fuerit neqz medicamina ventris solutiua ei ꝓtulerint. Hoc suppone colliriū. qd ℞. salis panis. ʒ. x. colognide interiozis scamonee: amborū ana. ʒ. ij. ⁊. ʒ. fiāt ex eis collirīa longa ⁊ supponant. ¶ Et si nō cōtulerit ex enemate leui clisteriçet: qd ℞. ficus citrinas quinqz furfuris q̄tū manu vna capi potest. in aluauisci. ℔. j. hec in panno ligata: ⁊ ficle folia. x. in duabus libris aque coquātur donec ad vnam redeant. deinde coletur ⁊ ponatur sucam baurach pondus aurei vnius: olei sisamini. ℥. j. ⁊ fiat clistere ex eo. Si quis autē fortius ⁊ acutius facere voluerit: pondus aurei vnius de collirio qd prius diximus admisceat. ¶ Clistere vehementer soluens quo tunc vtēdum est cum medicamina non cōferunt: neqz venter solnitur ℞. colognide interiozis. ʒ. x. cētauree. ʒ. v. bochor marē arthanita. ambox ana. ʒ. ij. mentastri rute origani omniū an a. ℔. j. oia in trib⁹ libris aque donec ad duas tertias libre vnius redeāt coquātur ⁊ colent. deinde dissoluant in ea allzitran: mellis: ambox ana. ʒ. iij. castorei: serapini: oppoponacis collirij qd ꝑdiximus. omniū. ʒ. ij misceant oia: ⁊ dū tepidū est: fiat ex eo cnema: ⁊ si squibalen nō exierit: ueret clistere donec exire vident. Hoc nāqz clistere admistrari debet cū res fortissima est ⁊ pessima: ⁊ in colica mala: ⁊ est illa in qua fit nausea valde vehemēs ⁊ inferius nihil egreditur.

¶ Huic preterea egritudini qnqz fetida superuenit eructuatio: ⁊ plerūqz stercus ꝑ os egredit: qd cum accidit sepe protendit mortē. ¶ Qd si cum ventris dolore non fuerit ipsius strictura: sed inflatio ⁊ rūgitus ac tensio in ventre existūt. Cōfectio de bachis lauri dāda est. ℞. foliox rute siccorum. ʒ. x. ameos cimini nigelle lzeisim origani carui alexandrini: seminis amigdalarum amararum: melanopiperis: macropiperis mentastri dauci acori bacharum lauri castorei. omniū ana. ʒ. ij. serapini. ʒ. iij. oppoponacis. ʒ. iij. cōficiant cū melle eiusdē pōderis. cuius dosis sit vt auellana vna: aut nabacca multis vicibus cum vncia vna vini calefacti: aut cū apoçimate de radicibus. Huic enim cōfectioni in remouenda ventositate ⁊ dissoluenda nihil equiparatur.

¶ Hoc pterea suppositoriū subijciatur: qd est ventositatis dissolutiuū. ℞. cimini foliox rute viridis amborum ana ℔. j. bucozmarē: arthanite ambox ana. ʒ. ij. baurach. ʒ. j. conficiantur ex melle: ⁊ supponat cum spongia vel lana. Hoc enim dissoluit ventositatē ⁊ inferius expellit. Uēter quoqz assidue ex pāno calido vapozandus est: ⁊ eger in tinam mittendus. ¶ Si aūt hec nō suffecerint ventosa cum igne imponēda est: ⁊ locus donec rubere incipiat fricandus. Post hec vnctio fieri ꝓuenit ex oleo rutaceo: et ex alijs oleis calidis: ⁊ ex eis clisteriçādus est eger postqz eis admixta fuerit: castorei euforbij ambox ana. ʒ. ʒ.

¶ Hanc vero solitus pati egritudinē: dū sanus est caueat ne vinū aqua mixtū bibat: nec etiā sumat vinū nisi purū ⁊ forte: neqz aquā multā bibat: ⁊ abstineat ab herbis ⁊ lacte: ⁊ omnibus inflatiuis.

¶ Filōiū faciēs yliosis cū maximo coartantant dolore. ⁊ timet ne sincopis egro supueniat vētositatē carminat: somnū puocat. ℞. pipis ameos foliox rute mētastri: castorei bacharū lauri cimini omniū ana. ℥. i. opij. mandrogore. tusgami seminis oium ana. ℥. ʒ. ficiant cū melle eiusdez quātitatis: det ex eo pōdus vnius aurei. Huic quoqz electurio additur plerūqz scamonee. ℥. tertiane. ⁊ fit tūc medicamē ventris solutiuū. ¶ Si aūt cū dolore etiā febris affuerit: cassia fistula in succo endiuie bullico ⁊ dispumato dissoluta: egro est danda: ⁊ sirupus violatus in potu est tribuēdus ⁊ nutriēdus est ex tafea cū oleo de amigdalis dulcibus condita: ⁊ ex leni clisteri clisteriçādus. ¶ Cum aūt locus doloris in ventre apparuerit grossus: ⁊ apostema habēs eger in ꝓncipio flebothometur. deinde cassia fistula cū succo herbax sepe dāda: ⁊ fit cibus eius cuius hic dolor ex cōsuetudine accidere solet: tafea vnctuosa cū çucharo ⁊ cum oleo sisamino: ⁊ abstineat a rebus stipticis ⁊ acetosis ⁊ cibis grossis ⁊ ventrem stringentibus

¶ Qui autem cum hoc dolore ventositatem pati solutus est. cibetur cum lzalagie ⁊ mutagenat conditis cum seminibus: ⁊ abstineat ab holeribus ⁊ lacte ⁊ ab omnibus que inflant. Et bibat vinum forte ⁊ non viciatum. Aut ydromel cum speciebus que pro condimento ponuntur: vt piper quas dicemus.

¶ Ydromellis confectio. ℞. mellis mundi lib. j. aque lib. vi. misceantur ⁊ coquātur diu: ⁊ spumentur bene donec fiat ad similitudinem iulep. Cumqz hoc factum fuerit in vnaquaqz libra ex eo mittantur. ʒ. ij. piperis pulueriçati in pāno ligati donec appropinquet finis decoctionis eius: ⁊ cū infrigidantur extrahatur pannus ⁊ exprimatur: ⁊ cū necesse fuerit propinetur.

¶ Confert etiam cui hec passio ex ventositate ⁊ grossa superfluitate accidere solet: oleum de chertia recenti cum apoçimate de seminibus sumptum. ¶ Apoçima autez de seminib⁹ est hoc. ℞. ameos cimini cheisim carui origani nigelle oium ana pugillum vnū. ¶ Istis admisceant aq lib. iij. ⁊ coquantur donec redeant ad libram vnam ⁊ me

diam. De hoc itaq; apoçimate sumãtur. ℥.ij. quibus. ʒ.iij. olei de cherua addantur: ⁊ multis diebus bibant. ¶ Si cui dolor iste cum caloze superuenerit: pruna. xx. ⁊ ficus citrine. v. ⁊ passarum enucleatarũ. ʒ. v. sumant ⁊ coquãtur ⁊ colentur. deinde cassia fistula in eo dissoluta coletur cui oleũ amigdalinũ admisceatur ⁊ sumatur: ⁊ ex apoçimate qd̃ in capitulo de reumatismo diximus in potu tribuatur. Venter vero si multũ fuerit siccus: predicto apoçimati addat pollipodij turbith: ambox añ. ʒ.ij. ⁊ coquãtur cum eo: ⁊ detur donec venter soluatur. ¶ Cum autem solutus fuerit remoueatur polipodiũ ⁊ turbith.

¶ Electuariũ qd̃ ventrẽ soluẽs inflationẽ resoluit ⁊ graue dinem. ℞. turbith albi fricati ⁊ pulueriçati. ʒ. xx. çinçiberis. ʒ. x. çuchari. ʒ. xxx. hui⁹ pulueris. ʒ. iij. ad bibẽdũ dent.

¶ Pillule de quibus cum quis ventrem soluere voluerit vnã sumere debet que appetitum excitant ⁊ inflationem reprimunt ⁊ grauedinem ⁊ cibum digerunt. ℞. masticis çinçiberis: cinamomi: gariofilorum: neheremisi. melanopiperis: macropiperis. scamonee. violarum. çuchari omniũ ana. ʒ. j. fiant ex eis pillule ad magnitudinẽ ciceris ⁊ sumatur vna: monet enim semel aut bis.

¶ De fluxu ventris. Capm. lxxij.

c Vm cibus in stomacho more solito non moratur: imo citius egredit non mutatus nisi parum fuerit: cum hoc mordicatio ⁊ dolor in ventre ⁊ sitis: cum quo etiam plerũq; adest ventris fluxus in quo ante comestionẽ inuenit purulentum: detur egro rob de succo vue acerbe: aut de succo ribes. aut de succo granatorum cum spodij rosarum ambo rum. ana. ʒ. j.

¶ Trocisci quoq; de spodio constrictiui itidem tribuãtur.

¶ Nutriatur vero ex adesia citrina: ⁊ pullis cum aceto coctis: ⁊ assatis ⁊ in succo vue acerbe positis.

¶ In potu autẽ sumat sumach cum aqua rosata: ⁊ deinde nutriatur ex cibo: cui admiscetur sumach: qui vocatur sumachia. ¶ Totũq; eius regimen ad hoc perducatur vt in frigidare possit ⁊ constringe. Q; si non fuerit cum eo mordicatio in ventre: neq; qd̃ egreditur pus habet admixtũ: sed est viscosum: ⁊ adest inflãmationis paucitas: ⁊ pauca sitis. ⁊ rutus acidus. Egro ficia ⁊ sinapis ⁊ pisces saliti tribuantur. Deinde cogatur ea vomere sumendo salẽ ⁊ mel ⁊ anetum coctum. Que si non suffecerint. Medicamẽ qd̃ expellit flegma tribuatur. ¶ Qd̃ ℞. aloes. ʒ. j. coloquintide interiores. ʒ. iiij. salis indi. ʒ. iiij. turbith. ʒ. j. Ex his fiant pillule: ⁊ sufficiunt ad dosim vnam.

¶ Vomitu preterea sepe vtatur: ⁊ cibaria quibus vtitur in almuri perso intingãtur ⁊ comedat sulcita que sale cõdiuntur: ⁊ que acrimoniã habent: que appetitum prouocare consueuerũt. ¶ Si autem cum hoc qd̃ diximus nihil egreditur qd̃ sit supfluũ: neq; qd̃ expellitur aliquid purulentum vel flegmaticum habet admixtum: egro vinũ purum ⁊ forte tribuendũ est: ⁊ diaolibanũ dandum: qd̃ ℞. olibani. ʒ. x. piperis ameos spice keisim nisi nigelle: omniũ ana. ʒ. ij. balaustie. ʒ. x. mellis dispumati qd̃ sufficit ad cõficiendũ: detur ex hoc in potu: q; stomachum calefacit ⁊ vehementer deficcat. ¶ Apoçima quoq; de senibus qd̃ in capitulo colice passionis noiauimus detur ⁊ assuescat in potu sumere vinum purũ. ¶ Si vero cibus nõ egreditur sed res subtilis ⁊ alba ⁊ aquosa: cũ q̃ sunt ea que epatis significant debilitatem: egro tribuant id qd̃ fit de scoria: ⁊ diaolibanũ: ⁊ trocisci calefaciẽtes epar quos nominauimus ⁊ electuariũ diacalamentũ. qd̃ ℞. foliox rute foliorum calamenti siccorum: ameos carui leuistici çinçiberis. cinamomi macropiperis: omnium partes equales conficiant cum melle cocto: ⁊ dentur alia medicamina que noiauimus in capitulo epatis: ex his que ipsum calefaciũt. ⁊ confortant. ¶ Si autem cum predicta egritudine non fuerit significatio debilitatis epatis: immo qd̃ egreditur cum fluxu subtile est ⁊ albuʒ ⁊ fiat in stomacho grauitas: puluis de granatis ad transglutiendũ dandus est: qui ℞. ossiũ granatox acetosox assatox tritox vt alcohol. ʒ. c. carui. se. coriandri: ambox aceto acerrimo infusorum: ⁊ postea assatox. ana. ʒ. xx. xilocaracte. sumach balaustie. omniũ ana. ʒ. x. pulueriçentur optime ⁊ cõmisceantur: ⁊ detur ex eis puluis ad transglutiendũ. ¶ Electuariũ q̃ʒ qd̃ dicit cãçi dek. qd̃ ℞. arillox passarũ tritox vt alcohol lib. j. mirtillox siccox pulueriçatox vt alcohol lib. ʒ. xilocaracte nabati balaustie: se. tamarisci ameos omniũ ana. ʒ. x. ꝓficiant cũ melle de cana mellis aut cũ melle apum optime dispumato: ⁊ ex electuario sumatur. ¶ Si aũt qd̃ egreditur citrinũ fuerit: ⁊ anũ mordicat: ⁊ eger sitim patiatur ⁊ febrẽ: trocisci ꝓstrictiui de spodio: ⁊ aqua sauic ordei dentur. ¶ Trocisci constrictiui de spodio. ℞. rosarũ rubearum: spodij. ambox ana. ʒ. x. seminis aceto se: sumach: balaustie: gũmi arabici: omniũ ana. ʒ. v. Informẽt trocisci pondere. ʒ. ij. quox vnus cũ. ℥. de rob citoniox simplici sumat: aqua vo sauich ordei quã diximus ita fit ordeũ fractũ in aqua ipm coopiente buliat donec eq̃ inspisset. deinde coletur ⁊ bibant ex ea. ℥. iiij. cũ tribus. ʒ. spodij: ⁊ gũmi arabici eadẽ quãtitate. ¶ Qd̃ si ex fluxu vẽtris euenerit excoriatio puluis de bolo ad trãsglutiendũ det. qui ℞. psilij. ʒ. xx. seminis plãtaginis. ʒ. x. gũmi arabici boli armeni ambox ana. ʒ. iij. psiliũ asset ⁊ gũmi: ⁊ bolum pulueriçet ⁊ cõmisceat: ⁊ sumant in potu ex eo i mane. ʒ. iij. cũ rob de citonijs ⁊ circa noctẽ tantundẽ. ¶ Cib⁹ vero eius sit pulmentũ factũ cũ granis granatox ⁊ passis cũ aqua ⁊ aceto: ⁊ cibus factus cũ succo vue acerbe ⁊ sumachia ⁊ tafea admiscet succ⁹ sumach ⁊ his silia cibaria.

¶ Trocisci de balaustijs q̃ continue ꝓferũt diarie dandi sunt: cũ fluxus fuerit supfluus: siue habeat sanguinẽ admixtũ siue non. ¶ ℞. gallax siliquarũ nabati. seminis tamarisci olibani: balaustie: omniũ partes eq̃les: opij gũmi arabici ambox ana ptẽ mediã. Informent trocisci pondere. ʒ. ij. ex q̃bus vnus cũ vino sumat. Si neq; calor assuerit neq; febris. Sz si febris affuerit cũ rob de citonijs acetos. sumat q̃ tunc dandi sunt: cuʒ ventris fluxus supfluus fuerit.

¶ Trocisci ad tenasmon: qui dandi sunt cum caloris absentia fuerit: ⁊ ventositas erit nociua: ⁊ sonitus. ℞. seminis iusquiami albi: seminis aneti: seminis feniculi. omniũ. ʒ. ij. ameos. ʒ. ij. ⁊ ʒ. ij. opij. ʒ. iij. seminis apij ʒ. x. fiãt ex trocisci de q̃bus pondus vnius aurei in potu sumat. ¶ Confectio de storace q̃ antiq̃ vẽtris fluxui ꝓferẽs ac tenasmoni: cũ neq; febris neq; calor affuerit: ſz erit vẽtositas nociua dãda est ℞. castorei: opij: assari: storacis liquide: mirre: se. iusquiami nigri thuris omniũ partes eq̃les: mellis qd̃ sufficit ad specie ꝓfectionẽ. cuius dosis sit. ʒ. ij. vsq; ad tres.

¶ Si aũt postq̃ʒ tenasmõ decẽ trãsierit dies nõ visa fuerit medicamina ꝓferre: ⁊ eger supra pectinẽ sentit dolorem: redeundum est ad clistere.

¶ Clistere ꝓstrictiuũ. ℞. pãnici excorticati: lentiũ excorticatarũ rosarũ siccax: balaustie coplax gladiũ oiuʒ ana. ℔. j. oia in. iij. lib. aq̃ coq̃ntur: donec ad librã. j. ⁊ ʒ. j. redeãt. ⁊ colent. deinde sumant ceruse: cineris papiri babilonici: aut cineris papiri: amborũ ana. ʒ. j. boli armeni. ʒ. ʒ. vitellus oui vnius assati durus: olei rosei. ℥. ʒ. Ex his oibus in ꝑdicto apoçimate fricãdo dissolutis clisterizet eger semel aut bis. Q; si tenasmõ fuerit lõgitpis in quo nõ egredit sanguis: ſz rasura alba mucillagini silis. Medicamẽ putredis qd̃ in capito de cura gingiuax putridax noiauim⁹ dandũ est. Ex q̃ in apoçimate eox qd̃ noiauimus fricato dissoluto clistere set aut bis fiat. ¶ Et si ex vẽtris fluxu in ventre vehemens mordicatio secuta fuerit: clistere fiat ex oleo roseo tepido. Si aũt nullo mõ mordicat: clistere fiat ex illo medicamine. multotiẽs addat donec sanet.

¶ Epithima de quo venter cum fluxus superfluit ⁊ virtus est debilitata liniẽdus est. ℞. gallie acatie cipi mirre gallarũ cipressi thuris omniũ ptes equales. Ex his oibus vino veteri aut succo citoniorũ conspersis liniatur venter.

huic quoq; qñq; additur panis biscoctus de suria. ¶ Si aũt cũ hac egritudine fuerit calor: epithima fieri cõuenit ex duob⁹ sandalis: ⁊ rosis: ⁊ bolo armeno: ⁊ faufel ⁊ gall'. ⁊ pane biscocto cũ succo macianoꝝ ⁊ citonioꝝ ⁊ mirtino. ¶ Qd̃ si eger vehemẽter patiat tenasmõ: ⁊ sepe vadat ad sellã: ⁊ tñ nihil egrediat: colliriũ istud subijciatur. Est enĩ mirabile ad sedandũ tenasmõ: quod ℞. thuris: luij: croci: gũmi arabici: omniũ añ. ʒ. j. opij. ʒ. ij. informent colliria ⁊ supponatur.

¶ De difficultate mingendi. Capl'm. lxxiij.

¶ Um vrina minuit aut ex toto retinet neq; in femore apparet tumor: neq; grauitas neq; dolor in renibus sentitur. succurrendum est ex medicaminibus vrine puocatiuis que noiabimus. ¶ Vnũ quoꝝ est hoc qd̃ ℞. semis apij: nitri: rubee tinctoꝝ: olixatri seminis iuniperi: seminis assari: ameos: seminis feniculi: spice amigdalarũ. seminis melonis. omniũ añ. ʒ. x. cantaridarũ quarũ capita ⁊ ale abscisa fuerũt. ʒ. j. armoniaci. ʒ. iij. armoniacũ in vino dissoluatur: ⁊ alie species ex eo conficiant. Ex quibus fiant forme auellanis similes de qbus sumant ab vna. ʒ. ad. iij. ʒ. hoc enĩ medicamen valde confert corpori cum dissolutionẽ patitur: ⁊ laxitatẽ: ⁊ yposarche: ⁊ ad expellenda oia accidẽtia: causa quorũ corpus deficcari opʒ. Qd̃ si cõtingat mingẽdi difficultas ex casu aut percussione in femore: aut in ano: aut in eorũ circuitu eger ex basilica minuat. deinde aqua calida loco sepe supfundat: ⁊ vsq; ad spaciũ medij diei ex oleis fricetur. Egro q̃ʒ precipiat vt vrinã expellere nitat. ¶ Si aũt mingẽdi difficultas ꝓtingat vesica existente plena et extensa: ⁊ fit hoc post sanguinis aut sanies mictũ: medicamina que trombos sanguinis: aut pus qd̃ in vesica generatur soluere cõsueuerũt: ⁊ liquare: danda sunt. ¶ Medicamen qd̃ trombos sanguinis aut sanies que in vesica fit dissoluit. ℞. cordumeni mirre rubee. de qua tingitur. seminis iuniperi armoniaci: asse omniũ ptes equales. Armoniacũ dissoluat: ⁊ informent pillule ex alijs spẽbus ex eo confectis. de quibus quater in die sumatur cum apoçimate de seminibus qd̃ noiauimus. ¶ Sirupus etiam acetosus ex forti aceto factus multotiẽs detur. ¶ Per siringam ꝑterea imittat in vesicam aqua in qua dissolutus fuit sal: aut aqua cineris: ⁊ ista est confectio aque que fit de cinere. ¶ ℞. cinerẽ de ilice cinerẽ de vitib⁹: cali. calcẽ. Hiis oibus admisceat tñ aque vt ex ea cooperiri possint: ⁊ dimittant sic per tres dies. deinde colent ⁊ per siringam in vesicam inijciatur. ¶ Herba quoq; croci hortulani ⁊ esula cocta supponant. ¶ Tinam ꝑterea assidue ingrediatur in qua sit aqua in qua cocta sint camomilla sticados arabicus sansucus sinfibriũ aut in qua extremitates caulium ⁊ esula: ⁊ fimus colũbinus cocte fuerũ. ¶ Eger in decoctione eaꝝ sedeat: ⁊ ex herbis istis sic coctis fiat emplʼm super femur ⁊ partes ei circũadiacẽtes: ⁊ dũ in tina morratur sumat in potu q̃ vrine puocatia existũt. Et si hec oia nõ profuerint ad instrumentũ cũ quo vrina puocat est recurrẽdũ. ¶ Si aũt mingẽdi difficultas post lapidis signa affuerit: eger supinus iaceat: ⁊ pedes ei⁹ diuersis modis ⁊ fortiter patiendi sunt. Et si vrina non egressa fuerit oportebit vt cũ instrumẽto curet ꝑ qd̃ mẽbro imissuʒ fit impulsio Cauendũ tñ est ne virge immittat: cum est ibi apostema. Ad difficultatẽ quoq; valde ꝓfert sepe ingredi tinam: et vngere loca ex oleis ⁊ medicamina vrinã puocãtia in potu sumere ⁊ abstinere a nutriẽtibus acetosis: ⁊ ponticis ⁊ crossis.

De lapide. Capl'm. lxxiiij.

¶ Um eger virgã sepe fricat ⁊ manu tractat ipa q̃ʒ qñq; erigit ⁊ arescit: ⁊ vrina difficulter ⁊ cum dolore egredit in qua egritudine fortasse etiã longaonẽ qñq; exijt lapis in vesica esse significatur: Si aũt eger sentit cum difficultate mingẽdi vehementẽ dolorẽ in renibus: ⁊ in emũctorijs: ⁊ nauseã ⁊ vẽtris cõstrictionẽ in renibus lapidis esse monstrat.

¶ Lapidi vo q est in vesica confectio ista vtilis existit: ⁊ est optima ad frangendũ lapidẽ cũ vetustus fuerit. Ego q̃ʒ iã fregi cũ eo magnũ lapidẽ in spacio minore q̃draginta dieꝝ. Cui⁹ ꝓfectio. ℞. carpobalsami seminis rafani: dauci olixatri seminis corticis radicũ oppoponacis corticis radicuʒ capparis: amigdalarum amararũ damnococtie signanti: ciperi: spice inde. cassie lignee: saculo fundurion harmel: gentiane: aristologie rotũde: asari: cordumeni armoniaci: serapini. bdelij. piperis. acori omniũ. ptes eq̃les: gũme sufficienti balsamo dissolute malaxent: ⁊ ex eis alie spẽs ꝓficiant. Ex quibus informẽtur pillule: ⁊ sumat ex eis in die. j. ʒ. cũ apoçimate de seminibus. ¶ Q̃ñq; etiã sexta pars. ʒ. vnius de cinere scorpionũ simul cũ eis dat.

¶ Finis vo de scorpionibus hoc mõ fit. Scorpiones sumãtur ⁊ in ollã nouã positi os habentẽ opilatũ super lacertulum in furno mittant: in quo nõ sit vehemens calor: et sint ibi sex horarũ spatio: deinde extracti pulueriçent: ⁊ reponãt. ¶ Eger vero nutriat ex aqua ciceris: ⁊ caligiet ⁊ mutagenat. Et abstineat a lacte: ⁊ caseo ⁊ ab alijs cibis crossis. ¶ Ingrediatur tinã in qua sit aqua in qua cocta sint folia cauliũ ⁊ esula ⁊ berẽgenif: ⁊ mentastrũ: ⁊ fimus colũbinus. ⁊ medulla seminis croci hortulani.

¶ Femur etiã inungatur ex oleo de scorpionibus: ⁊ distilletur ex eo in virgam.

¶ Oleum de scorpionib⁹. ℞. aristologie rotũde: gẽtiane: ciperi: corticis radicũ caparũ omniũ. añ. ℥. j. Hec oia in libra vna olei de amigdalis amaris posita ad solẽ ꝑ hebdomadã vnã dimittant: ⁊ colent: ⁊ exprimant: ⁊ ꝑ vnaq̃q; libra ex eo adiunganꝫ ei scorpiones decẽ ⁊ totum in vase cuius os opilatũ sit missum ad solẽ per duas septimanas moretur: deinde coletur ⁊ reponat. Est eui optimũ ⁊ mirabile: de quo quotidie in virga guttatim fundendus est postq̃ʒ eger de tina egredit. ¶ Q̃ si lapis magnus fuerit nõ inuenit aliud remediũ: nisi vt cũ incisione extrahatur de hoc tñ loq nostri libri huius modũ excedit. ¶ Cũ autẽ in renibus fuerit lapis: eger frequẽter tinam ingrediat ⁊ renes: ⁊ ylia: ⁊ ex oleis inũgant ⁊ ex eis q̃ locũ calefaciũt desup cũ panno ponãtur: vt sunt ea q̃ noiauimus. In potu quoq; sumant ea q̃ ad lapidẽ frangũt. ¶ Si aũt lapis ceciderit in virga ⁊ obstaculũ fecerit aqua calida ab alto distillando ei supfundatur: donec rubere videat: deinde oleum tepidũ guttatim supiaceatur ⁊ fricet ⁊ si necesse fuerit: ad exteriora fugat. Ex hoc enim mouebit lapis ⁊ exibit. Sed si magnus fuerit ⁊ difficilis: necesse est vt virga inferius incidatur: ⁊ extrahatur.

¶ De nascentijs renũ ⁊ vesice. Capl'm. lxxv.

¶ Postema qd̃ fit ĩ renib⁹ ⁊ in vesica cõmitat febris pmixta q̃ nõ est vehemẽtis caloris cũ q̃ ẽ horripilatio ⁊ rigor: ⁊ frequẽs mict⁹ ⁊ dolor in iferiorib⁹ dorsi ⁊ q̃uitas: ⁊ cũ ipellit videt egro q̃ aliqd ibi suspensuʒ sit. Cũ hec itaq; signa visa fuerint: eger ex basilica flebotomet eius partis in qua dolorem sentit: ⁊ grauedinem. ¶ Loco quoq; emplastra infrigidantia supponant: Et si egritudo sic dissoluta fuerit bonum erit. Si autem febris: ⁊ dolor: ⁊ grauitas pseuerauerint: ⁊ vrina minutim: ⁊ frequenter egreditur: significat pus ibi colligi. Est igitur tunc super dorsum emplastruʒ ex camomilla semine lini. furfure oleo fisamino consperfis ponendũ: ⁊ egro vt in tina sedeat precipiendũ. ¶ Si autem eger minxerit pus: semina que noiabimus in capitulo de ardore vrine sunt danda: donec pus minuat: deinde dentur trocisci quos in capitulo de mictu sanguinis: ⁊ sanies noiauimus. ¶ Apostema vero qd̃ in vesica fit deberet comitari febris conclusa: ⁊ difficultas mingendi: ⁊ dissuria: ⁊ femoris ⁊ virge dolor: ⁊ tunc eger ex basilica flebotomandus est: ⁊ fiat egritudinis cura quemadmodum prediximus. ¶ Est autem quandoq; renum apostema quod non peruenit ad saniem: immo transit in duriciem cum grauitas in renibus sine febre perseuerat. Est ergo

çimate camomille:⁊ cauliū ⁊ mellilothi:⁊ maluauisci:ac furfuris⁊ vomat freqnter. ¶ Renibus qꝫ supponatur em plastrum eis que noiauimus. Et si vrina minui videtur: cū illo vrinā ꝓuocātia dētur. Hoc quoqꝫ pro paruo nō est habendus: quia ex eo puenitur ad ydropisim.

¶ De ardore qui fit in mictu. Capl'm. lxxvj.

c **Ameger** dum mingit sentit ardorē ⁊ punctionē in virga: a salsis:⁊ aceto, sis:⁊ acutis abstinēdus est:⁊ nutriēdus est ex tafeis leuib⁹ ⁊ cibrebegi:⁊ eoꝝ filibus. ¶ Hoc quoqꝫ medicamē ei dandum est. Qd̄ recipe seminis melonis excorticati.ʒ. xxx.seminis citroli:seminis cucurbite:seminis portulace seminis albi papaueris omniū aā.ʒ.iij.seminis iusqami albi.ʒ.ij.çuchari albissimi ad pondus omniū de puluere horū quotidie in potu.ʒ.iij.in mane:⁊ alie.iij.ʒ. circa nocte m.cū.℥.j.syrupi violati:aut iulep.sumant: hec quoqꝫ egritudo nō est parupendēda quia cum manstua ⁊ perseuerans: pueniunt ex ea in vesica:⁊ in instrumentis vrinalibus vlcera.

¶ De mictu sanguinis ⁊ puris. Capl'm. lxxvij.

c **Am aliquis** ꝓpter casuꝫ aut pcussionē sanguinē minxerit: ex basilica flebotomet:⁊ trocisci qui dicūt trocisci de charabe in potu tribuantur.

¶ Trocisci de charabe. ℞.charabe gūmi tremule arboris amboꝝ aā.ʒ.ʒ.balaustie.ypogistidos amboꝝ ana.ʒ.ij.⁊.ʒ. olibani.ʒ.ij.seminis apij:opij: amboꝝ.aā.ʒ.j. informent trocisci pondere aurei vnius. Ex qbus vnus omni die cū apoçimate sumach tribuat. ¶ Ad comedendū vero tribuatur caro cocta cū sumach ⁊ caro cocta cū succo vue acerbe. Abstineat a cibis acutis:⁊ salsis: loco vero pcussionis supponat emplastrū ex bolo armeno:⁊ achatia:⁊ aloe: ⁊ licio: confectis cū aceto ⁊ aqua. ¶ Si aūt sanguinis mict⁹ euenerit post comestionē ciboꝝ acutoꝝ: aut potum vini acuti flebotometur eger: ⁊ trociscos de charabe in potu sumat:⁊ eodem qd̄ ꝑdiximus gubernet regimine.

¶ Dus vero si mixit eger trocisci isti dandi sunt: qui ℞ seminis melonis citroli:cucurbite:omniū absqꝫ corticibus aā.ʒ.xx.boliarmoni:gūmi arabici:thuris piguis:sanguinis draconis: omniū.ana.ʒ.x.opij.ʒ.iij.seminis apij.ʒ.ij. informentur trocisci pondere.ʒ.ij. ex qbus omni die vn⁹ cū syrupi de papauere.℥.j.in potu tribuatur.

¶ Virgo quoqꝫ ex isto collirio immittatur.

¶ Collirū de cerusa. ℞.cerusse:sarcolle:olibani gūmi arabici:opij:sanguinis draconis:omniū ꝑtes equales: Fiant ex eis colliria:⁊ ꝑ siringā fiat prius iniectio ydromellis:⁊ mingat eger:⁊ post eius egressioē fiat iniectio istius collirij dissoluti in lacte asine.

¶ De his qui nō possunt retinere vrinā. Capl'm. lxxviij.

c **Am eger** multū vrine emittit ⁊ in emissione ardorē nō sentit: aut mingit in somno neqꝫ patit sitim: neqꝫ corporis extenuationē incurrit. Ea que vrinā ꝓstringūt danda sunt.

¶ Medicamē retinēs vrinā. ℞.glandiū.ʒ.j.olibani.ʒ.xxx seminis coriādri ficci gūmi arabi:boliarmeni:omniū aā. ʒ.x.fiat ex eis puluis de quo in mane.ʒ.iij.⁊ circa noctem totidem ad transglutiendū dentur. ¶ Q̃ si cū hac egritudine sitis fuerit validissima clamosa ⁊ aqua que bibitur cito egreditur: aqua ordei cum psilio detur:⁊ nutriat cuꝫ succo vue acerbe ⁊ sumach:⁊ similibus hoꝝ nutriēti vue ⁊ cum cibo q̃ fit de simula ordei:⁊ masal:⁊ raib acetosum da ei in potu.⁊ ꝑhibeat laborare ⁊ cū muliere ꝓcūbere. ¶ Isti quoqꝫ trocisci in potu sumant qui. ℞.spodij.ʒ.x.lactuce:seminis portulace seminis amboꝝ ana.ʒ.xv.coriandri ficci:rosarū rubearū:boli armeni:omniū aā.ʒ.ʒ.balaustie.ʒ.ij.cāphore.ʒ.ʒ.sumant in potu cum succo granatiacetosi. ¶ Herbe etiā fride terant:⁊ sup renes ponant. Et caueat sibi a cibis calidis ⁊ vino:⁊ ab oibus que vrinā ꝓuocant. Illud aūt qd̄ ex magno stolidoꝝ errore puenit est: q̃ dant in hac passione egro medicinas calidas. vnde ilico deducunt ipsum ad ptisim.

¶ De lumbricis ⁊ vermibus qui nascuntur in ano ⁊ in vētre. Capl'm. lxxix.

q **Ai hoc** nocumento solitus est ledi: a cibis crossis ⁊ vnctuosis sibi cauere debet:⁊ quotidie anteqꝫ comedat sumat bucellas aliquas cum sinapi. Hoc enī ipsos generari ꝑhibet. Si vo eos generari ꝓtingat: nō cōuenit aliud nisi vt expellant. ¶ Medicamen ascarides expellēs: burungi excorticati cum valde famelicus est eger.ʒ.vij.sumantur.

¶ Medicamen magnos expellens lumbricos. ℞.burungi excorticati:turbit:seminis nigelle omniū partes equales: lupiuoꝝ: nasturtij: cambil: omniū aā.partē mediam: sumant ex eo in potu.ʒ.vj. ¶ Prius tamen bibat eger lac mox vt mulctū fuerit ꝑ tres dies:⁊ deide quaqꝫ die quarta dietet se:⁊ de predicto medicamie in lacte adhuc calido vt mulctū est dissoluto ⁊ aceto duꝫ valde famelicus est bibat. Vermes vero minuti q̃ in ano fiunt pro quibus generatur pruritus in eo: ⁊ ideo cū fricatur anus expelluntur cuꝫ cotū ex oleo abluto inuolutū imittit: aut inuolutū oleo de crisomilis: aut succo mentastri. ¶ Aut inuoluat ex parua quātitate aloes: ⁊ felle vaccino:⁊ supponatur.

¶ De emorroydibus ⁊ fistulis ⁊ ragadijs que in ano fiunt Capitulum. lxxx.

o **Am sanguis** recens sine dolore ꝑ inferiorem fluit regionem interpolate tū non est constringendus: nisi patiēs ex eo debilitetur. A multis enim passionibus exinde liberatur. ¶ Si autē debilitetur: indiget constrictione: trocisci de charabe cum succo sumach dentur. In comestione qꝫ sumat sumachiam:⁊ cibum qui cum succo vue acerbe fit ⁊ similia his de illis que nutriētia sunt. ¶ Si vero multū debilitetur: nutriatur cum succo carnis: cui plerūqꝫ āmiscentur: succus citoniorum ⁊ vinuꝫ. Vinum quoqꝫ bibat stipticum:⁊ super epar ponatur emplastrum de spica qd̄ in capitulo de epate noiauimus.

¶ Et si ista nō suffecerint: confectio de scoria ferri detur: q̃ Recipe mirobalan. nigr.bellirico rum: emblicorū oium ana.ʒ.ʒ.spice squinanti:ciperi.çinçiberis piperis ameos olibani: omniū ana.ʒ.ij.scorie infuse in aceto per hebdomadam vnam:⁊ postea torrefacte.ʒ.xv. conficiantur oia cum melle dispumato qd̄ fuit coctuꝫ cum apoçimate emblicorū sicut in capitulo de melancolia nominauimus. de quo quotidie ad nucis magnitudinem sumat. Hoc nāqꝫ emorroydarū sanguinē ⁊ menstruorū constringit: fluxui quoqꝫ ventris longi temporis: remedium affert.

¶ Si autē in ano oritur aliquid ꝑminēs extra ex quo magn⁹ prouenerit dolor: nec fluit ab eo aliqd: succus cepe cū pauca lana: aut fel vaccinum supponat.

¶ Suppositoriū quoqꝫ longum de ciclamine subijciatur qd̄ patiens per totam teneat noctem:⁊ si contingat egridi: remittatur: donec scindatur:⁊ egrediatur sanguis.

¶ Cum autē dolor vehemētissimus fuerit:⁊ apostema magnū in ano: flebotometur eger:⁊ emplastrū hoc supponatur. Sedat enim emorroydarū dolorē cū adest apostema cum eis qd̄. ℞.mellilotum: camomillā que tādiu in aqua coquantur: donec dissoluantur: deinde sumātur ex aqua decoctionis earum quantū manu vna teneri potest: vitellus oui assati vnus croci.ʒ.j.opij.ʒ.ij.seminis lini triti: fenugreci: maluauisci: omniū.aā.manipulū.j. Conficiātur omnia ex rob in quo bdellij.ʒ.iij.dissolute fuerunt ⁊ folia superposita postqꝫ eorum superficies ex oleo sisamino in q̃ adeps gallinaceus fuit resolutus aut anatis iuncta fuerit: more emplastri superponatur: dum adhuc tepida sūt. ¶ Alia confectio dolorem ⁊ apostema sedans. Cepe albuꝫ optime coctum teratur: ⁊ cum butiro vaccino misceatur vt mollefiat: ⁊ tepefactuꝫ ano in quo est apostema superponatur: hoc enim dolorem vehementem sedat.

¶ Cū vero in ano ragadias habuerit patiēs que euz ledūt cum ipsius venter siccus est.

¶ Pillulis de bdellio sepe vtaf: que. ℞. de mirabolanis nigris: chebulis ambo ana. ʒ. x. serapini. ʒ. iij. nasturtij albi. ʒ. ij. bdellij mollis ⁊ pinguis. ʒ. xv. dissolluaf bdellium in succo porrox: ⁊ ex eo pficiant alia: ⁊ informent ex eis pillule: ⁊ sumant ex eis frequēter ab vna. ʒ. ad. iiij. locus vero si adustione patiaf ex vnguēto de cerusa inungatur

¶ Si aūt non sentitur in eo adustio vngaf ex vnguēto qd fit ex adipe qui in gibbo cameli inuenif ⁊ bdellio: qd fic fit: vz. vnguētū de sene. ℞. cere citrine: olei fisami: adipis anatis: medulle cruris vaccini adipis qui est in gibbo cameli: bdelij: omniū ptes equales: bdellium prius in mulcilagine seminis lini dissoluatur: deinde oia misceant: hoc enim optimū existit. ¶ Si autē eger ragadias in ano habuerit pfundas a quibus fetens virus fluxerit medicamē acutū qd in capto de vlceribus descripsimus: eis suppona: qd eger p duos patiaf dies. Et si i eis aliqd remaneat qd resudet medicamē iterū apponaf: qd eousq; fiat donec locus siccef: ⁊ nō resudet: si fuerit pfundum. ¶ Q; si ea q ibi sūt eminētia extra ⁊ pēdētia fuerit iterū vt arescāt ⁊ nigrescāt butirū tepidū mistouēs supponaf: dōec nigredo ab eo ꝛmoueaf. ¶ Si aūt resudatio reuersa fuerit: medicamē acutū iterū ibi appōaf. Et si ñ resudauerit: ex vnguēto de cerusa curef. ¶ Est etiā qñ eminētes emorroydes extra curant cauterizādo cū ferro. Iog tū de hoc plus est q; huiꝰ nostri liber modus requirat.

¶ Fistule vero generant in ano velociter: qm figura eius facit illud esse necessariū q aut penetrātes sunt: aut nō penetrātes vtriq;. ¶ Cū aūt pforate sūt vtrinq; stercus egreditur ex eis ⁊ vētositas. ¶ Si aūt nō egredif neq; stercus neq; ventositas: non est penetrās ab vtraq; pte: Iog vō de eius cura pfecte: plus est q; hic noster liber expectat. Sz qz fere hoies oēs semp maximū incurrunt errorē in cura huius egritudinis: vnde maximū sequtur nocumētū: nos excitabimus eos ad hoc qd huic egritudini ꝓgruū erit: ⁊ ostendemus q̄liter a pdicto errore se custodiāt: ⁊ dicemus q̄ fistula vtrinq; pforata cum ab ano remota fuerit: nullo modo ferro est tangenda. Ex incisione enim ferri continguit stercus inuolūtarie egredi. ¶ Est etiā aliud genus fistula ab vtraq; parte pforata ferro tangi non debet. Quia toto tpe vite eger sic pmanere poterit: nō magnū faciēs nocumentū: nec pueniet ex ea aliquid nisi resudatio ⁊ fluxus. ¶ Si aūt illō qd ab ea fluxerit fuerit acutū ⁊ mordicatiuū ⁊ fetidū habuerit odorē. Cuius etiā quātitas q̄tidie augeatur: erit fistula putrida ⁊ cū herpete estiomeno cui ex medicamie acuto: ex eo qd cōplet oia succurrēdū est: anteq; dilatetur: ⁊ magnificetur.

¶ Cū aūt nō resudauerit nisi parū neq; eius quātitas quotidie augef: neq; malus odor ibi augmētatus fuerit: non est in ea aliqd q̄ sit timendū nisi resudatio ⁊ fluxus. Que medicari potest donec siccef: ⁊ detumescat: ⁊ nō resudet per longū tēpus. ¶ Si aūt resudatio redierit medicamē pdictū adhibeaf: ⁊ hoc modo poterit blandiri p totū tempus vite egri: ⁊ non nocebit. ¶ Modus adhibendi medicamen huic egritudini. Ex collirio qd in capitulo de fistula oculi noiauimus sumaf: ⁊ optime teraf. ⁊ fistula pmatur donec qcqd in ea continef egrediaf. ¶ Et si radiꝰ eā ingredi poterit: iuoluaf coto: deinde ex pdicto medicamine postq; mollificatū fuerit inūctus in fistulā mittatur. ¶ Si vero minime ingredi in ea radius poterit dissoluatur medicamē in aq̄: ⁊ subleuef coxa egri supposito pluuinari: ⁊ eo supino iacente: pdictū medicamē distillādo sup fistulā fundanf: ⁊ fiat hoc in mane: ⁊ circa nocte per tres dies: ⁊ sedeat in aqua de curcuma: ⁊ leuetur ex ea.

¶ De exitu matricis ⁊ ani. Capm. lxxxj.

e **Cum ani** extra egredif: apostemate carens: ⁊ ita disponif q̄ si impellatur ingredif: cerusse: balaustie: gallarū: aluminis antimonij: omniū partes sumant equales. Et redigant in puluerē: ⁊ sup anū ex oleo roseo calefacto inunctū puluerizent: ⁊ anus intromittaf ⁊ stringaf: qd tamen fieri cōuenit: postq; eger a sella reuersus fuerit ne euz cito surgere ad sellam sit necesse. ¶ Sumātur etiā galle: ballaustie: cupulle glandium: folia mirti: ⁊ coquātur in aqua donec rubea fiat: ⁊ sedant in ea ⁊ lauef ex ea. Qd si anū q aposte mosus est ingredi minime pōt: eger aquam calidā freqnter ingrediaf: ⁊ in ea sedeat ⁊ vngat anum ex cera ⁊ oleo camomillio. aut anetino: donec ingrediaf. Cumq; intromissus fuerit: ex his q̄ nominauimus curetur. ¶ Vulua p̄terea si egressa fuerit similiter erit medicanda. Est tamē necesse vt fortiter ligef: ⁊ vt egra semp supina iaceat ⁊ coxe superius eleuentur.

¶ De constrictione menstruox. Capm. lxxxij.

p **Ro superfluis** menstruis ꝓstringendis. trocisci de charabe p hebdomadā vnā sunt dandi. Qui si nō contulerint confectio de scoria detur: ⁊ fiat minutio ex basilica. ¶ Ventose quoq; ad mamillas apponant: ⁊ in cōmestione stipticis vtatur cibis: ⁊ hoc medicamen egra sibi subiciat: qd ℞. olibani: balaustie: gallarū: antimonij: acatie: aluminis: omniū partes equales. Puluis horū optime tritox: cum pauca lana subijciaf: femur vero ⁊ dorsum ex epithimatibus q̄ in capitulo de fluxu ventris noiauimus epithemenf: ⁊ sedeat in aq̄ de curcuma. Qd si ista non cōtulerit: ex alto pessario acuto fiat imissio: ⁊ mādeat i vulua.

¶ De pnocatione menstruox. Capm. lxxxij.

c **Tam ex** retentione menstruox magna segf passio: trocisci de mirra dentur.

¶ Trocisci de mirra ℞. mirre. ʒ. iij. lupinox optime tritox. ʒ. v. foliox rute: mētastri: pulegij: cimini: rubee: de qua tingif: asse: serapini: opoponaci: omniū aā. ʒ. ij. infor menf trocisci ponderātes. ʒ. ij: ex qbus def vnus in die cū aqua in qua semen iuniperi coctū fuerit. Hoc nāq; medicamen adeo vehemēs existit in prouocādis mēstruis: vt etiam fetum excutiat si qua eo sepe vtaf. Ventose q̄z sub curuatura poplitis sunt ponēde: ⁊ flebotomia ex saphena facienda est. Postremo quoq; ventose femori: sunt superponende.

¶ De fissuris q̄ fiunt i matrice vel vulua. Capm. lxxxiij.

b **E curande** sunt ex medicatiōe ragadiax ani: pessariū quoq; ex adipe anatis ⁊ vsopo ceroto ⁊ medulla cruris ceruini mixtis cū cera dissoluta in oleo de lilio: aut narciscino subiciatur: si neq; febris neq; acuitas affuerit. ¶ Qd si illud fuerit cū calore ⁊ acuitate: oleū roseum adhibeaf. Ex vnguento q̄z de cerusa similiter fiat pessariū. ¶ Si aūt calor fuerit vehemētior sumaf succꝰ portulace: aut lactuce: aut mucilago psilij: ⁊ fiat tabula de plumbo silis marmori in quo terunf colores habēs in circuitu lapiū paruū ⁊ ponatur in ea aliqs de pdictis succis: ⁊ cū pistello plūbeo adeo sup ipam moueaf: donec de plūbo multū pdicto liquori misceatur ⁊ inspissetur succus: ex quo fiat pessariū: postq; oleum roseuz ei admixtū fuerit: ⁊ supponaf. Hoc enī medicamen canro vulnerato qui est in matrice optimū existit: ⁊ alijs ei similibus.

¶ De plagis ⁊ cācro q̄ fiūt in matrice vel vulua. Ca. lxxxv

f **Cum** apostematibꝰ istis adest calor ⁊ febris flebotomia ex basilica fiat ⁊ patiēs ex aqua ordei nutriaf: ⁊ liniātur renes: ⁊ femur ⁊ ylia ⁊ sume ex epithimate apostematis calidi: ⁊ infrigidef locus quātum possibile est. Si vero postq; febres ⁊ acuitas quieuerint: ex apostemate aliqd remanserint: ex iniectionibus liqdis curetur: ⁊ mulier in hmōi liqdis sedeat donec mollescat ⁊ maturetur.

¶ Pessariū mollificās dura apostemata matricis: ⁊ conferens doloribus in ea factis ⁊ paulatim eos quiescere faciens. ℞. adipis anatis: medulle: cruris ceruini vel vaccini: bdellij

ni bdellij mollis:croci:vitelli oui assati:fecis olei de seminibus lini:fecis olei de lilio:omniuz aii.ptes eqles:dissoluantur in vino aut rob:z fiat ex his pessariū. Est eni optimum ad sedandum dolorē:z mollificandā duriciem matricis. ¶ Patiens ptera sedeat in aqua in qua cocta sint fenugrecū:z semē lini:z camomilla: z melilotū z caulū extremitates singulatim:aut omnia simul.

¶ De nascentijs que fiūt in matrice vl vulua. Ca.lxxxvj.

c **Uma vulua** fluxerit santes spissa: aut virtus tenue:si ex ppinq manat loco:neqz fuerit ibi profunditas fetida neqz putrida:sumenda sunt aloes:z mirra:z sanguis draconis z sarcocolla:atqz olibanuz:z loco superponenda:donec consolidetur.

¶ Si autē ex loco manauerit remoto:ex pessario qd̄ noiauimus in capitulo de sanguine z sanie fiat proclixma.

¶ Si autē qd̄ fluxerit est fetidum: odorē habēs malum ex pessario secundo acuto fiat iniectio.postq̄z locus mūdificatus fuerit:ex aqua z melle iniectis p instrumētū aii eā.

¶ Si vero cū hoc q̄ fluit affuerint punctio z dolor z apostema durū:qd̄ tactu discernitur summopere cauenduz ē ne ex aliquo acuto medicamie tangatur. Sed fiat iniectio ex confricatiōe plumbi quā diximꝰ:aut ex vnguēto de cerusa:z flebotomet ex basilica. Et custodiat ab omnibus que coleram gingnunt nigrā:z seminibus z speciebus q̄ pro condimento admiscentur cibis.

¶ De prefocatione matricis. Cap. lxxxvij.

c **Ummenstrua** per longū tempis spacium retēta fuerit aut mulier a cōmixtione viri diu abstinuerit:licet valde affectauerit:z euenerit grauitas z dolor in inferiori pte suminis:z senserit quasi aliquid sursū trahi a pte suminis. Fortasse post ista superueniet ei syncopis.z quasi mortua cadet:perpendi quoqz vix poterit q̄ ipa attrahat aerem:vel habeat pulsum z forsitan pfocabitur z morietur.z fortasse sanabitur:laboriose tamē. ¶ Hec itaqz passio ilico vt euenerit curanda est.Cuius curatio est:vt pedes fortiter fricentur z ligent:z ventosa magna summi superponatur. ¶ Obstetrici quoqz precipiat:vt digitū oleo bene redolente inungat:z in circuitu oris vulue dum est intus bene cōmoneat. ¶ Naribus pterea condisi insufflentur:et circa aures ipius voces clamando pferantur:z nihil qd̄ bene redoleat olfaciat.imo bene redolentia z algalia remoueantur. ¶ Et pectē z eius superiora ex eis epithimētur:z naribus malum reddentia odorem applicetur: vt stercus z castoreum z sulphur. ¶ Cum autem sanitati restituta fuerit.ex hac medicatione curet:ne egritudo redeat. ¶ Qd̄ si egritudo pꝰ hic mēstruorū euenerit restrictionem ea dentur que mēstrua puocant. Et in pedibus fiat minutio:z ventose in eis opponant. ¶ Si autem post lōgam viri dissuetudinē contigat:ex quo etiā sepiꝰ accidit: incipiat viri consuetudinē habere: aut obstetrix iteret illud sepe qd̄ prediximus in omni pauco tempore aut medicamina que minuunt sperma dentur q̄ prediximus. Et dētur trocisci de mirra quos in capitulo de menstruis puocandis nominauimus.

¶ De mola. Cap. lxxxviij.

m **Ulieribus** plerumqz accidit passio ex q̄ pregnantiū dispositionis similitudinē incurrit. Venter nā q: crescit:z discolorate fiunt:z retinentur mēstrua. ¶ Motus tamē qui ē in hac egritudine:nō est vt motus infantis: imo quādoqz de suo mouetur loco cū duriter tangitur. Ad vltimū vero cum angustia z dolore frustum carnis in forme ac si pareret: emittunt. Plerūqz vero solummodo ventositas z humorum multitudo emittit:z deinde minuitur venter: et remouentur accidētia. ¶ Postq̄z ergo tēpus preterierit in quo scitur puerū debere moueri si adesset trocisci de mirra dandi sunt:z apoçima de seminibꝰ z oleum de cheisim adhibendum:pessariū ex ruta:z mentastro. z alia pessaria predicta in capitulo de allevatiōe partus:sūt immutēda. Doses quoqz de pillulis fetidis frequenter tribuende sunt:cum hoc enim cito euadent.

¶ De ruptura inguinis.. Cap. lxxxix.

c **Uma liquis** in mirach ventris habuerit eminentiam que cū supinus iacuerit:z locus digitis cōpressus fuerit remouetur:et cum sederit redibit:passio adest que ruptura dicitur. ¶ Qui hoc itaqz patitur: sibi cauere debet: ne pꝰ comestionē moueatur: neqz comedat fabas z hoc precipue:neqz faseolos:neqz lentes:neqz olera:neqz aliquē cibum inflatiuum. ¶ Studere etiā debet:vt eius venē semper mollis sit.hoc nāqz regimine:possibile est ipm euadere dolorem. ¶ Loco preterea aliquod supponendum est obstaculum z stringendum z ppte cū se mouere voluerit. ¶ Crossus quoqz si fuerit z ventrem habuerit grauē: nō debet vti motu nisi venter prius sub vmblico amplacingatur fascia.

¶ Emplastrū ad rupturā. ℞. gallarū cipressi ptes.ij. mirre.ciperi sansuci:gallarū:acatie:olibani:gūmi arabici oium aii.ptē vnā:gumme prius in vino resoluātur:et aggrētur cum eis reliqua:z super rupturā egro supino iacente ponatur:et stringat locus:z nō soluat vsqz ad sex aut septem dies. Postea egro supino iacente soluatur:z illo rectō de eo emplastro supponatur. Ex hoc eni prohibet ampliari. ¶ In ruptura autē testiculorū pellis augmentatur qd̄ fit aut ppter ventositatē: aut ppter aquā que ibi congregantur:aut qz intestina descendunt ad locuz illū. Si vero ppter descensum intestinorū contingat:erit grauis z dolorosus:z sentiet dolorē cum tangentur. ¶ Talē itaqz patiens sicut prediximus regendus est z emplastrū predictum supponendum:z locus cum ligatura:assidue est stringendus. Ruptura eni cum nō stringitur.dilatat. z augmentatur semp. ¶ Si autē causa a qua fiat.locus adparet lucidus:z tersus z tensus. Huic itaqz confert epithimari ex epithimate qd̄ in capitulo de ydropisi nominauimus. Aqua quoqz in hac egritudine plerūqz petit inferiora z fluit inde:vnde eger p aliquot tempus sanus efficit sed preterea redit egritudo.postq̄z ergo aqua fluxerit:curandus est eger ex cauterio:z medicamine. Ex hoc enim prorsus curabitur:nec egritudo redibit. De hoc tamen loqui plus q̄z hic noster exigat liber. Cum autē hec egritudo:ventositatis causa contingit locus fricandus ē:et ex oleo sambacino in quo castoreuz z euforbiū dissoluta fuerunt inungendus:z ex eodem intus in virgam guttatim distillandum.

¶ De podagra z sciatica. Cap. xc.

c **Umin** iuncturis fuerit dolor:z apostema z locus cū tangitur fuerit tactus calidꝰ et color rubeus:eger si dolet in dextro pede ex dextra manu:z si in sinistro ex sinistra est flebotomandus:z locus ex hoc medicamine liniendus. ¶ Epithima. ℞. rosarū rubearū:sandali saufel:seif memite: boli armeni. opij.oiuz ptes equales:Existis in aceto:et aqua dissolutꝰ fiat epithima. ¶ Pilū quoqz aceto infusum in carta missum supponantur z cum tepuerit mutet:z loco eius alīd superponatur. ¶ Venter preterea ex apoçimate mirobalanorum:z hermodactilis soluatur: ¶ Apoçima mirobalanorum cū hermodactilis. ℞. recipe mirobalanorū citrinorū.ʒ.xv.puluerisa turbit fricati:polipodij.amborū aii. ʒ.iij.sene.seminis fumiterre amborum.aii.ʒ.iiij.hermodactili albi:seminis endiuie:seminis apij:rosarū: omnium aii.ʒ.ij.coquātur in tribus libris aque donec ad vnā redeant:deinde manibus fricent:z colentur : z bibatur cum çucchari tabarçet.ʒ.v. ¶ Si quis opoçima fastidierit:pillulas istas sumat:que non valentes incedere surgere faciunt:et pedibus ambulare.

¶ Pillule que non valentes incedere surgere faciūt. ℞.

aloes.ʒ.j.scamonee quartã.ʒ.vnius rosarũ rubearum tri-
tarum:sextaʒ.ʒ.j.hermodactilorũ alborũ.ʒ.s. informẽtur
ex eis pillule que erunt dosis vna. ¶Eger vero nutriat
ex cibis frigidis:⁊ stipticis:⁊ abstineat a vino:⁊ confecti
onibus que ex melle fiunt.⁊ a carne.

¶Cum autem apostematis calor quieuerit:⁊ eius inflama
tio:ex his que calidorũ apostematũ reliquias resoluunt
curetur.Quorũ vnum. Recipe cerã in oleo de lilio reso
lutam:cui admisceatur mucilago fenugreci:⁊ seminis li
ni:deinde terantur simul donec vniãtur ⁊ fiat ex eis epi
thima.¶In tempore autem sue incolumitatis:⁊ proprie
circa tempus in quo egritudo eum inuadere consueuit.
⁊ q̃ʒ maxime in vere.Assuescat flebotomiam vti et vẽtris
solutione:ex his que coleram expellunt rubeã ⁊ a potu
vini abstineant:⁊ a comestione eorum que ex melle con-
ficiuntur:⁊ a carne.sint eiꝰ cibaria acetosa.⁊ stiptica ⁊ his
similia ex his que infrigidant. ¶Membra autẽ que hãc
consueuerũt incurrere passionẽ:minus solito laborẽ pa
ti assuescant:⁊ precipue cum tempus inuasiõis timetur ⁊
cum corpus fuerit plenum ⁊ vene plene. et fuit diu ex q̃
neqʒ minutus:neqʒ solutus fuerit.

Cum autem cum dolore iuncturarum neqʒ ca-
lor neqʒ rubor i colore affuerit fue
ritqʒ eger frigide cõplexionis ⁊ locus tactu sentiẽ frigidꝰ
in principio curatiõis eius pillule maiores de hermoda
ctilis dande sunt.

¶Pillule maiores de hermodactilis. ℞.hermodactilorꝫ
satirion:meiʒahara:omniũ ana.ʒ.v.yere pigre.ʒ.x.collo-
quintide:centaurce minoris:amborũ ana.ʒ.v.euforbij.ʒ.
ij.turbit.ʒ.x.sentaragi indi.çinçinberis.sinapis:piperis ca
storei omniũ ana.ʒ.j. Informẽtur ex eis pillule: ex qbus
a duabus.ʒ.⁊.s.ad tres sumantur. Hæ nãqʒ pillule valde
cõferũt.quia nõ valentes surgere incedere faciunt.

¶Epithima ad podagram frigidam. ℞. storacis liquide
castorei.euforbij.mirre:aloes:acatie:omniũ partes equa
les.Ex his omnibus vino veteri admixtis fiat epithima
Cumqʒ iste dolor quieuerit succurratur:patienti ex distil
latione multe aque calide ab alto:⁊ inunctio fiat ex oleo
de lilio.⁊ emplastrum ex bdellio molli:⁊ storace:ac fenu
greco ⁊ semine lini:⁊ armoniaco.superponatur. qõ hoc
modo conficiatur.armoniacũ bdelliũ in vino veteri re-
soluantur et alia omnia eis admiscentur.ex quibꝰ fiat em
plastrum ⁊ supponatur.hec nãqʒ egritudinis species est
que in lapidis duriciẽ transit.⁊ reddit membra ⁊ iunctu
ras fungis similia.¶Quapropter hanc habens passio-
nem a fastidio ⁊ aqua frigida.⁊ a cibis crossis.⁊ a frequẽ
ti ebrietate custodiatur eiqʒ precipiendum vt dum sanus
est motu vtatur.⁊ a coitu abstineat.⁊ precipue cum satur
fuerit:neqʒ balneũ ingrediatur neqʒ exercitetur post co
mestionẽ.¶Vinũ preterea vetus ⁊ purum bibat:eis quo
qʒ dum sanus est vtatur que vrinam prouocare consue-
uerunt.

Dolor vero qui sciaticus vocatur est q ab ancha per
coxam totam vsqʒ ad genu in longitudine p
tenditur.¶Quandoqʒ etiã in longitudine ad virge sili
tudinem extensus p crus vsqʒ ad pedes descendit:⁊ tunc
si in complexione fuerit caloris dominũ ⁊ vrine tinctura
ex basilica manus eiusqʒ partis prius minutio facienda ẽ
deinde ex sciatica.

¶Si autem egri complexio frigida fuerit.⁊ color fuscus
sepe prouocandus est vomitus:ex apoçimate raphani cũ
syrupo acetoso.Coxa q̃ʒ ac pes ⁊ crus. ex oleo in quo ca
storeũ euforbiũ.⁊ storax sint resoluta inunganꝭ assidue.

¶Qõ si dolor in coxa mãsiuus fiat:eger ex almuri nabati
et baurach clisteriçet:⁊ ex enemate acuto qõ in capitulo
de apoplexia nom nauimꝰ.¶Colliriũ q̃ʒ ex ciclamine ⁊
colloquintida factũ supponat.Que eo vsqʒ fieri poenit
donec eger excoriationẽ incurrat.Ex ea enim dum acci
dit:plerumqʒ cõsequitur sanitas.¶Si aũt passio inuete-
rauerit sinapis sumat:⁊ cum fimo colũbino eiusdẽʒ qua
titatis teratur et ex apoçimate ficuum conficiantur ex qui
bus coxe emplastrũ superponatur.Qõ tamdiu dimitta-
tur donec in loco vesice aque fiant.⁊ findantur: ⁊ effluat
aqua que in eis est.⁊ vt vaporetur locus cu ʒaqua calida.
deinde eger per aliquot dies gescere dimittatur:⁊ si non
dum sanitati restitutus fuerit.ad hanc eandẽ curã redeũ
dum.Qõ si egritudo valde mãsiua fiat ⁊ longi temporis
et timeꝭ ne vertebrũ prosiliat aut egressũ fuerit locus ex
instrumẽto qõ rote assimilat canteriçandus ẽ:⁊ incendat
cũ coctura a caput anche apud caput coxe. Huiꝰ tamẽ rei
sermocinatio istius nostri opis metas transcendit. ¶Ta
liter preterea patiẽtes in tempore sospitatis vomere con
sueuerũt.et soluere ventrẽ.et regimẽ subtiliare.⁊ a cibis
crossis frequẽti ebrietate abstinere.

¶De gibbositate. Cap. xcj.

c **Cum gibbositas** fieri incipit. Pil-
lule maiores her
modactilorũ dande sunt ⁊ oleum de cheisim cum
apoçimate de seminibus sepe sumẽdũ.Locus q̃ʒ ex oleo
sambacino in quo storax liquida:⁊ castoreũ ⁊ euforbium
resoluta sint frequenter inungendus ⁊ a cibis frigidis et
crossis abstinẽdum.¶Aqua etiã calida in qua cocta sint
mentastrum ⁊ sansucus: ⁊ sticados arabicus: ab alto sup
locũ distillãda est:deinde frequens fricatio ⁊ inunctio ex
oleis calidis facienda est.¶Qõ si is q hanc patitur egri-
tudinem puer fuerit balneũ solũmodo ⁊ inuictiones ex
his que prediximus sufficiũt.¶Si autẽ cũ gibbositas in
cipit affuerit febris a predicto regimie oino abstinendus
sed apoçima ex berberis factũ cũ cassiafistula in potu tri
buendum:flebotomia quoqʒ ex basilica facienda ẽ.⁊ em-
plastra vehemẽtia loco supponenda.

¶De varicibus. Cap. xcij.

c **Cum vene** crosse ⁊ plene ⁊ diuerso modo
curuate ⁊ virides in crure ap-
paruerint egritudo que vitis vocat adesse significat:hec autẽ egritudo frequẽtius accidit his qui multũ
pedibus laborare cõsueuerũt ⁊ qui cibaria colerã nigrã
generãtia frequẽter sumũt.¶In principio itaqʒ curatio
nis huius passiõis:basilicã minuere cõuenit:⁊ ventrẽ ex
his que colerã educunt nigrã soluere. Quorũ mentionẽ
fecimus in capitulo de melancolia:hec aũt sepe facienda
sunt.Et ab oibus a quibus melancoliã patiẽtes custodi-
untur:in hac egritudine abstinenda sũt. ¶Postq̃ʒ vero
hoc regimẽ diu adhibitũ fuerit:ex venis quas in crure
apparuisse diximus:minutio fiat a quibus sanguis tãdiu
fluere dimittatur donec qcqd in eis ẽ euacuet:deinde hu
iusmodi patiẽs colerã nigrã expellentibus vtatur: et mi-
nuatur ex basilica:⁊ caueat sibi ab oibus q̃ colerã generãt
nigram. ¶De elephantia. Cap. xciij.

h **Ecpassio** postq̃ʒ mãsiua fit:incurabilis est
Cum autẽ incipit:si ei subuenia
tur:⁊ vt debet medicata fuerit:aut sanatur: aut ma
net si nihil addens.Cum ergo pedis crossicies augeri vi
detur.⁊ color obfuscari:vene quoqʒ que vites vocant ap
parere ceperint:eger assidue cogendus est vomere:⁊ cu
studiendus a deambulatione nimia:⁊ statiõe ⁊ vẽter vo-
mitu precedente ex pillulis maioribus ⁊ hermodactilis
soluendus:deinde ad aomitũ redeundũ post illud.Hoc
quoqʒ multotiens fieri oportet. ¶Eger preterea a cibis
crossis est abstinẽdus ⁊ tibia a calcaneo incipiendo sursũ
vsqʒ ad genu stringẽda:ante tamẽ cõstrictionẽ: epithimã
da est:ex aloe ⁊ mirra ⁊ acatia:⁊ ypoquistidos: ⁊ aluuiie
cum aceto forti dissolutus.¶Ex basilica quoqʒ manꝰ cõ-
trarie partis minutio facienda est.Neqʒ erectus stet nisi
pes prius stricte ligatus fuerit neqʒ epithima illo modo
dimittat.Vomitu quoqʒ frequẽter vtatur.Qõ si paruum
intercessit spaciuʒ a precedenti vomitu:⁊ appetit quiesce
re vapora ipm cum seminibus cauliũ sticados arabico ci

nere de vitibus ⁊ lupinis ⁊ nitro: ⁊ stercore caprino: et farina fenugreci. ⁊ liniat etiã ex aqua cineris p spaciũ vni⁹ diei: aut duorũ. Ipa eni hui⁹ egritudis maximã resoluit ptẽ aut leuiorẽ reddit. ¶ De vulneribꝰ lũborꝫ. Cap̃. xciij

c **Vmaliquis** longo tempore supinus super dorsuꝫ iacet: loca renũ plerumqꝫ rubent ⁊ mala ibi fiunt vlcera. Cum ergo loca ista rubere cum augmẽto visa fuerint: miliũ siue panicum aut folia salicis sub eo sternenda sunt ⁊ ipse in die multoties est soluendus: loca quoqꝫ que rubent aq̃ rosata super niuem infrigidata rozanda sunt: ⁊ flabellanda sunt ipsa. Qd̃ si calor perseuerauerit: imponatur epithima de albubrati qd̃ in capitulo de apostematibus nominauimus. Et si vesice et vlcera ibi exorta fuerint: ex vnguento de cerusa curentur.

¶ De doloribus exteriorum membrorꝫ. Cap̃. xcv.

c **Vm dolor** in manu aut pede fit: eger interrogandus est si ex pcussione hoc ei accidit. Aut si aliquid sup ipm membruꝫ cecidit. Aut si super ipsum diu iacuit: aut si contingit ex causa extrinseca. ¶ Si autem ab exteriori causa nõ contigerit: locus dolens cõsiderandus est. An sit magis rubeus: qꝫ reliquum corpus: aut nõ. Si eni toto corpore rubicundior fuerit: ex calidi apostematis medicamine curandus erit. ¶ Et si membrũ neqꝫ fuerit calidum neqꝫ rubeum: sed iã quotidie obfuscat: ⁊ siccat: aqua calida ab alto est sup ipm distillanda: ⁊ ex oleo ⁊ cera resoluta inungendum: ⁊ dimittendũ sic donec dolor sedetur. ¶ Qd̃ si locus quasi crossior videatur: ⁊ tactu etiã frigidus sentiatur frequẽter erit fricandus: ⁊ aqua calida in qua sansucus ⁊ camomilla: ⁊ sticados arabicus: cocta fuerint: ab alto vt diximus sup ipm erit distillanda ⁊ ex oleo de cheiri citrino inungendus. Regimẽ quoqꝫ eius subtiliandum erit. Ipse vero multo vtatur exercitio: ⁊ in balneo sudet. ¶ Si autẽ ista nõ suffecerint venter ex his soluat que humiditatem educunt. Membruꝫ preterea si tactu sentitur frigidum fricetur prius: ⁊ deinde inungatur ⁊ ex oleo costino ⁊ sambacino ⁊ oleo de ben tepidis ⁊ ex his similib⁹. Qd̃ si ista nõ suffecerint ex vnguentis que in capitulo de paralisi nominauim⁹ inungendum erit donec sanetur.

Tractatus. x.

55. continens capitula de febribus.

1 De prologo tractatus.
2 De febre ephimera.
3 De ethica.
4 De tertiana.
5 De causonide.
6 De sinocho.
7 De quotidiana que vocatur flegmatica.
8 De quartana.
9 De febribus continuis.
10 De febribus cõmixtis vel erraticis que accidunt de quinto in quintum diem vel de sexto in sextum vel per amplius spatium.
11 De febribus ex quibus accidit calor ⁊ frigus simul.
12 De frigoribus febrientibus ex quibus non calefit patiens.
13 De febre sincopali que fit de malicia humorum et eorum acuitate.
14 De febre sincopali qne fit ex multitudine humorum ⁊ cruditate.
15 De febribus q̃ comitantur apostemata.
16 De febribus que fiunt ex pestilentia.
17 De febrib⁹ cõpositis
18 De variol' ⁊ morbillo.
19 De his quorꝫ scientia ẽ necessaria ad regimen patientium egritudies acutas.
20 De signis bonis.
11 De signis malis.
12 De cognoscẽdo more febris.
13 De cognitione temporꝫ febris.
24 De cognitiõe digestiõis
25 De crisi.
26 De significationibus p nosticantibus crisim.
27 De cognitione speciei euationis per quam fit crisis.
28 De significationibus p nosticantibus bonitatem crisis vel malicia ꝫ vel perfectionem ipsius vel diminutionem.
29 De diebus creticis
30 De vrinis.
31 De egestionibus.
32 De pulsibus.
33 De generibus pulsuum que sunt decem.
34 De regimine patientiũ egritudines acutas.
35 De regine conualescentium.

¶ De prologo tractatus. Capitulum. j.

f **Ebricitantes** et precipue acute: non solum necesse est vt medicus sepe videat: sed etiã vt ei semper assistat. Nos tamen in hac pte ponemus summas ⁊ aggregationes vicem punctorꝫ ⁊ extremitatum continentes que vtiles erunt prudenti ⁊ vigilanti licet in hac doctrina nõ studuerit: nec sit ꝓm eaꝫ operatus. In pluribus enim medicorum cõsilio nõ indigebit atqꝫ erratiũ p eas cognoscet errorẽ: ⁊ perfectiõem necnon diminuti diminutionẽ: hec tam paucis comprehendemus verbis ⁊ distincte ac compendiose: quẽadmodum in alijs ptibus huius libri peregrin⁹: et dimittem⁹ valde subtilia ⁊ profunda: huius doctrine perscrutari. Hoc enim indiget: qui multa vult inuestigare. Ad ꝗ vero perficiendum diuino iuuabimur auxilio.

¶ De febre ephimera. Cap̃. ij.

b **Ec febris** nõ habet periodos. sed est vni⁹ periodus tantũ. Cuius ppria significatio est q̃ neqꝫ cum rigore neqꝫ horripilatõe incipit: ⁊ quod anteq̃ accedat precedat eã causa diuersa ab eo ꝓm q̃ currit cõsuetudo: sicut supfluus labor: aut ira: aut angustia: aut sollicitudo: aut vini puri vel multi potatio: aut qꝫ diu stetit ad solem: aut sub aere frigido: aut in aqua frigidissima: aut quia calidum apostema quod accidit ppter casum vel pcussionẽ in corpe precessit: aut fit ppter dolorem qui in aliquibus cõtingit membris: aut ppter repletionẽ ciborum multi nutrimẽti: aut crossorum opilantium: aut vehemẽtis caliditatis: aut ppter forte fastidium vel ppter frequẽtem ventris fluxum ⁊ vehementem: aut propter multã morã in balneo: aut qꝫ balniauit se in aqua inconueniẽti: vt sunt aque naturaliter calide: aut quia nõ balneauit se vt cõsueuerat: aut qꝫ medicinas calidas sumpsit: vel quia multũ comedit: aut propter coriçam ⁊ reumatismũ: aut qꝫ diu a comestione abstinuit.

¶ Vrina quoqꝫ in hac egritudine: neqꝫ in colore: neqꝫ ꝗꝫ substantiam: neqꝫ ꝓm odorem multũ mutatur ab hoc qd̃ consueuerat. ¶ Calor etiã cum corpus egri tangitur: neqꝫ supfluus: neqꝫ mordicatiuus sentitur. ¶ Cum autẽ egritudo minui incipit sudoris pronenit multitudo: aut si nõ aliud cutis saltẽ humectatio aut resudatio: deinde sedat perfecte. ¶ In hac ꝑterea febre: neqꝫ multus est timor: neqꝫ est mala. Quandoqꝫ tamẽ in alias malas transit febres cum ⁊ ipsius regimine ⁊ curatione error contingit.

¶ Cum ergo aliquis hanc febrẽ causa laboris ĩcurrit: oportet vt cuꝫ minui febris eius ceperit eger balneũ ingrediatur: ⁊ in domo media sedeat iuxta porta: per quã reditur ad domũ primã que ante facie ipsius aperienda est. Ad vltimum quoqꝫ locus sit talis in quo delectet ⁊ ne vllo modo sudet si possibile est: neqꝫ inflammet: neqꝫ estuet: neqꝫ cogatur anhelare vehemẽter. Sit autẽ locus talis ĩ quo ipsum diu morari fit possibile vbi ⁊ semicupium tepidaꝫ continens aquã in qua delectetur ingrediatur. ¶ Corpori vero ipsius aque tepide multitudo supperfundatur: ⁊ p̃ matur molliter: deinde corpus ipsius abstergatur: et ex oleo violato tepefacto inungatur: ⁊ maxima sollicitudo adhibeat p̃ cipue circa iũcturas ⁊ colli spõdiles ⁊ dorsi.

¶ Postq̃ autẽ hoc aliquibus horis factũ fuerit: iterum in aquã tepidam mittendus est: ex ea sup ipsuꝫ aliqua hora fundendum: deinde redeundũ est ad inungendũ. Longitudo quoqꝫ fundendi aquam super eum ⁊ inungendi ex oleo ⁊ breuitas fint ꝓm laboris vehementiã ac ipsius debilitatem. ¶ Post hoc vero egrediat balneũ: ⁊ nutriatur

ex oleribus ⁊ fructibus recentibus ⁊ carne pullina ⁊ edina ⁊ piscibus que vocant eçie ⁊ ipsi sũt bonie: ⁊ abstineat a cibis calefacientibus. ¶ Et si nõ consueuit vinum bibere sumat in potu iulep factuz de çucharo taberçet ⁊ aqua rosata. Si autẽ solitus fuerit bibere vinũ: sumat ex eo minus solito: qõ tamẽ plus solito fit mixtum aqua. ¶ Lect⁹ quoqz eius mollior fit q̃z prius: ⁊ plus solito dormiat. Et si post aliquid de vestijs laboris ⁊ lassitudinis superfuerit: ad balneũ vt diximus ⁊ totum regimen redeunduz ẽ: donec se habet vt solebat.

Si autem hec febris causa vigiliarũ aut multe solicitudinis contingat eger postq̃z ipsa minui inceperit balneum ingrediat ⁊ sit in loco balnei. s. qualẽ supra diximus: nec cibetur oino: sed aqua tepida proprie sup dorsum ipsius fundatur: ⁊ nutriatur ex cibis similibus his quos predixim⁹ vt vinũ si bibere cõsueuit: mensurate sumat: ⁊ remoueatur ab hmõi solicitudine interpositõne verborũ ⁊ alicuius iocunditatis. atqz alicuius ludicri. Oleum quoqz violatum olfaciat et dormiat in locis suauiter redolentib⁹ ⁊ in strato molli.

Quod ex multa tristicia: aut ex multa ira fiat hec febris balneũ cũ minui ceperit ingrediatur: et intret semicupiũ aquã cõtinẽs calidam in qua delectet et aqua etiã sup ipsum in domo balnei existentẽ copiose fundatur. ¶ Ipse preterea in loco balnei moretur vbi neq̃z a vento neqz a frigore tangatur aut moretur in prima domo balnei in qua tamdiu sit donec cutis moll escat ⁊ rubeat parũ: deinde aquã frigidam subito ingrediat: ⁊ ab ea citissime egrediat. Cũqz egressus fuerit: aqua rosata ipsius capitu superfundat: ⁊ pectus ex sandal ⁊ aqua rosata ⁊ camphora liniatur: ⁊ in potu granati muçi succum sumat ⁊ ei fil'es potus: aut rob qõ fit de ribes: ⁊ macianoꝝ acetosorũ ⁊ acetositatis citri: ⁊ nutriatur ex oleribus frigidis ⁊ aceto: ⁊ ex oleo confecto cũ çucharo: ⁊ ex oleo amigdalino. A vino aũt oino abstineat: nisi maximũ inde cõsequat nocumẽtũ. Qõ si inde cõsequat cũ succo granati misceat ⁊ sup niue infrigidet: ⁊ ex aqua frigida multũ bibat: ⁊ cũ biberit vinũ: granata acetosa in aqua frigida ablata comedat deinde aqua rosata sup ipsum rozet: ⁊ ingeniet qualr eius ira q̃tumcũqz possibile fuerit sedet.

Cum autem hec febris ex multi vini potatione superuenerit: aut fortis et puri. Egro aliquid de potibus quos nominauim⁹ simplices s. absqz alterius rei commixtione dandi sũt cũ aqua frigidissima mixti ex quib⁹ nõ impetuose sed paulatim bibat. Cũqz febris sedata fuerit balneũ ingrediat in quo moram faciat in domo temperata stando sicut ostendim⁹: ⁊ multa aqua sup ipius caput fundat. ¶ Et nutriatur ex tapsil adesia citrina infrigidatis ⁊ his similibus ex reb⁹ frigidis mixti cũ succo ḡnatoꝝ: ⁊ succo ribes: ⁊ vue acerbe ⁊ succo ⁊ ex piscib⁹ qui vocant açie coctis cũ aceto ⁊ olfaciat oleũ violatũ: ⁊ dormiat diu. Cumqz expergefactus fuerit: balneum iterũ ingrediatur: ⁊ ad predictũ redeat regimẽ. A vino autem omnino abstineat: ⁊ in potu rob de fructibus sumat. Si autẽ in capite fuerit grauitas: ⁊ in oculis rubedo ⁊ extensio: sanguis extrahat cũ flebotomia ⁊ vẽtosis. Eiusqz regimen totum fit vt diximus. Venter quoqz ex succo fructuum soluatur.

Cum vero aliquis hanc febrem incurrit ex multo motu: aut deambulatõe nimia sub sole: aque rosate pars vna sumat: ⁊ olei rosei pars media et aceti ptis vnius quarta. ⁊ in ampullã vitreã mittãtur: ⁊ concutiant donec inspissent: ⁊ ex eis in niue infrigidatis super ipius sinciput paulatim fundat. Panis quoqz eis infusus in niue infrigidetur. ⁊ a principio accessionis vsqz ad quietez capiti supponat. ¶ Postq̃z vero quieuerit febris eger balneũ ingrediatur: ⁊ sit in loco tpato vt diximus: vbi aqua tepida sup totũ corpus ipius: ⁊ precipue sup caput fundat. In potu autẽ sumat frumentum fractũ coctum in aqua: qõ tamẽ prius sit multotiẽs ablutum cuz aqua calida: cui postq̃z coctum fuerit multa aqua in niue infrigidata admisceatur ex qua eger vsqz ad satitatez sumat: cũqz febris cessauerit: ex cibis q̃s p̃diximus natriat.

Cum autem aliquis hãc patiẽ febrem eo q̃ sb̃ frigido aere longã fecit moram: totũ corpus eius a principio febris vsqzquo sed et sepe fricandus est. nõ tamẽ duriter. Cumqz febris cassat domũ calidam balnei ingrediat in qua moram faciat donec sudor egrediatur. Postq̃z autẽ sudor egressus fuerit: corpus ex oleo tepido cũ fricatione inungatur: donec sudoris multitudo egrediat: deinde ex aqua calida locus abstergat. et indutus egrediat: ⁊ eousqz dormiat donec iterꝝ sudet. Post hec in comestione cibos sumat subtiles ex quibus qõ leue ẽ. i. parũ comedat: ⁊ cũ mẽsura sumat. Vinum vero forte bibat: ⁊ si ex febre ⁊ fractione aliquid redierit ad balneũ ⁊ ad totũ regimẽ qõ prediximus redeundũ est.

Si quis vero hunc febrẽ propter aquas naturaliter calidas patiat: si fuerint aque ille tales ex admixtiõe açegi: aut salis: aut ferri: aut aliarum rerum que corporis superficiem exasperare et cõtrahendo rugare cõsueuerũt: eodem est regẽdus regimine quo is q̃ hanc incurrit ex frigore. Oportet tũ vt locus balnei in quo hic in domo calida moram fit temperatus: ante portã suã: ⁊ sit porta sede dom⁹ coram facie ipsius aperta: ⁊ aqua calida sup ip̃m fundat: ⁊ in eã ingrediat ⁊ inungatur cũ oleo. ⁊ iteret effusio aque calide ⁊ introit⁹ in eã: ⁊ fricetur multũ vicissim donec pori aperiant ⁊ corpus tumescat ⁊ febris sedet: ⁊ corpus rubeũ fiat. Qõ post q̃z factũ fuerit egrediat. ⁊ indumẽtis suis indut⁹ dormiat deinde ex his que prediximus nutriat.

Cum autem aliquis hanc febrem incurrit ex comestione calidorũ ciborum: oportet vt postq̃z febris quieuerit. ex aqua ordei multũ bibat. ¶ Cuius nutricatõ sit post febris sedationẽ cibus cũ aceto cõditus in quo nõ est caro. Et est ingeniandũ qualiter eius vẽter solui possit ex prunis ⁊ tamarindis: ⁊ çucharo tabarçet: syrupum quoqz acetosum simplicem de çucharo bibat: ⁊ comedat granata muça ⁊ acetosa: ⁊ oia alia poma his similia. Ab omnibus vero cibis q̃ corpus calefaciũt abstineat: febris enĩ hec proprie: ⁊ illa que ex fortis vini potatione accidit vtreqz in putridam cito mutantur febrem.

Cum vero aliquis hac febre laborat: eo q̃ plus solito comedit: aut cibum multũ nutrientẽ: aut crossioris nutrimenti sumpsit: quia hec species ephimere plerũqz adeo p̃ multos dies fit mansiua vt sinochus esse videatur: nõ est expectandum donec febris a corpe recedat: immo venter egri ilico ex succo frucuũ sicut nominauim⁹ ẽ soluendus ⁊ syrupus acetosus est sumẽdus: ⁊ ex ptisana tantũmodo nutriendus. ¶ Sed postq̃z febris alleuiari videtur aliquãtulũ eger in balneũ est mittendus: in quo nõ longam faciat moram: ⁊ sit in aqua tepida ⁊ ex ea sup ipsũ fundatur: cuius etiã corpus ex sulphure diu fricari cõuenit. deinde ex aqua lotus egrediat. ⁊ sic ad suũ redeat regimẽ ad ventris. s. solutionẽ ex succo fructuũ ⁊ ad syrupũ acetosũ in potu sumẽdũ. ⁊ ad nutriendum ex aqua ordei: cumqz febris parũ alleuiari ceperit balneum iterũ ingrediatur in quo longiorẽ q̃z prius faciat moram: ⁊ plus balneetur ꝓ q̃ febris diminui visa fuerit. ¶ In principio tũ huius febris absqz magna cautela balneũ minime ingredi debet. Obseruandum est enĩ ne in eo laborẽ patiatur et ne corpus calefiat. ¶ Qõ si cõtingat ip̃m in balneo horripilationẽ pati: ilico ẽ extrahendus: qõ etiã in omnibus q̃ bus post febrẽ ephimerã in balneo hmõi accidit horripilatio est obseruandũ: hoc nãqz accidẽs nõ eam ephimerã pati: sed putridã portẽdit. ¶ Ex his autẽ p q̃ singulatim ⁊ absqz vlla ambiguitate febris cognosci põt ephimera cũ alijs significationib⁹ quas prediximus: est vt egro cuz se balniauerit: nõ supueniat horripilatio. Cum enim

hec species ephimere cognita fuerit: ⁊ venter solutus: ⁊ vrina prouocata: ⁊ nutricatio subtiliata fuerit: ⁊ ordo intrandi balneũ ⁊ balneandi ꝓm febris diminutiões obseruatus fuerit adeo bene sanabit: q̃ in febre putrefactiõis minime transibit. Si autẽ in regimine error acciderit in febrem mutabitur putridam: que erit acuta: ⁊ sinocham. s. conclusam.

Si quis vero hãc patit' febrẽ q̃ ⁊ in comestiõe vna alqd comedit ex qu o grauare ceperit: si grauitas in superiorib⁹ sentit ventris: euomat illõ: aut supponatur collirũ: si in inferioribus sentit grauamen. Cũ q̃ passio minui ceperit. balneet. ⁊ somn⁹ augmẽtetur: ⁊ nutricatio subtilet. ⁊ p aliquot dies a labore abstineat et ex aliquibus cibis qui vẽtrẽ parũ soluũt moueat. De his quos in hoc nominauim⁹ libro: vbi de sanitatis custodia tractauim⁹

Qui autem hanc incurrit febrẽ cã apostematis qõ in aliquib⁹ fieri cõtingat mẽbris ex pte cõtraria minuend⁹ ẽ ⁊ apostema illõ infrigidãdũ quemadmodum in capitulo de calido apostemate ostendimus. Balneus nullo modo ingrediatur: neq̃ bibat vinum: donec apostema illud sedetur et eius igneitas reprimatur. Venter vero soluatur et calor extinguatur sicut docuimus et cibis infrigidãtibus nutriatur.

Cum aũt aliquis hac febre laborat causa doloris qui in qnibusdam contingit membris: que sit causa doloris considerandum est. Si enim ẽ apostema calidum aut crossa ventositas: aut humor mordicatiuus. Aut quia multum comedit: aut siccitas magna que loco dominatur: aut complexio mala calida: aut frigida simplex: aut cum materia ad ipsam causam remouẽdam est omnino intendendum quemadmodum in capitulo de causis dolorum ⁊ earum curis docuimus. Febris enim ilico sedabitur cum causa remota fuerit. Cumq̃ febris quieuerit: eger leuiter balneetur: et ex cibis quorũ fecimus mentionem nutriatur.

Qui vero hanc incurrit febrẽ: quia balnei vsũ vt consueuerat pretermisit: in balneum mittendus ẽ: donec febris reprimatur: vbi multitudo dulcis aque tepide super eum fundenda est. Ipse quoq̃ ex furfure ⁊ semine melonum et pauco nitro diu est fricandus: deinde egrediatur: ⁊ ex cibis extinguentibus nutriatur: ⁊ vinũ alũ et clarum bibat valde temperatum. In mane quoq̃ iterum ad balneum eat: deinde ab eo egrediatur ⁊ sic ad cõsueta redeat.

Qui autem hac laborat febre: quia multaꝫ famẽ aut sitim passus est: si cum sola dolorositas et lassitudo ⁊ fractio eũ inuaserit anteq̃ febris in eo sit confirmata inueniatur: triticum fractum multa aq̃ ablutum ⁊ coctum ⁊ in niue infrigidatum: dandum est: et çucharum tabarçet. Si autem non inuenit nisi postq̃ febris in eo inflammata fuerit: precipiendum est ei sepe ex aqua frigida paulatim bibere: donec febris reprimatur: deinde per aliquantulum temporis: in aquam tepidã est mittendus: et aqua super eum fundenda frigiditate cui⁹ non ledatur: postea ptisanam bibat: et ex cibus humectantibus nutriatur: ⁊ a labore abstineat donec sanitati restituatur.

Cum vero aliquis hanc patitur febrẽ ex coriça que ei accidit flebotomandus est licet paruum a precedenti minutione intercesserit spacium: aut etiam flebotomiam pati nõ poterit cum ventosis sanguis extrahatur ⁊ a carne ⁊ si vino abstineat: ⁊ aquam ordei bibat: ⁊ venter ex his que in capitulo de coriça nominauimus soluatur. Pectus quoq̃ eius mollificetur ⁊ tussis sicut ibi docuimus sedetur. Cũq̃ ad salutem puenerit reumatismus digestus fuerit. ⁊ tussis sedata: et febris quieuerit: in balneum est mittendus: et ordinatim ad consueta paulatim reducendus: huiusmodi autem febris cura non est negligenda. Ex ea enim pleruq̃ puenitur ad pleuresim vel ad periplemoniam.

Sed quis hactenetur febre pter fastidium. he enim febres cum ructus fuerint fumosi ⁊ fetidi inuadere solent: ⁊ vix accidunt cum acetosi fuerint. si venter postea solutus fuerit per se alia nõ indiget cura: nisi vt parum aque calide sorbendo trajciat: et balneetur: ⁊ ex cibis infrigidantibus qui neq̃ cito corrumpantur: neq̃ conuertãtur nutriatur: sicut sut ea que ex succo vue acerbe et sumach. ⁊ granis granati: ⁊ his similib⁹ preparantur. Potus quoq̃ bibat que his inueniuntur similes. A labore autem ⁊ statione ad solem. ⁊ coitu abstineat. Qõ si venter pse non solutus fuerit ex medicinis quas in capitulo de custodia sanitatis nominauimus soluẽd⁹ ẽ.

Si autem hec febris superuenerit alicui in cuius stomacho aliquid cõtineatur: qõ euomi possit: ex aqua calida sorbeat. et cuꝫ ea ipsum euomat Et si grauitas in inferioribus ventris partibus sentitur. collirium alipõ supponatur. Cumq̃ vẽter prout oportet mũdificat⁹ fuerit: ⁊ cũ h̃ neq̃ ruct⁹ fumos⁹ neq̃ gũitas neq̃ mordicatio in ventre sentitur: neq̃ nausea: balneand⁹ est eger. ⁊ nutriendus. et regendus eo regimine qõ prediximus.

¶ Is quoq̃ cui hec febris accidit causa frequenter astellãdi: ex his que in suo nominauimus capitulo curand⁹ erit. Cumq̃ ipsius febris repressa fuerit: in balneũ mittend⁹ erit. ⁊ ex rebus quas in hoc libro nominauimus nutriendus. ¶ Sunt preterea ex hominibus quidam qui cum cibos multi nutrimenti frequenter comedunt. vt sunt carnes graues crosse: et pulses valde spisse. ⁊ frumentuꝫ coctum: ⁊ vinum crossum: hanc incurrunt febrẽ. Quapropter hi a crossorum ciborum assiduatione abstinere debent. et ex carne hedina ⁊ pullina nutriendi. ⁊ syrupum acetosum bibere debent. ⁊ de vino sumere debent: qõ iã peruenerit ad subtilitatem. ⁊ claritatem. et in profunduꝫ penetrare potest. Is quoq̃ qui a predictis leditur: ante comestionem vti exercitio debet: ⁊ ventris solutionem ⁊ flebotomiam assiduare. Si enim nihil negligens affuerit. egritudines incurret acutas ⁊ pessimas.

¶ Sunt etiã ex hominibus alijs qui cum laborem aut vigilias patiuntur. aut eorum tardatur comestio. aut ex cibis subtilibus. aut siccis nutriuntur ad febrem deueniũt. Quapropter huiusmodi hominuꝫ genus ab his rebus abstinendum est. Cumq̃ febris eos inuaserit succurrendum est cito cum eis que corpus humectant. Ex hoc ẽ si neglectum fuerit. ad ethicam deuenient.

¶ De febre ethica. Cap. iij

Cum febris tribus diebus aut amplius p manserit. neq̃ se mouerit. neq̃ calor eius. neq̃ inflammatio vehemens fuerit neq̃ accidentia que febres acutas comitari consueuerũt cum ea affuerint vt est pulsus magnitudo ⁊ caliditatis. et inquietudinis vehementia. ⁊ anxietas. ⁊ lingue siccitas. atq̃ eius nigredo: ipsa tamen sic vno modo perseuerauerit. neq̃ potest in ea deprehendi dimissio aliqua: neq̃ paroxismus. preter hec etiam ipsa inuenitur quieta. ⁊ quasi tepida: tunc ethica adesse creditur.

¶ Est itaq̃ ipius veritas sic experiẽda. Egro vt in diuersis comedat horis. est precipiendum. Qõ si inuentus fuerit semper post comestionem a febre magis infestari ethicam proculdubio esse pnunciandum est. Qõ si cum hoc etiam facies eius tam exteruata esse videatur. ⁊ oculi cõcaui ⁊ caro imminuta atq̃ cutis deficcata fuerit ethica tã non est in eo in principio. immo in ipso confirmata est. ⁊ operata. ⁊ diu est ex quo ipm inuasit. hec autem febris in principio sui cum nondum. scilicet ad ariditatem perue

Nõ optima e ... ad ... ethic ... q̃ sanc finalis est ...

Nõ. ad cognosc ... Secũdũ ipsũ et ...

nit curabilis est: Ptisis itaq; signa cognoscenda sunt vt dum aliquis de egri sanitate confidit ad eam curandam properet.

¶ Dicemus igitur q; cuius quidem ethica in ptisim transit: tempora vehementer plana fiunt: ⁊ oculi concauant: et nares subtiliãtur: ⁊ fiunt tornatiles: ⁊ aures minorantur ⁊ earum corpus subtiliatur: faciei quoq; ac frontis tẽditur cutis: ac si esset corium qõ super ossa faciei deficcatum foret: et totum corpus similiter a carne nudum existit.

¶ Collum preterea tenue fit. ⁊ epiglotis foris prominet. Cumq; pectoris ossa tactu aut visu considerata fuerint: vnumquodq; eorum cum suis extremitatibus notari poterit. ⁊ postremo corpus non videtur nisi corium ⁊ ossa.

¶ Eiusq; vox ex illis auditur ⁊ debilis. ⁊ virtus oino destructa videtur. ⁊ pulsus subtilis: ⁊ debilis. ⁊ cum hoc etiam durus.

¶ Horde quoq; manifeste apparẽt quia caro dissoluta ẽ et vene similiter. ⁊ cum hoc a sanguine vacue neq; earũ concauitas magna rei capax existit.

¶ Pulchritudo quoq; atq; claritas ab ipsius corpore oino recesserunt: ⁊ cutis deficcata est: et cuti existentis in senio similis facta est.

¶ Venter etiam eius attenuatur ⁊ debilitatur donec videatur ac si costis adhereat: ⁊ qõ nihil in se contineat.

¶ Mirach preterea ventris in tantum subtiliatur: vt nõ videatur esse nisi solũmodo corium. et preter hoc spasmatur ⁊ deficcatur.

¶ Ossa quoq; raschete: ⁊ pectinis manuum plerũq; apparent ⁊ vngues curuantur.

¶ Eum vero capilli cadunt alicui: ⁊ vẽter soluitur: mors ei propinqua est.

¶ Cũq; corpus ad hũc diminutionis ⁊ debilitatis venerit terminũ nunq̃ sanari poterit: neq; meliorari. Sed dum carnis ⁊ sanguinis pulchritudinis ac virtutis reliquie in eo inuenium: ⁊ qõ ex predictis significatiõibus apparuit neq; vehemẽs est. neq; confirmatũ: sanari põt: ⁊ ad suam redire dispositionẽ si ei vt oportet subueniatur.

¶ Cum autem nõ fuerit multa debilitas neq; multa macies: neq; longum intercesserit spacium ex quo pati ceperit nec etiã ex signis ethice aliud apparuit: nisi quia febris lenta adest que iam per aliquos perseuerauerit dies. ⁊ postea parũ siccitas ⁊ macies inceperit: huiusmodi patiens leuiter ⁊ cito sanitati restituetur: si deus voluerit.

¶ Hac igitur febre laborantis in primis aqua ordei danda est: ⁊ postq̃ ipa de stomacho descenderit: ex piscib⁹ qui eçie vocantur: sup prunas assatis aut in veru nutriend⁹ est. ⁊ ex oleribus frigidis ⁊ humidis ⁊ portulaca: ⁊ moluchia: ⁊ lactuca ⁊ cucurbita: ⁊ cucumeres: ⁊ citrulli: hic q̃q; quotidie anteq̃ comedat balneũ ingredi debet. vbi in loco moretur in quo a calore ledi non possit ⁊ in aquã tepidam: p aliquod spaciũ similiter mittẽdus est deinde ex oleo vio. inunguendus.

¶ Domus vero in qua moratur talis sit. Cuius aer frigid⁹ sit ⁊ humid⁹: ipsiusq; paulimẽtũ ex rebus viridibus q̃ frigide sint ⁊ humide sit stratum.

¶ Pãni quoq; aqua ro. infusi in niue infrigidata in qua cãphora ⁊ sandali dissoluti sint: pectori superponantur. Qõ tamen fieri conuenit cum stomachus alleuiat⁹ fuerit. ⁊ cibus ab eo descenderit: ⁊ etiã anteq̃ comedat. Cũq; predicti tepefacti fuerint: panni mutandi sunt. Qõ tã diu fieri conuenit: donec frigiditatem sentiat eger iam ad multam sui corporis pfunditatem peuenisse. Qõ si ppter huiusmodi curam supueniat ei prius horripilatio: ⁊ postea accidat ei caliditas: tepefiant parum ⁊ postea pectori superponantur: neq; remoueãtur: nisi cum deficcati fuerint aut multum calefacti.

¶ Oleum preterea vio. ⁊ oleum de seminibus cucurbitarum in potu danda sunt: ⁊ lectus soluto mollior fiat: ⁊ q̃ tum plus poterit: longo tempore dormiat. A vigiliis autem atq; cogitatione ⁊ a motu ⁊ coitu ⁊ a statiõe in locis calidis ⁊ fric. ⁊ fame abstineat. Si autẽ cũ hac febre fuerit nocumẽtũ: ⁊ acuitas atq; calor trocisci de cãphora quotidie in matutinalibus horis in potu tribuant. Cũ autem sol ortus fuerit: aquã ordei bibat.

¶ Alque vero quã in nocte bibitur⁹ est: iulep cum mucillagine psilij admisceatur: neq; cessandum est: immo importune instandum in pectoris infrigidatione. Unde ex frigidis epithimatibus: ⁊ ex oleribⁿ instanter epithimãdũ.

¶ Cibaria vero nõ semel sunt tribuenda: sed ad multas vices partienda: ⁊ precipue si estas fuerit. Ex quibus eger non tantum semper sumere debet q̃tum est ei necessarium: et sibi caueat ne semel tantum comedat q̃tum id est quo eget.

¶ Ex aqua quoq; frigida paulatim in potu sumat: neq; famen aut sitim vllo modo patiatur. ⁊ ab omnib⁹ que calefaciunt ⁊ defic. oino seperetur.

¶ Cum autem ethica iam meliorata fuerit: ⁊ obfuscatio ac carnis diminutio manifeste apparuerint. verũtamen ad terminũ fm quẽ ipsam diximus esse insanabilem nõdum pernenit: ea labor ans eodem indiget regimie quo ⁊ predict⁹. Oportet tũ vt sup eũ fiat assiduatio. ⁊ perseueratio et frequentatio ⁊ perueniatur cum eo ad vltimũ: ⁊ mittatur in balneum ⁊ in tinam bis aut ter in die: nisi in tali disponat manere loco in quo caliditas nullo modo eum ledere possit: neq; horripilatio inuadere. Nos enim neq̃q̃ voluimus ip̃m intrare balneum: nisi cũ semicupium inuenire non possumus neq; aquam super eum fundere vbi horripilatio eũ inuadat. Sudare autem ⁊ aerem attrahere calidum omni re ei deterior existit.

¶ Hanc itaq; patiens febrem in balneum mittatur ⁊ semicupium postq̃ duarum horarum spacium preterierit: ex quo aquam ordei in potu sumpsit: ⁊ cũ de semicupio egrediatur ex oleo violato inungatur.

¶ Cumq; venter ab aqua ordei alleuiatus fuerit: neq; in ructu sapor vllus remanserit iterum ad balneum ducat. ita tamen vt in eundo minime laboret: deide mittatur in semicupium: et de aqua tepida tamdiu super eum fundatur donec ipsius corpus incrassetur: ⁊ parumper rubere incipiat. Postea vero in aquam frigidam semel submergatur. A cuius tamen frigiditate non ledatur: deinde ipsius corpus ex oleo violax ⁊ ei similibus oleis inungatur.

¶ Vsus preterea regendi ipsum in balneum: incrementum recipiat.

¶ Cumq; ab eo egressus fuerit: ex eis que diximus et fm mensuram quam diximus: cibetur: ⁊ taceat in domibus trãquillis humidis bene olentibus: in quibus sit aeris paucitas. Ante ipsum vero panni frigida infusi aqua: et parapsides magne ex ea plene ponantur aut lacune fiant coram eo.

¶ Folia quoq; vitis et salicis: atq; rosarum ⁊ violarum: et susibium ⁊ his similium coram eo sternantur. In tempore vero hiemis non fit in eius mansione ignis: neq; fum⁹ sed frigidum attrahat aerem. hec enim maior eius existit cura. Quia propter hoc ita cõseruatur: qõ nõ oportet eum emplastra ⁊ epithimata frigida que prediximus exteri⁹ ad cordis confortationem apponere.

¶ Ex pãnis quoq; calidis ⁊ in pondere leuibus cooperitur corpus ⁊ precipue caput ne coriza aut catharr⁹ ei supueniat ⁊ extremitates leuiter comprimantur: patiens q̃q; oleum de cucurbitis cum oleo menufarino conditum: olfaciat ⁊ dormiat diu.

¶ Qõ si magnum diei superfuerit spacium: voluerit q; iterum anteq̃ cenet tinã ingredi faciat: quia cõferret ei. Et si non comedat ⁊ ante comestionem nõ ingrediatur balneum: ⁊ dormiat diu.

¶ Si autem siccitas ⁊ macies iam vehementer eum occu-

pauerunt:lac caprinum super ipsius corpus mulgeatur: ex eo liniatur. Itq; aque que est in semicupio ex ipso aliquid admisceatur. Cumq; de semicupio egressus fuerit: ex oleo violato aut de cucurbita: aut de nenufare inungatur. Si vero neq; caliditas neq; acuitas fortiter fuerit vinum album ⁊ subtile: qd̃ tã aque frigide habeat admixtũ vt sapor vini abscondatur: bibat.

¶ Sed si acuitas fuerit manifeste: iulep de çucharo cum aqua frigida in potu ei tribuatur. ⁊ ne venter eius soluatur. sũmopere est cauendum. ad cuius constrictionem si solui ceperit: est festinandum.

¶ Huic preterea plerumq; si calor fuerit fortis: confert lac vaccarum iuuenilis etatis de quo butirum vehementer extractum est si fuerit acetosum ⁊ aqua ordei in potu est tribuenda. Et si venter solutus fuerit ipsam cum tortellis sumat. Et est necesse cum hoc quod diximus: vt ad infrigidationem ⁊ caloris extinctionem studium impendat.

¶ Cum autem huius vrina fuerit oleagina aut in eius superficie petala apparuerint vnctuosa: aut frusta carnis fitis similia aut aliquid simile furfuri in vltimo in huius regimine est insistendum.

¶ Sed si quis hac laborans egritudine corpus habuerit vehementer siccum ⁊ vehementer macrum: neq; fortis calor in eo fuerit: lac calidum ita vt ab vberibus extractum fuerit si in potu sumatur: aut cum eo micas panis comederit: conferret ei.

¶ Omni vero lacte ad hoc asininus melius existit. Et post ipsum est caprinum. In lacte vero recente duo sunt obseruanda: ne scilicet in caseitatem transeat: ⁊ ne conuertatur. Lac autem quod prediximus cum in stomacho fuerit: non transit in caseitatem: nisi raro. Qd̃ etiã nunq̃ in caseitatem mutabitur: si parum çucheri ei misceatur.

¶ Cum autem a lactis conuersione quis egrum custodire voluerit: eius dispositionem in caliditate quotidie tangẽdo consideret: ⁊ qualiter aerem attrahat: attendat: eiusq; pulsum inspiciat: ⁊ vrinam: atq; sitis ipsius quantitatem. Si enim inuenerit hec omnia maiora q̃ prius essent anteq̃ lac biberet: ⁊ vehementer augmentata fore: a lacte predicto erit abstinendum: ⁊ lac acetosum absq; butiro: aut aqua ordei in potu erunt tribuenda: ⁊ trocisci de spodio. ⁊ his similia.

¶ Venter quoq; si strictus fuerit cuꝫ apoçimate: aqua prunorum ⁊ terentabin erit soluendus. Qd̃ eousq; fieri conuenit: donec predicta remoueantur accidẽtia. Post quorum remotionem: ad lac redire est ei precipiendum: hec est eorum summa que ethicam patientibus adhiberi conueniunt.

¶ Cum autem aliqui ethica laborantes ad hoc deuenerit vt ossa rascete ⁊ pectinis manifesta appareant: ⁊ pulsus deficiat: ⁊ mirach ventris costis abhereat: omniaq; eorum ossa manifesta videantur ⁊ subtilia: non est in eis laborandum vt ad sanitatem perueniant: sed vt quoquo modo sustententur. Qd̃ fit ex nutrientibus que velociter penetrant: ⁊ ex bonis odoribus.

¶ Caro quoq; pullina sumenda est ⁊ in parua frusta incidenda ⁊ succus ab ea paucum salem habente extrahẽdus quemadmodum ab alia carne succus extrahi consueuit: aut fiat hoc ex carne rubea que in collo edi reperitur. Deinde huic succo parum de succo pomorum: aut citoniorum: ⁊ parum vini admisceantur aut tortella bene trita ei admisceatur: ⁊ sic bibatur: aut sorbeatur.

¶ Camisias preterea tinctas induant que ex sandalis: aut musco: si non capitis dolorẽ fecerint: sint ifecte: fumigiũ quoq; ante eos fiat ex xiloaloe: ⁊ nere ⁊ ante eos. ⁊ in eorum circuitu ponantur odorifera ⁊ confectiones odorifera. ⁊ aqua rosata super eos roretur ⁊ olfaciant cibos odores habentes desiderabiles: sicut est cibus qui fit de carne epatis ⁊ pulmonis minutim incisa: ⁊ postea in frixorio cum ouis ⁊ croco ⁊ aceto cocta ⁊ intestina ex carne frustatim incisa plena ⁊ cusabegi: pulli quoq; assandi sunt: ⁊ coram ipsorum facie scindendi: ex quorum pectore carnem masticando succum solum trahiciant carnem autem pijciant si multum fuerint debiles.

¶ Q; si quis ex his aliquantulum fortior fuerit: pulli cum aqua ⁊ sale coquantur: quorum pectora postea contusa cum iure exprimantur: quorum succus cum coriandro et pauco cinamomo conditus ⁊ vinum atq; tortellas habẽs admixta in potu tribuatur.

¶ Vnus autez ex veteribus medicis retulit: se vidisse vnũ virum: ⁊ multos pueros: qui postq̃ ad ethicam ad hanc deuenerant dispositionem: sanati fuerant. Ego tamen nunq̃ hoc vidi: neq; credo verus fore ⁊ precipue postq̃ puerilem transierit etatem.

¶ Trocisci de camphora qui cum sint cordis: epatis ac pectoris infrigidatiui ethice que est cum ardore conferunt. ℞. rosarum rubearum. ʒ. x. spodij albi quod sit magnum frustum: seminis cucumeris. amborum ana. ʒ. v. seminis lactucarum. ʒ. ix. seminis portulace. ʒ. vj. seminis endiuie. ʒ. ij. seminis dulcis cucurbite. ʒ. vj. terentabin. ʒ. x. camphore. ʒ. s. Ex his omnibus cum mucillagine psilij confectis informentur trocisci: quorum quisq; duas ponderet dragmas.

¶ Q; si venter solutus fuerit: ex istis alijs trociscis de spodio qui sunt constrictiui detur. ℞. puluis rosarum rubearum spodij: amborum ana. ʒ. v. boli armeni: gummi arabici. amborum ana. ʒ. ij. succi berberis: succi sumach: amborum ana. ʒ. iij. balaustie. ʒ. j. ⁊ ʒ. s. seminis coriãdri in aceto infusi ⁊ postea torrefacti. ʒ. ij. seminis acetose excorticati. ʒ. iij. fiant trocisci: quorum quisq; duas ponderet. ʒ. ex quibus vnus in mane: ⁊ alius post solis occasum cuꝫ rob simplici de citonijs: aut de granatis aut de ribes sumatur

¶ De febre que duobus diebus inuadit ⁊ vnum intermittit ⁊ vocatur tertiana. Capitulum. iiij.

h **Huius febris principiũ** cũ forti accidit rigore ⁊ pauco frigore sicut est dispositio pedis cum obstupescit: sed non prolongatur diu sicut frigoris spacium prolongatur: sed corpus cito calefacit adeo vehementer: vt si corpus egri tangatur: manus mordicationem sentiat caloris accidit autem plerumq; vt eger in tempore vehementie caloris huius febris ⁊ in eius fine: inaniter loquatur ⁊ precipue si calide fuerit complexionis. Plerumq; etiam ex ea accidit nausea: ⁊ estuatio: et vomitus colere rubee.

¶ Venter quoq; quandoq; soluitur: et egreditur colera citrina.

¶ Pulsus vero in statu huius febris inuenitur magnus ⁊ velox: ⁊ feequens: sed tamen equalis.

¶ Vrina quoq; in colore est ignea: sed ꝑm substantiam nõ est spissa: habet tamen fetorem ⁊ odorem maluꝫ ex putrefactione. Vrina tertian

¶ Hec autem febris sepius euenit complexionem habentibus calidam ⁊ siccam: ⁊ qui multum perpessi fuerunt laborem ⁊ vigilias ⁊ ieiunium: ⁊ ex cibis calidis nutrimentum sumpserunt: ⁊ vinum forte ⁊ vetus biberunt: in regionibus ⁊ temporibus in caliditate distemperatis.

¶ Hec preterea febris non infestat egruꝫ vltra horas. duodecim. quinimo sepe in horis pauciorib̃ istis ipsius remouetur paroxismus vsq; ad octo videlicet horas. Cum q; hora recessionis aduenerit: cum sudore remouet: et quando separatur a corpore: pulsus ab ea mundificatur. Cum igitur hec accidentia cum febre inuenuntur: aut ex eis plura sciendum est febrem esse tertianam. Qd̃ si cum predictis accidentibus aut pluribus ex eis contingat: tertianam in illa hora multis euenire absq; omni dubitatione sciendum est ipsam esse tertianam: ac si vidisset eã vna die infestasse ⁊ alia quieuisse.

¶ Cũ igitur eger taliter dispositus fortis inuenitur: fuerit q3 diu ex quo nõ fuit solutus de mirobalanis citrinis.ʒ.x. in aqua feruẽte die ⁊ nocte infundat deinde manibus fricatũ coletur; cui.ʒ.xx.ex tereniabin misceantur: ⁊ in mane in potu tribuatur. Scamonee quoq3 recentis anthiochene ⁊ bone quarta.ʒ.vnius in tanta quantitate iulep.⁊ aque que semel sorberi possit dissoluatur ⁊ ad bibendum tribuatur.donec vehementer soluatur.Cum enim hoc factum fuerit aut febris nullo modo accedet: aut parumper alleuiabitur deinde ex toto regimine quod narro regendus est.

¶ Si autem eger fuerit delicious aut debilis et tempus fuerit ẽstas:circa vnamquamq3 noctem pondus.ʒ.x.tamarindorum:⁊ pruna sicca:⁊ crossa viginti sumantur:et in duabus libris aque vsquequo sint dissoluta coquantur:deinde manibus fricata colentur ⁊ misceantur huic colature çuchari tabarçet.ʒ.decem ⁊ in potu anteq̃3 dormiat sumatur.Cumq3 mane factum fuerit ⁊ sol eleuari ceperit ex aqua ordei ꝓm magnam quantitatem bibat:⁊ in loco bene quieto vel olente morietur: donec cibus digeratur:deinde ex oleribus frigidis; ⁊ musaguarat in quibus non est amaritudo nutriatur.

¶ Et a cibis in quibus est caro abstineat: ⁊ comedat medullam cucumeris:et citrulli:⁊ de succo cucurbite in tempore suo bibat: de succo cucumeris saracenici: et sumat in potu aquam cum iulep ⁊ sirupum acetosum ex çucharo aqua bene temperatum.

¶ Modus quoq3 infrigidandi ⁊ extinguendi ꝓm febris calorem obseruetur.

¶ Venter preterea si p se semel aut bis aut ter quotidie soluatur.Apoçima prunorum non est dandum: sed ex alijs est regendus.In loco quoq3 apoçimatis prunorum: succus granati muçi cuʒ mucillagine psilij est tribuendus.

¶ Epati preterea in nocte in horis scilicet cum venter a cibo vacuus est:pannus sandalis ⁊ aqua rosata infusus est superponendus.Sitq3 inter comestionem: et inuasionis principium longum tempus: videlicet nutriatur tribus horis vel duabus antequã febris accedat aut postq̃3 recesserit.

¶ Hic autem eger ab omnibus calidis est abstinendus: ⁊ in loco frigido sit semper eius mora.

¶ Q̃ si febris cum magno ardore ⁊ calore esse videatur: ex succo cucumeris saracenici:aut cucurbite: aut citroli: ⁊ ex mucillagine psilij cum malis granatis: aut iulep plus erit dandum: ⁊ de aqua ordei plus bibendum. Si vero dies prolixus fuerit: aut eius cibus non cito digeritur:non conuenit tibi vt ex aqua ordei iterum ei tribuas post solis occasum.

¶ Trociscí quoq3 de camphora quotidie cum sirupo acetoso de çucharo in potu sunt dandi in mane anteq̃3 aquã ordei sumat per duas horas:aut ad minus per vnam horam.Cumq3 febris egrum dimiserit: Adhuc eodem regimine quo prius post febrem per tres dies erit regendus Quibus transactis pullina caro:aut edina est danda. Interim tamen a balneo ⁊ sole ⁊ vino est abstinẽdus: deinde ad consueta reducendus.

¶ De causonide. Capitulum. v.

℣ **Ec febris de genere** est tertiane: ea tamen fortior existit: ⁊ maioris caloris. Que quidem vna die fit validior. Alia vero minus calida. A corpore tamen non separatur:neq3 horripilatio cum ea accidit neq3 sudor nisi cum recedit. Alia autem tertiane accidentia sunt cum ea:vehementiora tamen ⁊ firmiora.

¶ Lingua preterea ac labia citrina fiunt:aut denigrantur: aut absq3 dubio exasperantur si febris non valde fuerit fortis.

¶ In huius vero febris curatione: tali indigemus regimine quale in tertiana predixímus. Est tamẽ in ea plus studendum: ⁊ diligentior cura est ei adhibenda: ꝓm q̃ est fortior illa ⁊ maioris incendij.

¶ Egro igitur in nocte ex apoçimate prunorum ⁊ tamarindorum quod predixímus est tribuendum: vsq3quo venter quotidie bis aut amplius soluatur: trociscí quoq3 de camphora: aut succus citrolorum: aut cucumeris saracenici:aut ptisẽna semper in mane dentur.

¶ In die vero omni hora assidue: cucurbite aut citrolorum succus: ei tribuatur: ⁊ ex mica panis abluta lacti a quo butyrum sit sublatum cum çucharo admixta regatur.

¶ Q̃ si parum comederit:aqua ordei iterum sumat:sicut ostendimus:aque autem que illi in potu ministratur parũ psilij admisceatur:⁊ ex ipsius mucillagine cum iulep aut succo granati:in potu sumat.

¶ Asperitas vero lingue cum panno lineo fricetur: deinde psilij mucillagine cum çucharo lambendo hauriat.

¶ Nucleus quoq3 pruni parum adhuc carnositatis retinens:in ore retinendus detur:⁊ pannus aqua rosata infusus epati ac cordi pluribus superponatur horis.

¶ Et si eger in interioribus apostema non habuerit: neq3 stomachus neq3 epar debilia erant dum esset incolumis: ex aqua frigidu super niuem infrigidata multum in potu sumat cum calor valde accensus fuerit de qua adeo vsq3 bibat:donec facies eius viridis fiat ⁊ tremat.Calor enim febrilis ex hoc ilico extinguetur: deinde sudabit: ⁊ euadet aut fere liberatus erit.

¶ Venter autem si vehementer soluatur: ordeum confractum ⁊ ablutum:⁊ aqua coctum:cum trociscis constrictiuis de spodio dandum est.

¶ Sirupum vero acetosum:⁊ iulep.⁊ çucharum vitet. Rob autem simplex de granatis acetosis:⁊ malis: ⁊ citonijs acetosis: dandum est ⁊ ex omnibus que in capitulo de ventris constrictione diximus est regendus.

¶ Q̃ si a vigilijs ⁊ capitis dolore sedatur: sicut in earum egritudinuʒ capitulis continetur:medicandus erit. Nos enim in hoc nostro libro non ponimus curas egritudinum:nisi simplicium. Ideoq3 cum egritudines composite fuerint:ex propriis capitiuis sunt earum curationes. sumende.

¶ Sit preterea in hac febre ⁊ in omnibus continuis febribus nutriendi tempus: tunc cum eger aliquam sentit alleuiationẽ:aut si alleuiationem non sentit:fit in hora qua solitus erat comedere dum esset sanus:aut in hora qua dies infrigidatur ⁊ temperatur.

¶ Interpolatis vero oportet vt fit hora comedendi longe ante earum accessionem quanto plus possibile fuerit: aut post earum recessionẽ. Nos tamen ostendemus quo modo sue nutricationis regimen obseruari debeat cum de acutis tractabimus egritudinibus si deus doluerit.

¶ De finocho. Capitulum. vj.

℣ **Ec febris cum** incipit sine tremore ac horripilatione accidit:immo cum calore incipit:⁊ est cum ea in facie:⁊ in oculis ⁊ auribus: ⁊ naribus rubedo: ⁊ tristicia et inquietudo:⁊ inflammatio fortis ⁊ inspiratio magna: et frequens.

¶ Hanc preterea febrem:anteq̃3 accedat:hec signa precedunt. Egro namq3 adest in corpore grauitas,⁊ extensio: ⁊ pigritia ⁊ dispositio que lassitudini similatur: ⁊ in somno superfluitas:⁊ amẽtia:⁊ in capite grauitas ⁊ precipue in fronte ⁊ tymporibus.

¶ Venarũ quoq3 exuberatio:⁊ guidegi videt: ⁊ pruritus in naribus ⁊ in locis vbi ventosas apponere consueuit sentitur.

¶ Hec quoq; febris accidit adolescẽtibus corpa bone habitudinis habẽtibus: ⁊ eis qui ex carne ⁊ confectionibus de melle multũ comedere: ⁊ multum vinum bibere consueuerunt: contingit aũt sepius in hyeme ⁊ vere.

¶ Cũq; corpus hanc egritudinẽ patiẽtis tãgitur simile corpori de balneo exeuntis sentitur. Aut qui super corpus suum multum ex aqua calida fudit.

¶ Pulsus in hac febre magnus sentitur ⁊ frequens: ⁊ vrina rubea ⁊ crossa. ¶ Cum ergo in hac febre signa ista apparuerint: aut plura ex eis festinandũ est ad egri minutionem faciendaz: in qua ex sanguine multũ ẽ extrahendũ Ex hoc enim extinguetur hec febris.

¶ Si autem non prius subueniat q̃ lingua nigra fiat: ⁊ superuenerint accidẽtia causon: eger diximus regatur. In hac tamen febre ea que sanguinẽ reprimant magis sunt danda: sicut rob qd̃ fit de succo vue acerbe ⁊ de acetositate citri: ⁊ ribes: ⁊ acetum: ⁊ malũ granatuz preterea ad regimen egri subtiliandum est diuertendum ⁊ ad multum ipsius comestionem minuendam.

¶ Si quis etiam egrum in sue egritudinis principio inuenerit ⁊ flebotomari fecerit ꝗ que prediximus cibis ipsius admisceat.

¶ In potu p̃terea aqua frigida tribuatur: ⁊ trocisci de cãphora. Et si necesse fuerit venter ex apoçimate: prunorũ ⁊ tamarindorum ⁊ çucharo soluatur: aut ex succo granatorum acetosorum cũ pulpa sua ⁊ çucharo tritorum.

¶ Postq̃ vo febris recesserit: a carne cõfectionibus q̃ ex melle fiunt: abstineat: ⁊ a vino: donec ipsius sanitas sit cõfirmata. ¶ Hec quoq; febris est continua ⁊ non interpolata: neq; vocatur tertiana: noq; cum ea est aliquid ex igne ⁊ inflãmatione ⁊ acuitate que cum causon sentiuntur sepe nisi in principio extinguatur.

¶ Hec preterea tres habet species: Vna est in qua a sui p̃ncipio non cessat augmẽtari malitia: vsq; quo veniat crisis: aut eger moriatur. Alia vero est que semper in vna moratur dispositione. Tertia quoq; est que quotidie a sui principio minuitur. ¶ Illa autez que semper agetur plus indiget minutione q̃z alie. Post quã ea que vnius est tenoris. secundo eget licet etiam tertia ea nõ sit priuanda. Ille tamen due plus indigent. ⁊ precipue ea que est cum augmento semper.

¶ De febre quotidiana q̃ vocat flegmatica. Cap. vij.

℣ Ec febris cũ horripilatiõe: ⁊ vero frigore in dorso ⁊ extremitatibus incipit: ⁊ tempus frigoris in corpore prolixuz fit: ⁊ vix calefit: neq; cito peruenit ad inflãmationẽ ⁊ calorez sicut tertiana. Quinimo corporis calefactio in hac febre cum prolixitate ⁊ labore accedit: ⁊ plerũq; calefit: ⁊ iterum infrigatur: ⁊ post etiam calefit. Qd̃ postq̃z multotiẽs factuz fuerit manifestat color: ⁊ erit i toto corpore equalis post laborem tamen.

¶ Cũq; calor incipit: per totum corpus spargi ⁊ equari nõ est fortis neq; purus neq; in corpore egri sentit incendiũ neq; mordicatio vt in tertiana: ⁊ causonide: neq; sitis est cum ea: neq; vehemens inspiratio.

¶ Et si cũ ea fuerit vomitus: aut vẽtris solutio: humores albi ⁊ pure flegmatici egerunt: aut cũ pauca colã rubea. Facies q̃z in hac febre tumere aliquantulũ videat: ⁊ corpus arescit ⁊ virtus appetitiua deprimitur.

¶ Pulsus q̃z in hac febre ꝑm velocitatẽ ⁊ spissitudinem: multo minor inuenitur q̃z in tertiana: ⁊ preter hec est diuersus.

Accidit autẽ hec febris sepius pueris: ⁊ mulieribꝰ ⁊ eunuchis: ⁊ corpora habentibus humida: ⁊ eis qui multuz comedũt: ⁊ parum euacuantur: ⁊ parum exercitantur: ⁊ in temporibus: ⁊ in regionibus frigidis ⁊ humidis.

¶ Vrina vero in hac febre: alba est ⁊ subtilis: aut rubea et spissa ⁊ turbida. Et ꝑm maius in p̃ncipio est in prima dispositione: sed postea succedente tpe in aliam mutat dispositionẽ. Eiusq; interpolatio in pluribus i recessione diei contingit: ⁊ iuxta noctem.

¶ Neq; cũ sudore separatur: ⁊ precipue in primis diebus. Sudor ⁊ si cum ea fuerit: erit paucus ⁊ viscosus.

¶ Vene autẽ cum recedit febris: nõ oino a diuersitate purificant: neq; corpus a neutralitate: imo reliquie ex ea remanẽt que in corpore sunt vsq; quo alia veniet accessio: hrursus quotidie inuadit in qua tempus paroxismi prolixius inuenitur tpe interpolationis: ⁊ fit longa: ⁊ mansiua Que plerũq; multis morat mẽsibus. p̃ter hoc q̃z est mala ⁊ mortis suspectionẽ secum habẽs. Cuz igitur in febre hec signa inueniunt aut plura ex eis sciendũ est ipam esse flegmaticã. Q; si in tpe huius multi hanc pati febrem inueniant: iam certius credendũ est: eã esse flegmaticam.

¶ Festinandũ est igitur: ⁊ a prima accessione huius febris sirupus acetosus de melle cũ aqua tepida est dandus ad bibendũ. Quẽ si põt hortandus est vomere: nõ tamen cogendus. Ideoq; ex eo multũ bibere debet.

¶ De vomitu vo: ita fit vt res se habuerit. Eger aũt nõ est fatigãdus: vt hoc mõ oino mũdificet: ⁊ vt p̃sus iuestiget

¶ Ex medicamie qd̃ fit ex turbit quaq; nocte est ei dandũ: qd̃ ℞. turbit fricati ⁊ cribel. cũ panno sericino q vocatur orale. ʒ. x. mastic. çinçiberis. ambor ana. ʒ. j. çuchari quãtũ de oibus. Ex hoc quaq; nocte põdus aurei vniꝰ in potu det: nisi vẽter a nã bis aut amplius inter diẽ ⁊ noctem soluatur.

¶ Cũq; mane factũ fuerit: çeleugebin: de çucharo. ʒ. v. ei dande sunt: ⁊ ilico post hec sirup acetosi de melle colati. ℥. j. est tribuenda. ¶ Hora q̃z comestionis ab hora accessionis quãto plus possibile fuerit: est elonganda.

¶ Nutriendus vo est eger ex aceto ⁊ oleo abluto: ⁊ çucharo ⁊ pauca menta: ⁊ ex oleribus. huic silibus. Et a cucumeris ⁊ citrolis: est abstinẽdus. Salsis vo in cõmestione vtatur q̃ ex aceto ⁊ almuri fiũt: ⁊ regat ex radicibꝰ sicle et eiꝰ extremitatibus: ꝓditus ex aceto ⁊ oleo ⁊ almuri: ⁊ sinapi: ⁊ alijs his silibꝰ. Regat gdẽ eger sic ꝑ hebdomadã vnã

¶ Et si febris lõgitudo ⁊ eius accũtia miorari inueniant: ⁊ hora sue iuasionis retardari cõpiat. ita erit regendus.

¶ Si aũt iueniat augeri aut stare. Eger ex hac cõfectione soluat: q̃ ℞. turbit sani. ʒ. ij. succi absinthij. ʒ. vnius quartã: colocynthide. ʒ. vniꝰ sextã: agarici. ʒ. s. rere pigre. ʒ. j. mastic. ʒ. vniꝰ sextã. Cõficiant cũ sirupo acetoso mellito ⁊ dẽtur egro. deinde ad ipsius regimen est redeundum.

¶ Qd̃ si egri virtus debilitata fuerit: pulli assati: ⁊ preparati in patella dentur: ⁊ separetur a iure ⁊ micis.

¶ Et si stomacho superuenerint aliqua accidentia: aut fortis nausea ex eis que in eorum capitulis nominauimus curetur. Similiter quoq; si mala acciderit complexio: vt diximus subueniatur.

¶ Si aũt febris quartã trãsierit hebdomadã de trociscis rosarũ cõpletis i potu tribuat. Trocisci aũt cõpleti de rosis sunt qui ℞. pulueris rosar ru. ʒ. x. succi eupatorij. ʒ. vj succi absinthij. ʒ. iij. mastic. ʒ. j. ⁊ ℥. spic. assari. floris. sguanti: anisi: omniũ añ. ʒ. j. Informent trocisci quor gsq; fit. ʒ. iij. ex qbus vnus cum ℥. j. huius apoçimatis detur: quod Recipe corticẽ radic. apij. ⁊ radic. feniculi: amborũ ana. ʒ. x. seminis vtrorũq; ameos cuscuthe: anisi: bedeguart suchaha. oium añ. ʒ. v. Coquat cũ aque libra. j. donec ad medietatẽ redeat: ⁊ misceat ex eo cum. ℥. j. sirupi acetosi ⁊ detur cum predicto trocisco.

¶ Egro quoq; inter oẽs duas noctes medicamen de turbit semel detur: vt venter moueatur.

¶ Si aũt febris adhuc fortis fuerit: cũ alia ꝓfectione soluatur. Carnes q̃z caligine ⁊ mutagenat dent: ne virtus dissoluatur. ¶ A micis vo ⁊ abꝯnctuosis ⁊ cõfectionibus q̃ ex melle fiunt: custodiat. Et obseruandũ est ne aquã frigidã in niue infrigidatã patiẽs in hac febre bibat: neq; aliquid eor q̃ ei filia sunt: ex rebus frigidis. Ex hoc enim si neglexerit febris fiet longissima.

¶De febre quartana. Capl'm. viij.

h **Ec febris** cũ tremore adeo vehemẽti incipit vt dẽtes cõstringere faciat ⁊ pcutere. ¶Juncture q̃z atq; ossa dolẽt: ac si aliquid sup ea foret appensuz qõ ea grauaret ⁊ pcuteret. Estq; dispositio tremoris hui⁹ febris sufficiẽs ad ipsam significãdam. Non est enim talis tremor in alijs febribus.

¶Pulsus aũt i iceptõe hui⁹ febris: ex puitate ac ꝺbilitate raritate q̃z ⁊ tarditate: ad mirabilẽ puenit dispositionem

¶Et si qs recordat⁹ fuerit pulsus ifirmi q̃lis erat dũ san⁹ esset: nõ indigebit alio signo i cognoscẽdo q̃ febris q̃ icepit sit quartana: nisi illud qõ ex tactu vene ei manifestabitur: de supfluitate paruitatis ⁊ tarditatis: ⁊ debilitatis ac minoratõis: ⁊ qõ valde sit ꝓtrariũ tpi pulsus febris flegmatice. ¶Nec q̃z cũ calefit ⁊ accendit: valde calidior existit q̃z flegmatica. Nõ tamẽ ad calorẽ puenit tertiane: neq; tãta sitis: neq; tãta inflãmatio: neq; tãta estuatio: neq; tanta inquietudo: neq; tãtus dolor capitis: neq; tantũ alienationis inuenit in hac febre quantum in terciana

¶Hec autẽ post longas febres quax circuit⁹ planeti fuerũt sepi⁹ cõtingere cõsueuit: ⁊ in autũno: ⁊ in fine estatis: et cõplexiões habẽtib⁹ siccas. ¶Urina vero in hac febre alba apparet et subtilis: aut appropiquat rubedini: ⁊ plerũq; est clara valde: ⁊ cruda ⁊ crossa: ⁊ nigra aut rubea.

¶Preterea si in hoc tempore multe febres quartane multis accidũt: secure credendũ est febrem esse quartanam.

¶Cũq; vrina in hac febre rubea ⁊ spissa visa fuerit: ⁊ corpus rubeũ ⁊ vene plene: eger ex basilica minuat: deinde totũ regimẽ: qõ cõuenit ei adhibeat. ¶Si aũt hoc nõ fuerit vsuz aliq medicine q̃ colaz expellũt nigrã ex his q̃ in capitulo de melancolia noiauim⁹ dent. ¶Medicina q̃z mouẽs in sequẽti die post febris laborẽ: dãda ẽ. ¶Cũq; accessio incepit: sirupus acetosus cũ multa aq̃ tepida ẽ tribuendus: ⁊ eger vt ipsum euomat: hortãdus ẽ. Qõ si vomere nõ poterit ficla: ⁊ sinapi: ⁊ salsa ⁊ eis similia: dãda sunt Quib⁹ sumptis vinũ multa aqua mixtũ bibat desup: deinde sirupũ acetosum in quo rafan⁹ fuit infusus in potu sumat. In alijs q̃z dieb⁹ vomat ⁊ regimẽ ei amplificet ⁊ de carnib⁹ pullox ⁊ edox ⁊ agnox annualiũ mẽsurate edat Ante tñ comedat olera cũ almuri ⁊ oleo cõdita: ⁊ aquaz calidã super se fundat ⁊ in ea sedeat anteq̃z comedat.

¶In balneũ quoq; mittendus est. In quo tamen nõ sudet Laborem preterea atq; vigilias minus solito patiatur. Somni vero ⁊ quietis augmẽto assuescat: vinum subtile ⁊ valde temperatum bibat.

¶Solutio quoq; vẽtris assidue p vnũ dié anteq̃z accessio veniat: ei adhibẽda ẽ. Sed vomitus in die accessiõis: est dãdus Alijs vero dieb⁹ qualiter nutriat ⁊ corpus ipsius humectet: ẽ pẽsandus ¶Et est cõsiderãduz an febris et in suis accidentibus: ⁊ sue accessionis longitudine minuatur: ⁊ que currunt in ea: quia hoc bonum erit

¶Si aũt nõ multũ inuenia minorari eger vehemẽter est euacuãdus ¶Qõ si i vltimo factũ fuerit: nõ pmanebit febris Qõ si vltra. xl. dies plõgata fuerit: egro cũ reliquijs isti⁹ medicatõis q̃ dixim⁹ ad magnitudinẽ nucis: de diatrion piperon quotidie i mane ẽ tribuẽdũ: ⁊ ex medicamine qõ fit ex asa ad auellane magnitudinẽ danduz. qõ. ℞. asse: foliox rute ficce: piperis oiuz equaliter: mellis qõ sufficit: ad cõficiẽdũ Sumat ex hoc medicamine quantũ est auellana in hora dormiendi: ⁊ eger post ipsum dormiat

¶Balneũ preterea igrediat ⁊ sudet in eo: nõ tñ in die accessiõis ¶Vinũ q̃z vet⁹ ⁊ pux bibat: ⁊ si fuerit tps estatis ⁊ corpus macrũ ⁊ calidũ melius erit ne aliqua ex calidis medicinis detur. Sed serũ cũ zucharo tabarzet ei sepe tribuatur. Apozima quoq; de epithimo ⁊ mirobalanis idis interdũ detur: ⁊ ex cibis nutriat humectatiuis Vomitus etiã in principio accessionis in die qua eũ infestat febris: cum sirupo acetoso ⁊ aqua tepida prouocetur.

¶De febribus continuis. Capl'm. ix.

t **Ertiana** quartana: ⁊ quotidiana: plerunq; fortasse nõ remouẽtur: sed pmanẽt sẽp. In hora accessiõis fiũt fortiores: postea repmũtur: nõ tñ separãtur: itavt corpus ab eis oino fit libex: deinde itex vt pri⁹ in hora accessiõis inualescũt. Accidẽtia vero harum febriũ: eadẽ sũt q̃ ⁊ predictarum: excepto q̃ cum tremore nõ incipiunt: neq; sudor in toto corpore est cũ istis: nisi cũ recedũt. Materia enim illax: istax etiã est materia. Sed est in quãtitate maior: ⁊ in qualitate deterior: ⁊ plus timorosa. Eadẽ igitur cura istis sabueniendũ ẽ ⁊ illis medicinis tamẽ in harũ curatõe magis studiosus: ⁊ frequentius debet esse sollicitus q̃z in predictis.

¶De febribus cõmixtis que accidũt de quito in qntũ dié vel de sexto in sextũ vel amplius Capl'm. x.

h **Is febribus** laborãtes: in singulis accessionib⁹: p vnam diẽ ante sunt soluẽdi. ⁊ in die accessionis vt euomãt laborandũ: ⁊ ꝑter ista regimen qz in capl'o de febre flegmatica nominatũ est circa eos obseruanduz est: si eger fuerit crossus: ⁊ comedẽdi auidus: ⁊ gulosus. Si aũt fuerit sicc⁹ ⁊ macer: ex eis que colerã purgãt nigrã: est soluẽdus. Et preter hoc regimẽ: qõ in quartana dictum est: circa eum obseruandum.

¶Dixte vo q̃ certos nõ obseruãt paroxismos fiũt aut ꝑpter apa qõ in aliqbus mẽbrox fit: ⁊ ꝑcipue in renib⁹: aut qz in q̃rtanã trãsitura est. Differẽtia tñ inter eas est: q̃ cũ prima est dolor in aliq̃ ex mẽbris: aut inferius sub dorso. Aut i suis opatiõib⁹ est lesio. Cũ alia vo nihil hox iuenit.

¶Primie qdẽ curatio ẽ mẽbx ifirmũ sanare: qõ fiet obseruãdo ea q̃ declarauim⁹ i loc vbi de his tractauim⁹. Scõa aũt curabit sel'euacuãdo: ⁊ alia vtce calorẽ repmẽdo. Qõ iõ fieri puenit ne humores oino integre adurantur.

¶De febrib⁹ ex qb⁹ accidit frig⁹ ⁊ calor fit. Cap. xi.

f **Icum** febre causon in lingua fuerit nigredo ⁊ inspiratio magna: ⁊ sitis multitudo ⁊ estuatio: fueritq; corporis superficies frigida erit significatio mala.

¶Similiter quoq; si extremitates ⁊ corpis supficies fuerit frigidissime: ⁊ febris fuerit ꝑpter apostema qõ est in interioribus. Ego tamẽ non in hoc sermone de hac tñ specie loqui volo: ĩmo de omni febre in quocũq; corpis supficies fuerit frida. Cũ qua eger fatigationẽ ⁊ fractionẽ ⁊ febrem ⁊ alices ⁊ ossitatiões sentit: ⁊ pulsus est velox ⁊ inspiratio fit: ⁊ calor ꝓtinuus sentit interius: nec interpolatus ex regimĩe febris flegmatice erit regendus.

¶Q̃ si in supficie corporis fuerit calor vt calor febrientis: in pulsu tamen nõ sit velocitas neq; ispiratio fit spissa nec magna: neq; eger ex calore febrili aliquid magnum senserit interius: immo totum calorem ⁊ incendium: ⁊ fractionẽ in corpis superficie senserit: fueritq; hoc cũ interpolatione: sirupus acetosus: ⁊ geleniabin de çucharo egrodentur: ⁊ ex aceto ⁊ oleo amigdalino nutriatur: balneum quoq; quotidie ingrediat in quo parum sudet ⁊ multum ex aqua calida super eum fundatur. Que si suffecerint: bene erit. Et si nõ venter ex apoçimate mirobal. erit soluendus: ⁊ ad regimen erit redeundum.

¶Q̃ si eger horripilatioũẽ cuz inflãmatione mixtam senserit: ⁊ inspirat ꝑter ꝗ inspirationẽ calidã ⁊ passus fuerit alices: ⁊ senserit calorẽ prius: ⁊ ilico post frig⁹: aut pus frigus ⁊ post statim calorẽ: ex apoçimate mirobalanox citrinorum: ⁊ indozuz: ⁊ turbith: ⁊ çucharo est soluẽdus. ¶Trocisci quoq; diarodon parui: ⁊ trocisci de spodio quotidie ponderc duorum aureorum cum sirupo acetoso de çucharo: ⁊ succo granatorum dandi sunt.

¶Descriptio autem trociscorum de rosis qui parui dicuntur ista est. Recipe pulueris rosarum rubearum. ʒ. x. spice nardi succi liquiritie amborum ana. ʒ. j. seminis citrolorum: seminis endiute: amborum ana. ʒ. ij. Ex his cum iulep confectis informẽtur trocisci: ⁊ sumantur in potu.

¶Descriptio trociscorum de spodio. ℞. spodij. ʒ.x. rosarum rubearū. ʒ.iij. seminis citroli: seminis lactuce: seminis cucurbite oim ana. ʒ.s. succi ligrine terentabin amborum ana ʒ.v. ex mucillagine psilij cōspergant: ⁊ fiāt ex eis trociscī: ⁊ bibantur. ¶De frigoribus ex quibus nō calefit patiens. Capim. xij.

c **Um consuete** alicui tremor cum interpolatione superuenerit neq; calefit immo corpus ad primā redibit dispositionē post aliquot tēpus: ab inchoatione sua ad dispositionē suā preter qd nō sequatur ipsum febris eger ex eis q̄ predixīmus in capitulo de febre fleugmatica est euacuandus: ⁊ ipsius regimē subtiliandū: ⁊ omnia que fleugmatis sunt generatiua sunt prohibenda.

¶Nic preterea eger parum dormiat et in hora ipsius tremoris deambulatione vtatur.

¶Et si egritudo diu perseuerauerit ex medicamine de assa ad auellane magnitudinē ante horā tremoris danduʒ est: deinde pannis cooperiendus ⁊ precipiendū est ei: vt vehementer moretur cooperitus: neq; sepe voluatur. Qd ideo fieri conuenit vt sudet ⁊ tremor remoueatur.

¶Ex oleo quoq; de costo ē inungēdus: et aq̄ calida in potu multotiēs ē ei tribuēda. Eger q̄ʒ cooptus dorsum ⁊ caput ex aliquo crosso panno faciā sup aquā calidā ponat: cuius vapore in facie recipiat: vt sudor prouocetur: ⁊ tremor remoueatur. Vinū itidem forte ⁊ purum cuʒ pipere in potu tribuatur: ⁊ tremor remouebitur.

¶De febre sincopali que fit ex malicia humorum et eorū acuitate. Capim. xiij.

q **Uandoqʒ** febris alicui supuenit que secundū maiorē partē in die tertia paroxismum facit cū qua facies egri cito fit tornatilis: ⁊ corpus macrescit. Virtus quoq; que in pulsu attenditur cadit postvnā aut duas accessiones. Qd si accessio amplior aduenerit: perducetur eger ad sincopim post apsaʒ: ⁊ fortasse morietur ex illa sincopi: hec vo febris i corporib⁹ sp generat q̄ sūt cōplexiōis i vltimo calide ⁊ sicce.

¶Cūq; hoc visum fuerit: egro succurrēdū est aquā ordei in potu tribuendo cū qua aliquid granati muʒi est miscēdum ⁊ dandum. ¶Eger quoq; in loco dormiat vētoso ⁊ camisiā induat: que aqua ro. ⁊ sandalis sit infusa. Vēter etiā ⁊ latera ex sandalis ⁊ aqua ro. liniant: ⁊ assidue parvum sumat nutrimentum ex mica panis simulaginei in succo granati muʒi infusa: ⁊ fructuum ei similium.

¶Ex pullis quoq; cū succo vue acerbe cōditis: ⁊ cucumeribus ⁊ citrolis ac cucurbitis ⁊ fructibus frigidis in niue infrigidatis nutriat. aquā etiā frigidā bibat. ¶Ante vero q̄ʒ accessiōis sit principiū: succū granatorū in quo panis de simula sit infusus in potu sumat: aut aquam ordei.

¶Qd si cū circuitus inceperit: anteq̄ʒ aliquid detur superuenerit sincopis: Os egri in illa hora erit aperiendum: et elaborandum vt aquam in qua puluis tortellarum sit infusus: Aut ptisanam traijciat.

¶Si autē sincopis fuerit fortissima insistendū est vt parū ex tortellis puluerizatis cum vino subtili habente aquaʒ frigidam sue quantitatis admixtam traijciat.

¶Custodiēdus est preterea ab aere calido: ⁊ balneo: ⁊ labore ⁊ vigiliis ⁊ ab oibus que euacuare possunt. Ex aqua vero frigida est lauandus: ⁊ omni tēpore nutriendus etiam si accessionis hora affuerit. Si vero febris caliditas cū incepit: vehemētissima fuerit cū siccitate: Lac de quo butirū sit extractū cū trociscis de cāphora in potu sumat.

¶De febre sincopali que ex multitudine ⁊ cruditate humorum fit. Capitulum. xiiij

s **Epe** febris aliquē inuadit: que sm maius paroxismuʒ vt flegmatica facit. In qua corpus mollificat: ⁊ facies tumere icipit. Et si corpus nō fuerit nutritū sed euacuatū: superueniet egro inde sincopis. Et si nutrimētū adhibeatur mollicies cōsequetur et febris fiet validior: ⁊ in longuū ptrahetur tēpus. ¶Huius itaq; febris curatōis principiuʒ est: vt crura egri a genubus vsq; ad pedes cū pannis qui inter lenitatē ⁊ asperitatem sint medij fricent donec rubere videantur: deinde ad coxas tēdendū est in qbus similit fricatio fieri cōuenit incipiēdo supius: ⁊ descendēdo vsq; ad genua: donec parum rubere incipiant: ⁊ fit fricatio in vehemētia equalis: post hoc qnoq; manus eorum ab ascellis vsq; ad volam ad predictorum similitudinē sunt fricande: deinde pectus ⁊ dorsum. Postq̄ʒ omnia ad pedum ac aliorum membrorum fricctionē sicut pdiximus est redeundum.

¶Cumq; huiusmodi patiens sitim passus fuerit: oximel in potu sumere conuenit. Famē quoq; cū habuerit: aquā ordei ⁊ panē atq; ydromel mixtū cū çucharo sumat. Cauendū quoq; est ne aqua frigida detur. ¶Tempus autem inter fricationem ⁊ somnuʒ partiendū est: ita vt mediuʒ deputetur fricationi: ⁊ mediū somnoⁿ quieti. ¶Huic vero egro si cū solam ptisanā sumit non debilitatur. Aliud nō est dandum nisi ipsa: ⁊ panis cū ydromelle. Si autem debilitatus fuerit cū cibis quos in febre predixīmus flegmatica erit nutriendus: ⁊ si venter constringatur collirium ex succo ficle ⁊ nitro supponēdum est. Egro quoq; omni mane preter supradicta pondus duorū aureorum seminis apij cum sirupo acetoso est danduʒ. Qd hoc modo vsq; quo sanetur regendus erit.

¶De febribus q̄ pcomitant apostemata. Cap. xv.

r **Ebris** que sequitur apostema quod accidit ex percussione: aut casu: aut hoīmu similibus: de genere est estimere. Nō est enim putrida neq; habet in se nocumentū neq; maliciā. Que vero cōmittat apostema qd alicui mēbrorum incipiendo innascitur: mala est. Timoris enim magnitudo aut paruitas qui post de ea habendus est: existit sm illud membrum.

¶Febris quoq; que ipsum sequitur est secundum apostematis magnitudinem: et ipsius quantitatem.

¶Febris vero que concomitatur apostema qd fit in panniculis cerebri est mala. Ipsa nāq; est febris frenesis. Cuius significationem et curam: iam predixīmus.

¶Illius vero que accidit propter apostema qd in gutture ⁊ suis partibus oritur: ⁊ vocatur sinanchia iam etiam nominauimus. ¶Febrem vero que fit in apostemate in instrumentis anhelitus: aut qd fit in carne que est inter costas ⁊ in panniculis qui ibi sunt: ⁊ in diafragmate: ⁊ ex pleuresi: ⁊ quod oritur in panniculo qui pectus in longitudinē diuidit. ⁊ ex peripleumonia: iam in predictis demōstrauimus. Ex eo tamē qd principaliter generatur in pulmone: puenit anhelitus maior: ⁊ spissior: ⁊ genarū rubedo. Tussis quoq; cū eo accidit: cū qua excreatio sputi spumosi adest: quā etiā iam noīauimus. ¶Cum febre vero q̄ fit propter apostema qd generatur in meri: ē dolor cū scapularū grauedine q̄ in hora trāsglutiēdi grauior sentit. ¶Ex febre quoq; q̄ ppter stomachi apa accidit puenit dolor ⁊ iflāmatio i anteriorib⁹ partib⁹ vētris ⁊ inferioris toracis. Ubi plerūq; dolor ⁊ apostema cū est magnum sentiūtur. Sed si non est magnum dolor in loco illo vētris sentitur cuʒ premitur. Adsunt etiā cū hoc apostemate: sitis ⁊ appetitus casus. ¶Similiter quoq; si in aliquo intestinorū fuerit apostema: locus vētris in quo ē tactu sentiet calidissimus. Cū quo sepe vētrē cōstringi cōtingit. ¶Cū aut cōtingit apa in epate generari: sequitur febris fortissima ⁊ sensuū turbatio: ⁊ vrine cōstrictio. ¶In matrice quoq; cū calidū fit apostema: febris comitat acutissima. s. causon ⁊ sensuū pturbatio. Oēs autē febres q̄ ppter apostemata generant: remouēde sunt ex curatione apostematis: qd fit aut minutiōe vel inunctiōe emplastri superpositiōe. Et preter hoc ex curatione quā in ppriis scripsimus capitulis. Febris enim sequitur illud apostema: dum est calidum ⁊ ardens. Remouetur vero febris, aut cum calor ipsius sedatur, aut cum sanies adunatur:

Nō febres apāti esse de genere ephi. nō oes sed illas que sequūtur apa accidūt prius dictis

¶De febribus q̃ ex pestilēcia accidūt. Capl'm. xvj.

f **Febribus que** ex aeris corruptione generātur: nō videt in pnci pio multa inesse acuitas neq; caliditas cum tangi tur eger. Sunt tñ in occultis corporis partib⁹ ⁊ in ipsius ꝓfundo magni nocumēti: ⁊ sunt deceptorie: ⁊ vehemētis opationis: ⁊ sunt febres lente ⁊ tepide: sed pclusę. Cū quibus anhelitus ⁊ quicquid a corpore egreditur valde fetida sentiuntur.

¶His vero febribus laborātes: tribulationē magnā ⁊ fitim vehementē patiunt: eorūq; anhelitus augmētat ⁊ fit spissus. Et quoꝫ corporibus cū vomitu ⁊ egestione res feda egreditur: ⁊ insolita: deinde incipit eis superuenire sincopis: ⁊ moriuntur.

¶In hac igitur febre directe incedendū est aquā frigidaꝫ dando: ⁊ rob ex fructibus acetosis ⁊ stipticis: vt est rob qd̄ fit ex granatis: ⁊ ex succo vue acerbe: ⁊ ex piris: ⁊ maciānis: ⁊ citri acetositate. Qd̄ si nullū istorū habeatur acetuꝫ cum aqua egris dandum est: ⁊ lac acetosum cū farina ordei: atq; lac valde acetosum ex quo nutriuntur.

¶Hac pterea laborantes passione: aliqd comedere sunt cogendi. Plures enim ex eis nil sumere volunt. Et mitte eos in domos frigidas: ⁊ regendi sunt ex oibus que in capitulo de ethica diximus: excepto q balneū nō sunt ingressuri: neq; aquā calidā neq; lac recēs in potu sunt sūpturi.

¶Domus aūt in quibus moraturi sunt: cum hoc qd̄ frigide sunt: sint etiam ventose: ⁊ ex aqua ⁊ aceto rorentur: patientes vero herbas frigidas ⁊ bene redolētes olfaciant.

¶Trocisci quoq; de camphora cum rob de citris quotidie dentur: ⁊ pectoribus eorū emplastrū ex sandalis ⁊ camphora: ⁊ aqua rosata supponat. Sintq; eoꝫ mansiones ex foliis salicis: ⁊ vitis: ⁊ maloꝫ: ⁊ omniū aliarū rerum in qbus est frigiditas: ⁊ stipticitas: plene. Et ex sandalis ⁊ camphora suffumigent: ⁊ ex aqua rosata multotiens in die rorentur. ¶De febribus compositis. Capl'm. xvij.

p **Lerūq;** supueniūt egro due aut tres febres que qñq; sunt vnius generis vt tertiana qñq; diuersoꝫ vt cū egro supuenit quartana cum tertiana: aut flegmatica cū ethica. Sepe etiam vna ex eis continua: ⁊ alia interpolata: ⁊ sepe accessionū pncipia vicinant: vt in vna sint hora ⁊ sepe elongātur. Quapropter ordo periodoꝫ ipsaruꝫ corrumpit: ⁊ accidentia cōmiscentur: vt cognosci nemine queāt nisi ab eo qui cognoscēdi species simpliciū peritiam adeptus est. Ideoq; genus febris nō solum ex interpolatione sua sciri debet sed ex accidētibus ipsam comitantibus q̃ sunt eis ppria.

¶Contingit enim duas habenti tertianas: quotidie interpolationem pati. Unde si hec nō cognoscentur nisi ex interpolatione iudicabit esse flegmatica. Cui si ꝑm hoc regimen adhibitū fuerit eger interficietur. Quapropter spēs ex accidentibus que sunt ei ppria cognoscēda est: ⁊ nō ex circuitu eius. Sitq; cura q̃ huiusmodi adhibet febri ꝑm accidētiū fortitudinē ⁊ debilitatē: ⁊ eoꝫ simplicitatē: ac pmixtionē. ¶Neq; attēdat iterpolatiōis ordo: cū accidētiū testimoniū ab interpolatione diuersum fuerit: lꝫ enim cū aliqs duabus infestat tertianis quotidie a febre ledatur: nō tñ curatiōe q̃tidiane ei subueniendū est: sed tertiane.

¶Adhuc etiā preter supradicta oino nitendum est: ⁊ i cura eius studiose elaborandū. ¶Si autem febris vna die accidat: ⁊ alia nō accidētia tamen que tertiane sunt ppria nō sint fortia: neq; pura: immo debilia: ⁊ cōmixta: non est medicanda cum sola tertiane cura: immo ipsius curatio tēperāda ⁊ ꝑm accidētiū declinationē.

¶Uniuersaliter aūt dicimus febriū compositarū curationem compositā debere esse: ex curis simpliciū: ⁊ q duaꝫ curationū cōmixtio: ꝑm duarū febriū cōmixtionē fieri dz: plerūq; tamen opꝫ nos studere: vt ad vnam febrem curādam intēdamus: cum ipsa fuerit magis timenda. Cuius exemplū est: q si aliquis febrem pateretur quartanā ⁊ supueniret ei alia febris ppter apostemata in epate: aut stō macho: aut aliquo ex mēbris in instrumētis anhelitus: dico q in hoc loco cum hoc accideret: studiose esset attendendū ad febrē curandā que taliter accederet ppter timorem ipsius magnū: lꝫ in medicinis aliqd cōtineret qd̄ altā febrē faceret validiorē. ¶Et si pngeret febrem vna die infestare ⁊ alia nō: sed accidētia huius tertiane nō apparerent pura neq; fortia: neq; tremor eius esset pungitiuus neq; calor citto post ipꝫ accēsus foret: neq; sitis multa: neq; estuatio: neq; calor febris: neq; dolor capitis: neq; inanis locutio: neq; sudor: sed forent oia hec debilia cū comparentur eis que in pura tertiana videri solent. Et ponam⁹ etiam q preter hec febris ista plongaret: donec ad .xiij. horas pngeret: diceremus q hec febris nō esset curēda pure tertiane medicatiōe: sed huius curatio ex flegmatice febris cura cōmiscēda foret: ⁊ deberemus dirigere intēnionē nostrā ad id qd̄ flegma atq; colerā ab egro educere posset. Eiusq; nutricatio ac totū regimen: ꝑm hoc essent ordinanda. Nos qdem omnes compositas febres notare nō possumus neq; cuiuslibet illarum ppriā subijcere curam. Oportet autem vt huius disciplinę inspector simplicium febrium formas ⁊ earum curas optime cognoscat: ⁊ post compositarum cognitionē bene mensurare: ⁊ eaꝫ curam ex duarum simpliciū curis temperare sciat.

¶De variolis ⁊ morbillo. Capl'm. xviij.

c **Umfebris** acuta ⁊ cōclusa pueris precipue: aut iuuenibus euenire ceperit: fueritq; cū ea dorsi dolor ⁊ nalium prurit⁹ ⁊ in somno timor ac capitis grauitas: ⁊ oculoꝫ rubedo et in corpore sentitur punctio: sciendum est q egro aut variole: aut morbillus citissime supuenient.

¶Quapropter si anteq̃ apparere incipiāt: medicus egrū inueniat minuere eū faciat aut cum ventosis sanguis extrahatur. Minuatur egdem sanguinis multitudo. Consequēter vero trocisci de spodio cum succo granati acetosi in potu tribuantur.

¶Eger quoq; nō nutrietur nisi ex ptisana: ⁊ hoc in mane ⁊ ppe noctem fiat. Q; si ipse largiorē appetierit nutricationem: fueritq; ipsius virtus debilis: alia non dentur nisi lentes absq; corticibus cū pauco aceto condite. Aut sorbitiones que fiunt ex amilo ⁊ çucharo ⁊ oleo amigdalino: ⁊ epulum qd̄ ex oleribus frigidis que haberi possunt preparat. ¶Rob quoq; qd̄ fit ex fructib⁹ acetosis aut stipticis ad bibendum detur.

¶Uenter autem si strictus fuerit: infusiones quotidie i potu sumant. Ex hoc enim aut oino phibebitur pustularuꝫ egressio aut si quid egressuꝫ fuerit: paruū erit.

¶Si vero eger a medico non prius fuerit inuentus q̃ passio egredi incipiat: non erit tunc minuendus neq; trocisci de spodio erunt dandi: sed corpus ipsius erit bene cooperiendū: vt sudor prouocetur. Ex hoc enim leuis fiat materia ad exeundum.

¶Si autem videatur passio dura esse ad egrediendum: ⁊ eger videatur esse vehementis nausee: ⁊ cum multa estuatione: ⁊ accidit ei leuitas in aliquibus horis: apoçima de ficubus ⁊ vuis passis lentibus absq; corticibus ⁊ semine feniculi ⁊ fustibus de lacca in potu sumat: qd̄ hoc modo fit. Cuiusq; pdictoꝫ pugillus vnus sumatur: deinde omnia in aqua coquantur: ⁊ colentur: quoꝫ apoçima multotiēs in die sumatur.

¶Aqua preterea ro. in qua sumac infusum fuerit: aut succus qui ex carnositate granati exprimitur: oculus inquinatiçetur. Aqua etiam frigida cum pauco aceto mixta: in potu tribuatur. ⁊ gargarismus similiter ex ea fiat. Qd̄ ideo fieri cōuenit ne in oculis: aut naribus aut guttere ex ea aliquid egrediatur. ¶Antimoniū q̃ꝫ cū succo coriandri fricetur ⁊ in oculis multotiens in die mittatur.

¶Cūq; tota passio egressa fuerit ⁊ matura eger sup folia salicis ponendus est ad dormiendū: aut lectus eius ex ro

fis tritis est pulueriçandus. Si quid aũt ex predicta egritudine nõ cito siccatur qõ sit magnum: ⁊ cũ multo humore ex aqua salsa cum coto imbibat. ¶ Et si fuerit hyemis tẗ̃ ligna tamariſci ante egrum sunt comburẽda. Si vo estatis tẗ̃ fuerit: ex sandalis ex foliis rosarũ: ⁊ mirti suffumigatio facienda est. Hec q̃z oia cũ aq̃ coq̃nda sũt: i qua eger si siccitas p̃dictarũ tardata fuerit: mittendus est.

¶ Cũq̃z illud qõ prediximus bene siccatum fuerit ⁊ remãserit desup cortex fedus ⁊ habens escaras: ex oleo tepido cum coto multotiens in die inungat. Cũq̃z omnes cortices ceciderint. ⁊ eger ex toto sanus fuerit. ſz signa que remanserint remouẽda fuerint ex eis que in capitulo de remotione signorũ prediximus liniantur sepe.

¶ Balneo quoq̃z ⁊ regimine qõ ad huius curã vz: vtatur.

¶ Q. si variole ⁊ morbillus egrediant: nõ minuto sanguine: succus duorũ granatorũ cum trociſcis de spodio det: ⁊ ex omni regimine qõ põt infrigidare regatur. Nullos p̃terea nõ comedat nisi postq̃z oẽs cortices qui sunt super loca variolarũ remoti fuerint: ⁊ febris a corpe: atq̃z ois calor separatus fuerit. Sũmopere etiã est cauendũz: ne aliquid qõ ventrem soluat egro postq̃z variole aut morbillus apparere ceperit tribuatur. Q. si venter multũ solutus fuerit: ptisana cũ spodio ⁊ gummi arabico: ⁊ bolo armeno: atq̃z rosis sicut in capl'o de fluxu ventris p̃diximus in potu tribuatur: ¶ Oibus vo variolis ille quarũ colores sunt violacei: ⁊ q̃ sunt parue ⁊ dure: ⁊ nõ maturãtur: deteriores existũt. ¶ Morbillus q̃z cuius color est vt violae color sil'r est malus. Si ãt variola ⁊ morbillus duriter egrediãt maturari videãt: neq̃z febris neq̃z estuatio sedãt: neq̃z alleuiant ⁊ superuenerint p̃ter h̃ sincopis ⁊ cordis tremor: eger procul dubio moriturus est. ¶ Q. si variolarum egressio velox fuerit ⁊ maturitas velox. febris q̃z atq̃z calor sedantur: non erit egro timendum: quia nihil mali inde patietur.

¶ De his que necessario scita sunt ad regimen acutarum egritudinum. Capitulum. xix.

q **Vicũq̃z** acutas egritudines congrue regere voluerit: p̃ius cognoscere debet an sint salutifere an pernitiose: et si sint breues aut longe: ⁊ si finis earum erit cum crisi aut nõ. ⁊ in qua die fiet crisis. ⁊ cuius spẗi erit. Quo mõ etiã eger ante crisim ⁊ in tẗ̃ crisis ⁊ post crisim: ⁊ vsq̃z ad finem huius ⁊ que ipsam sequũtur regendus sit prescire debet. Nos quoq̃z in hoc nostro libro de his tractabimus: vt p̃sueuimus aggregationes horũ ⁊ summas ponendo.

¶ De signis bonitatẗ̃ significantibus. Cap. xx.

p **Vlcritudo** coloris egri ⁊ motus sui leuitas ⁊ qõ facile egritudinem tolerat ⁊ pulsus fortitudo: ⁊ anhelitꝰ bonitas ⁊ intellectus stabilitas: ⁊ virtus appetitiua similiter manens: ⁊ somnus vt bene dormientis: ⁊ in lecto decenter iacere. Hec oia signa bona sunt ⁊ laudabilia. Maturitas quoq̃z manifesta ⁊ perfecta est annuncians egri bonitatem perfectam ⁊ salutem.

¶ De signis malis. Cap. xxi.

h **Ec signa** multa sunt. Quorum ordines ſz hoc qõ significant diuersificant. Quapropter cum signo cuiusq̃z illorũ ponemꝰ verbum qõ quantitatem fortitudinis signorũ demonstret. Vocabimus.n. signum qõ est debilius: signũ non bonũ Qõ aũt fortius eo est: signum malũ. Et qõ est fortissimũ sigm mortale aut mlt̃ũ mõrle h̃.n. mẽ p̃nosticũ ex eo assũptũ verꝰ erit ⁊ firmꝰ. ¶ Diuersitas caloris i corpore febricitantis repta. vt.s. vnum ex membris sit calidũ ⁊ precipue si fuerit in parte ventris: ⁊ alia mẽbra sint frigida: signum est non bonum. ¶ Facies q̃ multum remouetur a dispõne quam habebat in sanitate ⁊ fit macra ⁊ mala: ⁊ tornatilis ⁊ ficca: signum est maluz. Sz si eger prius multas passus fuerit vigilias ⁊ diu. Aut laborauerit: aut ventris constrictionẽ. Aut vehementem ventris solutionem passus fuerit. Aut alium euacuationis modũ ipsiꝰ malitia est minor. ¶ Et si egri facies repletioni appropinquare visa fuerit: neq̃z intercesserit spatium iusi paruuz. ex quo eger graui fuerit oppressus crapula. Aut m̃lt̃us fuerit repletus cibis: malitia sil'r erit minor. ¶ Q. si facies in colorem extraneum versa fuerit: fueritq̃z hoc ꝓpter aerẽ qui est talis ad quem paulatim mutata fuerit. ⁊ qr prius solitus erat comedere cibos humoris generatiuos: q hmõi est coloris signũ minus malũ erit. ¶ Vrina p̃terea nigra atq̃z sputuz nigrũ ⁊ stercus qõ inferius egredit similiter nigrum: hmõi ex signis existunt mortalibꝰ. ¶ Si autem cum p̃dictis febris magni fuerit incendij: signa valde sũt mortalia. ¶ Fetor anhelitus ⁊ oris in acutis egritudinibꝰ signum existit mortale. ¶ Frequens in lecto reuolutio: et ex aliqua figura in aliam diuersaz mutatio. ⁊ alia accidẽtia ex quibus homines verecundari ꝓsueuerunt. vt cum aliquis verecundatur vt discoopiat. Aut cum ventositas inferius cum sono egredit: significatio est nõ bona. Significant enim egri inquietudinẽ: ⁊ mentis eius pturbationem. ¶ Cum facies egri fiet extenuata ⁊ oculi videbũtur ꝓcaui ⁊ tempora dilatabuntur. ⁊ aures fuerint frigide: et in citrinitatem mutate. Quarũ etiã extremitas q̃ inferius pendet fuerit contracta ⁊ cutis faciei tensa apparebit ⁊ p̃ter hoc color apparuerit citrinꝰ ⁊ viridis. aut niger neq̃z eger multam p̃ius fuerit euacuationem passus. oia hec signa sunt mortalia. Q. si cũ p̃dicti eger neq̃z audiat neq̃z videat. Aut aliqõ ex signis affuerit q̃ in mortis demonstratione sunt vehementiora mors iam iminere significant. ¶ Parutas vnius oculorũ aut oris ꝓtortio aut albor̃z q̃ videt̃ in oculis cum claudunt̃ manifestatio preter solitũ ⁊ dormire ita q̃ os nõ claudatur: oia hec signa sũt valde perniciosa. ¶ Stridere dẽtibus p̃ter solitũ: malum est signum: sicut acutis accidat egritudinibꝰ. ¶ Eger q̃z cum acutas patitur egritudines: ⁊ faciez a lumine remouerit. ⁊ ad tenebras fugerit ⁊ oculi inuolũtarie lachrymati fuerint: neq̃z h̃ fluxꝰ sanguinis ex naribꝰ ꝓsecutus fuerit hec duo signa sunt nõ bona. ¶ Rubedo in albis oculorũ ⁊ vene rubee aut nigre in eis apparẽtes: sunt duo signa mala ¶ Oculi ꝓgelati q nõ mouent̃. ⁊ tremuli qui nõ gescũt: sed fere ex multo tremore circuire vident̃ De signis existunt mortis. ¶ Oculorũ egressio ad exteriora. Aut ipoꝝ profunditas in acutis egritudinibus ⁊ lippitudo in eis existens signa sunt non bona. ¶ Quando eger super aliqõ ex lateribus nõ quieuerit. sed supinus iacere semper appetierit: ⁊ p̃ter hoc ad ptez pedũ descẽderit: hoc signũ est mortale. ¶ Apostema magnum in vẽtre ⁊ caliduz cũ febre vehementi ⁊ acuta: signũ est malum. Et si vẗus fuerit debilitata: calore apostematis ⁊ febris adhuc perseuerante: signum est valde pniciosum. ¶ Cum in acutis egritudinibus extremitatũ adest frigiditas: signũ ẽ nõ bonũ. Q. si earum frigiditas augmentatur ⁊ fiat fortior: est malum: ⁊ si cum hoc magnus calor fuerit in ventre ⁊ sitis ẽ mortale. ⁊ si hoc superfluerit multum: fueritq̃z anhelitus spissus ⁊ pulsus sil'r cum debilitate ⁊ parutate: mors ẽ ꝓpinqua. ¶ Cum extremitates ⁊ vngues in fuscum mutãt colorem. Aut manus ⁊ pedes. ex toto illius fuerint coloris. vẗus tñ nondũ ceciderit: imo cum hoc augmentatur ⁊ fuerit hoc in die cretico: hoc nõ est signum maluz. imo bonum. qr egri significat euasionẽ. Q. si loca ista vlcerãtur: ⁊ corrumpantur. ac putrefiant. medicamina ꝓfortantia nõ sunt supponẽda. Hoc.n. si factũ fuerit egritudo iterius ad egrũ redibit: ⁊ eum interficiet. ¶ Sil'r q̃z si de radice auris ꝓquerit aut rubedo ibi apparuerit. fueritq̃z h̃ in passione que frenesis vocatur. aut oculi in finãchia rubere fuerint visi. aut aliqs locus pectoris in pleuresi: aut apostema fuerit sub ascellis: aut in mamillis: nõ erit locꝰ infrigidãdus: neq̃z q̃ ipm ꝓfortent erunt apponẽda. sed emplastrum erit supponẽdũ: ⁊ aqua calida ab alto super

ipm erit distillanda: ⁊ vētose superponēde si materia ad digestionē ad modu⁹ stupidi visa fuerit puenire. Cū hoc eni liberabit eger. ¶ Testiculo⁹ et virge ꝓtractio in acutis egritudinib⁹: est malum. ¶ Signa q̄ cum crisi venire cōsueuerūt si ante digestionē ⁊ in die nō cretico apparuerint: neq⁹ crisis secuta fuerit: mali sunt significatiua.

¶ Cum eger nocte vigilat ⁊ in die dormit laboriose tamen ⁊ non continue: signum est non bonū. Et siquādo a somno excitatur: ip sius debilitas ac sue dispositionis malitia augentur: est pnitiosum. ¶ Priuatio digestionis cū inuētione virtutis egritudinis: significat plixitatē. Cum casu vo eius est pnitiosum. ¶ Egritudines calide et fortes in senib⁹: ⁊ in complexiōes hītibus frigidas ⁊ in regiōib⁹ ac ipibus frigidis deteriores sunt: q̄q̄ que in ho⁹ ꝓtrarijs

¶ Sinanchia cum febre fortis caloris: pernitiosissima est

¶ Cum causon patienti supuenerit tremor semel atq⁹ iterq⁹ neq⁹ sudauerit: ⁊ egritudo nō fuerit alleuiata. sed debilitas et dispositionis malitia augmētata fuerint: signu⁹ est pernitiosum. ¶ Cum labia ꝓtorquent: aut nares: aut palpebre: aut supcilia in acutis egritudinibus post multam debilitatem. ⁊ postq̄q̄ eger sensum amisit: tam mors imminere significat. ¶ Tremor cordis assidu⁹ in acuta egritudine: signū est malū. de singultu quoq⁹ similiter dicem⁹. Et pterea si cū hoc anhelitus fuerit cōstrictus: ⁊ calor febrilis augmētatus: signum est pernitiosū. ¶ Dolor fortis cum febre acutissima: pnitiosum ē signum. et pcipue si fuerit in capite: aut aure: aut ventre ¶ Cū in corpe egri fuerit vlcus: et fiet citrinū aut rubeū: aut nigrū signū est pernitiosum. ¶ Oculo⁹ ꝓgelatio quo⁹ palpebre nō palpitāt accidens est mortale. ¶ Egritudo in hoie semper sano qui fere nunq̄q̄ egrotat: timorosa est. ¶ Cum testiculi ⁊ virga in acutis egritudinib⁹ ptēdunt: et intestinū plapsum fuerit: signū ē pnitiosum. ¶ Sanguinē e narib⁹ paulatim debiliter fluere ⁊ guttatim egredi: nō est bonū. Et si cū ꝗ fuerit niger: ē deteri⁹. Et si in die cretico ꝓtingat: ē pnitiosum. ¶ Cum in aliquo mēbro orit apostema aut dolor: et sequit post ipm estuatio: et inflāmatio ⁊ sitis et ingetudo ē malū. Et si cū eo ꝓtigit tremor cordis: ē mortale. ¶ Vomitus coloris sicle ⁊ fluxⁿ vētris sikis: ē malus. ¶ Facies feditas aut puluis in ea apparens: in acutis egritudinib⁹: signū est malū. ¶ Mortuo⁹ noia pferre: signū ē malum ¶ Cum vomitus aut venter in acuta febre multus erit: signū ē malū. ¶ Et si singultus fuerit secutus: erit pernitiosus. ¶ Cum oculus subito fit citrinus aut niger: ⁊ eger subito pfocatur ita ꝙ saliuā traijcere nō pōt: signū ē pnitiosum. ¶ Sitis vehemēs cum sudore frigido: signum ē pernitiosum. ¶ Anhelitus frigidus in acuta febre cum casu virtutis: egrū morti significat ppinquū. ¶ Cum in ligua apparuerint pnstule cicerib⁹ magnitudine equales: fueritq⁹ febris fortis et acuta: eger in pncipio sequentis diei morietur. ¶ Cum sudor fluxerit vt serpēs: ē mortale. ¶ Qñ ap̄atur vuula frenetici: tunc iam ppe mortem est. ¶ Cum spasmus febri acute supuenerit postq̄q̄ aliquot dies a pncipio pterierint: signū erit pernitiosus. ¶ Cum eger remcinar similē vomerit: signū maluz erit. ¶ Et deteriores febres incēdētes: sunt quas ista comitant accītia. ¶ Tremor in pncipio absq⁹ sudore qui ipsum sequat malū est. ¶ Dauc⁹ sudor et pcipue in capite: et fronte: ⁊ vehementia vigilia⁹: et estuatio: et nausea: et timor: et sensuus perturbatio: et extremitatū friditas: et pcipue si fricate non fuerit calefacte: et supficiei corpis friditas cū magno icēdio in iteriorib⁹ ⁊ anhelit⁹ spissus: et extremitatū rubedo ⁊ vria nig̃ et pauca ⁊ viridis et spissa q̄si mel: ⁊ si sit absq⁹ caloris febrilis gete destruit. et apostema in epate ⁊ i stomacho ortū: et vrine ꝓstrictio et vētris flux⁹ niger et viridis: et distillatio sanguinis nigri: ex narib⁹ fluētis: et egri reuolutio ab vno latere ad aliud: et si ipi⁹ fit⁹ diuersis cōsistat dispōnib⁹: ⁊ vētris inflatio: et in stomacho ap̄atis generatio: et si eger oib⁹ q̄ inuenit inhereat et suspendat se. Oia.n. hec malū portēdūt. ¶ Cū res nigra et acetosa ex qua terra ebulit in quā cadit de vētre egredit: pnitiosa ē. et si hoc virtute fuerit debili mors iam est propinq̄. ¶ Cū ex narib⁹ egri colera stillauerit citrina aut viridis signu⁹ malū erit. ¶ Cū eger pa⁹ sudauerit: aut ipsi⁹ corp⁹ quasi humefactū fuerit: et pcipue caput et ceruix post anhelitū fridum: mors ppinqua esse significat. ¶ Sudor in frōte post laboris vehemētiā: et pulsus ac mor⁹ casū: signu⁹ est mortale. ⁊ si casus pulsus vehemēs est: mors iā ē ppinq̄. ¶ Cum eger pedes vsq⁹ ad pectus sursum eleuauerit: et deinde eos retro ꝓiecerit: signum erit valde pnitiosum ¶ Cum febris fuerit adurens fortiter que deinde subito se alleuiauerit: et calor quieuerit sine euacuatiōe pceden te: neq⁹ eis premittas q̄ calorē extīguūt: neq⁹ permutationem in frigido aere: pulsusq⁹ velociter quieuerit ⁊ mor⁹ fuerint debilitati ⁊ dispositio quiēti simul superuenerit: signū est ꝙ cito morietur. ¶ Cum os in frenesi ꝓtorquet: neq⁹ eger inde leuior fit: neq⁹ eius sensus ad eu⁹ redit: signum est mortale. Et si cum hoc leuior fiat: ⁊ ad suū redeat sensum: est bonu⁹. ¶ Cū egro supuenerit ycteritia ex q̄ ipsius egritudo nō fuerit alleuiata: sed potⁿ auget malicia: signū est mortale. ¶ Dis sudor qui nō totū tenet corpus: est nō bonus. Silr qui non in die fit cretico: neq⁹ ē talis ex quo eger alleuietur: est nō bon⁹. Si aūt in die fiat cretico ⁊ fuerit calidus: est bonus. Sed si fuerit frigid⁹ et paucus ⁊ fuerit in capite tātū: est mortalis. ¶ Sudor frigidus cū febre acuta: pnitiosissim⁹ est. ¶ Cum post sudorem tremor sequit: signū est malū. ¶ Signo⁹ vtiles iter se ꝓferende sunt vna videlicet cū alijs. Vnū nāq⁹ signu⁹ bonū cū fuerit forte: multis ppōderat signis. ¶ Plerūq⁹ etiā signis bonis: multa nō bona signa ꝓiungunt. Pessima vo signa: fere nūq⁹ signis valde bonis commiscent. ¶ Cum ergo vtus pulsum faciens sana fuerit: ⁊ corporis motus faciles. ⁊ appetitus comedēdi ⁊ bibēdi fortis fuerit neq⁹ destruitur: non est pauēdu⁹ ppter accidētia multum terrefacientia. ¶ Q⁹ si cum materiei digestio iā pcessit nullo mō ex eis est timendum. Sed confidenter est tenendum ꝙ ipsa erūt causa crisis. ⁊ precipue si in die apparuerint que diem creticum precedit.

¶ De cognoscendo more febris. Cap. xxii.

Egritudinis breuitas ex fortitudine sui e nocumēti: ⁊ sui ipedimēti qd̄ efficit cognosci pōt. Impossibile est. n. quaslib⁹ egritudines q̄ vehemēter nocēt: ⁊ ipediunt diu pmanere Sed aut cito pnicie afferent: aut a nā cū crisi expellentur Hec aūt est intentio cui est imittēdū. s. q⁹ egritudo magni nocumēti durare ñ pt. ¶ Est ēt egritudo plerūq⁹ q̄ l⁹ pue sit lesionis ⁊ paruū inferat nocumentū. Cum hoc tñ nō ē durabilis: vt ephimera. ¶ Ad morā āt egritudinis breuiandā: iuuāt temp⁹ calidū. ⁊ regio calida: ⁊ cibationis paucitas: ⁊ vt corpus mollē habeat carnē ⁊ paucā: ⁊ cutis sit laxa ⁊ nō plena: ⁊ postremo oia q̄ corp⁹ calefaciūt. ¶ Ad plongandā vo ipsam morā: ho⁹ ꝓtraria iuuāt. ¶ Et vehemētia incendij febris ⁊ accidētium ipsius fortitudo: ⁊ eius ꝓclusio: tempus breue significāt. Sed paucitas caloris eius ⁊ accidētiū leuitas: ipsius significant plixitatem: cum absq⁹ manifesta euenerint digestione: neq⁹ fuerint cum febre ephimera. ¶ Cum aūt ꝓtingit vt cū digestione accessiōes currēdo ad multū tendant augmētū egritudo breuis fore significat. Nam si accessiones multū superēt pma in caloris vehemētia ⁊ accidētiū fortitudine: egritudinis portendit breuitas. Q⁹ si supatio fuerit parua: aut fuerit accessio qualis pma egritudinis demōstrat prolixitas. ¶ Spēs q̄q̄ febris: sui tēporis spaciū significat. Ephimera. n. ab vno die vsq⁹ in quattuor desinit. Tertiana q̄q̄ pura: quartūdecimū nō transit diez. ⁊ fm maius in septē remouet diebus. Aut pa⁹ pl⁹ aut pa⁹ minus: ⁊ est secura ¶ Mota vo cui⁹ accidētia flegmatice accidētib⁹ miscentur: adeo fit manifua. vt plerūq⁹ per quartā anni. Aut āplius

perduret: ⁊ est febris mala ⁊ nõ secura. Cũ ea.n.ẽ acutas ⁊ digestionis tarditas ⁊ viscerꝫ corruptio. ¶ Oẽs ꝑterea febres q̃ sunt ꝓtinue: breuiores sũt interpolatis: excepta ethica qꝫ lõga est: qñ enĩ calor in ethica vehemẽs fuerit: erit ꝓlixior ⁊ ecõuerso. ¶ Cõclusę vo febres vehemẽtis caloris: ⁊ fortis existẽtes icendij ꝫ tertiana ꝓtinua: ⁊ sanguinea quas medici ꝓtinuas egritudies ⁊ febres acutas vocãt. xiiij. nõ trãseũt dies. Qd̃ tñ fit cũ nõ in vltio caloris ⁊ incẽdij extiterint. Cũ.n.ad vltimũ eiꝰ deuenerit finẽ: in tertio ⁊ quarto die delebunt. Sed si in medio hoꝫ fuerit in septimo. In his q̃z febribꝰ: timor est maximꝰ. Flegmatica vo ⁊ quartana ꝓlixe sunt. Quartana tñ est multũ secura. Sed flegmatica nõ secura: febres etiã pestilẽtiales sunt breues: ubi plres vo sunt ꝓlixe.

¶ De cognitione tempoꝫ febris. Capitulum. xxiij.

e **Egritudinis** ꝑncipiũ cõputandũ est ab hora in qua eger mutationem ⁊ agitationẽ in suo sentit corpe: ⁊ cognoscit dispõnẽ suã a sanitate manifeste diuisã. Ex hũ nãq; tpe vsq; q̃ aliqd digõnis signũ appeat: lz valde sit occultũ tps ꝑncipij existit. ¶ Ex quo aũt digõnis signũ apparere icipit donec digestio cõpleat: tps ẽ augmenti. finis aũt tpis augmẽti est egritudis status. Post hoꝫ vo oĩuz apparitionem tps sequitur declinationis. Quod autem ad egritudinum acutaꝫ curationẽ. ⁊ ad sciendũ ad qd egri dispositio sit vẽtura: plus ẽ necessariũ: ẽ egritudis statũ cognoscere. Nõ ẽ.n. terror nisi vsq; ad hoc tps neq; nutricatio mẽsurat. nisi ꝓm hoc tps. Eger etiã nullo mõ morit post statũ nisi alia ei supueniat egritudo post statũ q̃ necem inferat. Quapropter ꝓnostic̃ cognoscẽdi ad quid egri dispositio sit vẽtura: absq; dubio ⁊ exgrite: cũ statu egritudinis suspẽsum est. Egritudinis aũt status pendet cum apparitione cõplete digestionis. ¶ Signa aũt tẽpoꝫ interpolataꝫ plerũq; habent. etiã ex suis accessiõib⁹. Accessio enĩ secunda cum horã anticipauerit aut plus prima permãserit: ⁊ eius accidentia fuerint fortiora: febris augmẽtum fore denunciãt. Huius aũt ꝓtrariũ febris diminutionem eiusq; declinationẽ significat. ¶ Ad hoc tñ nõ sufficit horaꝫ accessionũ augmentũ: aut eaꝫ postpositio sola Sunt.n. q̃dam febres quaꝫ poxismi ex suo genere semp horã anticipẽt. Et sunt alie quarũ accessiones ex genere suo ꝓtrariũ illius hñt. Verũ in istis etiã cũ anticipationis quãtitatẽ aut postpositionis cognouerit aliquis: ad quã eaꝫ tendit ordo: ⁊ deinde ꝑcepit in ordine ꝑdicto augmẽtũ plus solito abundare si gnificabit egritudo ad augmẽtum tendere: ⁊ ecõtrario. In febre q̃z accessiones hñte cũ retardatione: silis ẽ dispositio. ¶ Prolixitas aũt tẽporis accessionis ⁊ suoꝫ accidẽtium dispõ: due existũt significationes. q̃ vehemẽter valẽt ad cognitionẽ tempoꝫ febris: ⁊ ꝑcipue accñtiũ dispõ. Postq;.n. hora ꝑncipij accessiõis retardata fuerit ⁊ ipsiꝰ mora fuerit breuis. ⁊ cũ hoc eiꝰ accidentia fuerint fortiora ⁊ vehemẽtiora firma erit significatio: ⁊ vã ꝙ egritudo adhuc tendit ad augmẽtum. Sed postq̃z oĩa hec ꝓiuncta fuerint dubietas iam erit remota ¶ Egritudis ꝑterea accessiones cũ fuerint equales: egritudo erit in statu. Egritudis q̃z lõge: tpa sunt longa. ⁊ breuis egritudis tpa breuia sũt. In quartana nãq; ⁊ flegmatica: plerũq; multe inueniuntur accessiões eq̃les. In vã aũt tertiana: plerũq; augmẽti signa in vna apparẽt accessione ⁊ diminutionis signa in paroxismo qui ipam sequitur. vident manifesta. ¶ Febriũ aũt ꝓclusaꝫ tpa ⁊ exaccidentiũ augmẽto: ⁊ eoꝫ diminutiõe: cognoscẽda sunt. Signis tñ digõnis plus ẽ credendũ. ¶ Sed in cognitione tẽpoꝫ febriũ plus ẽ studẽdũ ⁊ elaborandũ cũ fuerint acutiores ⁊ breuiores. Febris.n. tempora minorant ⁊ abbreuiant ꝓm ipius acuitatẽ: febres vo secure in quattuor tẽporib⁹ sunt equales: ꝑnitiose aũt q̃ñq; inferunt necem in augmenti etiam in ascensione.

¶ De conditione digestionis. Cap. xiiij.

c **Um febris** absq; apate fuerit digõ nõ ẽ attẽdẽda nisi in sola vrina. hũ in singlari caplo notaturi sumus. ¶ Cũ ãt febris ꝓꝑ apa molestauerit cũ vrine inspectione necessariũ est et supfluitates q̃ de mẽbro: vbi est egritudo egredinnt attẽdere. ¶ Cõsiderabimꝰ g̃ in egritudine pectoris ⁊ plimonis mãm quã expuit eger: dũ.n. eger nihil expuerit: neq; febris vllo mõ alleuiata fuerit: nulla digestio adhuc ibi erit. Cũ aũt eger modicũ qd ⁊ subtile expuere inceperit: ꝙ cũ laboze egreditur lz paꝫ: digestio tñ iam incepit. cũ vo aliquid grossum ⁊ multũ ⁊ facile excreare cepit: digõ iam est completa. Ex spẽbus aũt excreantibꝰ malis: q̃ nõ ꝓm digõnis viã incedit est sicut sputuz emittere pure rubrum qd̃ est deterius eo qd̃ est pure citrinũ. Nigrum vo oĩbꝰ alijs est malignius: hec.n. lz cito appareant: nihil tñ ꝑter malũ portẽdũt. significant.n. humorẽ de genere reꝫ q̃ ad maturitatẽ deuenirũt nõ existere: sed ex illis q̃ putrescẽdo malitiã inferũt: q̃ vrine nigre filia existunt: ⁊ vrine q̃ felli assimilant. ¶ Sputũ vo qd̃ ad maturitatẽ ventuꝫ speratur est albũ: aut est illud in quo tãtuz rubedinis aut citrinitatis ꝓtinetur: ex quo sputũ neq; separi neq; vndiq; cooperiri possit. sputũ q̃z qd̃ est perfecte matuꝫ albũ existit: aut illud in quo maior pars alba cernitur: cũ de subtilitate in spissitudinem mutat: ⁊ de laborioso exitu in facilem mutatur egressionem.

¶ De crisi. Cap. xxv.

f **Anari** aut mori multis ꝓtingit modis. est.n. q̃ñ egri dispõ paulatim tẽdit ad mortem donec ipe moriat: ⁊ est cũ paulatim tẽdit ad melꝰ donec sanet. est et cũ egro dispõ acciderit subito q̃ ipz ad interitũ ducit. ⁊ ẽ cũ subito accidit ei eũo q̃ sanitatez ⁊ perfectionẽ bonitatis in eo pficit. Est q̃z q̃ñ cũ eũone subito accidit ei dispositio q̃ ad sanitatis pfectionez ipm perducit. Et est q̃ñ cũ eũone accidit ei alia dispositio q̃ ipm ad meliorationem pducit. Et est q̃ñ cum eũone subito accidit ei alia dispõ q̃ ipm ducit ad mortẽ. ¶ Dispõnes vo ex qbus egro subito eũo ⁊ magna superuenerit mutatio noiamꝰ crisim. Dispõnem tñ q̃ egrũ ad pfectionẽ perducit sanitatis vocamus crisim bonã ⁊ iuuatiuã ⁊ de natura huiꝰ mutationis que subito cõtingit ẽ vt in acutis eueniat egritudinibus: ⁊ q̃ñ egritudo plus fit acutior: tanto magis huiꝰ mutationes in ea plus fiunt ⁊ fortiores. ¶ Dispõnes aũt q̃ in ꝓlixis attendunt egritudinibus paulatim attẽdunt ad sanitatem aut ad mortem.

¶ De signis indicantibus crisim. Cap. xxvj.

c **Risim** anteq̃z fiat ꝑcedit fortis ingetudo ⁊ frequẽs resolutio ⁊ alie dispõnes vehemẽter terrefacientes: vñ vulgꝰ et medici diminuti terrent tunc: ⁊ de egro diffidunt: ⁊ si fuerit fe. de eis que faciũt paroxismũ ante accessionis horã in qua venire cõsueuerat: aut in qua grauiꝰ infestauerat ꝓuenit: ⁊ accidentia ante crisim fiant deteriora ⁊ fortiora. ¶ De signis aũt q̃ crisim ꝑcedunt ⁊ eam indicant ẽ intellectꝰ ꝑturbatio: et scotomia ⁊ vtigo ⁊ egri ingetudo: ⁊ ꝓuersio eius in figuris ⁊ in locis: ⁊ anhelitus ꝓstrictio: ⁊ capitis dolor ⁊ colli fortis: ⁊ tristitia ⁊ nausea ⁊ rubedo faciei adsunt: ⁊ imagines ante oculos apparẽt: ⁊ lachryme inuoluntarie fluũt ⁊ labioꝫ curtatio ⁊ in stomacho dolor ⁊ in infertoribus ventris ⁊ dorsi rigor: ⁊ vrine ac egestionis duritia ⁊ sitis vehemẽtissima ⁊ timor ⁊ ꝓtractio pell' ypocundrioꝫ ad suprora. hec.n. oĩa crisim precedunt. ¶ Q̃ si cũ istis accidentibꝰ terrefacientibꝰ ⁊ extraneis egritudo fuerit acuta ⁊ aliqd̃ ex signis qd̃ iam appuerit visum fuerit et pulsus cum hoc in fortitudie augmẽtat digõne iã ꝑcedẽte absq; oĩ dubitatione ⁊ secure iudicari põt ꝙ eũotio sit ꝓsecutura: aut cũ sanguis fluxu ex naribꝰ aut vẽtris fluxu: aut vomitu aut his filibꝰ. ⁊ ꝙ egri dispõ mutabit aut ad bonitatem aut ad meliorationẽ. ⁊ ꝑcipue si hec agitatio fiat i die ⁊ nocte q̃ diei cretico ꝓtinuatur. si vo hec significatio ãte:

digōnem apparuerit ⁊ pulsus cum ea ceciderit: sciendus est q̃ dispositio ad deteriorem mutabitur.

¶ De cognoscendis speciebus euacuationis per quam fiet crisis. Cap. xxvij.

c **Risis** erit aĩ pmutationē p quā mā de vno ad aliū mutat mēbrū: sicut exitura q̃ iuxta auris gīnat radicē: cū cerebr̃ qd̄ in eo ptinet ad illā expellit ptē: ⁊ istud qd̄ fit in collo cum sinanchia soluit. ⁊ sicut apa qd̄ in manu aut pede gīnat aut nigredo ibi orta i aliqua acutat̃ egritudinū: cū mā ad illa expellit loca: aut fit p eūonē manifestā: aut fluxu sanguis ex narib⁹: aut fluxu vētris: aut sudore ⁊ vrine ꝓuocatione. p exituras q̃s sepe fit crisis febriū q̃ nō valde sunt acute plurimū: ⁊ cōtingit crisis egritudinū q̃ in cerebro gīnant p apata q̃ iuxta auri ꝓncipiū oriunt cū nō multi fuerit caloris: neq; mlte acuitatis: febriū q̃s crisis q̃ inferior comitat apata fit p apata mala ⁊ tiorosa: cū gb⁹ lingua fit nig̃ ⁊ mēbr̃: cū vt⁹ nature in illis ñ fuerit pfecta imo pat̃ debilis: aut cū dolor auriū egro antea accidere ꝓsueuit: cū eūone āt manifesta ꝓuenit crisis febriū pacutat̃: ⁊ multe calitatis ⁊ ꝓcipue est nā fuerit in illis valida ⁊ fortis. ¶ Spēs q̃s eūonis plurimū ꝓtingit p̃m febris mās. Erit ḡ icēsiuat̃ febriū ꝓsumatio plurimū cū sudore: ⁊ febriū ex sanguīe ꝓsumatio fit fluxu sanguinis ex narib⁹: frenesis vo crisis q̃nq; fit fluxu sanguis ex narib⁹ q̃nq; fit cū sudore mlto in capite. crisis q̃s febris q̃ epatis apa concomitat fit q̃nq; fluxu sanguis ex dextra nare: q̃nq; fluxu vrine aut fluxu vētris: aut multo sudore loci illius. ¶ Tertiane aūt febris crisis plurimū fit cū sudore: plimū vo ꝓtingit cū vomitu colerico. aut fluxu ventris silr colerico. ¶ Quartane q̃s crisis plimūq; fit fluxu vētris nigro ⁊ fluxu vrine nigre. ¶ Mothat̃ aūt febrium crisis fit cū sudore ⁊ vētris fluxu colerico aut flegmatico. ¶ Ex his āt q̃ ꝓfidenter nos credere faciunt crisim p exituram in aliqb⁹ artub⁹ futurā: est vt febris nō fit valde acuta: ⁊ vt eger aliq̃s ex artub⁹ prius doleat: ⁊ vt vrina sit subtilis. ¶ Cōfirmatio q̃s qd̄ crisis fit futura fluxu sanguis ex narib⁹ est: faciei ⁊ oculor̃ rubedo: ⁊ venat̃ q̃ sunt in collo: ⁊ vocant guidē: exuberatio. ⁊ radij aĩ oculos apparentes lachryme fluētes ⁊ oculor̃ tenebrositas: ⁊ nariū pruritus ⁊ earū rubedo: ⁊ cutis q̃ est sub ypocūdrijs ad supiora contractio ⁊ anhelitus ꝓstrictio. ¶ Certitudo q̃s crisis future cū vomitu est nausea ⁊ stōi subuersio ⁊ labij inferioris curatio ⁊ saliuat̃ fluxus ab ore. ¶ Cōfirmatio q̃s qd̄ crisis cū sudore fit futura est vt vrina retineat postq̃s signa crisis apparuerint. ⁊ vēter ꝓstringat. ⁊ pulsus fit leuis ⁊ plen⁹: et corp⁹ tactu sentiat calidū ⁊ humorosum: pūctiōe tñ ⁊ acumine in eo existēte. ¶ Confirmatio q̃s crisis cū fluxu ventris future est vt post hec signa fit in inferioribus ventris sub vmbilico grauitas.

¶ De signis pnosticātib⁹ bonā crisim vel malā vel perfectionē eius vel diminutionē eius. Cap. xxviij.

c **Risis** bona est q̃ post digōnis fit cōplemētū Que āt ꝓtingit aĩ pfectā digōnes bonitatis h̃z minorationes p̃m hoc: s̃z q̃ fit anteq̃s aliqd̄ ex signis digōnem portēdentib⁹ appareat est crisis mala. ¶ Oibus aūt melior existit crisis: q̃ post digōnē apparet ⁊ in aliquo ex diebus bone crisis: ⁊ cū qua humor qui intulit egritudinē euacuat. cui⁹ etiā eūo fit per partē patientem: ⁊ nō est in sua quātitate diminuta: ⁊ postq̃s eger leuitatē ⁊ multā sentit quietem: ⁊ oia q̃ prius sentiebat quiescunt adeo vt nihil excepta sola debilitate remaneat. Deteriorvo crisis est q̃ huic ꝓtraria oino est: ipa. n. siue bona siue mala sit crisis tñ erit diminuta.

¶ De diebus creticis. Cap. xxix.

e **Vacuationes** quas noiaum⁹ nō accidunt nisi in egritudib⁹ acutis: ⁊ accidit egritudini mutatio magna in aliqbus egritudis dieb⁹ sepi⁹. Iōq; dies hi creticī vocantur. ¶ Dies vo q̃ inter egritudinis dies prim⁹ existit nō ē creticus: neq; scd̄s. tertius vo est creticus. in eo. n. plerūq; cōsumunt febres q̃ sunt pacute. quart⁹ itē dies ē creticus. ipe enī pnosticat qd in die septimo. aut sexto fit vēturū. si enī in eo bonū apparuerit signū vt digestio in vrina: aut euacuatio l̃z diminuta ꝓuenet cū eo leuitas ⁊ cōplebit bonitas illa in die septimo. Si aūt in eo visū fuerit malū signū dispō egri aliquo mō deteriorabitur q̃ deteriorātio in die vij. manifeste complebit. ¶ Quintus q̃s dies est creticus freq̃nter. n. fit in eo bona crisis. ¶ Sextus āt dies quarto aut qnto nō est minor p̃m crisim. q̃ sepe in eo ꝓtingit. Crisis tñ bona et fe nun q̃s in eo fit. q̃ si q̃nq; ꝓtingat eūones in eo fieri q̃ egro ꝓferat: ipossibile est. quin post sequatur fortis egri labor ⁊ magnus timor: neq; eger est secur⁹ qn aliquid ex mā egritudinis remāserit ex quo egritudo faciet recidiuā. ¶ Septimus vo dies oibus creticis diebus in sua malitia ⁊ bonitate superior existit q̃ fere diei. vj. est ḡuis. Crisis. n. q̃ fit in eo leuis est ⁊ pauci timoris cū qua tota egritudinis mā eūatur vt nihil ex ea remaneat p qd̄ fiat egritudis recidiuatio. ¶ In octauo vo die fere nūq̃s fit crisis ⁊ in quo si eueniat rarissime tñ ꝓtigit: ⁊ est mala. ¶ Nonus aūt est creticus in quo sepe fit crisis: quēadmodū in tertio ⁊ qnto. crisis q̃s q̃ fit in eo bona est: ⁊ ipe portendit qd in. xj. fit futurū. ¶ In. x. aūt crisis venire nō pōt q̃ ēt si in eo ꝓtingat erit mala. ¶ Sz dies. xj. est creticus et est vt tert⁹ ⁊ q̃rtus ⁊ qntus ⁊ non⁹: q etiā significat qd in xiiij. die fit futurū. ¶ In. xij. aūt nō ꝓtingit crisis qui etiaz est talis q̃lis octau⁹. ¶ Tert⁹ aūt decim⁹ iter illos qui sūt cretici ⁊ qui nō sunt cretici medius existit: fit. n. in eo crisis q̃nq; sed nō sepe. ¶ Quartusdecim⁹ aūt dies est cretic⁹ et est a. vij. p̃s. p̃m hoc q̃ crisis in eo freq̃ter fit q̃ bona existit. ¶ Quintusdecimus aūt est sicut tertiusdecim⁹ verus in sextodecimo: nō euenit crisis qui est eiusdē generis cuius ē. xij. ¶ Decimusseptim⁹: iter dies creticos ē: q eiusdē generis cū nono existēs qd in vigesimo die futuat̃ fit portendit. ¶ In decioocauo aūt die crisis min⁹ ꝓtingit q̃s in xvij. q̃ ēt si fiat mala inuenit. ¶ In decionono vo die fere nunq̃s ꝓtigit crisis q̃ etiā si euenerit nō est mala. ¶ Rursus. xx. dies ē creticus qui sequēs ē. xiiij. in multitudie crisis q̃ in ipo sepe cōtingit ⁊ bonitate sua. ¶ In die q̃s. xxi. q̃nq; fit crisis: l̃z multo min⁹ q̃s in vigesimo. ¶ Vigesim⁹ aūt q̃rtus dies ē cretic⁹. fit. n. in eo multotiēs crisis: q ēt sequens est vigesimū in bonitate. ¶ Post hos āt dies. vigesimusseptim⁹. xxxi. ⁊. xxxiiij. ⁊. xxxvij. ⁊ q̃dragesim⁹ cretici inuenunt. In alijs vo dieb⁹ q̃s nō noiauim⁹ fere nunq̃s ꝓtigit crisis. post. xl. vo dies nunq̃s fit crisis cū vehemēti expulsione ⁊ manifesta: neq; egritudo cōsumunt nisi cū occulta resolutione. ¶ Crisis q̃s dies sunt fortiores vsq; ad. xiiij. ⁊ aĩ ipm ⁊ vsq; ad dies. xx. dies. n. viij. est vt. vij. ⁊ xiiij. ⁊. xx. ⁊. iij. sicut quartus ⁊ septim⁹: ⁊ vndecim⁹: ⁊ q̃rtusdecim⁹: ⁊ decimusseptim⁹: ⁊ vigesim⁹. ⁊ illi q iter istos numerādo repiunt: vt tert⁹ ⁊ non⁹ ⁊ vndecim⁹: ⁊ decim⁹ septim⁹: fortissimi sunt. dies tñ septimi ꝓprie q̃rtus fortiores existunt. ¶ Q̃ si eger vigesimū trāsierit die signa dierū cadētiū in medio debilitabunt vñ fere in eis nūq̃s fiet crisis: vtutes vo q̃rtot̃ minuunt: neq; remanet fortitudo vt in septimis: q sunt. xxvij. ⁊. xxxiiij. ⁊. xl. q̃rti vo: vt. xxiiij. xxvij. ⁊. xxxi. ⁊ q̃dragesim⁹ debiles sunt. ¶ Postq̃s vero eger. xl. tranfit die: vtus expulsiua oino debilitat: neq; fit crisis nisi p exituras: aut cū resolutione. ¶ Cū signa crisis in die aut in nocte qui cretico die ꝓtinuant apparuerint ꝓfidēter est tenēdū: ⁊ ad hoc declinādū qd̄ signa illa non ꝓuenerit ex egritudis malitia: s̃z pp crisim: ⁊ ꝓfidēdū est crisim eadē die fore futurā: ⁊ ꝑcipue si dies idicatiu⁹ iam hoc signauerit. ¶ Si aūt in die aut nocte qui cretico die nō ꝓtinuat apparuerint ꝑdicta signa: min⁹ ē cōfidēdū q̃ crisis fit futura: ⁊ plus est corde tenendū signa illa nō apparuisse nisi pp egritudis malitiā: ⁊ ꝑcipue si digestionis signuz ibi nōdū fuerit vel apparuerit. ¶ Cum aūt febris ad malignitatis ⁊ fortitudinis vltimū puenisse videtur ⁊ signa mortis cū hoc apparēt: eger aĩ tertiū die aut in ipo

morietur. ¶ Q. si prauitas minor ꝑdicta videatur erit cā significās salutē: ⁊ ꝓueniet crisis aū quartū diē aut in ipo q̄ si adhuc minor hac fuerit fiet crisis in die. vij. ⁊ ꝑcipue si in die. uij. signū: bone digōnis aut alicui⁹ alleuationis visuꝫ fuerit. ¶ In die q̄ꝫ sexta aut in nocte septima: si eue nerit hui⁹ acuitas ⁊ signa crisis iam manifesta apparent: ꝓsiderandū ē crisim in ipo futura fore. ¶ Et est sciendu ꝫ fiducia ꝑcognitiōis bone crisis ⁊ salutifere plerūq; est firmior ⁊ magis certa q̄ꝫ male crisis. Silr q̄ꝫ cum egritu do fuerit minoris acuitatis crisis est speranda. ¶ Est pre terea attendēdū qd in dieb⁹ idicatiuis eueniat: ⁊ est timē duꝫ ꝙ res in die cretico ꝓficiat q ei ꝓpinqor inuenit si fe bris fuerit acuta: si aūt min⁹ fuerit hoc timendū est: qd̄ in dieb⁹ ꝓficit eo ꝝ enim virtus est maxima.

¶ De vrina. Cap. xxx.

Vrina attenduntur color substātia odor: ⁊ illd̄ qd̄ in fundo residet aut qd̄ in medio pēdet: aut qd̄ in supficie apparet. ¶ Color. n. alb⁹ in subtili substātia q aq̄ assimilatur colori sepi⁹ apparet in diabete q̄ ē egritudo pp quā patiēs multaꝫ potat aquā: neq; tū ei⁹ sedat sitis: qr ilico cū vrina egredit: apparet q̄ vrina cū hui⁹ colore post multā come stionē ⁊ multā aque potationē aūq̄ꝫ digerat. ¶ Cum aūt huius color in egritudinib⁹ apparet diabete non ibi exi stente neq; cum multa potatione cū largo cibo ꝑcedente vltimā portendit cruditatē ⁊ digōnis ꝑuationeꝫ ⁊ epatis frigiditatē. ¶ Color aūt scōs est in q̄ pax ꝓtinet glaucedi nis sicut in aqua apparet que cū palea cocta est q̄ digōnis leuitatē vel paucitatē significat ⁊ debilitatē. ¶ Tertⁿ q̄ꝫ ē color citrin⁹ q calorīs tēperiem in epate demōstrat: neq; maior est q̄ꝫ debeat: neq; minor. ¶ Color aūt quartus est igne⁹: ⁊ significat calorē augmētatū ⁊ inflamatū ¶ Quin tus q̄ꝫ color est color croci q nō plus demonstrat calorīs q̄ꝫ igne⁹: significat tū corp⁹ sanguine multū abundare: et ex eo aliquid vrine fore admixtū. ¶ Sextus vo color est rubicund⁹ nō valde clarus qui colerā rubeā significat et sāguinē: ꝙ si in supficie vrine habētis hui⁹ colorē spuma fuerit citrina significat ycterīciā. ¶ Septim⁹ q̄ꝫ color ē ni ger: ⁊ si vrina huius colorem habeat: ⁊ post flauū ⁊ rubeū apparuerit vltimā significat inflāmationē ⁊ incēsionē: q̄ etiā in febrib⁹ acutis oī vrina deterior existit: ⁊ precipue si valde fuerit grossa: pauci q̄ꝫ inueniunt q̄ cū talē faciūt vri nā euadāt. ¶ Vrina q̄ꝫ nigra q̄ñq; apparet post mēstruo rum fluxū: aut post eo ꝝ retētionē: aut in fine egritudinū q̄ ex colera gñant nigra: sicut est quartana ⁊ splenis ma gnitudo ⁊ melīa ⁊ ho ꝝ filia neq; tunc malum portendit. ¶ Immo q̄ñq; significat bonū: qd̄. s. ꝓtigit cū in fine egri tudinū q̄ ex colera gñant nigra apparet: vrina ꝑterea ni. q̄ñq; appet post albā vrinā: ⁊ viridē. ⁊ tūc vltimā epatis friditatē ⁊ calorīs innati extinctionē significat neq; est in malitia minor ꝑma: sꝫ est cū eius fortitudine. ¶ Vrina q̄ꝫ q̄ñq; tingit ꝓpter alchane linimētū ⁊ fit valde rubea: q̄ñ q̄ꝫ ex potu cassiefist. ⁊ aloes ⁊ croci ⁊ ex multis rebus qb⁹ est tinctura. ¶ Viriditas aūt q̄ñq; apparet in ea ex come stione olex. Et nigredo q̄ñq; appet ex comestione almu ri ⁊ ex potu vini nigri quāadmodū dixim⁹. ¶ Vrine pre terea pua accidit tinctura ꝓpter. multā aq̄ potationē: ⁊ qr parū anteq̄ꝫ vrina egredit comedit ⁊ bibit: ꝑus q̄ hec oia attēdēda sunt: ⁊ sic postea iudicādū. ¶ Tingit etiaꝫ vrina q̄ñq; pp dolorē vehemētē lꝫ eo ꝝ mā q̄ñq; sit humor frigi dus quēadmodū in colica ⁊ dentis dolore ⁊ auris cōtin git. testifica q̄ per eā in alijs suis significationib⁹ sicut cuꝫ istis significatiōib⁹. ¶ Vrina ēt fetēs ⁊ pmutata apparet q̄ñq; ꝓpter vlcus qd̄ in instrumētis oritur vrinalibus: ve rūtū cum suo fetore pmutat eius sbstātia pmixta cū sanie ⁊ viru: neq; erit tūc cū ea febris acuta ⁊ incēsiua: ardor tū in vrine egressiōe cum ea sentitur. Iōq; eius fetor nō assi milatur fetori qui in vrina sentitur cum putrefactio ē in eis. ¶ Substātia aūt subtilis cui⁹ subtilitas assimilatur aq̄ sbtilitati: digestiue innuit debilitatē: spissa q̄ꝫ cū spissi tudo spissitudini rob assimilatur: aut crossities liquoris q ꝓtinetur in felle: supfluitatē inuit digestiue: ⁊ ꝓsumptio nē humiditatis in corpe abundare: ⁊ ipius ꝓfunditatem significat: ⁊ ꝑcipue si cum hoc fuerit pauca. ¶ Inter hec vero mediocris existēs bonitate significat digestiue: ⁊ qd̄ epatis dispō ⁊ humoꝝ qui in venis ꝓtinēter est tempata. ¶ Turbata q̄ꝫ humoꝝ q sunt in venis cruditatē ⁊ indige stionē cū caliditate q̄ in eis opatur pturbationē significat ¶ Vrina turbida cum cito diuiditur ⁊ grossities q̄ est in ea ad fundum descenderit magis ꝓpinqua ad maturita tis significationē existit. ꝓm tū sue descēsionis velocitatē. ¶ Odor aūt q ab vrina ꝓcedit sili⁹ ei qui a re acuta ⁊ sic cissima dissoluitur maturitatis idicat supfluitatē: q q̄ñq; in februbus sentitur ⁊ in apostematibus epatis: ⁊ ea por tendit futura ⁊ q̄ñq; ꝓtingit cū vlcerib⁹ in instrīs vrinali bus sicut ꝑdixim⁹: nos tū iam diuisim⁹ iter illā ⁊ hāc di spositionē. ¶ Vrina aūt q̄ oino caret odore in vltimo exi stit cruditatis ⁊ demissiōe digōnis: q̄ vo in medio stat di gestionis significat equalitatē. ¶ Ea vo q̄ inferius descē dunt ⁊ q̄ superi⁹ eleuant ⁊ que in medio pendēt sunt mo di ex qbus sumuntur significationes digōnis q̄ fit i venis ⁊ ad illud intendūt in cognitione maturitatis febriū: ⁊ ꝗ est illud cui inītimur. ¶ Hec aūt in substantia sua distilla tioni que fit in aqua ro. assimilat. eis q̄ꝫ q̄ inferius descen dunt melius iudicat id qd̄ est albū ⁊ leue ⁊ in fundo vasis residens: cuius q̄ꝫ dispō pmanet talis in dieb⁹ egritudis ꝓtinuis. hec aūt laudabilis ypostasis cū meliori ex colori bus q est citrinus: ⁊ meliori ex substātijs q̄ inter subtilita tem ⁊ spissitudinē mediocris existit apparet: ⁊ cū lauda biliori ex odoribus q neq; in fetorib⁹ est supflu⁹ neq; odo re oino ꝑuatur. hec igitur vrina oīb⁹ alijs vrinis lauda bilior iudicatur: cui⁹ etiā significatio ꝑfecta est. significat enī digōnis ꝑfectionē ⁊ a malitia egritudis ⁊ ipi⁹ negtia nos securos reddit. ¶ Illam aūt ypostasim in bonitate se quit eneorema: cum ꝓm hunc reperitur moduꝫ. ¶ Dos hec aūt nefilis ꝓsistit: hec aūt duo cadētia nō sunt: imo in eis cum in acutis apparēt egritudinib⁹ magna inuenitur significatio q̄ significationi perfecte maturitatis ⁊ securi tatis a malitia egritudinis ꝓpinqua existit: ⁊ cum en eore ma apparuerit: ⁊ egro malum nō superuenerit accidēs: post paruū tempus descendit inferius: nefilis q̄ꝫ cum ita se habuerit ꝓsequēter ad locum descēdet eneoramatis: po stea ad ypostasim. ¶ Color aūt qui in ypostasi attenditur melior existit albus cum lōgitudine forme in eo existēs: post quē est rubeus. significat. n. rube⁹ saltem cū egritudi nis ꝓlixitate. Glaucum vo sedimē quāto maiori partici pat citrinitate tāto est deterius. qd̄ aūt pure citrinū est eis peius est: viride q̄ꝫ est isto deteri⁹: postea nigrū: hoc nāq; sedimē significat ꝙ mā egritudis a maturitatis meta egre ditur q̄ñ ad putrefactionis ⁊ corruptionis semitā tēdere icipit. ¶ Dispositio q̄ꝫ sedimis nigri scōꝫ locū dispōni al bi sedimis cōtraria inuenit. ¶ Sedimis. n. nigri malitie cū est in loco nefilis minor est q̄ꝫ cū est eneorema: ⁊ dete rior est cū est ypostasis: quēadmodū aūt sedimē nigrū est deterius: ⁊ albū melius: sic liuidū est medium iter boni tatē ⁊ malitiā: cui⁹ q̄ꝫ dispō mutatur scōm ꝙ vni ex eis ap propinquat. ¶ Sedimē q̄ꝫ crinoydes ē malum: qd̄ si cū fe. fuerit acuta significat mortē: hoc autē sedimē magnis tritici fracti frustulis assimilatur. ¶ Significatio aūt qua cognoscitur maturitas q̄ñq; habetur ex vrina subtili ⁊ al ba: q̄ñq; ex ignea: q̄ñq; ex crocea q̄ñq; ex rubicūda: q̄ñq; ex spissa ⁊ turbida. ¶ Q̄ñ vo maturitatis significatio ha betur ex alba ⁊ subtili ꝑus glaucedinē acgrit. postea gros sitiem: deinde paulatim incipit sic augeri donec color fit citrinus et substantia equalis. In hac aūt vrina bonū ap paret sedimē si in venis multa ē supfluitas aut egritudo est ex repletione aut corpus egri est crassum. Si vo hoc nō fuerit erit illud idez ad perfecte maturitatis significa

tionē sufficiēs. ¶ Colores aūt qui sunt extra tempamētū paulatim denudantur a substātia in qua sunt: q̄ paulatim tendit ad subtilitatē donec color sit citrinus ⁊ substantia fit mediocris. ¶ Cum aūt vrina in febre a maturitate diminuta vel abbreuiata fuerit: aut eam trāsierit: sed postea quotidie ad eam reuertit febris est salutifera: ⁊ humor nō est difficilis digōnis neq; fraudulēte putrefactionis. ¶ Q̄ si eius dispō p̄ma semp eadē māserit cōtrariūq; eius qd̄ diximus significabit: ⁊ erit egritudo terrefaciēs: ⁊ si tñ cum hoc virtus fuerit cadēs mortem significabit. Sed si v̄tus fuerit fortis egritudīs demonstrabit plixitatem. ¶ Nox p̄mū in febribus apparet flegmaticis ⁊ q̄ ex cōlera q̄ fuerit nigra. scōm v̄o in febrib⁹ inuenit acutis q̄ sunt multe malitie ⁊ iniquitatis. ¶ Si aūt signū puenendi ad maturitatē sumitur ab vrina turbida ⁊ spissa quotidie augetur eius claritas ⁊ eius ypostasis. sil'r in bonitate augmētat donec ypostasis eius fiat laudabilis sicut diximus si deus voluerit: tūc igit v̄tutis quātitas p̄sideranda est. Cum.n. adhuc pmanens fuerit v̄tus de morte egri nō est timendū: ⁊ sicut hec vrina cito fiet clara: sanitas cito puenient. q̄ si v̄tus debilis fuerit egro timendū ē ne moriatur. ¶ Et si cum hoc vrina tarde puenerit ad claritatē ⁊ pmanet diu ita q̄ nihil claritatis in ea videt: aut apparet in ea ex claritate aliquid: sed est modicū: mortē significat. ¶ Si aūt in hmōi vrina semel apparet maturitas: sed postilex turbidata fuerit cruditatis signa portendit: ⁊ accidit hoc multotiens: ⁊ videatur fe. pmisceri: sciendūq; est mām fe. ex multis constare humoribus. Est itaq; tunc cōfidendūq; qd̄ egri sanitas fit futura p̄m ipsius tñ fortitudinem. ¶ Hec ergo sunt summe: ⁊ aggregationes eiꝰ qd̄ est necessario sciendū de rebus ad vrinā prinentibus p̄m fe. adhuc tñ de ipsius significationibus alia dicemꝰ: non tñ p̄m ordinē: neq; p̄m continuationem.

Vrina sordida q̄ est pax pulchra: ⁊ cuius color ē color musti aut aq̄ ciceris cū multum coquitur est hritium apata antiq̄ ⁊ nō acuta in visceribus. ¶ Vrina sero aut albe ceruse sil'is significat saniēz in ea existere: ⁊ ēgrū in aliquo ex foraminibus vrine vlcus hre. ¶ Vrina q̄ aque q̄ a carne recēte fluit: cū lauabit sil'is inuenit: parum sanguis vrine admixtū fore significat: epatis q̄z debilitatē q̄nq; portēdit. ¶ Cum eger pux minxerit sanguinem significat q̄ aliqua exventis que sūt in renib⁹ fit fixa ¶ Cū in vrina fuerit arena apparueritq; cū hoc turbida: si hmōi facienti vrina p̄us euenerit in rebus dolor lapidis in renib⁹ significat. Si aūt in vrina prius apparuerit arena: ⁊ postea ea remota vrina valde visa fuerit clara: lapis in vesica iam generatus est. ¶ Vrina turbida q̄ vrine asini assimilat dolorē capitis ⁊ intellect⁹ significat perturbationē. ¶ Cū post fe. remotionē vrine remāserit tictura epati erit ignitū apa. ¶ Vrina p̄m colorē aut odorem aut substātiā fedā q̄nq; sequit post calida interiox apata: vñ ⁊ eger ex ea alleuiat ⁊ ipius meliorat dispō ⁊ sue salutis cā existit. ¶ Vrina p̄m subaz oleo sil'is: aut in cui⁹ supficie apparet pinguedo vt oleū erit cū ethica. ¶ Vrina in cui⁹ supficie pinguedinis multitudo oleo sil'is apparet significat q̄ renū adeps liquat. ¶ Si vrina tenuis ⁊ alba in fe. acuta apparet: ⁊ in tali dispōne multū pseuerauerit dieb⁹ amētiā egro supuenturā significabit. q̄ si cū desipiētia talis diu apparuerit mortē annunciabit futurā. hec p̄terea vrina q̄nq; in fe. apparet acuta cū in aliquo mēbro calidum fuerit apa. ¶ Cum in vrina p̄ualescentis nō cito ad dispōnem quā hēbat cum esset sanus redibit: timēdū est ne egritudo reuertatur. ¶ Vrina lacti aut spermati sil'is si pauca fuerit paralisim ⁊ apoplexiā demōstrat futurā Si aūt in his egritudinib⁹ multa apparuerit ipsax portendit solonez. ¶ Vrina in q̄ sanguis coagulati frusta apparent in febre acuta visa est mala. ¶ Vrina lacti acetoso sil'is in febre apparēs acuta aut velocē portēdit mortem: qd̄ ē cū calor fe. nō gescit ⁊ leuis fit: aut qñ fit leuior egrū ad ethica puētux significabit. ¶ Vrina cui⁹ calor sperma tis appet neq; mutat: in febrib⁹ significat vrine difficultatem. ¶ Ex reb⁹ aūt q̄ in vrina multotiēs inueniunt ex sedimīib⁹ ⁊ eox sil'ib⁹ vna est ypostasis in qua claritas ⁊ radiositas ac pulchritudo appet: cui⁹ sil'itudo est vt ei⁹ qd̄ in āpull' aq̄ ro. natat. q̄nq; tñ radiositas ipsi⁹ ē maior adeoq; vt ex frustis glacier: cū vnū alū p̄iungit cōpacta videāt In hui⁹ aūt ypostasis colore q̄litercunq; fuerit vident radiositas ⁊ puitas ⁊ raritas ⁊ claritas que in alia nō inueniunt: cūq; mouet tota cū vrina miscet: a qua tñ vrina nō turbat: ⁊ in ipa velociter nō descēdit inferius: p'm ēt non descēdit: ⁊ est supfluitas digōnis existentis in venis: quā aū noiauim⁹. ¶ Secda v̄o ē humor turbidus ēt si color ei⁹ ē alb⁹ in quo neq; raritas: neq; radiositas inuenit ⁊ ē sepo liquefacto sil'is. ¶ Tertia est q̄z sanies q̄ q̄nq; est diuulsa: ex qua cū mouet vrina turbat: qr sursū eleuant frustula: ⁊ deinde descēdūt inferius cum qua in exitu vrine ardor sentitur: ⁊ est cū ea q̄nq; odor malus ⁊ fetidus. ¶ Quarta q̄z ē arenosa cuius sunt due spēs. quax vna limature aurī assimilat: lz sit minutior q̄ ex renib⁹ egredit: alia q̄z ē in q̄ nulla oino inuenitur glaucedo: sed eius color est vt terre ⁊ q̄nq; ēt est vt color luti: q̄ a vesica egreditur. ¶ Alia v̄o pilis assimilat ⁊ ipa est ex gñe eorū q̄ pilis nō pure albis sil'ia sunt: cuius lōgitudo vsq; ad palmi mēsurā augmētari inuenitur: q̄ cū a renib⁹ egredit nullū aliū portēdit malum: nisi humores crudos in corpe abundare cui medicamina p̄ferūt diuretica. ¶ Sexta equidē est in q̄ frustulox carnis sil'es apparēt: q̄ ex renib⁹ egrediūtur: si cū hoc dolor in renib⁹ fuerit. sed si cū febris fuerit adurente significat febris corpi magnū p̄stare nocumētū. Si v̄o cū ethica fuerit: solidox significat liq̄factionē ⁊ calorē ad mēbrorū carnē iam pnenisse. ¶ Septima q̄z ē q̄ lentiū excoriticatarum frustulis assimilat: ⁊ caloris supfluitatē in epate significans. ¶ Octaua aūt furfuri assimilat q̄ sepius pp vesice egritudinē cōtingit: cū hac aūt si fuerit sic sentiret ardor diu pseuerās: neq; apparebit in eo color extraneus: neq; valde ē remota a maturitate: q̄nq; v̄o p̄tingit pp venas q̄ cū sic fuerit erit cum fe. adurēte fortī⁹ cui⁹ etiā calor a maturitate: valde remot⁹ ⁊ mortē portēdit sicut mōstrauim⁹

¶ De signis egestionis. Cap. xxxi.

Egestio aūt melior alijs ē q̄ est mollis ⁊ continua videt: cuius tinctura a citrinitate fit: nō tñ multa: ⁊ q̄ in hora egredit solita. Egestio autē valde tincta: ⁊ q̄ mordicat ⁊ exurit anuz significat colere ru. dñiū. ¶ Sicca q̄z paucaz significat humiditatē ⁊ mltū calorē. ¶ Que aūt nō inuenit eq̄lis digestiuā nō perfecte cibo fuisse dñatam significat. ¶ Stercus q̄z q̄ multū fetet digestiuā debilē fuisse portedit. ¶ Viride aūt stercus putrefactionē in corpe significat. ¶ Stercus q̄z cū quo multa egreditur vnctuositas: caloris ⁊ humoris inuit eminētiā. ¶ Sterc⁹ aūt qd̄ ē sicut fex: malū ē ⁊ mortal'. ¶ Sterc⁹ q̄z puatum tinctura significat ex poro fellis nihil ad intestina trāsmitti. ¶ Et stercus vnctuosū mēbrorū significat liq̄factionē ⁊ ethicā. ¶ Q̄ aūt quātitatē assumptox excedit corpus debilitari ⁊ macrescere significat. ¶ Stercus aūt qd̄ ē in quātitate multū ⁊ diuersos retinet in se colores malos in corpe significat humores. ¶ Q̄ d̄ aūt spumosuz ē ⁊ viscosuz malū ē vtrūq; vnū nāqz ē pp victoriā caloris ⁊ aliud ex liq̄factione corporis. ¶ Multa ventositas inferius egrediēs: cū cibus nō fuerit inflatu⁹ debilitatē inuit digestiue. q̄ si vllo mō egreditur vētositas caloris paucitatem ⁊ frigiditatis supfluitatē significat. ¶ Si v̄o cū hoc affuerit sitis aut siccitas humorē ad interiora corpis penetrasse demōstrat. Cum ea que comeduuf vt prius fuerāt nō mutata egrediuntur frigiditas superfluitas portēdit. Facilitas expulsionis ventositatis ⁊ paucitas expulsiōis eius cum impedimēto vel debilitatē instrumentox nutrieationis vel impedimentum ostendit.

¶ De pulsu. Capitulum. xxxij.

Oportet vt qui in pulsuum scia istruct⁹ esse desiderat ⁊ vult eius significationes cognoscere sepe dum aliqs san⁹ ē artaria tangat et firmiter cū sūmo studio ispiciat ipm: ro.s.vt ipsius forma aie firmiter iprimatur quatenus cum fuerit necessarium inter eas ꝓportionez inuenire sciat: phyfici q̄z vnūquēq̄z modum pulsus ꝓmo appellāt noie: eiusq̄z cās ondūt ⁊ significationes. Ego aūt ex hoc qd̄ huius mei libri intētioni sile iuenīt ⁊ ꝓuenies ondam si deus voluerit. ¶ Cū pulsus in brachij longitudine tactui manifestior occurrit q̄z in tempore sanitatis a phyficis longus vocatur pulsus. Cum ꝓm latitudinē maiorem digitoꝝ tāgētis quātitatez comphendit latus ab eis noiatur. ¶ Cum aūt digiti tāgētis carnē ipulerit ⁊ ꝓ magnā q̄ntitatē in ipm penetrauerit dr̄ ab eis altus. sed qn̄ ꝓm hoc minor apparet q̄z ꝓsueuit vocatur depressus. ¶ Cum vo in lōgitudine ⁊ latitudine augmētatur magis q̄z ꝓsueuit vocatur magnus. sed cum in his oib⁹ fuerit minoratus dicitur paru⁹. ¶ Cūq̄z spatiū ipis q̄ inter duas tēdīt motiones min⁹ solito inuenitur: velox dicīt. Et cum digitū vehementer ⁊ virtuosa ꝓpulsione pcusserit ⁊ cū stringīt eius motus nō destruīt fortis vocat. ¶ Cum vo huic fuerit ꝓtrarius debilis dr̄. ¶ Cūq̄z fuerit illud qd̄ ex corpe artarie tangendo digito occurrit sile ei qd̄ ex hoc gīie aie est ipressum: neq̄z plenū fuerit: sed ꝓtractū ⁊ nō extēsum: nō vocatur plen⁹ sz̄ vacuus: ⁊ dr̄ ꝓm hoc q̄ forma hec in eo visa fuerit. ¶ Cum āt aliud qd̄ digito ex ipso pcutiendo occurrit sile fuerit filo ⁊ chorde extense cum ipm pcutitur vocat dur⁹. ¶ Sz̄ cū illud qd̄ occurrit existis nō valde existit tensum vocatur ab eis laxus. ¶ Cūq̄z vnaquaq̄z haꝝ pcussionū sue cōpari in magnitudine ⁊ fortitudie ⁊ velocitate: ⁊ in alijs que sunt ꝓter ista sil'is inuenīt dicīt equalis: ⁊ cum ita nō fuerit vocatur diuersus. ¶ Hec vo diuersitas qn̄q̄z in vna inuenitur pcussione: qd̄ ē cū inter ꝓncipiū vni⁹ pcussionis ⁊ eius finē dissilitudo pcipīt vni⁹ digiti tactu aut duoꝝ aut plurium. ¶ Medici q̄z hui⁹ diuersitatis mlitas notāt spēs noib⁹: q̄ in suis dicem⁹ locis. ¶ Cū.n. ꝓm motū euenerit circulū neq̄z se ab eo remouerit: vbi gr̄a. vt per tres eq̄les pcussiones vna diuersa inuenīt: aut inter oēs q̄ttuor: aut inter oēs quinq̄z: aut cum iter q̄llibet eq̄les due notātur pcussiones diuerse q̄ deinde circulariter ꝓm hoc exēplū inuenīunt pulsus noiat ordinatus. ¶ Si vo diuersitas ꝓm motū nō inuenīt circulū iordinat⁹ vocatur. ¶ Artarie q̄z motio q̄ fit ab iteriorib⁹ cordis ad exteriora vocat diastoles: motus aūt ḣ quē oēs hoies tactu sentiunt artarie motus ⁊ eius pcussio q̄ pcutit manū existit. ¶ Medici tñ in hoc ꝓsueti aliquid plus isto percipiūt: ⁊ motio artarie q̄ fit ab exteriorib⁹ ad interiora vocat sistoles. de hac vero motione inter medicos diuersitas reperīt. Sunt.n. qdā qui eam sentiri dicūt: ⁊ sunt alij qui nō. Nobis tñ de hoc loqui in hoc loco nō conuenit. Si quis igīt discipulus in hac arte ad vltimū finē huius intentionis: ꝯ puenire nō cupiat: scire tñ dz̄ q̄ sistoles nō sentitur. ⁊ q̄ pulsus habz̄ tp̄s motionis qd̄ est ex q̄ motio artarie sensui apparet: donec quiescat ⁊ occultetur: ⁊ q̄ pulsus hz̄ tp̄s quietis qd̄ ē ex quo illa motio occultat donec iterꝝ manifestare se incepit. ¶ Inter vnū aūt istoꝝ duoꝝ tēporꝝ ⁊ aliud inuenitur ꝓportio ꝓpria in vnaquaq̄z etate. ¶ Cōpositio.n. istorū duoꝝ in etate puerili nō sil'atur cōpositioni eoꝝ repte in etate adolescētie neq̄z iuuentutis neq̄z senectutis neq̄z senis. Hec aūt cōpositio pondus vocatur. quapp cū pulsus in aliqua etate ꝓpriā cōpōnem ipsi⁹ etatis seruauerit dicetur pulsus hūs pōdus: ⁊ dicet boni ⁊ iusti pōderis. ⁊ nominibus hoꝝ silib⁹ appellabitur: cūq̄z hoc nō seruauerit sed ad pōdus alterius etatis ꝓgressus fuerit: sz̄ dum ē in etate puerili si ad pōd⁹ qd̄ iuuētutis est ꝓpriū mutat⁹ fuerit dicetur pulsus diuersi pōderis: qd̄ si ad pōdus senectutis aut senij mutat⁹ fuerit dicet pulsus mali pōderis: ⁊ vocabīt nō pōderatū ⁊ noibus hoꝝ silib⁹ noiatur: ⁊ q̄ corporis loc⁹ in quo est artaria qn̄q̄z sensu pcipitur calidior alijs locis: ideoq̄z qdā medici ꝓ sniam tenuerunt q̄ hec vna sit ex speciebus pulsus.

¶ De speciebus pulsuum que sunt.x. Cap.xxxiij.

a **Atiqui** genera pulsus cōposita noib⁹ prorij noiauerunt: ex quib⁹ est pulsus gaçelans. i. capriuus: ⁊ ipe quidē est pulsus q̄ sentitur cū artaria semel atq̄z iterꝝ pcutit digitum: ita tñ q̄ nō sentitur iterius vel inter⁹ redisse neq̄z sistolē fecisse neq̄z quieuisse: in quo ēt secda percussio prima maior inuenīt. ¶ Bis pulsans vo pulsus est cum artaria pcutiendo occurrit digito nō sentitur quies q̄ sistole dici debeat. sz̄ sensu percipitur alia pcussio q̄ ꝓma existit debilior. ¶ Pulsus q̄z diuerse percussiones indicantur cū diastolis ꝓncipium debiliter iuenīt: ⁊ est finis fortis aut ecōtrario: qd̄ ē vt eius ꝓncipiū sit suo fine maius ⁊ velocius. ¶ Pulsus q̄z qui taliter est diuersus in vna tali percussione fortī dr̄. ¶ Pulsus q̄z qui cauda vocat forcina duaꝝ existit spēꝝ quaꝝ ē vt vna pcussio aliquātulū sit maior: ⁊ alia q̄ illam sequitur minor: ⁊ alia iterꝝ minor ⁊ ꝓcedat ordo sic dōec ad vnā ex trib⁹ puenīatur rebus. s. q̄ in aliqua stet pcussione ⁊ nō tendat ad minorē ea: aut nō quiescat qn minuat donec occultetur: ⁊ nullo mō sensu pcipiatur. ¶ Aut cum ad aliquā puritatis puenit mensurā redire icipiat ⁊ augeri. Cūq̄z augeri ⁊ redire cepit aut ad sui ꝓmā redibit mēsuram: aut ad minorē ea. ¶ Primus aūt modus vocatur cauda pmanēs. Et secdus cauda minuens. Et terti⁹ cauda rediens. Ille q̄z qui ad ꝓmā sui redibit mēsurā cauda reuersionis cōplete vocatur. ⁊ secūdus cauda reditiōis diminute. ¶ Est etiā alia eius spēs cū diminutionis multitudinē in artarie longitudine ꝓus repiri cōtingit: ex qua in vno loco subito aliqua sentitur magnitudo q̄ alia que ipam sequitur parum minor inuenitur: cui⁹ tact⁹ nō subito abscindīt: sed tñ nō gescit qn ꝓm ꝓportionē paulati minuatur donec occultetur. hoc aūt qn̄q̄z ꝓtingit a duobus laterib⁹ ⁊ vocat tunc pulsus curuus: ⁊ qn̄q̄z fit ab vna pte ⁊ vocatur ad vnā ptem inclinatus: q̄ etiā pulsus in vna pcussione diuersus dicīt. ¶ Formicās vo est pulsus cum in tempore qd̄ iter duas existit pcussiones talis ꝓm raritatē inuenitur diuersitas vt aliquis pntet inter eas pcussiōes iteruenisse: cum nō tñ interuenerit. huic tñ augmentans ꝓtrarius inuenitur. pmanēs aūt pulsus subtilis ē ⁊ dur⁹ qui in vna semp pseuerās dispōne sere nūq̄z remouetur ab ea. ¶ Vndosus vo ē qui ꝓm latitudinē magnum digiti occupat locū cū lenitate ⁊ repletione: cum eo tñ nō ē magna eleuatio neq̄z subita: sed videtur qd̄ eleuationū eius vna post aliā ꝓtingit donec fit vt vndis assimilatur: quāꝝ vna aliā sequitur. ¶ Ex his ꝓterea est vermiculosus. cuius forma est vt forma vndosi in eleuatione que ꝓm diastolem eadē inuenitur: nō tñ est latus neq̄z plenus cuius inundatio existit debilis qui vermibus per foramen artarie discurrentib⁹ assimilatur. formicās vo pulsus adeo inuenitur in vltimo paruitatis ⁊ spissitudinis consistere vt pulsui pueri nati assimiletur. ¶ Pulsus aūt qui serre assimilatur ⁊ serratilis dicitur durus est. in cuius depssione ⁊ eleuatione inuenīt diuersitas ex qua quasi percutit aliquē ex digitis cum ab alijs descēdit. ¶ Tremulus aūt pulsus dicitur cum in artaria tumoris similitudo sentitur ¶ Cōtortus vo dicitur cum artaria sentitur: vt linea que contorqueri ⁊ inuolui incipit.

Preterea dicemus q̄ pulsus viroꝝ plm inuenīt maior ⁊ fortior ⁊ tardior ⁊ rarior pulsu mulieꝝ: superflu tas tñ magnitudinis ⁊ fortitudis maxima est ipsi⁹ ⁊ multū manifesta. ¶ Tarditas autem superfluitas parua est. ¶ Raritas autem mlta superfluitas reperitur. ¶ Infantium autem qui lac sugunt pulsus in vltimo spissitudinis ⁊ velocitatis ⁊ paruitatis inuenitur. ¶ Puerorum vero ⁊ adolescentiū pulsus maior est pulsu infantium. ¶ Juuenum vero pulsus eo fortior: ⁊ eius

omniū etatū pulsu inuenitur: ꝑcipue eorꝫ pulsus qui in fine existunt iuuentutis. ¶ Senum aūt pulsus est tardior pulsu iuuenum ⁊ debilior ⁊ parū minor. ¶ Eorꝫ aūt qui sunt in senio constituti pulsus in vltimo raritatis ac debilitatis ⁊ paruitatis ⁊ tarditatis existit. ¶ Pulsus q̄ꝫ calidam habētib⁹ cōplexionem maior ⁊ velocior ⁊ durior est pulsu hītium complonem fridam: in fortitudine vo forsan superfluit ei ⁊ forsan ab eo minuitur. ¶ Pulsus preterea grossum corpus habētiū macrorꝫ pulsu minor existit. Et si grossities fuerit ex carnositate pulsus erit velocior ⁊ fortior. ¶ Si vero ex adipe fuerit erit isto minor.

¶ Pulsus ꝑterea complones hītium humidas est leuior ⁊ magis lat⁹. pulsus q̄ꝫ qui in medietate veris existit maior est ⁊ fortior q̄ꝫ in omnibus alijs temporibus.

¶ In medietate vo estatis est velocior ⁊ spissior q̄ꝫ in oib⁹ alijs temporib⁹. ⁊ ꝑter hoc etiā est paruus ⁊ debilis.

¶ In autūno aūt minuit eius velocitas ⁊ spissitudo ab eo qd̄ erat in estate: ⁊ nō augmētat eius fortitudo.

¶ In hyeme vo existit pulsus in vltio puitatis ⁊ tarditatis ⁊ raritatis: nō tū est debilis: sed in temporꝫ extremitatibus inuenit cōpositus ex eis q̄ inter duo sunt tempora.

¶ Pregnantis itidem pulsus minor ⁊ spissior est q̄ꝫ eiusdem cum non est pregnans.

¶ De somno vo surgētiū pulsus ilico cū surgūt magn⁹ est ⁊ fortis ⁊ spissus ac tremulus: qui tū cito post hoc ad suā redit disponem. ¶ Dolor ꝑterea ex qua aliqs nō laxatur magnitudinē ⁊ velocitatē ac spissitudinē in pulsu augmētat ꝓm velocitatem sui ⁊ fortitudinez: que si parui sit tpis q̄ ex ea accidit artarie: cito quiescit. Si vo fuerit longi tēporis tarde quiescit.

¶ Ex motione ait p quā aliqs ad vltimū laxitudis puenit ⁊ laboris fit pu⁹ pulsus ⁊ debilis ⁊ spissus ꝓꝫ ipsi⁹ quātitatē.

¶ Balneū q̄ꝫ magnitudini pulsus atqꝫ eius lenitati ⁊ velocitati ⁊ spissitudini augmētatꝫ ꝑbet in quo si quis moram fecerit fiet paruus ⁊ debilis: eius tū velocitas remanet.

¶ Cibus itidē, ex quo aliquid sumit qd̄ nullu ꝫ affert nocumentū neqꝫ estuationē pulsus fortitudinē vehementē auget ⁊ ipsius spissitudinē ac magnitudinē: qd̄ tū post longum ꝓtingit temp⁹: nō. n. ilico cū sumptus fuerit opat ꝓꝫ. Ille vo ex quo ad nocumentū puenit ⁊ estuationē ꝓpter multitudinem suam: pulsum facit diuersum.

¶ Vinū fit pulsui in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ velocitate ⁊ spissitudine augmētū ꝑbet: hec tū augmētatio citi⁹ puenit ꝓꝫ temp⁹ q̄ꝫ ea q̄ fit per cibū ⁊ citi⁹ ab eo etiā remouet.

¶ Ex nutrientib⁹ ꝑterea ⁊ medicinis q̄ calefaciūt aut ifrigidant imutat pulsus: q̄. n. ex eis calida existūt ꝓm sue caliditatis quātitatē pulsum in velocitate sui ac spissitudie atqꝫ magnitudine augmētū ꝑbet ⁊ ecōtrario. Ira quoqꝫ pulsus efficit eleuatum ⁊ fortem ⁊ velocem ⁊ spissum.

¶ Multus aūt timor pulsum facit diuersum ⁊ velocē ⁊ tremulū. ¶ Et tristitia pulsū debilē ⁊ tardū ⁊ rarum reddit.

¶ Gaudium vo pulsum reddit tardum ⁊ rarum cum magnitudine ⁊ lenitate ⁊ plenitudine.

Dicemus etiam q̄ pulsus longus augmētū calo ris aut carnis sequit ⁊ lat⁹ ꝓcomitatur humiditatis augmētū: eleuat⁹ q̄ꝫ caloris ⁊ fortitudis seqt augmentum. ¶ Et pulsus magis velox ⁊ spissus caloris augmētum sequit. Et si hui⁹ caloris cā fuerit aliqd qd̄ accidat vt motus ⁊ balneū ⁊ ira ⁊ horꝫ filia. pulsus cito ad suā redibit disponē. Sed si eius cā fuerit māsiua ⁊ fixa p. manebit dum causa perseuerauerit.

¶ Paruitas aūt ⁊ tarditas ⁊ raritas res seqnt ifridantes.

¶ Pulsus ꝑterea fortis vtutis bonitatis sequit augmētū: aut a re nociua getem: ⁊ debilis inuenit cū vtus dissolut aut cum magnū in corpore habetur nocumentum.

¶ Diuersus q̄ꝫ erit cū nā rem expurgat nociuam ⁊ erit diuersitas multa aut pauca ꝓm nocumēti quātitatē. Cunqꝫ nā re nociua fortior fuerit numer⁹ pcussionū fortiū ⁊ magnarū erit maior ꝓm hoc: ⁊ ecōtrario. Pulsus tū diuersus ordinat⁹ melior est nō ordinato: ⁊ precipue si numer⁹ pcussionū fortiū ⁊ magnarꝫ ꝓm hoc fuerit maior.

¶ Pulsus aūt plenus sanguinis ⁊ vaporis humidi abundantiam in corpore significat.

¶ Vacuus vo huius innuit contrarium.

¶ Durus q̄ꝫ corporis siccitatem ⁊ ariditatem portendit.

¶ Sed mollis vel lenis huius denumerat contrarium.

¶ Pulsus q̄ꝫ qui extra pōdus iuenit mutationē q̄ cōtigit ꝓm etatū naturā in qb⁹ illud pondus ꝓprie inuenitur ad qd̄ fuit facta mutatio significat. Quapropter si pulsus mutatus fuerit ad pōdus cui⁹ etas est lōgin q̄ ab eo magnam demōstrat mutationē ⁊ ecōtrario: qm̄ si mutatio facta fuit ad pondus qd̄ est vicinū paruā significat mutationem.

¶ In artaria cum tangit si calor superfluus ⁊ manifestus maior q̄ꝫ in alijs sentit locis q̄ eis vicinant cordis cōplonem iam calefactā esse significat: qd̄ in hītib⁹ ethicaꝫ aut ptisim contingit ⁊ fortassis portendit fincopim.

¶ Pulsus aūt qd̄ bis pulsans iuenit cū febrilis calor est supabūdās ⁊ cū multa necessitas icūbit pulsui ⁊ in aeris attractiōe. ⁊ hoc est cū calor inatus in vltio inflāmatur ⁊ virt⁹ cū hoc est sana ⁊ ꝑcipue si secda pcussio maior fuerit.

¶ Pulsus q̄ꝫ in q̄ diastoles a sistole diuersa repit fit ꝓpter pugnā nāe: ⁊ finis diastoles si fuerit fortior q̄ꝫ ei⁹ ꝑncipiū ⁊ maior erit meli⁹ ⁊ ecōtrario. Sꝫ si finis diastoles fuerit velocior supfluū putrefactionis significabit calorem.

¶ Pulsus aūt q ꝓtinue minuit ⁊ debilitat: quē ⁊ caudam vocam⁹ sorticinā fit cū vtus incipit debilitari ⁊ cadit: tōqꝫ ei⁹ malitia erit ꝓm debilitatē ⁊ puitatē: q si ad fortitudinē reuersus fuerit ⁊ magnitudiuē vtutē iam redisse significabit. Et si ꝓm vnā remāserit mensurā ⁊ inde neqꝫ ad magnitudinē pulsationis redierit: neqꝫ ab eo in quo steterit aliquo mō fuerit diminutus: quodāmō erit ei melior quē minuit vsqꝫq̄ occultetur ⁊ nō appareat sensui. iste enī naturam superatā fore ⁊ succubuisse demonstrat.

¶ Pulsus autem curuus ⁊ in vnā partez declinatus in habentibus ethicam ⁊ ptisim inuenitur.

¶ Sed formicās virtutis significat casum: vnde cū necessitis vehementia multa aeris indiget attractione.

¶ Addēs q̄ꝫ fortitudinē cū necessitatis vehemētia significat: ⁊ tertiū inuenitur postq̄ꝫ ethica ⁊ ptisis ꝓfirmata est.

¶ Undosus aūt inuenitur cum aliquis balneatur aut bibit vinum aut contingit ex omnibus que corpus humectāt paucis quoqꝫ vicib⁹ sentitur in ydropisi ⁊ suberh ⁊ pleuresi ⁊ peripleumonia ⁊ asmate ⁊ paralisi ⁊ apoplexia. in febribus autem significat sudorem.

¶ Vermiculosus vero pulsus fit cum fortitudo succumbit sed non omnino. Sed formicans inuenitur cum virtus omnino cadit ⁊ mors est propinqua.

¶ Pulsus quoqꝫ qui serre assimilatur ⁊ serratilis dicitur est qui fit cum magnum apostema est in corpore ⁊ precipue si in mēbro fuerit nobili ⁊ neruoso: sicut cum dispositio pleuresis que fit in latere ⁊ diafragmate.

¶ Tremulus itē vltimā significat caliditatē ⁊ q̄ vt⁹ humoribus fit onerata: aut q̄ apostema fit ibi: aut opilatio que diastolem ꝓhibeat. Tertiū aūt inuenitur pulsus apud pugnam virtutis ⁊ sue sanitatis aduersum egritudinem in vltio magnitudis q̄ cordi ⁊ suis ptib⁹ vicina existit.

¶ De regimine acutarꝫ egritudinum. Cap. xxxiiij.

c **Vm in principio** harꝫ egritudinū repleatio manifesta ⁊ fortis apparuerit fueritq̄ humores pessimi qd̄ ex accidentiuz fortitudine cognoscet: succurrēdū erit anteq̄ꝫ virtus cadat: egrum eūando cū flebothomia: aut ven. solutione: deinde eius nutricatio ꝓm status vicinitatem aut lōgitudinem erit mensuranda ⁊ ꝓm egri fortitudinem aut ꝓm q̄ in tempore sue salutis famis patiēs erat aut non. ¶ Status enim si fuerit vicinus ⁊ eger fortis ex aqua ordei erit nutriendus. Sed si status fuerit remotus ⁊ eger debilior aliquid modicum erit ꝓm hoc nutrimen

to addēdū. ¶Nutriēdi q̃z hora q̃ sit ꝓueniēs est eligēda ꝑm egri alleuiationē: ⁊ vsum quē in tpe sue sanitatis habebat ⁊ ꝑm febris accessionē ⁊ interpolationē. Si vo iterpolata nō ē hora diei fridior ⁊ magis tempata eligenda est. ¶Cūq; crisis signa visa fuerint ⁊ status appropinquauerit eger a nutricatione ē abstinēdus: ⁊ dieta ad vltimū tenuitatis est ducēda vsq; q̃ fiat crisis: aut postq̃z facta fuerit. Postq̃z vo pfecta fuerit ex regimine conualescentis erit gubernandus. Et si nō predicto est insistendus regimini donec sanitas compleatur si voluerit deus.

¶De regimine conualescentium. Cap. xxxv.

q Vlex morbis ꝓsurgit acutis custodiend⁹ ē ne ad nutrientia redeat quibus sani regūtur: sed ex eis quibus regebat in egritudine moderet: aut parum fortiorib⁹: deinde vo ordinati ⁊ paulatim ad cibos pducat sanor. ¶Interim tñ a balneo custodiatur ⁊ labore ⁊ vigiliis ⁊ coitu ⁊ vino ⁊ caueat ne famē ⁊ sitim patiat: ⁊ ne animalib⁹ solicitetur curis: ⁊ ne sub sole incedat: ⁊ in locis iaceat calefactis. ⁊ p̄cipue si ex egritudib⁹ acutis ꝓsurgens absq; crisi euasit: ab oib⁹ p̄terea separet q̃ corp⁹ calefaciūt. Ille vo in quo vestigia q̃ egritudinis significant reliquas remāserūt: vt est calor supfluus qui in tactu sentit aut anhelitus spissitudo. ⁊ sitis aut capitis dolor: aut tinctura in vrina: aut ꝓfractio q̃ corpori accidit: ⁊ in ore sapor extraneus: ⁊ in somno pmixtio ⁊ alienatio et horr filia p̄cipue ad egrorr regimen redeūdus est: donec oia signa hec ꝓsumāt: ⁊ corp⁹ ipsi⁹ oino sanitati restituat. ¶Cōualescēs sibi q̃z cauere dz ne sitim aut famē patat: ⁊ ne semel cibo repleat: qm̄ vnuz istorr ipm̄ dissēperat ⁊ calefacit ⁊ aliud eius corrumpit complōnē. comedat aūt multotiens: parr tñ ⁊ paulatim. ¶Ex aqua q̃z frida paulatim sumat neq; bibat ex ea semel in multa quantitate: ⁊ p̄cipue in tpe autumni. Ex ea etiā q̃ nō est frigida nullo mō bibat. ¶Si aūt ipi⁹ appetitiua forti fuerit ⁊ digestiua debilis ⁊ fatigata: nō attēdat in comestione quātū appetitiue: sed quātū digestiue attinet: qō etiaz custodiat donec digestiua meliorēt ⁊ tūc quātū voluerit cōedat. ¶Post hoc q̃z ad motiones ⁊ alia opa quib⁹ dum erit sanus vti ꝓsueuerat ordinatim reducat. ¶Qd si ex malis accidētibus aliquid remāserit vēter ipsi⁹ soluat: aut minuat: aut extinguētia ei tribuant. Ex quib⁹ oib⁹ illud erit eligēduz qō medico videtur melius ⁊ egri disponi magis apparēs cōueniens: hūc q̃z nō ē pmittendū ad ea quib⁹ vtebatur dum esset sanus reuerti quādiu hec accidentia in eo perseuerant. Cum alicuius conualescētis appetitiua opposita inuenitur sciendū est reliquias egritudinis in corpore remāsisse quas expellere neē ē: ⁊ p̄cipue si sapor oris fuerit corrupt⁹: aut sitis sit in corpe multa. ¶Si aūt comedēdi auidus fuerit ⁊ ex comestione corp⁹ nō resumat vires: seu venter solutus fiat ex quātitate nutricationis ⁊ ex bibitione aq̃ post ipam id est minuendū: ⁊ sy. acetosus q̃ fit de succo citonior est dandus ⁊ ēpi emplm̄ supponēdum ex q̃ fortius fiat ⁊ ꝓfortetur. ¶Conualescēs p̄terea separandum est a comestione nutrientiū grosse natute ⁊ dure digestibiliū vsq; q̃ ipi⁹ cōpleatur vtus. Interim vo nutriat ex eis q̃ cito digeruntur. et si eius nutricatio absq; vino digeri nō pōt vinum al. aut clarificatum ei tribuatur: ⁊ a forti sibi caueat. ¶Sy. aceto. de succo citonior. ℞. succi citonior acetosor ptem. j. çucchari tabarçet. p. j. aceti q̃rtā ptis vnius: deinde hec oia coquant ⁊ diligēter dispumentur. ⁊ bibāt ex hoc cōualescentes gb⁹ multa dñatur caliditas ⁊ indigent eis q̃ stōm ꝓfortant. ¶Ille vo in q̃ parr inuenitur caliditatis dñium si hic indiguerit syrupo pvna quaq; libra: ex eo sumat mastic. gariofi. spi. aā. ʒ. j. que trita ⁊ in pnano ligata in syrupo dū coquitur ponant. ¶Et postq̃z oēs ptes ⁊ capitula ꝓuenienter exposuimus: que in huius libri p̄ncipio noiauimus: totū igitur pfecimus: quapropter deo cuius bñficio hec ad finem perduxim⁹ gratie sint infinite. ¶Tractatus decimi finis.

¶Rubrice libri diuisionum rasis.

¶Capitulu p̄m de alopitia
2 De casu capillorum.
3 De dolore capitis.
4 De emigranea.
5 De vertigine.
6 De birsen. i. litargia et freneſi.
7 De epilepsia.
8 De incubo.
9 De melancolia.
10 De cucubut.
11 De amore.
12 De apoplexia.
13 De paralisi.
14 De tortura.
15 De stupore.
16 De tremore.
17 De spasmo.
18 De coriça.
19 De obtalmia.
20 De vlceribus in oculo.
21 De albugine in oculo.
22 De scabie oculorum.
23 De sebel. i. rubore.
24 De filac. i. rubore in palpebra.
25 De vngula.
26 De resudatione.
27 De casu palpebrarum.
28 De tarfati.
29 De debilitate visus.
30 De pilis inuersis.
31 De aqua descendēte in oculo.
32 De panno.
33 De alintisar.
34 De garab in oculo.
35 De pediculis in oculo
36 De ordeolo.
37 De dolore in aure
38 De sonitu ⁊ tinnitu
39 De taras. i. surditate
40 De fluxu sanguis nariū
41 De vlceribus in naso.
42 De fistula polipi nasi.
43 De alcaseni. i. amissione odoratus.
44 De fetore in naso.
45 De dolore in dentibus.
46 De concauatione et corrosione gingiue.
47 De fetore oris.
48 De alcola. i. bothor et paruis pustulis in ore.
49 De casu vue.
50 De egritudinib⁹ lingue
51 De sinanchia.
52 De tussi.
53 De sputo et vomitu sanguinis.
54 De pleuresi.
55 De ptisi.
56 De peripleumonia.
57 De disnia.
58 De egritudinib⁹ cordis.
59 De egritudinibus stomachi.
60 De colerica passione.
61 De eructuatione.
62 De singultu.
63 De egritudinib⁹ epatis
64 De ycteritia.
65 De ydropisi.
66 De egritudib⁹ splenis.
67 De fluxu ventris
68 De excoriatione tenasmon ⁊ similibus.
69 De colica.
70 De egritudinib⁹ renū.
71 De retentione vrine.
72 De fluxu vrine inuoluntario.
73 De distillatione vrine.
74 De adustione vrine.
75 De lapide in vesica.
76 De scabie vesice.
77 De apostemate vesice.
78 De vlceribus in vesica ⁊ intra virgam ⁊ renes
79 De diminutione coitus
80 De nocumeto ex multitudine coitus.
81 De erectione assidua.
82 De egritudinibus matricis.
83 De fluxu menstruorum.
84 De vlceribus matricis virge vesice ⁊ testiculorum.
85 De apostemate mr̄icis.
86 De cancro matricis.
87 De mola matricis.
88 De p̄focatiōe matricis.
89 De difficultate impregnationis.
90 De sterilitate.
91 De his que ꝓhibēt impregnationem.
92 De his que facilem partum efficiunt educunt secundinaz ⁊ egredi faciunt fetum.
93 De exitu matricis ani ⁊ vmbilici.
94 De signis ipregnatiōis.
95 De signis masculi fetus. ⁊ femine.
96 De egritudinibus ani.
97 De fistulis in ano ⁊ i oībus locis que effundūt sanguinem.
98 De eruptione venaruz in ano.
99 De mollificatiōe ani.
100 De vermibus ani.
101 De hernia et ruptura et apostematibus q̃ fiunt in testiculis.
102 De podagra ⁊ dolorib⁹ iunctuarum.
103 De sciatica ⁊ dolore iuncture anche.
104 De dolore dorsi.
105 De gibbositate ⁊ ventositatibus.
106 De varicibus.

107 De elefantia.
108 De decoratione corpis.
109 De furfure in capite.
110 De puis pustuli capite
111 De rectificatiōe colori
112 De panno faciei.
113 De lentiginib⁹ z barax.
114 De vestigijs variolax.
115 De vestigijs pcussionis
116 De algosi.
117 De impetigine.
118 De morphea.
119 De baras.
120 De lepra.
121 De pruritu z scabie.
122 De sare.
123 De asafi.
124 De verruca.
125 De ragadijs in facie labijs pedib⁹ z palmis.
126 De apatibus calidis
127 De apatibus frigidis.
128 De cancro.
129 De scrophulis.
130 De nodis.
131 De adememil.
132 De exituris.
133 De vesicl formica milia ri z igne perfico.
134 De herpete estiomeno.
135 De antrace.
136 De adustione ignis.
137 De panaritijs.
138 De cura vlcex z vulnerum recentium putridox z antiquox.
139 De fluxu sanguinis ex vulnere.
140 De cura algebre dislocationis z fracture.
141 De aialib⁹ pūgētibus z mordētib⁹ z devenenis
142 De accītib⁹ malis ex laxatiuis z vōitib⁹ z qō habeāt purgare z quibus sitvtendum.
143 De aloe.
144 De turbith.
145 De febrib⁹ ephimeris.
146 De febre putrida.
147 De figis pprijs tertiāe.
148 De signis iseparabilib⁹ tertiane.
149 De sinoco.
150 De signis necītatis dādi in potu aquā fridam.
151 De flatica feb. piodica.
152 De signis flatice ptiue.
153 De quartana piodica.
154 De signis ārtāe ptinue
155 De febrib⁹ que paroxismant in.5.z.6.die.
156 De febribus cōpositis.
157 De horripilone sine fe.
158 De febre ex pestilentia.
159 De variolis z morbilis.

¶ Liber diuisionum translatus in tilero a magistro Gererdo Cremonensi de arabico in latinum.

¶ Verba abubetri filij zacharie arasi.

v **Entitata** fuit in psentia cuiusdā probi viri rememoratio diuisiōis egritudinū: z curatiōis earundē: quare visuz est mihi: vt cōponerē librū de hac intentione cuius vtilitas esset cōis z multiplicaretur excusatio oium cōsiderantiū in ipso z vtentiū eo. Et ppēea qz vidi in ipso iuuamen maximū z cōmoditatē: deū itaqz posco pcessorem ad rectificationē sermonis z operis z auxilium: fm qd sibi placet: z qd fit ei approximatio: cū ipse sit nostri gubernator. Et nos quidem scripsimus illud fz capla signata literis: sicut fecimus in Almansore: que sūt 159. capla vsqz in fine lib.

¶ De alopitia. Capitulum.j.

p **Primum** ex eis itaqz est capl'm de alopitia: que est casus capillorum et tinea.

¶ Et fit propter flegma salsum adustū. ¶ Et signa eius sunt: vt fit hōis eam albi coloris: delicati corporis cutis nude: mollis: z sunt ex illis qui iam multum sunt vsi cibis frigidis z humidis z niue cū eis. Et aut cōmunicat ei albedo coloris cutis cum casu capillox ab ea. ¶ Et ei⁹ curatio est vt soluatur hōis eam cum yerarufini: aut yerapigra. cuius dosis sit. z. iij. aut sumat collogntide iteriozis tertia. z. j. z aloes z turbith ambox. z. j. bdellij: cinciib. mastices. ana. vj. z. j. fiat solutio cū eo aliquotiēs: z euomatur post repletionē cibi cū syrupo aceto. z aqua cal'a: postqz coquit in ea raphanus: z sinapis z sicla z anetum. ¶ Aut sumat aneti. ℔. j. bulliat in. iij. lib. aq: donec dissoluatur anetū z rubeat aqua: z coletur aq ex eo: z ponat in omni lib. ℥. j. mellis cū est calida z moueat donec dissoluatur: z bibat ex ea cū ē calida libz. s. Si ḡ vomuerit ex ea: bonū z si nō: bibat itex aliā lib. s. ¶ Q. si nec sic: sumat condisi thuris. aā. z. j. baurac. z. iij. dissoluant oia in lib. s. hurⁿ aq cum quarta. z. j. salis nigri: z bibat. ¶ Et fit etiā ex sāguie in quo multiplicata est colera citrina. z signa eius sunt citrinitas coloris: extenuatio corpis: z qz infirmus est assiduevsus cibis calidis. ¶ Et cura eius est comedere cibos frigidos z balneatio assidua cū aqua dulci tepida absqz longitudine sessionis in ea: z potare aquā casei cū scamo aut scamonee quarta. z. j. in sex sextarijs z quarta lacti cē tosi. ¶ Et fit ex colera nigra z signa eius sūt nigredo corporis z attenuatio eius: siccitas ipius. z qō habēs eā vsus est eox que gīant melia: sicut lentib⁹: carne salita: sale: z qui plurimo vsus est labore. ¶ Et cura eiⁿ est vt sumat in potu decoctionē epithimi aliquotiens: z de his pillis ℞. epithimi: polipo. aā. z. x. agarici. z. v. interiozis collo. gntide. z. j. z. s. salis na ptici. z. j. gariof. z. j. z formenī pillule: quax dosis. sit. z. ij. z. s. ¶ Significationes p colorez vocutis in his duabus spēbus sunt debiles z ppie in colerica: qm in his duabus spēbus eas pcedit yctericia: z oēs qdem spēs alopitie indigent post purgationē z equationem corporis cum cibo cōtrario humori generanti egritudinem: eis quib⁹ locus curet. Et loci quidē curatio est duax spērum: quarū vna est hōtium leuia corpora: sicut infantes z eunuchi z mulieres: z illi quox cutes sūt albe nude. ¶ Curetur ergo fricatione facta cū panno aspero donec rubeat cutis: postqz pili abrasi fuerit: z si rubet fricatione parua: tunc est facilis curationis: z si nō nisi post fricationē plimam: tunc est difficilis sanationis. Et considera medicamen qō ponis super caput eius: z si videris ipm calefacere plusqz oporteat: stringe acuitatem eius et pmuta ipm cum aliquo. ¶ Et curatio hui⁹ egritudinis q est icipiēs: z facilis est cū medicamine debili. Et q antiq est cū medicamine forti. Deinde fricet cū cepa q comedit aut cū cepa narcisci: z liniat desup medicamine cuius descriptio. ℞. cineri corticū auellanax: amigō. amaras adustas cum corticibus suis frixēt in sartagine donec adurant z terant: deinde aggregent cū oleo z liniat cum eis ¶ Et alia ē hōtiū corpa ni. aspe cutis fortiū pillox ad que curāda misceat cū istis sicut 4ª eox sulfuris: z 6ª ipsorum gūmi rute: z vtrisqz spēb⁹ qñ vlcerant: aut pxime fuerint vt vlcerent fiat desupynctio cū vnguēto de cerusa: donec sedet: deinde iteret. ¶ De casu capillox. Cap. ij.

e **Et casus** eorum fit ex diminutiōe nutrimēti: aut ex corruptione humox aut ex dilatatione poroz. ¶ Et signa eius sūt quoniā corpus est siccum extenuatum. ¶ Et cura eius est dilatatio in cibo: z additio in somno z balneo: et potio vini rugrossi. ¶ Et fit ex spissitudine cutis. ¶ Et signa eius sunt quoniam sunt pilorum radices cum tenduntur fortes et non egredientes velociter: z sunt pili vehemētis grossitudinis z nigredinis declinātes ad crispitudinem. Et curatio eius est balueum assiduum z inunctio cum oleo camomil. z liniri ex epithimatibus alopitie sicut amigdal. amaris z schea adustis cum spuma maris aggregentur cum oleo z liniatur ex eo caput.

Et fit ex mollitie cutis capitis. Et signa eiⁿ sunt parui tas capillox z subtilitas eox z velocitas casus. ¶ Et curatio eiⁿ est oleū mirtinū z oleū arboris masticis cū laudano q radic. pilorum liniant: z est leue: z fiat istud postqz pili abradunt. z fortiⁿ isto ē: vt dissoluat pōdⁿ. z. iij. acatie. z. iij. laudani: in. s. ℥. vini puri: z fundat desup olei mirtini. ℥. s. z coopiat cū eo caput. z qñqz cōfert oleū mirtinū cū laudāo ei g fit ex diminutiōe nutrimenti.

¶ De dolore capitis. Cap. iij.

f **It** ex feb. cal'. sicut tertiana: causon sine apate in cerebro. z signa eius sunt: qm cōmouet cum est cal'itas feb. z gescit cū ipa declinat. ¶ Et cura eiⁿ est cura cā feb. ¶ Et fit ex apate in cerebro z panniculis eius. Et signa eiⁿ sunt assiduatio doloris capitis a pncipio egritudinis vsqz ad eiⁿ determinationē vel diminutionē: z qō excitat aā vehemētiā feb. z vehementiā rubedis oculox z exuberatio venarū z alienatio z cōmixtio rōnis. ¶ Et

cura eiꝰ est cura frenesis cake ex his q̃ ego dicaz. ¶ Et fit in fine feb. cũ est crisis: z signa eiꝰ sũt: qm̃ ꝓmouetur postq̃z feb. ptransit. iiij. dies: et fiunt cum ea nausea z subuersio anime z vertigo. ¶ Et cura eius est adiutoriũ ad velocitatem vomitus: si fuerit nausea vincens cũ aqua ca. z sy. ace. aut suppõne colisij aut enematis lenis: si venter fuerit siccus: aut fuerit cũ eo cõmotio in mirac: caput vo ipz non curetur cum aliquo in hac egritudine.

Et fit a caliditate venenoz. ¶ Et cura eius est vt effũdatur super caluã oleũ ro. recens: aut oleuz de oliuis recentib⁹ imaturis: z nõ effundat sup occiput: qm̃ locus est frigid⁹: z ex eo est origo nuche: vt nõ puenias ex effusione olei nocumentũ: z fit oleũ qd effunditur super sinciput ifrigidatũ sup niuẽ. aut in cursu aque fri. aut conquasset cum quãtitate ipsi⁹ aceti. sup infantiũ aũt z ẽt mulierũ capite infundatur oleũ camomillinum.

Et fit ex frigiditate aeris. ¶ Et cura eiꝰ est effusio olei cal. sup sinciput sicut olei rutacei aut olei laurini: vel costini z ex altero oleo: ex oleis calidis

Et fit itez a siccitate sine mã: dolor capitis sz ẽ debilis ¶ Hũiditas aũt nõ facit dolorẽ capitis oino: nisi nisi multiplicet eiꝰ quãtitas: tũc nõ facit accidere gũitatem in capite. ¶ Et cura eiꝰ ẽ cũ deficcatiõe z cũ pill. stõaticis z yera. g. z olis deficcatiuis: z cura eiꝰ est qui ẽ ex siccitate balnei z inunctio cũ aliq̃ oleo z humectatio cibi.

Et fit absq; feb. sicut p potũ vini puri z fortis: z signa eius sunt vt cõmoueat post ipm: z fit caput cum eo gũe. ¶ Et cura eiꝰ est somnꝰ plixus. deinde introitus balnei: z acceptio cibi pauci facti ex caulib⁹ aut lẽtib⁹. aut pull' ꝓparatis cũ aqua agreste z odoramẽtũ cãpho. z ros. z fricatio pedum. deinde reintratio balnei post longum somnũ: qd si remanserint in capite reliquie cũ paucitate somni sumant ex vino cõmixto plime acceptio equalis.

Et fit ex casu aut percussiõe accũte in capite. ¶ Et cura eiꝰ est flõ cephal'. deide effusio aq̃ fri. sup caput. z facere emplz post istud ex foliis mirti cũ pauco ramec z acatie z aq̃ citoniez: z olfactus odoriferez frigidez z cibari post istud ex cerebris gallinez z cerebris arietuz et edulez z euitet oẽm cibũ ca. cui⁹ ẽ facẽ vaporẽ ascẽdẽtẽ ad caput. z leniat nã eiꝰ cum suppositorio facto ex sapõe: aut clistere facto ex aq̃ ficle: z alumine z oleo vio.

Et fit ex vẽtositate fetida repletẽ caput. ¶ Et cura eiꝰ est olfactꝰ redolẽtiũ frigidez sicut cãphore: aq̃ viol. z ro. sandal'. z nenufa. z odorare ola eez.

Et fit etiã ꝓpter olfatũ vẽtositatis vaporis cali repletis caput: sicut gallie: ambre: musci: aut filiũ z bñ redolẽtib⁹ calis. ¶ Et cura eiꝰ flebotomia ẽ. z effusio aque fri. sup caput z olfatꝰ bñ redolẽtiũ frigidez ex his q̃ diximus: z multotiẽs odorare ola eorum.

Et fit ex dñio cole in sanguine: z signa eiꝰ sũt exiccatio corpis z extenuatio eiꝰ: z velocitas pulsus z sitis z siccitas supiez partiũ nariũ z vigilie. ¶ Et cura eiꝰ est lenificatio vẽtris cũ aqua pruneez z sy. ro. deinde effusio aq̃ fri. sup caput. z ipositio aceti de vino z aq̃ ro. z olo ro. cõq̃ssati sup ipz: z iunctio eiꝰ cũ olo viol. z olo de cucur. z ò amigd. dul. z sternutatio cũ eis. z assiduevti cibis frigidis vt cucurbi. portul. agresta: lactu. z que fiunt ex eis z acceptio mucill. psilij z aqua granatorum acetos.

Et fit ex dñio sanguinis: z eiꝰ signa sunt rubedo faciei z oculorum: grauitas capitis z totius corporis z multitudo somni. ¶ Et cura eius est flebotomia cephal'. deinde reliqua q̃ que diximus de cura doloris capitis accidentis de cola citri. z confert huic dolori capitis proprie cibari: cum tassel z aliud cibarium cum alcu risu z agresta z in se cunda mensa vti iuuabis.

Et fit ex vapore grosso in capite: z signa eiꝰ sũt tensio in radicib⁹ oculez z vehemẽtia doloris capitis sine gũedine z vehemẽtia pulsatiõis tempez. ¶ Et cura eiꝰ ẽ lẽificatio nãe cũ superfluitate pauca cũ eis q̃ sũt: sicut infusio aloes: z pil. de yera p̃. deide icliatio capitis sup vapore camo. et sansu. et calamẽti aliq̃tiẽs: deide introitꝰ balnei.

Et fit ex humoribꝰ frigidis grossis melicis aut flaticis cõibus: et ꝓprie in capite: et signa eius sunt vehementia doloris capitis sine caliditate in capite et facie apud tactum et nec est rubedo in colore: neq; exuberatio in venis: et qõ est cronicus. ¶ Et cura eius est solutio cum pillis cochijs: et yerarufini: et inclinatio capitis super decoc. calamẽti et sansuci et odorare rutam et castoreum et sisimbrium: et sternutatio cum pipe: et condisi et castoreo: et gargarismus cum sy. aceto. et sinapi.

Et dolor quidẽ capitis assiduꝰ cõprehẽdens totũ caput noiatur hñs galeaz est huiꝰ generis. ¶ Et fit ab hũoribꝰ malis in parte capitis: aut in toto capite: et sig̃ eiꝰ sũt q̃ eger itueri lumẽ ñ vz neq; vocẽ audire pt. Et cura eiꝰ ẽ euõ cũ eis q̃ mũdificat caput et stõz.

Et fit ex cola i ore stõi sine feb. et signa eiꝰ sũt nausea: et qõ sedat post vomitũ. ¶ Et cura eiꝰ est vt bibat sy. ace. et aqua calam multã et euomat aliquotiẽs donec mũdificetur stõus et sedet nausea: deide comedat ex malis et citonijs et cibaria facta cũ aqua agreste.

Et fit post coitũ. ¶ Et cura eiꝰ est ablutio cũ aq̃ fri. et somnꝰ post. et odorare olm viol. et cõestio pulez et vitellez oui et administratio enematis qõ ipiguat renes ex eis q̃ dicunt in cura coitus.

Et fit ex strictura oris stõi et multitudine sensus eiꝰ et signa eiꝰ sunt: q̃ cõmouet i horis matutinis et cũ ẽ fames et sedat cũ hõ cõedit q̃libet comestionẽ. ¶ Et cura eiꝰ ẽ vt bibat i mane seuic et çuchaez: aut sumat aliqd de fructib⁹ stipticis: sicut pomis stipticis et citonijs et gnatis et muc. aut cõedat buccellã pãis ifusi i aq̃ agreste. aut i aq̃ gnatez acetosez. Et ꝓfert oib⁹ spẽb⁹ doloris capitis lenificatio vẽtris semp: et alienatio ois rei cui⁹ vapor velociter eleuat ad caput. ¶ De emigranea. Cap. iiij.

q **Vãdoqz** fit ex calitate: et signa eiꝰ sunt pulsatio tempez: et calitas tactꝰ ptis: et sedatio ex rebꝰ fris. ¶ Et cura eiꝰ ẽ flõmia cephali. et lenificatio nãe cũ dicti in capꝰ doloris capitis. et assiduatio acceptiõis coriãdri et çuchari et psilij in maturis. ¶ Et fit ex vapore humez frigidez et signa eius sũt ledi ex rebus frigidis: et ꝓuatio caloris in pte cũ tangit. et qõ est longioris assiduationis et pluris. ¶ Et cura eiꝰ ẽ solo cũ yeraruf. et cũ cochijs et cum oibus q̃ dicẽt in cura apoplexie. Aut sumat. ʒ. j. olei de lilio et distrumpatur i eo castorei. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j. fricetur cum eo pars et distillet in aurẽ q̃ est ab illa pte: et qñ pseuerat emigranea et puenit oculo tenebrositas ex ea oz vt cito succurrat subleuando arteriã et cauteriçando eam: et si nõ: faciet ipz incurrere alitisar et destructionem visus. Et emigranea frigida vt plm fit in parte finistra: et cala in parte dextra. Et cõfert quidem calide emigranee: vt dissoluat sexta ps. ʒ. j. camphore in guttis lactis mulieris et distillet in aurem

¶ De vertigine. Cap. v.

q **Vãdoqz** fit ex multitudine sanguinis: et signa eiꝰ sunt rubedo faciei et oculez in illa hora exuberatio venarũ et algudegi et pulsatio tempez et venarũ q̃ sunt post aures et rubet facies et caput. ¶ Et cura eiꝰ ẽ flõ basili. et medie aut cephali. et vẽtosatio cruriũ et cibatio ex cibis subtilib⁹ extinguẽtib⁹ sanguinẽ: sicut lẽtib⁹ et aq̃ agreste et allizaris: et administratio psilij cũ çucha. ¶ Et fit ex cola: et signũ eiꝰ ẽ qõ mouet aũ ipsã nausea. ¶ Et cura eiꝰ est vt vomat cũ sy. ace. et aq̃ cal. et bibat decoctionẽ mirab. citri. aut aquã case r: et vtat aqua granatez acetos. et aqua agreste: et oi i quo est acetositas et stipticitas. ¶ Et fit ex flate: et signa eius sũt perturbatio sensuum et albedo coloris et multitudo somni et sputi. ¶ Et cura eius est id qõ diximus in dolore capitis ex flegmate. ¶ Et fit ex colera nigra. ¶ Et cura eiꝰ est id qõ diximꝰ in dolore capitis ex melia.

corpãder & çucha & psilij ad emranea calidã

Ad frigidã emranea

¶De birsen.i.litargia ⁊ frenest. Cap.vj.

e **Test** apostema vehemens in cerebro aut calidum aut fri.illud qdē qd̄ calm est accidit aut ex cola:aut ex sanguine:⁊ frigidū aut ex humoribus flegmaticis aut melācolicis: ⁊ signa birsen cali ex sanguine sunt fe.ꝓtinua cū rubedine faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ magnitudo pulsus ⁊ replo venaꝝ: ⁊ fit in corpe ḡsso plurimi sanguinis:⁊ qd̄ assidue vsus fuit carne ⁊ vino.⁊ his q̄ ex melle fiunt.¶Et cura eiꝰ est flōia.deinde positio aceti ⁊ aq̄ ro.⁊ olei ro.ꝓquassatoꝝ sup caput. ⁊ lenificatio cū enemate leui:⁊ potus aque ord̄. ⁊ abstiere ab omni cibo ḡsso.⁊ potare aquā lentiū excoriticataꝝ ⁊ aquā agreste et āfusionē iuiubaꝝ ⁊ prunoꝝ ⁊ silīuꝝ. ¶Et fit ex cola citri. ⁊ signa eius sunt:qd̄ est fe.ꝓtinua vehementioris calitatis ⁊ sunt cum ea saltus ⁊ alienatio vehemens ⁊ leuitas i capite.⁊ est rubedo in facie ⁊ oculus minor. ⁊ fit in corpore extenuatio:cui iam accidit cibari ex rebus calis: sicut allio:pipe:sinapi:melle.piscibus puis salitis ⁊ silībꝰ. ⁊ accipere medicinas calas:sicut mel ⁊ sila. ¶Et cura eius est potare aquā prunoꝝ decoctionis omni die ante aquam ord̄.⁊ p horā.j.⁊ post aquā ord̄.⁊ aquā cucurbite.⁊ aquā citrulli in ea die ⁊ mucillaginem psil. cum vespere sunt. ⁊ si possibile est vt cibetur cum aliquo. tunc cum sauic et çuc.⁊ pane torrefacto.⁊ non prohibeantur oino ab aqua fri.isti:neqꝫ illi qui habent birsen sanguineum.

Birsen aut frigidū qd̄ noiatur litargia.⁊ fit ex flati co apate accidēte in occipitio: signa sunt subeth cum fe.ꝓtinua nō fortis calitatis ⁊ albedo lingue et difficultas aperiēdi palpebras. ⁊ ꝙ q̄n apiūt in dispōne redeunt velociter ⁊ claudūt.¶Et cura eius est:vt sumātur collogn.interioris ⁊ cartami amboꝝ pugillus.j.⁊ fe. vrtice pugillus.j.calamēti.m.j.⁊ cortic.rad. cappa. pugil.j.⁊ coquant cum.iij.lib.aq̄ vsqꝫq̄ remāeat lib.j. ⁊.s. et colet:⁊ fiat enema cum lib.s.huius aque cū.℥.j.murinabati.⁊ 4ª.℥.j.olī.Et ponat in principio rei a pmo die vsqꝫ ad tertiū diē super caput ipoꝝ acetū ⁊ oleū ro.⁊ aqua ro. ⁊ post 4ᵐ ponat cū eis aliquid castorei.deinde ponatur sup capita eoꝝ fisimbriū ⁊ calamētū ꝓtrita infusa in vino ⁊ ꝓuocetur ei sternutatio cum pipe ⁊ castoreo.¶Et fit ex cola ni.⁊ signū eius est ꝙ remanēt oculi aperti nō palpitantes:sicut oculi intuentes in vnū locū sine motu. ¶Et cura eius est vt sumat epithimi ru.pugillus.j.⁊ colloq̄n. interioris ⁊ polipo.aii.pugillus.j.⁊ calamenti.m.j.decoquant.⁊ fiat clistere cum aqua eoꝝ post decoct.cū olo camomil. ⁊ effundatur super caput oleum narciscinum:et oleum de lilio tepido:⁊ fiat caputpurg. cum ambobꝰ sumat in potu aquam mellis loco aque ord̄.⁊ similiter in illo quod est ex flegmate. ¶De epilepsia. Cap.vij.

f **Item** flegmate:⁊ signa eius sunt.mollities corporis albedo coloris cōplo frigida multitudo vsus frigidoꝝ ciboꝝ ⁊ multitudo sputi ⁊ mucillaginis.ꝓturbatio sensuum ⁊ multitudo spume cū fit epilia: ⁊ fit epilia fm plm in augmēto lune ⁊ cōpleméto luminis eius:⁊ fit etiā cum diminuit luna. ¶Et cura eiꝰ est purgatio cum yeraruf.⁊ pill'.cochijs ⁊ pillis.g.⁊ gargarismꝰ cum sy.ace.⁊ sina. ⁊ sternutatio cum pipere ⁊ cōdisi ⁊ castoreo:⁊ assiduatio olfatus rute ⁊ minoratio cibi ⁊ additio in labore.⁊ sint summa cibi eius aqua ciceris:⁊ frixa in caçolis.Et fit ex multitudine cole ni.in corpore.⁊ signa eius sunt:tenebrositas cum extenuatione:⁊ multitudo comestiōis.pulsus cordis ⁊ tremor eius ⁊ acetositas ventositatis spume. et acetositas eructuationis et nigredo spume. ¶Et cura eius est: vt soluantur aliquotiens cum decoctione. epith. aut pill'.g.deide cibetur cibis boni chymi:vt sunt pulli:arietes:⁊ vitella ouoꝝ.vinū multe comestiōis cum aqua. ⁊ ꝓfortē caput olfatu musci ⁊ gallie:⁊ multitudine balneationis:ꝑter qd̄ sudet in eo mltū. ¶Et fit ex ventositate frigida eleuata ex aliquo mēbro: ⁊ signuꝫ eius est ꝙ infirmus sentit illam eleuari ex manu aut crure:pede:coxa ⁊ peruenit vsqꝫ ad caput: ⁊ facit epilepsiam:⁊ causa eius est ab humore malo valde iā facto venenum retento in mēbro aliquo:ex quo eleuat vētositas ad cerebrū.¶Et cura eius est vt liget super illud mēbrum in hora qua incipit vētositas eleuari ab eo: ⁊ post illud liniatur locus cum melle anacardino: ⁊ olo ⁊ sinapi aut pipere donec vesicet locus ⁊ vlceretur ⁊ currat qd̄ in eo est ⁊ ponāt super ipm ventose cum incisione.¶Et fit q̄nq; ex multitudine sanguinis.⁊ signa eius sūt.ꝙ implentur alguidegi ⁊ facies rubet.deinde fit epilia:⁊ q̄nq; ꝓcedit sanguis ex naribus eius. Et cura eius est flōia saphene:⁊ ventosatio cruris ⁊ minoratio cibi.

¶De incubo. Capitulum.viij.

c **Um** huiemō succurretur q̄n assiduus fit ⁊ multiplicatur producit adepiliam ⁊ fit ab assiduatione multitudinis sanguinis in corpore: ⁊ signa eiꝰ sūt rubedo oculoꝝ ⁊ diminutio somni. Et cura eiꝰ est ventosatio cruris assidua post flōmiā saphene:⁊ minoratio cibi ⁊ dimissio vini. Et fit ex dñio flegmatis. ⁊ signa eius sunt tarditas sensuū ⁊ multitudo sputi ⁊ mucillaginis:pigritia corporis ⁊ mollificatio eius. Et cura eiꝰ est cura epilepsie flegmatice.

¶De melancolia. Cap. ix.

e **Et** trium modoꝝ ꝑmus quorū fit ex adustione sanguinis qui est in capite. ⁊ signa eiꝰ sunt profundatio oculoꝝ:⁊ tenebrositas cutis.v ꝙ multā moram fecerit in sole:⁊ acceptio medicinaꝝ calaꝝ multarū ⁊ vini puri.Et cura eius est effusionis multitudo aq̄ tepide super caput ⁊ potare vinum plime aq̄:⁊ facere caput purg.cum olis fris ⁊ lōgitudo somni:⁊ dilatatio in cibis bonis humidis:⁊ ponere sup caput violas hu.⁊ cortices citrulli ⁊ rasuras cucur.⁊ medullas eius ⁊ cauere a sole. ¶Et fit modus secundꝰ ex adustione sanguinis ⁊ superfluitate eius:ita vt redeat ⁊ fiat mā melie ⁊ dñet mā melie sup corpꝰ totū ⁊ signa eius sunt ꝙ corpus totū est nigruꝫ ⁊ extenuatuꝫ:cui iam acciderit exercitiū ⁊ labor plurimꝰ ⁊ assiduatio ciboꝝ generantiū meliaꝫ:sicut lentium:caulium ⁊ silium. Et cura eius est flōia medie. ⁊ solo cum decoct.epithimi:vna vice post aliam vicē ⁊ dilatari sup eā: post in cibo bono sicut carnibus pulloꝝ ⁊ arietum:⁊ fissamis factis cum çucharo oleo amigd̄. ⁊ potare vinū al.subtile clarum cum aqua plima.¶Et fit modus tertius proueniens ex splene ⁊ mesaraica:⁊ signa eius sunt multitudo appetitus cibi ⁊ paucitas digestionis ⁊ inflatio vētris ⁊ lenitas eius cum multitudine ventositatis in ventre et ypocūdrijs.¶Et cura eius est vt sumat in potu.ʒ.iij.epithimi ꝓtriti cū.℥.j.sy.ace.in hebdomada semel:deide dētur medicine que exiccant splenem ex his quas dicemꝰ: ⁊ elaria tempata:sicut elariū de xiloaloes:⁊ ꝓfectio noiata letificans ⁊ elariū de mal'. ⁊ elarium de scoria ferri cū vino ⁊ alfematis. ¶De cucubut. Cap.x.

e **Et** spēs vna que fit ex adustione sanguinis:⁊ signa eius sunt vehementia submissionis faciei:⁊ tristitia assidua ⁊ taciturnitas ⁊ alleuiatio in nocte.Et cura eius est cura melancolie que est ex dominio melācolie in toto corpore: ⁊ multitudo administratio oleo olei ⁊ balneum ⁊ medicine somnū facientes ex eis q̄ effundūtur super caput:sicut decoctio seminis lactuce.⁊ cortic.papaue.⁊ viol'.siccaꝝ ⁊ emulgere lac sup caput: et cibi facti ex lactuca ⁊ cucur.cum oleo amigdalino.

De amore. Cap.xj.

c **Ura** eiꝰ est assiduatio coitꝰ:⁊ ieiuniuꝫ ⁊ deābulatio ⁊ ebrietas plurima assidue.

¶De apoplexia. Capitulum.xij.

Item sanguine: ⁊ signa sunt rubedo maxillaꝝ ⁊ faciei ita vt fit quasi suffocatus ⁊ exuberatio alguidegi ⁊ venarum.¶Et cura eius est flebotomia ambaꝝ cephalicaꝝ simul in hora vna:⁊ assiduatio ventosaꝝ positarū super crus: ⁊ minoratio cibi ⁊ dimissio

vel flō. duaꝝ venaꝝ in vna hora in apoplexia sanguinea

missio vini et lactis ⁊ assiduatio balnei. ¶ Et fit ex humoribus crudis flegmaticis. ⁊ signa sunt mollificatio corporis: albedo coloris ⁊ multitudo mucillaginis ⁊ sputi quē admodū dixim⁹. Et cura eius ē vera diacollogn. ⁊ cochie ⁊ veraruf. ⁊ enemata cal. ⁊ acuta: et olfatus plantarū calidarū ⁊ odoriferaꝝ ⁊ musci ⁊ gallie: odorare ruthā ⁊ castoreū ⁊ gargarism⁹ cū synapi ⁊ syr. ace. ⁊ verap. ⁊ sternutatō cū pipere ⁊ castoreo ⁊ condisi ⁊ similibus.

¶ De paralisi. Cap. xiij.

f Et duarū specierū quarū vna fit ex dominio flegmatis sup caput: ⁊ signa ei⁹ sūt signa apoplexie flegmatice. Et cura eius ē: sicut cura illius. ¶ Et spēs eius secda fit successione pcussiōis aut casus: et signa eius sūt q̄ mollificatur totū corp⁹. aut aliqua mēbra eius post illud: cū ergo remanet mollificatio ꝑ suā dispositionē ⁊ neq̄ minuit tūc nō est ei cura oino: ⁊ q̄n minuitur ⁊ nō remanet ꝑm dispositionē suā. tūc curatio ei⁹ ē vt emplastretur sup locū vbi fuit pcussio cū emplastris calidis. ⁊ inungatur cōpriméd o cū oleis calidis. sicut oleum de oliuis in cui⁹. ℥. i. sint dissolute castorei. ʒ. ij. ⁊ euforbij. ʒ. i. ⁊ sicut hoc empl'm. ℞. cere. ʒ. v. ⁊ oleī de lilio ⁊ de narciso. aā. ʒ. xxx. ⁊ mirre ⁊ oppop. aā. ʒ. v. castor. ʒ. iij. euforb. pond⁹. ʒ. ij: aggregent oia ⁊ fiat empl' ʒ ex eis i latere alto.

¶ De tortura. Ca . xiiij.

f Iter duabus reb⁹ ex spasmo quidē i vna duarū partiū trahente latus alterū ad se et signa sūt strictura cutis frontis in vno latere. ⁊ tēsio eius in latere altero. ⁊ paucitas salive ⁊ sputi. ⁊ q̄ eger sē suum pturbationē nō habet. Et cura ei⁹ ē: vt vapoꝛet cuʒ aceto in quo bullitū est calamentū ⁊ vngat cōpriméd o cū oleo narciscino aut de lilio tepidis ⁊ tendat cutis frontis ad inferiora. ⁊ ligetur cū istita. ¶ Et fit ex mollificatiōe et signa sūt mollificatio ptis ⁊ debilitas mot⁹ ei⁹ ⁊ paucitas tensionis cutis ⁊ attractio palpebre ad inferiora. ¶ Et cura ei⁹ ē sic cura palis. cū gargarismo ⁊ masticatōe thuris ⁊ administratione nucis mus. ⁊ retentio ei⁹ in ore suo i hac egritudine est magis cōueniens.

¶ De stupore Cap xv.

f It quidē ex repletiōe sanguinis: ⁊ signa sūt vehemēs rubedo coloꝛ q̄ trahit ad nigredinē. Et cura ei⁹ ē flebotomia ⁊ minoratō cibi. ¶ Et fit ex humore crudo ⁊ frigido. ⁊ signa sūt mollities corpis toti⁹. albedo coloris: ⁊ grauitas sensuū. Et ei⁹ cura est sicut cura palisis que est ex frigore.

¶ De tremore. Cap. xvi.

f It quidē ppter casū virtutis p⁹ egritudinē. Et cura ei⁹ est additio in cibo et somno ⁊ in rebus odoriferis. ¶ Et fit ex assiduatione vini. Et cura ei⁹ est abolere vinū. ⁊ assiduatio sudoris i balneo. Et fit ex dominio flegmatis ⁊ debilitate neruorū. Et cura ei⁹ est cura paralis que ē ex frigore.

¶ De spasmo. Cap. xvij.

f Iter siccitate: ⁊ signa ei⁹ q̄ accidit post vomitū ⁊ solutionē ⁊ laborē supfluū: ⁊ febrem vehemētis caloris. ¶ Et cura ei⁹ est difficilis: verū tamē ꝑm dispositionē curat cū introitu in aquā tepidā assidue ⁊ inunctiōe cōpressiua spōditiū ⁊ iucturarū cū oleo tepido: ⁊ q̄nq̄ fit vt sedeat ifirm⁹ i oleo tepido ⁊ bibat lac dulce ⁊ detur in potu vinū cū aqua mlta. ¶ Et fit ex humiditate grossa: ⁊ signa ei⁹ sūt q̄ accidit paulatim ⁊ cū repletione corpis ⁊ apparitiōe signorū repletōis ex flegmate. ¶ Et cura ei⁹ est cura palis ex flegmate: ⁊ cōfert istis ꝑ prie fricatio eoꝝ corpoꝝ assidue. ⁊ vt sepeliat i arena cal. vsq̄ ad gulas eoꝝ. aut in cinere calo: aut in furno in q̄ est aliq̄ztulū calitatis. aut in domo in qua ē aliqua calefactō.

¶ De coriza. Cap. xviij.

f Iter frigiditate aduenīte capiti: ⁊ cura ei⁹ est vt vapoꝛet cū milo callefacto: aut pāno calefacto ⁊ introitus balnei in q̄ nō madefiat caput suū cum aqua. ⁊ pijciat sup corpus suū ⁊ pedes aquā calidam plm: ⁊ vngat pedes suos cū sābucino ⁊ dimissio vini et abscisio cursus ex naso ꝑ suffumigationē cuʒ cartis de panno aut cū panno aut cū thure aut cū xiloaloes. ¶ Et fit ex calefactiōe aduenīte capiti ex sole: aut aere austrio: et signa ei⁹ sunt prurit⁹ ⁊ mordicatio ⁊ rubedo in oculis. ¶ Et cura eius est balneatio in aq̄ tepida mūda dulci: et suctio olei vio. cū narib⁹ ⁊ olfat⁹ cāphore ⁊ aque ro. ⁊ abscisio curs⁹ q̄ fit ex naso cū sulfure infuso i aceto ex q̄ fiat suffumigatio: ⁊ suffumiget cū cāphora sup vureatū: ⁊ pcipiatur ifirmo vt attrahat humoꝛ sitatē venīte ad nares vt nō descendat ad pectus aut ad pulmonē aut ad guttur cū emunctiōe: qꝛ in hoc ē expulsio nocumenti catarri. ab istis mēbris: vt vapoꝛet cāp cū aq̄ cal. ⁊ attrahat ꝑ nares vapoꝛē ei⁹: ⁊ multiplicet emūctionē ⁊ nō dormiat sup ceruicē ⁊ dimittat vti longo somno. Cap. de catarro.

f It aut cū feb. aut absq̄ fe. Et cura ei⁹ ē q̄ cum febre flebotomia: deinde sumere i potu aquā oꝛ. cū viol. cōditis ⁊ oleo amigdal. Et cura ei⁹ q̄ est sine fe. ē cū decoctione ysopi minoris: ⁊ alienatione ab eis que sūt salita ⁊ pontica salsa.

¶ De obtalmia. Cap. xix.

f It ex multitudine sanguis: ⁊ signa ei⁹ sunt vehemētia rubedis oculoꝝ ⁊ magnitudo inflationis ⁊ multitudo tensiōis. ¶ Et cura ei⁹ ē flebothomia cephali. ex manu opposita oculo ifirmi: ⁊ colliriū al. ⁊ distillatio i eo cū lacte: ⁊ si fuerit multitudo lippitudinis: tunc puluis albus. ¶ Et fit ex colera. ⁊ signa eius sūt q̄ sūt apostema: inflatio: tensio: ⁊ lippitudo ⁊ cursus lachrymaꝝ minoꝛa ⁊ adustio in oculis ⁊ pūctura sicut pūctio acus ⁊ spine. Et cura ei⁹ ē solo ventris cū aqua fructuum ⁊ cū decoctōe mirab. ⁊ assiduatiōe emulsiōis lactis in eo ⁊ effusionis ei⁹ in eū: ⁊ distillet in eo mucillago psilij. et mucil. se. cutoniorū: ⁊ colliū cāphoratū ⁊ opiatū: ⁊ si dolor fit fortis: ⁊ cōprimātur pedes ei⁹ ⁊ fricētur ⁊ ligentur man⁹ eius ⁊ pedes cū ligatura forti. ¶ Et fit ex flate: et signa eius sūt magnitudo inflatōis cū paucitate rubedis ⁊ multitudie lippitudis ⁊ lachrymarū. Et cura ei⁹ est sumere in potu yer azdiacollogniti. ⁊ vt stillet in oculū mucil. fenu. abluti: ⁊ pluerīcet puluē citrio p⁹. ij. dies aut. iij. ⁊ liniatur sup palpebra aloes ⁊ mirre: ⁊ acatie ⁊ croci ptes eq̄les. ¶ Et fit ex melia: ⁊ signa ei⁹ sūt nigredo coloris corporis ⁊ ei⁹ extenuatio ⁊ inflatio pua in oculo ⁊ paucitas rubedis ⁊ lippitudis. Et cura ei⁹ est potare medicinā soluentē meliam: ⁊ itroit⁹ balnei ⁊ inclinatio capitis sup vapoꝛē aque cale. Et fit a sole ⁊ fumo ⁊ pluere. Et cura ei⁹ ē trāquillitas ⁊ qes ⁊ vt nō videat lumē. Et oib⁹ qd̄ spēbus obtalmie cōfert balneū i fimb⁹ ipaꝝ ⁊ vt nō itueat lumē.

¶ De vlceribus in oculo. Cap. xx

a Lcidūt ex obtalmia multotiēs: ⁊ signa ei⁹ sūt q̄ dolor ⁊ pulsatio sūt vehemētes valde: ⁊ videtur in albedine oculi pūctū rub. ⁊ augmentū sup ruborē oculi aut in nigredinē ei⁹ pūctū al. Et cura eius ē flebotomia ⁊ solo vētris cū aq̄ fructuū: ⁊ çucharī. ⁊ collium al. qd̄ distillet i eo cū lacte mulso, vsq̄ ad. iij. dies si aūt dolor nō sedet vsq̄ ad tres dies: distillet i eo mucil. fenu. ⁊ mucil. se. lini: q̄ si dolor sedet ⁊ fuerit sup pupillā sanies: distillet in eo colliū alubati: cū ergo replent curētur cū medicamie penetratio alefir. ⁊ post exiccation em vlcerū ⁊ ꝓsolidationē eoꝝ fiat curatō cū eis q̄ eradicāt albuginē. ⁊ ex vlcerib⁹ oculi ē qd̄ noiatur grādo: ⁊ accidit i palpebris. Et cura ei⁹ ē: vt decoquātur folia fici: aut ficus ipe ⁊ teraf ⁊ fiat cū eis empl'm soluet eni si de⁹ voluerit.

¶ De albumine in oculo. Cap. xxi.

a Lia est subtilis incipiēs ⁊ in corpibus tenere carnis ei⁹ ⁊ cura ē alasu: ⁊ ē vt puluerīcet sarcocol. in oclo ⁊ çuc. tabarçet ⁊ spuma maris. Et alia est grossa in corpib⁹ duris. Et cura ei⁹ est vt ingrediatur balneū ⁊ inclinet caput sup vapoꝛē aq̄ ca. deinde ꝑ lue

riçenk spume maris z baurac tritox z sarcocol. z çuc. tabarçet z stercoris mur. ptes equales z cū assiduatōe alasu z balnei. De scabie oculox. Cap. xxij.

q **Uedā** est incipiens subtilis: z signa eius sunt q̄ est intrinseca pars palpebre in ipsa rubea z aspitatis parue: z accidit post obtalmiā z vlcera. Et cura eius est colliriū rubeū lene: z viride lene z flebotomia z vētosatio z solutio nature z assiduatio balnei. ¶ Et est scabies cronica grossa: z signa eius sunt q̄ interior pars palpebre cū inuersak est silis ficui que scissa ē z palpebra est grossa valō. Et cura eius est post flebotomiā fricatio cū çucharo tabarçet: z cū instrumēto qō nomiak rosa: et ē flōm habēs caput: qō est sicut denarius cū q̄ fricek donec remoueak illa aspitas z currat ex ea sanguis primus deinde abluak cū aqq̄ mixta sit cū aceto pauco: z distillek ciminū in eo z masticatū in panno z in mane pulueriçek puluere citri. deinō curek collio rub. leni z viridi si remāserint ex ea reliquie. z vtak fricatōe: aut curek cū collio viridi z rub. acutis. z fricek scabies cū çucharo: z si multiplicetur cū sale armoniaco z empliçetur in hyeme cū ciminо z amigdal' amaris: z in estate cū vitello oui z olo viol'.

¶ De sebel. Cap. xxiij.

e **Et quedā** ex ea que ē subtilis nō cronica et signa eius sunt q̄ nō phibet visū plm. z vides eā cū apitur oculus ꝓprehendētē pupillā quasi tela aranea cū venis rub. puis. Et cura eius est colliriū ru. z viride z basilicū z roseū z oē alcohol acutum: z flebothomia z solutio ventris z assiduatio balnei cū vacuitas adest: z dimissio vini. ¶ Et est ex ea quedam cronica z grossa: z signa eius sūt: q̄ vides illas venas maioris q̄ztitatis z phibet visū phibitiōe maioris q̄ztitatis. ¶ Et cura eius ē collectio. s. si suspēdak cū fil' z cū vncino z icidak cū incisorio: deinō curek cū aqua cimini z cū puluere citrino sm q̄ diximus: z si nō colligak: curetur collirio rubeo z viridi acutis.

¶ De filac. i. rubedie in palpeb. Cap. xxiiij.

q **Uedā** est incipiēs lenis: z signū eius ē pruritus in palpeb. z in lachrymalibus. ¶ Et cura eius est vt ponātur in nocte desup albugo oui. z oleū ro. cū aceto: aut amigda. amare cōtrite cum lacte: z ingrediak in mane balneū: aut inclinet caput suū super aquā calidā z fiat capitipurg. cū oleo amig. aut empliçek cū portul'. z ēdi. cū ol. ro. ¶ Et ē q̄dā cronica grossa: z signa eius sūt rubedo palpebrarū z inflatio earū cū pruritu. ¶ Et cura eius est flōmia: vētosatio in crure z lenificatio nature cū decoctōe mirab. z ponere sup lentes excorticatas et adipe granati cōtritū cū rob z assiduatio balnei.

¶ De vngula. Cap. xxv.

q **Uedā** est lenis subtil' nō plm phibēs visum. Et cura eius ē vt curek cū collirio viridi et basilicon. Et quedā que ē grossa z phibens visuz. Et cura eius ē cū denudatiōe. s. suspēdēdo cū vncinis z incidendo. ¶ De resudatiōe. Cap. xxvj.

e **Et** multitudo cursus lachrymarū: z fit aut ppt incisionē vngule. Et cura eius ē puluis citrinus aut fit absqz incisione ex cursu materiei q̄ effunditur ad oculos: aut ex cerebro aut ex venis que apparēt in tipibus. ¶ Cura eius ē cū medicis exiccātib' q̄ ꝓfortāt cerebrū quibus emplm fiat exteri' post euacuationē. Et si milr' emplenk vene appentes in timporibus: aut ex cursu materiei effuse ad oculos ex venis z artarijs z neruis: aut ex vno eox extra craneū capitis. ¶ Et cura eius ē eleuatio vene aut artarie z icisio eius z sectio sepans eā. Et si fuerit effusio eius intra craneū capitis nō ē curatio ei: z paz sanatur verūtā curak sm dispositionē deforis. Et cura eius ē vt sumak tuthie. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. z fricatōis mirab. citri. ʒ. iij. pip. lō. ʒ. ij. fiat cū eis alcohol. ¶ De cāu palpebrax. La. xxvij.

f **Item** aut cum rubedine z corrosiōe. Et cura eius est cura filach. ¶ Aut fit sine rubedine z sine pruritu. Et cura eius est vt recipiatur nuclei dactilorum adusti pars. i. fumi thuris q̄rta ps vnius spice romane: lapidis laçuli. añ. ʒ. ij. ptis vni. z fiat ex eis alcohol: z trā seat sup palpebras. De tarsati. Cap. xxvij.

f **Item** percussiōe adueniēte in oculis z remanēte in albedine illorū vestigio rubedis. Et cura eius est in principio flebotomia in cephalis. et lēificatō nake cū pill' de yera: aut cū clisteri bōa d solonē et est melior q̄z medicia: aut cū medicia nō cak. sicut est decoctio fructuū: z scamonea z iulep: z nō est cōueniēs yera in hac hora: nec pillule in quib' sūt gūme z spēs cale: deinde distillek in eo semp lac mulsū: aut sanguis pulli columbini cū decollak. z si egro istud sufficit bene: si nō: distilletur i eo arsenicū citrinū fricatū cū aqua coriādri z oportet vt sit arsenicū sublimatum ablutum.

¶ De debilitate visus. Cap. xxix.

f **Item quidē** ex humiditate z signa eius sunt qō addik post comestionē z somnū z satietate nauseatiua ppria. ¶ Et cura eius ē cū pil'. de yerapi. z distillek in oculis aqua feni. z aq̄ albedarogi: aut fel caprinū aut colliriū de fellib' z arsenicū acutū z basilicū: aut fiat ei colliriū de serapino: aut cū acoro: aut cuz cydonia de fenu. ¶ Et fit ex siccitate. z signa eius sūt q̄ sit fortis cū fames adest z in meridie alleuiak somni hora z cōestionis. ¶ Et cura eius est cū vnctōe capitis et caputpurgio et suctōe olei alicuius narib' facta: z potet vinū cū aq̄ pluria: et assiduatio balnei sine sudore: et effundak in oculo ex oleo amig. dul. z mulgeak in ipa lac ex māmilla i mane z ingrediak in aqua clara z apiat oculos suos i ea magna hora. ¶ Et fit ex lesiōe stomachi absqz egritudine in oculo: z signa eius sūt q̄ nō est semp: imo fit fortis cū est satietas nauseatiua: z destruik oīno in tempe famis. Et cura eius est studiū adhibituz stomacho tribuendo in potu yeram: deinde triferā minorē z çucharū ro. cū mastice.

f **Item istud** ¶ De pilis inuersis. Cap. xx. quo curatio fit si est pil' vnus: aut pili duo vt icidantur z cautariçetur locus eorum cū cauterio subtili: aut acu ignita. aut cum inuiscek alijs pil' cū sputo aut mastice: z si fuerint plres curētur cū incisione palpebre aut suctione eius z cauteriçek locus cū acu ignita ita vt ingrediak ac' in aqua sal' armoniaci. ¶ De aq̄ descē

q **Uedā** est incipiens z fi(dēte i oclo. La. xxxi. gnū iceptōis eius ē q̄ patiēs videt filia similib' puis z pl'ueri puo z muscis corā oclo cum aspicit z fit simile illi a stō: verū si ē in oculo vno z alleuiatur semp nō est a stomacho: si autē est in vtrisqz ocul' simil' et alleuiak tpe aliquo z aggrauak alio sm dispositiōez stomachi: in alleuiatōe sua z grauedine ē a stomacho: z si pupilla est cōturbata: quasi fit in ea fumus aut nubes: tūc nō est ex stomacho. ¶ Et cura inceptōis aque ē potare cochias z dimittere oēs cibos grossos z vinū et vētosa z pisces proprie: z facere alcohol cū collio de fellibus aut cū felle capre: aut aq̄ rute. cū serapino. ¶ Et fit ex egritudie i oculo qō sile est aque descēdenti in oculo: z ōr aleuiamari: et ē pus natū in tunicis oculi grossū. Et cura eius est vt infirm' sedeat sup sedē sessione recta z cōmoueat caput suū cōmotiōe forti: donec manifeste videak pus ad inferiora descēdere. ¶ Et dria quidē inter hāc egritudinē z aquā descēdentē in oculū ē qō cū aq̄ descēdit cū instro eleuak vsqz q descēdit ad inferiora mktotiēs: z pus nō eleuak oīno ppt grossitudinē suā. ¶ Et quedā ē q̄ ē cōfirmata: z signa eius sūt qō phibz visū z vr pupilla cū aspicik opilata: z hz spēs plres z illa que ex ea curak cū instro ē q̄ cū aspicik vr clara et cū pmis eā pollice tuo dilatatur: deinde redit z aggregatur: nigra autē z illa q̄ nō mouek et que incidik cū pmitur et nō est facilis aggregatio eius nō curak cū instro.

f **Item** ¶ De panno. Cap. xxxij. humiditate grossa cōturbāte oculum: et purgatio cū yerapi. est ei cura: z gargarism' z ster

nutatio: deinde fiat alcohol cū collirio de fellib⁹ ⁊ cū aliq̄ eorū que dixim⁹ in capl'o descēsiōis aque. ¶ Et cōfert ei ꝑprie vt. ℞. piperis lō. melāopipis. aā. fiat cū eis alcohol: aut fiat alcohol cū eo qd̄ currit ex ēpeyrcino assato.

i **Atēsio** ¶ De alintisar. Cap. xxxiij.
alintisar ē dispsio luis ꝑpt dilatatōēz pupille ⁊ fit aut ex humiditate: aut ex siccitate: ⁊ illa que ē ex siccitate. fit palatim. Et que est ex humiditate fit in velociori tempore q̄z illa. ¶ Et fit ex ꝓcussione super uenientē in oculo: ⁊ tu nō timeas eā. quoniā redit: ⁊ signū eius est dilatatio pupille. ¶ Et cura ei⁹ ē vt sumātur fabe cū aq̄ foliorū salicis ⁊ terātur: et fiat ex eis ēplastrū. ¶ Et fit ꝑpter dolorem capitis vehementē: et signū eius est qd̄ pupilla videtur dilatata vltra q̄ztitatē quā habebat et in curatione eius oportet q̄ succurrat cū ele uatiōe artarie lachrymal: ⁊ si nō cōplet alcisar: et cū cōplet nō ē ei cura

¶ De garab ī ocl'o. i. fistula accidēte ī lachrymali. C. xxxiiij

f **Iter** humiditate currēte ex lachrymali. Et cura eius est vt exprimat ⁊ distillent in ea de collirio algurat dicto in Almanſ. et in Antido. et dixi ipm in libro quē medicus nō cōprehendit: tres gutte in lachrymali: ponatur ⁊ iter vnā distillationē et aliā tp̄s bonū et dormiat sil'r tribus horis: deinde abluat lachrymale in mane: ⁊ iteretur sup ipm cura per hebdomadam vnam vsqzquo fiat: ita vt exprimat et nō egrediatur ex ea aliquid remanet ei ficca: per mēses aliquos: et si sufficit illud bene est: si nō curetur cū cauterio.

¶ De pediculis in oculo. Cap. xxxv.

e **Ara** eorū est solutio cū cochij ⁊ gargarismis cū sy. ace. et sinapi et mūdificatio balpebrarum post illud ex eis: et ablutio post illud cū aq̄ salsa: aut cū aqua alumis. Confectio epithimatis ad pediculos. ℞. stafisagrie terant et cōficiant cum melle et liniatur ex eo et est sanum. De ordeolo. Cap. xxxvi.

e **Et apostema** longum egrediēs i palpebris. ¶ Et curatio ei⁹ est vt liniatur i principio sui cum aloe et licio. deinde vaporetur supponēdo post illud cū cera cala ⁊ alba.

r **Iter** ¶ De dolore in aure. Cap. xxxvij.
repletione et multitudine sanguinis: ⁊ signa eius sūt rubedo faciei et grauitas capitis ⁊ frōtis cū pijcit se sup faciē suam. et vehemētia pulsationis. ¶ Et cura eius ē flebothomia cephalice: et sumat p⁹ illud. ℥. i. olei ro. ⁊ aceti. ℥. s. et buliat donec minuat acetū et distilletur ex eo tepidū in aurem aliquotiēs: et minuat ex cibo: et dimittat vinum: et liniatur natura cum aqua fructuum. ¶ Et fit ab effusione materiei mordicantis ab interiore parte auris: aut exterius aut ex aqua intrāte in eam: ex aqua balneorū quorū virtus ē virtus medicinax. ¶ Et cura eius ē distillatio olei tamdiu donec impleat eaz et albuginis oui et lactis mulieris: omia ista sunt iuuatiua cū sunt tepida. ¶ Et fit ex bothor: aut apostemate egrediente sil'i furunculo in cōcauitate: et ē vehementior dolor auris et maioris timoris ē si cū eo febr!: et signa ei⁹ sunt vehemētia pulsatiōis et inflāmatio faciei. ¶ Et cura eius est flebotomia cephalice et multitudo extractōis sāguis: ⁊ vt effūdat in ea illud qd̄ dixim⁹ vsqz ad tres dies. Qd̄ si dolor fortior fiat et pueniat eger ad alienatōēz oz vt dissoluat lzerat opij in lacte mulso et distillet in ea cū aliquo oleotepido: et q̄nq̄z confert ei et reliqs doloribus auris: vt mulgeat in ea lac et effundatur in ea vicibus plib⁹ et post tertiū diē distillet in ea mucillago fenug. et mucillago semis lini: et mucillago se. almaru. q̄ iā sint infuse in lacte donec sedetur dolor et currat sanies. ¶ Et fit ex frigore et vento frigido aduenīte auri. Et eius cura est balneum ⁊ vaporatio cū milijs: aut cū panno calefacto: et vt distilletur ī ea oleū in q̄ bulita sūt ruta: aut cepa: aut aliqd̄ oleorū calidorx: sicut oleum amig. amaraxx. et oleū nardinū: anetinū camomillinū: aut aristol. aut ellus nig. et ens broce calide. ¶ Et fit ex ventositate grossa: et signa ei⁹ sūt vehemētia tensionis et multitudo sonitus cū leuitate capitis. Et cura eius est vt distillet in ea oleū in quo decocta fuit ruta: aut sumat ℥. i. olei et disrūpant in ea castor. ʒ. ij. euphor. ʒ. i. et distillet in ea oleū tepi. aliq̄tiēs: ⁊ minoret cib⁹ ⁊ minoret: satietas nauseatia: ⁊ caro. ¶ Et fit ex puis aīalis ingrediētib⁹ ī eā et signū ei⁹ ē qd̄ sentit ifirm⁹ deābulatōēz que q̄nq̄z cōmouet: q̄nq̄z sedat. Et cura ei⁹ ē vt distillet in ea aqua in qua dissoluta sint aloes: et succus foliorū capparis: aut succus absinti. aut acetū forte. et fit totū calefactū Cum ergo sedat dolor ⁊ remanet grauitas: fac eū sternutare cū condisi et retine ābas nares ⁊ iā infusū sit aī illd̄ oleū tepidū. Et sil'r est cura vermis ī aure: ⁊ signū vermis est qd̄ sentit ābulatio lenis sil'is cōmotiōi. ¶ Et fit ex casu graui: aut lapidis in aure. Et cura ei⁹ ē vt sumat tēta ⁊ inuoluat sup eā lana. aut cotū ⁊ iuoluatur gūma boti. i. terben. aut visco et iinittat in aure ē ⁊ extrahat res q̄ cecidit: cūq̄z nō egredit fiat sternutatio cū condisi ⁊ teneātur ambe nares ⁊ os. Et fit ex aq̄ ca. intrāte i ea: ⁊ signū ei⁹ est q̄ cōmouet post itroitū balnei. Et cura eius ē vt infūdat in ea lac. ¶ Et fit ex aqua itrāte i ea: et signū ei⁹ ē qd̄ cōmouetur p⁹ natationē aut introitū balnei duob⁹ vl'trib⁹ dieb⁹: et cura ei⁹ ē vt effundatur i ea aqua donec impleat: deinde cōuertat velocit ad latus aliū fiat illd̄ multotiēs: deinde distillent in ea oli ro. ca. due gutte aut tres: ⁊ si sedet dolor bñ: ⁊ si nō: sumat cānula de aneto ⁊ iuoluat sup ipsaz cotū: et accendat i ea ignis ⁊ ponat iferior ps cānule i aure ⁊ ipleat circuit⁹ ei⁹ coto vehemēter: ⁊ fiat illd̄ in ea totiēs donec sētiat infirm⁹ qd̄ nō remāsit in ea aliqd qd̄ egrediat: deinde distilletur in ea aliqd̄ oleū tepid̄. ⁊ confert in plurib⁹ doloribus auris i plibus dispōnibus vt sumatur flos vio. siccus cōtritus ⁊ camomilla ⁊ farina ord̄. altea et cōficiant cū aq̄ et oleo sisamio et emplastret cū eo ps doloris tota faciei et capitis et fit cal'm. et pinutetur qd̄ infrigidatur. ¶ Et cōfert ei oino: vt distilletur i ea adeps galline aliquotiēs tepefact⁹ ⁊ minoret cibus et dimittat vinū. ¶ Et fit a ꝓcussiōe aut casu q̄ fit cū obuiatōe: et egreditur ex aure sanguis. ¶ Et cura eius ē vt sumātur renes thauri et aliquid ex adipe eorx et saliātur et assentur aliq̄stulum et distillet id qd̄ egreditur ex aq̄ dū ē tepidū in aure: aut teratur opiū et ferueat cū oleo ro. ⁊ distillet in ea: q̄ si dolor exterius fuerit a ꝓcussione dissoluat minutū thus cuz lacte post cōtritionē suā et distillet ī aure. ¶ Et fit ex vlceribus in aure: ⁊ ꝓfert ei cū nō ē cronicū vt subtiliet aliqd ex vnguēto albo cū oleo ro. ⁊ mittat in ea sup tētā. ¶ Cū autē est cronicū: sumātur aloes et mirre et sarcocolle ⁊ sāguis dra. ⁊ olibani ptes eq̄les et imittatur licinīū in melle et iuoluatur in hoc medicamie et mittatur in aurē: q̄ si fuerit longinquū ꝑfundū: dissoluatur hoc medicamē cū aqua mellis et effūdatur in ea. Si autē antiquū fuerit valde scoria ferri infundatur in aceto vno mēse aut plus et ē melius et distilletur in aurē ex ea de q̄ currit humor antiquus multū. Et q̄nq̄z fit ex humectatōe in aure absq̄z pus. Et cura eius ē vt distillet ī ea acetū ī quo bulita sūt folia mirti: aut decoctio absinthij tepida. ¶ Et q̄n egreditur sāguis ex aure absq̄z ꝓcussiōe et vlcere. ꝑpter qd̄ natura expellit ipm: ⁊ q̄nq̄z cōgelatur et opilat locū auditus. ¶ Et cura eius est vt distillet in ea succus porri ꝑmixt⁹ cū aceto: aut succus granati elixati cū aceto: ⁊ si fuerit longiqu⁹ ꝑfund⁹: dissoluat hui⁹ medicamē in aq̄ mellis in q̄ sunt mel et sarcocolle et fūdat ī ea ⁊ si fuerit antiquū valde: sume scoriā ferri. et infunde eā in aceto mēse vno aut plus: quoniā erit melius: et fit acetū apud te: et effundat ex eo ī aure ex qua egredit humiditas: et q̄nq̄z feruet scoria ferri in aceto et administratur.

¶ De sonitu et tinnitu. Cap. xxxviij.

f **Iter** repletiōe capitis: et signa eius sūt q̄ accidit p⁹ satietatē nauseatiuā ⁊ multitudinē vini et somnuz post cibum. ¶ Et cura eius est po-

tus vere diacollogntidos et balneum in ieiunio et vt di-
stillentur in aure quedam q̃ diximus in dolore auris fri-
gido et sumatur calamētū et fansucus et camomilla et fi-
cla singulariter aut coniunctim et bulliantur i cucuma et
ponatur auris sup eam: ita vt ingrediat vapor eius in ea.
¶ Et fit ex debilitate auditus. ¶ Et cura eius e vt distillet
in aure acetū in quo bullitū est absinthiū. Et fit ex leuita-
te capitis et subtilitate sensus auditus. et signū e q̃ fit for-
tis ꝓ vacuitate et fame. Et cura eiꝰ est vt distilletur i ea ole
um ro. decoctū forti vino et si sufficit bene est si nō distille
tur in ea tusuch opij. et sunt duo grana. ℣. ʒ. opij: aut ter-
tia par. ʒ. aque iusquiami. al'. olei.

¶ De taras. i. surditate. Cap. xxxix.

q **Vādo** cū ea nascitur nō est ei cura: et fit post
birsen. et illa q̃ ex ea alleuiat paulatī
curatur. ¶ Et cura eius e vt soluat eger cū cochijs ℣
yerap. et distillet in aure oleū amigd. amarū et oleū cost i
num: aut oleum in quo disruptū est castoreū: et fiat vapo-
ratio eius cū vapore calamēti ℣ reliquaꝝ rerꝝ q̃s dixim⁹.
¶ Illa autē q̃ nō alleuiat ex quo accidit curationē nō hʒ.
¶ Et fit ex carne addita nata in aure. ¶ Et cura eiꝰ e: vt su
mat fex vini et cape cōfecta cū aq̃ cineris. ita vt fiat sicut
mel et liniatur ex ea lana et intromittat sup eā cum lana.
¶ Et fit aut ex apostemate frido: aut sorde. aut vētositate
grossa frida aut supfluitate fria grossa. et oportet vt aspiciat
in sole: deinde extrahat sord es aut cū instro. aut tēta aut
effundat oleum tepidū in nocte et ingrediat i mane bal-
neum. et ponat aure suā in mane sup sartaginē cal'am do
nec currat sordes cū oleo. ¶ Et cōfert ei vt effundat in ea
acetū vini. et baurach. et dimittat in mane hora vna. dein
de effundat et itere multotiēs. ¶ Deinde effundat in eā
oleū calefactum et dormiat sup ipm hora vna aut horis. ij
deinde ponat aqua cal'. in aq̃ amili et ponat auris sup' fi-
stulā aq̃ almaru: ita vt ad ipam ingrediat vapor et currat
sordes. ¶ Et fit ataras ex frigore adueniēte auri. ¶ Et cu
ra eius est olea calefacta cum his q̃ dixim⁹. Et fit ex siccita
te in aure: quare oportet vt distilletur in ea oleū tepidu ℣
liquotiēs: deinde ingrediat balneū et sternutet cū cōdisi
et teneat nasū: egredietur enim si deꝰ voluerit.

¶ De fluxu sanguis narium. Cap. xl.

f **Jt propter** crisim: et eiꝰ sunt: q̃ fit post ali
q̃ febrū acutarū: ℣ nō oportꝫ
vt restringat nisi supfluat. ¶ Et cura eiꝰ est cuꝫ sup
fluit positio vētosarū sup vētre cum suctōe vehemēti sine
incisiōe sup latus dextrū si fluxus est a pte dextro: aut sup
sinistrū: si fluxꝰ sanguis e ex sinistro: ℣ effusio aq̃ frie valō
sup caput: ℣ cōstrictio vtroq̃ adiutoriorū ℣ ābrū: testi
culorū: ℣ sumere in potu aquā valde infridatā. ¶ Et fit si
ne febre ꝓp̄ acuitatē sanguis q̃ egredit ex eis ℣ signa eiꝰ
sunt: q̃ aduenit paulati ℣ est vehemētis subtilitatis. ¶ Et
cura eiꝰ est flebotomia ex latere ex quo egredit sāguis ex
narib⁹: et si nō ꝓhibeat aliō aliqd apponātur vētose sine
incisione sub ypocūdriis lateris ex quo egreditur sāguis
ex narib⁹: ℣ si sufficit bene est. ℣ si nō: stringant extrema
et vtātur potu aque frē cū niue: et lactis acetosi infrigida
ti: ℣ distillet in naso aliqd cāphore dissolute in aq̃ albeda
rogi: aut insufflentur in eo galle ℣ puluis molēdini: ℣ oli
banū ℣ aloes: ℣ sanguis dra. ℣ alumē cōiuncti aut singulr:
et infundatur licinū in albumie oui: ℣ inuoluatur in hoc
medicamie: ℣ intromittatur i nasū: ℣ sumat in potū aqnaꝫ
ord. ℣ mucillaginē psilij ℣ aquā coriādri hūidi: paruꝫ tū
ex ea. s. q̃ztitatē. ʒ. ℣ oia que cōgelāt sanguinē si supfluit et
infrigidāt eum: ℣ cōfert ei introit⁹ in aquā frigidā ℣ mlto
tiēs fit hmōi fluxus sang. post variolas. ¶ Et fit ꝓpter mlt
titudinē sanguis in corpe: quare rūpūtur vene ℣ artarie
que sb cerebro sūt: ℣ e difficil' forsitan in q̃ nō valet cura:
℣ signa eius sunt: qd̄ fit post dolorē capitis vehemētē ℣ ru
bedo in facie ℣ oculis dominās. ℣ precipue q̃ multū vtit
vino ℣ minorat extractionē sanguinis: ℣ venit cū impetu
hemēti: et q̃nq̃ cōfert in eo vt distillet in naso aqua mulsa
et q̃nq̃ fit caput purgiū cū aceto in quo dissolutus est flos
eris: ℣ abscunditur postq̃ de eo egreditur plurimum ℣ su
peruenit sincopis infirmo: ante illud vere nō: ℣ extimo q̃
ille in q̃ hec cura va let e ex ruptura venarū nō artariaꝝ.

¶ De vlcerib⁹ in naso. Cap. xlj.

p **Lurimū** qd̄ in naso accidit ex vlcerib⁹ sūt
cortices: ℣ confert eis inungere
bothor ℣ assiduatio cere cū oleo ros. aut olei ros. tā
tū aut olei amig. cū cere ℣ adipis gallinarum: ℣ vt odoret
vapore aque: q̃ si illō nō valeat adhibeatur vnguētū de
ceruſa. ¶ De fistula ℣ pollippo in naso Cap. xlij

q **Vandoqz** nascitur in naso caro mala opi
lans cū locū anhelitus ℣ iplēs
cānā nasi ita vt videat in ipo grossittes exterī⁹. Et
cura eiꝰ est vt intromittatur licinū inuolutū in vnguēto
viridi facto cū flore eris tādiu donec cōsumat eā: aut euel
latur cū filo: si fuerit res eiꝰ grossa. Et est vt sumatur filuꝫ
de pilis: et fiant sup ipm nodi duo aut tres ℣ intromittatur
in naso cū radio de plūbo ꝓparato ad id ℣ extrahatur ex
palato: deinde moueatur motu serre tādiu donec euacue
tur illa caro tota: deinde cū vnguēto viridi curetur tādiu
donec dilatetur anhelitꝰ: et cōsumatur illa caro: deinde
curetur cū vnguēto de ceruſa. Et ex eis que cōferūt fistul'
est vt. ℞. mirre ru. ℣ alumis. aā. ʒ. i. cortic. collogn. tertiaꝫ
ʒ. baurauc ru. sexta. ʒ. ℣ infundatur cotū in aceto forti ℣ in
uoluatur in medicamie et ītromittatur in nasū: aut suma
tur mirre et vsnē fullonū aā. ℣ ꝓparētur fin artē primā.

¶ De alcasem. Cap. lxiij.

f **Jt ꝓpter** opilationē in meatib⁹ nasi. ℣ eiꝰ
signū e ꝓhibitio anhelitꝰ: ℣ illō
fiat aut ꝓpter carnē natā: aut ꝓpter vētositatē gros
sam: et nos qd̄ iā diximus curā carnis nate. Signa vero
ventositatis grosse est q̃ nares apiuntur ℣ egreditur vē
to fitas ex eis ipetuose ℣ vehemēt ex latere vno. ¶ Et cura
eius est solutio vētris cū cochijs ℣ yera diacollogntidos
et inclinatio capitis sup vaporē camomille ℣ sāsuci et sce
ha: et sternutatio cū castoreo ℣ pipe et cōdisi et assiduatio
odorādi sāsucū ℣ sisimbriū ℣ calamītū. ¶ Et fit ex opilatio
ne colatorij. ℣ signū eius e q̃ meatꝰ sunt opilati ℣ nō egre
diuntur ex naribꝰ supfluitates. ¶ Et cura eiꝰ e vt teratur
nigella donec fiat sicut puluis ℣ dissoluat in oleo antiquo
et sternutet cū eo infirmꝰ cū distillatiōibꝰ ex eo factis ore
eius pleno aqua: ℣ precipiatur vt attrahatur anhelitꝰ val
de cū reclinatur caput suū ad posteriora q̃ꝫto plꝰ poterit
faciat id tribus diebꝰ ℣ si senserit adustionē fugat naribꝰ
post illud oleū rosa. ℣ cōfert pꝰ illō vt naribꝰ fugat pulpā
collogn. aut ellum: aut fiat ei caput purgiū cū vrina came
li singulariter et cōiuncti. ¶ Et fit ꝓpter alterationē com-
plexionis frigide et male in meatibus cerebri q̃ veniunt
ad nasū: et e alcasen vera: et alcasen cronica ℣ orta cuꝫ ea
curationē nō habet: et signa antiqtatis sūt q̃ oculus cum
ea est ꝓturbatus: et q̃nq̃ olfacit de odoribꝰ quosdā absq̃
alijs: sūt etiā quidā eorū q̃ sentiūt fetorē et nō sentiūt bo-
nū odorē: ℣ sūt quidā q̃ ecōtrario. Illius aut q̃ non e orta
cū eo: neq̃ antiqua cura e solutio cū fortitudine et assidua
tio odorādi rutā et filia: et fiat caput parg. ei q̃n sentit feto
rem cum ipa ruta: et cū castoreo ei q̃ nō senti odorē bonū
et cum serapino et similibus.

¶ De fetore in naso. Cap. xliij.

f **Jtem** pustulis aut vlcerib⁹: ℣ iā diximꝰ curam
eius. Et fit q̃nq̃ ex vapore putr. in supre-
mo palato. Et cura eiꝰ est vt naribꝰ sugat vinū odo
riferū et suffletur in naso calamꝰ arōa. ℣ rosa nesrim ℣ cipi
et spicanar: figul' aut cōiuncti ℣ ex eis q̃ cōferūt ad illud
mirabil' e vt sumat ex troc: ādarachitō q̃ ponuntur in ty
riaca et dissoluat ex eis aliqd cū vino boni odoris: ℣ distil-
letur in naso multotiēs qm̄ sanat: et oportet vt ꝓcedat exic-
catio capitis et ꝓfortatio eiꝰ postq̃ꝫ euacuat corpus totuꝫ

et caput. De dolore in dentibus. Cap. xlv.

f **Jt aut** cū apate gingiue: aut sine apate gingiue: et ille q fit cū apate gingiue fit ppter acuitates sanguis et dolorē ei⁹ cui cōicāt dētes ⁊ signa ei⁹ sūt rubedo et iflatio et reges ab aq frida: et cura ei⁹ é flōta cedhal. et vētosatio et icisio alicheyxit et retētio aq frie in ore et aceti vno die et aq ro. vna die: ⁊ qñ illd ptrāsit duo bus diebus aut trib⁹ oz qd teneat i ore olm ro. i oi. ℥. cui⁹ iā dissoluta é. ʒ. i. mastic. Et si é sine apate tūcipe fit ex frida te aut ex hūorib⁹ fridis grossis. Et ei⁹ cura é vt teneat i ra dice tyriaca de. 4. spēb⁹: aut pip pfectū i allzitrā: ⁊ teneat i ore suo acetū i q dcocta é plpa collogn. aut dcoqnt folio rū mirti. ℳ. i. ⁊ cortic. ligni pini. ℳ. i. sā. dra. ⁊ sumac ⁊. iij gr. allij. ⁊ buliāt i aceto et teneātur in ore dum est calidus aut buliantur in aceto ortex radic capparis: aut spolium spētis: q si dolor fortior fiat suffumigef dens traiectorio cū semie iusgami nigri et storace: de gb⁹ fctē sūt silitudies auellanax fil'es ciceri: et teneat i ore olm calefactū in quo decocte sint radices altee et camomilla: aut cōficiat pdisi cōtritū cū vino ⁊ ponat sup dentē: qm é vltimū i remouē do dolorē cū é a frigore ⁊ vaporef deforī cū aq calefctā iq decocta est camomilla ⁊ stringat dēte rē cal'am multotiēs donec calefiat ⁊ rubeat caro ⁊ empl'ent mādibule ⁊ distil letur in aurē illi⁹ lateris oleū amigdal: tepidū aut sambu cinum aut lzeiri: aut oleū de oliuis. aut oleū in quo deco cta est cepa: aut oleū in quo diruptū est castor. aut euforb. aut opiū cū vehemētia é dolōris et é timorosū. Si ḡ sedat bene é: si nō distilletur in aurē q é in vllo latere ḡtitas lē tis opij: et duax lentiū castor. ¶ Si autē nō sedatur ignia tur ferrū subtile ⁊ intromittatur in dēte in pcauitate fistu le enee: q si dens fuerit corrosus ipleatur in eo pdisi: aut piper pfectū cū alchitrā: aut hoc medicamē. qm é vltimū ℞. castor. asā fetidā storacē. opiū. piper çucharx: se. iusga mi et mirrā terātur et cōficiātur cū malle: aut alchitrā ce dri et admistretur: ita vt fricetur cū eo radix dēt ⁊ ipleat corrosus: et melior cura corrosi eradicatio é: aut sumātur pipis ptes tres. euforb. ps vna. ⁊ impleatur cū eis: aut im pleatur cū asa fetida ⁊ pipe ptibus eqlib⁹: et dentes nigri curantur cū eis cū quib⁹ curat corrosus.

¶ Medicamē eradicās dentes ⁊ pfringēs: sumatur farina frumēti cōficiatur cū lacte lacticinij ⁊ inuiscētur ei: ⁊ ponā tur in circuitu ei⁹ folia volubilis: confringit enī ipsum.

¶ Medicamē eradicās dentes. ℞. cortices mori: piretrū cortic. radicis capparis: cortices asebrā: arsenicū citrinus terātur i aceto vltime fortitudinis trib⁹ dieb⁹ oi die hora vna p residuū diei dimittatur infusa in ipo: deinde icidat in circuitu dentis: ⁊ liniatur cum eo in die aliquotiēs do nec inueniatur mollificat⁹: deinde eradicetur. Et ex eis q stare faciūt corrosionē dentiū é vt ipleat galla ⁊ mastice.

¶ Medicine stringētes cōmotos. ℞. balaustie ro. gallie. ciperi: sumach. ana partē vnā: aluminis pars. s. ⁊ liniatur sup gingiuam vt adhereat.

¶ Medicamē astringēs dentes. ℞. sal gēmā: spumā mart testā catinorū viridiū: calidi ⁊ ē alumē: ⁊ alafur oia prita aggregentur ⁊ fricētur cū eis dētes: ⁊ caueatur a carne et nauseatiua satietate. ¶ De cōgelatiōe masticetur potula ea: ⁊ amigdale scorticate. aut cera: ⁊ cōfert dēti q dolet cū aduenit ei res frigida vt stringat sup panē cal'm: aut sup vitellū oui elixati cal'i multotiēs donec lachrymet oclus ex vehemētia calitatī ei⁹: aut teneat i ore oleū calefactū.

¶ De cōcauatiōe ⁊ corrosione gingiue. Cap. xlvj.

f **Jtex** supfluitate putrefacta dscēdete ex capite et corrumpente gingiuas.

Confectio medicamis valentis ad illud. ℞. arseni ciru. ⁊ citri gallarū: calcis: alumis: iamenī. ana: terant cū aceto vini p aliquot dies ⁊ informētur trocisci: ⁊ cū neces se fuerit teratur vn⁹ ⁊ sumatur de eo sexta. ʒ. i. ⁊ fricetur cū eo gingiua: et dimittatur vna hora: ⁊ teneat post illud in ore oleū ro. fiat istō tādiu donec remoueat putredo ⁊ pl uerizetur desup post illud id qd facit nasci carnes ⁊ indu rat eā: ⁊ illd é vt. ℞. olibani: aloes: sarcocolle: ⁊ sang. dra. ante terant ⁊ puluerizent in eis.

¶ De fetore oris. Cap. xlvij.

p **Turimum** fit ex caliditate stomachi: ⁊ si gnū eius é q alleuiat cuʒ su mitur cibus. Et cura ei⁹ est vt bibat infusionē cri solimorū siccorx in matutinis: aut comedat ex vuis aut ex persicis. et bibat sauic cū çucharo: aut comedat citrullos: aut cucumeres in ieiunio ⁊ festinet sucurrere cū comestio ne. ¶ Et fit ex flegmate corrupto in stomacho: ⁊ signū ei⁹ est qd est semp ⁊ nō sedat cū comestiōe nisi parū. Et cura eius é potare yerā multotiēs ⁊ vomit⁹: inde acceptio çin çibe. conditi ⁊ assiduatio trifere minoris.

¶ Et fit a dente in ore ⁊ fit ex putrefactiōe in cute oris et me ri ⁊ ptibus ei⁹: ⁊ cōferūt ei pillule iste. ℞. corti. citri. spice. nardi. gariof. gallie. xiloaloes: crudi. aā. ʒ. i. lzerate. i. iforformētur pillule cū aqua malorū ⁊ vino aromatico ⁊ te neantur in ore. ¶ Et istud ekariū valde valet fetori oris q est ex flegmate ⁊ humorib⁹ putridis. ℞. extremuatū mir ti humide ptes: iij. emblicorū: ⁊ ciperi spice: cortic. citri sq nāti masticis: gllie. mus. gariof. aā. ptē. i. conficiant cū pas sis enucliatis: ⁊ fiāt ex eis pillesil'es auellane aut nucib⁹.

¶ De alcola. i. bothor ⁊ puis pustulis in ore. Cap. xlviij.

f **Jtcum** caliditate ⁊ rubedine in ore: ⁊ pfert ei flebothomia ⁊ vētosatio sub mēto. et curat hoc medicamie. ℞. spodiū ro. coriandrū siccū: sumach. lentes excorticatas: se. portula. sene de me cha: alcānā conterat ⁊ teneat cū pauca cāphora in ore et colluat post id cū aqua ro. ⁊ aceto.

¶ Et ex flegmate putrefacto fit. ⁊ eius signū é albedo i ore et cōfert ei vt fricetur cū melle: et attramēto: aut fricet cuʒ çucharo tabarçeth ⁊ colluat cum iulep: ⁊ teneatur in ore memite ⁊ mirabo. citrini ⁊ piretrum.

¶ Et fit ex putredine ⁊ corruptiōe: ⁊ cōfert ei h medicamē. ℞. arsenici: calcis. alumis. gallarū: floris eris. aā. terātur ergo cū aceto fortī hebdomada vna: ⁊ fiant ex eis trocisci et cū necessitas fuerit fricet locus putridus cū sexta. ʒ. i. et dimittat hora vna magna: deinde inungat cū oleo ro.

¶ De casu vue. Cap. xlix.

f **Jt quādoqz** cū vehemētia rubedinis ⁊ caliditatis ⁊ pfert ei flebo tomia ⁊ gargarism⁹ cū aceto ⁊ aqua ro. ⁊ vt palato apponātur rose ⁊ sanda. ⁊ balaust. ⁊ cāphore parum ⁊ ap proximetur vue cū cochiari et cōprimat sup eā cōpressiōe subtili ⁊ inclinet ad supiora oris. Et quādo nō est cū ea ru bor: et est decliuis ad albedinē cōfert ei gargarismus cum muri ⁊ syr. ace. ⁊ sinapi: et cōfert ei sal armoniacus et fri cetur cū galla ⁊ sale armōiaco ⁊ sale ⁊ alumie: ⁊ qñ subti liatur radix eius ⁊ nō est vehemētia rubedinis incidat: ⁊ gargariçet post incisionē eius cū aceto ⁊ aqua ros. aut cuʒ aqua in qua decocta sunt folia rose.

¶ De egritudinib⁹ lingue. Cap. l.

e **Tegritudines** lingue sūt aut apostē ma accidēs ei aut spas mus aut fissura: aut vlcera: aut granulas: aut ranula aut abbreuiatio ligamēti: aut magnitudo lingue: aut ru bedo ⁊ inflatio. apostemati qdē cal'o cōfert flebotomia ce phal. deinde vētosatio sub mēto ⁊ gargariçatio cuʒ aqua et aceto: deinde omia que cōferūt alcola ⁊ sinachie que ē cū caliditate sm q dicemus. Sed illi que é sine caliditate cum multitudine cursus saliue pferūt que dixim⁹ in alco la cum qua nō est rubor ⁊ caliditas: ⁊ que dicemus i sinā chia flegmatica.

Ad fissuras autē confert psiliū cū çucharo: ⁊ po tare aquā ordei ⁊ cibari pedib⁹ cocti et fricare ipam cū spuma que egreditur ex maluis cum in ciduntur ⁊ fricātur adinuicē ⁊ tenere drag. in ore. ¶ Et vl cerum cura fil's est curationi alcola.

Spasmi aut qui est in radice eius signū ē q̃ abbreuiatur lingua ⁊ ingrossat. ¶ Cura ē gargariçatio cuz oleo de aneto ⁊ oleo camomillino: ⁊ linire ceruicē cū aqua calida. ⁊ vngere caput cū oleo aliquo.

¶ Et grauitas quidē lingue est ex eis q̃ accidūt post birsen et si fuerit antiqua nō sanat: et nō antique cōfert vt fricet subtus cū salgēma ⁊ sale armoniaco: ⁊ oia que faciūt currere saliuā ex ea: ⁊ si fuerit incipiens fieri cronica ⁊ fuerint sensus cōturbati ⁊ motus graues cū ea cōfert ei cura paralisis frigide. ¶ Et fit ꝓpter abbreuiationē ligamēti: et oportet vt incidatur illud ligamētū ⁊ ponat sup ipsuz atramētū tritū: ⁊ signū eius est q̃ est adherēs cum extremitate lingue equalr. ¶ Et fit ꝓpter ranulā sub ea: quare oportet vt scindat ⁊ extrahatur si fuerit magna: ⁊ si fuerit parua fricetur cū medicamine acuto qd̄ est ad gingiuam sanguinolentam.

Magnitudo autē lingue vt nō capiat lingua i ore: fit ex multitudine humiditatum que imbibūt eā: et signa eius sūt pnectio eius extra ⁊ retentio sputi i ea. Oportet vt fricet cū cepe. aut cū acetositate citri: aut silibus amborū adeo donec currat saliua ex ea quoniā ipsa flectet. Si ergo sufficit bene ē: et si nō fricetur cū sale armoniaco ⁊. B. qdē dixit q̃ magnitudo lingue fit ex ventositate vaporosa implēte ipam ⁊ inflante.

¶ Et cura eius est euacuatio cū medicia solutiua sicut sūt pillule cochie: ⁊ potio rerū refrigidantium sup ipam linguam: ⁊ gargariçando cū aquis infrigidantib⁹ etiā: ⁊ differentia inter apostema molle flegmaticū ⁊ inter inflationē a vētositate vaporosa est q̃ inflatio nō flectitur cum p̄mitur sup ipsā digitis ⁊ flegmaticū flectitur.

¶ De sinanchia. Cap. li.

Item multitudine sanguis sine malitia in ipo ⁊ signa eius sūt rubor faciei ⁊ oculorum et tensio corpis totius: ⁊ antecessio ciborū generātiuz sanguinē: ⁊ mlta repletio eorū: sicut sūt lac dactili: vinuz caro. ⁊ cura ei⁹ est flōmia cephal. deide gargariçatio cū aceto ⁊ aqua. ⁊ syr. aceto. de çucharo ⁊ rob pomorum acetosorū: rob de moris ⁊ aqua granatorū acetosorū ⁊ infusione sumach ⁊ solutio nature cū aqua fructuū vt prunorū ⁊ tamarindi: et cassie. f. tereniabin: ⁊ garagrismus cū rob de nucib⁹ ⁊ aq̃ coriādri hūidi vsqz ad tres dies ⁊ p⁹ tres dies gargariçet cū lacte dulci in quo dissoluta sūt medulla cassiefi. ⁊ si iuuatur p hoc bene: ⁊ si nō ponatur i oi lib. aque ficuū decoctarū. ℥. i. baurach ⁊ mirte. ʒ. ij. dissolute cū decoctione: fenugreci: et dactilorū ⁊ emplastret guttur exterius: sicut est eius circuitus cū rebus trahentibus vt attrahat materia. ad exterioza ⁊ assiduet id qm̄ dilatat guttur: et si fortior fit res ⁊ cōstringat guttur valde tunc insuffletur in guttur ex hoc medicamie. ℞. seminis alharmel. se. raphani. asse fetide baurach: armeni mirre salis armoniaci. aā singulariter si vis aut cōiunctim ⁊ tere sicut alcohol: et suffla in guttur: ⁊ si locus deglutiendi strigit: pone sup ceruicē ventosā maximā: qm̄ deglutiet ⁊ apiet dū pmanebit ventosa sup ipm: ⁊ da ei ad potandum aquā ordei. deinde reitera ventosam: ⁊ si due vene q̃ sunt sub lingua fuerint plene: flebotomabis eas post flebotomiā cephalice. si vero appareat apostema in gutture iterius scalpella ipsum post flebothomiam.

¶ Et fit ex colera nī. ⁊ signū ei⁹ est: q̃ nō est cū eadē vehementia p̄focationis ⁊ incendio ⁊ calore q̃ est cū sangnea et sūt sitis ⁊ inflatio ⁊ dolor fortior. Cura ei⁹ est post flebothomiā gargariçatio cū eis que diximus: ⁊ sumes in potu aquam ordei cum mucillagine pfilij ⁊ aquā melonis indi: ⁊ assiduatio gargariçandi.

¶ Et ex flegmate fit: et signa eius sūt multitudo cursus saliue ⁊ paucitas doloris cū constrictione loci deglutiendi et paucitas rubedis faciei. ¶ Et cura ei⁹ ē si ifirm⁹ fuerit strictus: vt cito succurras soluendo ipm cū cochijs ⁊ clisteriçando ipm clisterib⁹ calidis dictis in appoplexia: ⁊ fac eū gargariçare cū incipit egritudo cū syrupo ace. mellino: aui cum muri nabati: aut cū aqua mel. in cuius hb̄ posita est. ℥. i. sinapis aut cū syrupo ace. ⁊ aqua raphani expressi: et cum decoctione ficuū ⁊ baurach ⁊ suffletur in guttur baurach ⁊ assa fetida ⁊ sal armoniacus.

¶ Et q̃nq̃ accidit post pcussionē in collo. Et cura eius est flebotomia: ⁊ reliqua que diximus in sinanchia sanguinea. Qd̄ si cōprimātur spōdiles colli ⁊ constringatur guttur vehemēt: tūc cura eius ē vt fiat ei instrumētū sile lingue freni intromittatur guttur: ⁊ subleuetur cū eo locus coartatus. ¶ Et q̃nq̃ accidit hec coartatio in initio: ꝓpterea quia apostema attrahit spondiles: ⁊ nō cōfert tūc hec cura: et cōfert ad cōstrictionē gutturis ⁊ sinānchiā cū ꝓprietate: stercus hyrūdinis cū teritur cū sale armoniaco: ⁊ similiter stercus canis albū qui comedit ossa: cum exiccat et terit ⁊ conficitur cum melle ⁊ lenietur cum eo guttur.

¶ De tussi. Cap. lij.

It propter aliquid qd̄ est in pulmone: et est necesse vt egrediatur qd̄ ē: aut sanies: aut sānguis aut humor grossus: aut ꝓpter rem subtilem acutā descendentē ex capite semper cōmouentē cannā ipsius pulmonis: aut ꝓpter humiditatem sui ipsius: aut ꝓpter eius siccitatē: aut propter caliditatem eius silr: aut propter vlcus: aut ꝓpter apostema in ipo: aut apostema sanguineū: aut apostema colericuz calidum: aut flegmaticū frigidum: aut durum: aut ꝓpter aerem frigidum aduenientē cāne pulmonis: Et illa q̃ fit propter rē in pulmone quā necesse est exire: ⁊ est aut sanies cuius signū est qd̄ fit post pleuresim: ⁊ dicā curā ei⁹ in capitulo suo: aut est humor grossus: cui⁹ signuz est qd̄ fit post coriçā. ¶ Cura est eius cū decoctione ysopi ex eis que diximus: ⁊ oportet vt sumas decoctionē ysopi si ventor est siccus ita q̃ misceas cum ea cassiafi. ⁊ si fuerit lenis non misceas cū ea omnino.

¶ Et eius que fit ex re descendente ex capite ⁊ cōmouente pulmonē: signū est tussis sicca sine sputo ⁊ fit fortis ꝓprie in nocte ⁊ post somnū. Cura eius est vt detur in potu syrup⁹ papaueris: ⁊ gargariçet ante somnū aquā in qua decocta sint folia ro. siccaꝝ ⁊ balaustie: xilocaracte de scemi aut nabatie ⁊ teneat i ore suo has pill. ℞. amili dragagā. amig. dulcium excorticatarū: et fabarum excorticatarum semi. papaueris ⁊ corticem eius gummi ara. ⁊ boli arme. ana. conficiantur cum mucillagine pfilij et mucillagine granorum citoniorum: et fiat ex eis que sint sicut lupini ⁊ teneantur in ore. ¶ Si ergo sufficit bene ⁊ si non. Recipe thuris mast. pars. i. mirre. opij. croci. ana. tertia partis vni⁹ succi liquiritie pars. i. fiant pillule pondere sexte. ʒ. i. et sumat ex eis in nocte a tribus pillulis vsqz ad quattuor et fricetur caput in balneo postq̃z abradatur cū pāno vehemēter aspero tādiu donec rubeat: ⁊ ꝓuocetur sternutatio omni die. ¶ Si ergo sufficit bene: si nō: radat caput ⁊ liniatur cū sinapi cōfecta cū decoctione ficuū ⁊ dimittat tādiu donec vesicet locus ⁊ apiant vesice ⁊ cōsolidentur spacio longo: ⁊ cauteriçet locus cōmissurarū et proprie sup illam que est in medio capitis ⁊ nō cōsolidetur tempore longo ⁊ nō negligatur hec tussis: quoniā ipsa multotiens pducit ad ptisim. Et hec quidem cura cōfert omni ex cuius capite descendit ad pectus eius catarrus semper aut ad stomachū: ⁊ fit causa ad solutionem aut ad oculos eius ⁊ fit causa doloris aut vlcerū in eis.

¶ Et fit ex humiditate pulmonis ipius in flegmaticis ⁊ senibus: ⁊ signa ei⁹ sunt multitudo sputi ⁊ abundantia ei⁹ ꝓprie ⁊ post somnuz ⁊ viscositas flegmatis in gutture et cōmotio hominis cū eo in pluribus dispōibus eius.

¶ Et cura ei⁹ est vt in potu sumat de decoctione ysopi: et si sufficit bene: ⁊ si nō: vomatur ⁊ soluatur cū yeraruf. ⁊ que diximus ex illis que scripta sūt cū ea ⁊ det post id in potu ꝗ hoc medicamie. ℞. se. feniculi. se. apij. radic. lilij. ysopi ficce capilli veneris: se. raphani. aā. ʒ. i. ficuum siccaꝝ. x. numero ⁊ dactilorū tantundem decoquant cuz duabus lib. aq̃ quousq̃z remaneat vna libra ⁊ det in potu ex ea oi

die lib.5.tūc si sufficit bene.z si non: sumat in potu de hac ꝓfectione. ℞.succi ligri.ʒ.x.ysopi sicce.capilliveneris se. vrtice:yreos:cordumeni.piperis aristo.ro.amigdal'.amarārū nasturtij.ana.ʒ.v.conficitur cum melle dispumato z detur de ea sicut nux. ¶Et hec qdē medicina educit sanie ex pectore z ex stoma cho z oēs humores grossos:z teneat ex eis pill'.in ore. ℞.succi ligri.ʒ.v.pipis:mirre:cordumeni:amigdal'.amarā ana.ʒ.ij.assie fetide.ʒ.j.conficiāt cum melle:z fiant inde pillule z teneant in ore. Q si tussis in nocte ꝓhibeat somnū z faciat vomere:curet cū eis q̄ educūt humiditatē ex pulmone:z sumat post id de istis pillulis:z teneat eas in ore suo in nocte. ℞.mirre storac: ligde thuris mas.ana.opij:q̄rta parti j.z fiant pillule in vuaqua, q̄ quarū sit pondus sexte.ʒ.j.z sumatur sicut diximus.

¶Et fit ex siccitate pulmonis: z signa eius sunt q̄ est sine sputo z alleuiatur cum sorbitione amili: z apud introitū balnei:z apud somnū z comestionē z potū vini plurime cōmixtionis:z fit fortis cū est fames z sitis: z ꝓprie cū labor adest:z cū ea semp aliqd ꝓstrictiōis anhelitus aut parū aut plurimū:z id ꝓm quātitatē siccitatis pulmōis:z ex tenuationē corpis z frequentiā in pulsu z cū paruitate z velocitate.¶Et cura eius est vt in potu det aqua ordei: si res tam puenit in eo ad hoc vt febriat bis in die in mane lib.5.z post.iij.horas z intromittatur in una ꝓm.vi.horas diei:deinde cibet post illud ex lirscij z cucurbita z silr ex oleribus cū oleo amigdal'.z detur ei in potu in tpe somni mucilago psilij z aqua citroli in tpe suo z aqua cucurbite z alteret ei aqua cum iulep z teneat in ore ex his pillulis ℞.succi ligr.ʒ.x.semē cucurbite dulces:semē citroli:semē portulace ana.ʒ.v.ꝓficiāt cū mucillagie psilij z albumie oui.¶Et si nō est feb.cura ē sumere i potu lac z comedere panē cū eo z potare ipm cū est sitis:z sit lac capra x̄ pascentiū humiduz ordeum et similia ex herbis.

¶Et fit ex calore pulmōis: cui⁹ signa sunt vehemētia sitis z magnitudo anhelit⁹ z pulsus z rubedo faciei cū anhelitu ascendentiū vna vice post aliā.¶Et cura eius est aqua ordei z mucillago psilij:z facere emplm pectori cuz cera z oleo violato imbibito in mucillagine psilij.aut aq̄ portulace: aut aq̄ lactuce:aut aq̄ citroli: z filia:z tenere in ore pill'.q̄s dixim⁹:z cibari pedib⁹ z pull'cū cucur.z allzesel: z oleū amigdal'.z bibat sauic de trutico cū çucharo z aquā vere fridā z assiduet ēplastrare pectus cū his q̄ infridāt.

¶Et fit ex apostemate in pulmone:z si est calidū ei⁹ signa sunt feb.z ꝓstrictio anhelitus supflua:z frequētia pulsus magna:z vehemētia rubediuis maxillarum. ¶Et cura eius est flebotomia:deinde reliqua cura quā diximus in tussi ex caliditate z siccitate pulmonis. ¶Aut est apa flegmaticū frigidū molle:z signa eius sunt vehemētia constrictionis anhelit⁹ absq̄ plurima caliditate z neq̄ est rubedo in facie z multitudo saliue z sputi.¶Et cura eius in ꝓncipio est cura apatis calidi dum cū eo feb.pmanet:cūq̄ ꝓtendunt dies z sedat feb.z caliditas.tūc cura eius est vomitus z solutio vētris z ꝓductio sputi cū eis q̄ diximus in capto tussis antique ex humiditate pulmonis.

¶Et fit ꝓpter apa durū in pulmone:z signa eius sunt constrictio anhelitus ꝓm dies: z tussis sicca sine sputo z neq̄ est caliditas in pectore si tangat:z est difficultas attrahēdi ventū z q̄ infirmus sentit ꝓstrictionē anhelitus: deide debilitat paulatim ꝓm dierū transitū: z nō est ei sanitas: z q̄nq̄ alleuiat parū z ꝓtendunt dies cū habēte eā si sumat in potu aquā mellis subtilē z teneat in ore suo semp oleū amigdalinū:z traijciat ipsuz paulatim z bibat lac recenter mulsū z fiat ex ipo sorbitio cū farina ciceris:z inungatur semp pectus cum cera z oleo imbibito mucillagine fenugreci:z mucillagine se.lini.z ꝓfert ei adeps galline:z adeps anatis cū comedit eū. ¶Et fit ex pulmonis vlcere cuius signum est egressio sanguis aut sanies aut cortices egredientes cū tussi:aut fit p⁹ sputū sanguis aut p⁹ pleure fim:aut post catarrū calidū a capite z extenuat in ea corpus z cōcomitat eā febris ethica.¶Et cura ei⁹ est si non est antiqua z vlcus est recens adhuc z sanguis egreditur cū tussi vt sumat in potu aquā ordei cū cancris fluuialib⁹ z sirupo de papauere cum lacte dū non constringit anhelitus eius:z dentur isti trocisci de papauere. ℞.se.papaueris albi:medulle se.cucurbite:seminis citroli ana.ʒ.x.amili dragagātis:gūmi ara.succi ligritie ana.ʒ.v. thuris masti.boli.ar.sang.dra.carabe.ana.ʒ.ij.mirre cinamō.:opij. ana.ʒ.j.fiāt trocisci z sumāt i potu cū siru. de papauē aut cū rob mirti.¶Et si fuerit antiqua z currit sanies cū sonitu z cōstringit anhelit⁹ q̄ retinet:tūc detur in potu decoctio ysopi z q̄ diximus ex illis q̄ educūt hāc sanie donec dilatet ex hmōi reb⁹: z q̄n ꝓstringit anhelitus cū istis rebus dent in potu ea q̄ educūt sanie:cū ergo dilatat:redeatur ad ista:z administret dū ꝓstringit anhelitus: z administret aliqd̄ regime eius q̄ est ꝓpter siccitatē pulmonis: ex tuna z cibatiōe:z si fuerit putrefactio z fuerit id qd̄ venit ex eo fetidū cū expuit z fuerit plurimū abundās z in pectore z in gutture oregmō.oportebit vt cū eo qd̄ educit sanie lābat eger oi hebdomada sel'.ʒ.j.mirre rubee cum tribus.ʒ.mellis.z suffumiget guttur suū in tratectorio cū istis pillulis. ℞.aristo.mirre storac.thuris: ana: arsenici rubei quātū oia aggregent cū butyro vaccino:z fiāt inde pillule vt auellane z suffumiget cū eis pōdere aurei vni⁹ z hec qdē suffumigatio cōfert tussi plurime hūiditatis sine vlcere.¶Et fit vlc⁹ siccū: z signū ei⁹ est qd̄ fit post sputū sanguis z sanies:deinde abscindit sputū z remanet tussis sicca sine sputo z corpus liq̄fit cū ea.¶Et cura eius est sumere in potu lac z oia q̄ diximus in cura siccitatis pulmonis.¶Et fit tussis sicca ex frigiditate aeris z signū ei⁹ est q̄ excitat cū violētia frigoris eius z fortitudo in hyeme:z est dura z sicca.¶Et cura eius est sorbitio calida z ꝓhibitio ab attractione aeris frigidi z introitus balnei.

¶De sputo z vomitu sanguinis. Cap. liij.

Anguinis exitus ab ore aut fit cū vomitu z est exitus eius a stō z partib⁹ eius cū sonitu rascationis sili:aut cū tussi z eius exit⁹ est a pulmone aut a pectore z finib⁹ eius aut cū rascatiōe z descendit ex capite z ex vuula z palato z finibus eorum.

¶Et in curatione qdem eius q̄ egredit cum rascatione et sonitu sibi simili facilis:z paruo si est parue quātitatis sufficit gargarismus ex rebus stipticis sicut q̄ fit ex aq̄ ro.in q̄ infusuz est sumac aut rob agreste:aut aq̄ citonioꝝ z silib⁹. ¶Si est plurime quātitatis:tūc oz vt flōmet cephal'.deinde gargariçet cū istis rebus. ¶Si autem in loco oris fuerit vlcus recēs: inuiscent sup ipm thus z sanguis dra.et teneat in ore aquā ro.in qua bulierint cupule glandium aut camerich qd̄ est semen tamarisci. ¶Et si fuerit vlcus malū putridū:curet curatiōe colere putride: z cōsideret sanguis q̄ egredit in vomitu:z si fuerit plurimus aut assiduet plurib⁹ dieb⁹:flōmet basilica.deinde comedat res stipticas z glutinatōes faciētes paulatim vna vice post aliā z ꝓprie si eger iuenerit dolore inter vtrasq̄ scapulas: tūc oz.vt traijciat aquā citonioꝝ acetosoꝝ i q̄ dissolutū sit aliqd thuris vicib⁹ plurib⁹. z comedat ex glādib⁹ z xilocactis z pasitis cū suis interiorib⁹ z agresta z sumach.z bibat de hoc medicamie. ℞.boli armeni gūmi arabici balaustie:san.dra.thuris ana.det in potu cū aq̄ citonioꝝ: aut cū aq̄ maloꝝ z ponat cib⁹ agresta z filia ex eis q̄ stipticitatē faciūt:z dulcet oē calidū z acutū. Et fit qdē egressio sanguis ex pectore z pulmone cū tussi: z ille q̄ est ex pulmōe est multotiēs cū tussi pua. Et ille q̄ est ex pectore est paruz cū tussi plurima .Sit ergo plurimū studij tui in hac tussi: est enī timorosa pducēs in plurib⁹ dispositiōib⁹ ad ptisim

¶Incipe ḡ a flōmia basilice: deide da i potu h medicamē ℞.thuris san.dra.ana.ptē.j.endiue carabe aā p ē.5.cinamōmi: terre sigill'.ana.ptē.j.z.5.alumis balaustie duas tertias ptis.j.dētur ex eo in potu.ʒ.iij.cū pōdere cherat vni⁹ opij:et cherate se. iusgami:z cinamōi tertia.ʒ.i.aut spice

aut costi aut mirre: ⁊ gargarizet cum aceto: ⁊ aq̃ ro. in ma tutinis ⁊ vesperis: ⁊ melius est vt des ex eis in potu hoc medicamen cum aqua albedarogi: aut cum aqua portulace: si fuerit cum ꝯo calitas: ⁊ si iueneris in pectore dolorem cum sputo sanguinis: tunc line locũ doloris hoc medicamine cuius narratio precessit: ⁊ da ei ex ipso in potu postq̃ confecris ipsum cum vino.

¶ De pleuresi. Capl'm. liiij.

f **Iterum** sanguine: cuius signa sunt rubedo coloris: repletio pulsus ⁊ vehementia cõstrictionis anhelitus post multã repletionem vini ⁊ si sputum iam inceperit erit rubedo in eo plus.

¶ Et cura eius est flebotomia basilice ex latere opposito: deinde iteratio flebotomie ex latere doloris in die tertia: ⁊ da in potu aquã ordei: ⁊ violarum conditas: ⁊ si natura fuerit stricta: humectet cum aqua fructuũ sicut aq̃ pruno rũ: viol'. ficcarum ⁊ cassi. fi. tereniabin. Et si fuerit dolor et pũctura vehemẽs: fiat emplastrũ cũ violis ficcis: ⁊ camomilla ⁊ farina ordei ⁊ altee: ⁊ de vnoquoq; quorũ sumat pugillus vnus cõficiat cũ aqua ⁊ oleo sisamino ⁊ emplastretur cũ eo locus dum est tepidũ. ¶ Et si tussis fuerit sicca ⁊ difficultas spuẽdi vehemẽter valde: tũc da ei in potu oi die aũ aquã ordei hora vna hãc decoctionẽ. ℞. ficus albe. xx. numero passularũ enucleatarũ. ʒ. x. radicis ligritie puluertçate. ʒ. v. iuiube. xx. numero sebesten totidem buliãt in tribus lib. aq̃ quousq; redeat ad lib. j. ⁊. ʒ. colet ⁊ detur de ea in potu lib. ʒ. cũ. ʒ. v. viol'. cõditarum. ʒ. iij. olei amigdal'. dulciũ. Si aũt mundificat infirmus ⁊ sanat bñ ⁊ si remanserint ex ea reliquie tam diximus curam eius.

¶ Et fit pleuresis ex colera: ⁊ signa sunt eius pũctura ⁊ dolor in latere ⁊ caliditas fortior q̃ eius q̃ fit ex sanguine: et pulsus minor ⁊ durior ⁊ febris acutior. ¶ Et cura eius est flõmia sed ex latere doloris de basilica ⁊ emplastret locũ vel pectus cũ eis que diximus: ⁊ leniat natura cum eis q̃ diximus nisi fuerit solutio vẽtris ⁊ similiter fiat vt reliqua cura: ꝑter q̃ in hac specie necessariũ est vt extinguat inflãmatio colere supflua extinctione cũ fridis que sunt sicut mucillago psilij ⁊ aqua citroli ⁊ aqua cucurbite ⁊ aq̃ melonis indi: quecũq; est pñs ⁊ p additionẽ cũ aqua ordei ⁊ fit cibũ ex lrisclr: ⁊ cucurbita ⁊ spinachia: ⁊ qõ fit ex maluis cum oleo amigdal'.

¶ Et fit ex sanguine adusto nigro: ⁊ signa eius sunt vehementia pũcture cũ siccitate oris ⁊ fortitudine feb. ⁊ asperitas lingue: ⁊ postpositio sputi ⁊ tarditas eius ⁊ difficultas ipsius ⁊ nigredo coloris ipsius ⁊ plurimũ est mortale.

¶ Et cura eius est flõmia ⁊ oia que diximus: verumtã opꝫ vt potet eger in hac egritudine ex extinguẽtibus rẽ plurimã: ⁊ traijciat semp in iulep. ⁊ potet aquã ordei tribũ vicibus ⁊ ingrediat ter in die tinã: ⁊ plonget sessionẽ in ea: et locus doloris embrocetur cum aqua calida ⁊ assiduetur desuper emplastrum.

¶ Et fit pleuresis ex sanguine in quo dominatur flegma et est magis quieta ⁊ leuior: ⁊ febris non habet magnũ dominiũ: ⁊ nõ est punctura in latere: ⁊ est sputũ in hac egritudine albus: ⁊ in ipso est rubedo parua. Et cura eius est flebotomia etiã: deinde decoctio ysopi: ⁊ viol'. cõdite ⁊ reliqua que diximus verũtã extinctio ⁊ humectatio oportet vt sint minores.

¶ De ptisi. Capl'm. lv.

p **Tisis fit** aut post pleuresim: aut post sputũ sanguinis: aut post coriçam et catarrum plurimũ ex capite: aut post tussim longam ⁊ nos quidem iam diximus signa ⁊ curam in cura tussis

¶ De periplemonia. Cap. lvj.

p **Periplemonia** est flegmatica ꝓm plurimũ: ⁊ q̃q̃ est sanguinea ⁊ etiã colerica sed raro: ⁊ accidit ab apostemate qõ est in pulmone: ⁊ iam diximus curã ⁊ signa in cura tussis.

¶ De isnia. Cap. lvij.

o **Isnia** plurimũ fit ex flegmate grosso implente cannas pulmonis: ⁊ sunt cum ea oregimõ magnũ ipectore ⁊ ꝓstrictio anhelitũ: ⁊ id qõ faciunt canes in anhelitu quando currunt ⁊ proprie apud motum. Et cura eius est qõ educit illos humores grossos ex pectore: ⁊ iam diximus id in tussi humida. ¶ Et fit quãdoq; ex siccitate pulmonis: ⁊ signa eius sunt sitis ⁊ subtilitas nocet. Et cura eius est sumere lac in potu.

¶ De egritudinibus cordis. Cap. lviij.

e **Egritudines** cordis quas curari possibile est: sunt alteratio cõplexionis anteq̃ confirmetur: ⁊ tremor cordis: ⁊ sincopis ⁊ dolor qui non confirmatur: ⁊ debilitas. apostema vero disruptio aut corruptio complexionis confirmate non sunt faciles ad curandũ ⁊ signa dolorum mortem inferentium sunt casus pulsus post vehementiam diuersitatis ⁊ magnitudinis ⁊ citrinitas coloris subito: post vehementiã rubedinis eius ⁊ sincopis difficilis tarde euasionis ⁊ sudor frigidus. Q̃ autẽ ex eis curatur est caliditas cordis non cõfirmata: cuius signa sunt vehemẽtia caliditatis pectoris: ⁊ magnitudo pulsus ⁊ velocitas ipsius ⁊ frequẽtia ipsius ⁊ febris insepabilis. Et cura eius est sumere in potu lac acetosum extracto butiro: ⁊ rob: acetositas citri: ⁊ rob maloꝝ ⁊ rob acetose: ⁊ aquam citroli: ⁊ trociscos de camphora ⁊ emplastretur pectus cum sandalis ⁊ aqua rosata ⁊ camphora infrigitatis super niuem ⁊ alteretur emplastrum cum fit tepidum: ⁊ detur in potu aq̃ frigida ⁊ habitet in locis frigidis. ¶ Et est cuꝫ frigore cõplexionis cuꝫ non est cõfirmata. ⁊ signa eius sunt raritas pulsus ⁊ anhelitus ⁊ pigritia ⁊ destructio leticie facie.

¶ Et cura eius est dare in potu vinum forte odoriferũ purum pauce quãtitatis: ⁊ odorare odorifera calida ⁊ inungere pectus cum oleo nardino ⁊ emplastrare ipsum cum spica ⁊ costo ⁊ sauina ⁊ ciperis ⁊ cinamomo ⁊ gariofilis ⁊ folijs mirti: fiat emplastrũ cum vino ⁊ aqua citoniorum ⁊ aqua malorũ ⁊ emplastretur cum eo cor ⁊ comedat pullos columbarũ ⁊ vitella ouorũ de paruis auibus ⁊ frixis habentibus plures species quibus conduntur cibaria.

¶ Et est ex cõplexione sicca si nondũ confirmata est: ⁊ signa eius sunt q̃ corpus iam extenuatũ est: sed non totuꝫ: ⁊ pulsus durus paruus frequẽs. ¶ Et cura eius ẽ aqua ordei si est febris quantitatẽ habẽs: ⁊ si nõ potus lactis ⁊ introitus tine: ⁊ balneatio cum aqua dulci: sicut diximus in tussi sicca ⁊ positio cere ⁊ olei sup pectus: ⁊ inter scapulas ⁊ potare oleum amigdal'. super vinum paucum hoc modo. media. ℥. olei amigdal'. fundatur super. ℥. v. vini ⁊ bibatur in matutinis: deinde bibat sorbitionẽ factã ex aqua ordei ⁊ oleo amigdalio: ⁊ çucharo: deinde egrediatur tinam: post egrediatur ⁊ emplastretur pectus cum eis que diximus: ⁊ vitet laborem.

¶ Ex hũiditate vo nõ fiũt fortasse in corde egritudines: nã si dominat in dispositionẽ corporis adeo donec necesse sit vt cordi dominet: interficit velociter nõ expectat curationem: ⁊ si fuerit apoplexia ⁊ paralisis ꝓpter actionem dominũ humiditatis super cor.

Debilitatis aũt cordis signa sũt tremor cordis sine calitate: ⁊ nõ est velocitas in pulsu et cõstrictio anhelitus: ⁊ dispositio similis sincopi adeo donec superueniat ei fortasse sincopis: ista accidunt infirmo etiã cũ cõmouet: ⁊ cura eius est diamuscũ quod reponitur et metridatum: et confert ei hoc medicamen. ℞. mastic. cinamomi: piperis longi. sisimbrij felengemisir. bedarogi: melisse folij indi: coriandri sicci: spice nardi. ana. ʒ. j. coralli carabe margaritarum paruarum: spodij. ʒ. ʒ. musci sexta. ʒ. j. conficiatur cum melle extracto a mirabolanis lrebul'. conditis.

¶ Aut sumatur emblicorum mirabolanorũ nigrorum et lrebul'. ana. pugillus vnus et buliant in aqua bene et effundant de illa aqua ptes. iiij. sup duas ptes mellis dispu

mati ⁊ coquat donec mediet aq̃: deide cõficiatur cũ eo.
¶ Et inungatur pectus cũ eis que diximus de odoriferis calidis ⁊ cũ gallia: vtat suffumigationib⁹ ⁊ vino odorifero: ⁊ cibi ei⁹ sint pulli ⁊ edi et vitella ouoꝝ sorbiliũ: ⁊ vtat ludis ⁊ augmẽto in somno ⁊ indumẽtis muscatis semp et dormiat in eis ⁊ deuitet coitum ⁊ laborem.
¶ Et tremor cordis ꝓm plurimũ fit cũ calore. ¶ Et cura ei⁹ est flõmia cephal. ex latere sinistro: ⁊ dare in potu lac acetosum ⁊ trociscos de camphora ꝓm q̃ diximus. Et fit tremor cordis raro tñ ex multitudine melãcolie in sanguine ⁊ hec species tremoris cordis est nocibilior specierũ tremoris cordis: ⁊ signa eius sunt corruptio cogitatiõis et timor ⁊ siluestreita ⁊ dispositio proxima melãcolie que est ex dominio colere nigre in sanguie. ¶ Et cura eius est id qõ diximus in melancolia q̃ est ex dominio colere nigre in sanguinem.
¶ Et fit sincopis qõ ꝓpter dispositionẽ q̃ accidit cordi cum cõitate cẽbri. ¶ Et cura eius est in hora poxisimi roratio aq̃ frigide ⁊ infusio ipsius ⁊ insufflatio musci in nasum ⁊ fricatio extremitatũ ⁊ pedũ cõpressio ⁊ odorare vinũ ⁊ odorifera ⁊ odorare odores cibarij odoriferi: ⁊ sumere diamuscũ cũ aq̃ maloꝝ ⁊ tortellas tritas cũ vino odorifero.
¶ In dispositione aũt q̃ est ꝓter poxisimũ ꝓsiderek: an. est ex debilitate cordis: aut ex frigiditate: aut ex caliditate ⁊ curetur cum sua cura.
¶ De egritudinibus stomachi. Capl'm. lix.

Egritudines stomachi sunt debilitas digestiõis ⁊ malitia istimbre paruitas appetitus ⁊ supfluitas eius: ⁊ dolor q̃ cõmouet in eo sine comestiõe: ⁊ dolor qui commouet post comestionem ⁊ vomitus eius quod comeditur ⁊ apostema ⁊ vlcera.
¶ Et debilitas qdem digestionis fit ex frigore stõi: ⁊ signa eius sunt eructuatio acetosa ⁊ lenitas vẽtris ⁊ eius inflatio ⁊ multitudo vẽtositatis: ⁊ longitudo more cibi in stõ.
¶ Et cura eius est çinciber conditũ ⁊ diapipereon ⁊ alcandidicon ⁊ diacalamentũ: ⁊ ꝓferũt ei semia calida sicut sũt ameos ciminuꝫ: carui: grana nigra: origanũ. alaniuden ⁊ silia singulariter aut cõiunctim. ¶ Et fit ex hũiditate stomachi: ⁊ signa ei⁹ sunt mmultitudo sputi ⁊ assiduatio nausee ⁊ paucitas sitis ⁊ velocitas descẽsionis cibi absq̃ plurima alteratiõe in eo. ¶ Et cura eius est vomitus: deinde trifera minor ⁊ scoria ferri: deinde medicie q̃ exiccãt: sicut thus ⁊ ciminũ ⁊ emblici conditi ⁊ balaustie ciperi ⁊ silia.
¶ Et fit ex humiditate stõi ⁊ frigiditate eius: ⁊ est illud qõ est plim: ⁊ signa ei⁹ sunt eructuatio acetosa: inflãmatio vẽtris ⁊ paucitas sitis: ⁊ velocitas descẽsionis cibi. ¶ Et cura eius sunt elia cõposita ex medicinis calidis ⁊ stipticis: sicut illud diaolibanũ ⁊ illud de agnocasto ⁊ homorufie ⁊ trifera minor cõponit in ea piper ⁊ çinçiber. ⁊ diacitoniten nõ solutiuũ: ⁊ administret qõcũq̃ fuerit presens post vomitũ ⁊ sit cibus frixa plurima habẽtia semina ⁊ spẽs q̃ bus cibaria ꝓdiũt: ⁊ vinũ sit forte antiquũ. ¶ Et fit ꝓpter calitate stõi cũ hũiditate: ⁊ signa ei⁹ sunt paucitas appetit⁹ multitudo saliue: nausea. ¶ Et cura eius est vomitus: ⁊ sumere in potu yerãp. deinde elaria deficcatina sine multa calefactiõe sicut mirab. nigr. ⁊ hebuli ⁊ emblici: q̃ ꝓficiũtur cum p assulis tritis cũ suis interioribus ⁊ eleiçeseibin de çucharo: q̃q̃ ꝓficiunt cũ eo rose cõtrite ⁊ spodiũ. Et fit debilitas digestiõis ex siccitate stõi: ⁊ signa eius sunt extenuatio corporis ⁊ dispositio silis ethice ⁊ vehemẽtia sitis. ¶ Et cura ei⁹ est balneatio cũ aqua tepida dulci absq̃ mora in tina ⁊ sumere ĩ potu lac ⁊ aquã ordei sic dixim⁹ in capl'o siccitatis pulmõis. Et debilitas digestiõis fit ex debilitate corporis stõi: ⁊ signa eius sunt qõ fit post vomitũ plurimũ ⁊ digerit paucũ cibũ ⁊ grauat illũ q̃ est sup ipm.
¶ Et cura eius est trifera magna ⁊ scoria ⁊ inũctio cũ oleo nardio aut emplastret cũ spica ⁊ cipis ⁊ sqnãto: mastice ⁊ thure ⁊ aqua citomoꝝ ⁊ vino stiptico: ⁊ detur electuariũ de xiloaloes ⁊ diacitonidẽ nõ solutiuũ ⁊ multiplicet mastiticationẽ mastiẽ. ⁊ acceptionẽ eius cũ rosis ⁊ cipis ⁊ thure ⁊ sumat puluerẽ eoꝝ quoꝝ vnius cuiusq̃ eq̃lr sint. ʒ. ij. ⁊ bibat vinũ stipticũ: ⁊ comedat ex cibis ⁊ fructib⁹ stipticis.
¶ Et fit ex malitia digestiõis aut ex caliditate cõplexionis stõi aut ex colera in ipo: aut ex melãcolia: ⁊ signa eius que ex calitate sine mã sunt sitis ⁊ eructuatio fetida cũ siccitate oris. ¶ Et cura eius sunt cibi acetosi grossi sicut illi q̃ infrigidati sunt ⁊ acetosi cũ vaccina carne: ⁊ illi q̃ fiũt cũ agresta ⁊ cũ sumach ⁊ potu aq̃ veri frigoris ⁊ emplastratio ei⁹ cũ herbis frigidis. ¶ Et fit cũ mã que est ex colera rubea in cõcauitate eius: ⁊ signa eius sunt nausea ⁊ ⁊ vomitus colere ⁊ eructuatio fetida post comestionẽ ⁊ corruptio ciboꝝ leuiũ in ipso sicut carniũ auiũ: ⁊ bonitas digestionis ciboꝝ grossoꝝ: vt carniũ vaccinaꝝ. ¶ Et cura ei⁹ est vomitus cũ sirupo acetoso: ⁊ solo cũ yerap. deinde cibi q̃s diximus ante hac. ¶ Et fit ex melancolia: ⁊ signa ei⁹ sunt incenditũ ante comestionẽ qõ sedat comestio: aut de quo comestio diminuit: magnitudo splenis: ⁊ vomitus: acetosus faciens congelationẽ in dentibus: ⁊ dolor stomachi ꝓpe aũ comestionẽ. ¶ Et cura ei⁹ ẽ sollicitudo cũ decoctione epithimi multotiẽs: ⁊ flõmia basilice. ⁊ cibi frigidi cũ çucharo ⁊ oleo amigdal. ⁊ vinũ dulce.
¶ Et fit iterũ debilitas appetitus ꝓpter calitatẽ stõi: ⁊ multitudinẽ colere in eo: ⁊ iã dixim⁹ signa ei⁹ ⁊ curã ei⁹. Aut ꝓterea qõ corpus nõ sollicitat ꝓ cibo: ⁊ signa eius sunt repletio ⁊ lõgitudo getis. ¶ Et cura eius est minoratio cibi ⁊ motus ⁊ exercitiũ. ¶ Et fit etiã debilitas appetitus: qm̃ nõ resoluit ex corpe aliqd: ⁊ signa ei⁹ sunt duities cutis corpis longitudo tolerãtia famis. ¶ Et cura eius est balneũ: ⁊ fricatio ⁊ exercitiũ ⁊ fricatio in balneo cũ baurach ⁊ farina ciceris ⁊ sudare plurimũ ⁊ assiduatio balnei.
¶ Et fit qm̃ epar nõ attrahit a stõ rẽ plurimã: ⁊ signũ eius est q̃ egestio ẽ alba ⁊ viridis. ¶ Et cura eius sũt oia q̃ faciũt penetrare cibũ ⁊ nutrimentũ: sicut vinũ vetus amaꝝ forte: de quo modicũ det in potu i ieiunio: ⁊ balneũ ante cibũ ⁊ exercitiũ ⁊ oia q̃ calefaciũt epar ⁊ aperiũt opilationẽ ei⁹ sicut diacalamentũ: ⁊ diapipereõ ⁊ elaria cala subtilia. ¶ Et fit ꝓpter retẽtionẽ eius qõ distillat de melãcolia in os stõi: ⁊ signa ei⁹ sunt vt nõ patiat famẽ qõ si comedat in qbusdã oris comestionẽ vnã ⁊ digerit bũ tũc est fames ꝓuata ⁊ digestio tpata. ¶ Et cura eius est assiduatio ciborũ acetosoꝝ aggregãtiũ acetositatẽ ⁊ stipticitatẽ sicut acetosa ⁊ agresta ⁊ sumach ⁊ ribes: ⁊ cibi infrigidati ⁊ allzeel ⁊ infridata cũ eis facta ⁊ administratio allzaul lzaulgamic ⁊ oleoꝝ ⁊ ꝓdimentoꝝ in qbus est calitas sicut cepe allia porri: pip altit ⁊ sinapiũ ⁊ silia de illis q̃ excitãt appetitũ cũ mordicatiõe pauca ꝓuenientia ĩ ꝑ ẽ. ¶ Et fit ꝓpter egritudinẽ in neruo venientẽ ad os stõi: ⁊ signa ei⁹ sunt: vt nõ veniat ꝓ istas medicias ⁊ cibos acutos sensuꝫ aut plim sensum ⁊ neq̃ accidat ei nausea. ¶ Et cura eius est difficilis: attũ curat ꝓm dispositionẽ cũ ꝓfortatione cerebri ⁊ cũ emplastris calefactiuis de illis q̃ ponunt sup os stomachi.
¶ Et fit dolor in stõ aut aũ comestionẽ: aut post comestionẽ ⁊ dolor q̃ fit in stõ ante comestionẽ: aut fit ꝓpter apa: aut ꝓpter vicera: aut propter ventositatem grossam extendẽtem ipsum: ⁊ ille qui fit post comestionem alius est cũ vomitu ⁊ alius sine vomitu ⁊ signa doloris qui fit ex apostemate calido in stomacho sunt febris ⁊ apparitio apostematis in stomacho: ⁊ casus appetitus omnino: vomitus. ⁊ sitis.
¶ Et cura eius est flebotomiia. deinde vomitus: ⁊ trociscis de spodio cum rob agreste ⁊ rob de citonijs ⁊ similia: ⁊ debet esse ꝓtenus pro cibo aqua ordei cum granatis: faciat illud vsq̃quo alleuiet febris ⁊ calitas: ⁊ post illud sumat in potu aquã endiuie in q̃ dissoluta sũt medulla cassi. fi. ⁊ trociscis rosati: ⁊ qũ antiq̃ sumat ĩ potu trociscos de bdellio ⁊ ẽplastret in ꝓncipio rei cum sanda. ⁊ rosa. ⁊ cãphora: ⁊ si sedat calitas ⁊ fortior fit res: emplastret cũ cera ⁊

oleo nardino i quo iã ꝓiecti sunt ꝑ oi.℥.ei⁹ duo aurei aloes ⁊ duo aurei mastic.⁊ duo aurei squinãti ⁊ duo aurei ciperi:⁊ aurei tres bdellij dissoluti cum vino:⁊ hoc apa qd accidit in stomacho:plurimũ accidit in ore eius.⁊ permutatur ad apostema durũ aut collectionẽ sanies ⁊ fit dubellati:⁊ ego dicã signa ⁊ curã eius in vlceribus stomachi. ¶Et fit ꝓpter apostema flegmaticũ.⁊ o quã parum accidit in eo:⁊ signa eius sunt febris leuis: ⁊ multitudo sputi cum casu appetitus ⁊ inflatio stomachi absq; duritie in tactu.¶Et cura eius est vt detur in potu infusio de aloe ⁊ alleuietur cibus ⁊ abhorreat vomitũ: ⁊ emplastrẽ cũ cinere arboris vitis ⁊ ciperis ⁊ squinanto ⁊ spica confectis cũ aceto.¶Et fit apostema durũ in stõ ⁊ paꝯ accidit incipiẽs ⁊ nõ accidit nisi post apa calidũ:⁊ nos diximus curã ei⁹. ¶Si aũt induret in dispositiõe sua valde emplastret cuꝫ fortiter dissoluẽtibus:sicut hoc emplm. ℞.semen caulis amigdal'.amar' excorticataruꝫ: storac.ligde bdellij mirre spice:mastic.ciperi sgnãti:resoluant gume cũ vino:⁊ aggregent cũ eis reliq ⁊ fiat emplm.¶Et fit dolor ꝓpter vlcera in stõ:⁊ signa ei⁹ sunt q̃ fortior fit dolor: cũ comedit res acetosas ⁊ acutas ⁊ apparet i vomitu aut in egestione sanguis aut sanies cũ dolore aut iter vtrasq; scapulas aut sub collo aut super vmbilico. ¶Et cura eius est vt detur in potu aqua ordei si fuerit caliditas deinde post duas horas detur in potu hoc medicamẽ. ℞.thuris sanguis draconis.ana.ʒ.v.rosaꝯ: balaustie lzarabe ana.ʒ.iij.boli armeni.ʒ.iiij.dent in potu cũ aliqbus robub stipticis. ¶Et fit ꝓpter dubellati in stõ ⁊ signũ dubellati in stõ est qñ sedat febris ⁊ dolor ꝓpter apa calidũ magnũ sensu pceptũ velociter.¶Si ergo remãserit inflatio:scias q̃ apostema iam collectionẽ fecit sanies: ⁊ indiget eo qd disrũpat ipm: detur ergo in potu lac dulce ⁊ aqua calida vna vice post aliaꝫ premat desuper ⁊ moueat.¶Si ergo cõmouet tremor ⁊ egestio sanguinis ⁊ sanies ⁊ detumescit apostema scias q̃ iam disruptũ est:⁊ si aliud nõ valet: tunc ciba infirmũ fin apij:⁊ da ei in potu aquaꝫ mellinã. donec disrũpat qd si disrũpat tunc da ei in potu aquã mell'. vice vna: ⁊ ꝗ medicamẽ vice vna:donec mũdificet ipm aqua mell' ⁊ cõsolidet ipsum hoc medicamen. Et fit dolor ex ventositate tendente ipm ⁊ signa sunt q̃ cõmouet post digestionẽ cibi in latere sinistro sup splenẽ: ⁊ rugit cũ premit desup. ¶Et cura eius est stare rectus ⁊ deambulatio ⁊ aduocare eructuationẽ cũ masticatione thuris ⁊ cimini ⁊ deuitare herbas ⁊ cibos inflatiuos.¶Et fit dolor q̃ cõmouet post cõcestionẽ plurimã et corrũpit cũ eo digõ: ⁊ ñ cõmouet ꝑ comestionẽ paruã:⁊ nõ corrũpitur digestio.¶Et eius cura est vt comedat in die multotiẽs ⁊ parũ.¶Et fit dolor q̃ non cõmouet põst comestionẽ:nec sedat nisi vomitu ⁊ est vehemẽtior dolor stõi. Et cura eius est potare infusionem aloes.deinde trociscos stelle: ⁊ trociscos yreos ⁊ disprire cibũ in plib⁹ vicibus ⁊ premittere ante cibũ lãbitionẽ mellis ⁊ cõfert ei vt sumat vitella triũ ouorũ assatoꝯ ⁊.ʒ.i.coriandri sicci triti ꝓficiat cum melle dispumato:⁊ comedat ante cibũ omni die ⁊ ꝓfert ei vt cauterizet caput sup cõmissurã mediã cauterio longo.¶Et fit augmentũ appetitus aut ꝓpter vehementiã laboris aduenientis hoi in ambulatione sua:aut ꝓpter multitudinẽ ei⁹ qd effundit de colerani.ad os stõi:aut frigus stomachi:aut ꝓ vehemẽtiã raritatis corpis.¶Si aũt est ꝓpter multitudinẽ effusionis colerani.signa sunt q̃ est cũ multitudine comestiõis multitudo egestiõis:⁊ i infirmo si nõ comedat excitat mordicatio vehemẽs in stõ ⁊ nõ tolerat quin comedat.¶Et cura eius est cibus pinguis ⁊ vinũ dulce:⁊ flebotomia basilice ⁊ decoctio epithimi:⁊ cauterũ ⁊ vẽtose sup splenẽ. ¶Et fit ex frigore stomachi:⁊ signũ eius est multitudo comestionis cũ multitudine singultus sine mordicatiõe. Et cura eius est illud qd diximus in frigido stomacho: aut vero opꝫ vt cõfortet ⁊ assiduet curationem:¶Et fit ex raritate corpis:⁊ signũ est vt nõ sit cum eo egestio ꝓm quantitatem comestionis. Et cura eius est sessio in aqua frigida ⁊ in locis frigidis ⁊ inungere corpus cum oleo mirtino ⁊ cera: ⁊ cibi grossi hũidi tarde penetrationis sicut sumac ⁊ agresta ⁊ carnes vaccine ⁊ arietine ⁊ cibi viscosi ⁊ opilatiui sicut pheludegi ⁊ caseus recens ⁊ panis açimus. ¶Et fit aliud qd accidit ex vehementia laboris deambulationis. et signum eius est q̃ mouetur post famem vehementem sincopis.¶Et cura eius est vt in potu sumat vinũ ⁊ aquã carnis cum speciebus condientibus:⁊ ꝓhibeatur a somno:deinde ingrediatur balneũ.¶Et fit ex desiderijs malis:⁊ accidit aut mulieri pregnãti: aut ei qui in stomacho suo habet hũores malos.¶Et cura ei⁹ est vt det pregnãti electuarium de xiloaloes:⁊ diacitoniten non laxatiuuꝫ ⁊ comedat de carnibus galline ⁊ cerebell' eduli ⁊ arietis assatis ⁊ euomat in quibusdam horis vomitu leni: ⁊ comedat rem modicam de cepa et allio et sinapi. Illi autem qui desiderant res malas: vt carbones et lutum. euomant:deinde sumant in potu infusionem aloes: et detur eis post illud trifera facta de scoria ferri: et sedetur appetitus eius cum excitatur cum corrosione ossium pullorũ columborum assatorum et carne salita ficca preparata facta cuꝫ ameos et spodio et nuce muscata:et alhehil et cardamomo:hec enim sedant ea que diximus.

¶De colerica passione. Capl'm. lx.

c **Olerica** passio fit ex ꝓuersione cibi in stomacho et intestinis: et signa eius sunt antecessio sacieatis nauseatiue ⁊ multitudo vẽtositatis i vẽtre añ eã ꝑ dies aliqt:et q̃ iciput cũ dolore vmbilici et pũctura ei⁹ deinde venit solutio plurima sine vomitu aut cũ vomitu pauco.¶Cura ei⁹ ẽ vt bibat hora q̃ sẽtit pũctuam et corrosionem aquam calidam in qua bullitum fuerit ciminũ multotiens et requirat somnum et prohibeat ab asellatione quãtuꝫ possibile est.⁊ infundat tortellas in vino veteri ⁊ comedat eas.Si autem sentit grauitatem in capite suo dormiat ⁊ cum euigilatur ingrediatur balneũ ⁊ prolonget famem:deinde redeat ad consuetudinẽ suaꝫ paulatim.Et fit ex effusione colẽ rubee ad stomachum et intestina cum superfluitate et est deterior earum et peior ⁊ magis deterrens:⁊ cum ea est nausea vehemens valde ⁊ fitis assidua et bibat aquam frigidam ⁊ sedatur nausea eius donec calefiat in stomacho:deinde euomat eam.

¶Et q̃ñq; est cũ ea vẽtris solutio.⁊ quãdoq; superfluit adeo donec facit superuenire infirmo sincopim et cadit pulsus

¶Et cura eius est vt sumat in principio aque calide plurimũ.vt euomat cum facilitate ⁊ egrediatur ab eo plurimũ illius colere:cuꝫ ergo peruenit vomitus ad hoc q̃ cadat virtus et superfluit:tunc ligẽtur vtraq; adiutoria et infrigidetur stomachus eius cum niue ponendo eam super ipm:⁊ effundatur super extrema eius aqua frigida: ⁊ da ei in potu rob granatorũ purũ vna vice post aliam: ⁊ qñ euomit ipm reitera ipm ⁊ da ei in potu spodium ⁊ lutum alesiburni ⁊ rosas siccas:⁊ dissolue ea in aqua malorum: ⁊ da ei in potu de aqua frigida:⁊ quando euomit eam reitera donec videat vomitum alleuiari parum: ⁊ tunc fac eum sorbere aquam carnis assumptã ex pullis contritis: ⁊ funde super eam parum aque citoniorũ ⁊ parum vini ⁊ puluerizet desuper tortellas tritas:⁊ si euomit eas:reitera illud super ipsum donec recipiat illud: ⁊ da ei in potu aquam agreste in qua infusi sunt et pulli et cubugi:⁊ pulli columbini assati contriti: ⁊ cum recipit cibum: tunc da in potu vinum ⁊ cooperi eum vt dormiat: nam vomitus sedatur cum somno omnino.

¶De eructuatione. Capl'm. lxj.

e **Ructuatio** si multiplicetur digestionem corrumpit: et quando minoratur:inflat stomachum:⁊ quando minoratur confert ei masticatio thuris et cimini:et quando multiplicatur vtatur vomitu ante cibum et electuarium diapiperiõ ⁊ çinçiber condito et balneo.

De singultu. Capm. lxij.

f **Jt aut** ppter grossam vẽtositatẽ: aut ppter rẽ mordicantẽ os stomachi extendentem ipm: aut ppter apa in epate: aut ppter solutionẽ et euacuationẽ supfluã. ⁊ signa eius qd accidit a mordicatione oris stomachi sunt: q̃ fit post comestionẽ rei calide: aut vomit⁹ colere rubee: aut viridis. aut nigre. ¶ Et cura ei⁹ est traijcere aquã calidã aliquotiẽs deinde sumat oleum amigdalarũ: aut sumat de butiro recenti paulatim: ⁊ si se datur bene: ⁊ si nõ: administra vomitũ dando in potu sirupum acetosum. ⁊ aquã calidã: ⁊ euomat eum multotiẽs deinde da ei oleum ⁊ sorbitiones leues factas ex amilo et oleo amigdal'. ⁊ çucharo.

¶ Et qñ est ex ventositate grossa: signũ est q̃ fit post sacietatẽ nauseatiuã ⁊ accidit infantibus plurimũ post multitudinẽ suctionis mamille: ⁊ ꝓferunt ei ameos çinçiber calamentũ ⁊ mastix singulariter ⁊ cõposite: ⁊ cõfert ei sumere in puluerem foliũ sisimbrij siccĩ triti: aut folia rute aut folia calamenti aut semen eox: de vnoq̃z q̃x sumat pulvis pondere. ʒ. ij. cũ vino puro: aut decoctiõe ciminũ ⁊ calamẽti ⁊ dissoluat in aqua parũ thuris ⁊ detur in potu ⁊ vapoꝛet locus: ⁊ ingrediat balneũ calidũ ⁊ traijciat aquã calidam non superflue.

¶ Et eius q̃ fit ex apate epatis calido signa sũt febris acuta ⁊ nausea. ¶ Et eius cura est flõmia basilice ⁊ sumere ĩ potu aquã ordei ⁊ aquã granatox: ⁊ emplastret epar sandalis ⁊ aqua ro. ⁊ aceto ⁊ camphora: ⁊ sumere ĩ potu aquã solatri ⁊ endiuie bulitam ⁊ colatam cũ sirupo acetoso.

¶ Et fit singultus accidẽs post diarriam ⁊ debilitatẽ ⁊ solutionẽ ventris ⁊ reliquas euacuatiões: ⁊ plurimũ eius curationẽ nõ habet: ⁊ est signũ malũ. ⁊ curat fm dispositionem sumendo in potu lac semp ⁊ sorbitiões leues ⁊ vinũ plurime cõmixtionis ⁊ aquam carnis.

De egretudinibus epatis. Cap. lxij.

e **Egritudines** epatis aut apa caliduz: aut duruz ⁊ non forsitan fit flegmaticũ: aut opilatio: aut malitia cõplexionis frigide aut calide: aut debilitas eius tm̃: aut vẽtositas grossa sub eo ⁊ yctiritia ⁊ ydropisis. ¶ Et signa apatis calidi sũt febris inseparabilis ⁊ vehemẽtia sitis ⁊ vomitus colere: ⁊ q̃ñq̃z fit cum eo singultus ⁊ yctiritia ⁊ tussis sicca in qua nõ est sputum oino: ⁊ casus appetitus. ¶ Et cura eius est vt cum est incipiens ⁊ vsq̃z ad hebdomadã vnã flõmia cephal'. in latere dextro: ⁊ emplastret epar sandal'. ⁊ cãphora ⁊ aqua ro. ⁊ infrigidet epar semp. ⁊ sit cõtentus p cibo aq̃ ordei ⁊ det ĩ potu aq̃ gnatox ace. ⁊ aq̃ endiuie ⁊ aq̃ solatri cũ sirupo ace. de çucharo puro. ¶ Cũ ergo alleuiatur feb. sint cibi ex herb. ⁊ agresta cũ pull' ⁊ dimittat vinũ omnino vsq̃zquo verificet ei sanitas. ¶ Apostema calidum ꝓuenit tripliciter: aut enim resoluit: aut collectionẽz facit sanies: aut indurat: ⁊ sequit resolutionẽ eius sanitas: ⁊ collectionẽ ipsius sequitur vomitus sanies ⁊ sanguis ⁊ egestio vtriusq̃z ⁊ comitat duritiem eius ydropisis. ⁊ signũ resolutionis eius est qd alleuiat infirmus. post sedationem febris ⁊ gescũt oia accũtia ⁊ sedant ⁊ redit corpus ad dispositionẽ suã in colore ⁊ appetitu: ⁊ istud fit ꝓpter naturã cũ est fortis. sufficit enĩ post flõmiã ⁊ curationẽ quã diximus ꝓfortatio eius tm̃. ¶ Curatio vo eius est vt post getẽ vehemẽtie feb. det ĩ potu aq̃ endiuie cũ medulla cass. fi. ⁊ emplastret epar cũ cera ⁊ oleo allzeiri: ⁊ camõille: ⁊ bdellio ⁊ semine caulis ⁊ spica ⁊ mirra ⁊ ciperis ⁊ rosis. ⁊ cuz vino aquaq̃z citonox ⁊ mirtis fm quãtitatẽ ⁊ diminutionẽ caliditatis. ¶ Collectionis aũt sanies signũ est in apate qd sedat febris: ⁊ accidit tremor ⁊ vomitus sanies ⁊ sanguinis: ⁊ egestio vtriusq̃z: ⁊ ges a grauitate quã inueniebat eger: quasi rei appẽse in latere dextro ⁊ furcula ipsi⁹ ¶ Et cura eius est vt in potu sumat aquã ordei aut aquã çuchari aut sirupo aceto. fz quãtitatẽ residui coloris: deinde post duas horas detur ei in potu de hac medicina

℞. masticis aureum. j. thuris sanguinis draco. rosarũ tritarũ spodij ana. aure. ij. se. endiuie. se. apij terre sigill'. ana aureũ. j. samãt in potu de ea. ʒ. iij. cum sirupo acetoso aut aqua mell'. aut iulep. fm q̃ diximus ⁊ emplastret epar exterius cũ gallia ⁊ ramis ⁊ ciperis ⁊ thure ⁊ spica ⁊ mastiẽ ⁊ calamo aro. cũ aqua malox ⁊ aqua mirti: ⁊ aqua citonium ⁊ cibet infirmus in hac hora cũ eis q̃ addũt in fortitudine eius: sicut pullis: ⁊ edis ⁊ vitellis ouorum ⁊ parũ vini albi ⁊ subtilis.

Apostematis autez duri signũ est q̃ apparet tactui res dura sub costis: ⁊ corrumpitur color ⁊ minorat appetitus. ¶ Et cura eius est vt in potu sumat diacurcumã ⁊ athanasiam ⁊ trosciscos de bdellio: quox confectio est hec. ℞. rosarũ tritarum. ʒ. x. spice nar. ʒ. ij. cen. ʒ. i. lacce. ʒ. i. ⁊. s. mirre. ʒ. i. costi. ʒ. i. ⁊. s masticis. ʒ. ij. amigdalax amararũ. ʒ. ij. bdellij. ʒ. iij. resoluatur bdelliũ cum vino ⁊ conficiantur cum eo medicine ⁊ fiant inde trociscĩ: ⁊ sumantur de eis in potu. ʒ. iij. cum aqua endiuie si fuerit caliditas: ⁊ si non: cum aqua mellis aut cum aqua ⁊ vino. aut cum aqua se. apij. ⁊ seminis feni. ⁊ emplastet rcum emplastris que diximus.

Opillationis autem signum est grauitas quã inuenit infirmus in dextro latere sine dolore: ⁊ non est febris ⁊ paruitas digestionis ⁊ leuitas ventris. ¶ Et cura eius est: si cum ea fuerit caliditas sirupus ace. cum aqua endiuie: ⁊ si fuerit cum ea frigiditas diacurma maior cum aqua radicum: ⁊ dimittat cibos grossos ⁊ viscosos sicut pultes ⁊ pheludegi ⁊ panis açimus ⁊ pedes ⁊ caseus ⁊ omnia dulcia que habẽt grossitiem: ⁊ comedat res cum quibus fit abstersio: sicut hrisch ordei ⁊ fabas ⁊ deuitet riçi ⁊ proprie cum lacte: ⁊ multipliceturſal ⁊ fermentum in pane suo.

Malitiam autẽ cõplexionis in epate que calida est sequũtur febres. ⁊ sitis ⁊ siccitas vẽtris multa ⁊ paruitas appetitus ⁊ asperitas lingue absq̃z grauitate: ⁊ non est dolor sub costis dextris ⁊ rubet aqua valde. ¶ Et cura ei⁹ est aqua ordei ⁊ aqua citrol. ⁊ aqua cucurbite: ⁊ sirup⁹ aceto. purus: ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua solatri proprie: ⁊ assiduatio emplastrationis epatis cum sandal'. ⁊ ro. ⁊ camphora: ⁊ nõ fit cibarium nisi acetosum hecibe cum sucubegi: pisces ⁊ infrigidata ex edis ⁊ lactẽtibus vitulis: ⁊ berberis: agresta ⁊ aqua veri frigoris ⁊ dimissio vini omnino.

Malitia autem complexionis frigide est cum solutione ventris ⁊ mollitie corporis ⁊ corruptione coloris ⁊ tumore faciei ⁊ paruitate appetitus ⁊ digestionis grauitate ⁊ dolore sub latere dextro. ¶ Et cura eius est omne qd calefacit epar ex medicinis ⁊ cibis sicut piper ⁊ calamentũ: çinciber conditum ⁊ vinum vetus purum ⁊ frixa habentia semina: ⁊ emplastratio extrinsecus cũ ciperis ⁊ spica ⁊ squinanto ⁊ mirra ⁊ costo ⁊ vino odorifero stiptico veteri.

Debilitatis vero eius signum est tm̃ egestio similis aque recentis carnis cum abluitur cum paucitate appetitus ⁊ extenuatione corporis. ¶ Et curatio eius est emplastratio cum rebus calidis stipticis ex eis que iam diximus: sicut sunt ciperi ⁊ masticis spice thuris nucis cupressi: gallia mu. vinum vetus purũ ⁊ almusus: ⁊ de medicinis sumat illã q̃ aggregat stipticitatem: ⁊ aliquantulũ caloris sicut hoc medicamen. ℞. mastiẽ. aureũ. i. spice aureum. s. seminis apij: ameos ana. aureum. i. thuris aur. ij. ciperi superioris squinanti ana. aureum. i. bibãtur de eo. ʒ. iij. cum vino veteri aut cum aqua radicũ. ¶ Et fiant cibi ei ex gnis granatox ⁊ passulis. cum suis interioribus que bene masticentur. ipse enim confortant epar ⁊ impinguant ipsum ⁊ aqua in qua decocta sũt ciminum ⁊ condimẽta: ⁊ piper ⁊ similia. ¶ Et ex eis que ꝓferũt omni egritudini q̃ accidit ĩ epate ex malitia cõplexionis aut alijs cũ pprietate in eis mirabili est vt sumat

epar adib exiccatus ⁊ teratur optime ⁊ bibatur ex eo coclear.j.⁊ est aur.ij.cū vino dulci ⁊ si ifirmus habeat febrē cum aqua frigida solū.confert enim iuuamentū maxime ei qui in epate suo habet egritudinē: ⁊ nos iam expti fuimus sufficienter:⁊ comedat passulas cū suis interioribus postq̄ bene masticauerit eas si vult vt impinguetur et confortetur epar.

Ventositatis aūt que ē sub ipso signa sunt tensio que est sub latere dextro que cōmouetur cū digeritur cibus ⁊ sedatio p cōpressionē vehementē sup ipm ⁊ extimant stulti medici q̄ est opilatio vel apa:⁊ cōfert ei purum vinū forte cum bibef ex eo res modica ⁊ minoraf aqua ⁊ miscef cū ea vinū ⁊ cibi pauce inflationis ⁊ dimissio inflatiuoꝝ sicut olerum ⁊ cōpressio sup ipm ⁊ adherentia panni calefacti:⁊ vaporatio eiꝰ cuz milio ⁊ balneum ante cibum.

De ycteritia. Capm. lxiiij.

Ycteritia qdez fit aut ppter caliditatē epatis multā p seipz natā: aut qm epar calefactū est ex cibis aut medicinis calidis: aut apate aut opilatiōe aut ppter multitudinē colere rubee: aut ppterea qz natura expellit eā ad exteriora corporis:aut ex morsione vermiū:aut aialiū venenosoꝝ calidoꝝ:aut propter debilitatē fell'ab attractiōe colere ru. aut ppter opilationē meatus quo attrahif colera ab epate : aut ppter opilationē meatus quo expellif colera ad intestina:⁊ illorū quidē quoꝝ epata ꝓm naturā sunt calida colores sunt citrini semp ⁊ in albugine oculoꝝ eoꝝ semp est citrinitas ⁊ nō accidit eis inde maximū nocumentū:nisi cū illud superfluit in eis. Et cura eoꝝ est oē qd infrigidat epar sic ḡnata acetosa ⁊ mltiplicatio potꝰ aq̄ ordei i mane ⁊ potꝰ a sauic ⁊ çucharī ppte diebꝰ estatis: ⁊ alleuiatio ciborū calidoꝝ ⁊ fil'r medicinaꝝ ⁊ potuū calidoꝝ: ⁊ si potant plm cōmisceant cū aqua:⁊ sint cibi eorū acetosi ex eis q̄ diximꝰ

Calefactionis aūt epatis que est ex apate calido. signum est q̄ apostemaf ex cibis calidis aut medicinis calidis aut potu vini puri fortis ⁊ silibus illis. Et cura eius est id qd infrigidat epar ex medicinis cibis ⁊ emplastris q̄ diximus. Generationis aūt multitudinis colere: signuz est qd egreditur cum vomitu ⁊ solutione ⁊ ycteritia ꝓm suam dispositionē. Et cura eius.est cū decoctiōe mirobol'.aut cū aqua casei ⁊ cū lacte acetoso:in quo dissoluta fuerit scamonea.deinde reditio ad cibos extinguentes.

Ycteritia aūt facta ex opilatiōe:aut est ex opilatiōe i epate ipo:cuius signū est qd cū ycteritia est grauitas in latere dextro. Et cura eius est cura opilationis q̄ fit in meatu q̄ attrahitur colera ad fel. Aut est ex opilatione meatus ex quo expellif ad intestina colera cuius signū est q̄ accidit ycteritia fortis velociter cū grauitate parua in epate ⁊ albedine egestionis ⁊ amaritudine in ore ⁊ guttere ⁊ vomitu colere. Et cura eius est si fuerit cuz caliditate aqua endiuie in qua dissoluta est medulla cassia.fistu.⁊ olenm amigdalaruz dulcium:⁊ si non fuerit caliditas:tunc aqua apij:aut feniculi:aut aq̄ porri est cōueniētior:in hoc loco qm opilatio in his duobus meatibus.s.quo attrahif colera:⁊ quo expellif:nō fortitan accidit nisi ex apate : quare indiget eo qd resoluat ipm.dissoluaf ergo medulla cassia fistu.in succo caulis.⁊ decoctione eius ⁊ distilleī desuper oleū amigualī.amararū:⁊ detur in potu.

Et fel qdem tria habet orificia:orificiū adherēs epati:et orificiū ad intestina:⁊ orificiū ad stomachū:⁊ opilatio accidit in tribus dictis meatibus. In illa q̄ accidit orificio adherēte epati:vrina ⁊ egestio sunt citrine ad albedinem decliues ppter paucitatē effusionis colere ad intestina:⁊ nō est cū ea vomitus colere neqz amaritudo ppter paucitatē effusionis colere ad stomachū ⁊ in illa q̄ est in orificio adherēte intestinis:vrina ⁊ egestio sunt albe ppter paucitatē effusionis colere ad intestina. Et in illa q̄ est in orificio adherēte stomacho vrina ⁊ egestio sunt grosse rubee sicut bolum ppter multitudinē effusionis colere ad intestina. In illa aūt que fit ab opilatione meatus quo expellit cistis fellis coleram ad intestina ppriū signū est albedo egestionis ⁊ paruitas tincture eius ⁊ difficultas exitꝰ fecis eius ex vētre cū fortitudie ycteritie:⁊ nō est in ista de vomitu colere id qd est in ea que est ex opilatione meatꝰ quo attrahitur colera. Et cura eius est cura illa eadem ⁊ ꝓferunt ei ppte clisteria:in quibus est acuitas postq̄z in potu sumpta sunt ea que diximus.

Ycteritia aūt que fit ppterea q̄ expellit eaz natura ad exteriora corporis cū fortitudine:fit post febrē ⁊ in die critico:⁊ opz vt iuuef natura ad expellendū ipm p introitū in aquā calidā ⁊ siru. ace. Illius aūt que ē ex morsu venenosorū animaliū calidiorū:cura est sumere in potu semp lac aut oleū amigdalarū.deinde aquā granatorū ⁊ mucilaginē psilij ⁊ aquā atarasacon ⁊ poma acetosa. Debilitatis aūt fellis ab attracti oē signū est q̄ ē cū ycteritia nausea ⁊ vomitus colere sine grauitate i epate. Et cura eiꝰ est cura ꝓfortās epar:fel aūt ꝓfortaf p cōmunitatē quā habet cuz epate. Et cū oēs modi ycteritie curenf intrinsecus cū eis qbus indiget:tunc curef qd remanet in exteriorib corpis ex eis cū balneo ⁊ fuctione p nares aceti fortis ⁊ faciendo alcohol cum aqua rosata.

De ydropisi. Capm. lxv.

Ydropisis vero tres habet modos: aut enī aggregaf aqua in vētre tm:⁊ est asclites:aut mollificaf totū corpus : ⁊ est yposarca: aut aggregaf in vētre aque parum ⁊ vētositatis plurimū ⁊ est timpanites. Et yposarca qdem est in qua mollificaf totū corpus:⁊ fit ex frigore epatis ⁊ est leuior earū ⁊ ppinquior curationis ⁊ sanationis:cuius signa sunt albedo coloris vrine ⁊ solutio nature:⁊ inflatio palpebrarum.

Et cura eius est illud qd calefacit epar ex his que diximus in capo de frigore epatis:⁊ qd puocat vrinam cum fortitudine:⁊ cōfert ei sepeliri in arena calida ⁊ linire totum corpus ex luto ⁊ stare ⁊ sudare in sole post calefactionem epatis. Et qñq̄z est hec ydropisis successione potus aque frigide plurimū post coitū:aut exitum de balneo ⁊ post motum plurimū. Cum ergo accidit in hac egritudine dolor sub costis ex potu aque frigide opz vt tunc in potu detur vinū puruz ⁊ vaporetur epar cum eis que ipsum calefaciunt. Cū aūt ydropisis pseuerat ⁊ plongaf:tunc curetur cum eis que diximus:⁊ est facilior sanatio. Et qñq̄z accidit hec ydropisis post solutionē ventris longā: aut cursuz sanguinis ex emorroydib⁹ ⁊ mēstruis:⁊ qñ est ita:tunc cura eius est illud qd diximus de ꝓfortatione epatis ⁊ calefactione eius ⁊ gradatione ad addendū in cibo odoriferis ⁊ somno. Et vtendū vino vt redeat sanguis ⁊ cōfortetur corpus:⁊ redeat ad dispositionē suā. Et qñq̄z accidit post magnitudinē splenis ꝓm qd dicemꝰ. Et cura eius est studiū in splene ꝓm qd diximus. Et qñq̄z accidit etiam ppter frigus epatis:ex mēbris vicinis ei cuz infrigidanf sicut stomachus ⁊ intestinū ieiunū ⁊ pulmo ⁊ diafragma ⁊ renes Et accidit etiā a multitudine exitus sanguinis ex menstruis ⁊ ex retētione eius. Et cura eius est illud qd diximus de calefactione epatis ⁊ confortatione eiꝰ exteriꝰ ⁊ interiꝰ ⁊ qd prouocat vrinā ꝓm qd diximꝰ.

Asclites etiam accidit cū apostemate calido in epate ⁊ febre ḥ rubedine aque ⁊ est deterior eaꝝ. Et cura eius est cōposita ex cura ꝓpatis calidi in epate cum cura ydropisis. Curentur ergo isti aqua endiuie ⁊ siru.aceto.qñq̄z:⁊ cū eo qd euacuat aquā preter qd calefiat plurimū: sicut cū aqua cardamomi ⁊ ifusione mirab. ⁊ trociscis de berberis. Et qñq̄z fit ex apate duro ⁊ non est cum febre neqz rubedine aque . Et cura eius est illud qd ex medicinis diximus aperiētibus opilationē ⁊ resoluentibus apostemata eius: sicut diacurcuma ⁊ dialacca: ⁊ cō sectio de costo.dentur ista post q̄z solutio facta fuerit cum foliis meçerion ⁊ ere adusto ⁊ euforbio ⁊ succo cucumeris asinini ⁊

sis afinini ⁊ mirab:citr.⁊ yeros ⁊ serapino: administrétur ista fm quátitatē secatiōis caliditatis et cōmotiōis eius: deinḋ iterā puocātia vrinā qñq; ⁊ ista qñq;:⁊ si vis da ei in potu lrelzelengi in omi hebdomada dosim vnā:⁊ i eo qḋ est inter illud ex diacurcuma magna cū decoctōe se. apij:et se.feni. Si autē ingrossek res incide sb vmblico.

Timpanites fit ex aggregatione aque paucequē descēdit in ventre ⁊ vētositatis plurime fit post caliditatē in epate ⁊ est aqua rubea cum ea fm plimū ⁊ antecedit eā inflatio assidua in vētre: et est difficilis resolutiōis ⁊ difficilis cure. Curak fm dispositionē solutōe vētris leni cū facilitate ex eis q̄ nō plurimū calefaciūt vice vna cū aqua granatorū ⁊ infrigidatione epatis vice alia:⁊ cū eis q̄ eructare faciūt:sicut ē mastcatio thuris et cimini:⁊ inunctio cū aceto sgllitico et q̄ extrahunt ventositatē inferi⁹ sicut hoc medicamē. ℞.cimini baurach folia rute cōficiank cū melle:⁊ supponak cum coto in die multotiēs ⁊ fricetur venter et emplastretur:⁊ nō comedat inflantia omnino.

¶De egritudinibus splenis. Cap. lxvi.

f **Gritudines** splenis aut sunt debilitas eius ab attractiōe melie. aut magnitudo ipi⁹.⁊ magnitudo ei⁹ aut fit post febres.aut cū febre:aut sine febre:est aūt ex apostemate duro vehemēti.aut sine illo:aut ē inflatio ei⁹ sola: debilitas aūt ei⁹ ab attractiōe melie signa sūt corruptio coloris: et conuersio ei⁹ ad nigrediné ⁊ cōturbatio albuginis oculorū cū casu appetit⁹:¶Et cura ei⁹ est positio ventosax sup splenē sine incisiōe vice vna:⁊ emplétur cuz medicamine cōfortāte splenē altera.⁊ fricatio ei⁹ ⁊ cōmotio ei⁹: et motio ipsius cū manu ⁊ equitatio ⁊ exercitium.

Magnitudo autē ei⁹ facta cū febrib⁹ apparet tactui in latere sinistro. ¶Et cura eius est trocisci de rosis et syru.ace.⁊ vt vaporetur cuz aceto forti fm q̄ narrabo.¶Magnitudinis aūt q̄ fit successione febris. ¶Cura ei⁹ ē trocisci de agno casto. ⁊ syr. ace.pluriū radicū ⁊ seminū ⁊ vaporatio cū aceto in quo bullita sunt ruta ⁊ calamētū.¶Et fit magnitudo eius sine febre:⁊ est aut antiqua dura vehemēs.aut infra hoc:illi aūtque nō est dura neqz antiqua sufficiunt trocisci de agno casto fm q̄ narrauim⁹.⁊ fit vaporatio quā diximus antique vero magne dure apparitio sensui manifest ē.

¶Et cura ei⁹ ē trocisci de capparis ⁊ aqua radicū ⁊ syru. ace.acetositati ptinēs plurium seminū ⁊ vinū amax fortē ⁊ puruz ⁊ dimissio aq̄ oino:aut bibere ex ea minus q̄z possibile ē:et emplastrare ipm cū emplastro de armoniaco.aut emplo de calce:aut emplo de sulphure: ⁊ dimittere dulcia ⁊ cibos qui faciūt bibere aquā:⁊ comestio capparis cū aceto.sed ei⁹ camalzac nō.et cōfert oibus doloribus ei⁹ nisi illis q sūt ex inflatione flōmia basilice in sinistro latere ⁊ saluatelle.¶Inflatiōis aūt signū ē tensio sb latere sinistro cū apate nō duro:qḋ fit planū qñ sup ipm fit vehemēs ꝓpressio ꝑter q̄ doleat:⁊ qñq; puenit ex eo cū vehemēter ꝑmik desup eructuatio aut rugitus.¶Et cura ei⁹ est sumere puluerē nasturtij ⁊ vinū vet⁹: ⁊ dimittere oia q̄ inflāt:⁊ ponere sup ipm ventosas cū igne.

¶De fluxu ventris. Cap. lxvij.

f **Fluxus** ventris fit aut cū sanguine et sanie: aut sine eis.⁊ ille q est sine sanguine. fit aut ꝓpter debilitatez epatis ab attractione propter debilitatem suam a digestione.aut quia currit ex eo colera acuta ad intestina.aut propter velocitatem descensionis cibi a stomacho ⁊ intestinis. ⁊ illud fit aut ꝓpter multitudinē flegmatis in eis aut ꝓpter repletionem eorū et mollificationē ꝑporū. aut ꝓpter lubricitatē accidētē in eis.aut ꝓpter bothor in supficie eox. Et qñq; fit fluxus ventris etiā a multitudie effusiōis colere nigre ad os stomachi et a re effusa ex capite ad stomachū:aut ꝓpter multitudinē cibi.aut qz solutiuns ē in natura sui.aut ꝓpter errorē ordinis ei⁹:aut ꝓpter motū ipm: aut ꝓpter multitudiné pot⁹ aque sup ipm:aut ꝓpter paruitatē resolutiōis a corpe.¶Ille aūt q fit cū sanguine ⁊ sanie fit aut ꝓpter dubellatim q rumpit ꝓpter venā scissā:aut ꝓpter debilitatē epatis:aut ꝓpter excoriationē accidentē. ¶Excoriatio cū fit in intestinis superiorib⁹ aut iferiorib⁹ aut i ano.

Accidens aūt ex debilitate epatis ab attractiōe fit absqz sanguie:⁊ signū ei⁹ ē flux⁹ albus ⁊ viridis ⁊ qḋ mollescit corp⁹ cū eo: ⁊ minorak sanguis in venis eius ⁊ citrinak color ⁊ albificak. ¶Et cura eius sūt elariū aperitiuū sicut diatriō pipireō:diacalamētū ⁊ vinū purū forte pue quātitatis:⁊ emplastra confortantia epar ⁊ positio ventosarū sup ipsum vice vna: ⁊ ista emplastra alia:⁊ cibi q sūt velocis penetrationis.

Fluxus autē facti a multitudie colere acute q̄ currit ab epate signa sūt.q̄ fit post febres aduentes:aut post acceptionē medicinarū acutarū:aut vini puri.⁊ omniū que calefaciūt epar ⁊ mordicāt ipm ⁊ faciunt sequi cum prolongatur excoriationē. ¶Et cura eius ē sumere in potu aquā sauic ordei.aut sauic de granis granatorū:aut trociscos de acetosa:⁊ lac acetosū decoctū cū lapidibus ⁊ ferro ignito:⁊ quādo prolongak hec egritudo et cadit virtus:⁊ videtur q̄ in ea non valeat hoc medicamen:tunc cura est cibare egrū ex medicinis leuibus pinguibus in die multotiēs: dando oi vice cocl eariū vnum.

Velocitas descēsionis cibi a stomacho ⁊ in intestinis fit aut ꝓpter motū laboriosuz post cibum.¶Cura eius est somnus ⁊ quies post cibum

¶Aut quia cibus in seipso facit illud necessariū:quoniaz est lubricosus viscosus subtilis:aut pinguis:aut plurime quantitatis:aut in ipso est virtus solutiua. ¶Et cura ois speciei huius est vt opponatur ei cū contrario.¶Aut velocitas descēsionis cibi ꝓpter stomachū fit:⁊ intestina:et hoc fit ꝓpter multitudinē flegmatis in eis: cuiu⁹ signum est fluxus albus ⁊ multitudo sputi ⁊ paucitas nausee ⁊ sitis ⁊ vomitus flegmatis ⁊ eius exitus cū cibo:⁊ egestione cōmixti cū eis:⁊ egestio in qua nō est plima alteratio.

¶Et cura eius ē vomitus ⁊ potus vere: deinde electuaria aggregantia stipticitatē ⁊ caliditatē ex eis que diximus i cura stomachi.⁊ fit cibi.¶Aut ꝓpter mollicié in stomacho ⁊ repletionē eius: cuius signa sūt hec preter qḋ cum eo nō ē vomitus flegmatis:neqz egestio.¶Et cura eius ē exiccatio ⁊ elaria q̄ diximus preter vomitū ⁊ solutionem.

¶Aut ꝓpter bothor in eis:cuius signa sūt q̄ exiccak post cibū dolor in stō ⁊ intestinis ⁊ in loco in q̄ nō inueniebak ante cibū:cūqz cibus descēdit ab illo loco sedak ille dolor et cōmouek in loco alio iferiore ab illo loco:deinde sedatur:⁊ nō cessat ptiutari fm hoc:⁊ qḋ est in egestione vir⁹ subtile:⁊ cibi etiā cū sua dispositiōe ⁊ nō alterati oio: aut nō alterati plurima alteratōe.¶Et cura eius est cibi acetosi stipticitas:sic ribes ⁊ granata acetosa ⁊ citonia ꝓpte ⁊ sumach trocisci de acetosa:⁊ pluis manu sūptus de granis granatorū:⁊ puluis lubricatis intestinorū de seminibus similiter sumptus. ¶Aut ꝓpter lubricitatem accidētem in supficie stomachi:⁊ intestinorū: cuius signū ē exitus ciborū:nō alteratorū:aut pue alteratiōis:⁊ illud qm̄ sunt velocis exitus ⁊ descensionis ⁊ ꝓpte si mouek infirmus.¶Si aūt infirm⁹ nō mouek sūt tardioris exitus ⁊ sētitur grauitas cibi descēdentis subito ꝑcipitati ad inferiora sicut lapis cadēs. Cura ei⁹ ē exiccatio cū electuario de siliquis:⁊ electuario de thure:⁊ electuario de gallis:⁊ dimissio aque cale:⁊ administratio aque veri frigoris:⁊ sumere puluerē manibus a sauich bone frixiōis ⁊ ꝓpte a sauic de granis granatorū ⁊ alcubebe ⁊ sisia.

Facti a multitudie effusiōis colere ni.ad os stomachi signū est qḋ cōmouek in eo appetitus:⁊ inuenitur cū hoc mordicatio in ore stomachi:⁊ acetositas in ore et sedatio eius apud comestionē aut apud potū paruum olei ⁊ nō sedak cū cibis nō vnctuosis ea sedatiōe quā ha

bet cū vnctuosis. ¶Et cura eius ē flōtia basilice ⁊ solo cū ō coctiōe epithimi ⁊ positio vētosax cū igne ſr splenē: ⁊ sitir sequi ipm cū medicinis cōfortantib⁹ ipm: ⁊ assiduatio pl ueris de epithimo: ⁊ in mane sumere aliquid sorbitiōis vnctuose.

Facti vero ex catarro capitis: signū est qd fit post somnuz ⁊ diuersitatē egestiōis. deinde retinet venter dū pseuerat homo vigilās. ¶Et cura eius est abrasio capitis: fricatio eius cū panno laneo aspo: ⁊ linire ipsū cuz eis q vesicāt ipm sicut dixim⁹ in cura tussis: ⁊ q dicem⁹ in antidotario huius libri: ⁊ sternutatio ⁊ gargarismus et dimittere somnū sup ceruicē post repletionē cibi ⁊ vomitus post expgefactionē cū aqua calida.

Ille aūt qui fit ppter multitudinē cibi nō fit nisi qz virtus appetitiua fortior ē retentiua: cui⁹ signū est vehemētia appetitus absqz mordicatiōe in ore stomachi: cūqz comedit ꝓm appetitū grauat eū: quare solutur nature. Et cura eius est: vt cōmēsuret comestio cum quātitate qua nō soluat natura: ⁊ si ledit ppter vehemētiam appetitus accipiat cū comedit ex luto ansiburio rez modicā aut ex cibo dulci vnctuoso bucellam ex carne pigui proprie.

Ille aūt qui fit ppter errorē in ordine qz pcedūt cibū res velocis exitus: quare ppter illud festinat exitus cibi. ¶Cura ē alteratio illi⁹ ordinis: illius q fit ppter multitudinē potus aque sup cibū. ¶Cura est minorare aquā ⁊ cito currere ad somnū: ⁊ bibere vinū permixtū vt cesset sitis. ¶Illius q fit ppter paucitatē resolōnis corpis: signū est multitudo carnis ⁊ paruitas appetitus: longitudo getis: ⁊ dimissio mot⁹. ¶Et cura eius est exercitiū ⁊ fricatio ⁊ sudatio in balneo.

¶De excoriatiōe tenasmō ⁊ filibus. Cap. lxviij.

f **Fluxus** autē q est cū sanie ⁊ sanguine aut fit ex pcussione: ⁊ puenit aut subito plurimū eius: aut paulatim: aut ppter venā ruptā: aut ppter debilitatē epatis a digestione: aut ppter excoriationē: ⁊ excoriatio fit i ite stinis supiorib⁹: aut inferiorib⁹: aut in ano. ¶Illius autem q fit ppter dubellati q rupta ē: signū ē q antecessere febres: dolor ⁊ grauitas ⁊ apostema in quibusdā mēbris vacuitatis ventris: deinde sedatus fuit dolor ⁊ pulsatio: et remāsit grauitas: deine accidit ei tremor subito ⁊ alleuiata est illa grauitas etiā. Et cura eius ē: si fuerit res plima que currit debilitās infirmū: vt detur in omni hora de aqua carniū: et parū vini ⁊ tortelle cōtrite: ⁊ adhibeatur ei bonus odor: vt nō cadat virtus: ita vt cū minorat eius egestio: detur in potu aq mellis vice vna: medicamē icarnatiuū vlcerū intestinorū vice alia donec cōsolidetur.

¶Ille vero q venit paulatim: fit etiā post exituras in mēbris que nō habēt amplos meatus eqles: sicut pectus et similia illi de his q nō puenīūt ad stomachū ⁊ intestina i meatu āplo: ⁊ signa eius ſt ista eadē pdicta. ⁊ oz vt ꝓsideret ad qd lat⁹ expellat nā illā saniez ⁊ adiuuetur si fuerit ad ptem intestinorū cū solutiuis lenib⁹ sicut aq mellis: ⁊ aqua çucharī si fuerit cū eo caliditas: ⁊ si fuerit ad ptem vrine cuz semine apij et feniculi: ⁊ dauco: et similia. de illis que prouocant vrinā cum lenitate: ita vt cū minoratur quātitas eius: detur in potu incarnatoria vice vna: ⁊ aq mellis vice alia ꝓm q diximus.

Fluxus antē ex debilitate epatis ad digestionem signū est q egestio ē silis aq carnis recentis cū abluit. ⁊ iā dixim⁹ curā ⁊ signa in debilitate epatis.

Excoriatio alia ē mala: putrida: antiqua: ⁊ alia cū qua nō est putrefactio: ⁊ alia q fit a colera: ⁊ alia q fit a flegmate salso: ⁊ alia q fit a colera nitet de istis alia ē i itestinis supiorib⁹: ⁊ alia in inferioribus ⁊ signa eius q est facta a colera sine putrefactōe i itestinis supiorib⁹ sūt pūctura in vētre: ⁊ egestio in qua sūt viscositas ⁊ mucillago: ⁊ dolor sup vmbilicū: ⁊ q descendit fex post dolorē ⁊ punctura p vnā horā: et cū illa in q ē de mucillagine ⁊ sanie: ⁊ sanguie q est vehemētis cōmixtiōis cū fece descēdit colera: ⁊ sūt cū ea tristitia ⁊ sitis. ¶Et cura eius ē semia lenientia ⁊ puluis q manu sumit de bolo et aqua sanie ordei: cū gūmi ara. et lac acetosū coctū cum ferro ⁊ cib: faciētes glutinationē ⁊ stiptici sicē vitella ouorū ⁊ riçi impinguatū cū adipe renū edorū: ⁊ sumac: agresta: ⁊ sanie algobedar: anabac: ⁊ oia q dixim⁹ in cura colerice egestionis. ¶Illi⁹ autē q fit i itestinis inferioribus: signa sunt: q dolor ē i inferiorib⁹ vmblici ⁊ seqt exitū fecis punctura: et ē nō vehemētis cōmixiōis cū mucillagine ⁊ sanguine. ¶Cura eius ē q dixim⁹ de clisterib⁹ sedātib⁹ facientibus glutinationē. ¶Excoriatiōis aūt facte ex flāte salso signa sūt q fit post coriçā ⁊ catarrū: ⁊ nō est cū ea in egestione sanies plima: neqz colera: neqz rubedo: neqz viriditas: imo flegma ⁊ viscositates: neqz acuitas inest que pungat ea: ⁊ ventositas cū ea est plima. ¶Et cura eius ē semia acuta: ⁊ nasturtiū decoctū cū aqua ⁊ oleo: ⁊ curet caput cū eis que dixim⁹ in cura phibitionis catarri: ⁊ si fuerit in intestinis inferiorib⁹ ponātur in clisteri res calefactiōis pauce de illis q̄s dicem⁹: ⁊ noiatur clistere sedatiuū qd nō infrigidat. ¶Facta aūt a melia ē mala cronica et signa eius sūt pūctura assidua ⁊ egestio nigra. ex q terra ebullit ⁊ odorat ex ea odor aceti: ⁊ hec excoriatio si antiquat nō sanat. Si vero nō fuerit antiqua: tūc cura eius ē sumere in potu seia lenia ⁊ calida: ⁊ deuitētur i hac egritudine res acetose: ⁊ dent res faciētes glutinationē sicut vitella ouorū ⁊ riçi cū adipe caprarū: ⁊ cū amigdalis frixis ⁊ cū papauere. Et oēs excoriticatiōes que sūt in intestinis inferioribus nō indiget medicinis sūptis desup: sz clisterib⁹: illis aūtē que sūt in supiorib⁹ parū cōferunt clisteria. ¶Illa autē excoriatio q ē cronica putrida siue flegmatica siue colica sine melica indiget clisteribus acutis ex eis qui dicemus: ⁊ medicinis q abstergāt vice vna: et ex eis qui constipant alia.

¶Excoriatiōis aūt q fit in ano ⁊ ē temasmō: signa sunt frequētia assellatiōis pauce sicut sputū. verbi grā cū dolore ledēte ppe anū: ⁊ illud cū quo egredit egestio: nō ē pmixtū cū fece: ⁊ iuuātur habētes eā suppositiōe collirij plusq̄z religs curatiōibus: ⁊ ego dico collīria tenasmon.

¶De colica. Cap. lxix.

c **Colica passio** fit aut ex retētiōe fecis aut ex retētione ventositatis: et retētio quidē fecis fit ex siccitate: ⁊ siccitas fit aut ppter siccitatē ciborū ipōrū: aut puritatē q̄ztitatis eorū: aut multitudinē exitus vrine: aut vehemētiā raritatis corpis aut multitudinē laboris: aut vehemētiam calōris aeris: aut ppter vehemētiā caliditatis ventris: et qñqz retentio fecis est ppter puritatē effusionis colere ad intestina: aut qm̄ sup ea est flegma viscosū plurimū inuestitū sup ea: et hoc est illud qd plurimū fit: aut ppter siccitatē ipsorū intestinorū: aut ppter apa eorū: aut ppter destructionē sens⁹ eorū. ¶Ventositatis autē retētio fit. aut ppter multitudinē q̄ztitatis eius. ⁊ fit multitudo vētositatis: aut cibos inflatiuos quorū quātitas est multa: aut ppter supfluitatem cibi nimiā: aut debilitatē caliditatis vētris: aut ppter coartationē vētositatis inter duas tunicas itestinorū: aut ppter adherētiā flātis plurimi ⁊ lapidationē eius. ſ. alicui⁹ ptis p⁹ aliā: aut ppter colerā ni. effusā ad vētrē: q̄re iflat ipm.

Et retentio fecis ppter siccitatē ciborum accidit post comestionē glandiū ⁊ riçi et alcasab ⁊ filia. Et cura eius ē vt sumat in potu. ſy. v. ol. aut iulep: aut decoctōnē ficuū: aut rob dulce: aut oleū sisaminū in quo dissolutū est de çucharo rubeo q̄ztū ipm est super ignē: aut penidiarū: ⁊ superponat collirū ex salgēma. ⁊ cibi sūt vnctuosi dulces ⁊ mollificatiui.

Illius aūt qui fit ex multitudine exuberātie vrie signa sūt q fit post multitudinē vrie. ¶Et cura eius est comedere carnes passulax ⁊ arietis ⁊ da

cilos ⁊ sisaminos factos cū amilo. ⁊ butirū coctū ⁊ butirū crudū ⁊ pemidias ⁊⁊ assiduare acceptione m medulle cassiefi. ⁊ syru. vio. et pruna infusa in iulep: et similia de illis que mouent ventré cū opilatione meatum.

Illius vero q̄ é ppter vehemētiā caliditatis vētris signa sūt vehemēta sitis: ⁊ siccitas fecis ventris sp. Et cura eius é acceptio fructuū lubricantiū infrigidātiū ante cibū sicut sūt pruna ficus humide: ⁊ vue ⁊ cristomila: ⁊ similia. de illis q̄ infrigidāt ⁊ humectāt ventré.

Illius qui fit ppter vehementiā calitatis aeris. aut ppter vehemētiā laboris: aut propter multitudinē sudoris in balneo: aut alia: signa sūt q̄ retinet fex: ⁊ exiccat post cibos sicut post istos. Et cura eiꝰ est sumere cibos lubricatiuos vnctuosos multe quātitatis ⁊ fructus humidos ⁊ alterare aerē: ⁊ dimittere laborē: ⁊ iungere corpꝰ cū cera ⁊ oleo ⁊ intrare aquā friam.

Illius vero qui fit ppter raritatē corpis signa sūt puitas fecis in oibus diebus sanitatis ⁊ siccitas eius semp plurima ⁊ multitudo famis: et vehemētia appetitus. Et cura eiꝰ é assumptio cibozū grossoꝝ vnctuosoꝝ: ⁊ inungere manifestū corpis cū cera et oleo ro. ⁊ introitus in aquā frigidā.

Illius vero qui fit ppter siccitatē itestini signa sūt extenuatio mirac vētris ⁊ subtilitas eiꝰ: ⁊ vt non inueniat siccitatis fecis cā ⁊ difficultas exitus fecis: ⁊ é cū eis sitis. Et cura eiꝰ est potus olei añ cibū ⁊ introitꝰ ī aquam calam: ⁊ administratio vini dulcis et vnctuosozum.

Illius qui est ex flegmate grosso aggregato in itestinis ⁊ stomacho: ⁊ é illa q̄ plimū fit: signa sūt q̄ fit post satiet até nauseatiuā plimum: ⁊ retinet fex ⁊ vētositas oino. ⁊ multiplicat: ⁊ fetet eructuatō desup. ⁊ multiplicat nausea. ⁊ fortis fit dolor. ⁊ sudat sudore frigido. ¶ Et cura eiꝰ est vt in hora qdē poxisimi succurrat cū clisteri solutiuo leni. Si ergo sufficit bene é: ⁊ si nō: cū solutiuo medio: ⁊ si sufficit bene é: et si nō: cū acuto solutiuo: et det elariū: de dactil. elariū diacitonitē solutiuū: et pillule de margaritis: et pillule albe. ipe eni pillule veloces sūt ī soluēdo vētré. ¶ In die autē qua nō sunt paroxismi: caueat sibi a satietate nauseatiua. ⁊ assiduet comestionē elarij diacimini: ⁊ vtat in cibo suo alburi anabati. ⁊ dimittat fructus hūidos: ⁊ euomat cū aqua ⁊ mel le cū replet cibo: ⁊ fit eiꝰ secūda mēsa ex ficubꝰ siccis nucibus ⁊ fisticis ⁊ penidijs ⁊ nuce inda: ⁊ vinū eius sit vetus purū amarū: ⁊ decoctio eiꝰ fit ex caulibꝰ ⁊ aq̄ salsa et sicla. ⁊ oibus que soluūt ventré: ⁊ dimittat sumac ⁊ lētes et granata cū granis suis: ⁊ agresta: ⁊ filia illis. ⁊ deuitet multitudinē potus aque frie ppte ⁊ vinū acetosū et nouum: ⁊ assiduet infusionē aloes cū oleo de cherua: ⁊ aq̄ radicū ꝗz qō narrabo vt securꝰ fiat a reditōe si ōs voluerit.

Illius qui fit ppter paucitatē effusiōis colere ad intestina: ⁊ accidit ex ea difficultas exitus fecis signa sūt albedo egestionis cū difficultate exitus eiꝰ ⁊ inflatio ventris. ¶ Et cura eiꝰ est qō diximꝰ in ycteritia ex opilatiōe meatus inferiozis: ⁊ vt ponat in cibo almuri: ⁊ sinapis: ⁊ ficꝰ imature: aut distillent in eo de lacte fici stille aliquē: ⁊ sumat añ cibū olituas aq̄ ⁊ siclas cū sinapi ⁊ cōterat medullā cartami cū ficubus: ⁊ sumat inde añ cibū.

Illa que est ex apostemate in itestinis fit ex apate calorū: ⁊ signa eiꝰ sūt sitis ⁊ febris ⁊ vomitꝰ colere: et flatio maxima in superiozibus ventris: ⁊ pulsatio in ventre: et si fit fortior euomit infirmꝰ fecē: ⁊ fit anhelitus eius fetidus: ⁊ q̄ñq; est eructuatio eius fetida: ⁊ totū corpus similiter: ⁊ est colica q̄ notatur yleos: cuiꝰ expō é: dñe miserere: ⁊ oq̄z parua é eius cura si cōfirmetur: in initio aūt rei oportet vt flebotbomet basilica: deinde saphena: deinde det aq̄ endiuie: ⁊ aq̄ foliozū aneti: aq̄ foliozū altee: cuscute hūide: ⁊ aque foliozū malue in qua dissoluta est medulla cassifistule. ⁊ fundat desup oleū amigdalarū dulciū: et liniatur locus cū oleo anetino ⁊ camomillino: ⁊ sorbeat ex iuribus herbarū leniū: ⁊ ex decoctiōe ciceris et aneti ⁊ cōfortet cū odoriferis: ⁊ aqua pullozū: ⁊ clisteriçetur cū aqua ordei et altee ⁊ rob: et si fortior fit iflāmatio clisteriçetur cū aqua ordei: ⁊ albumie oui. ⁊ mucilagine psilij ⁊ clisteri infrigidāte qō narrabo: et sumat in potu mucilaginē psilij: ⁊ aquā citroli: et silia de his que extinguūt donec sedet inflāmatio: deinde redeat ad lentendū apa cū lenitiuis: sicut sunt mucilago fenugreci: ⁊ seminis lini et rob ⁊ altea et oleū sisaminū ⁊ oleū amigdalinū.

Et fit etiā ab humoribus malis adherētibꝰ: ⁊ fit cū ea vomitus frequēs: ⁊ nō quiescit qō est in cōcauitate vētris: et inuenitur pūctura ⁊ dolor: ⁊ aq̄ ī supiozibuꝝ vētris eius: ⁊ cōmouet post comestionē. ⁊ nō sedatur nisi cū vomitu: ⁊ sūt cū ea tristitia ⁊ frigus extremitatū q̄ñq;. ¶ Et cura eius é cura yleos et trociscī stellē sm q̄ diximꝰ in cura stōi. ¶ Et fit etiā ex tortiōe intestiorum supiozū ⁊ exiccatiōe stercoris in eis. ¶ Et cura eius é syrn. vio. cū scamonea ⁊ oleū amigdal.

Colica autē vētosa é sicut illa q̄ accidit ex cibis inflatiuis: cuius signa sūt q̄ é rugiꝰ in vētre: aut augmētū qō nō sanat nisi cū desup vehemēter cōprimit: et dolor difficilis ledēs in vmblico: ⁊ eructuatio difficil plime quātitatis ⁊ retētio vētositatis: et si egerunt ex ea aliqd nō egredit cū quātitate q̄ sedet dolorē vehemētez: et q̄ñq; é cū hoc lenitas. cū ergo inueneris ventré lenem aut equalē ⁊ dolorē vehemētē: tūc colica erit ventosa fortis. Si ergo fuerit post multū vsū fructuū ⁊ herbarū: tūc cura eiꝰ erit vt in potu det de elario diacuminū cū aqua in qua bulita sūt ciminū et carui. ¶ Si ergo sufficit bene est. si nō. tūc det ei cōfectio de granis lauri. ⁊ si fortior fit dolor in dispōne: tūc detur ei philonū. ⁊ detur ei in potu vinū purū vetus dū est ieiunus. et sit calefactū: et calefiat mirac eius. et liget sup ipm pānus. et prolōget somnū: et ñ comedat aliqd trib⁹ diebꝰ si pt illō tolerare: ⁊ si nō pt tolerare cōedat bucellā pānis infusi in vino veteri: ⁊ ñ bibat aquā fridam: dolor nāq; cōmouetur post potū eius et si tā sedata fuerit: tūc ingrediatur tinā q̄ñ cōmouetur dolor. ⁊ exeat quādo debilitat. et inungat venter cū oleo qō exugit ventositatē ex eis que diximꝰ. et suspēdat sup eum ollula parua cū igne. et clisteriçet cū clisteri qō exugit ventositatē. et supponatur suppositozū qō exugit ventositatē ex eis que dicemꝰ: ita vt cū sedeat dolor totus redeat ad cibū paulatim. et comedat ex iure alisedēbegi. et deuitet aquā frigidā diebus multis. et ponat in vino suo galliam et sit purū vinū suū. et caueat ab herbis et fructibus humidis. et granis inflatiuis: et precipue a piris et moris rubi. et cucurbitis et citrolis. et grisomil. et filibꝰ. et caueat plurimā comestionē vini colati et adusti. et silr est cura eius q̄ ex multitudine cibi est. ¶ Illa vero que fit ex coartatione vētositatis inter duas tunicas intestinoꝝ. Signa sūt vehemēta dolozis. et q̄ nō egredit ventositas ex ea omnino: et q̄ nō rugit p cōpressionē factā desuper. et cōfert huic cura tota: et precipue abstinētia a cibo et appensio ventosarū et vapozatio sup locum dolozis et vinum purum. ¶ Illius q̄ fit ex flegmate qō paulatim resolutur et inflat signa sunt q̄ sedatur dolor q̄ñq; et commouetur post duas horas aut tres. et q̄ñq; cōmouet eaz vapozatio. cū ergo vides dolorē vehemētem post vapozationē. tunc dimitte vapozationem. et precipe infirmo vt prolonget somnū et calefaciat mirach: et dimittat cibū die vna. deinde vapozet et suspēdatur ollula cum igne. Si ergo sedat dolor tūc illud é conueniēs. et si cōmouet administret somnꝰ et minozet cibus vt et digerat id flegma totū. et exiccetur et resoluat paulatim: et nō redeat. ¶ Illius vero q̄ fit ex mria que effundit ad ventré et inflat ipsū signa sūt acetositas eructatiōis et inflatio ventris subito cū dolore vehemēti. Et cura eius é in hora poxisimi: q̄ decoquātur cuz fozti aceto calamētū et ciperi: ruta ozi

ganū:grana nigra ⁊ fiat vaporatio cū eis:et traijciat aquā calidā in qua decocta sūt ciminū et carui.et clisteriçet cū clisteribus exiccatiuis vētositatis in hora autē in qua nō ē paroxismus fac eū assiduare potū decoctiōis epithimi. et omniū que educunt melancoliam.

Et quādoqz fit a multitudine serpentiū et vermiū in vētre et trāsuersentur i eo et inuoluunt in stercore et generātur a ꝓpinuatiōe satietatis nauseatiue et comestione ciborū putrefactorum et sunt triū spērū lōgi q sūt in itestinis supiorib⁹ gracilib⁹. et lati qui sūt in intestinis grossis inferiorib⁹ et noiantur semia cucurbite et vermes parui q̄ sūt plurimi in itestino recto qō sequit anus.et significatio eoꝝ est multiplicatio cibi:⁊ quādo nō comedit:mordicant:et accidūt a multitudie eorum in ventre accidentia mala timorosa. Et cura illorum est eductio ipōrū cū eis que interficiūt ipos ex medicinis amaris.longos vero interficit absinthium: latos vero interficiunt sceha et lupini amari et narciscus et alebrengi et decoctio eius cū bibit. Illa vero q̄ sunt in ano curātur cum inuoluitur lana in felle taurino et supponitur.

¶De egritudinibus rerum Cap. lxx.

Egritudines renū sūt apostemata:lapis caliditas.matices:debilitas eruptio sanguis et difficultas vrine facta ex eis.

¶Lapidis vero in renibus signū est ꝙ dolor eius est silis dolori colice.et illud qm̄ natura cū eo constringitur et cōmouetur nausea:et inuenit dolorē in ylijs: et optet vt distinguatur inter ipm et colicā p vrinā.cū eni est in ea sicut arena.aut de ꝓsuetudī e ē egri.vt mingat post hmōi dolorem lapidē:aut iā minxerit aī illud p aliquot mēses vrinā nigrā cū qua fuit dolor in catin. tūc ē lapis.et si nō fuerit aliquot horū signorū:tunc dolor post satietatē nauseatiuā ē signū colice:et nausea cū colica plus e: et locus doloris in ventre i colica ē amplior:et ad anteriora decliuior. In lapide autē qui ē in renibus locus eius mior ad posteriora decliuior.¶Itē dolor colice pmutat:dolor vero renū nō pmutat.et itez significatio lapidis renū est dolor i catin. et ylijs et emūctorijs cū grauitate et opilatiōe.ita vt quasi sit suspensum in eis aliqd. Et cura lapidis in renibus in hora comestionis doloris est vt ingrediat eger tinā et inungat dorsū et ylia cū oleo alcheiri tpata inūctiōe et cōmoueat alchatim.et equitet anīal nō suauiter icedēs aut saliat sup pedē vnū.et descēdat de gradu in gradum donec descēdat lapis in vrinā.et si nō sufficit hoc sumat i potu medicinas frāgentes lapidē in renib⁹.et redeat ad regimē in re sua qō ē aliud ab isto. et emplastret catin.et ylia cū artetica. et cartamo.et semie caul. corticibus radicis capparis decoctis.et dabis eis post ea in potu medicinas frāgētes lapides i renib⁹.et aī eas ēt olz amig.⁊ aquā maluaz.et ꝓcipias ei vt saliat p⁹ illō.aut descēdat de ḡdu ī ḡdū.et da ei ī potu medullā cassiafi.cū oleo amig.illō ei lubricū facit lapidē.Cū ergo egredit lapis in vrinā et nō sequit ipm mictus sanguis.tunc est incolume.et plurimū illius fit cū lapis est lenis puus.¶Et qñqz segtur ipm mictus sanguis.cuius cura ē vt det infirmo de medicamine conferēte excoriatiōibus renū et emūctoriozz et flebothometur basilica vsqzquo sanet.et qñqz puenit lapis i meatu virge:et illud fit qñ est ei magnitudo.et accidit vt egrediatur in latitudie.quare tūc ponat virga i aqua cala.aut embrocet cū aqua et oleo calis.et infūdat in meatu oleū vio.cū mucilagine altee.et fricet locus in quo ꝓtinet lapis et expellat ad interiora vice vna post aliā dōec egrediatur.ꝙ si dolor fortior fiat. et locus apostemet: et non egrediatur hac curatione:tūc inferius scindat virga ⁊ extrahat.¶Custodia vero a lapide ante generationē in renibus est ꝓpter dimissionē ciborū viscosorum sicut casei ꝓprie ⁊ pāis açimi ⁊ dulciū grossozz:et assiduationē seminū mūdificantiū renes.et syrudi acetosi pluriuz seminuz et medicinarū que frangunt lapidem.et lenificatione ex eis que dicem⁹:⁊ abstinētia a lōgo somno sup collū ⁊ longitudine stricture cinguli ⁊ multitudine equitatiōis et labore dorsi: ⁊ vtatur vomitu cū est repletio.

Apostema autē in renibus sequūtur in principio sui febres pmixte nō habētes paroxismum cū horripilatione:et sentit infirm⁹ cum iacet quasi grauitatē suspensam in catin suo. ¶Et cuca eius ē si caliditas febris que ē cum eo fuerit vehementis fortitudinis qō fortasse nō fit nisi raro:flebothomia basilice ⁊ dare in potu aquā ordei ⁊ medicamē de semibus frigigidis: ⁊ sumere in potu aquā citroloz ⁊ aquā melonū indorum.

¶Cum ergo feceris illud hebdomada vna ⁊ lenit febris et nō sanat infirm⁹:tūc incipe aliā curā.Et illa est q̄ fit qñ cū eo nō est febris caliditas plurima:⁊ da ei in potu semina maturatiua ex eis que dicem⁹:sicut semis altee.se.lini et fillia:et fac emplastrū alchatim cū fenugreco:et altea:et emplastris maturatiuis ex eis que dicem⁹. ¶Cumq; sedatur dolor totus ⁊ remanet grauitas: tunc ꝓcipue infirmo vt saliat ⁊ vt descēdat a gradib⁹ cū velocitate ⁊ cōmoueat catin suum:et pcute ipm si nō incipit mingere sanie. Si vero mingit excusaberis ab hoc.Cum ergo mingit saniem tūc incube sup ipsum cū semibus mundificantibus vice vna ⁊ cōsolidatiuis vlcerū renū vice altera donec sanetur.¶Apostema vero in renibus cōuertitur ad vnum triū modozz:aut eni exiccat ⁊ sanatur eger: aut collectionē facit sanie ⁊ mingit eā:aut fit apostema durū qō est de tertius eozz:et signa eius sūt ꝙ remanet grauitas cum aliquanto dolore in catin ⁊ minorat quātitas vrine ⁊ incipit venter inflari:et fit ydropicus secūda die. Et cura eius difficilis ē:curatur tñ fm dispositionē cū assiduatiōe emplastrorū resolutiuorum suppositorū alchatim ⁊ dorso:⁊ sumat in potu semia lenientia ex eis que dicemus.

Illius autem que fit ex caliditate renuz et est diaria vrine signa sūt sitis fortis assidua:⁊ nō humectatur os cum ea hora aliqua:et mingit semp post potuz aqua ⁊ vrina est alba subtilis quasi sit aqua:⁊ extenuatur corpus ⁊ minoratur caro eius:⁊ si nō succurrat cōuertit cito ad ethicam.¶Cura est in principio sue inceptiōis vt sit in loco frigido humidi aeris:⁊ dormiat supinus super terrā et sup lectos:frigidos ⁊ ingrediatur ter i die i aquā frigidam: et emplastrētur inferiora dorsi cū philio cōqsato cū aceto et sandal.⁊ aqua ro.⁊ sumat in potu de trociscis diabetis.⁊ aqua granatorū acetosorū:⁊ fint cibi ei⁹ ex sumac:agresta et filibus.⁊ sumat in potu aquaz ordei cum oleo amigdal.⁊ dimittat omē qō vrinaz prouocat et sorbeat sorbitionē factā ex amilo ⁊ oleo amig.et çucharo. et teneat in ore pillulas sitim sedātes:aut frustum masal aut aliquid acetosum vt sedetur sitis eius.

Maciei autē renum signa sūt dolor in dorso nō fortis cum extenuatione corpis ⁊ puitas desiderij coitus et multitudo vrine et albedo.¶Et cura eius est regimē impinguans corpus ⁊ dilatatio in cibo et enemata vnctuosa ⁊ comestio medullarū cuz çucharo ⁊ oēs cibi et medicine q̄ addūt in spermate ex eis que dicem⁹.

Debilitatis aūt renū signa sūt ꝙ mingit sicut lotura carnis cū dolore in dorso: paucitas appetitus coitus.¶Cura eius ē flebothomia basilice in latere in quo sētitur dolor.¶Si vero dolor magn⁹ sentitur tūc fiat in latere dextro:⁊ dentur in potu medicine conferētes mictui sanguinis ⁊ emplastretur alchatim cum medicinis infrigidātib⁹ ⁊ cōfortantibus renes sicut rosis et sandalis ⁊ acathia:⁊ ramich:et mirto:et eorū inunctio fit cum oleo ro. ⁊ fisamino.¶Sanguinis autem eruptionis ex rembus signū ē ꝙ mingit subito infirmus sanguinē plurimū exuberantē:aut post pcussionē suplo cū renū:aut propinquū ei:aut post comestionē cibi acuti.

¶Et cura ei⁹ ē flebothomia ex basilica:deinde medicina conferens mictui sanguinis.

¶De retentione vrine. Cap. lxxi.

b **O cfit** ppt egritudinē in emūctorijs aut ppt egritudinē virge:et egritudo aut ē lapis in meatu virge:aut caro nata: aut opilatio sanguinis aut sanies.Signa itaq; eius qd fit ex emunctorijs sūt grauitas in dorso:et repletio vesice ex vrina:cuius cura est sumere in potu medicinas que frāgunt lapidem.

¶Et signa eiꝰ que fit ex opilatiōe meatus virge sūt repletio vesice z inflatio eiꝰ:tensio vt chorda z grauitas quedā in pectine z ancha cū dolore vehemēti z tēsione superflua.

¶Et fit aut ppter lapidē obsessum:aut ppter apa.aut ppt carnē natā:aut ppter opilationē sanguis z sanies:z iā diximus signa lapidis z curā eius.¶Carnis aūt orte signū est q fit ꝓm plurimū post vlcera accidentia in hoc meatu et nō prohibet totā vrinā:sed modicū eius:et qnq; est iceptio exitura filis veruce in hoc meatu.qd ergo ex ea ē in emunctorijs curationē nō hz.et nō medicat nisi cū tina et ex pillulis lenificantibꝰ ex eis que diximus in apate duro. et vt liniatur meatus z dilatet:quare egredit vrina cū facilitate z difficilis fit exitus vrine in hac dispositiōe quando spissatur z indurat:sed qd est in meatu virge quādoq; egreditur cū eis que mingere faciūt. ¶Opilatio autē sanguinis z sanies.si post nictum sanguinis z sanies.

¶Et cura eius est si fuerit in duobus emūctorijs vt sumat in potu medicinas que frangūt lapidez:et si fuerit in meatu virge euacuet z moueat cū facientibꝰ migere.

¶Apostematis autem in vesica signa sunt febris: valde fortis caliditatis adustiua z vehementia doloris et punctura in vesica.Cuius cura est flebothomia basilice z potus aq ordei z embrocatio vesice cū aq tepida:z inunctio cū oleo vio.tepido.Et qnq; fit difficultas vrine ex lapide cadente in ore meatus nō in meatu.z signū eius ē q cum pieceris infirmū sup dorsū suū z leuaueris pedes eiꝰ ad supiora et vehemēter eū cōmoueris egredit vrina: z istd sine cessatiōe fiat:ita donec egredit lapis:aut frange eum cū medicinis que frangunt lapidez in vesica. ¶Et qnq; fit difficultas vrine ex mollificatiōe lacerti vesice:cuius signū est q habēs eā mingit cū facilitate:qn sup vesicaz fit cōpressio:et eius cura est inunctio eius cū olco nardino: et costina z castoreo.¶Et qnq; fit difficultas vrine pꝰ vehemētē retentionē vrine:et signū est q si fiat cōpressio super vesicam egredit vrina tunc. ¶Et cōfert quidē pluribus modis difficultatis vrine introitus in aquā calidam in qua decocta sūt folia caulū humida.z cartamū. fenugrecū:et rubea tinctorū:et emplastra pectē z alchatim cū eis:et cōferūt quidē medicine puocantes cum vesica est vacua:et nocet vehemēter cum est plena.

¶De fluxu vrine inuoluntario. Cap. lxxij.

f **Jt autē** ex multitudine humiditatis cū caliditate aut frigiditate;et cursus vrine cum caliditate.cura est hoc medicamē. ℞.se. coriā dri assati infusi in aceto vini die z noc:e ptem vnā:embrici:sticados:bolbar.glandiū siccarum:charabe lentiū excorticatarum ptes equales cum coriandro sumat puluerem ex ea mane et sero pondere.ʒ.iij. ¶Et curetur cursꝰ vrine cum frigore hoc medicamine. ℞.glandiū siccaruʒ ʒ.l.thuris.ʒ.xxx.mirre.ʒ.vi.granorū machaleb.acori. ciperi.ana.ʒ.x.sumatur puluis ex eo mane et sero.ʒ.iij.cum rob.et inungatur pectē cum oleo de ben aut cum oleo in quo decocta est ruta in quo diruptū est castoreū et euforbium.¶In diaria vero vrine que est diabetes iam diximus curam in antidotario z almāsore.

¶De distillatione vrine. Cap. lxxiij.

a **Lcidit exitus** vrine inuoluntarius paulatim.et est duarum specierum aut cum adustione aut sine adustione:et est aut ex humiditate complexionis:aut ex debilitate vesice et confert illi que est sine adustiōe retentor vrine calidus et comedere ficus et vnas passas et sacenea cōfectā in trifera que sit in dosi pondꝰ.ʒ.iij.trifere z medie.ʒ.sagenee. et admistret illō vsq quo sanet:z dimittat cibos frigidos et humidos post euacuationem corporis a flegmate.

¶Illius autem que est cum adustione cōfert retentor vrine frigidus compositus cum eo qd glutinationē facit pꝰ euacuationem corporis ex colera ru.z dimittat cibos calidos et siccos.¶Illius autem que fit ex debilitate vesice cura est comedere electuaria aromatica calefacta z inungere pecten cum oleo nardino et oleo de costo:et emplastrare femur cum emplastro facto ex spica et cinamomo et gallia cum cera dissoluta cum aliquo oleo.

¶De adustione vrine. Cap. lxxiiij.

q **Vandoqz** exit vrina sine distillatione et nō egreditur sine volūtate sz volūtarie cū adustiōe vehemēti:z ē duax spēriū aut cum sanie aut sin e sanie. Illius que est cum sanie et est a renibus z partibus eorum iam diximus curā. Illius autem que est a vesica dicemus in capitulo vlcerū vesice.

¶Adustioni autem vrine facte sine sanie cōferunt illa que sunt similia auellanis facta ex seminibus z iulep.et syruvio.et mucillago psilij.et rob.z aqua allisc.z cauere a salso:acetoso z acuto:et cottu.et labore.et assiduet introituʒ in aqnam tepidam;et sorbeat oua sorbilia leuia: et oleuʒ amigdal.et comedat ius galline pinguis cum lisch z cucurbita.

¶De lapide in vesica. Cap. lxxv.

l **Apis in** vesica fit infantibꝰ plurimū z consistentibus in renibus:z signa lapidis in vesica sūt albedo vrine z subtilitas eius: et fex arenosa post conturbationem eius:et erectio virge:z q puer plurimū scalpit ipsam:et laborat cum ea.et retentio vrine et difficultas exitus eius cū dolore vehementi z exitus ani:z hmōi sunt species diuerse substantie: et aliꝰ est qui frangitur cum medicinis:et alius est qui non frangitur.quapropter oportet vt experiaris ipm cum medicinis longo tempe ante scissionē.et ex eis que frangūt eum est omnis cibus incisiuus sicut oliue immature z capparis humida.et ficus.et cicer nigrū.et alcorsif.et ex medicinis sunt costus. cassia lig.spica. piper. ciperi corn. radic. capparis.amigdal. amar.cinis scorpionū adustorum.oleum de scorpionibus.sanguis hircinus.vitrum adustum: cancri adusti.et medicine frangentes lapidem ex eis que dicemus.Et hoc medicamē frangens lapidem sua ppietate mirabili.¶℞.cineris scorpionū adustorum:lapidis iudaici lapidis spongie.ana partē vnā:aggregent cribellata.fiatq; dosis:ʒ.i.hzel cū vino albo subtili:aut cuʒ aqua mell.et tunc hec cura est fortior cū datur hec medicina:z fit cibus eius ex eis q diximꝰ.z distillet in foramen virge oleum de scorpionibus.z inungat.¶Si ergo medicatus fuerit hac cura p mensem z nō videris vrinā provocari. et infirmus nō inuenit alleuiationem.aut non pgreditur arena in vrina: tunc scias q lapis est durus planus non obediens ad frangendū.et dolor huius cum mingit ē minor.tunc ergo curet cuʒ ferro.et nō oportet vt dimittat cū eo post mensem. quoniam producit egrum ad ethicam cum assiduatione doloris.et quandoq; vulnerat vesicam cum hoc.tunc ergo incipe ad extrahēduʒ ipm.z oportet quādo cōmouet dolor vt administretur introitꝰ cū aqua calida:z emplastra vesicam z inunge ipsam cum eis que diximus in lapide renum vt alleuietur dolor z nō provocet egrum ad ethicam.

¶De scabie vesice. Cap. lxxvi

e **Jus signū** est adustio vrine cum rebus similibꝰ furfuri cū i ea extenuatione in corpe.et cura eius est aqua ordei balneuʒ leue post aquā ordei:et post cibum leueʒ:et iura pinguia et potus olei amigdal.et fac enema vesice cum mucillagine granorum citoniorum:aut cum lacte mulieris z oleoro.et omnia que diximus in cura adustiōis vrine que est sine sanie et sanguine.

¶De apostemate vesice. Cap. lxxvij.

a **Postema** qd in ea plurimum accidit est calidum: cuius signa sunt dolor vehemes cū punctura in vesica: et retētio vrine cum febre calida adurente: alienatio ⁊ nigredo lingue.

¶Cura eius ē flebothomia et ois cura birsen. ⁊ liniatur vesica semp cū oleo vio. vsq; ad tres dies. deinde cū oleo camomillino: et nō emplastret cū rebus frigidis: neq; cū rebus stipticis: imo emplastret cū fisamo scorticato et lacte dulci: ⁊ pane simulagineo cū lacte: cū ergo sedat dolor et pret erit vna hebdomada emplastret cū leuibus resoluentibus ex eis que dicemus. sicut camomilla: semie lini farina fabarū cōfecta cum rob: et res in ipso post illud conuertit: aut ad sanitatē aut ad santē. aut ad apostema duū. Si ad santē cura eius ē quā diximus in cura renū: ⁊ quā dicem⁹ in vlceribus vesice. ⁊ si cōuertit ad apa durū: tunc cura eius est illud qd dixim⁹ ⁊ dicem⁹ nūc in apatibus duris in vesica. et signa eius sūt q fit post apa calidū. et post percussionē et casū. et appetitū tactu apud cōmissurā que ē inter testiculos ⁊ anū cum ē magnū: ⁊ difficil ē exitus stercoris ⁊ vrine. Et cura eius ē sumere in potu medullā cassiefi. et oleū amigdal. sup aquā seminū puocantiū vrinā: sicut melon. semen. semen apij ⁊ capilli veneris: ⁊ sorbere aquā caul. ⁊ aquā ciceris cū oleo amig. ⁊ emplet locū apatis si apparet. ⁊ si nō. emplet cōmissura: ⁊ vesica et pectē cum emplis q diximus in cura renū: et cū emplo qd resoluit apa durū in vesica: ⁊ line ipm cū oleo calido: ⁊ inunge ipm semp: ⁊ fac ipm assiduare tinā in aqua decocta sūt radices capparis ⁊ camomilla: ⁊ radices vio. ⁊ altee.

¶De vlceribus in vesica ⁊ itra virgā ⁊ renes. Ca lxxviij.

c **Am vlcera** sunt in vesica egredit ante vrinā sanies: ⁊ iuenit eger dolorē cū mingit in loco vlceris: cū autē sunt apud vesicā egredit sanies pmixta vrine ⁊ inest ei fetor. ¶Cura amborū simul ē sumere trociscos allzelzēgi: et aquam mellis vice aliqua: ⁊ medicamē cōsolidatiuū vlcerū in vesica vice alia. et vt inijciat i vesica colliriū album cū lacte cum dolor est vehemes. aut cū aqua mellis ⁊ ficuū cum ē sordities plurima. et cōfert ei qd est in meatu ppie id qd inijcit in ipsum plusq; id qd bibit. ¶Et cōfert quidē vnguentum cōsolidatiuū ei cuius vlcus puenit ad interiora: hoc nāq; vnguentū confert cum deforis cum eo linit vlceribus cōcauitatis ventris. ¶Vlcerum autē renum signum est dolor in dorso: vesice vero in pectine ⁊ difficultas vrine. ⁊ qd egreditur ex vlceribus in renibus ē frustū carnis paruum: ⁊ ex vlceribus vesice cortices: ⁊ dolor in ea est vehemētior dolore in renibus. et sentit in ambobus lateribus file grauitati. ⁊ hec est dria inter vlcus renum ⁊ vesice. ⁊ qnq; ē vlcus in meatu q ē inter renes ⁊ vesicam. Et cura horum vlcerum est cura vna.

¶De diminutione coitus. Cap. lxxix.

f **It ppter** desiderij debilitatem: aut ppter mollificationem instrumēti. Et desiderij quidē debilitas fit: aut ppter debilitatem in corpore ⁊ paucitatem nutrimenti eius: aut absq; debilitate: ⁊ cum est sine debilitate corporis: et cum sufficientia cibi: est aut propter paruitatem spermatis: ⁊ profunditatem eius: aut ppter quietem eius: ⁊ ipsius coagulationē: aut propter siccitatē instrumēti: aut ppter frigus: aut ppē longitudinē abstinentie a coitu: aut ppter accidens animale: sicut est pauida rollicitudo: timor: tristitia: angustia castitas. ¶Et ista mollificatio fit aut ppter causam anialē sicut extimatione ⁊ timore: ⁊ phibet illum erigi: aut ppē longitudinē abstinētie a coitu: mēbrum eni cōtrahit tūc et detumescit: aut ppter puitatem sanguinis: aut ppē paruitatē ventositatis: aut ppter aliquid qd est de genere palisis in neruis qui veniūt ad virgā: ⁊ cū debilitas desiderij coitus cū attritiōe corpis: ⁊ extenuatiōe ⁊ debilitate eiꝰ et citrinitate colorīs ⁊ pauciate cibi. Tunc cura eiꝰ ē pfortare corpus cū regimie cōualescētiū ⁊ additiōe cibi ⁊ potus: ⁊ rebus odoriferis: ⁊ sōno: ⁊ dimissiōe coitus: ⁊ si laborat quolibet labore dimittat quousq; corpꝰ redeat ad suā dispositionē cū gaudio ⁊ exercitio equali: tardo ⁊ similia ¶Si autē corpus cū hoc fuerit forte ⁊ abundantis carnis et nō diminute: tūc illud erit: aut ppter paucitatē spermatis: aut ppter quietē spermatis ⁊ paruitatē mordicationis eiꝰ. Et puitas spmatis ē aut ppter siccitatē i instrumento spermatis ⁊ extenuatiōe in ipo: aut ppter frigꝰ. ¶Signa eiꝰ que ē ex siccitate: est paucitas exitꝰ spmatis apud coitū et puitas eiꝰ. ¶Et cura eiꝰ est iuuamētū qd fit cū balneo: et introitus in aqnā calidā: ⁊ satiari cibis humidis. sicut herbis lacte ⁊ vino plime cōmixtiōis: deinde dilatari in cibo pcipue humectāte: sicut pisces recentes cū comedūtur assati: et comedit cū eis cepe crudū: ⁊ pulli: et gallina et pulli columbini pingues: vinū plurime cōmixtiōis: et comedere dactilos infusos in lacte: ⁊ bibat vinū dulce: ⁊ sobeat vitella ouorū sorbiliū ⁊ medicamē de terentabin qd addit in spmate etiā. Et qn est ppter frigus tūc signū ē q spma ē plim apud coitū ⁊ subtile difficil exitꝰ. ¶Et cura eiꝰ ē cū oi eo qd calefacit: ⁊ assiduatio çinçib. conditi: et macropiperis cōditi: ⁊ pfectio cala q addit i coitu ⁊ spmate. Et qnq; fit ppter aggregationē ambarū intentionū. f. friditatis ⁊ siccitatis. ⁊ signa eiꝰ sunt paucitas spmatis: et difficultas exitus eiꝰ ⁊ paucitas carnis ⁊ sāguis. ¶Et cura eiꝰ sūt oēs cibi cū quibꝰ sūt grossitudo ⁊ calefactio ⁊ inflatio sicut cicer ⁊ caro pinguis cū cepis ⁊ triticū coctum q̄usq; fit q̄si puls ⁊ cerebella cū sf cū çinçi. ⁊ pipe pdita: et ppie cerebella puarū auiū: ⁊ diaspmatō qn assiduat ⁊ secacul ⁊ bauciez cicer infusū in aq̄ ⁊ fabe cū comedūtur cū carne salita ⁊ alut. i. assa dulcis. ¶Quietis vero spmatis et congelatiōis eiꝰ: ⁊ paucitas mordicatiōis ipius ⁊ signa eius sūt q est cū casu desiderij: ⁊ egredit cū fit coitus spma plimū pgelatū grossū. ¶Et cura eiꝰ ē oē qd diximus ex eis q calefaciūt spma: sicut medicamē calidū addēs in spmate: ⁊ clistere ipiguatiuū ⁊ calefactiuū ⁊ inunctōes calide ⁊ suppositoria cala. ¶Eiꝰ autē q fit ex estimatiōe: solicitudine: ⁊ angustia: ⁊ timore: ⁊ cōsilio aniali: sicut castitas aut elongatiōes assiduatiōis ⁊ dimissiōis coitus.

¶Cura ē cū expulsione illiꝰ cōsilij ab ania. Mollificatōis autē instrumēti q ē cū extenuatōe copis totiꝰ ⁊ debilitate eius. Cura ē cura viuificans quā diximꝰ cum illo instrumēto: ⁊ vnctio eius cū rebus calidis quas diximꝰ. ¶Et illius q est ppter puitatē inflatiōis ⁊ i inferioribꝰ vētris. Signū ē puitas erectiōis cū priuatiōe inflatiōis ⁊ virute corporis. ¶Cura eiꝰ est oē qd inflat sicut vua ⁊ fabe cū comeduntur cū sale ⁊ altit ⁊ lac recēs qn bibitur cū cinamomo et repleri ex cibo: et medicine coitꝰ nō calide ex illis q dicemus. ¶Illiꝰ vero q est ppter frigus in neruis virge: signū ē q spma abūdās ē subtile: ⁊ facile egrēdiēs ⁊ desiderij cōstās. Sed erectio in seipsa est debilis. ¶Et cura sunt clisteria calefacientia virgam ⁊ suppositoria calefacientia ipsam ex eis que dicemꝰ.

¶De nocumento qd fit ex multitudine desiderij coitus et

f **It illud** spermatis. Cap. lxxx. propter multitudinem sanguinis: cuius signa sunt virtus corporis ⁊ rubedo colorīs et paucitas debilitatis sup multitudinē coitus ⁊ pollutōnis. Et cura eiꝰ est flebothomia ⁊ solo vētris ⁊ minoratō cibi ⁊ facē ipm declinare ad acetositatē: ⁊ bibē aquā iuiubarū ⁊ vti lentibꝰ ⁊ agresta: ⁊ granatis acetosis ⁊ cōedere cipium cōgelatū ⁊ lactucas: ⁊ iuiunctio i aceto: ⁊ potus sy rupi aceto si: et administratio medicamis fridi minorātis sperma ⁊ emplastratio dorsi cū eis qbus infrigidet ⁊ dormiat sup ea. ¶Et fit ex acuitate spmatis: ⁊ signū eius est. q ipm debilitat hominē cū ipm egredit: ⁊ egredit cū velocitate ⁊ mordicatiōe ⁊ nocumento ⁊ aduenit cū eo adustio i vrina. Et cura eiꝰ res humectātes ⁊ infrigātes sicē cucurbita porul. lactu. bliti. lac acetosū. ⁊ administratio hui-

medicamēti frigidi qd̄ diximus: ⁊ introitus in aquam frigidā ⁊ potare lac acetosum: ⁊ lac de quo extractū est butirū etiā. ¶ Et fit ex multitudine humiditatū ꝓparatarū vt fiat sperma. Et signa sunt exuberātia spermatis ⁊ subtilitas eius ⁊ albedo colōris ⁊ multitudo inflatiōis. ¶ Et cura eius est medicamē calidū minōrans sperma ⁊ cibi effugantes ventositatem sicut origanū: ruta calamentū: electuariū diacimminum: ⁊ similia.

¶ De erectione assidua. Cap. lxxxj.

q Vandoqz accidit erectio assidua nocēs ⁊ ꝓducens ad spasmū ⁊ egritudines assiduas. Cura eius est si est calidit' s flebotomia ⁊ q̄ diximus ex illis q̄ minorāt sperma qd̄ est cū caliditate: ⁊ si adest albedo colōris ⁊ paucitas sanguinis adhibeat medicamē calidū minorās sperma.

¶ De egritudinibus matricis. Capl'm. lxxxij.

o Ecis sunt retentio mēstruoꝝ: cursus eoꝝ: apa vlcera: diffcultas partus: difficultas impregnationis: mola: ꝓfocatio: ventositas grossa in ea: fissura diruptio: cancer. Et menstrua qdē retinent aut ꝓpter paucitatē sanguis in corpe: aut grossez eius: aut ex multitudine ꝓuocationis lactis: aut ꝓpter egritudinē in matrice sicut apa. Si ex paucitate sanguis signa sunt extenuatio ⁊ curmitas colōris: ⁊ q̄ fit post egritudinē ⁊ tristitiam: ⁊ ieiuntū: ⁊ vigilitas: ⁊ laborē: ⁊ habitationez in locis calidis. ¶ Cura est dilatatio in cibo ⁊ potibus frigidis: et addentib⁹ in mēstruis: ⁊ somnus ⁊ balneū. Verū facte ex grossitie sanguis ⁊ frigore ei⁹: signa sunt mollities corporis ⁊ multitudo pinguedinis. ¶ Et cura eius est medicamen subtiliās ⁊ cibari aq̄ ciceris nigri ⁊ albi cuz aneto: cimino: oleo: ⁊ dimittere medicinas stipticas ⁊ cibos acetosos ⁊ ingrossatiuos: ⁊ vti medicinis ꝓuocātibus mēstrua scz leuiore prius: deinde media: deinde fortiore: ⁊ ventosis cruris ante horā egritudinis duobus diebus: ⁊ flōmia safene est ex eis que ꝓuocāt menstrua: sed flōmia manus abscindit ea ⁊ q̄nq̄z ꝓuocat mēstrua positio ventosaꝝ supsumē ⁊ suppositoria ꝓuocātia mēstrua ex eis q̄ dicemus ⁊ suffumigationes.

¶ De fluxu menstruorum. Capl'm. lxxxij.

f Iter multitudine sanguinis in corpe ⁊ acuitate eius ⁊ subtilitate: ⁊ fit etiā post difficultatē partus: ⁊ ꝓpter emorroidas exītes ī matrice ⁊ ex ragadijs ex vlceribus malis antiqs: ⁊ ꝓpter pcussionē ⁊ ex dñio huius humoris in corpore: ⁊ apparet id in exitu eius ex colore ⁊ substātia eius ⁊ q̄litate ipsius. ¶ Et cura eius prima est cū eo qd̄ extrahit chimū dñantē: deinde potū mediciuaꝝ restrigentiū fluxū ⁊ ꝓuenientiū cōplexioni ⁊ etati: ⁊ siccantiū corpus absq̄ calitate manifesta. ¶ Illius q̄ fit ex multitudine sanguis. Signa sunt q̄ corpus cū eo est forte: neq̄ debilitat ⁊ color est cū sua dispositione: neq̄ alterat: ⁊ nō oz vt restringat dū nō alterat color ⁊ ñ nocet: q̄ si nocet: flōmet basilica: ⁊ strigāt radices mamillarū cū instincta: ⁊ ponant sup pectus vētose cum igne: ⁊ supponāt colliria retinētia mēstrua ⁊ medicie q̄s dicemus: ex illis q̄ retinent mēstrua: ⁊ sedeat in aq̄ frida: ⁊ fit cibus ex stipticis ⁊ acetosis: ⁊ potus sit aq̄ veri frigoris ⁊ abstineat a vino. ¶ Illius aūt q̄ fit ꝓpter subtilitates ⁊ acuitatez sanguis sunt signa: debilitas corpis ⁊ alteratio colōris ⁊ tenuitas eius qd̄ dixit de sanguie. ¶ Cura regimē qd̄ est aū h̄ ꝓter q̄ nō fiat flōmia: ⁊ cōfert admistratio ciboꝝ: ⁊ potuū acetosoꝝ stipticoꝝ: ⁊ infridātiū: ⁊ ingrossantiū sanguinē sicut granata acetosa: lētes: herberis: ⁊ similia illis: ⁊ ribes: flos salicis de torēte: ⁊ agresta: citonia ⁊ sumach: ⁊ opilatiua faciētia glutinationē sicut alfelubegi facti cū amilo: ⁊ çucharo: ⁊ atriplices: aschanabegi: ⁊ sumere in potu restringētia mēstrua cū infrigidatiōe fortis ⁊ dare in potu quedā rob que diximus. ¶ Illius qui fit post difficultatē partus ꝓferūt oia q̄ ingrossant sanguinē ex his q̄ diximus: ⁊ sumere in potu trociscos de charabe: ⁊ trociscos valētes ad vlcera ⁊ ragadias in matrice ⁊ reliquū regimē qd̄ diximus.

Illius qui fit ꝓpter emorroidas in matrice signa sunt qd̄ venit cū ꝓiodis alijs a ꝓiodis mēstruoꝝ: ⁊ cū repletū est corpus. Et cura ei⁹ ē flōmia basilice ⁊ sumere ī potu trociscos de charabe ⁊ clisteriçare matricē cū ꝓferētib⁹ emorroidib⁹ ī ea. ¶ Ex vlceribus mal' signa sūt forte ei⁹ qd̄ currit magn⁹: ⁊ q̄ ē virus subtile nō ꝓfirmatū. ¶ Cura ē flōmia basilice: deinde clisteriçare matricē cū aq̄ mell' vice vna: ⁊ cū ꝓferētib⁹ vlceribus matricē vice alia. ¶ Si q̄ vlcus ē recēs: ⁊ qd̄ currit ex eo ē sanguis cū dolore pectinis: tūc medicet medicamie incarnatiuo: ⁊ si qd̄ currit est fetidū virus ⁊ vlcus antiquū: tūc clisteriçet medicamie calo. ¶ Si ꝓpter pcussionē: cura ē flōmia basilice ⁊ sumere in potu trociscos de charabe: ⁊ clisteriçare cū medicamie incarnatiuo vlceꝝ humidoꝝ.

¶ De vlceribus matricis vge vesice ⁊ testiculi. Ca. lxxxiij.

c Vm sunt ꝓpinqui tpis ⁊ nō est in eis humiditas: tūc aloes tritū cū pulueriçet in eis sanat ea: ⁊ tutia exiccat ea vehemēter. Cū aūt est in eis hūiditas: ꝓfert cortex pini mascule ⁊ emathites q̄ si in eis est pfunditas: tunc misceat eis thus minutū: ⁊ si fuerit humida vehemētis hūiditatis: tūc ꝓfert eis medicamē siccū factū de cācris cōbustis ⁊ cucurbita adusta ⁊ alumie adusto: ⁊ q̄ñ sunt ī matrice ⁊ vesica: ꝓfert eis thus aloes ⁊ medicamē de charuis cōbustis q̄ñ terunt sil' ⁊ singul'r: ⁊ misceat cū succo arnaglosse: ⁊ q̄ sūt filia illi ⁊ clisteriçet cū illis. ¶ Ragadijs aūt matricis ꝓferūt q̄ ⁊ ragadijs ani: ⁊ sil'r emorroidib⁹ accidentib⁹ in matrice ꝓferūt q̄ emorroidib⁹ ani ex epithimatib⁹: ⁊ vētositati grosse in matrice: q̄ ⁊ vētositati grosse in colica ex suppositorijs ⁊ alijs disruptiōi in matrice q̄ ⁊ disruptiōi in intestinis ⁊ mirach ⁊ testiculis. ¶ Illius qd̄ est ex apostemate' curam dicemus post.

¶ De apostemate in matrice. Capl'm. lxxxv.

a Ecidit ex retentiōe menstruoꝝ: aut difficultate partus: aut pcussione sup matricē aut tēsione in ea. ¶ Signa apatis calidi oīno signa sunt febris acuta sicut febris birsen: nigredo in lingua: dolor capitis ⁊ thimia ⁊ catin ⁊ illoꝝ: difficultas vrine ⁊ egestionis: frequētia pulsus ⁊ anhelit⁹. ¶ Et cura eoꝝ si mul est flebotomia basilice. ¶ Ex difficultate partus ⁊ pcussione principium medicationis eorū est vnū. ¶ Et signū apostematis acuti totius est febris acuta dum non videt mulier plurimū sanguinem. Et cura eius est flebotomia: ⁊ clisteriçetur matrix cum mucillagine psilij: aut oleo rosacum aqua arnoglosse: ⁊ regatur egra regimine patientis birsen dando in potu aquaz ordei ⁊ similia: ⁊ si dolor valde fortior fit ⁊ retinetur egestio ⁊ vrina: sedeat egra in decoctiene camomille: se.lini ⁊ fenugreci ⁊ non transeat aq̄ vmbilicū: neq̄ egra dimittat potare aquam ⁊ inungatur locus cū oleo camomillino: ⁊ oleo allzerti citrino: ⁊ si non fuerit id tunc non faciat id vsq̄ ad hebdomadam vnam. ¶ Et cōuertitur apostema acutum in matrice aut ad sanitatem cum resolutione: aut ad aggregandā sanie: aut ad apostema duruz. ¶ Signa collectiōis sunt ges pulsatiōis sedatio febris: ⁊ dimissio horripilatiōis in dispositionib⁹ gbusdam. Et signa apatis duri sunt sedatio caliditatis febris cū residuo grauitatis ⁊ magnitudinis ī pectine ⁊ thimia, ita q̄ q̄nq̄ apparet tactui: si fuerit magna difficultas egestiōis ⁊ vrine. ¶ Et cura collectionis est vt emplastret locus matricis post die. vij. a ꝓncipio apatis acuti cū reb⁹ lenificātibus ⁊ sedātib⁹ dolorē: sic camomilla: altea: se.lini: fenugreci: ⁊ fundat in matrice ex mucillaginib⁹ eoꝝ assiduet sessionē in aqua calida: ⁊ vnctionē cū oleo tepido moriatur fetus: tunc da ei in potu trociscos de gūmis que sunt in antidotario: ipi eni eijciūt partū statiz: ⁊ suffumigetur mulier etiā cū eis ⁊ sedeat mulier in aqua in qua decoctum est calamentū campestre.

¶ Ex eis q̃ facilé efficiũt partũ cũ ꝓprietate q̃ est in ipis est radix bothozmarien sicca qñ ligat sup coxam mulieris.

¶ De exitu matricis ani ⁊ vmbilici. Cap. xciij.

Onfert eis lesio i aquis stipticis sicut aqua cucumeris quã dicturi sumus ⁊ inungat cum oleo ro. ⁊ puluerizet desuper medicamen stipticum ⁊ infrigidentur: ⁊ post illud sedeant in aq̃ de cucuma ⁊ abluantur cũ ea: cum autẽ matrix iam egressa est: tunc necessariuz est cum hoc vt ponant ventose: aut ollula sup pectinem coram duobus inguibus ⁊ vt frequentetur cura.

¶ Confectio medicaminis stringentis vmbilicum cũ egreditur post partum sumatur tenta ⁊ inuoluat super ipsam pannus ⁊ accipiatur minutum thus ⁊ conficiatur cũ albugine oui. ⁊ liniat cum eo super vmbilicũ ⁊ impleat ipo

¶ Cũ medicaminis aũt stiptici cõfectio. ℞. Izarabi thus. balaustias gallas antimoniũ: acatiã ⁊ alumẽ cribellata ⁊ iũgant ⁊ puluerizent sup anum ⁊ vmbilicũ: ⁊ qñq; addit in ipso cerusa ꝑm mensuram vnius illorum.

¶ De signis pregnationis. Cap. xciiij.

E signis pregnationis est q̃ vulua post coitum est sicca in qua humiditas nõ est ⁊ q̃ mulieri accidit pigritia ⁊ tarditas ⁊ declinatio ad somnũ: ⁊ coartatur os matricis post illud adeo: vt in ipsa non egrediatur stilus.

¶ Ista ergo sunt signa que nõ faciũt errare cũ ergo ꝓterierint dies retinent menstrua ⁊ pupilla mamille denigrat ⁊ cõmouentur mala desideria ⁊ nausea ⁊ apparet malitia colozis ⁊ pannus.

¶ Signa masculi fetus ⁊ femine. Cap. xcv.

O nias colozis mulieris ⁊ paruitas appetitus coitus ⁊ panni paucitas sunt significationes q̃ est masculus. Et multitudo panni ⁊ malitia colozis ⁊ multitudo maloꝝ desideriozꝝ cum suffluitate significant pregnationẽ femine. ¶ Inflatio pupille mamille dextre ⁊ nigredo eius significant masculum ⁊ sinistre feminam.

¶ Et euẽtus sanguis ad foramẽ naris dextre ꝓpus sigt masculũ: ⁊ ecõuerso feminã. Et leuitas motuũ sigt masculũ.

¶ Et silr grauitas motuũ significat fe. Et silr grauitas in latere dextro ⁊ rubedo maxillarũ significãt mas. ⁊ earũ nigredo significat fe.

¶ De egritudinibus ani. Capl'm. xcvj.

E egritudinibus ani sunt emozroydes ⁊ fistule ⁊ inflatio venaꝝ ⁊ mollificatio ani ⁊ ragadie ⁊ vermes parui: ⁊ exitus ani cum fit egestio.

¶ De emozroydibus alie sunt eminentes: alie ꝓfunde: de eminẽtibus quedã sunt veruce dure: ⁊ quedã sunt molles crudũ emittentes humozẽ ⁊ noiant mozales: ⁊ quedam sunt humide sanguinee.

¶ Et cura quidẽ earũ que de mozalibus humide sunt: est vt capiant cũ instrumẽto emozroidarũ ⁊ incidant radicitus: ⁊ si fuerit plures nũero nõ icidant oẽs vna vice: ⁊ pijciat sup eas p̃ incisionẽ alumẽ: acatia ⁊ balaustie ⁊ puluis molẽdini: postq̃z cucurrerit res ex sanguie magna nisi retineat sanguis ex seipo obediẽs. Si aũt accidãt apata inde ⁊ dolor difficilis: que quidẽ plurimũ fit cũ de eis incidit ur plurimũ ⁊ finit ⁊ elabozat subtiliter in finiendo: ⁊ nõ descendit sanguis qui currit post incisionez qm accidit in illa dispositione vt apostematur anus adeo: vt retineant vrina ⁊ stercus: ⁊ dolor fiat tunc oz vt fiat sessio ꝓpter hãc egritudinẽ: in aq̃ cala in q̃ decocta sunt folia altee: ⁊ in q̃ piecta sunt semen lini ⁊ folia caulũ.

¶ Si vo sanguis q̃ ex eis currit nõ fuerit plm̃: tũc flõmet basilica etiã ⁊ emplet emplo de cepe: ⁊ emplo vitelli oui qõ dicem̃: fiat minozatio cibi ⁊ potus. ne multiplicet vrina ⁊ egestio tribus diebus donec sedetur apostema.

¶ Et qñq̃z curat ille q̃ incisionẽ cũ ferro abhozret ita vt ligentur cũ pilis aut filo forti subtili. Et oz si ex ligatiõe dolor cõmoueat: aut apa vt administrent ea q̃ diximus. Et curãtur cũ medicamie acuto: ita vt puluerizet desup vna vice post aliã vicẽ donec denigrẽtur: deinde emplet cum caulib̃ elixatis: ⁊ butiro donec cedãt: ⁊ ferrũ quidẽ cõnetiũs est et magis incolume: medicamẽ enim acutũ nõ fortasse saluatur ex dolore vehemẽti: aut apate. ¶ Et melius quidẽ cũ vis incidere emozroidas aut ligare ⁊ medicare eas cũ medicamie acuto vt ꝓmittas ante illud flõmiã basilice: ⁊ quidã suffumigãt emozroidas cũ anacardis: ⁊ assiduat illud vsq; quo denigrẽtur ⁊ extenuent ⁊ cadant.

¶ Cõfectio medicamis eradicãtis emozroidas mirabiliter ℞. iusqami sicci nigri aure. ij. succi iusquiami albi aure. iiij. alumiuis iamenti: calcadis añ. aure. ij. affĩ aur. j. ceruse tantundẽ. terãt ⁊ misceãt cũ cera dissoluta cũ oleo ro. ⁊ liniatur sup pannũ ⁊ ponatur desuper.

¶ Q̃ si fuerit emozroides interĩ tũc admistret hoc colliriũ qm̃ eradicat eas cũ fortitudine cuĩ ꝓfectio. ℞. arsenici ru. ⁊ citri. alumis iamenti: ⁊ allzali ꝓtes eq̃les terãt ⁊ cõficiant cũ aq̃ granatoꝝ: ⁊ liniãt cũ ea loca eminẽtia ⁊ liniatur i circuitu earũ cũ cera ꝓpata cũ oleo ro. ⁊ sedeat eger eleuat coxis suis ⁊ expectet hoza media: nã emozrois detumescit ⁊ cadit ⁊ eradicat radicitus. Et opz vt curatio fiat hoc medicamine in sole: aut iuxta ignem.

¶ Cõfectio medicamis q̃ ponit sup anũ p̃ icisionẽ emozroidaꝝ. ℞. acatie rubee pure: scozie plũbi amboꝝ añ. aure. iiij. coriãdri sicci aur. ij. terãt ⁊ misceãt cribellata: ⁊ cõficiãt cũ aq̃ ⁊ liniãt sup pãnũ ⁊ ponat sup anũ ⁊ ex eis q̃b̃ curãt moꝝ ⁊ emozrois ⁊ abscidũt ea: ⁊ faciũt ipa cadere cũ facilitate in tpe lõgo ẽ vt suffumiget cũ foliis mirti sp ⁊ sedeat eger in decoctiõe eaꝝ. extenuãt. n. ⁊ denigrãtur.

¶ Et silr suffumigatio cũ cortib̃ capparis ⁊ radicib̃ eius pulpa colloquintide ⁊ mirra ⁊ nuce cipssi: ⁊ ista valet emozroidibus paruis.

¶ Ad emozroidas vo magnas fortes plenas ꝓfirmatas nõ valet: nisi incisio: aut medicamen acutũ. at vo eis q̃ ꝓfunde sunt: ⁊ sunt sanguinee: nõ est curatio nisi medicamen acutũ de quo sup eas puluerizat: donec denigrẽtur: deide emplent cũ caulib̃ ⁊ butiro: ⁊ iteret istud donec finiat caro mala tota: deinde curet cũ puluere generatiuo carnis donec extenuent ⁊ ꝓsolident. ¶ Sanguinee aũt si nõ sũt plene in q̃busdã barũ dispositionũ ⁊ inflãtur ⁊ dolorẽ faciant vehementẽ: dimissio accedẽdi ad eas est rectior. ¶ Si aũt inflate sunt. ⁊ replent ⁊ dolorẽ faciũt: oz vt liniant cuz succo cepe aut felle tauri: aut vnguẽto viridi acuto: ⁊ toleret id donec currat ex eis sanguis. qz sic sedat dolor: ⁊ premittat añ id flõmia basilice: ipsa enim cõfert oibus spẽb̃ emozroidaꝝ: ⁊ cuz emozrois est ꝓfunda sanguinea ⁊ caput eius intra anum: oz vt ponas ventosam circa anum ⁊ extrahat: deinde curet. ¶ Et ꝓfert emozroidib̃ abstinentia ciboꝝ q̃ generãt sanguinẽ crossuz sicẽ lẽtes caro vaccia aluimacsud: caro salita: fabe: caseꝰ: ⁊ medicie: ⁊ cibi acuti cali q̃ adurũt sanguinẽ ⁊ denigrãt eũ: nã emozroides non gñant nisi ex adustiõe ⁊ acuitate i sanguie. Sicut pipr: allia: cepe: ⁊ ꝓdimẽta cala. nã in illo i cuĩ sãguie nã ẽ acuitas emozroides necessario gñant. In hñtib̃ vo sãguinẽ dulcẽ ⁊ carnes teneras hũidas nõ fortasse gñat emozroida: q̃re oz vt ille in q̃ iciput emozrois ꝓfũda ⁊ sãguiea flõmet ex basilica ⁊ solutõe educat melãcoliã multonens et dimittat cibos crossos ⁊ acutos ⁊ vinũ nigrum crossum ⁊ oia que inspissant sanguinem.

¶ De fistulis in ano ⁊ omnibus locis q̃ effundunt sanguinem. Capl'm. xcvij.

E fistulis quedam sunt penetrãtes quorum signuz est q̃ ex eis egreditur ventositas ⁊ stercus: ⁊ de eis sunt non penetrantes ex quibus non egreditur ventositas: neqz aliud ⁊ penetrãtes q̃dẽ nõ sanãt nisi cũ ligatiõe ⁊ extractiõe cũ falce. deide curant cũ medicamie icarnatiuo: ⁊ ipsum

qñq; conficitur in vnguēto basilicon: ⁊: ⁊ qñq; generatur ex ligatura sup omentū q̄ egreditur fex absq; voluntate quoad vixerit post illud: quare oꝫ caueat ligatura qd̄ est ſm hunc modū: ⁊ hoc qdē fit in eo in quo caput fistule lōginquū est ab ano valde: in illa aūt que ano ꝓpinquat nō est timor. nō penetrātes aūt oꝫ vt curent cū medicamine acuto qd̄ diximus precipue in capīo fistule q̄ est in lachrymali ⁊ medicamie qd̄ intromittit in ea: deinde infundat in ea butirū recēs: deinde infundat in ea medicamen incarnatiuū qd̄ subtiliatū fit sicut aqua mellis.

Ad ragadias aūt si est febris ⁊ est apa antiquū in gbusdam dispositionibus cōfert flōmia ⁊ vnguentū de ceruſa. Si vō nō est apa: neq; acuitas ꝓfert emplm de vitellis ouoꝝ ⁊ inūctio cū oleo de nucleis crisomilloꝝ in q̄ quidē ponit bdellū. Et filr ꝓferūt radijs pectinis ⁊ matricis ⁊ virge ea que ꝓferūt ragadijs ani ⁊ suffumigatio cū bdellio cui supiacat adeps ⁊ cōfert eis qñ sunt veteres vt fricent donec currat ex eis sanguis plurimus: deinde curetur cum basilicon.

¶ Et ꝓferūt ragadijs ⁊ spēbꝰ emorroidaꝝ pillule de bdellio ⁊ suffumigatio spolij serpentis ⁊ cortices radicū capparis ⁊ bdellium ⁊ serapinum.

¶ Et ꝓfert etiā ragadijs adeps galline ⁊ adeps anatis qñ terit cū draḡ. ⁊ sedeat eger in aq̄ calida: deide emplīcat cū eis.

¶ Et ꝓfert eis vnguentū factū de litargiro ⁊ oleo ⁊ gūmi granoꝝ allzedra cū ex eo inūgunt. Illi vō q̄ ledit eo qd̄ currit ex ragadijs cōfert sessio in aq̄ cucume ⁊ adherere ano cotū vetꝰ antiquū ibibitū i aq̄ anati siccatū post illud ⁊ puluis molendini: ⁊ puluis vrceoloꝝ abrasorum.

¶ De disruptione venarū in ano. Cap. cviij.

Disruptio q̄dē venaꝝ est qñ currit sanguis ex ano cū distillatiōe aut ipulsione cōtinua: ⁊ nō oꝫ vt abscindat iste sanguis dū nō debilitat ⁊ dū pmanet nigri coloris. Si aūt egredit cū impulsu etiā ⁊ dispositiōe aliq̄ ⁊ facit incurrere trenorē cordis ⁊ debilitatē amboꝝ geniculoꝝ ⁊ nō retinet: oꝫ vt in potu dent in illa hora trocisci de lzarabe cū aq̄ sumac: ⁊ filonitū qd̄ ego dicā cū aqua sumac ⁊ comedat cibū cōditū cū aq̄ sumac: aut cū agresta ⁊ assiduet aīi poxismū flōmiā basilice ⁊ diminutionē ciboꝝ q̄ acuūt sanguinē ⁊ multiplicant ipm ⁊ filia ſm qd̄ diximus qz multiplicāt cursuꝫ sanguinis. Et si currit cū prodis in horis ⁊ nō debilitat corpꝰ pipm nō oꝫ vt abscindat. cursu nāq; eius a pluribꝰ fit euasio egritudinib⁹. Cū aūt in sūmo abūdat: tūc oꝫ vt nō sit negligētia in ipo: facit. n. incurrere ydropisim.

¶ De mollificatione ani. Cap. xcix.

Ea quidem fit exitus fecis sine voluntate. Si autē fuerit illud post ligationē fistularū: aut cum casu sup dorsum: ⁊ mollificant cū ea pedes: ⁊ accidit ei subito illud: tūc non est ei curatio. ¶ Cū autē accidit illud ex percussione aut casu paulati: tunc confert ei vt emplastret ⁊ inunganf spondiles inferiores que sunt ex spondilibus dorsi cum eis q̄ diximus in cura paralisis: ⁊ sedeat eger in aqua cucume in qua decocta sunt cum commixtis nux cipressi: costus: spica nardi: mirra rosa: mirtus ⁊ capita granatoꝝ ⁊ filia. Egressionē vero ani iam diximus in exitu. matricis.

¶ De vermibus ani. Cap. c.

Vidam sunt magni ⁊ quidā parui. Si guaeoꝝ sunt pruritus ⁊ cōmotio i ano ⁊ qñq; sunt filces vermibus caseis: quoꝝ cura est supponere oleū de oliuis albis ⁊ oleuꝫ ablutū quousq; fiat album qd̄ ponit in alijs oleis aut nleū de nucleis crisomilloꝝ: aut oleum de lzerua aut aquam rute: aut aliquid de aloe: aut fel vaccinū: aut aquam calamenti: aut aquā lupinozuꝫ: aut pulpam collocynide ⁊ salem. Et sunt quidam eorū longi ⁊ lati. Et curantur potu medicine educentis eos ſm q̄ narrabo: ⁊ oꝫ in primis vt non cibetur in matutinis: ⁊ toleret id donec laboret labore conuenienti sup famem. Deinde sorbeat aliqd lactis ita vt cuꝫ fecerit illud diebus aliqbus dissoluat medicamen in lacte: ⁊ addat in illa die in labore ⁊ fame: deinde bibat ipm post id: ⁊ cum expulsi fuerint vermes tunc abhorreat post id cibum vnctuosum ⁊ cretam ⁊ fermentū viscosum panē açimū: ⁊ caseum humidū: ⁊ cibetur tpe famis bucella panis cū muri ⁊ finapi: aut sumat aliqd ex oliuis amaris ⁊ imaturis aut chamich capparis: prohibet enim redire eos.

¶ Et signa vermis in ventre sunt citrinitas coloris ⁊ velocitas cōmotionis famis: paruitas tolerātie eius ⁊ vehemētia mordicationis: sincopis dolor in ventre tempore famis: sensibilitas eleuationis ipsoꝝ ⁊ inuolutionis eorum in illa hora: ⁊ aqua currens ex ore ⁊ egressio eius: aut ex inferiori regione: aut ex superiori cum labor adest aut febris acuta. Cum ergo accidit dolor in ventre vehemēs facit incurrere rem similem epille ⁊ sincopi ⁊ spasmo ꝓpter vehementiā suam. Si ergo videris id in hoie ex quo vermes egrediuntur: tunc scias qd̄ est ex vermibus.

¶ Incipe ergo ⁊ line ventrē cum pulpa collocynide ⁊ aq̄ rute ⁊ felle vaccino. Q; si dolor fuerit vehemens valde ⁊ eger iam incurrit epilepsiam ꝓpter vehementiā eius tūc incipe ⁊ da ei in potu lac ita vt cum sedatur dolor paulati line ventrē eius ex eis que diximus: si ergo ceciderint tūc iam sufficit tibi: ⁊ si nō cadunt: da ei in potu medicamen extrahens eos: ⁊ non negligas tunc: qñ accidunt eis accidentia mala valde.

¶ De hernia ⁊ ruptura ⁊ apostematibus que fiunt in testiculis. Capm. cj.

Et propter egritudinē in mirach ⁊ est ruptura aneribatū ſm virtutez cuius signa sunt: q̄ qñ resupinat eger sup dorsum suū ⁊ ponit manū suam sup eam redit ad locum suum. Et curā quidē eius medici ptermiserūt: ⁊ nō sunt ea vsi: qm̄ est i ea timor: ⁊ addit ⁊ nō curat ⁊ medicat vt nō addatur hac curatione: oꝫ enim ne ille q̄ rupturā habet moueatur post cibū oino ⁊ ꝓprie post potū vini aut aque. ⁊ deuitet cibū oēm iflatiuū: ⁊ ad sūmū repleri ex cibo ⁊ potu: ⁊ medullas ⁊ olera ⁊ fructus hūidos: ⁊ pficiat totū qd̄ sibi necessariū est ante comestionē deinde post comestionē adhereat resupinationi: si fuerit sedens: fit mirach eius strictū: ⁊ nō festinet ad surgēdū cito: imo postq̄ strinxerit ipsaꝫ ⁊ posuerit manū suā desup ⁊ cōpresserit ipsaꝫ ad interiora: ⁊ nō oꝫ vt ponat sup eā cū ꝓstrixerit pilā qm̄ ipa dilatat eā imo inuolutionē q̄dratā refrenātē eā: ⁊ ēplet et cū ēplo rupture ex eis q̄ dicem⁹: ⁊ assiduet strictura. naꝫ qñq; sanat oino cū istis emplis ⁊ strictura qñ ruptura ē pua: aut ē in corpe hūido: assiduet ḡ medicias q̄ resoluūt iflationē ex eis q̄ diximus i colica: ⁊ nō coeat nisi cū strictus est vltia ꝓstrictiōe: ⁊ vēter lenis vltime: ⁊ caueat sessionē in aq̄ calida ⁊ lōgitudinē effusionis aq̄ calē sup eā ⁊ luctamē ⁊ saltas ⁊ deābulationē laboriosaꝫ sup eā: ⁊ descensuꝫ ex gradib⁹ cū velocitate: ⁊ onus graue ⁊ vociferationē vehemētē. Ista. n. dilatāt rupturā imo faciūt ipsaꝫ ēt accidē qñq;.

¶ Et fit in testiculo: ⁊ qñq; fit absq; ruptura. s. ex dilatatiōe meat⁹ q̄ē in neribatū ⁊ magnificat cistis testiculoꝝ: ⁊ illō ad vltimū aut ē ex ruptura aut ē dilatatio hui⁹ meat⁹. q̄re ad ipm descēdit ⁊ cadit i ipm aut çirbū aut intestia: aut vēositas: aut aq̄: aut apata q̄ euenīūt icipiētia in testicul ⁊ cisti coꝝ. ¶ Signū itaq; rupture ē q̄ qñ tu fieceris egrū super collū suum ⁊ eleuaueris pedes eius: ⁊ compresseris dorsum eius: ⁊ posueris manū tuā super locū: ⁊ presseris ipm redibit deorsum aut totū aut pars eius ⁊ cū rugitu ⁊ sine rugitu: aut cum facilitate: aut cum difficultate. Illud ergo qd̄ redit cum rugitu plurimo est ventositas: ⁊ id qd̄ redit cum rugitu minore illo est ex intestino. Et illud qd̄ redit sine rugitu plurimo ⁊ cū difficultate est çirbū: ⁊ çirbū q̄dē ⁊ intestina redeūt cū difficultate. Et ventositas sine difficultate. ¶ Et cura eoꝝ fil est vt reducant cū facilitate. Si aūt nō redeat cū cōpressione: tunc sedeat eger in-

aquā ca.p horā vnā post vacuitatē vētris ⁊ pmaf desuper post illud.tunc si redierit bene erit:⁊ si nō redierit addaf in aqua calida donec redeat.

¶Cum ergo redierit emplastrabis cū emplastro rupture adherēte ⁊ ventositatē effugāte ⁊ assiduet strictura ⁊ nō dissoluaf in minore spacio decez dierū ⁊ administra de cibo ⁊ regimine ea que diximus.

¶Cum aūt magnitudo cistis testiculoꝝ est ex eo qō fundif in ipa:tunc signa eius sunt grauitas ⁊ qō est apa splendidum cum paucitate vrine ⁊ magnificaf valde.

¶Et cura eius integra cū qua nūqz redit ē vt cauteriçef ⁊ perforef ⁊ post pforationē euacuef qō in ea est: ⁊ pforef a duabus ptib⁹ cōmissure duo ꝝ ouo ꝝ cū capite flebotomi ⁊ currat ex ea aqua sic currit sanguis ex flebotomia Qō si fuerit plima ⁊ magna valde: tunc nō opz vt euacuetur in die vna sed in duobus diebus postqz egro datuz fuerit aliquid quo confortetur.fortasse enim faciet accidere syncopim:dū aūt non cauteriçatur redit post dies ⁊ mēses ⁊ indiget pforatione post menses.

¶Que aūt hui⁹ gnis minor ē curaf sine pforatiōe:sz cū medicinis q exiccāt aquā ex eis qs diximus in ydropisi.

Et fit apa calm in testiculis ex calitate:cui⁹ signa sunt rubedo coloris ⁊ calitas tact⁹ vehemētia pulsationis. ¶Cura eius est flōmia basilice ex latere apatis: ⁊ si ābo sint aposi:tūc ex latere dextro.⁊ ponanf herbe desup infridātes ⁊ sedeat in aq frida:⁊ iuoluaf sup ipm pānus imbibit⁹ aceto ⁊ aq ro.⁊ liniant cū qbusdā epithimatib⁹ q ꝓueniūt apati acuto.ita vt qn sedaf pulsatio icipias i resolutiōe apatis cū lenimētib⁹ resoluētib⁹ in pmis:sic cū farina.⁊ ciceris albi ⁊ camomilla ꝓfectis cū mucillagine psilij ⁊ mucillagie lini ⁊ cū careno:deinde ⁊ cū eis q sūt fortis resolutionis ⁊ lenificatiōis si indiget illis:sicut bdellium armoniacū ⁊ mirra ⁊ adeps subtilis ⁊ reliq q dicem⁹ in cura apatis duri:⁊ empla q resoluūt apata crossa testiculoꝝ

¶Et sunt ex eis frigida crossa ⁊ iam diximus curam eorū in cura apostematis frigidi.

Apostema aūt virge fit etiā ex vētositate vaporosa in q est calitas pua replēte ipsaz ⁊ inflāte ⁊ tēdēte ipsaz vt chorda:⁊ addēte i lōgitudine ⁊ latitudine ipsius. Et etiā ex apate molli:vez dzia isti⁹ ad pdictū est q inflatio ex vētositate nō cedit tactui cū tangitur.

¶Sed apostema molle cedit cum tangitur.

¶Et cura apatis mollis fit hoc medicamine. ℞.folia vitis recentia.xxx.numero:thuris aure.ij.cere auf.v. terantur ⁊ emplastretur cum eis virga.

¶Cura inflationis ex ventositate vaporosa que plurimū accidit adolescentibus est flebotomia:⁊ vt liniatur virga ⁊ testiculi cum ceroto huiusmodi. ℞.cere partem.j.olei ro.partes tres:dissoluatur cera cū oleo ⁊ ponatur in mortario ⁊ proijciatur desuper ex aqua frigida:⁊ moueaf semper donec nō recipiat aquam ⁊ detur in potu ex aqua nenufaris aut semine eius.Si autē non fuerit caliditas manifesta:tunc da ei in potu semen agnicasti:aut rutam quoniam est sanitas eius.

Ramici autem infantium cuius color est albus confert,vt distilletur in foramen virge sambacinum oleū:⁊ emplastref cū bdellio dissoluto cum vino ⁊ ingemiatur vt paruus fit fletus pueri ⁊ stringatur ramex ⁊ minoretur ex lacte:⁊ si fuerit ruptura emplastretur cum emplastro faciēte adherere:qm multotiēs operaf in ea.

¶De podagra ⁊ doloribus iuncturaꝝ. Cap. cij.

p **Plurimum** fiunt ex humore crudo cui pmixtum est aliquid color ⁊ fm minus ex sanguine indigesto: ⁊ qnqz est cū eis caliditas vehemēs:⁊ nō noiatur podagra:nisi q est in iuncturis pedū:qbus ppriū est q apa eoꝝ nō fit sanosum et nō facit collectionē sanies:sicut reliqua apata. Sed aut resoluif aut incrossaf:⁊ fit lapis ⁊ rumpūtur ex eo digiti: ⁊ egrediunf ex eis res diuerse ex sicco ⁊ humido.

¶Et signa doloris iuncturaruz ex caliditate sunt rubedo coloris loci ⁊ caliditas tactus.¶Cura eius est flōmia ex sinistra manu si est in dextro ⁊ ecōuerso.Et si est in pede sinistro ex manu dextra: ⁊ si in dextro ex manu sinistra: et nō oz vt dimittaf flōmia i hac egritudine ppppinqtatē tpis flōmie.Sz oz vt fiat flebotomia cū icipit apa ⁊ dolor ⁊ pulsatio cū calitate in iūcturis fm q diximus: ⁊ pcipue:si est apa quātitatis magne ⁊ rubei coloris. Si non est magne quātitatis:neqz vehemētis caliditatis:sed est cū hoc caliditas:necessaria est flōmia:verū extrahaf sanguis minus ⁊ sit cōtentus post illud eo qō educit colerā ex eis q ppne sunt doloribus iūcturaꝝ calidis ex decoctionibus ⁊ pillulis quas dicemus cōueniētes dolori iūcturaꝝ calido ⁊ post id liniaf cum epithimatibus que dicemus:⁊ decline tur in apostemate magne quātitatis rubei coloris ad oē epithima i quo sunt frigiditas ⁊ stipticitas q dicem⁹ ꝓueniētia apostematibus sanguineis ⁊ iūcturis ⁊ in apatibus: quoꝝ caliditas est magis augmentata qz ipoꝝ rubedo ⁊ magnitudo:necessariū est declinare ad illa que infridāt: pter q stipticitatē faciūt:aut si faciūt stipticitatē plurimā ex eis q medici noiant epithima apatū rubeoꝝ ⁊ apatū colericoꝝ.⁊ silr fiat i cibo ⁊ assimilef cū sūt apata sanguinea: quoꝝ signa sunt ea que diximus.s.magnitudo quātitatis apatis ⁊ vehemētia rubedinis coloris cū calitate tactus.

¶Colericoꝝ etiā caliditas est magna augmētata:sed quātitas diminuta:⁊ eoꝝ tensio minor: ⁊ nō est eis multitudo rubedinis:⁊ fm plurimū sunt ista apata cala cōmixta ex cola ⁊ sanguine:⁊ sunt signa cōmixta:quare oportet vt sit cura cōmixta.

¶Sit cibus itaqz in apatib⁹ sanguineis oē acetosuz stipticū sicut gnata:agresta ⁊ ribes ⁊ sumac:⁊ curatio fm illud et in cokico oē qō igrossat sanguinē sicut id qō cōgelaf ⁊ almos ⁊ atrail ⁊ achiel:⁊ ad summū declinatio ad id qō humectat cū frigidatione sicut cucurbita:citroli cucumeres: olera frigida ⁊ melones indi:sauic cū çucharo: ⁊ aqua ordei:⁊ cū flōmaueris ⁊ solutionē feceris in apate calido et emplastraueris cum eis que diximus: ⁊ declinauerit dolor ⁊ apostema tunc apostemata sanguinea magne quātitatis indigebunt resolutione.Incipies ergo cum medicinis leuis resolutionis:sicut est mucillago psilij mucillago seminis lini:camomilla: altea adeps galline: anatis: deinde cum eis que sunt cōueniētiora ⁊ fortiora: sicut ea in qbus sunt bdellium ⁊ armoniacū:storax:mirra:⁊ adipes subtiles ex eis q dicemus:⁊ administrabis post illud si indigueris illa que scindāt.vesicas velociter ⁊ extrahāt illud qō est in eis ex illis que dicemus.

¶Apostema vo pauce tensionis colericū nō indiget post declinatione resolutiuis ⁊ si indiget eis: indiget que sunt pauce resolutionis.Sanguineū aūt indiget illis fm quātitatē magnitudinis sue capacitatis ⁊ paruitatem sue caliditatis:⁊ inceptionē ad tenebrositatē ⁊ ad duritiem. Sit ergo tua operatio fm illud ne remaneat durities in eo ex qua disrumpantur iuncture:⁊ accidit etiā disruptio multotiens ex supremo studio infrigidādo apata cala:⁊ non oz qdē vt maximū studiū adhibeaf ad hoc ⁊ ppne i eo qō ex eis est magni spacij ⁊ pauce calitatis.Sed dimitte ifractionē eius cū vides ipm iā erigi ⁊ stare ⁊ nō addif.

¶Colericū vo infrigida quātū potes.non enī ex eo times disruptionē.Et qnqz accidit disruptio etiaz ex eo qō infirmus vltime studet in acceptione medicinaꝝ q sedāt dolores iūcturaꝝ sic hermodactili ⁊ lētes: ⁊ ossa cōbusta ⁊ ea q dicem⁹ ex istis.Sit g administratio tua istoꝝ in apatib⁹ magne quātitatis q nō sunt vehemētis caliditatis minus ⁊ fm quātitatē q sedanf qdā dolores ⁊ post euacuationē.

¶In apatibus vo colericis vtere eis post euacuationē colere fm quātitatē multitudinis materiei ⁊ paucitatē eius ⁊ vehementiā doloris fm quātitatē magnitudinis eius ⁊ tensionis eius absqz timore fm quantitatem qua sedatur dolor integre.

¶Dolores autē iūcturaꝝ facti ex humore crudo frigido signa sunt dolor ⁊ apostema absq; rubedine in colore ⁊ sine caliditate in tactu: ⁊ est magnitudo quātitatis eius ⁊ tensionis ipsius ⁊ ꝑm quantitatē multitudinis materiei ⁊ paucitas ipsi⁹ ⁊ vehemētia doloris eius ꝑm quātitatē magnitudinis eius ⁊ tensionis ipsius.

¶Cura eius est vt intētio tua sit in principio vomitus cum eis que educūt flegma crossum: ⁊ solutio que fit cum pillulis de hermodactilis ⁊ pillulis de tapsia. ⁊ stomaticō et ad summū cū eis in qbus cadūt pulpa colloquintide ⁊ centaurea ⁊ succus cucumeris asinini ⁊ se. vrtice ⁊ similia ex eis que dicemus.

¶Cum ergo euacuaueris emplastra ipm cum eis q̄ sunt lenis calefactiōis sicut vitella ouoꝝ ⁊ rob ⁊ medulla panis de simla ⁊ filia cū croco ⁊ lacte dulci ⁊ filia ex eis q̄ dicem⁹

¶Si aut fuerit vehemētis frigoris in tactu: tūc cura ipsum cū storace ⁊ sambuco ⁊ euforbio ⁊ castoreo: ⁊ cū puenit ad statum: ⁊ incipit declinare: tūc incipe in resolutione ⁊ studeas in ea valde vt nō fiat lapis: ⁊ nō oīmode vna vice studeas resoluere subito. Sed resolue ipm dum non inueneris ipsum addere duritiem.

¶Cum aūt videris ipm iam indurari: tūc cessa a resolutione ⁊ administra lenitētia: donec videas ipm iam lenificuꝫ deinde redi ad resoluēdū: isto nāq; mō possibile est vt nō remaneat ex eo aliqd qd fiat lapis: ⁊ caue ne administres in hoc mō medicinas que nolantur sedantes dolorē: nisi forte post euacuationē forte cum solutione ⁊ vomitu: ⁊ subtilia ei cibum totum ⁊ caue in eo potū aque frigide. In apostematibus aūt calidis non.

¶Ex eis que nocēt hoibus habētib⁹ dolorē iuncturarum sunt labor ꝓpinquus poxismo calciamēta stricta: ebrietas repletio pranfiens quātitatē cibi ⁊ vinū ante cibū est nociuū nerius ⁊ est magis adiuuās ad hoc vt fiat podagra: ⁊ digestio qū nō cōplet ꝑm qd opꝫ ⁊ coitus ⁊ balneū: ⁊ caueat a balneo iuxta horā poxi. ⁊ ꝓfert eis oibus exercitū temperatū post egritudinē ⁊ flōmiā ⁊ solutionē ⁊ euacuationem ⁊ vomitum.

¶Cautela aūt a doloribus iūcturarū fit abstinēdo a repletione nauseatiua ⁊ dilatatione in comestione ⁊ potu ⁊ assiduando flōmiā: ⁊ solutionē ante horā paroxi. ⁊ minuorando cibū ⁊ dimittēdo vinū in istis horis ⁊ alleuiādo laborē illaꝝ iūcturaꝝ: ⁊ dimittēdo coitū. ⁊ fricādo iūcturas cū medicinis plurime subtiliatiōis ex eis quas dicem⁹ post.

¶Et qūq; eradicāt dolores iūcturaꝝ ⁊ podagre eradicationē aliqua medicine fortes in ꝓuocatiōe vrine vehementis subtiliationis ex eis q̄ dicemus: verūtā oꝫ vt administret ex his qbus accidit hoc ex humore crudo: aut ex humore cuius plurimū est crudum: ⁊ dimittant in illis qbus accidūt cū eo apata calida inflāmata: ⁊ ille cui accidūt dolores iūcturarū: deide recedūt ab eo aut prāseunt terminū poxi. ꝓter qd ei euenīat malitia dispositionis in parui tate cibi: aut supfluitate laboris aut filibus ex eis qbus alleuiat corpus: euacuet in hora poxi. ex hūore q ꝓsuet⁹ est

¶Si fuerit apostema calidū cum flebotomia: aut cum eo qd educit colerā. Et si fuerit frigidū: cū eo qd educit hūorem frigidū ex eis que diximus.

¶Et nō obliuiscaris: qm̄ qūq; ꝓducit ad mortē subitā aut asma: ⁊ signū illi⁹ est: qd incipit tremor cordis: aut strictura anhelitus. Et qūq; facit incurrere paralisim aut apoplexiā: ⁊ signū illius est qd incipit tremor cordis ⁊ aliqd ex ꝑturbatione sensuū: ⁊ qūq; aduenit id subito: quapropter nō dimittat qn euacuet cum sentit paroxismus.

¶De sciatica ⁊ dolore iūcture anche. Cap. ciij.

b Ecest species vna doloris iūcturarū. Sed qr est in iūctura ꝓfunda sup quā est plurima caro sup quā nō appet signū apātus manifeste: diuersificatur cura eius in qbusdam horis a reliquorū doloꝝ iūcturaꝝ cura. ¶Cū ergo ē dolor i ancha ⁊ nō mouet donec extēdat ad coxā tunc est dolor anche purus.

¶Et qn̄ extendit vsq; ad coxā ⁊ lacertū cruris ⁊ pedē: tūc est sciatica: ⁊ qūq; est in vtroq; latere. Si ergo accidit i sinistra est vehementior q̄ in dextra.

¶In dolore aūt anche oꝫ vt ꝓsideret illud qd ꝓcessit de regimine egri: ⁊ cuius hūoris necessaria sit aggregatio ex cibo ⁊ potu ⁊ motu eius: ⁊ significat ex eis hūor: ⁊ si demōstrat cū h̄ i ancha ⁊ sentit aliquātus calor aut frig⁹ tūc verificat sīgtio sup qualitatē supfluitatis.

¶Si est frigus curet cū vomitu fortī vltio multotiēs: deinde clisteribus q̄ educūt viscositatē: ⁊ faciūt excoriationeꝫ ex eis q̄ dicemus: ⁊ cū suppositoriis illis filibus: ⁊ cū suppositoriis q̄ calefaciūt cū supponunt: ⁊ emplet ancha cuꝫ sedātib⁹ dolores: sicut emplꝫ de camomilla ⁊ altea ⁊ semine lini ⁊ ex eis q̄ narrabo vt sedet dolor anche in ꝓncipio rei sue: deinde empla rubificātia facientia vesicas: si illa necessaria sint ⁊ qūq; sedant dolores anche fridi cū vomitu ⁊ clisteribus educētibus viscositates: ⁊ inūctiōe cū oleo de euforbio ⁊ castoreo qd dicemus ꝑm filitudinē illorum ⁊ ex pillulis calidis: q; si difficilis fiat in dispositiōe sanitatis ei⁹ necessaria est iteratio cure: ⁊ facere hoiez pati famē vt minorent hūores eius: ⁊ empla rubificātia q̄ sunt sicut hoc. ¶℞. sinapis qd terat ⁊ admisceat ei quātū ipm ē de fimo colūbino ⁊ cōficiant cū decoctiōe ficuū ⁊ dimittat: vt vesicet ⁊ curat id qd est in vesicis ex aq̄ deide vapora ipm cū aqua calida: ⁊ si nō sedatur reitera illud.

¶Si vo vet⁹ fiat: ⁊ timeat q; dislocet caput iūcture anche Cui⁹ signū ē q; assidu⁹ ē dolor: ⁊ rorat vlc⁹ qūq; ⁊ exiccat qūq; cauteriçet. ⁊ oꝫ vt cauteriçatio ei⁹ fiat cū cauterio minuto sup qd fit circulus anuli quātitatis doloris ⁊ cū quātitate q̄ capiat caput grauati anche: vt fiat in vna vice circulus magnus i cui⁹ medio sint duo circuli: hoc enī est qd est veri⁹ ⁊ nō dimittat ꝓsolidari vsq; in ipe lōgo cū eo qd desup ponit de cepe ꝓsecto cū butiro vt curat totuꝫ qd est in iūctura ⁊ redeat iūctura ad dispositionē suam.

¶In illo aūt q est ex calitate flōmet basilica ex latere illius ⁊ si fuerit i vtroq; latere flōment vtreq; basilice: ⁊ si sedet bñ: ⁊ sinō flōmet sciatica curuature genīculi ex ipo latere ⁊ nō dimittas iūcturā in illa dispōne anche cū emplis frigidis: ⁊ pone desup i hac dispōne etiā ea q̄ sūt leuis calefactiōis: ⁊ sūt sedātia dolores de his q̄ dixim⁹ sicut camomilla ⁊ se. li. ¶Et si habet illud sunt emorroydes fluentes sāguinē suppone eis ex collirijs q̄ ex coriationē faciūt sine calefactiōe: ⁊ flōmia post id de vena q̄ est in curuatura poplitis ⁊ vētosa crura ⁊ coxas ⁊ anchā ipaꝫ vētosatiōe cū incisione ꝓfunda vt currat ex ea sanguis plim⁹: ⁊ cum eger vtit in dolore anche medicis calis aū euacuationeꝫ putrescit supfluitas: ⁊ fit egritudo difficil sanatiōis valde qm̄ materia inspissat: ⁊ fit sic res sup ignē cocta ⁊ icrossat ⁊ indurat: cui⁹ cura est vt ponat sup ancha vētosa q̄ maxima: deinde administrent clisteria acuta.

¶Sciatica vo fit aut cū calitate aut friditate: consideret ergo regimen ⁊ dispositio pedū: ⁊ curet frigida cū eis q̄ diximus de curatione anche ex vomitu cibo: solutiōe clisterib⁹: calefactiōe: exiccatiōe corpis: ⁊ ex vnctiōe pedis totius cū oleo in q̄ sint ꝓtrita castoreū: euforb. ⁊ oleo de costo ⁊ oleo cucumeris asinini: oleo laurino cū qnocūq; possibile est ⁊ ipleret hoc emplastro cuius confectio.

¶℞. farinā lupinoꝝ amaroꝝ q̄ decoquat cū aceto ⁊ melle ⁊ administret. ¶In calo vo flōmet basilica in primis: deinde succedat ei flōmia sciatice. Si ergo sedat bñ: ⁊ si non iuuet flōmia basilice: ⁊ administrent cibi minorātes sanguinem ⁊ subtiliantes ipsum.

¶De dolori dorsi. Cap. ciiij.

f It fm plurimū ex frigore ⁊ hūore crudo: cui⁹ signa sunt assiduatio eius: ⁊ q; fit paulatim: et sedatio ipsius cū hō ambulat ⁊ mouet parump. Et ꝓfert ei vomit⁹ ⁊ solo cū pil. fetidis ⁊ pil. de hermodactil. ⁊ pil. de tapsia: ⁊ inunctio cum oleo qd diximus: in quo dissupta sunt castoreo. euforb. iū: ⁊ similia.

¶Et fit qñq; ex labore. Cuius cura est trãquillitas ⁊ balneũ ⁊ inunctio dorsi cũ oleo de lizeiri ⁊ viol. pmixtis. ⁊ pot⁹ vini cõmixtionis bone ⁊ similiter etiam cum est ex multitudine coitus.

¶Et qñq; ex debilitate renũ est: aut ex egritudinib⁹ in eis aut apatibus ⁊ alijs: ⁊ signa eius sunt ꝙ est in catin: ⁊ ꝙ debilitatur cum eo coitus. ¶Cuius cura est id qd̃ diximꝰ in cura renũ. Et fit sed raro ex repletione vene magne posite sup dorsum cũ extendit: cuius signũ est dolor in toto dorso cum pulsatiõe ⁊ caliditate in ipo cum religs signis multitudinis sanguinis in corpore.

¶Et cura eius est flebotomia basilice: ⁊ potus aque granatorũ: ⁊ introitus in aquam frigidam: ⁊ dormire super locum madidum.

¶De gibbositate ⁊ ventositatibus. Cap. cv.

Umcompletur ⁊ cõfirmat nõ curat Sed cũ incipit curatur: ⁊ fiant aut ꝓpter exituram extendente interius cũ qua egrediunt spondiles dorsi: aut ꝓpter ventositatem crossam. ¶Et signa facte ex exitura sunt dolores pceden tes in dorso cũ febrib⁹ acutis: sicut febres apata ⁊ magnitudo pulsus ⁊ vehemẽtia caliditatis ⁊ cõtinuitatis ⁊ adherentie: deinde post sedationẽ febris p spaciũ aliqd̃: remanet dolor ⁊ grauitas in dorso: ⁊ incipit gibbositas.

¶Et cura illius est positio rerum fortis lenificatiõis ex eis que similes sunt illis qbus durũ curatur apa: ⁊ linire cũ oleo calido: ⁊ clisterizet eger cuz oleo in quo decocte sũt radices altee: ⁊ semis lini: ⁊ sumat in potu medullas cassie fist. cuz oleo amigdal. ⁊ flõmet basilica ante curationẽ.

¶Facte ex ventositate signa sunt ꝙ accidit post dolorem dorsi sine febre. Et cura est potare pillulas de hermodactilis ⁊ oleũ de lizerua cum aqua seminũ fugantiũ ventositatẽ. ⁊ emplastret locus cũ eis que sunt fortis caliditatis: sicut castoreũ. ⁊ emplastrũ qd̃ diximus ad ventositatẽ egnam: postq̃z embrocat cũ aqua in qua decocta sunt sisimbriũ: sansucus schea. abrotanũ: alcuel: ⁊ suspendant ventose sup locũ qui vult egredi extra cum igne ⁊ liniatur cũ medicinis rubificantibus.

¶De varicibus. Capl'm. cvj.

Ste sunt vene crosse inuolute virides apparẽtes sup crus: ⁊ accidunt plurimũ portãtibus in dorso onera ⁊ viatoribus ⁊ cursoribus: quarũ cura est flebotomia basilice ⁊ incisio ipsaꝝ aut inũctio eaꝝ. ꝙ si detumescãt oẽs p flõmiã loci vniꝰ ⁊ inunctionẽ sup eas oino est bene: ⁊ si nõ flõmet ex duobꝰ aut tribus aut pluribus illis: ⁊ qñq; eleuãtur subtiliter ⁊ est illud magis rectũ postq̃z ligat qd̃ est super eas: ⁊ fuerit vena magna valde: ⁊ assiduet post illud flõmia basilice ⁊ eductione si supra eas melãcolie cũ solutione: ⁊ dimissio multitudinis cibi ⁊ ciboꝝ crossorum ⁊ vini ⁊ precipue nigri crossi ⁊ dactiloꝝ ꝓprie: laboris pedũ ⁊ ambulationis

¶De elefantia. Cap. cvij.

Stud accidit in pede ⁊ crure ita ꝙ qñ cõfirmat valde ⁊ magnificatur ⁊ fiunt ibi eminentie nõ habet curationem in principio vero sui cum incipit crus ⁊ pes magnificari ⁊ incurrit apa qd̃ est difficilis resolutionis ⁊ cronicũ: tũc aut fit ex sanguie crosso nigro ꝑm plurimũ: aut ex flegmate crosso vehementis crossitiei.

¶Signa ꝙ est ex sanguine crosso sunt ꝙ est cum eo caliditas in tactu ⁊ tenebrositas in colore ⁊ aliqd̃ ex eminentijs. Incipe ergo cum flebotomia basilice lateris oppositi deinde cum ventosatione cruris ⁊ flebotomia curuature poplitis ⁊ solutione cum eis que educunt humorẽ nigrũ vna vice post aliam: ⁊ deuitet cibos multi nutrimenti et generationis melãcolie: sicut sunt carnes vaccine ⁊ q̃ venando capiuntur: confectiones de melle: lentes: caules: melongene: almescud: triticũ coctum cuz aqua sicut pulsa panis açimus: vinum crossum dulce: ⁊ sit cõtentus cibis subtilib⁹ pauci nutrimenti q̃ generãt sanguinẽ subtilẽ sicẽ carnes pulloꝝ: edoꝝ: pullorum colũborũ olera subtilia ⁊ vitella ouorum sorbiliũ: vinũ subtile albũ: panis fermẽtatus bene ꝓfectus ⁊ liniant pedes ⁊ crus ex eis q̃ diximꝰ in podagra ex rebus nutrientibus ⁊ infrigidãtibus ⁊ caueat deambulationẽ.

¶Eius vero que est ex flegmate vehemẽtis crossitiei. Signa sunt crossitudo pedis ⁊ cruris sine rubedine coloris ⁊ sine calore tactus: imo qñq; est frigidus ⁊ nõ habet eminentias. Et cura eius est vomitus ⁊ paucitas cibi post id vt minoretur flegma: ⁊ assiduet vomitũ post id omni hebdomada semel: ⁊ proprie sup repletione vtatur trifera minore sumẽdo ex ea põdus. ʒ. ij. ⁊ thuris. ʒ. ʒ. ⁊ çinçiberi tantũdem: ⁊ misceat totũ ⁊ bibatur: ⁊ liniat pedem cum aloe mirra: ⁊ acatia ⁊ vino puro stiptico ⁊ aqua foliorꝝ cipressi aut nucis eius ⁊ ligentur cum panno: ⁊ stringat ⁊ minoretur labor eius.

¶De decoratione ⁊ egritudinibus que sunt in manifesto corporis. Capl'm. cviij.

Rimum eoꝝ est de decoratione capillorꝝ et ipoꝝ ornamẽtũ: ⁊ sũt aut denigtio ipoꝝ aut eoꝝ albificatio aut rubificatio eoꝝ ⁊ facere eos subalbidos: aut ipsoꝝ crispatio: aut eoꝝ applanatio aut abrasio eoꝝ aut eoꝝ euulsio vel extractio ne renascant. aut facere eos fortes: aut ꝓhibitio casus eoꝝ: aut scissionis extremitatũ eoꝝ aut canitiei.

¶Et illum qui vult ne ei velociter aduenias canities opꝫ dimittere cibos humectantes: ⁊ sit ꝓtentus frixis ⁊ eis q̃ in patellis preparant ⁊ assuris ⁊ aqua ciceris ⁊ assiduet vomitũ cũ repletur ⁊ assiduet acceptionẽ trifere minoris: que est cum mirob. nigris: ⁊ emblicis ⁊ belliricis: ⁊ medicine tardantes canitiem: ⁊ minoret vinũ: qm̃ ex eis que faciunt canitiem festinare: ⁊ alteret aquã cum melse. ¶Et ad summũ ex eius que tardant canitiem oia que faciũt declinare sanguinẽ ad colerã ⁊ inspissant ipsum ⁊ vincũt flegma ex medicinis ⁊ cibis: ⁊ caueat effusionem aque rosa. plurimã sup capillos: ⁊ filr camphore: ⁊ multitudinẽ suffumigatiõis ⁊ inungat cũ oleis expellẽtibus canitiẽ.

¶Denigratio vero eoꝝ fit cũ linimẽtis ⁊ oleis denigrantibus ex eis q̃ dicemus in antidotario: ⁊ opꝫ etiã vt vtatur vel iuuetur regimine qd̃ diximus: ⁊ caueat aquã ro. plurimã: ⁊ ablutionẽ plurimã cũ aqua dulci ⁊ camphora ⁊ precipue cũ aqua ro. vel oleo sambaciuo: ⁊ odoramẽtũ anesrin ⁊ adhere ⁊ odorem sulphuris ⁊ fumi eius ⁊ arsenici ⁊ argenti viui: ⁊ habitationẽ in regionib⁹ frigidis valde ⁊ humidis: ista enim oia festinare faciũt canitiẽ ⁊ adiuuãt ad albedinem capillorum.

¶Albificationẽ vero iam diximus eoꝝ totam: ⁊ medicine quas narrauimus ad albificãdos capillos in antidotario

¶Rubificationis aũt eorũ medicinas narrabo ⁊ filr q̃ eos crispant ⁊ q̃ eos abradunt ⁊ que auferunt nõ pmittentes eos renasci ⁊ reliqua que diximus.

¶Eorum vero applanatio ⁊ ꝓhibitio scissionis eorũ fit cũ inũctione assidua ⁊ multitudie effusionis aque: ⁊ assidua inũctione cum oleo ⁊ aqua cõquassatis ⁊ multitudine ablutionis in balneo: ⁊ tonsione eorũz ⁊ rasione eoꝝ ⁊ ligatione ꝑm eq̃litatem assidue.

¶Eorum autez casus q̃ fit ex egritudine sicut alopitia ⁊ tiria: quarũ curatio est vna: ⁊ opꝫ vt euacuetur corpus ⁊ caput in primis: deinde curet exterius cũ eis q̃ ꝓueniũt.

¶De furfure in capite. Cap. cix.

Atest dominãs plurimus antiquus: aut est infra illam: ⁊ sufficit quidez in curando illũ qui nõ est supfluus abrasio capitis ꝑm assiduationẽ: ⁊ vt inungat omni nocte cum oleo tepido: ⁊ abluatur in mane cum aqua calida ⁊ fricetur in balneo cum dragagantis: aut cum mucillagine psilij ⁊ mucillagine seminis citoniorum ⁊ altee albe.

¶Ille autem qui dominãs est antiquus plurimus indiget solutione

solutione cum aliquibus pillulis: quas diximus de illis in quibus ponuntur aloes: ⁊ pulpa colloquintide: deide post id assiduet radere caput: ⁊ inungere: ⁊ balneū. ⁊ abluere ipm cum medicinis q̃ hnt fortē absterfionē semel: ⁊ cum eis que hnt viscositatē item sicut medicamen forte in remouendo furfures ex eis q̃ dicemus: ⁊ medicine lenes narrate ad furfures ex eis que dicemus ⁊ caueat ab oibus quibus inest vapor ⁊ ascēsio q̃ vaporem faciunt ⁊ eleuationē ad caput: ⁊ ppte cepis: alleis: ⁊ porris: ⁊ filibus ex eis: ⁊ ex illis que iam diximus in egritudinib⁹ capitis: ⁊ multiplicet cōmixtionē vini. ⁊ potationē olei alicuius super expressionem vue.

¶ De paruis pustulis in capite. Cap. cx.

e **Ex** genere apostematū in quibus est puū foramen ⁊ valde subtile plenuz humorositate subtili ⁊ humiditate viscosa pauca. Et eius apparitio filis est apparitioni egritudinis q̃ dicitur fau⁹ ⁊ accidit in cute capitis ⁊ eius quidē foramē est latius et maius foramine sahafati: ⁊ in foramine eius est humiditas filis mellifaui: ⁊ iste aut sunt recentes aut antiq̃: ⁊ vnaqueqz eorz aut est humida aut sicca est. Cum sunt sicce: cura eorz est filis cure furfuris. ¶ Verūtn̄ oportet vt cōfortef ⁊ addatur inunctiōe cum cera ⁊ oleo ⁊ mucilla. adipib⁹ fricatione cum sinape ⁊ rasione ante inunctionem.

¶ Et cum nō est antiqua: sufficit fricatio: cum vo est antiq̃ tunc eget vt fricef ⁊ abradatur donec recedat ab ea asperitas: ⁊ currat ex ea sanguis: deinde fricetur cum oleis ⁊ adipibus ⁊ mucillaginibus ⁊ embrocetur cum aqua calida: ⁊ vaporetur donec rubeat locus eius: deinde liniaf cum oleis ⁊ adipibus ⁊ mucillaginib⁹ ⁊ cera ⁊ adipe galline ⁊ anatis ⁊ dragagantis.

¶ Humide vero que non est antiqua: sufficit vnguentum rubeum sine fricatione ⁊ oleum ro. cum corticib⁹ granatorum ⁊ merdasengi cum aceto.

¶ Antiqua vo indiget vt fiat flebotomia cephalice: aut ex venis q̃ apparēt in capite: ⁊ vt fricef ⁊ radatur fm quātitatē sue necessitatis donec resoluatur caro mala cocta: et currat ex ea sanguis plurim⁹: ⁊ ponātur super ipsam sanguisuge post fricationē: deinde liniaf cum epithimate sahafati fortis exiccationis. Et cōfert etiā ei assidue linire cū psilotro abradēte pilos vsqzq̃ exiccentur decēter. deinde liniatur cū eis q̃ dixim⁹ in sahafati sicca.

¶ De rectificatione colorīs. Cap. cxj.

c **O ruptio** colorīs aut fit egritudinē: aut successiōe egritudis vt in ycterīcia citrina ⁊ nigra ⁊ in cōualescētia: aut fit ppter corruptionē complionis. Et cura eius est curatio illarū egritudinum. ¶ Illius autem que fit in conualescētia cura est confortatio ⁊ cibatio.

¶ In sanis fit pallor ex sole: vento: frigore: ⁊ qñqz rubet facies valde: ⁊ icipit hfe eminētias: ⁊ qñqz est citrinitas absqz egritudine. Cura pallorīs ē assiduatio itroitus balnei: ⁊ iclinatio sup vaporez aq̃ dulcis cale: ⁊ si tūc sufficit illud bene ē: ⁊ si nō: administra gumerā quā dicemus.

¶ Rubedinis aūt que super facē dñatur ⁊ eminētiarum: oportet ne cura tardetur: qm̄ est mala. ⁊ pfert etiā vētosatio cruris ⁊ flebotomia vtriusqz cephalice. ⁊ dilatatio eorum quibus strictura fit in capillis vel in cute: ⁊ dimissio vociferationis ⁊ dimissio omnium que prouocant sanguinē in facie ex lectione alicuius rei ⁊ retentione anhelitus: ⁊ longitudine iacendi super faciem.

¶ Cura quidē ei⁹ est flōmia frontis post flōmiā cephali. ⁊ extremitatis nasi: ⁊ vt liniatur cū sapone: ⁊ dimittaf donec ipm sugat: deide abluatur cum aqua cala multotiēs: ⁊ apponātur sanguisuge post id sup locū eminētiā hntē: ⁊ deuitet oia q̃ multiplicāt sanguinē vt vinum: carnes: et pfectiones de melle ppte ⁊ vtatur balneo assidue ⁊ iclinatione sup vaporē aq̃ cale: cum nō est psens balneū aliquotiens: ⁊ liniatur cum epithimate asahafati forti cum humectatur ex ea aliquid: ⁊ abluat faciem suā post balneum ⁊ inclinationē sup aquā calam hora vna cū aq̃ frida: ⁊ caueat ne obuiet frigori ⁊ vento vehemēti cū facie sua: ⁊ cū illud acciderit ei: succurrat ei eundo ad balneum.

¶ Citrinitati aūt sine egritudine cōfert vt comedat oi die gallinā assatā pinguē ⁊ bibat vinū dulce ⁊ comedat fic⁹ ⁊ granata dulcia: ⁊ sorbeat vitella ouorz sorbilui: ⁊ comedat cicer albū ⁊ sumat altith in quibusdā horis ⁊ ex cibario in quo sunt allia ⁊ pferūt ei scoria ferri ⁊ pfecta ⁊ assiduatio balnei ⁊ fricatio faciei ⁊ gumera cū rubificātibus q̃ dicam. ¶ Pannus faciei. Cap. cxij.

e **Et autem** antiqu⁹ ⁊ nō antiqu⁹: niger et minus niger: cui quidē cōfert flōmia cephali. ⁊ decoctio epithima ⁊ dimissio oium q̃ in facie sanguinē pstant ex eis que iam diximus: deinde epithimare cum semine rasani ⁊ amigdalis excorticatis: ⁊ farina fabarum: ⁊ semine melonis: ⁊ embrocetur cum aqua croci hortulani ⁊ cum aqua mellis.

¶ Antiquus vo niger indiget medicinis fortib⁹ cū ℞: sic̄ semine eruce. terra argēti viui: pipere: baurach: ⁊ qñqz nō valet in eo nisi epithima cum arsenico citrino: ⁊ qñqz necessariū ē in ipo semen almeçerion: ⁊ ponere sanguisugas super ipm: ⁊ stafisagria delet pānum ⁊ vestigia que assimilentur. ¶ De lēntiginibus ⁊ baras. Cap. cxiij.

q **Vedam** sunt nigre: ⁊ q̃daz rubee ⁊ oēs sūt difficilis curationis ⁊ ppte nigre Et cura eorz est sicut curatio panni. ¶ Verūtn̄ opz vt fortior fiat: ⁊ multiplicef solutio ventris cū eis q̃ educūt melancoliā: ⁊ supponatur gumera locis punctorum tm̄ cum medicinis fortibus ex medicinis panni.

¶ De vestigijs variolarum. Cap. cxiiij.

v **Estigia** variolarum indigēt eis que impinguāt corpus: ⁊ balnea assiduet donec deleatur earum pfundatio: cum aūt equanf liniant cū litargirio albificato cū oleo ro. ⁊ radicib⁹ cāne siccis ⁊ semie melōis: ⁊ farina riçi ⁊ ossib⁹ antiqs cū aqua ordei.

¶ Et si vestigia decliuia fuerint ad nigredinē: administra bis epithima post balneū: aut post vaporationē cū aqua ca. ⁊ addes in eis medicinas fortes: sicut semen eruce: semen rasani ⁊ grana de ben: ⁊ costum. Si vo sunt similes granis lupinorz: tūc fac eis adherere lentientia: sicut medicamen de dactilis qd̄ est hoc: pterantur dactili carnes cum medulla panis simulagine: ⁊ fiat vt adhereāt desuper: ⁊ pterātur ficus plurimi mellis cū semine lini: ⁊ mucillagine eius cum quo cōficiatur farina simile: ⁊ emplastretur cū eis ⁊ embrocentur cum aqua calida plurimuz ⁊ inungantur cum cera ⁊ oleo de lzeiri: ⁊ adipe galline: ⁊ anatis. ¶ Vestigia percussionis. Cap. cxv.

c **Vmsunt** rubea conferūt eis oia epithima ta lenia remouētia pānū: ⁊ cū sūt nigra aut violacea: cōfert epithima de arsenico citrino cum aqua coriandri humidi ponēdo epithima: sup epithima multotiēs ⁊ liniātur cū lapide piperis: ⁊ semie eruce post inclinationē super aquam calidam.

¶ Algosim. Capitulum. cxvj.

e **Radicant** algosim oia que vlcerāt cutez velociter sicut vnguētū de anacardis: sapo: allia ⁊ filia: liniatur desuper donec vlceref: deinde curentur vlcera ⁊ eradicētur cum lenitate tpe lōgo: aut abluatur cum aqua ⁊ sale: deinde dissoluaf glutē albotin cum pice humida: deinde liniatur desuper ⁊ dimittatur tribus diebus. deinde fricetur ⁊ scalpelletur cū sapone ⁊ liniatur donec videatur qd̄ iam deletum est. deinde curetur cum vnguento consolidatiuo.

¶ Impetigo. Cap. cxvij.

e **Stres** filis sahafati sicce: cui cōfert assiduatio inunctionis: ⁊ vt fricetur vehemēter: deinde liniatur cum oleo ⁊ oibus lenificātibus. ⁊ cōfert etiam vt fricetur cum acetositate citri: ⁊ liniatur cum

acatia ⁊ aceto ⁊ armoniaco aut cū mugath ⁊ aceto. ⁊ conferet oleum de tritico ⁊ oleum de corticib⁹ nucum viridium. Cū aūt antiquat ⁊ fit sahafati indiget sanguisugis ⁊ fricatione ⁊ omni cura asahafati antique.

¶ Morphea. Cap. cxviij.

a **Lia est alba** alia nigra. alba cum est antiqua: deterior est nigra.

¶ Et cura morphee dum nō est antiqua: ē vomit⁹ ⁊ abstinere a cibis humectatiuis: sudare i balneo: ⁊ assiduatio trifere minoris ⁊ çucharo. cōfecti cum mastice ⁊ thure ⁊ solutio cū medicinis quibusdā in quib⁹ est turbit ⁊ collognide pulpa: ⁊ frigare donec rubeat. Si ergo sufficit bñ: ⁊ si nō: liniatur cū cepe aut tapsia: aut cū rubea tinctura cū aceto forti. ¶ In antiqua aūt oz vt incipiatur cū flebotomia ⁊ assiduet iunctio cū medicis quas narrabo ad hāc egritudinē ⁊ ad albaras. Et similiter epithimata.

¶ Nigre ꝓfert flōmia ⁊ solo ventris cū eis q̄ educūt melā coliā: deide liniatur cū oib⁹ epithimatib⁹ fortib⁹ pāni. Et ꝓhibet ipsā valde: aut destruit p id si ipinguatio corpis fiat: ⁊ assiduatio balnei ⁊ vinū albū subtile.

¶ Baras. Cap. cxix.

a **Lia est aspera** ⁊ ē faciliōris sanatiōis lenis aūt ⁊ antiq̄ ꝓfunda in carne valde ⁊ est ilia q̄ nō rubet pp fricationē et de qua nō egredit sanguis cū acus figit in ea: imo egredit ex ea humiditas aquosa: nisi vltimatio fiat in figēdo sup supficiem corpis est difficilis sanatiōis. cui⁹ cura est cura morphee albe. Verūtā cū fortiorib⁹ epithimatib⁹ ⁊ medicinis bibitis quas dicā: ⁊ tingit ⁊ alterat cū colore tinctura: ⁊ fit silis colori cutis ⁊ dicam eam.

¶ Lepra. Cap. cxx.

b **Ec egritudo** aut est incipiens: aut iam inuasit ex corpore aliqd: aut iam peruenit ad vltimum finium eorum.

¶ Signa incipientis sunt raucedo vocis: ⁊ strictura anhelitus ⁊ ꝓturbatio albedinis oculoꝝ: ⁊ rubedo faciei ⁊ tuberositas eius: ⁊ paucitas piloꝝ ⁊ subtilitas eoꝝ: ⁊ casus eoꝝ. Et in hui⁹ hora oz vt curetur flōmia omni mēse preter qd̄ vltimatio fiat in extractione sanguis: ⁊ solutiōe vētris in oi hebdomada cū eis q̄ educūt colerā ni. ꝑter qd̄ illud fortiter fiat: ⁊ pueniatur in alijs dieb⁹ ad balneū ⁊ caputpurgiū cum oleo vio. ⁊ de cucurbita ⁊ de nenufare et inunctiōe cū eo ⁊ ad cibos leues ⁊ humidos ⁊ dulces velocis penetrationis q̄ tenerꝝ facūt corp⁹ et ipinguant ipz: ⁊ ad potandū lac qd̄ ē ex aialib⁹ iuuenib⁹ sanis: et sorbeat sorbitiōes factas ex eo et çucharo albo: et oleo amigdal. ⁊ ad vinū subtile albū cū cōmixtiōe aq̄ q̄ est ad multitudinē q̄ est maior ⁊ ad trāqllitatē ⁊ somnū vsq; q̄ prīs fit hora flōmie: ⁊ medicamine scdo. Sanat. n. hac cura.

¶ Laueat oēs cibos incrossantes sanguinē ⁊ calefaciētes ipm de his que diximus in cura melie: ⁊ sumat oia q̄ multiplicant prouocationem vrine.

¶ Cum ergo hec egritudo inuadit corp⁹ ⁊ fortior fit raucedo: ⁊ facies tuberosa: ⁊ curuant digiti: ⁊ deturpat forma et spasmant iūcture et tuborose fiunt tunctnre: tūc hec cura quā diximus ꝓuenit ei et non additur.

¶ Et antiqui quidem iam conuenerunt q̄ carnes vipere et tiriaca facta cum ea sanat: nobis autem non est experientia in ea. Sed est auditum et creditum.

¶ Et dixerūt etiā q̄ ꝓfectio noiata alburachil sanat ex ea. Et ego quidē narrabo qualiter ꝑpare vipa ad hāc egritudinē: et que preparatio fit eius in iure cū decoctione et q̄ ꝑparatio fit eius in vino: et que ꝑparatio fit ei⁹ in medicina ꝓfecta ꝑparata ad hanc egritudinē ꝓprie: qñ aūt vlceratur corpus et currit virus: et fetet corpus. tunc cura ei⁹ est vt iuncture cauterizent vt idurent loca eaꝝ: vt nō cadāt mēbra tm̄: et assiduet flōmia basilice et duarū guidegi: vt nō ꝑsocet et cū tina vt liniat pect⁹ eius et ispisset anhelitus et cum caputpurgio et humectatiōe quā dixim⁹: et plōget ipse ei⁹ et minoret corruptio vlceꝝ ei⁹ et putrefactio et corrosio eoꝝ: et vt pmutet ad regionē aeris humidi valde: nō supflui frigoris neq; caloris: ⁊ assidue vtatur potu lactis ouiū: qm̄ ꝓlongat pmanentiam eius.

¶ Pruritus et scabies. Cap. cxxj.

a **Lia est** humida alia est sicca. et sicca qdē fit ex multitudine vsus salis: et alcaugamic et reliquoꝝ q̄ adurunt sanguinē ex cibis et medicinis sicut allia: cepe vinum puꝝ: amaꝝ: caliduz mel et filia: et ex paucitate balneoꝝ et mutationis pannoꝝ: et ablutionis corporis assidue. Cum ergo aqua est citrina et alba et reliqua signa sunt in dispōne sanitatis corpis. sufficūt in cura eius balneū et fricatio corporis cum furfure et farina ciceris cum baurac: et qñ est crossior abluatur cum aqua dulci et ꝓfricet cū ace. ⁊ oleo ro. cū aq̄ apij expissi: aut aq̄ camomille: deide abluatur iteꝝ cum aq̄ dulci cala et oleo ro. vngat: fiat id dieb⁹ aliquot. Si aūt ēres crossior ista indiget epithimate scabiei ficce: q̄ si cum ea vrina nō ē citrina: aut minus q̄z citrina: sed est in ea calitas: et apparent in ea signa dñij colere rubee incense: necessariū est q̄ fiat flōmia in ꝑmis: deinde purgetur cum decoctiōe mirob. et epithimi sene et fumi terre ex eis q̄ dicem⁹. deinde vtatur balneo et oib⁹ q̄ diximus: et vitet oēs cibos salsos et acutos et dulces: et comedat insipidos et acetosos.

¶ Humida vo idiget flōmia et solone vētris ꝑm crossitudinē rei ei⁹: et idiget fortitudie epithimatū ꝑm hūiditatē suā: et quāto ē hūidior: tāto fortiori medicina idiget i deficcatiōe. Reliquū aūt regimē ei⁹ in cibis et medicinis est vnum.

¶ Saro. Cap. cxxij.

f **Jt ex calido** vapore plimo accidente in corpe subito: cui⁹ cura est flōmia et lenificatio vētris cū aq̄ prunorū: et sumat in potu aquā agreste et aquā granatoꝝ acetosoꝝ et ribes et lac acetosum et cibet cū talsil et cibis ꝓgelatiuis et stipticis et frigidis et aqua agreste et lacte acetoso: et cōfert ei infusio grisomiloꝝ acetosoꝝ et est necessariū vt in hora cōmotiōis ei⁹. et euētus angustie et tristitie vt ingrediat eger in aquā calaz: qm̄ alleuiat ab ea et tumescit corpus eius: nam aer frigidus cōmouet eam cum ei associatur.

¶ De asaphati. Cap. cxxiij.

n **On cōmouetur** nisi in iuncturis ex multitudie sudoris et negligentia ablutionis ei⁹. cum ergo multiplicatur sudor. opz vt abluat ipm ille cui assidua fit alasafi in die ad minus semel cum aq̄ frigida: et cū addit ē recti⁹ et abluat loca in qb⁹ ē assueta alasafi: et post illud oz vt liniat ea cū aqua ro. et aliquātulū cāphore et aceto. id nāq; prohibet ipam gñari: cū ergo egredit curet cura asahafati.

¶ Veruce. Cap. cxxiiij

c **Jm multiplicātur** in homie necessariū ē extrahere sanguinē et soluere vētrē cum eis q̄ educūt melā coliā: et adhibere regimē qd̄ gñat flegma recens et humectet corp⁹ et ipinguet: sicut ē dilatari in cibis laudabilis humoris et pauce crossitiei: et assiduatio balnei calidi tpati ⁊ multitudo ociositatis et vinū sbtile plime ꝓmixtōis.

¶ Cum aūt sunt pauce tunc nō curantur ipsemet nisi cum eis q̄ ipas incidūt et ex eis quibus delētur est vt fricet cū folijs capparis humide aut cū xilocaractis nabati humidis: est enim forte experimētū: aut rascētur et linjant cū vnguēto anacardino: aut cū sapone: aut cū medicamine acuto: qm̄ facit eas cadere: et delent eo: aut ligent radices earum cum capillis donec cadant: aut comburantur radices eaꝝ cum virgis mirti humide.

¶ Ragadie in facie labijs pedib⁹ et palmis. Cap. cxxv.

c **Jm non sunt** fortes antique curātur cum eis que liniuntur: et inunguntur super eas. qñ vo sunt fortes antiq̄ est necessarium vt infirmo detur in potu oleū dieb⁹ aliqt

z impiguetur cibus eius z multiplicetur cõmixtio in vino z administrek aqua calida z detur in potu de oleo sup expressione vue z super decoctione z passulax: de quo sumatur omni die quantitas. ℥.ij.cum. ℥.ʒ.olei sisami excoriticati z fricetur palma cũ vua alba fricatione bona: z silr pedes: z confert vt ponatur mẽbrum in aqua calida donec intumescat: deinde fricetur cum draganto cõtrito: et si suppuratio fiat in carne donec currat ex ea sanguis: tũc curetur cum vnguento quod nominatur anacardinum: aut vnguento squillitico: et confert ad ragadias proprie in labio: vt inungatur labium: z fiat vt adhereat ei pellis oui z canne super labium.

¶ Et qñq; curanť cũ adipe galline cũ gallis cõtritis sicut alcohol: z dragagãtũ: qb⁹ inungať inunctione bona z inuoluať sup eas pellis oui: aut inungať cum cera auris.

¶ Apostemata calida. Capitulum. cxxvj.

• **Hia sunt** sanguinea. alia colerica: z cõicat eis simul caliditas loci. Verũtã rubedo et extensio sunt in sanguineo plus. Et curationi eox ineſt terminus: necessariũ. n. est in inceptione q̃ prohibeat eox gñationẽ: aut faciat ea miora q̃z sint. Et illud quidez fit in sanguineo cum flõmia ex latere ꝓrario. Sz in colerico cũ solutione colere ex eis q̃ nõ plũmã faciunt calefactionẽ sicut sirupus de prunis: z sirupus ro. ꝓdict⁹ z sirupus viol. z lac acetosum: z aqua casei cum scamoñ. deinde cũ epithimatib⁹ super locum. sed in sanguineo cũ illis q̃ infrigidãt z stipticitatẽ faciũt: sicut sunt sandali rose: fiekmemite: camphora: aqua ro. acetum.

¶ In colerico cũ eis in qb⁹ ẽ ifrigidatio z hũectatio sicut psiliũ ꝓquassatũ cũ aqua citrolox: z sicut rasura cucurbite z citroli z portulaca ꝓtrita z fikia ex herbis frigidis: ita vt cũ stat apa z nõ addiť: sint necessaria illa q̃ resoluũt cũ facilitate de quib⁹ aliquid misceatur cũ medicinis ꝑmis: ita vt cũ geuerit pulsatio tota z dolor singulariter apponantur resolutiua. Sz colerica pax indigent resolutiuis qm̃ resoluuntur per seipsa post statum ipsorum.

¶ Sanguinea indigẽt vt adiuuẽtur cum eis que resoluũt ꝑm debilitatẽ tempox ipsox: z perueniunt sanguinea ad vnam trium rerum aut sananť cũ resolutione cui⁹ signuz est q̃ minoratur apa cum diminutione pulsationis z doloris. Aut collectionem faciũt sanies: cuius signum est q̃ assiduatio est pulsationis z nullam excusationez facit infrigidatio: deide sedatur pulsatio: z lenitur apostema.

¶ Aut fit apa dux: cui⁹ signũ est q̃ sedať dolor: z minorať apa: z addiť ei⁹ durities. Indigẽt itaq; ꝑmum eis q̃ adiuuant mãm ad resolutionẽ ꝑm quãtitatẽ calitatis sue z sui ꝓpis. z scdo indigent eis que iuuant materiaz vt maturek velociter et sanies congregetur. z aperiatur tertiũ idiget vt studiose cõsideretur. qm̃ ipm quãdoq; fit apa dux qd nõ sanať: cuius cura est lenificatio q̃ñq; z resolutio ipsi⁹ q̃ñdoq;. z nõ fiat opatio in ipso cum medicinis que resoluunt z remanet ex eo aliquid qd in lapidem cõuertatur. Sed cum vides indurari a resolutione dimitte resolutiua et cura ipsum lenitiuis donec liniatur. deinde reitera resolutiua donec resoluatur a postremo suo. Hec ergo est cura apostematis calidi.

¶ Apostema auem frigidum est apostema molle. flegmaticum z durum: scrofule. z nodi z adememil et cancer. et ignis alferisiati et formica et vestia vlcerum z vulnerum. et percussionis et casus et herisipilla et restauratio z exiture et summe eorum et cause difficultatis incarnatiõis vlcerum z reliqua que necessaria sunt in regimine viatorum et cura venenorum z animaliumvenenosorum non diuiduntur addendo super illud quod est in almansore iungantur ergo cum hoc libro.

¶ Apostema frigida. Cap. cxxvij.

b **Hc est quattuor** generuz ex flegma te subtili. aut ex flegmate crosso: aut ex colera nigra. aut ex vẽtositate signa eius qd̃ fit ex vẽtositate sunt qd̃ est lene molle leue sicut vter inflatus: qd̃ cum ponuntur super ipm digiti cõprimitur z non remanent vestigia. Et cura eius est vapõratio cum farina ordei calefacta: aut cũ farina milij. aut cum cinere: z melior est cinis quercus: deinde iungatur cum aliquibus oleis calidis: sicut sambacino z de ben. si ergo sufficit bene: z si nõ sufficit cum emplastris que sũt de cinere quercus z cinere ligni vitis cõfecto cum aqua iuniperi z cipressi z tamarisci z ligetur z caueatur repletio ex vino z cibo et aqua et olere z granis. z fac eum pati famen et sitim.

¶ Ex flegmate subtili signũ est q̃ est molle. Sed est cum eo aliquantulum spissitudinis z est et grauitas z cõmunicat istis tribus albedo coloris: et omnibus istis quattuor generib⁹ hox apostematum cõmunicat frig⁹ in tactu.

¶ Et cura eius est similis cure apostematis vẽtosi. Et confert ei quãdo fricatur oleo z sale: deide ibibiť pãn⁹ aqua ciceris quercus vel vitis z pomũ super ipm: z ligatur cũ panno. Et cõfert ei liniri ex oibus emplastris q̃ administrantur apostematibus calidis in fine eorũ: z confert ei epithima de faufel quod dicemus.

¶ Ex flegmate crosso est albi coloris frigiditactus. Sed cum eo duities. Si ergo est magnum: necessarium est vt eger euomat z soluatur. deinde curetur scdm q̃ diximus in podagra frigida.

¶ Ex colera nigra est frigidi tactus. Sed est cum eo multa duities. z ꝑm quãtitatẽ duritiei ipsius est difficilis sanationis: z est ex ipso qd̃ cum induratur nõ sanatur: et in colore eius est tenebrositas: z si cum hoc super ipsum apparẽt vene rubee: et est in ipso pulsatio: z aliquantulũ caliditatis tunc est cancer: et nõ sanatur: z oportet vt ei succurratur blandiendo: ne vlcereť: z q̃ñq; estimat stolidus q̃ sit nodus z pforat ipm: z fluit sanguis. Et differẽtia inter nodum et cancrum est: qz cãcer pulsat: nodus vo nõ.

¶ Et eius cura purgatio est corporis cum catartico z subtiliatio cibi cum eis que diximus in fine apostematis calidi ex lenificatione quandoq; z resolutione alia vice: cũ lenientibus z resolutiuis que dicemus in antidotario: z iam diximus de eis aliquid in cura podagre.

¶ Cancer. Capitulum. cxxviij.

i **Hc est apostema** et quãdoq; accidit incipiendo. z quandoq; post alia apostemata calida: que indurantur quando est incipiens cum cura succurritur et quandoq; stat z sanatur.

¶ Et signa eius sunt q̃ incipit. apostema simile auellane z minus: deinde augmentatur ꝑm dies cum duritie vehementi z tenebrositate in colore: z rotunditate in figura et aliquãtulo caliditatis in tactu: et q̃ñ incipit magnificari: apparent in eo vene virides z sunt et radix z penetratio in corpore. ¶ Et cura eius est cura quã diximus in capitulo melancolie z cura lepre. z flõmia z assiduatiõe eorũ que educũt melãcoliã z permutatione sanguinis totius corporis cum sanguine nouo subtili aquoso temperato p cibos humectãtes laudabilis humoris z boni. deforis aũt nõ est species in resolutione eius. ¶ Verum cum nõ est in eo caliditas neq; pulsatio: tunc nõ oportet nisi vt curetur corpus eius: vt nõ augeatur tantũ. ¶ Si aũt cum eo sunt caliditas z pulsatio: tunc oz vt blãdiendo succurrať ne vlceretur ita vt infrigidetur z nõ permittatur egrum dormire super ipm: neq; calefaciat ipm. ¶ Et confert ad id vt liniatur ex mucillagine psilij z cerusa plurima: aut aceto z luto. ¶ Si aũt vlceratur: tunc vlcus est turpe malum valde habẽs labia rubea z viridia z inuersa ex quo currit sanies mala fetida: z si fuerit in loco preparato eiꝰ abscisioni oimode sicut mamillis z pedib⁹ z extremitatibus oportebit vt icidatur z in vltio auferať: z cauteriçeť post illud cauterio ꝓfundo: deide cõsolideť. Et si nõ ẽ in loco ꝓpato in quo radici⁹ auferať: tũc cureť cũ vnguẽto

leniente sicut dicem⁹ ad cancrum vulneratum.

¶ Scrophule. Capitulum. cxxix.

lampazones

r **Unt** in collo fm plurimũ: ⁊ qñq; sunt in iguinibus et in oibus locis in qbus sunt glãdes: ⁊ eax signũ est apa durũ rotũdũ albi colozis: qd̃ mouet cũ moues ipm. ⁊ qñq; sunt tres aut quattuor similes nuci in cisti. Cũ ergo comprehendis eas a principio: fac egrũ pati famẽ ⁊ fac eũ cauere a cena ⁊ satietate nauseatiua: ⁊ fac ipz vomere ⁊ solue cũ eis q̃ educũt flegma crossum ex eis q̃ dixim⁹: et emplastra locũ cũ resolutiuis sicut dyaglon ⁊ mirra: qñ soluit cum vino: ⁊ conficitur in ipo farina sabax ⁊ amigdalax amaraz: ⁊ bdelliuz cũ aggregatur cũ aceto vini antiqui: aut cũ mucillagine fenugreci: ⁊ stercus antiquũ qd̃ fit ex stercore antiquo capno rubeo: cum aggregatur cum aqua caulis aut cũ separino: aut cũ oximelle: oia ista resoluunt scrofulas. ¶ Si aũt iã icrossant aut vlcerãt: est necesse vt extrahant: ⁊ nõ remaneat ex eis aligd. nã si remaneat aligd redit: ⁊ nõ est ei cura. deinde curet locus donec sanetur ⁊ consolidet. Et fortasse magnificant scrofule donec fiãt sicut melon aut maiores ⁊ capiunt caput ⁊ collum.

¶ Modi. Capitulum. cxxx.

i **Sti** sunt plimi modoz qbus oib⁹ cõmunicat qd̃ separant a carne corpis ⁊ mouent cum moues eos sicut res in cisti ⁊ tollerat vt super eos fiat cõstrictio: et curãtur cũ extractione: oz ergo vt sup eos scindatur cum facilitate et subtilitate: nec in seipsis scindatur immo scindatur cutis ab eis: deinde excorient ita vt egrediant cum cisti sua: si autem aliquãdo findant cum diligentissime pquirit extractio eius qd̃ in ipsis est redeunt ⁊ si remanet ex eis aliquid redeũt. Et de istis nodis est q est sicut glans apparẽs in manifesto palme ⁊ pedis inter focile ⁊ rascheta: ⁊ super caput dura: cũ premis eam compressione vehemẽti: fit plana: cuius cura est vt prematur aut conteratur cum ligno donec plana fiat: ⁊ ponat sup ipm frustum pergamene cum aloe litio ⁊ mirra ⁊ acatia ⁊ glutine piscis: et stringatur super ipm valde cũ frusto sue magnitudinis de ligno aut de plumbo.

¶ Adememil. Cap. cxxxj.

s **Dememil** est genus apostematis calidi: qd̃ multiplicat in eo qui multum vtitur cibis gñantibus sanguinẽ plurimuz. minoret ergo cibum ppzie carnẽ: ⁊ pfectiones de melle: ⁊ lac ⁊ vinum: et declinet cibum suũ ad acetositatẽ. fortasse enim faciunt sanies collectionẽ. et fit ex eis malitia maxima ledẽs aut interficiens. Cui ergo accidit post adememil plima. aut post exituram tremor in corde: aut nausea: aut sudor frigidus: tũc illud signũ est malũ ⁊ cura adememil est vt in initio sue inceptionis regat cũ eis quibus regitur apostema calidũ. ¶ Si aũt pertranseãt tres dies: et nõ extenuẽtur sed permaneat eoz pulsatio ⁊ febris ipsoz tũc necessarium est vt sanies collectionẽ faciant. quare iuuet vt velox fiat eorum maturatio ⁊ apertio ex eis que diximus in illis que aggregant sanie de quib⁹ sunt semẽ almaru: aut lac aut ficus carnose ptrite cũ melle: aut massa tritici cuz aliquãto baurac: ⁊ assiduet regimẽ ipsius: deinde extrahatur qd̃ in ipsis est et cõsolidetur locus.

¶ Exitura. Cap. cxxxij.

c **Um** aggregat mã ad locũ vnũ fit ex ea exitura magna valde. et multotiens accidit in subascellis: ⁊ in inguinibus: et illa que accidit in subascellis est ficca ledẽs. Et illa que est in inguinib⁹ est magna quieta parũper: et qñq; nõ facit collectionem sanies. ¶ Illa aũt q̃ est in subascellis fortasse nõ euacuat a collectione. Et cõfert ei in pncipio rei flõmia. ¶ Illi vo que ẽ in inguinibus cõfert flõmia in basilica ex manu opposita. ¶ Illi vo q̃ est in subascellis in safena pedis oppositi. aut basilica manus alterius: aut ambax si fuerit res supflua: deinde pueniatur ad illã q̃ ẽ in inguinib⁹ inungẽdo cum oleo tepido: resoluet. n. ⁊ delebitur fm plimũ. ¶ Illa q̃ est in subascellis si nõ sedat eius rubor ⁊ pulsatio ipsi⁹ post flõmiã: tũc scias q̃ collectionẽ faciet. ponat g̃ sup ipaz illud qd̃ sanies collectionẽ facit. deide pforetur cũ maturat ⁊ curet: et nõ oz vt approximet hñs exituram in subascellis vino oino: qm timent sup ipm ex eo accidentia mala.

¶ De balchiati veficis formica militari igni perfico.

Lbalchiati quidẽ est vlc⁹. Cap. cxxxiij.

a cũ bothoz ⁊ crustis et cursu virus et est filis sahafati male: cuius cura est sahafati male: fm qd̃ dixim⁹ ex flõmia et fricatione: donec tota illa mala caro vlceret ⁊ appositione sanguisugax: deinde ex medicinis pdictis ad sahafati. Et cõfert ei ppzie lutum et acetũ cũ liniunt sup ipam assidue et excorticet qũ exiccant et fricet donec sanguinez emittat. deinde iteret super ipsam: ipsa. n. nõ cessat exiccare vnũ corticem post alium donec perueniat ad carnem sanam: quare subtilitatur cortex: tunc: et sequitur eum sanitas.

Exeunt in corpore vesice iter q̃s est aq̃ subtilis sicis eis q̃ accidunt ex adustione ignis. q̃rũ cura est flõmia si corpus est plenuz: ⁊ detur egro assidue aqua pruno ⁊ aqua granato ⁊ acetoso ⁊ taxil: ⁊ oia q̃ extinguunt sanguinẽ: et rumpant vesice et currat ex eis totum qd̃ est in eis. ⁊ liniatur cum ceruſa plũbi lithargiro: mirto cum aqua ro. ⁊ aqua mirti humide.

Exeunt in corpore bothoz pue: vna aut plures numero. et apostematur loc⁹ apostemate puo et quandoq; scinditur ⁊ incipit vulnerari ⁊ vadit de loco ad locum. ¶ Cuius cura est cum eis que educunt colerã: et linire ipsam cum luto armeno dissoluto cũ aceto aut cũ epithimate herisipille cũ aceto.

¶ Egrediuntur bothoz parue similes milio cũ quibus est mordicatio vehemẽs: et apostema et cursus vir⁹ ⁊ color bothoz est albus: et qd̃ est super eas et in circuitu eax de carne est rubeum. Cui quidẽ confert flebotomia et solutio ventris cum aqua fructuũ. et eis q̃ educũt coleram cũ humiditatibus. sicut sunt mirobalani citrini: et scamo. deinde liniatur locus cum gallis et cortice granatorũ ⁊ carmesich et sandalis: et luto armeno soluto cũ aceto ⁊ aqua rosata et aqua clara fm mensuram qua nõ mordicet acetum et conferũt ei trociſci andiaron et mesion: et similia ex illis que sunt fortis stipticitatis.

Quandoq; in corpe egrediunt bothoz et incipiunt velociter puenire ad hoc vt fiant cruste nigre aut virides. aut fiat illud qd̃ est in circuitu eoz rubeũ. aut colozis pauonis: tunc id noiat erisipila et ignis pficus cũ quo est iflãmatio vehemẽs valde. et oz quidẽ vt extrahatur sanguis cũ flõmia ex loco opposito eductione plima: donec accidat sincopis. vbi gra. ⁊ pueniat ad infirmũ cũ eis q̃ subtiliant sanguinẽ absq; acutate: imo humectant ipm. et addũt in aquositatẽ ei⁹. sicut aqua ordei. et aqua melonis indi et aqua cucurbite assate et mucillago psilij. et nõ dentur in hac egritudine ea que incrossant sanguinẽ penit⁹. Sanguis nãq; cũ eo est crossus in seipso. et ponant sup locuz vlceris medicine fortis stipticitatis cũ aliquãtulo acuitatis: sicut sũt trociſci andaron cũ ponit in eis calcadis: aut flos eris aut hoc medicamen. qm ẽ ppriũ ad hãc egritudinẽ cui⁹ confectio. ℞. galias imaturas q̃ terant cũ aceto aut liniat ex albumine cũ aceto. aut sumat alumẽ et quãtũ ẽ decima ei⁹ flozis eris ⁊ liniat cũ eo: cũ vlcus est malũ et mouet et ambulat paulatim. Si aũt incipit pambulare: tũc oportet vt proijciat sup ipm medicamen acutum aut cauteriçetur.

¶ De herpete estiomeno. Cap. cxxxiiij.

h **Erpes** estiomen⁹ cum accidit ab vlcere malo. aut bothoz nigra. aut viridi: aut ea que habet colorẽ pauonis incipiens ambulare et dilatari velociter: tunc oportet vt festinetur ad cauteriçandum ipsum. aut proijciatur super ipm medicamen acutũ

manu alterius vt si in subascella dextra est cauteria non flobotomes ex manu dextra qz est parua diuersio. Et ex sinistra est diuersio in vna fere diametro latitudine.

Res supflua. .i. plectoria. (et ut iubet dicta si. mul flobotomare ex umbilico vt ms Jor fez 22 3. c. de cura po dagre de

hunc audoriter glosat doctor florentinus fez 3 q. de apostema. dicens q̃ her oppositio debet esse p vna diametru in longitudine. q̃ si apa est in inguine dextro: flobotomia in ex manu dextra.

et liniatur in circuitu eius cum luto et aceto. Cum ergo denigrat ⁊ mollescit nigredo. tūc ponat sup ipm sulphur ptritū pfectū cū butyro vna vice post aliā donec cadat nigredo: ⁊ iteret illud donec cadat caro corrosa mala tota. Deinde abluatur cum aceto ⁊ aqua ⁊ curetur cum medicamine generatiuo carnis. ⁊ nō fit negligētia in ipso: qz occupabit ex corpore locum plurimum.

¶ De antrace. Cap. cxxxv.

b **De aliud** est rubeū. et aliud viride. ⁊ aliō nigrū. ⁊ vnūqdq; est malū. ⁊ signa eius sunt bothor et apostema cū qb⁹ egredit inflāmatio vehemēs ledēs valde pertransiens mensurā in hoc: ⁊ fit qd̄ est in circuitu eius velociter nigrū aut viride: ⁊ accidit cū eo vomit⁹ et pulsus cordis et sincopis ⁊ si supfluūt iste intētiones cū eo est mortiferū cito fm plurimū: et nō oz vt flōmia fiat cū hac egritudine. Sz festinet ⁊ denē infirmo oia q̄ pfortant cor cū infrigidatiōe ex eis que diximus in capto calefactionis cordis: ⁊ pferūt ad illud granata acetosa: et acetositas citri: ⁊ odoramētū redolentiuz frido ℣. ¶ Si aūt in aere fuerit pestilētia: tūc erit maluz: ⁊ pferūt ei illud qd̄ sumitur ex cibis cū lentib⁹ excorticatis ⁊ aceto et cibis pgelatis: ⁊ omne qd̄ incrossant sanguinē pfortat cor ⁊ extinguit supfluitatē calitatis: ⁊ pferunt ei vt aggreget in circuitu eius nix plurima. ⁊ hoc quidē plurimū accidit in autumno et in fine estatis.

¶ Intende ergo in curatione eius cum medicinis confortantib⁹ cor cū infridatione: locū aūt scalpella ⁊ ablue sanguinē eius cū aqua cala ne pgelet ⁊ nō currat ⁊ sugatur suctione leni: vt egrediatur paulatim: ⁊ non liniatur epithimate frido: imo cū vides q̄ iam accidit ab epithimate ⁊ aqua frigida pulsus cordis addit⁹ tūc incipe ⁊ embroca ipm cū aqua cala: ⁊ calefac ipm: et pone sup locū cū infirmus est sedēs in domo: et in circuitu ei⁹ qd̄ phibeat frig⁹ puenire ad corpus ⁊ subleua plurimū intentionis tue ad cōseruandū virtutem ⁊ infrigidandū cor: loci vo ipsius curatio nō est possibilis. nisi post illud.

¶ Cum ergo alleuiat pulsus cordis ⁊ deletur: ⁊ virtus est fortis: tunc pstdera. ⁊ si est pambulans: cura ipm cū eis q̄ diximus. ⁊ si iam denigratum est: tunc cū eis q̄ diximus etiā et si indiget vt cauteriçetur cum incipiens malum: cauteriça ipm: deinde consolida.

¶ De adustione ignis. Cap. cxxxvj.

c **Onfert** adustioni ignis vnguētū de calce. et vngm̄ ceruse. ⁊ magis vltimum q̄ expti sum⁹ ad h̄ē vngm̄ albū. ⁊ cū est res magna et plurima idiget flōmia ex latere diuerso: aut opposito deinde curet cū vnguēto albo. volo q̄ intelligat p vngm̄ albū: illud qd̄ est factū de ceruſa ⁊ oleo ro. ⁊ cera ⁊ nō de plurib⁹

vnguē tū al bi cōpositio

¶ De panaritijs. Cap. cxxxvij.

c **Onfert** huic vt igniat oleū ne aduratur taliter: ⁊ imprimatur in ipso Si ergo sedatur pulsatio: ⁊ sanat. tunc illud sufficit. et si nō: tunc ponatur super ipm qd̄ sanies faciat collectionem.

¶ Cum ergo colligitur sanies ⁊ maturat pforet foramine paruo ⁊ expmatur: deinde curetur illud: vt nō capiat radicē vnguis toti⁹: ⁊ curet cū medicamine gnātiuo carnis ⁊ q̄nq; pfert ei in principio vt liniatur cū erugine ferri et aceto. ⁊ ponat in niue vsq;quo obstupescat.

¶ Cura vlcerum vulnerum recentium et putridorum et antiquorum. Cap. cxxxviij.

i **A curatione** quidem vulneris recētis: cum nō est magne quantitatis et profunditatis sufficit vt piungantur extremitates eius decenter ⁊ ligentur: et caueatur ne oleum contingat ipm aut cadat inter labia eius pilus: qm̄ illud phibet incarnationē. ¶ Si aūt pfundum fuerit tunc necessarium erit tibi: vt super ipm ponas vngm̄ carnis gnātiuū. ⁊ sufferas ⁊ liges: ⁊ si declinat labiū vulneris vnum ⁊ elōgat ab altero ad aliquā partium tunc ligetur ab illa parte: et declinetur ad ptem oppositā: ⁊ si declināt labia ei⁹ ad duas ptes simul et elongatur vnum labiū vulneris ab alio tunc ligetur vtrūq;. ⁊ si ex magnitudie vulneris psequat vt nō piungat ipm ligatura cum ipm decēter pstringim⁹ tunc oz vt suatur in vno loco aut in duobus aut in tribus fm quātitatē q̄ nō pmittat labia vulneris disiūgi. ⁊ si fuerit in eo virus phibens ipm pglutinari erit necessarium medicamē exiccatiuū ⁊ abstersiuū virus et phibēs curre re ad ipm virus aliud. ¶ Cum ergo perforatur hubo vel vulnus vel exitura oz perforet ipm in inferiore loco eius vt nō reuneatur in eo aliquid de sanie: sed effundat totū qd̄ est in his: ⁊ pstringe ipm in superiori parte ei⁹ fortius q̄z inferiori: ita vt effūdatur sanies cum facilitate. ⁊ minora cibum vulnerati in pmis diebus ppie si non egredit ex sanguis plurim⁹. ⁊ fac ipm inclinare ad acetositatem ⁊ si rubet qd̄ est in circuitu vulneris ⁊ incipit apostemari tunc flōma ipm ex latere diuerso: ita vt postq̄z transierit tres dies. aut septimana vna. et ei securitas fuerit apatis: fac dilationē sup ipm in cibo paulatim: in pncipio vo nō: ⁊ ppie: si nō cucurrerit ex vulnere sanguis plurimus: et qn̄ vuln⁹ est in latere iuncture aut in loco neruoso ppin quo ossi: aut corde: tunc incipe perforare ipsum ne sanies corrumpat mēbrum aut os aut chordam. ⁊ qn̄ est in loco carnoso: tunc dimitte ipm donec pfirmet ei⁹ maturatio: ⁊ qn̄ super vulnus ponit vngm̄ ⁊ calefacit ipm ⁊ rubeū facit. tunc incipe ⁊ permuta ipm cum frigidiore eo: ⁊ qn̄ detumescere ipm facit: et facit ipm album. tunc cura ipm cū vngtō calidiore eo paulatim: et fiat incisio semp fm longitudinē corpis nō in latitudine in oibus locis equaliter q̄ eminētiā nō hnt. in locis aūt q̄ sunt flexibilia pcedat cum flexibilitate accidēte in illo loco. ¶ Et cum videris super vlcus pus aut albedinē: tūc adde in acuitatem vnguēti. ⁊ qn̄ vides q̄ currit ex eo virus et dolor est cū mordicatiōe tūc seda ex acuitate eius aliquid: ⁊ phibe subtilitatē ei⁹.

¶ Et in vlcerib⁹ qdem difficilis sanationis ⁊ malis. idiget hnīs ea flōmia ⁊ solutiōe vētris. deide curatiōe cū vngtō. et in illis q̄ sunt putride carnis est necessariuz vt curatio fiat cū vnguēto viridi. et qn̄ sunt vehementioris putrefactionis cum medicamine acuto. deinde cū butyro. vsq;q̄ cadat cortex. deinde curetur vsq;quo sanetur.

¶ De fluxu sanguinis ex vulnere. Ca. cxxxix.

o **Portet** vt pparet locus ad supiora et stringatur ⁊ infridet cū niue. et sumat sanguis dra. ⁊ aloes ⁊ sarcocolla ⁊ thus trita sicut puluis. et sumant pili leporis aut gaçel. aut tela aranee: ⁊ fiant inde tente que madefiant in albumine oui. ⁊ inuoluant in medicamine ⁊ impleatur inde vulnus: ⁊ puluerizetur desuper hoc medicamen: et ligamine pstringatur.

¶ Et qn̄q; pfert ei hoc medicamē cui⁹ pfectio. ℞. atramētū ⁊ sanguinē dra. ⁊ aloe ⁊ calcē nō extinctā et albumen oui qd̄ administret cū pilis leporis: aut gaçel: aut tela aranee. ¶ Et si sanguis fluat ex vena incisa tunc signa ei⁹ sūt exuberātia ipsius: ⁊ multitudo eius. ⁊ tunc qdē ē necessariū aperire vulnus paulatim cū subtilitate: ita vt psequatur orificiū vene. ⁊ stringat cū filo lini subtili firmo. deinde curet ita vt stringat qd̄ est supra vuln⁹ cū ligatura donec ascindat sanguis. deinde puluerizet sup vuln⁹ ex medicamine. postq̄z pglutinant labia eius ⁊ suunt et ponantur desuper etiā ex medicamine et albumine oui. ⁊ nō soluatur dieb⁹ pmis. ¶ Q; si fluxus sanguinis est ex artaria est magis difficile pstringere ipm: et signū est eius: qd̄ sanguis eius ipetuose egredit vna vice: ⁊ absciudat alia: tūc ergo ē necessariū vt stringat ⁊ cauterizet si e magna: aut adhibeat ferrū quo incidat: ⁊ incidat: deinde curet loc⁹

¶ Fluxuz vo sanguinis q̄ est ex venis labiorz: abscindit retentio niuis in ore. ¶ Sz fluxus sanguinis qui est ex sanguisugis abscindit cum sup ipm inuiscat fabe medietas. et abscidit ipm etiam vt puluerizetur desuper puluis molendini: aut infrigidetur cum niue.

¶ Cura algebre ⁊ dislocationis ⁊ fracture. Cap. cxl.

Maior erroꝛ cū accidūt percussio ⁊ casus ⁊ dislocatio ⁊ fractura et cōtorsio est vt addatur doloꝛ loci p cōpressionē factā desup: aut p ligaturā strictā. ¶ Cū ḡ accidit casus aut pcussio ⁊ nō aduenit cuꝫ ea dislocatio: tūc nō indiget cōpressione: neqꝫ extensione oīno. Sꝫ vngat subtiliter si nō est fractura. ⁊ emplastret emplastro algebre sedāte doloꝛē. ⁊ stringat leuiter ligando ⁊ caueat ne fatigetur mēbrū illud in laboꝛando.

¶ Et si est fractura: tunc oporꝛet vt vngat ⁊ tendatur ⁊ prematur ſm q̄ꝫtitatem qua eget vt redeat os ad locū suum cum maioꝛe facilitate q̄ possibilis est ei: et signū quidem huius fracture est q̄ apparet eminentia ossis. ⁊ expulsio eius fissura vero ⁊ contritio in longitudine ⁊ latitudine in osse nō indiget etiam vnctione: neqꝫ equatione.

¶ Nec dislocationi necessariū est vt extēdat dōec fit possibile vt redeat ad locum suū. Verūtā oꝫ vt fiat in summo cum facilitate ⁊ subtilitate ⁊ cū minoꝛe quātitate doloꝛis q̄ nobis possibilis est. et minoꝛet cibus egri in primis diebus vsqꝫ ad septimanā. donec securitas fit ab apate in loco. Cumqꝫ securitas fit ab apate: tunc absoluatur ei cib⁹ paulatim. ¶ Si aūt tardat incarnatio fracture. ⁊ coꝛpus est extenuatū cibetur tunc frumento cocto vsq; quo fit q̄si puls: ⁊ pultibus ⁊ cibis crossis: ⁊ capitibus: et qn̄ commouetur ex strictura ligamēti doloꝛ mollifica ipm paulatim: ⁊ nō dimittas neqꝫ tolleꝛes doloꝛē ei⁹: qꝛ facit incurrere apostema ⁊ putrefactionē ⁊ coꝛruptionem mēbri. ⁊ qn̄ cōmouet sub ligatura pruritus solue. ⁊ embroca cū aq̄ calida ⁊ dimitte hoꝛa vna donec exugat: et reitera. ⁊ qn̄ non succurrit dislocatōi dōec apostemet tūc nō extendat. qm̄ nō fortasse saluabit a spasmo: ⁊ oꝫ vt cirurgici assidue caueant ne cadat super locū nisi planū fiat doloꝛ fortis: ⁊ cōprimatur ad latus nisi ad illud ad qd̄ oꝫ vt cōprimat. et si fuerit vulnus cū ea dimitte oꝛificiū vulneris discooptuꝫ: vt currat ex eo virus: nā si illud nō fit in ea apostematur.

¶ Et si in fractura fuerit frustum ossis pungēs cui⁹ signuꝫ est q̄ videbis ipm cadere in carne sicut spinā altā eminētem. et qn̄ ptrāsierit man⁹tua desup fortioꝛ fit doloꝛ ⁊ pulsatio. tunc oporꝛebit vt apiat ⁊ extrahat frustū si fuerit separatū. aut separet si fuerit adherēs. deinde curet cum ligatura. ⁊ nō liget ante illud: qm̄ cōmouetur īde putrefactio mēbri totius ⁊ leni duritie q̄ remanēt ex algebra cū cera ⁊ adipib⁹ ⁊ medullis ⁊ reliquis lenificatiuis ex eis q̄ dicemus. ¶ Et pfert casui et percussioni et sedat doloꝛem si resoluat mumia in oleo et bibat posita sup vinū pauce quātitatis: aut sup aquā ciceris. ¶ Et cōfert ei cui accidit sputū sanguinis vt sumat i potu bolū armenū ⁊ trociscos de charabe ⁊ flōmet ex latere diuerso. et cōfert ei q cadit sup vētre vt sumat in potu charabe ⁊ boli ar. ⁊ sanguinis drac. oīuꝫ ana. ʒ. j. ⁊ opij cheratū. j. cū hꝫ fluxū sanguinis. aut vomitū. retinet. n. ipm subito post flōmiam.

¶ De animalibus pungentibus et mordentibus et de venenis. Capitulum cxlj.

Confert ei qui in potu sumit venenū vniuersaliter: vt dentur ei in potu aqua calida ⁊ oleū et euomat vna vice post aliā cum vtriſqꝫ. deinde bibat lac ⁊ oleū amigdal. ⁊ butyꝫ ppꝛie. illud. n. sedat de malitia vel acuitate veneni. et psideret post illud q̄ accidentia eueniunt in coꝛpore. qꝛ si accidunt febris et rubedo faciei ⁊ malus odoꝛ oꝛis ⁊ fetoꝛ ei⁹. ⁊ citrinitas coloꝛis ⁊ oculoꝫ dentur in potu res infrigidantes ⁊ extinguentes. et si apparent pigritia ⁊ somnus ⁊ cōgelatio ⁊ stupoꝛ dentur in potu res calide sicut medicamen de assa: ⁊ et similia. ¶ Et confert ei qui timet q̄ in potu sumat venenū assiduatio comedēdi ficus et nuces: aut sumat omni mane de tiriaca de terra sigillata. qm̄ ppꝛietas eius est facere illud. propꝛietas n. āqꝫ hui⁹ medicine est: vt cū cōtingit venenū esse in cibo educat ipm vomitu: et qn̄ accidūt ex potu veneni sincopis cui subueniri potest: et debilitas: ⁊ dissolutio vtutis: tunc ipm est ex eis venenis malis ptraryis complexioni coꝛdis a tota substātia: ⁊ o q̄ꝫ parum cōfert in eo cura nisi sumatur beçahar resistens ei: et ego q̄dem iam vidi q̄ resistit napello qui est ex venenis q̄ sunt deterioꝛa. et qn̄q̄ꝫ confert ei diasmuscum recens: ⁊ tiriaca diaciminos: lꝫ nō videri ei in expulsione napelli magnuꝫ iuuamētum. in punctura vo vipere est mirabilis valde. cum aūt moꝛsus sine punctura aialium ignoꝛatur cui⁹ sit tūc stringatur qd̄ est supra punctura: et ponant desuper vētose ⁊ sugat: et scindāt pulli calidi ⁊ ponātur desup. deinde ponātur desup ventose ⁊ sugatur ⁊ vapoꝛet cū eis: ⁊ ponātur cācri ptriti. ¶ Qui si locus incipit peruenire ad coꝛruptionē abscindat locus si fuerit in loco ppꝛato incisioni aut cauteriçetur. Incipiens. n. peruenire ad coꝛruptionem ⁊ putrefactionē est significatio q̄ est pūctura aialis pernitiosi. Dum aūt nō incipit tēdere ad coꝛruptionem ⁊ putrefactionem: q̄ꝫuis sit vehemētis doloꝛis: cum nondum fit ei velox pambulatio in coꝛpoꝛe nō est maluꝫ egro ex eo. ⁊ tunc est deterius cum cadit punctura iuxta coꝛ. Aut vbi est artaria magna.

Illud vero qd̄ pfert pūcture vipe est tiriaca magna. ⁊ qn̄q̄ꝫ pfert ei metridatum magnum ⁊ medicamen de assa ⁊ butyꝫ vetus ⁊ medicamen de erbo ⁊ comestio allioꝫ ⁊ potus vini puri.

Mordicatiōi āt scoꝛpionū pferūt vapoꝛatio ⁊ assa ⁊ allia ⁊ medicamē de assa: ⁊ tiriaca diatessarō: epithima cū euforb. ⁊ oleū antiquū.

Ad gerarat aūt pūcturā pfert tiriaca alcifarui: .i. exercitualis ⁊ poma acetosa et folia coꝫ: ⁊ tarassacū. i. trocis. mel agreste et absinthium nabatū et scalpellatio in loco mordicationis et suctio.

Rutele aūt mordicationi pfert balneū calm valde ⁊ tina ⁊ sepeliri in arena ⁊ cinere calo. ⁊ accipe puluerē de nigella. ⁊ sem ēapij. ⁊ medicamen de assa.

Vespe aūt ⁊ apis puncture pfert epithima de bolo arme. ⁊ aceto etiam ⁊ cāphoꝛa. ⁊ supponere frustū grandinis in ano: et emplastrare cū maluis ⁊ poꝛtulaca aut solatro. ¶ Mordentia aūt si dentes suos dimittant in loco moꝛsure: oꝫ vt fricetur cū oleo aliquo. deinde cinere lini. deinde emplastret cū eo donec egrediantur.

Canis aūt rabiosi moꝛsus ē maximū nocumentuꝫ. ⁊ eius signa sunt rubedo oculoꝫ: ⁊ pjectio lingue extra: et itromissio caude iter crura: et spuma currēs ex oꝛe ⁊ raucedo vocis ⁊ abhoꝛrere socios et notos: ⁊ inuadere oēm cui obuiat: et fugiūt canes ab eo. ⁊ dr̄ q̄ si liniatur ex sanguine currente ex moꝛsu ei⁹ panis nō comedūt eū reliqui canes. et q̄ si emplastretur vuln⁹ cū massa ⁊ pjciat galline: nō comedit ipam. et supueniet egro tioꝛ aq̄ ad min⁹ a. xl. dieb⁹ vsqꝫ ad. iiij. mēses. Cū ḡ sētit infirmus q̄ canis q eū momoꝛdit ē rabiosus: tūc oꝫ vt ponant sup locū moꝛsus vētose et sugat: et ponat desup eruca elixata pfecta cum butiro vaccino: et sumat in potu medicamen de cācris ⁊ rege ipm regimīe melācolicoꝫ ex hūectatiōe coꝛpis et eductione melācolie: de medicinis q̄ interficiūt.

Ille aūt q cātarides in potu sumit: iuuat potu lactis et olei amigdal. ⁊ signū ei⁹ est qd̄ mingit sanguinē et dolet vesica ei⁹: deīde curet cura vlceris vesice: et confert ad potū medicamen de assa: et tiriaca diatessaron.

Et cōfert ei qui bibit iusgamū albū lac ppꝛie post vomitum si succurritur ei velociter.

Et confert fungis ⁊ tuberib⁹ pnitiosis vomit⁹ et medicamē de asa: et medicamē diapipereō ⁊ sumere i potu pipe cū vino veteri: et vt vomat cū nitro salso ⁊ baurach.

Illi aūt q bibit lac et aduenīūt ei post ipm mollificatio et nausea et sudoꝛ fridus bibat acetū forte. deinde sumat ex asa. aut ex calamēto syrupo acetoso. ʒ. j. vna vice post aliam vicē. ¶ Et ille cui pfilium facit accidere simile huic euomat et sumat in potu post medicamē de asa. et tiriacā diatessarō. ¶ Et filiter fiat si accidant homini hmōi

accidétia a comestione coriandri plurimi humidi: cuius signũ ē qd odorat sup corp⁹ ei⁹ odor coriãdri. et cõferũt ei illa q̃ diximus cõferre ei qui bibit psilium.

Et quãdo accidit ex comestione assature q̃ inuoluitur cum extrahitur a furno i aliqua re: et nõ permittitur euaporare parump: vertigo similis epilie: euomat ergo. deide sumat in potu rob fructuũ acetosoꝝ. deinde detur in potu rob fructuum stipticoꝝ et mirua: deinde çuchaꝝ ro. cum xiloaloes indo: et mastice et q̃ rat somnum et ingrediatur balneum.

Et pisces fridi cũ superuenit eis vn⁹ dies aut duo: et sũt assati faciũt fil'e illi: ⁊ cũ dimittũt i loco hũoroso frigido et sũt suffocati. accidit. n. ex eis illd qd accidit ex comestiõe fũgoꝝ pnitiosoꝝ suffocãtiũ. et cura ei⁹ ē: vt euomat: et sumat in potu vinũ puꝝ cũ pipe: et curetur cura fũgoꝝ

Et fil'r nuces et auellane cũ fuerit rancide et comedunt q̃ñq̃. n. accidũt ex eis accidẽtia mala: qbus ꝓfert rob citonioꝝ ⁊ rob pomoꝝ. Et lac hñs odorẽ lini putrefacti: est malũ ẽt. quare oꝫ vt curet cũ vomitu: et detur post illd diaciminũ: et diapipereon. et detur in potu vinum purũ: ⁊ fomentetur stomachus cum oleo nardino.

¶ Que accidentia mala q̃ñq̃ accidũt ex laxatiuis ⁊ vomitiuis ⁊ qd habeãt purgare ⁊ qb⁹ sit vtendũ. La. cxliij.

q **Uandoq̃** accidũt ex potu medicinaruꝫ solutiuaꝝ ⁊ vomere facientiũ malaꝝ sicut meçereon ⁊ deridre ⁊ sabrẽ: et spẽs lacticinioruꝫ aliorum: et medicine plures ignote: sicut elleborus niger: et gilbernech: et cõdisi: ⁊ similia accidentia mala valde. quapropter oꝫ vt sint ꝓtenti ex solutiuis eis q̃ sunt faciliora. sicut mirob. et viol'. ⁊ pruna: ⁊ syrup⁹ rodictus: ⁊ syrupus viol'. et q̃ sunt fil'ia illis. Et sint contenti turbit: ⁊ aloe: ⁊ epithimo: et polipodio. ⁊ pulpa collogntide ⁊ agarico et sene ⁊ fumo terre cass. f. ⁊ tereniabin: et tamarindis et scamon. antiochena bona. et deuitetur corascena qm̃ est pnitiosa: et euomant oia q̃ necesse ē vomere: et sint contenti ex vomitiuis: syru. acetoso: ⁊ raffano: ⁊ semine aneti: et eruca: et alchotar: et medicamine habẽte valde paꝝ cõdisi: cum necessarius est vomit⁹ fortis: ⁊ nuce vomica ⁊ granis alracha. alia meuia q̃ sũt vt existimo nux vomica et similibus ex illis q̃ experti fuerunt ⁊ tẽtauerunt. de quib⁹ iam diximus in hoc libro. ¶ Et deuitent vomitum et solutionem vẽtris cum medicina ignota: et qñ accidit superfluitas solutionis ventris da in potu medicinas in quib⁹ ponitur aliquid opij: ⁊ iusquiami: ⁊ fac egrum ingredi balneuꝫ: et da ei ad potandum sauich de nabac: et sauich de algobera. et puluis de granis granaroꝝm: et nõ des in potu medicinas in quib⁹ est iusqamũ ⁊ opium: nisi cũ iste nõ operantur. ⁊ vbi vides solutionẽ infestare vehementer: et timetur q̃ cadat virtus: cũ ergo indiges eis incipe ⁊ da eas in potu. ¶ Et cura ei⁹ in quo superabundat vomitus est cura colirice passionis. ¶ Et nõ des in potu catarticum bis in die vna: et nõ soluas in vehementia caloris neq̃ in vehementia frigoris: qm̃ nõ fit securitas quin solutio fortiter superfluat in parte frigoris et caloris. neq̃ soluas in febribus fortis caliditatis: et cum debilitas virtutis adest. ¶ Et illis quibus ex cõsuetudine vlcera in intestinis solẽt fieri: et quibus velociter aduenit excoriatio: et illum cuius natura facilitateꝫ ignoras: et difficultatem ſm medicinam solutiuaꝫ nõ soluas. Quere ergo ab ipo quantum ex medicinis solutiuis potare consueuit et quantũ ex ea soluere solitus est: et quot assellationes habere: vt inde significetur mensura quam necesse sit te in potu ei tribuere. ¶ Et si tibi necesse est: vt alicui in potu medicinam solutiuam incipiendo tribuas scilicet qui nunquam antea medicinã sumpsit. in primis da ei. j. leuiorem medicinarum. et que ex medicinis leuior fit: aut ex forti quãtitatem minorem. deinde post illud adde in illa donec cognoscas mensuram ei equalẽ.

¶ Et scias q̃ multi hominum quorum nature solutiueye lociter obediunt medicine: sunt macilenti. pingues vero diuersi sunt ad hoc. Cap. cxliij.

a **Loes** solutione educit coleram ⁊ etiã humiditates et est de sublimibus medicinis solutiuis congruum stomacho. sed aperit orificia emorroidarum: qui ergo emorroidas patitur: et ei⁹ eget acceptione. ipm cum bdellio ⁊ draga. sumat: si ipm sumere ei necessariũ fuerit. ⁊ post ipsius acceptionem in aqua cucume sedeat: sitq̃ dosis ex aloe ab aureo. j. vsq̃ ad. ij. aure. eius autem solutio est tarda: quapropter oportet vt cõsideretur: et non fiat post ipsum ad comedendum preparatio. Capitulum. cxliiij.

t **Urbit** est medicina sublimis pue malitie. at vo qd albũ est recẽs: gũmosũ nõ plurima indiget rectificatione ⁊ ipm quidẽ solutione educit humiditates: et flegma qd nõ est plurime viscositatis: cuius dosis est a. ʒ. iij. vsq̃ ad. iiij. cum decoquit': et si sumitur ſm modũ suum: est a. ʒ. j. vsq̃ ad aure. j.

Pulpa collogntide educit fl'a ⁊ extrahit ipm ex profundo corpis et ille q̃ ꝓsuet⁹ est pati excoriationẽ: oꝫ vt misceat eam cum drag. aut bdellio: cue⁹ dosis est a quarta. ʒ. vnius vsq̃ ad. ʒ. ʒ.

Algaricũ aũt educit melãcoliã ⁊ flegma crossum cui⁹ dosis est. ʒ. iij. et est tarde solutiõis.

Scamonea soluit colerã ⁊ hũiditates fortiter virtute: ⁊ cũ ex ea ponit cũ aloe ⁊ mirobol'. rectificat ex eis ⁊ sil'r rectificat ipam rob citoniorũ ⁊ aqua ipa citonioꝝ: ⁊ qñ citonia ipa cũ ea ponunt in ꝓfectionib⁹ sicut electuariũ de citoniis ⁊ sil'ibus est velocioris opationis et minoris malitie: cuius dosis sit a. vij. granis. et. ʒ. vsq̃ ad quartam. ʒ. j.

Polipodiũ vero educit melancoliaꝫ ⁊ flegma salsum et sanat scissuras fortiter q̃ fiunt in manibus: et ponitur in decoctiõib⁹ cũ epithimo: cuius dosis sit a duabus. ʒ. vsq̃ ad. iij. ʒ.

Epithimi vo dosis sit a. ʒ. iiij. vsq̃ ad. vij. ʒ. ⁊ ñ indiget rectificatione: et solut melãcoliaꝫ.

Mirobol'. citri. soluunt coleram: ⁊ nigri indi soluunt melancoliã: nigri vo in quib⁹ est ponticitas nõ sunt ꝓueniẽtes ad solutionẽ faciendã: imo ad stomachi ꝑparationem: ⁊ nõ oꝫ vt de mirob. bibat' ad soluendum. Sed aqua eoruꝫ cum çuc. et tereniabin. quorum dosis sit a. ʒ. x. vsq̃ ad. xx.

Sene ãt ⁊ fum⁹ terre ꝓferũt pruritui ⁊ bothor ⁊ educũt colerã cũ facilitate. sitq̃ dosis a. ʒ. iiij. vsq̃ ad. vj. ʒ. in decoctione cũ accidit. ⁊ similiter viole.

Aqua vo casei colerã cũ facilitate educit. de q̃ necesse ē calefactos ⁊ q̃ medicinas nõ tolerãt calidas dieb⁹ multis in potu sumere. Que quidẽ pruritui cõferunt sicco ⁊ malis vlcerib⁹ siccis sicut sahafati ⁊ impetigini ⁊ melancolie et lepre ⁊ egritudinibus q̃ illis sunt similes: ipa namq̃ coleram educit ⁊ adustam simul.

¶ De febribus effimeris. Cap. cxlv.

r **Pecies** febriũ ꝑme tres sunt: alie. n. sunt q̃ fiunt in spiritibus: sicut feb. effimera: et alie sunt que fiunt in membris radicalibus sicut febris ethica: et tertia fit in humorib⁹ sicut febris putrida.

¶ De febre aũt effimera signa sunt. q̃ ipsa semper accidit ab alteratione euenẽte: sicut vigiliis et labore superfluo aut fame aut siti vehemẽti: aut acceptione medicine: aut acceptione ciboꝝ calidoꝝ: aut ex ira superflua: aut cogitatione vehementi: aut caliditate aeris: aut ꝓpter stationem in sole: aut ꝓpter frig⁹ aeris in itinere: aut natationẽ in aqua frida: aut in aqua aluminosa: aut casu: aut pcussione: aut ꝓpter potũ vini puri plurimi fortis: aut ꝓp satietatem nauseatiuã ex multitudine comestionis: aut ꝓp famẽ vehementẽ: aut ꝓp catarrũ: aut coriçã: aut fluxũ ventris aut longitudinẽ more in aere balnei: ⁊ nõ mutatur ex ea color vrine: neq̃ tingitur ex ea plurimuꝫ: neq̃ pulsus fit

velox, neq; frequēs vehementer: neq; corpis tactus in ea est adurēs mordicās: neq; anhelit⁹ est vehemēter ꝓsecutiu⁹ neq; lingua ē vehemētis aspitatis ⁊ siccitatis: ⁊ nō fit quidem in initio ipsius horripilatio: et post eius declinationē sudor: aut humorositas ꝑculdubio.

¶ In eo igit qui hac febricitat febre nō ē necessariū nisi vt ꝓsideret ei⁹ declinatio: deinde mittat in balneuz. ⁊ super ipm aqua tepida fundatur: ⁊ ipsius corp⁹ temperate fricetur. balneū vero nō fit superflue calidū nisi illis qui frigore febriūt superfluo: qō eis aduenit in via.

¶ In illo aūt cui aduenit ex labore ⁊ lassitudie ⁊ fatigatōe plima: multiplica tūctura ꝑ inunctionē cū oleo aliq ⁊ sup ipsum aquā effunde tepidā in loco balnei non calido: deinde educ eū de balneo: ⁊ ciba ipm cibo facili humido ⁊ pota ipm vino pmixto mixtione subtili ⁊ plōget somnuz.

¶ Ille vo cui hec febris ex ꝓtritiōe accidit: aut obuiatiōe ⁊ apostemat locus apostemate calido: balneū nō igrediat sed flebotoma ipm: ⁊ locū apostematis ifrigida: et ad locum ap̄atis singulariter intēde: ⁊ cura ipm donec sedet.

¶ Illū vo cui hec febris ex potu vini puri plurimi accidit balneū ingredi nō facias. Sz in potu aquā ḡnato ꝑ aceto so ꝑ ei tribue ⁊ aquā agreste ⁊ filia illis ex rebus ifrigidātibus donec sedetur in eo febris integre: deinde fac eum ingredi balneū cum facilitate et lenitate.

¶ Ille vero qui ex longitudine stationis in sole febrit. in aqua dulci recenti balneetur: et suder caput ipsius acetū de vino ⁊ aquā ro. pone: et in potu sauich de ordeo ei tribue cum çucharo ⁊ aqua niuis.

¶ Illū aūt q ex ags termia ꝑ febrit: in balneū semel mitte: ⁊ ipm cū oleo bene inunge: ⁊ super ipm tepidā aquā ifunde: donec corpus ipsius crescat ⁊ inflet ⁊ rubeat.

¶ Illi vo q ꝓpter cibi superfluitatē febrit: precipe vt somnū plōget: ⁊ flebotoma ipm si colōris ei⁹ rubedo vehemens fit: neq; tribuas ei aliqd duobus diebus nisi sauich

¶ In illo vo q ex fame febrit: non ꝓsideres febris declinationē: sz in potu sauich de ordeo ei cū çucharo: ⁊ aqua niuis tribue: ⁊ ipz cibis ifrigidātib⁹ ⁊ humectātib⁹ ciba.

¶ Illū autē q ex fluxu vētris febrit q ei supuenit balneum ingredi fac: deinde ipm ciba fridis vētrē retinētibus.

¶ Illū autē q ex catarro vel corriça febrit: flōmia deinde viol. conditas ⁊ aquā ordei ei in potu tribue.

¶ Si pp lōgā morā in balneo febrit: i domo vēti dormire fac: aut i loco frido: ⁊ da ei i potu aquā cū niue: ⁊ sup ipi⁹ corp⁹ sādalos ⁊ aquā ro. ⁊ cāphorā cū rosis cōtrit pone.

¶ Et plime gdē hat febrium finiunt die ⁊ nocte ⁊ sunt debis q vsq; ad. iij. aut. iiij. extēdunt dies: cū aūt tres prāseunt dies: tūc iam egrediunt a gūe feb. effi. ¶ Huius qz febris plimū nō fit nisi ex repletiōe ⁊ ex opilatione porozū ⁊ rubēt cū ea facies ⁊ oculi: ⁊ cōfert ei flōmia: ⁊ calitas huius febris effunere quātitatē nō ꝑtransit. Cum ergo febrē effimerā in ꝑmo die vides: demū in scda die eā inuenis acutā: ⁊ vrina iam tingit: et pulsus fit velox ⁊ anhelit⁹: et rubent facies ⁊ oculi: tunc estima q̃ est de gūe, huius febris. Incipe ergo succurrere flōmādo egrū ⁊ soluēdo cū aq̄ de fructibus: et si febris in die tertio addet caliditatez ⁊ pulsus et anhelitus velocitatē ⁊ frequētiā tūc non dubites qn fit hec febris. Incipe ergo cū flebotomia ⁊ solutione cū aqua de fructib⁹: et si est rubedo manifesta ⁊ plsus plenus ⁊ corp⁹ carnosuz ⁊ in tactu cū calitate hūorositas. Incipe cū flōmia: ⁊ si in colore nō est rubedo plima ⁊ corpus est extenuatū: lene ac lacertosuz ⁊ pulsus frequēs est et velox ⁊ latus et calitas mordicatiua: ⁊ cutis obscura ficca cū tāgit corpus: tunc cū aqua de fructibus faciēda est solutio. deinde syrupū acetosum purum ei in potu tribue: et ipm in ea ex aqua ordei ciba cū aqua duo ꝑ grauato ꝑ. Cū ergo alleuiat: fac ipm igredi balneuz: ꝑter qō sit calin ⁊ in ipo cū furfure tritici frica ipm. ⁊ ei⁹ fricationes multiplica ⁊ ablutionē cū aqua tepida. deinde ipm extrahe ⁊ fac eū dormire in denudatorio vt sudet: tūc. n. cū hoc regimine eum a febre continua euadere facies.

¶ De febre putrida. Cap. cxlvj.

Sunt separabilis ⁊ ꝓtinua: de quib⁹ sūt tertiana: quartana: flegmatica. Sinocha: causon: cōposita: ⁊ febris ap̄atū. Putrida ꝑ aūt febriū signa sunt. q̃ incipiūt sine alteratione corpori extrinsec⁹ adueniēte ex causis extrinsecis quas dixim⁹ in in effimera. Sz eueniunt incipiunt: ⁊ est cū eis oib⁹ horripilatio aut tremor: nisi cū sinocha q̄ est ex eis: et qbusdā febrib⁹ ap̄atū. et calitas ea ꝑ oiuz ē fortior calitate febris effimere. ⁊ pulsus et anhelit⁹ ⁊ vrina sunt vehemētiores alteratiōis. vñ vnicuiq; sunt ea ꝑ signa ꝓpria. Cap. cxlvij.

Signa tertiane propria sunt que incipit cum horripilatione simili puncture acus: ⁊ nō plōgatur spatiū horripilationis neq; cōcutiuntur in ea dētes. et nō est in ea frigus ad calef ctionez vel ad caliditatez declinās. et festinat eius inflāmatio. quare magnificatur pulsus ⁊ anhelitus: et frequens fit valde: ⁊ vehemēs fit inquietudo: calitas: sitis ⁊ angustia. et q̄nq; accidūt alienatio ⁊ vomitus colere et egestio eius: ⁊ fit in cōplexionib⁹. et atib⁹. ⁊ corporib⁹ calidis. et qui plurimū vtunt labore. et plurimū abūdāt humoribus ⁊ cibis calidis gīāntibus colerā. ⁊ si fuerit cum istis signis aut quibusdā eo ꝑ: et iam febricitauerūt plures hoies febre tertiana: tunc iudica q̃ est feb. tertiana.

¶ Cuius quidē cura est solutio vētris cū aqua fructū sicē sir. de prunis: sir. ro. puro: aut decoctione leui. ⁊ fac illud die nō periodi. ⁊ da ei post illō aquā ordei: ⁊ aquā citrulli: ⁊ ciba ipm sauic ⁊ aceto: ⁊ oleo amigdal. ⁊ aqua ei⁹ fit aqua herba ꝑ frigida ꝑ ⁊ oium q̄ extinguūt calorē: ⁊ infrigidant. et fit studium tuum ad extinguēdum ꝓm quantitatem vehemētie caliditatis ⁊ tepiditatis eius. ¶ Si aūt exiccatur natura: tunc ꝑmitte aquam prunorum anteq̄z cibes per duas horas: et si soluitur tunc equa granato ꝑ muçorum contritorum cum granis suis ⁊ sua pulpa.

¶ Si ergo nō errauerīs hoc regimine: tunc resoluet feb vsq; ad quartū periodū aut min⁹. et hec quidē febris plurimū stat in periodo quarto: ⁊ q̄nq; separat in ipso. ⁊ plurimuz quo extendit ē vsq; ad periodū. vij. Que aūt pertrāsit. vij. periodos non est tertiana pura simplex: sed est cōposita in qua est commixtio flegmatis ⁊ loquemur in ea.

¶ De signis inseparabilis tertiane. Cap. cxlviij.

Signa tertiane inseparabilis sūt signa febris tertiane ꝑter horripilationē ⁊ sudorez nō. n. est cū ea nisi cū ē crisis: ⁊ calitas febris ⁊ alienatio in ea sūt vehemētiores: et sunt i ea aspitas linguē ⁊ citrinitas aut nigredo ipsi⁹. et cū lingua est nigra ē malignior. et q̄n est alba est melior ⁊ leuior. ⁊ q̄n ē citrina est inter illas in malitia. ¶ Et differētia quidē ē inter febrē tertianā et ꝓtinuā. et ꝓtinua q̄ fit ex sanguine est. q̄m hec fit fortior in tertio: ⁊ nō sunt in ea rubedo superflua. ⁊ extēsio in corpe ⁊ dispositio similis asmati ⁊ ꝓstrictio anhelitus: q̄m cū febre sanguinea sunt ista accidentia. Intende ergo in curatione eius ita vt des in potu infirmo syrupū de prunis in mane ⁊ aquā ordei cū eleuatiōe sol: ⁊ aquā citrulli. aut aquā cucurbite. aut aquā melonis indi in meridie. ⁊ mucillaginē psilij apud somnū. ¶ Q̄z si nā fuerit obediēs ⁊ assellauerit oi die plus duab⁹ vicib⁹: reduc diuersitatē. da ergo ei loco aq̄ prunoꝝ aquā ḡnato ꝑ muçorum cōtrito ꝑ cu suis interioribus. et itēde in extinguendo quātū potes. ⁊ nō attēdas. neq; auscultes illud qō dī a stultis medicine: q̄ multitudo extinctiōis tardat crisim ego. n. iam exptus sum ambas vias: et inuenī hac viaz in columiorē ⁊ securiorem ⁊ minoris timoris: ⁊ qui mortui sunt ex hūtib⁹ hanc febrē cū hoc regimine multo pauciores sunt eis qui mortui sūt cū regimine ꝑmo oino. dimittere. n. extīctionē ⁊ subtiliationē regimis vt appropinquet crisis ē dimittere egrū ad mortē ꝑculdubio: nisi separet ei superfluitas humiditatis in corpe: aut iobediat medi-

eo ⁊ bibat aquã.f.plurimã:aut comedat cibũ quẽ deside rat plurimũ:⁊ si nõ pluriũ eo⁊ cerebrũ assatur ⁊ stoma cus ita vt spasmet:q̃re dissoluunt oculus ⁊ mãdibula.et accidit eis tortura ab assatiõe cerebri:⁊ spasmant nerui: ⁊ nõ ꝓhibet in hac febre qn in potu sumat eger aquã.f. cũ vult.⁊ qd appetit de fructib⁹ frigidis humidis.

¶De sinocho. Cap. cxlix.

i **Incipit** cal'a sine tremore:⁊ rubet cum ea fa cies ⁊ oculi valde ⁊ ꝓstringit anheli tus:⁊ tactus eius sicut tactus balneati:⁊ fuit regimen cũ eis q̃ ꝓcesserũt.regimẽ multiplicatiuũ sanguinis:⁊ ẽ ãte cõmotionẽ ei⁹ g̃uitas in corpe ⁊ additio in somno ⁊ pul sus est cũ ea magnus et plenus ⁊ vrina est rubea et spissa. ¶Et cura eius est vt succurras ei in ꝓncipio rei.⁊ añq̃ vtus cadat valde cũ flõmia ⁊ dimitte sanguinem currere donec egro superueniat sincopis:⁊ si fuerit debilis:ciba ipm medulla panis cũ aqua g̃nati muçi ⁊ aq̃ agreste:de inde dimitte eũ:⁊ ad vltimũ nõ dimittas qn ꝓcedat egres sio sanguinis vsq; ad sincopis:⁊ post illud da ei in potu aquã g̃nati muçi:⁊ ciba ipm aq̃ ordei.⁊ rege ipm regimi ne hnũ causon febrẽ.Sz fit cũ extinctiõe minori ⁊ si tar dat flebotomia in dispõne sua:stude ad dãdũ illi in potu aquã frigidã plurimã:et da ei in potu ex illa vsq;q̃ sanet aut ifrigidet ⁊ tremat. Si ergo declinat iam sufficit tibi et si redit:et tu itera vsq;q̃ declinet:et fiat febris leuis ad herẽs:⁊ tunc quidẽ rege ipm regimie febris flatice. hoc eni regimẽ ꝓfert in hac febre:et ego iam exprt⁹ sum et ꝓ baui ipm:⁊ liberata ẽ ꝑ ipz gẽs pluria q̃ erat iuxta mortẽ a timore magno.nõ sis g̃ piger in dando in potu aquã.f. cũ vehemens est necessitas.neq; dimittas eã nisi qñ hec febris sinocha ẽ ex apate in stomacho:aut i epate.aut ma trice.aut renibus:aut vesica.aut diafragmate ⁊ pulmone ⁊ ꝓprie in diafragmate ⁊ pulmone et pectore.

¶Signa necessitatis dãdi in potu aquã frigidã. Cap. cl.

i **A stomacho** vo et epate est timor in di missione tribuẽdi in potu aquã.f.cũ ipa vehemẽter ẽ necessaria magis q̃z fit tior in eo qd g̃ñat ex malitia sua. nõ g̃ dimittas ipam tri buere in potu:cum vehemẽter est necessaria.¶Et signa vehemẽtie necessitatis ei⁹ sunt vehemẽtia iflãmatiõis fe bris.et qd pulsat cor ⁊ tremit post assiduationẽ febris fm illã dispõnẽ difficilẽ duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹:et nõ extinguũt eã extinguẽtia:et nõ valet in ea:cũ g̃ pulsat cor cũ ꝗ: tunc iam bullit sanguis ebullitione et nõ liberat ipm tũc: nisi in potu ei det aq̃ frida:et det ex ea in potu subito tantũ q̃ satiet. ¶Res.n.frigide fortes tũc nõ puenũt ad id qd ẽ necessariũ:nã si nõ potant isti aquã.f.supuenit eis sinco pis post paululũ ⁊ findunt vene in vẽtrib⁹ eo⁊:q̃re emit tunt sanguinẽ ꝑ nares:et large expellit sanguis:et mori unt:et illud qm̃ artarie ꝓprie frangunt. et qñq; bene sũt posite ⁊ fortes:quare nõ accidit eis hoc accidẽs.Sz con stringunt eo⁊ anhelit⁹ et ꝓfocant subito:q̃re oz vt fiat: q̃ ten⁹ vincat qd accidit ex malitia sumẽdi in potu aquã vel hunc timorẽ magnũ:fortasse.n.nõ accidit ex ea nisi debi litas feb.et ꝓlongatio spatij ei⁹ et aduẽtus apatis duri in viscerib⁹:et illud est ex eis qb⁹ expellit mors cito:et qñq; est possibil' etiã vt succurrat cura hui⁹ febris cũ ea. Cũ er go administrauerit flõmia ⁊ dederis in potu aquã.f.tũc re ge febrẽ post illud fm quãtitatẽ quã videri residue calita tis ei⁹ cũ aq̃ g̃nato⁊:aut cũ aq̃ çuchari rosati aut aq̃ ordei aut syrupo acetoso:aut trociści de rosis ⁊ similibus.

¶De flegmatica febre periodica. Cap. cli.

i **Ipsa** incipit cũ horripilatione veri frigoris et tardat in calefaciendo:⁊ est horripilatio longi spatij.et facit paroxismũ oi die:et fortasse nõ calefit:et nõ est vehemẽtis inflãmatiõis: et est cũ ea vomi tus flatis:et humiditas in ore et debilitas appetit⁹.⁊ pau citas sitis:et plurimũ accidit mulierib⁹ et flegmaticis et pueris et eunuchis:et in eis qui assiduant cibos et regi mina humectãtia:⁊ qui multũ vtũt fructibus humidis et mollescit corpus:et inflant palpebre iferiores ⁊ albescit facies et citrinat.¶Cui⁹ cura ẽ vomit⁹ cũ sir.ace.⁊ aqua cal'a in horis horripilationis: et vaporatio cũ aqua cal'a ⁊ cũ videris q̃ fl'a est crossi⁹:qd scies ex crossitie eius qd egredit cũ vomitu et difficultate ei⁹ ⁊ ex pigritia febris ⁊ lõgitudine sui tpis ⁊ sui paroxismi: et difficultate calefa ctionis ipsius:tũc ciba eũ illis q̃ incidũt fl'a ante vomitũ: et da ei in matutinis çucha⁊ ro.et sir.ace.dum permanet in eo cal'itas supflua.Cũ aũt nõ fuerit cal'itas ei⁹ caliditas supflua:tũc da ei trociscos de eupatorio ⁊ medicinas for tes ex ꝓuocantib⁹ vrinã sicut anisi:ameos:et semen apij: et administra balneũ:⁊ euacua corp⁹ cũ catartico forti:et nõ dimittas in hoc toto quin ꝓfortes stomachũ ꝓprie cũ mastice ⁊ olibano et ciperis et similib⁹:proijciendo ea cũ illis gb⁹ curatio fit. Cũ hac.n. febre debilitat stomach⁹.

¶Flegmatice continue signa. Cap. clij.

c **Vmhac** febre sunt oia signa:q̃ sunt cũ fle gmatica ꝑter q̃ horripilatio nõ est cum ea.imo silitudo horripilatiõis in corpe et caliditas ei⁹ est addita ⁊ sudor in ea etiã nõ fortasse est nisi cum totaliter separat:imo plurimum est separatio.i.recessio huius febris ⁊ flatice periodice vtriusq; quartane: ⁊ oium febriũ ꝓlixarũ tarda⁊ absq; crisi:imo cũ resolutione alicuius rei post aliã rem.¶Si aũt ẽ in dispõne aliqñ:tunc cũ vomitu ⁊ solutione ventris: et cura eius est sicut cura flatice periodice.Verũtñ oz vt sit itẽtio tua in hac fm ea q̃ calefaciũt cũ cautela plus:⁊ ꝓprie cũ caput est debile:⁊ eger est ex illis in quib⁹ cõsuete fiunt egritudines: multo uens.n.fit in eleuatione hui⁹ febris bursen frigidũ:⁊ pue ni ad ꝓfortandũ stomachũ cũ çucharo ro.⁊ crocis.de ros. et silib⁹:et si caput fuerit debile et feb.fuerit tarda tepida tunc da ei in potu fortia in ꝓuocãdo vrinã et euacuãdo flegma cũ eis q̃ sunt vt trociści de eupatorio: ⁊ pill'e in q̃ bus ẽ pulpa colloquintide ⁊ aquã seminũ ⁊ radicũ: ⁊ aquã mellis et cimini et diapipeon et nõ dimittas vomitu⁊ cũ eis q̃ incidũt:nõ.n.ꝓlongatur plurimũ cũ hoc regimine et multotiens qdẽ peruenit hec febris ad ydropisim ⁊ ꝓ prie ad yposarcã:cũ ergo videris inceptionẽ corruptio nis cõplexionis:tunc incipe succurrere ei cum eis q̃ dixi mus in capl'o ydropisis et elige ex illis medicinis ꝓuenti entiores ea⁊ fm caliditatẽ feb.et tarditatẽ eius.

¶De quartana periodica. Cap. cliij.

h **Horripilatio** difficilis vehemens conse quens ꝓfunditatem ossiu⁊ et debilitat pulsus in principio eius valde:ita q̃ si tu assiduas illũ qui hanc febrem habet: nõ indiges cum eo significatione alia.licet.n.pulsus minorẽt in inceptio ne omniũ aliarum febrium:nõ tñ minoratur sicut in hac et plurimũ quidẽ accidit hec post febres cum permiscen tur eo⁊ paroxismi.In inceptione vo o q̃z parum accidit ⁊ plurimũ quidẽ accidit in autumno et in hyeme:⁊ in eo in quo dñat colera.et habentibus splenes crossos: ⁊ qui multum vtũtur cibis melancolicis:et caliditas eius cum calefit est infra caliditatẽ tertiane et causonidis vere. ca liditatis ficce valdẽ mordicans palmam. ¶Et caliditas sanguinee ꝓtinue est acuta Sed est cũ humorositate sicut dispositio vaporis cũ aqua calida.¶Et caliditas flegma tice diuersa est sicut dispositio caliditatis peruementis ad manũ retro rem perforatã. Et quartane caliditas est infra caliditatẽ tertiane.Sed nõ est in siccitate ⁊ aspitate infra illã.¶Et cura huius febris est semp si aqua cũ ea ẽ rubea ⁊ crossa:et qñ accidit post febres calidas: cũ flebo tomia basilice ex latere sinistro:deinde soluere ventrem egri multis vicibus cõtinuis. Et si nõ est caliditas febris vehemẽtis fortitudinis cũ decoctione epithimi fm mo dum suum:et si est fortis caliditatis:tunc cũ syrubo ace.et epithimo ⁊ aqua casei in qua infusum ẽ epithimũ:⁊ cum decoctione mirobol.nigro⁊:et infusione corũ:⁊ si fuerit

caliditas eius sicut fortior caliditas q̃ est febriũ quartana
ruz tũc aquã caset solã: z si fuerit post febres flegmaticas
aut cõmixtas: tũc administra vomitũ post icisiua subtilia
tiua cũ quib⁹ nõ est plima calefactio: sicut sicla cũ parua
quãtitate sinapis z sir. ace. z rafan⁹: z fac ipm vomere: et
da ei i potu qñ antiquat z alleuiat horripilatio illud qd
sudare facit: sicut cardomomũ z medicamẽ de asa est me
lius ea z velocius ipo: z pone corã eo: z post ipm duo va
sa in quib⁹ fit aqua bullita cum camomilla z sceha: z cala
mẽtũ: z cooperi eũ cũ pãnis in hora paxismi. z horripila
tionis vt velox fit eius calefactio: z puocet sudor z mitte
eũ in hmõi hora in balneũ iter oẽs duos dies: aut omni
die: non in die paroxismi. ¶ Si autẽ febris fuerit tepida:
nõ subtilies regimẽ eius: sed da ei cibos leues sicut caro
arietũ: z assidua lenificationem eius nature: ita vt des ei
sp aquã sicle: z aquã caul. z ficus ifusas in aq̃ mell. z ius
galli vetusti decocti cũ aq̃ z sale i quo precũ fuit aliquã-
tulũ polipodij: de quo sorbeat parũ ante cibũ suũ: z itera
solutionẽ z flebotomiã: si nõ videris ei plimã diminutio
nem: ipa enim nõ plongabitur sm hoc regimen.

¶ Signa quartane continue. Cap. cliij.

Signa sunt signa quartane periodice: verũtã
nõ ẽ horripilatio: z fit fortis i quarto et
tepescit in alijs dieb⁹. z o quã pax est eius euẽt⁹: z ei qdẽ
pfert flõmia basilice pprie: deide flõmia saphene: deide
prouocatio vrine si fuerit pigre calitatis: z fiunt cũ ea in
ore lenitas z humiditas plima: z solutio melãcolie cum
nõ fuerit istud z accidit post febrem acutam.

¶ Febres que faciunt paroxismum in. v. dieb⁹. vj. z plus.

Quam parum euenit Cap. clv.
paroxismus pertransiens quartaz:
verũtamen ego iam vidi daroxismos transeuntes
multotiens: z sunt iste febres omnino ex humorib⁹ cros-
sis: et est cura earum sicut cura quartane.

¶ Feb. composita. Capitulum. clvj.

Pecies febrium compositarũ sunt plures
valde: z in omni compositione ea-
rum faciunt accidere periodos similes periodis febris
simplicis: quambrem non oportet vt confidas in cogno-
scenda febre ex periodis eius: immo sm accidentia eius
propria: quandoqz enim euenit ex compositione duaruz
tertianarum paroxismus omni die: z iste est periodus fe
bris flegmatice. Sed cum vides paroxismum omni die
cum accidẽtibus tertiane: scias q̃ sunt due tertiane: vnⁿ
quarum paroxismus acccidit cum recedit alia tertiana.
¶ Et plures febres composite accidentes sunt ille q̃ fiũt
ex colera z flegmate: z iste febres plixe sunt z male. qua-
rum signa sunt permixta ex signis tertiane z faciente pa
roxismum omni die. quare in vna die erit calida ppter
vehementiam inflammationis: z in alia die pigra et se-
pulta debilis caliditatis prolixe eleuationis: que forsitã
nõ calefacit nisi cum labore: z iteratur in eo horripilatio
post calefactionem semel aut bis: z inflatur cum hac fe-
bre facies. z corrumpuntur viscera z debilitantur z ifri-
gidantur stomachus z epar. Cura eius feb. est vt admi-
nistretur in ea purgatio cum medicinis sm paucitatem
caliditatis eius z multitudinis ipsius: z intendas in ea si
cut cum syrupo acetoso puro z illo qui est cum seminib⁹
z sicut cũ çucharo. Cunqz dies pertransierit: tunc da eis
trocis. de ros. cum çucharo ro. z mastic. z aqua feniculi: et
trocis. de eupatorio z similibus ex eis que diximus.

¶ De horripilatione sine feb. Capitulum. clvij.

Vãdo accidit h̃ orripilatio postq̃z ñ calefit
corp⁹: tũc icipe mũdificare egruz ex
flate: z da ei medicias fortes ad puocãdũ vrinã z miora
cibũ z potũ ei⁹ z fac eũ sudare i balneo z pcipe vt mouea
tur z laboret. ¶ De febre ex pestilẽtia. Ca. clviij.

Et quiete caliditatis cum tangitur. verũ
tñ anhelitus cũ ea fendus z fre
quẽs: z adherent ei tristitia z sitis z vomit⁹: cum ergo vi-
deris nauseam frequentem cum febre tepida: tunc scias
q̃ ipsa est febris pestilentialis: et pprie quando commu
nicat z multiplicatur: z sunt pestilentie manifeste in aere
circundante eos ex eis que dicemus: studе ergo tota itẽ-
tione in confortando cor istoz z temperando aerẽ conti
nentem eos. z adhibe eis bene redolentia: et intromitte
eos in domos odoriferas mundas: z sterne eas plantis
bene redolentibus z aspectu viridibus: z suffumiga eas
cum sandalis z camphora: z asperge eas aqua ros. z ace
to: z asperge ex eis super frustum luti antiqui: aut sup la-
teres domorum si sunt antiqui veteres. z pone super ipa
aquã ro. z camphoram. z sandal. cum pãno mũdo in eis
infuso. z fac eos odorare res odoriferas semp. et da ei in
potu aquam f. veri frigoris valde: et rob granati acetosi
z rob agreste: z acetositatem citri: z lac acetosum: z aquã
mixtam cum aceto quãdo nõ presto est aliud: z ciba eos
pullis assatis: z vitello ouorum: z da eis in potu vinũ al-
bum boni odoris odoriferum cui admixtum sit quantuz
est qiucuplum eius aque dulcis.

¶ De variolis z morbilis. Cap. clix.

Signa generationis variolaz sunt feb. acute
caliditatis pclusa: z vehemẽtia doloris
dorsi: z pruritus nasi z timor in somno.

¶ Si autem febris est vehementioris caliditatis z angu-
stia est maior: tunc portenditur morbillus.

¶ Et cura violaruz cũ incipiunt signa est flebotomia. sed
postea nõ: sed attẽde. z si fuerit eger bonus in puipendẽ-
da egritudine z nõ habuerit angustiam vehemẽtẽ et va-
riole iam inceperint exire. tunc rege eum eis q̃ festinare
faciunt exitum variolarum: z nõ des ei potu aliqd frigi-
dum cum frigiditate plurima: vt nõ stet exitus variolaz
z superueniat ei tarditas z difficultas.

¶ Si aũt videris variolas pigri exitus: tũc da ei decoctio
nem ficuum cũ iurgis lacce z aliquãtulũ croci vt festina-
re faciat exitus illarũ. ¶ Cũ ergo exierint omnes: tũc ad-
iuua eas ad maturandũ cum regimine z vaporatione cũ
vapore aque: si nõ ceperint peruenire ad maturationẽ z
rege eos regimine habẽtiũ apostemata calida tribuẽdo
in potu aquã ordei: z alia sm quãtitatẽ vehemẽtie calidi
tatis: et nõ multũ intẽdas ad soluẽdum naturam: z preci
pue in morbillo z in fine rei sue. Nam nõ forsitan saluabi
tur habẽs ipm a ventre in fine rei sue. z quãdo tu facis va
porem z maturas: tunc adiuua ad exiccãdũ eas cũ suffu-
migatione foliorum mirti z foliorũ ro. z fumo tamarisci
z decoque ista z ablue eas cum aquis eoz si tardat earũ
exiccatio. ¶ Cum ergo exiccantur. si remanet in eis ali-
quid difficilis exiccationis: degutta desuper aquã z salẽ:
z cum confirmatur earũ exiccatio: z completur: tunc de-
gutta desuper oleum tepidum multotiens donec cadant
cruste omnes. ¶ Et icipe qñ apparẽt variole z signa eiⁿ
z distilla in oculos aquã ros. in qua infusum fit aliqd su
mac: et semiñ. rubei z quando in albedine oculi accidit
locus rubeus z prurit⁹. aut albus in nigredine eiⁿ. z si nõ
accidit istud: z videri variolas paucas: tũc idigebis hoc.
¶ Et si inueneris pruritus qui ẽ in oculo non sedari per
illud: imo reddit fortior q̃z fuit. tunc distilla in eum ex al
muri z sale z vapora ipm vapore aque calide.

Morbillus autẽ est maioris timoris q̃z variole
nisi in oculo. Intẽde ergo in illo cũ
eis que educunt coleram cum facilitate absqz calefactiõe
sicut aqua prunoz z granati contriti cum suis interiori-
bus cum çucharo z aqua ordei z aqua melonis indi z ci-
troli: z cucurbite z mucillagine psilij. ¶ Si aũt inuene-
ris ifirmo post hãc medicinã aduenire tristitiam z angu
stiam z fortasse cooperiet eũ sincopis: tũc fac eũ sorbere
aquam frigidam: z fac eum sedere in ea parũ: z frica cor
pus eius z cooperi eũ donec sedetur qd in ipso ẽ: z egre-
diatur morbillus ad exteriora corpis: deide redi cũ exie

rit ad extinguēdū et seruā naturam in fine rei: vt non fit cā ad solutionē negissimā: et si inueneris in infirmo resudationē sanguinis ex locis morbilli: fac eū sedere i aqua frigida. ¶ Et scias q̄ est morbillus malus et rubeus et violaceus hui⁹ egritudis ē malus et pniosus: et variole citrie dure ꝓpinque inuolute multe et rubee vehemētis rubedinis et violacee: et ille q̄ ābulāt vt formica. et q̄ faciūt superficiē corporis sicut spasmata oēs male sunt et mortales. et oz etiam vt cū senseris variolas vt precipias egro gargarizare cum aqua ro. etiā. vt minoret qd egredit in gutture suo: et effunde in aure eius fiel memithe cū aceto et aqua vt minoretur qd egreditur in aure eius: et fac ipm in naribus sugere oleū mirtinū: vt minoretur quod egreditur ex eis in naso: nā cum hoc feceris quiscit ex lesione magna. ¶ Et si conquerit de punctura in plātis pedum et manuū assiduet positionē eoꝝ in aqua calida: et nō cibes eum in his duabus egritudinibus pullis: dōec cadāt cortices: et recedat sitis et malitia anhelitus: postq̄ ergo ceciderint cortices: tūc assiduatio balnei z regimen impinguatiuū corpis iplebūt foramina eaꝝ: z medicine q̄ eradicāt pannū delent vestigia earum.

¶ Explicit liber diuisionum practica.

¶ Albubetri filij çacharie: filij araçi liber diuisionum antidotariū in quo ponunt ad vnāquāq; egritudinem medicine appropriate ꝑ diuisionem earum.

¶ Verba abubetri filij çacharie araçi.

d **Ixi in** hoc meo libro medicinas quarū necessitas est inseparabilis: et posui illas que ex eis sunt preclare z electe: z ꝓteci totum in quo erat superfluitas et dilatatio: et fui contentus eo tm̄ quod medico est necessarium: et declaraui illud z abbreuiaui: et posui illud per capitula.

ꝑm ¶ Medicine tincture capillorum.
2 ¶ Ad alopitiam.
3 ¶ Ad furfures.
4 ¶ Ad saffati.
5 ¶ Ad scabiē humidā.
6 ¶ Ad scabiem siccam.
7 ¶ Ad morfeam albam
8 ¶ Ad baras.
9 ¶ Ad morfeā nigram pannum z lentigines.
10 ¶ Ad impetiginem.
11 ¶ Ad delendum sanguinem mortuum.
12 ¶ Qua delentur vestigia variolarum.
13 ¶ Ad clarificandam faciem.
14 ¶ Ad meliam lepram et egritudies melicas.
15 ¶ Ad meliaz z timorē
16 ¶ Ad vigilias.
17 ¶ Ad sodam.
18 ¶ Ad tremorem
19 ¶ Ad torturam.
20 ¶ Ad paralesim.
21 ¶ Ad epilepsiam.
22 ¶ Ad coriçam.
23 ¶ Ad apa flaticum
24 ¶ Ad serpentes id est lumbricos.
25 ¶ Ad scissuram arteriarum.
26 ¶ Ad vesicas. an. di.
27 ¶ Ad adustionē ignis.
28 ¶ Incarnatiue an. di.
29 ¶ Oculorum
30 ¶ Aurium an. di.
31 ¶ Dentium an. di.
32 ¶ Oris.
33 ¶ Nasi.
34 ¶ Tussis asmatis et seniei.
35 ¶ Stomachi
36 ¶ Cordis
37 ¶ Epatis
38 ¶ Splenis
39 ¶ Colice
40 ¶ Solutionis ventris.
41 ¶ Vrinarum
42 ¶ Lactis
43 ¶ Spermatis
44 ¶ Menstruorū z emorroidarum.
45 ¶ Podagre
46 ¶ Algebra

¶ Verba abubetri.

i **Amquidem** perueniemus ad expositionē resolutionis egritudinū q̄ sunt a summitate capitis vsq̄ ad pedes z reliquarū egritudinū: et eaꝝ qb⁹ indiget medicus in libro nostro magno in arte medicine q̄ interp̄tatur alaugui: z in libro nr̄o qui est mior isto libro: z fui ꝓient⁹ in eo ꝑm tertiū qui ē almāsor quē posui. x. tractatus: z feci ipm regi almansori dño corascent: a cuius nomine nominaui librum: z in libro nostro edito de virtutibus quem feci ad hely: z in libro aiybal muluchi quem feci ad hely deminum trabestem: z in libro polorum qui est liber maior quem ego composui propter amplā expositionē quam ego explanaui in arte medicine: z ad iuuamentū naturarum: z quem didici de scientijs phie exceptis his q̄ dicemus ex libris nostris cū ipsi euigilent inquisitorem ad locū vtilitatis: quāuis itētio non sit comphensa: qm̄ defectus phibet a comphēsione: iam igitur in nostro libro isto diximus q̄ in ipso itendimus de omnibus medicinis quarum rememorationē premisimus in eis que precesserunt de nominatione capitulorum z intentione eorum quacunq̄ medicinarum non dixi in hoc libro nostro: queratur in antidotario humain. al. Joanuitij filij ysaac z illic inuenietur.

¶ Medicine tincture capillorum. Cap. i.

c **Onfectio** tincture denigrantis capillos. ℞. gall. rosarū rubearū. libra z inungatur oleo z friganf in frixorio donec scindantur z calcecaumenon: aluminis: dragāti. ana. ʒ. xv. Salis gemme. ʒ. vij. conteranf sicut alcohol: conficiant in aqua calida: z humectent tribus horis z tingātur cū eis et dimittantur tribus horis ligati: z inuoluti foliis ficie: deinde lauentur in mane.

¶ Alia litargiri: calis nō exticte. aā. ps. j. crete ptes. ij. conficiant cū aq̄ z tinganf cū eis. z dimittant quattuor hor.

¶ Cōfectio ticture dealbātis capillos: sterc⁹ yrūdis: enula sicca: mes: semē rafani: nefrin: sulfur: cortic. radicis capparis aggregētur cū felle vaccino z aceto vini: vngat cū eis: postq̄ suffumigatio fit cū sulfure: z iteret illud milotiēs. Si albificet assiduet eoꝝ inunctio cū oleo sābucio.

¶ Ad faciēdū capillos flauos. ℞. lupinoꝝ: mirre. aā. ʒ. x. stafisagrie: fecis vini al. aā. ʒ. iij. aggrega cū aq̄ in q̄ infusus est cinis ligni vitis z line cū eis in nocte z fient flaui.

¶ Ad crispādū capillos: farina fenugreci: se. iusquiami cōtritum: galle: fidra: calx: litargirū z liniatur cum eis.

¶ Medicamen faciens nasci capillos vbi volueris. ℞. ceneris abrota. ℥. x. vētris cātaridū. ʒ. ij. laudani. ʒ. iij. auellane combuste. ʒ. ij. teranf cū oleo veteri z aromatizētur cum aliquātulo gallie: z fricet locus z inungat cum eis omni nocte z abluat cū euigilat: z qn̄ incipit vesicari: dimittatur vna die: deinde iteret donec nascantur.

¶ Confectio medicaminis corrūpentis pilos z subtiliāti eos: sumantur oua formicaꝝ: se. iusqami: alumen: psilū: opiū: liniatur post deopilationē cum aceto sublimato et assi duetur: qm̄ subtiliat eos adeo vt nō nascantur.

¶ Confectio medicaminis ꝓhibētis capillos cadere. z ꝓhibētis initium caluitie: gallie mirabola. nigr. folia mirti decoquātur in vino: donec dissoluanf: postea in vna libra olei onfacini proijciatur. ℥. j. laudani: z. ℥. j. masticis z decoquat illud vinū postq̄ colatū ē donec ispisset patulati: deide ꝓijciat sup oleū aq̄ pōd⁹ sui: z decoquat dōec ꝓsumat aq̄: z remaneat oleū z ingrosset: deinde liniatur cum eo in nocte: z lauetur in die cum decoctione mirti.

¶ Medicamen ad caluitiū in nō suo tempore: laudani. ℥. j. euforbij: gūme rute agrestis. aā. quarta. ℥. j. mirte: ℥. s. storacis ligde quartā. ℥. j. z quātū est totū bis ceroti cōfecti cum oleo de lizeiri: z liniat cum eo: z abluatur in die.

¶ Confectio medicamis ad capillos cadentes confortantis eos z prohibentis a casu suo. ℞. laudani. ℥. iij. gallarum mirre: z masticis: thuris. aā. ʒ. j. cordumem. ʒ. ij. dissoluanf cū oleo ros. z liniant cum eis radices capillorū: est enim mirabiliter constringēs z retinens.

¶ Medicine ad alopitia. Cap. ij.

f **Pume** maris. ʒ. x. baurac: çedarac: sulfuris gumme rute agrestis: euforbij. ana. ℥. ij. stafisagrie: z cantaridum: ana. ʒ. j. terātur oia: deide tricetur caput cū cepe donec rubeat. z quādo mor-

No. Medicin colectas ad infirmitates ecc. tudines oes si dictas a capite vsq ad pedes

dicat inungatur cum adipe vrsi ⁊ liniatur cuꝫ oleo antiq ⁊ liniat cū hoc medicamine duabus vicibus aut trib⁹ cū vino veteri post fricationem cū cepe donec rubeat: ⁊ qñ mordicat inungatur cū adipe vrsi: deinde iteretur.

¶ Medicine ad furfures. Cap.iij.

c **Onfectio** medicaminis ad furfures fortis farine ciceris.ʒ.c. farine fenug.baurac: panis ⁊ furfuris eius nitri contriti: sinapis. aā.ʒ.xv. altee.ʒ.x.conq̃ssentur cum aceto vini pauco: et aqua ⁊ fricetur cū eis caput bñ ⁊ lauet oi hebdomada semel: ⁊ assiduet inunctionē cū oleis: ⁊ abrasionē ⁊ balneū.

¶ Medicine ad sahafati. Cap.iiij.

c **Pithima** ad sahafati recentē ⁊ in corporibus teneris: alcanna: arist.litargirum: cortex granati: terantur ⁊ cribrentur ⁊ liniant cū aceto vini ⁊ oleo rosato.

¶ Cōfectio epithimatis ad sahafati antiquā: sal ⁊ atramentum adusta: sulfur terra argenti viui: galle vene: litargir aristo. teratur totum ⁊ administretur sicut primum.

¶ Medicine ad scabiem humidam. Cap.v.

c **Pithima** ad sciabiē humidā argētū viuū extinctū: chimia argenti sulfur albū: folia oleādri: cōdisi calli: litargirū misceantur cū aceto vini ⁊ pauca aqua ⁊ oleo ro. plimo ⁊ dormiat super ipsum ⁊ ingrediatur balneum ⁊ lauetur cum vsnem viridi: deinde inungatur cum oleo ro. postq̃ effunditur super ipm aqua calida: deinde frigida plima.

¶ Medicine ad scabiem siccam. Cap. vj.

c **Onfectio** epithimatis boni ad scabiē siccam: floris eris attramēti. aā. terantur ⁊ cribellētur: ⁊ terātur cū aceto bene: ⁊ ponātur in vrceolo vitreato ⁊ dimittātur in stercore. xl. diebus: extrahatur ⁊ teratur bene ⁊ admistretur ex eo quātitas. ʒ.ij. ⁊ liniatur cum aceto forti cōmixto.

¶ Confectio epithimatis ad scabiē siccam ⁊ pruritus: baurac: vena: salis: mirre: costi dulcis: cōdisi. aā. ʒ.ij. storacis liquide. ʒ.j. liniatur ex eo cum oleo ro. corpus totum ⁊ dimittatur tribus horis: deinde abluatur.

¶ Cōfec. pill. ad scabiē q̃ sumūt oi hebdomada semel aut bis: mirab. citri. ʒ.xxx. aloes. ʒ.xv. scamo. ʒ.v. q̃ dof. ʒ.iij.

¶ Modus confectionis allresines ad scabiem ⁊ ad sahafati: ⁊ est trifera: mirab. citri. ʒ.x. sene fumi terre. aā. ʒ.xxx. lresisnes quantum aggreget ea ⁊ bibatur ex ea omni die quātum est nux mane ⁊ sero.

¶ Medicine ad morpheam albam. Cap.vij.

c **Pithima** ad morpheā albā tasia ⁊ rubea se. rafani condisi: sinap. terātur cum aceto forti ⁊ liniat in sole. ¶ Baras. Cap.viij.

c **Onfectio** epithimatis ad baras: tassie: blitis stafisagrie: ventris cātaridū ana liniat cū decoctione rubee facta ex aceto vini.

¶ Medicie ad morpheā nigrā ad pānū ⁊ lētigies. Ca.ix.

c **Pithima** farine lupinor. ʒ.x. se. rafani se. eruce: costi. amig. amare: sal. armoniaci piperis. ana. ʒ.ij. armoniaci. ʒ.ij. ⁊. ʒ. dissoluatur armoniacū cū adipe ⁊ ꝓtūgatur cū eo ⁊ fiant ex eis forme auellanar ⁊ dissoluatur cū necesse est: ⁊ liniat cum aqua acedarach in nocte bñ epithimādo ⁊ abluat in mane cum aqua se. melo. ⁊ furfuris: ⁊ violarum ficca. ⁊ vaporetur locus anteq̃ʒ epithimetur cum aqua ca. ⁊ iclinetur super ea donec rubeat: ⁊ fit post balneum.

¶ Cōfec. epithimatis alterius ad pannum ꝓpriū exptū: liniat cū sarcocolla dissoluta cū aqua aut felle vaccino.

¶ Medine ad impetiginem. Cap.x.

c **Onfectio** epithimatis ad impetiginē siccam in vltimo siccitatis: oleum de crisomilis. ʒ.ij. in quo dissoluatur bdellij ⁊ picis. ana. ʒ.iij. moueatur cum aqua in mortario: donec fit sicut vnguentum ⁊ annectatur loco.

¶ Medicine ad sanguinem mortuū ex percussiōe ⁊ alijs

a **Rsenici** rubei: lapidis allzahal. Cap.xj. ana thuris quarta ptis. i. fiant inde colliria: ⁊ liniantur cū necesse est: cū aq̃ coriandri.

¶ Medicine q̃ delent vestigia vario lapsu ⁊ vlcera. Ca.xij.

l **Itargirum** conditū: radices cāne sicce: farina ciceris: ossa vetusta: faria riçi maturi: gna alben: cost⁹ aggregēt ⁊ terāt ⁊ liniant cū eis in nocte: ⁊ abluat cū eis in die in balneo.

¶ Medicine ad clarificandū faciem. Cap.xiij.

c **Onfectio** gumere clarificantis faciē. amigdal. dulciū draga. farine ciceri ⁊ fabarum ꝓficiat cum aqua ord. ⁊ liniatur in nocte obluatur in mane cum aqua furfuris. ¶ Gumera clarificans faciem ⁊ rubificās eam expta: crocus: rubea: thus: mirra mastix. ana aggregētur cum aqua bulbi ⁊ liniantur: ⁊ fiāt colliria: ⁊ liniantur cum aqua: ⁊ dimittatur. iij. horis: deinde lauentur cum aqua calida: ⁊ multum vtatur in mane ciceri. ⁊ aqua ciceris etiam: ⁊ sumant pondus ʒ.ij. pulueris yso. ⁊ ʒ^a. ʒ.j. de croco aliquot diebus.

¶ Cōfec. gumere rubificātis faciem. Sinap. albā. ⁊ arsenic. ru. ꝓterāt simul cū lacte ⁊ fiat faciei güera cū eis. vij. dieb⁹.

¶ Medicine ad melancoliam lepram ⁊ egritudines melancolicas. Cap.xiiij.

c **Onfectio** pill. valētiū ad lepra ⁊ meliam ⁊ egritudines melicas experta. ℞. epithimi. ʒ.x. pulpe colloquint. centauree. ʒ.v. yerep. aga. salis idi. ana. ʒ.v. elli. ni. ʒ.iij. ⁊ tertia: sticados. ʒ.vij. polipodij. ʒ.x. dosis eius. ʒ.iiij.

¶ Confectio pill. educentium meliam ꝓferentium egritudibus melācol ⁊ timoris. ℞. epithimi. ʒ.xx. elli. ni. ʒ.v. magnetis. ʒ.iij. salis indi. ʒ.v. sticados. ʒ.vij. dosis. ʒ.iij.

¶ Decoctio epithimi educētis meliam bona melie ⁊ ipetigini scabiei ⁊ morphee ni. ℞. mirab. nig. ʒ.x. polipo. ʒ.v. sene. ʒ.vij. turbith. ʒ. q̃ttuor. passulaꝫ enucleatarū. ʒ.vij. herbe cupat. ʒ.v. sticados: epithimi ana. ʒ.x. decoquātur oia ꝓter epithimū: donec dissoluant: deide pijciat super ea epithimū ⁊ cōpleatur decoctio eius ⁊ colet ⁊ sumatur ex ea in potu: post pill. quaꝫ rememoratio ꝓcessit: aut cū agarico ⁊ aloe ⁊ sale indo ⁊ elleboro nigro.

¶ Cōfec. medicamis ad ad. illū cui aduenit epilia ⁊ cōmotio cerebri. ℞. sticad. ʒ.x. aga. ʒ.ij. ⁊. ʒ. fisele. ʒ.iij. vio. siccarum. ʒ.v. cōficiant cū lresmes ⁊ comedat tātū q̃ztū sūt. ij. nuces aut tres. ¶ Medicie ad meliam ⁊ tiorē. Ca.xv.

m **Irabola.** ʒ.xx. lresines imaturi: scesabrā marui albi. aā. ʒ.v. epithimi. ʒ.xv. sticad. ʒ.x. aga. ʒ.v. elli ni. ʒ.v. gario. ʒ.ij. melisse ʒ.iij. feleimisch. ʒ.v. cortic. citri. lingue bouine. ana. tātūdem: nucis musc. gallie. ana. ʒ.j. aggregentur post continuationem cum lresmes ⁊ melle.

¶ Modus ꝓfectiōis letificātis ad timorē ⁊ tristitiam ⁊ ipiguat ⁊ facit colorē bonū ⁊ odorifer oris et sudoris odorē et ꝓfert pulsui cordis: et si assidnet letificat aiam: ita vt extrahat eā ad egritudinē fil'em haronati ex multitudie risus et bonitate aie: cui⁹ cōmixtio. ℞. rosaꝫ rubeaꝫ. ʒ.vj. cipi. ʒ.v. gario. masti. spice: asari. ana. ʒ.iij. cinamo. croci. ana. ʒ.ij. macis cardamo. heil nucis musc. ana. ʒ.j. teranf et optie misceant et decoquat libra emblicoꝫ cū lib. vij. aq̃ donec remāeat tertia: deide colet et pijciat sup ipam lib. mell'. et decoquat dōec inspisset et pulueriçet desup cōmixto: et moueat cū ligno salici: aut ligno citri lato: donec pmisceat et sumat sicut sumit trifera: et ponat in ipsa sexta. ʒ.j. de musco: qm̃ ē magna ꝓueniens: qdā vo hoies ponūt in ea berēgesemisch et mellisse et margaritarū: et folij idi. ana. ʒ.ij. et in descriptione alia macis gario. nucis musc. ana. ʒ.ij. et nō sumatur nisi in hyeme.

¶ Facientia subeth et somnum. Cap.xvj.

f **Eminis** aneti. ʒ.ij. croci: mirre. ana. tertia. ʒ.j. iusq. sexta. ʒ.j. mādragore lzerat

j.opij.gra.ij.z.s.aggregentur cū mucila.senug. ¶Confectio sōnifera. ℞.se.lactu.corticis papaueris:fabaꝝ excorticatarū:se.portulace:hielrengi.ana.ʒ.ij.opij.gr.ij.z.s.aggregentur cū mucil.psilij.z est dos.j.

¶Medicine ad dolorem capitis Cap. xvij.

c **Confectio** vere magne in loco pillularum cochiarum cōferentis ad dolorem capitis et epilliam z vertiginē capitis ex repletiōe et tenebrositate visus ex humiditate z initiū aque:cuius cōmixio. ℞.yerep.ʒ.x.pulpe collognide.ʒ.iij.et tertiā.scamo.ʒ.ij.z.s.turbith:sticados.ana.ʒ.v.et est dosis.x.

¶Confectio embroce ad dolorem capitis cal.z vigilias z birsen vio.sic ordeuʒ excorticatum semī cucurbite:se.lini.psilij cōtritu ʒ:cortices papaueris semē altee:semē lactuce:semen portulace:rosa.decoquantur donec dissoluant:et rubea fiat aqua et fiat embroca cum ea.

¶Confectio embroce ad dolorem capitis frigidum z vētositatem grossam in capite:c amomilla:sceha:sisimbrium sansucus:berengesis.origanum:ordeum:folia lauri fiat vt proxime supra.

¶Confectio epithimatis ad dolorē capitis frigiduʒ z emigraneā ex ventositate grossa:z dolorē auris frigidū. ℞. castor.euforbij.opij.storacis liquide.pipis foliorū rute. calameti:sinapis.ana.fiant trocisci.et embrocent:z dissoluantur in oleo:z fit oleū costinū aut nardinū z dissoluat cū aliq̄ de illis z distillent in aurē q̄ est in latere doloris.

¶Cōfectio epithimitatis ad emigraneā et dol.capitis calidū. ℞.se.tusga.se.lactuce.sief.memithe ros.sandal. fau fel.radicē mādragore:opiū fiant ex eis colliria z distillet ex eo in aurem cum oleo ros.z aceto vini pauco.

¶Confectio caputpurgij ad dol.capitis z emigraneaʒ calidam ad dolorē auriū cū caliditate z pulsatione. ℞.opij cāphore .ana.fiant inde colliria similia lenti z dissoluat. i.aut.ij.in oleo vio.z distillet in aurē z nasū z est bonum expertum. ¶Caputpurgiū ad dol.capitis frm:fiāt collia ex euforb.z castor.aā.z dissoluātur cū oleo ro.in quo decoctus est costus et distilletur ex eo in nasum.

¶Medicine ad tremoreʒ. Cap. xviij

c **Confectio** pillularū conferentiū tremori. proprie mirabilis. ℞.piretri:casto.cassie:ana.ʒ.iij.serapini:pulpe:colloquin. ana. ʒ.iiij.yerep.ʒ.i.z.s.

¶Modus confectiōis ad tremorē. ℞. mirab.nigr.ʒ. xxx. sauine.ʒ.x.thuris.ʒ.vij.ciperi:acori.ana.ʒ.v.et ponantur loco sauine z erit magis vltima z melior.

¶Confec.trocisco.sedantiū sitim z facietiū subeth z detrahunt alienationē z feb.z dolorē capitis. ℞.se.lactu. se.papa.se:cucur.excorticate:se.portu.ana.ʒ.x.succi lig. amili. draga.opij.aā.ʒ.iij.terant z ꝓficiāt cū mucil.psilij: et fiāt ex eis trocisci.xx.dos.ē trocisc⁹.i.z isti qdē magis necessarij sī patiētib⁹ vigilias z alienationē:et qñ fit fortior z superfluit det in potu aqua coriandri humidi:aut cū aqua lactu.aut citrulli:aut cucurbite z similia,

¶Medicine ad torturā. Cap. xix.

c **Confectio** caputpurgij ad torturā z palisim:z dolorē capitis:z egritudines flegmaticas. ℞.casto.ʒ.i.ꝓdisi pipis:ciclaminis gilbenee:pulpe collogn.baurac.ru.euforb.fellis bouini exiccati.ana.ʒ.iij.fiant colliria.et fiat ex eis caputpurgium cum auricula muris.aut aqua sansuci.

¶Confec.pillularū fetidarū maiorū:que danf in potu ad paralisim et torturā podagram fridā z anteq̄ incidunt humorē grossū iūcturaꝝ:z stāt loco maioris yere: q̄rū cōmixtō. ℞.yerep.ʒ.x.pl'pe coll.ʒ.v.cebrā.ʒ.i.cētauree minoris plantaginis.ana.ʒ.v.euforb.ʒ.ij.z.s.casto.çç.assefetide serapini:oppoponacis:tapsie inde:sinap.ptpis.ana. ʒ.i. dissoluatur serapinū z assa fetida cū aqua rute ex qb⁹ cōficiātur medicine:et fiant inde pillule que erunt.x.doses. dosis.ʒ.iij.z tertia. ¶Medicine ad palisim. Ca. xx.

c **Confectio** anacardi q̄ ē tyriaca palis z torture z apoplexie:z hec quidem medicina sanat corpus statim: z sudare facit:oportet itaq; vt coopiat vt sudet.cui⁹ cōmixtio. ℞.ziʒi.piretri: nigel.costi.pipis macropipis:acori ana .ʒ.x.mirre:soliorū rute:asse:gētiane:aristo.bacaꝝ lauri:castor.tapsie.sina. aā.ʒ.v.mell'anacardi.ʒ.v.z ʒ^a iuoluat cū olo de nucib⁹ z ꝓficiat cū melle:z det sicut nabaca z ipm qdē stat loco alphereselin i oibus egritudibus fris:z istāmat corp⁹ stati et attrahit feb.bonū spasmo humido:z grauedini lingue qñ fricatur cū eo:z destructioni sensus mēbrorū:qñ cū eo empliat z fricatur:z ē magne bonitatis.

¶Confectio anacardi minoris ad morpheā z baras z canitiē z obliuionē. ℞.mirab.ni.belliricorū emblicoꝝ.aā. ʒ.xxx.olibani ysopi.ziʒi.pipis mell'anacardi.ana.ʒ.v.mellis apū:quo cōficiat:dos ei⁹ vt primi: z qñq; adduntur in ipo acori cipi: spice.ana.ʒ.v.

¶Medicine ad epliam. Ca. xx.

c **Confectio** ad epliam valde bona. ℞. piretri:fiseleos:qd ē antudē romanū stica.ana.ʒ.x.aga.ʒ.v.cordumeni recentis:assē bone aristo.ro.afodili: radicū ligrit. carpobalsami ligni peonie.aā.ʒ.ij.z exprimat aqua squille z fundatur sup tātū mel'.q̄ztū ipa ē:z cū eo coquat z cōficiātur inde medicine ē enī bona vltima:z cōfert et tuuamētū vltimū yere hermetis:z anacardinū minus.z yerap.cū eo assidue vtitur fm q̄ztitatē virtutis z etatis z tpis.

¶Medicine ad coriçam. Cap. xxij.

Confectio formarū similiuʒ auellanis ad coriçā. ℞ .thuris:stora.liq .costi sandarace.ana.fiāt inde pdicte forme z suffumigētur ex vna earū i traiectorio:qz abscidit fluxū nasi stati.

¶Medicine ad apostema flāticū. Ca. xxiij.

c **Ptihima** ℞.ciperū alumē farina ordei: lentes frixas:liniant cū aq̄ granatorum z aceto et ligetur.

¶Medicine ad serpētes.i, lūbricos lōgos. Ca. xxiiij.

c **Confectio** medicamis ad lūbricos:curi excōtica. sirasch urbith se. nil. partes equales lupinorū ps.i.cambil.ps.s.z bibat ante ipsū lac caprinū.iij.diebus i manet z fatiget i q̄rto die post bibat paru lactis:deinde incipiat bibere hoc medicamē dissolutū cū aceto ꝓmixto cū lacte q̄ztitate.ʒ.vj. et bibatur cū est magna fames.

¶Medicine ad scissurā arteriaꝝ. Cap. xxv.

c **Confectio** medicamis:flos eris z albugo ouī ponātur desup:qz retinent sanguinē. Alias ciminū:z calx viua ponat sup ea.

¶Medicine ad vesicas. Cap. xxvi.

c **Confectio** medicamis: cerusa plūbi vsti: cathimia argenti:litargirū bolum ar.z cāpho.aggregent cū mucillagie psilij.

¶Medicine ad adustionē ignis. Ca. xxvij

c **Cerusa** et aqua solatri et aq̄ atarascō: sup que puluerizetur cāphora z opiuʒ:z fit in eis parū olei ro.z liniant fm dies aliquot.

¶Medicine consolidantes vlcera:et faciunt nasci carnē.

Capitulum. xxviij.

I **Itargiruʒ** tritū ibibat pauco ace.z olo et cerātur ita vt coeq̄ntur z administretur. ¶Medicie oculoꝝ. Ca. xxix.

c **Confectio** collirij al ℞.cerusē plūbi ablute.ʒ.x.sarcocolle gīsse.ʒ.iij.amili.ʒ.ij.draga.ʒ.i.opij.ʒ.s.fiant colliria.z admistrēt.

¶Cōfectio collij rubei lenis floris eris:qd fit in miera eris ʒ.iij.colborat adusti.ʒ.iij.eris vsti.ʒ.ij.mirre.çç.ana.ʒ.i.piperis.ʒ.s.fiant ex eis colliria cum vino bono.

¶Fistula in lachrymali oculi:cura est cauteriū:q̄ si nō fit cauteriū fac hoc medicamē:aloes:sarcocolle: sang. dra.

mirre:thuris.aff.ʒ.v.climie argēti.ʒ.x.balaustie.boli ar. ana.ʒ.v.floris eris.ʒ.i.z.s.terantur z humectetur loc⁹ sa liua:z puluerizetur desuper.

¶ Confectio collij viridis de flore eris ad scabiē z febel:et albuginē ad tenebrositatē z ad vngulā. ℞.floris eris.ʒ.iij colcotar rub.adusti.ʒ.vi.arsenici rubei.ʒ.j.baurac spuma maris.aff.ʒ.i.salis armoniaci.ʒ.s.armoniaci mirre.ʒ.i.re soluatur armoniacū cū aqua rute:z fiant colliria.

¶ Confectio collirij facientis ad libar nasi: carnē facientis in vlceribus oculi z phibēs almusaragi z subtiliās bothor ℞.climie ablute ceruse tuthie:alcohol olibāi.aff.ʒ.i.opij tantūdē fiant inde collia:z ē bonū ad vlcera z almusaragi:z exiccat ea:z fac nasci carnē z ñ remanēt eis vestigia.

¶ Confectio collirij de thure maturās vlcera. ℞.thuris.ʒ x.armoniaci:sarcocolle.ana.ʒ.v.croci.ʒ.ij.fiant inde collia cū mucillagine fenugreci

¶ Confe.collij ad albuginē. ℞.massacume.ʒ.x.spume maris.ʒ.iiij.floris eris.ʒ.i.z.s.baurac:serapini:armōiaci.ana ʒ.i.fiant collia cū decoctōe acori z fricētur in eo z fiat alcohol:deinde puluerizetur iste puluis.

¶ Confec.pulueris ad albuginē. ℞. massacume.ʒ.ij.spume mari:baurac zuccari:albosir.ana.ʒ.i.pluerizef cū eo.

¶ Confe.mirabil pluueris al.ad obtalmiā calam z dol.sup sarcocollā grossam fundaf lac z exiccetur in sole:z teran tur ad oēs.ʒ.x.ex ea.ʒ.iij.amili.ʒ.i.z.s.opij.z.s.camphore et ē cōueniēs ad vehemētiā doloris z caloris.

¶ Confe.pulueris magis abscidēs lippitudinē: et ē bon⁹ qñ nō fuerit fames multa. ℞.sarcocolle.ʒ.x.spume maris ʒ.i.zucca ri.ʒ.iij.terātur z aggregentur.

¶ Confectio pluueris citrini fortis q admistref in fine obtal mie. ℞.sarcocolle.ʒ.x.fiefmemithe.ʒ.iij.litij.aloes.ana.ʒ ij.croci.ʒ.i.z.s.spume maris.ʒ.s.aggregentur z terātur.

¶ Confe.iefram.i.iefirim ꝓseruās almusargi z faciēs na sci carnē. ℞.antimonij.ʒ.x.floris eris de minera tantūdē acatie.ʒ.iij.sang.dra.aloes.ana.ʒ.i.terantur z admistrēf.

¶ Confe.collirij de fellibus ad pānū z ad inceptionē aque et dilatationē pupille: qd ē bonū z exptum exiccef fel yrci in vase eneo:de quo sumātur.ʒ.x.colloqn.interioris.ʒ.i.z s.serapini.ʒ.ij.euforbiū tantūdē:fiant ex eis colliria cum aqua ruthe:aut aqua feniculi:z fiat alcohol cū eo.

¶ Confe.alcohol faciētis nasci palpebras. ℞.dactilorum adustorū.ʒ.v.fumi thuris.ʒ.iiij.carpobalsami.ʒ iij.spice i de.ʒ.i.aculi.ʒ.x.fiat alcohol:z trāseat sup palpebras.

¶ Confe.collirij ad garab in oculo qd distilletur in eo. ℞. aloes thuris.ana.ʒ.i.sarcocolle.balaustie:sang.dra. antimonij:alumis.ana.ʒ.s.floris eris qrtā.ʒ.fiant ex eis collia et distillenf in oculū in ipso lachrymali z p⁹ exp̄ssionē ei⁹.

¶ Confectio collirij de mirra ad punctū sanguis. ℞.croci thuris:mirre:armoniaci.ana.ʒ.i.arsenici rub.ʒ.s.fiant col liria z distillenf in oculū cū aqua coriandri humidi.

¶ Confe.collirij de calcāto ad vngulā. ℞. calcecaumenō ʒ.v.floris eris.ʒ.ij. calcāti salis armoniaci.baurac. arseni ci rubei.ana.ʒ.i.terantur z cōficiantur.z dimittātur dōec fiant vt flos eris:z fiant inde colliria:z administrenf sit, qz arsenicū eius sublimatū:fricef cuʒ eo vngula: deinde puluerizetur cum radice liquiritie.

¶ Confectio collirij ad madicō ad venas rubeas que sunt in ocło ex obtalmia antiqua z sebel z vngula z alijs. ℞. vcifur:calcecaumenō.arsenicū rubeuʒ.zuccaꝫ tabarzet. ana .ʒ.i.mirre.croci.venarū.ana.qrtā.ʒ.armoniaci.thu ris.ana ʒ.i.fiāt inde colliria z administrētur.

¶ Confectio alcohol cōseruantis sanitatē oculi tuthie.ʒ.x. fief memithe.ʒ.iij.aloes litij.ana.ʒ.i.camphore sextā.ʒ.i.te rantur cū aqua aggreste:aut cū aqua sumach:z exiccenf et administrenf.

¶ Confectio alcohol ad lachrymas tuthie.ʒ.x.coralli:mi rabola.fricatorū:aloes.ana.ʒ.ij.piperis.ʒ.s.macropipis.ʒ ij.fiat alcohol z administretur.

¶ Confectio alcohol acuētis visum. ℞.tuthiā nutritā cum aq̄ sansuci tribus vicibus:qd fit hoc mō.ponderenf de ea ʒ.x.et condianf postq̄ pueniunt ad ß trib⁹ vicib⁹:deinde de ea.ʒ.x.zinziberis:pipis:macropipis:celidonie:venaꝫ ana.ʒ.i.salis ar.ʒ.s.nutriāf cū aqua sansuci aut cū aq̄ fenū. tribus vicibus:deinde exiccenf et administrenf.

Confectio emplaꝫ z epithimatū ad oculos. Emplastrū ad cursuʒ z guardenigi:cortices granatorū:z lentes excorticate cōferūt.

¶ Confectio empli ad corrosionē lachrymalis: endiuia teteratur z sup faciē suā ponaf oleū ro.z emplef cū ea.

¶ Cōfectio emplastri ad percussionem z vulnus in oculo: ouū absq; cortice suo aqua coria.z olim ro.z aggregentur et ponantur sup ipm cum coto.

¶ Confectio emplastri ad dolorē vehementē in obtalmia coriandri:melli.croci:se.lini:cortellas:vinū: teranf z cō, ficiantur z emplastretur cum eis palpebra.

¶ Confectio epithimatis phibentis fluxū ex oculo:aloes acathia fiefmemithe liciū boli ar. z gūmi ar. linianf sup frontem cum albumine oui.

¶ Confectio epithimatis ad iflationē z ad apa in palpeb. rose fiefmemithe litiū:bolū ar.z gūmi ara. liniantur sup frontem cū albumie oui:et croci z vene z aloe z sandalis ru.et saufel:et aggregentur z terātur z linianf cum aqua coriandri et endiuie z aqua rosata.

¶ Medicine auriū Cap. xxx.

Dulcera in aurē. Sumātur sarcocolle:san guis thus: mirra: spuma maris: baurac:bolū ar.scoria ferri:flos eri z aloes deinde abluatur auris cū aqua z aceto tribus vicibus post iuol, uatur liciniū cum melle in medicamie z ponatur in ea:et de medicamine fiant colliria:et cū necesse fuerit distillef in eā semel cū aq̄ mell:deinde administref liciniū.

¶ Confectio medicamis ad grauitatē auditus z tinnitum vaporetur vapore sansuci z absinthij z sceha:deinde di, stillef in ea hoc collirium:pulpe colloqn.ʒ.i.baurac.ʒ.i.ter tiā:castor.ʒ.s.aristo.rotū.ʒ.s.succi absinthij tantūdē:eufor, sextā.ʒ.j.costi.ʒ.quartā:fiāt collia z distillenf cū oleo amigdalino amaro:sūt enī ad dolorē fridū z vētositatē z diffi cultatē auditus:q̄ cōficianf cū melle vaccino:z fiāt collia.

¶ Medicine dentium. Cap. xxxi.

Medicamen dentiū eradicationē facilem faciēs piretrū radix collogn tide et cortex ei⁹:cortex radicis capparis cortex mo ri:semē meçereon z folia ei⁹:vene:arsenicū citrinū:lac se bram aut lignū eius:aggregenf z terātur piretrū z col, logn.z reliquē medicine cū aceto in sole tribus diebus z moueantur in diebus multis vicibus cū aceto:z dimittā, tur p reliquū diez infuse in ipo z pijciantur desup assa et bdelliū z fiant ex eis trocisci:z cū necesse fuerit: terantur et liniatur cū eis radix dentis in die aliquotiēs: z hoc per aliquot dies:postq̄ scarpellationē factam in circuitu dē tis:facit enī eradicationē facilem.

¶ Confec.medicamis de q̄ iplef dēs corrosus z frāgit ipꝫ semē meçer eō.lac febrā ꝓficiāf cū lxitrā z ipleaf inde dēs.

¶ Cōfectio medicamis sedātis dolorē gingiue z dētis qd admistref cū gingiua nō ē apōsa:neq; calā:ptp sinapis:pi retrū tapsia.zinzi.baurac:z fricef cū eis radix ei⁹ mltotiēs bñ tñ ꝑus fricef cū pāno.deinde fricef cū hoc medicamie deinde proijciatur ex eo in aceto z teneaf in ore. deinde vaporenf mādibulez distillenf in aurē q̄ est in illo latere De collirio doloris capitis fridi:cuius cōfectio.castor.as se.storac.mirre.aristo.opij.pipis:zinzi.se.iusqa.aff.fician tur cū melle aut lxitrā:z liniaf cū eo dēs corrosus:sicut li, nitur cū tyriaca z suffumigetur in traiectorio cū se.iusq.z storacis:de quibus facte sunt forme files auellanis:et te, neat in ore oleum calefactū in quo decocte sunt radices al tee:et stringat sup rem calidā aliquotiens.

¶ Confectio tyriace ad dentes experta:asse:opij:mirre, ca stor:ana,conficiantur cum melle.

¶ Confectio medicamis dol. dentis calidi qñ est cū apate gigiue: se. portu. coriādri: sumac: lētiū excortica. sandal. citri. ru. piretri. camphore. ana. teneat acetū in ore cū aquaro. ⁊ inuiscet de hoc medicamie sup gingiuā post cōtritionem eius: ⁊ nō deglutiat aquā eius: ⁊ administrētur ante ipsum flebotomia ⁊ ventose.

¶ Confectio dentrificij mūdificātis: ⁊ abscindentis eruginé. ℞. sal gēme ⁊ se. iusq. ueste cane vel catu viridis cambil. Spume maris cali. ana. terātur ⁊ fiat dentrificiū cum eis ⁊ caueat sibi a satietate nauseatiua.

¶ Confectio dentifricij stringentis gingiuas ⁊ dentes: cōferēs rubedini eorū: balaustie: spodij: rose cōtrite: carmefich: alumé. ana fiat vt sup gingiuā adhereant.

¶ Confectio dentifricij odorē oris facies redolere cortic. citri: cipis: spice aromatice: gariof. nucis mus. gallie: xiloaloes crudi cinami: macis heilhaugue: cubebe. ana. ʒ. j. musci lziratē. j. fiant ex eis pillule cū aqua malorū ⁊ teneat in ore sup cibū suū: ⁊ deglutiat ex eis duas aut tres.

¶ Confectio medicamis faciens stare dentes ne corrodātur: impleantur corallo ⁊ mastice.

¶ Confectio medicamis ad corrosionē in gingiua qñ dolor fit fortis ⁊ denigrat: vtriusq; arsenici: gallarū: calcis: aluminis. ana. terant: et fundat desup aliquid aceti fortis et conquassetur i mortario donec fiat sicut vnguentū: deinde dumittat in eo donec exicket: et teratur secūdo et tertio donec fiat puluis: ⁊ sumatur ex eo q̄ntitas granorū. ij. ⁊ s. et min⁹ ⁊ magis in die semel: ⁊ sumat sup caput tente: ⁊ ponat sup egritudinē et dimittatur vna hora: deinde sumat in ore oleū ro. donec sedet dolor: fiat istud. vj. diebus cūq; rubet: ponat in eo de medicamie generatōis carnis de puluerib⁹ qui sūt in almansore ⁊ aliis ex eis que generant carnem: est enim bonum ⁊ expertum.

¶ Medicine ad fetorem oris. Cap. xxxij.

r **Recipe** extremitatū mirti humide: cinamomi embli. ciperis: spice corticis citri: foliorum sgnātī: masticis. ana. gallie: gariof. nucis mus. cubebe heilhaugue. cinci. ana. ps. s. aggregētur cū passis enucleatis que sint duplum totius: et sumat ex eo qd̄ sit sicut nux cum vino odorifero: aut cū mesmes antiquo: ⁊ fit illud post vomitū et solutionem ventris aliquotiēs ⁊ abstineat a cibis viscosis et pinguibus.

¶ Confectio ad cola. ro. spodiū: amilū coriandrū: sumac: lentes excortic. se. portul. alcāna de mecha: vene piretrū. ana. camphore pars. s. çuccari q̄ntum est medietas, oiuz teratur et teneatur in ore.

¶ Confectio trociscorum de arsenico ad herpestiomenū arsenici citrini: calcis. ana. ʒ. x. floris eris. ʒ. v. colcotar tantundē: alumis: acatie: balaustie. ana. ʒ. iij. terant cū aceto per hebdomadā vnā: ⁊ informent ex eis trocisci: sūt enim conuenientes ad clisteria vlcerū antiquorū putridorū et herpetiestiomeno: et p̄ficitur cū eis cū clisteria fiūt opiū et qñ terūtur in sole plus cum aceto. tūc sūt magis vltimi: et reponant in loco: vbi non sit ros: et in fece aceti vt non debilitentur.

¶ Confectio medicamis ad grauitatē lingue. Sal armonicus piretrū: stafisagria: sinapis: piper: acorus. ana. terātur et fricet cū eis sub lingua: ⁊ supra ipsā in die mltotiēs.

¶ Confectio medicine ad vuluā cadentē: gallebalaust. sal. ar. ana. et sufflentur super ipam: et ponātur super cochlearium et eleuetur cum ea.

¶ Confectio med. ad sinantiā: armel: sinap. piretri: se. rafani: mirre: asse: nitri: salis ar. piperis: calamēti: stercoris canis albi sicci: stercoris humani sicci: cineris yrundinis. aua. terantur et sufflentur in gutture ex eis: et conficiat cuz melle: ⁊ fiat gargarismus ex eo sumpto quātum est galla cum aqua mellis ⁊ qñqz p̄ficitur ex eis stercus canis et hominis: et ponitur loco eius fimus columbinus: et qñ fit res fortior ⁊ nō descēdit in guttur aliqd. gargarizet cū sinapi ⁊ aqua ⁊ melle ⁊ ponat vētose sup locū dol.

¶ Medicine nasi. Cap. xxxiij

c **Confectio** medicaminis auferentis dolorez nasi: mirra: gallia: colcotar cortic. granatorū: calamus aromaticus: gario. nefrin. et terantur ⁊ humectetur nasus cum licinio infuso in vino odorifero: deinde suffletur in eum: et inuoluatur licinium ⁊ intromittatur in nasum.

¶ Confectio medicaminis alaisim: collogn. ciclamē: nigella. baurac. terant cū aceto tribus vicibus: et informentur colliria cū aliq̄to fellis vaccini: ⁊ cū necesse fuerit dissoluatur vnum: ⁊ distilletur post balneationē aut inclinationem sup aquā calidā: ⁊ naribus fugatur aer ad interiora cū tota fortitudine egro resupino: cūq; vehemētem inuenerit mordicationē distilletur in eo oleum rosatum.

¶ Confectio medicaminis ad fluxum sanguinis ex narib⁹ aloes: thus: balaustie calx viua: colcotar: puluis molendini: gipsum galle: terantur cum alcohol: et suffletur i nasum ⁊ mittatur in nasum licinium.

¶ Medicine tussi asmati ⁊ sanici. Cap. xxxiiij.

c **Confectio** decoctōis ysopi minor ad tussiz cū caliditate ⁊ aspritate pectoris. ℞. fic⁹ albas. x. numero: iuiube. x. sebesten. xxx. passularum fine interiorib⁹. ʒ. x. se. altee. se. citoniorū: ysopi: vio. siccarū. ana. ʒ. v. decoquātur cū. iij. lib. aque donec remaneat libr. s. de qua bibant. ℥. iij. cū violarum conditarum pondere. ℥. vij.

¶ Cōfectio decoctiōis maior ysopi: ad tussim plurime humiditatis disniam: sanicem ⁊ humorē in pectore. ℞. fic⁹ albas. x. numero dactilorū mūdatorum tantū dē. fenugre. ʒ v. radic. liquiritie. ʒ. x. capil. veneris. ʒ. vij. radicem apij. fenicu. se. vtriusq; se. vrtice. ana. ʒ. v. ysopi sicci. ʒ. x. calamēti. yreos: prasij. ana. ʒ. v. decoquantur fm q̄ diximus: ⁊ sumantur in potu.

¶ Modus confectiōis ad tusses que indigent sputo: faciens spuere ex stomacho humorē grossum cū quo est sonitus in pectore: aut sanie ⁊ venter cum ea est lenis valde capilli veneris. ʒ. v. amigdale amare. ʒ. v. yreos. ʒ. iij. cortic. radicis capparis. farina herbi. ana. ʒ. ij. se. apij. se. feni. ana. tantundē: gentiane: aristolo. ana. ʒ. v. cōficiātur cum melle dispumato. dosis. a. ʒ. ij. vsq; ad tres.

¶ Confectio filis illi ad eū q est cum caliditate vehemēti. capillorū vene. ʒ. x. se. melo. se. citruli. ana. ʒ. v. dosis. ʒ. iij.

¶ Confectio ad asma educēs humores grossos et sanicem ex pectore. ℞. succi ligritie. ysopi sicci. ana. ʒ. x. capil. ve. ʒ. vij. se. vrtice: yreos: cordumeni: pipis: aristol. ro. baurac nasturtij: carui campestris: amigdal. amar. ana. ʒ. v. conficiantur cum melle q̄ntum ipsa sunt et detur in potu cū de coctione ysopi maiori.

¶ Confectio trociscorū de papauere ad tussim siccam: que nō indiget vt spuat ⁊ ad locū catarri. ℞. papaueris al. ʒ. xxx. se. cucurbite: se. citrul. se. iusquiami al. ana. ʒ. xxx. amili dzaga. gūmi ar. ana. ʒ. xv. cōficiantur cū mucil. psilij: ⁊ fiāt ex eis trocisci ⁊ triū. ʒ. dosis. j. eorum cum sy. de papauere aut cum aqua ordei que est bona ad tussim que ē cū caliditate ⁊ sputo citrino subtili ⁊ ad tussim calidā.

¶ Confectio pill. de storace ad tussim que inquietat in nocte ⁊ facit euigilare absq; calitate. ℞. mirre: stora. liq. opij ana. fiāt pillule sicut cicer. ⁊ sumant. iij. in hora dormiēdi

¶ Confectio pill. que tenent in ore. Succi liquiri. piperis çuccari. ana informentur pillule.

¶ Confectio pill. quibus soluuntur habētes disniam frigidam: pulpe collo. ʒ j. tertia. aga. ʒ. s. baurac. tertia. ʒ. j. succi ligri. ʒ. j. se. vrtice: yreos. añ ʒ. s. terāt: ⁊ fiāt pill. ⁊ ē dos. j.

¶ Confectio pil. ad tussim q̄ est cū febre: succi lig. vio. ana. ʒ. j. agarici quarta. ʒ. j. fiant pillule.

¶ Confectio pil. de papauere ad tussim siccā infestantem. et p̄hibet catarrū qñ ē cū caliditate: opij: amili: gūmi ara. succi liquiri. papa. ana. fiant pillu. sicut cicer: dos. a. ʒ. iij. vsq; ad. iiij. ⁊ sunt conuenientes pueris q vomunt ex ve-

hementia tussis.

¶ Confectio pil. ad tussim q̃ noiantur leues: succi liquiri. amili: draga. amig. ex corticatarũ: gũmi ara. ana. çuccari: tabarçet: q̃ztũ est medietas eorũ teranf & cõficianf cũ mucil. seminis citoniorũ & fiant pillule cõpresse & teneantur in die & nocte: auferũt enĩ asperitatẽ pectoris.

¶ Confectio trociscorũ qui in potu sumũtur in pleuresi festinãs maturationẽ & faciens facile sputũ. Succi liquiri. vio. ana. ʒ.x. amili: draga. se. altee. se. feni. ana. ʒ. iij. cõficiãtur cũ mucillagine semis lini & se. citoniorũ: & sumatur i potu cum syrupo violato.

¶ Confectio trociscorũ de arsenico ad tussim plurime humiditatis & ptisim malã & asma: et dilatat anhelitum ilico cũ fit suffumigatio ex eis sup locũ & bibif etiã aristol. mirre storacis liquide: galbanũ. ana. arsenici q̃ztum ipa: aggregentur cum butyro vaccino: & fiant inde pillule sicut auellane: & fiat suffumigatio cũ vna earũ p̃ tratectorium.

¶ Confec. pil. que potanf oĩ hebdomada semel aut bis: et mũdificãt pectus ab asmate: agari. ʒ.j. pulpe collogn. q̃rta. ʒ.j. ysopi. ʒ. iij. succi liquiritie: prassij: sinapis. ana. tertiã ʒ.j. dentur in potu cum aqua mellis & est dosis. j. & quãdo q; sumitur ex eis in potu omni die. ʒ.j.

¶ Confectio sirupi de papauere cõueniens ad tussim siccam & ptisim: & cõfert sputo & catarro & tussi que vigilare facit in nocte & infestat. ℞. papa. al. & ni. ana. ʒ.c. se. lactu: q̃ztũ oia se. iusq. al. ʒ.xxx. coquãtur cũ gngẽtis. ʒ. aque donec fiant. ʒ.cc. deinde colef & p̃ciaf desup. ʒ.j. mucillagi. psilij. cũ. ʒ.j. rob & decoquaf donec inspissef & administref.

¶ Confectio emplastri ad sosati. i. apostema in velamie separãte itestina sedãtis dolorẽ & maturãtis apostema valde: viole sicce: camomilla: anetũ: fulfur vel fulfur altea farina se. lini: farina fenugre. farina ordei decoquaf i aqua donec dissoluantur & effundatur aqua deinde cõficianf cum oleo: et fiat ex eo emplastrũ dũ est tepidũ: & q̃liq; adduntur in eo cinis cauliũ & adeps antiquus: cum non est caliditas plurima.

¶ Confectio vnguenti lenientis sputũ & lenificantis pect⁹ et administretur in tussi sicca & ptisi. ℞. cere citrine. ʒ.x. olei de lzeiri citrina. li. j. storacis. ʒ.xv. adipis anatis. ʒ.x. aggregentur & inungatur cum eis pectus & latus.

¶ Confectio trociscorũ ad tussim siccã cũ caliditate vehemẽti & siti. Succi ligri. vio. sic. ana. ʒ.x. se. citruli. se. cucurbite: terentabin. ana. ʒ.v. cõficiantur cũ mucillagine: se. citoniorũ & fiãt troci. ʒ. iij. & sumãf in potu cũ aq̃ or. & sy. vio.

¶ Confec. troc. de terra sigil. ad sputũ sanguis: thuri: sandra. ana. ʒ. iij. & tertia. lzarabe. ʒ.v. ematitis: terre sigil. ana. ʒ.x. aluminis. ʒ. ij. & ʒ. s. balaustie. ʒ. iij. & tertia: opij: ciamo. ana. ʒ. ij. aggregentur & teranf: & fiant troci. ʒ.x. sitq; dosis j. & sumatur i potu cũ aq̃ albedarogi: aut aq̃ portulace.

¶ Confectio epithimatis phibẽtis fluxũ sanguis. ex matrice: vesica & naso: acatie: succi enfistides: thuris: gallarum balaustie. croci. gũmi. mirre. boli arme. opij. ana. fiant trociści & liniaf cũ est necesse pect⁹: stomachus & sumẽ: i hora fluxus sang. ex vesica & matrice. & linianf sup mẽbra inbus vlcera magna sup fistulas & passariçef vulua de qua fluit sanguis & eis linianf sup pectinẽ & alzatum.

¶ Medicine stomachi. Cap. xxxv.

Confectio trocis. stelle sedantiũ dolorem stomachi: & remouentiũ acetosam eructuationem. et difficultatẽ anhelitus. & punctura & cõstrictionẽ ventris & inflationẽ & dolorẽ capitis antecedentem cũ bibuntur: aut linitur cũ eis frons dissolutis cum aceto. et dolorem auris: cum distillatur dissoluti cum aqua sansuci. aut succo calamẽti. et phibent corrosionem dentiũ cũ replentur ex eis: & ipsi cõferũt sputo sãguinis & coriçe & tussi antecedenti & vlceribus intestinorũ. morsui animaliũ venenosor̃. febri cõmixte & sũt de libro almesia: quorũ cõmixtio. ℞. casto. mirre. cass. li. terre sigil. cortic. radic. mãdragore. ana. ʒ. iiij. croci. costi. pipis. ana. ʒ. vj. anisi. se. apij. se. lzeiri: siseleos: se. iusqa. albi: storã. ana. ʒ. iij. tere medicinas siccas. et dissolue gũmas in vino odorifero demum adiunge eas reliquis medicinis & cõfice cũ aqua & informa ex eis trociscos vnũquẽq; ʒ.j. & det in potu cum eo qd cõuenit egritudini ex potibus.

¶ Cõfectio trociscorũ de ros. ad dolorẽ stomachi & febres stegmaticas. in quibus est humor colericus: & ad inflammationẽ anhelitus & malitiã digestiõis. ℞. ros. ru. tritarũ. ʒ.x. spice aromatice: masti. ana. ʒ.j. & ʒ.s. fiãt troc. dos. ʒ. ij.

¶ Confectio trociscorũ de ros. maior. cõferentiũ doloribꝰ stomachi et malitie digestionis & inflationi. & inceptioni ydropisis: & febribus ãtiquis. ℞. ro. ʒ. iij. xiloaloes: spice masticis. cassi. floris. squinãti. cinamomi. absinthij romani. ana. ʒ.j. fiant trociści cum vino veteri: & detur in potu aqua radic. dosis. ʒ. ij.

¶ Confectio trociści stelle ad dolorẽ stomachi p̃fundum: spice masticis: cinamomi: thuris: squinanti: castorei: mirre: piperis. mãdragore: se. iusquiami absinthij vel apij. aloes. ana. ʒ.x. fiant trociści: dentur in potu. ʒ. ij. cuʒ vino.

¶ Confectio trociscor̃ ad eũ qui cibũ euomit cũ significationibus caliditatis: rose. spodij. cimini infusi. ana. ʒ.j. sumac. ʒ. iij. coriãdri infusi cũ aceto & assati. ʒ. ij. sauic de granis granatorũ. ʒ. ij. cortic. fisticorũ suptorũ. ʒ. s. mastic. tantum deinde fiant trociści: & sumanf ad malitiã digestionis ex caliditate cum syrupo acetoso.

¶ Modus confectiõis ad eũ qui euomit cũ significationibus frigiditatis. ¶ Radic. squinanti. ʒ.j. pipis. ʒ. s. thuris. ana. ʒ.j. vsnee. ʒ. s. çiçiberis: cinamomi: cass. calamẽti. ana. q̃rtã. ʒ.j. bdellij. ʒ. s. ameos tantũdẽ: deinde interiora passularũ teranf cum aqua: & exprimãtur & decoquaf aqua donec fiat grossa. & conficiatur cum ea et bibatur de ea ad magnitudinem nucis omni die.

¶ Confectio trociści. de spica ad apostema durũ in stomacho iuuatiui valde. floris squinãti: tapsie. reubarbari. calami aromatici: spic. nardi. ana. ʒ. iij. croci. mirre. opij. anisi. piperis. costi. ana. ʒ.j. bdellij subalbidi. ʒ. ij. masti. stora. liquide. ana. ʒ ij. armoniaci. ʒ. s. informẽtur trociści: et dentur in potu ad apostema stomachi. cum miua. aut cũ triplicato & ad apostema epatis cũ sy. aceto. dosis aur. j.

¶ Confectio diacimini bona ad frigus stomachi. & ad eructuationẽ acetosam: ventositates spargit. lenit naturã: aperit opilationẽ epatis & calefacit ipsum & eradicat colicam ℞. cimini carmeni. ʒ.c. çinçi. ʒ.xx. piperis. ʒ.x. ameos. ʒ. ij. foliorũ ruthe sicce. baurach rubei. ana. ʒ.xx. epithimi. ʒ. xxx. conficiantur cum melle & administrentur.

¶ Confectio electuarij solutiui mũdificantis stomachũ et expellentis ab eo supfluitates humiditatũ remanẽtiũ in eo ex fructibus humidis et cibis grossis. ℞. turbith vt cãna albi. ʒ.x. çinçi. ʒ. ij. çuccari al. ʒ.xv. aggregenf omnia et cribellentur. dosis. ʒ. iij. et plus vel minus ꝑm necessitatis quãtitatem.

¶ Confectio diaolibani ad frigus stomachi & destructõem appetitus. & ad festinandũ penetrationem cibi in corpore: et retinet fluxum ventris accidentẽ ex frigore stomachi & epatis. ℞. cipi. calamẽti. spic. lzeisim. ameos. anisi. nigelle. thuris. balaustie. ana. conficiantur cũ melle exquisitissime dispumato. dosis. ʒ. ij.

¶ Confectio fenonis ad debilitatẽ stomachi et corruptionem forme ad exuberationẽ menstruorum & sanguinem emorroydarũ mirabol. nigrorũ ẽblicor̃ carmesich. squinãti. cipi. çinçinberis. ameos. pipis. olibani. scorie ferri. infuse i aceto vini hebdomada. j. pꝰ q̃ʒ ꝓirita ẽ sicẽ alcohol. & asate. ana. ʒ.xv. cõficiantur cũ melle: & ipm quidẽ abscindit sanguinẽ mẽstruorũ: fluxũ ventris & multitudinẽ vrie.

¶ Confectio de scoria ferri cũ lacte acetoso ad debilitatem stomachi & extenuationẽ. Scorie ferri contrite sicut alcohol pugillus vnus nigelle. ameos: lzeisim. cimini. fenugreci. ana. pugillus vnus. ruthe. apij. menthe fundantur desup ℔. vij. lactis acetosi & dumutãtur. ij. diebus deinde

colet ex eo lib.j.z bibat sumo mane:z comedat post. iiij. horas cibū bonū mitū.et nō appropinqt aceto neqz oleri neqz salito.z bibat sr ipz vini vetis pazz.z bibat ex eo lacte qui fitit paulati.donec itegre cōpleat duas lib.dieb⁹ aliqt.

¶Confectio de scoria ferri cū vino faciēs colorem bonuz et calefacit corpus.Semē apij.se.fenic.anisi.cimini.ameos.amiudē.i.radix herbe de q̄ fit assa fetida:origani.l:eisim.carui.coriandri.pipis: macropipis.cinamo.thuris. spic.garū.nucis mus.ciperi.se.ruthe.se.eruce.se.cepe.aā aur.j.scoria ferri.z.x.decoquātur cū sexcuplo sui vini:donec remaneat medietas:z coletur z bibantur omni die.z. xxx.illius vini vsqz ad.xl.calefacit enī fortiter illū cui⁹ corpus iam infrigidatū est.z cuius color valde malus ē.

¶Cōfectio medicamis ad impinguendū corpus: cinamomi.çinçi.galange.cimini.ameos.ana.z.v. nasturtij albi. z.x.sarcocolle.çedoarie.ana.z.iij.semis iusgami.nuc.dende.ana.z.vij. granorum unpinguandi.z.x. granorum de lzerui .z.xv.papaueris. z.x.testiculorum vulpis hermodactilis.beē vtriusqz.ana.z.x.salis aluminis.z.x. scorie ferri.z.x.sumat ex eo puluere quātū tribus vicib⁹ digitus tenere potest.in mane z sero postqz cōtritū est z cribellatū. et sorbeat post sorbitionē factā ex farina ciceris z riçi z fabarū et tritici.z amigd.z lacte z çuccaro.z non comedat acetosum.neqz salsum.neqz laboret labore veh emēti superfluo:neqz prolōget morā in balneo.z assiduet comedere super vinum.

¶Confectio medicine extenuantis corpus pingue:lacce sandarace.ana,z.j.tertias duas.sansuci sicci.z.s.attramenti arist.ro.gentiane.ana.z.quartā:dosis sit tertia.z.j.z studeat in hoc ad puocandū vrinā:z tolerādū sitim.

¶Confectio emplastri cōfortantis stomachū: z epar z calefacientis ea:absinthij romani:costi . piperis : çinçiberis.ana.z.v.olibani.z.iij.masti.z.v.calami aromati.gallie squinanti:gariofi.cinamomi.ana.z.ij. miue facte ex vino veteri z aqua citoniorū:quod aggreget ea post ipsorū cōtritionē z liniatur desuper.

¶Confectio emplastri fortis resoluentis apostema duruz stomachi:z epati z administrēt vbi nō est caliditas z vbi apostema nō est antiquū:semen lini:fenugreci:se.caulū carpobalsami.ana.z.x.cordumeni:yreos:amigdale amare:costi:mirre.spice.cipi:ana.z.v.bdellij subalbidi.z. vij. masticis.z.j.storacis liquide.z.iij.armoniaci: cere citrine: adipis anatis.ana.z.iij.olei camomillini.z.xx.dissoluant gūme in.xx.z.vini.deinde aggregetur z ēplet cum eo.

¶Confectio emplij ad apostema in eis:cū nō est antiquū: fenugreci:se.li.aneti ficci:violarū ficcarū: camomille sicce:altee sicce.masti.ana.z.v.spic.cipi.sgnāti. calami aro. aā.z.ij. crocis.z.iij. olei camōille.z.xv.aggregent cū eo.

¶Confectio ad idē bona:decoquātur in oleo sisamino:costus:ciper.spica de vnoquoqz tribus vicibus. et sumatur mucillago fenugreci:z se.lini.z decoquatur, donec ispissetur z sumat de ea.z.j.z ceroti facti cū hoc oleo tantūdē et masti.z.v.aggregent et terātur z empletur cū eis.

¶Medicine cordis. Cap. xxxvj.

¶Confectio trociscī ad pulsum cordis. ℞. thuri.z.v.enule sic.z.iij. succi calamēti:foliorū ruthe.ana.z.ij. sisimbrij.z.iij. origani.z.j.z.s.ameos tantundē:detur in potu ex eo aur.j.cum decoctione cimini.Sunt enī boni ad inflationem in ventre et puncturam venenosam.

¶Confec.trocis.de musco ad pulsum cordis sincopī ydropisim z extenuationē:masticis:xiloaloes crudi: cinamomi:gariofilo. gallie.spice nuc.musca: cubebe cardamomi:hellague.olei de citro.ana.aur.j.musci.ambre.ana.se xtam.z.vnius fiant trociscī cū lzesmes.

¶Confectio alia ad pulsum cordis:coriandri.z.x.semē bedarogi:semē felengemisse.ana.z.iij.spodij.z.iiij.rose.z.j. charabe: margaritarū. coralli. ana.z.j.seminis portul.z iij.se.lactu.z.j.sandal.albi.z.ij.cāphore.z.s.musci lzerat.j.

¶Confectio de xiloaloes ad sincopim z vomitū z colirica passionē:thuris.z.iij.ros.z.vj.xiloaloes:gallie:gario. spice crete que comedit de corascemi:spodij:ana.z.j.cubebe z.j.fiant trociscī.

¶Confectio medicamis de musco ad pulsum cordis z sincopim masticis:cinamomi:xiloaloes crudi: gariofil.gallie:spice:nucis muscate:cubebe:cardamomi:hellague: ciperi:squinātū:foliorū citri.semen albedarogi: semen felengemisch:sansuci:sisimbrij.çinçiberis:macropiperis margaritarū:coralli:lzarabe: sete crude:folij indi:been. ana.z.x.musci.z.j.tertia boni puri:aggregētur omnia cū melle mirabolanorū lzebulorū cōditorz.

¶Medicine epatis. Cap. xxxvij.

¶Confectio trociscorū de berberis valentium ad epar inflammatum z debile z corruptionē complexionis cū caliditate.℞. carnis bbis.z.x.ro.tritatū.z.v.se.endi.portula. se.citruli. ana.z.iij.seminis apij.z.j. spi.masti.ana.z.v.lacce:reubarbari.ana.z.j.fiant trociscī aureorū duorū.z detur.j.in potu cum syrupo acetoso puro.

¶Confectio trociscorū:de reubarbaro ad malitiā complexionis:z dantur in potu post febres longas z cū corrumpitur forma.℞.reubarbari.z.x.spice masticis:semis apij: squinanti:ameos sauine:amigdalarū amararū:costi amari:cinamomi.ana.z.vnius sextā.succi eupatorij:seminis feniculi:anisi:asari:aristologie.gentiane.ana.z .ij.piperis çinçiberis.ana.z.j.absinthij romani.z.ij.fiant trociscī aurei vnius.z potetur vnus.

¶Confectio trocis.de lacca cōferentiū ydropisi yposarce: qui puocant vrinā:aperiūt opilationes in epate z calefaciunt ipsuz.lacce reubarbari.ana.z.iij.spice aromatice: masticis:se.apij:squinanti:absithij:ameos:sauine:amigdalarum amararum:costi amari:mirre:ruthe.ana.z.vnius sexta:succi eupatorij:absinthij:seminis feniculi: anisi:asari aristolo.gentiane.ana.z.ij.piperis çinçiberis.ana. z.j.fiāt trociscī.de quibus in potu dentur aur.ij.

¶Confectio trocis.de meçerion solutiuorum. conferentium ydropisi ascliti:et dantur in potu omni die. z faciunt ipsum asellare semel z alleuiant z aperiunt opilationes epatis:seminis endiuie.z.x.se.meçeriō.z.j.z duas tertias si volueris foliorū eius:agarici tantundē rosarū tritaruz. z.ij.z.s.succi eupatorij.z.ij.z duas tertias.se.citruli.z.ij.et s.fiāt ex eis trocis.x.z ipsi sūt troci. mirabiles vltimi.de q̄bus bibatur vnus.

¶Confectio medicaminis ad ydropisim timpanitem cū non est caliditas:anisi:petrosell.costi.mirre:piperis: bacarū lauri:migelle lzeisim:castorei:ase:amiuden:asari croci ana.z.j.serapini:acori:amigdalarū amararū:ruthe.sicce cimini:carmeni:ameos:origani:ysopi:dauci:carui:galange:calamēti ficci:foliorū algarab: calcanei vituli: aut bauracij adusti:amomi:polij:çinçiberis:agarici.ana.z.ij mellis dispumati qd̄ sufficit ad cōficiendum.

¶Modus cōfectiōis de enula valentis ad apostema duz euentēs in epate aut stomacho:ex ipcussione: aristologie çinçiberis ficce enule:astirgar.eruce:seminis apij:feniculi anisi.ameos.ana.pars media.teranf z aggregent cū melle:z detur in potu ex ea q̄ztitas auellane.

¶Modus medicamis de curcuma maior cōferēs egritudinibus epatis cum fiunt cronice:z plongant z induruntur:z eradicat eas.ita vt nihil dimittat ex eis.fu:asari:dauci.se.apij.ana.z.iiij.meisus:spice celtice.ana.z.vj.costi mirre.cass.lig.squinanti:carpobalsami.rubee qua tingit.aā. z.ij. polij.succi eupatorij olei de balsamo: scordeō:scolopēdrie.succi liquiritie.aā.z.iij.calami aromatici.camomille albe z rubee:asari.ana.z.j.z.s.croci.draga.ana.z.j.terātur z cōficiant cū melle.dosis sit sicut nux.

¶Confectio troci.ad ydropisim que est cū calore z corruptione epatis z splenis.cū solutiōe,vētris.Spodij.carmesic. gallie,balaustie:sumac,se,tamarisci,se,acetose,ana.z.

ʒ.cipis floris squinanti:anisi:spice reubarbari:lacce: cortic.radicis capparis.ana.ʒ.s.agnicasti:se.portulace. ana. ʒ.j.endiuie.ʒ.s.opij.ʒ.s.cáphore.ʒ.sextã:fiant trocisci.ʒ.iij.

¶ Confectio pillularũ facientiũ asellare aliquotiẽs ⁊ alleuiantiũ egrũ:mirabolanorũ citri.ʒ.x.serapini.ʒ.v.dosis. a.ij.ʒ.vsqʒ ad.iij.

¶ Confectio pillu.de reubarbaro ad ydropisim timpanitem.℞.meçereon.ʒ.x.succi eupatorij: seis endiuie.ana.ʒ. iij.agari.ʒ.v.reubarbari.ʒ.iij.semis apij.ʒ.j.⁊.s.doſ.ʒ.j.⁊.s.

¶ Confectio aliarũ pillularũ soluentiũ aquã p egestionẽ cum fortitudine:semĩ meçereõ excorticati.ʒ.s.çucca.tabarçet.ʒ.j.amig.excorticatarũ:dragã.añ.ʒ.s.⁊ ẽ dosis.j.

¶ Confectio aliarũ pillularũ que sũt vltime:meçereõ.ʒ.s eris vsti.ʒ.tertiã.serapini.ʒ.j. euforbij.quartã.ʒ.Sal'idi armo.foliorũ ru.añ.ʒ.sextã.fimi colũbi.ʒ.sextã.⁊ ẽ doſ.ʒ.j.

¶ Confectio medicamis de lacca:florũ squinãti:spice asari:petroselini.añ.ʒ.iij.eupatorie.lacce:aristologie.ana.ʒ j.⁊.s. semis endiuie: seis citruli.ana.ʒ. iij.masticis. succi liquiritie.ana.ʒ.j.croci.ʒ.s.doſ.aur.ij.

¶ Confectio pillularũ.de qbus datur oi nocte qñ ẽ cũ siccitate nature:⁊ lenitũt eã ⁊ alleuiãt egrũ.que nominant pillule de agarico.Agarici.ʒ.x.succi eupatorij reubar. arist. ana.ʒ.ij.çuccari.tabarçet.ʒ.v.fiant pil.similes ciceribus ⁊ potest de eis vna oi die vsqʒquo ad vltimũ puenias natu're lenitas:soluẽdo eni faciũt asellare:et puenit alleuiatio ab eis:⁊ ipe cũ hoc cõferũt epati ⁊ apiunt opilationẽ ei⁹.

¶ Cõfectio trociscorũ de reubar.floris squinanti.ʒ.v.spice: asari.petroſ.anisi.eupatorij.lacce.reubarbari.ana.ʒ.j.se. endiuie.se.citruli.ana. aur.iiij.masticis:succi ligritie. añ. croci:çinçiber.ana.ʒ.v.dosis aur.ij.

¶ Confectio trociscorũ de cãphora ad epar inflãmatuʒ: ycterice:⁊ febrib⁹ adurẽtib⁹.Roſ.ʒ.x.roset.s.carnis eius tantũ.ʒ.xx.se.citculi.ʒ.x.seis endiuie:se.lactuce.portu.añ. ʒ.iij.spod.ʒ.x.sandali citri.ʒ.ij.cãphore.ʒ.j.fiant trocis.ʒ.ij cũ mucillagine psilij:⁊ potest vnus cũ rob citri ad epar inflãmatũ ⁊ cor:aut cũ lacte acetoso de capris:aut cũ lacte de quo extractũ est butyrũ:⁊ sũt boni ad pulsũ cordis ex calitate:⁊ ycterica cũ sy.aceto.⁊ in febre ex calidate.

¶ Confectio empli de sandal'.ad epar inflãmatũ:vtriusqʒ sandal'.rose faufel:siefmemithe:cãphore:⁊ liniat cuʒ aq solatri ⁊ modico aceto vini.

¶ Cõfectio empli ad ydropisim:asclitẽ absqʒ calitate.⁊ qñ emplat cũ eo añ aquã:⁊ ẽ exptũ:farina orõ .cipi.sterc⁹ouinũ siccũ:ciminũ baurac:bolũ armenũ:liniat desup:quoniã exiccat aquam virtute forti.

¶ Confectio lzelelzẽgi:ydropisi cale:foliorũ meçereõ infusorũ in aceto exiccatorũ tritorũ.ʒ.v.aga.turbith.añ.ʒ.v.succi absithij.ʒ.iij.mirabolani citri.ʒ.v.rosarũ rubearũ:se.endiuie:citrulli.ana.ʒ.ij. tereniabin.ʒ.x.succi liquiritie. ʒ.ij. dcoquatur tereniabin donec fiat sicut mel et conficiatur cũ eo ⁊ detur in potu ex eo a.ʒ.ij.vsqʒ ad. iiij.

¶ Cõfectio lzelelzẽgi ad ydropisim cũ qua nõ ẽ caliditas: foliorũ meçereõ tritorũ:agarici:mirabol'.citri.serapini.añ ʒ.v.yreos.ʒ.iij.reubarbari succi eupatorij:pice:anisi.ana ʒ.ij.cõficiant cũ melle:dosis a.ʒ.iij.vsqʒ ad.iiij.

¶ Confectio pil.almeçereõ ad asclitem:quãdo nõ ẽ caliditas neqʒ ventris solutio:miçereon calcecumenõ: nõ stercoris columbini.ana.euforbiũ quarta vni⁹ illorũ cõficiãtur cum iulep:dosis.ʒ.ij.⁊.s. cum aqua passularũ de corasceni:sitqʒ cibus eius carisca:aut cibus cuʒ sumac:aut acetum cũ oleo:aut cũ syrupo acetoso.

¶ Confectio trocis.açeresch frigidorũ ad dolorem epatis açerscilz. ʒ.v.seminis citruli excorticati:seminis endiuie: seminis portulace.se.fenicu.ana.ʒ.ij.⁊.s.succi liquiritie.ʒ j.⁊.s.roſ.ʒ.j.fiant cũ aqua roſ.⁊ dentur in potu cũ syrupo acetoso ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua solatri.

¶ Confectio troc.açeriscielz:calidorũ:açeriscielz.ʒ.v.lacce reubar.succi eupat.anisi spic.masti.ana.ʒ.j.denſ cũ decoctione radicũ.

¶ De medicine splenis. Cap. xxxviij.

c **Confectio** trocis.de capparib⁹ ad splenẽ durum ⁊ vẽtositatẽ.℞. cortic. radic.capparis que sũt aleph.se.alfagradi.ana.ʒ.x scolopẽdrie:cipi.ana.ʒ.j.aristolo.foliorũ ruthe:armoniaci nasturtij:acori:nigelle:ana.ʒ.iij.resoluat armoniacum cum aceto vini:⁊ conficiant cũ eo cetera: sintqʒ trocis.ʒ.ij. dosis est.j.

¶ Confectio tro.alcarmefic.ad splenẽ cũ calitate ⁊ duritie se.alfagradi:se.tamarisci.se.endiuie.ana.scolopẽdrie q̃rtã vnius:fiant trocis.aur.ij.⁊ sumãtur cũ syrupo acetoso.

¶ Trocisci vero de lzarabe cũ aqua de radicib⁹:⁊ syr.ace. aut cum aqua illa que de eo pura est:quando dubitat de ventositate sub splene conferũt.

¶ Confec.emplastri ad duritiẽ splenis: foliorũ ruthe.ʒ.x. bau.ʒ.iij.calamãti sicci.ʒ.iij.ar.ʒ.vij.dissoluãt cũ acc. vini.

¶ Confectio pil.expellentiũ ictericiã fortiter: aloes scam. ana.ʒ.quartam.agari.ʒ.ij. tertia:succi eupatorij.ʒ. tertia fiant pillule cũ succo endiuie:⁊ est dosis.j.

¶ Confectio empli ad splenẽ cũ caliditate: lignũ salicis et folia ei⁹:⁊ ipius extremitates tamarisci: corticis radicis capparis:extremitates mirti:⁊ cypressi ⁊ acetũ vini.

¶ De medicine colice. Cap. xxxix.

c **Confectio** pillularũ soluẽtiũ colicã velociter.℞.aloes.ʒ.x.scamo. ʒ.ij.⁊.s. interioris colloquintide.ʒ.iij.tertiã salis gemme.ʒ.ij. serapini.ʒ.iij.febram tantundem ⁊ fit.x.doses.

¶ Confectio serabeçen:resoluens ventrẽ fortiter ⁊ educẽs supfluitates:scam̃:pipis:çin.cumini:foliorũ ruthe:baurac galã.ciami:garũ.ana.ʒ.x.mell'.xl.doſ.a.ʒ.ij.⁊.s.vsqʒ ad.iij

¶ Confec.elarij diacitõiten solutiui:qõ administrat in colica cũ nausea fortior fit:⁊ euomit eger id qõ bibit.scamo. ʒ.x. masti.gario.gallie:çinçi.pipis:macropipis: nucis mus.cimami.ana.succi citoniorũ acetosorũ:mellis apũ.ana.commisceant ⁊ decoquãtur donec inspissent.⁊ cõficiant medicine cũ eis:dosis a.ʒ.j.vsqʒ ad.j.⁊.s.

¶ Confectio pil'.que sumũtur ante cibũ ⁊ post:⁊ exiccant eiectionẽ cibi paulatim:⁊ destruunt satietatẽ nauseatiuã et soluunt ventrẽ ⁊ resoluunt colicã.çinçi.melano.piperi macropipis gallie.gario.⁊ neremisc. ana.ʒ. x.çuccari tabarçet.ʒ.x.doſ.ʒ.s.⁊ faciunt asellare a.ij.sell'.vsqʒ ad.v.oẽs hoiem fm q̃ntitatẽ sue nature ⁊ virtutis.

¶ Confectio clisteris ad febricitãtes ⁊ patientes birsen cũ retinent eorũ nature.℞.sacratati aque sicle i q̃ balliat.ʒ. j.baurac et fũdatur desup oleuʒ vio.⁊ fiat clistere.⁊ quãdo nõ est febris sumatur pugillus furfuris çuccari ru.ʒ.xxx. baurac.ʒ.ij.⁊ olei sisamini.ʒ.j.

¶ Confectio pil.resoluẽs satietatẽ nauseatiuã ⁊ vẽtositatem ⁊ digerit:⁊ puocat appetitũ masti.çinçi.cinamomi:gario fil'.neremisc.pipis macropipis.ana.ʒ.x.scam̃.tantundem çuccari tantũdẽ fiant pill'e sicut cicer.ponderãtes tertiam ʒ.j.que qdem vtiles existunt colicã assidue patiẽtibus.

¶ Confectio medicamis ad colicã frãdã.cimini:anisi:ameos.ana. pugillus vnus.bulliant bene ⁊ in colatura resoluant penidiorũ.ʒ.v.⁊ medulle cassiefi.ʒ.v.⁊ fundat desuper oleum amigdalarum dulcium.ʒ.iij.

¶ Confectio medicamis:qõ dat cũ dolor vehemẽs cõmouetur.⁊ sedat dolorẽ qñ timet qõ egro supueniat sincopis ppter vehemẽtiã doloris:çinçi.macropipis: storacis liq de croci.se.iusqami.ana.castorei. opij.ana.ps.s. fiant pillule sicut cicer:dosis ab aur.s.vsqʒ ad aur.j.

¶ Cofe.troc.de vio.q sũt cũ scam̃.cõferẽtes colice cũ caliditate.⁊ vtiles in febrib⁹ antiquis cũ indigẽt solutiõe ac vomitu.aut insosati.⁊ sũt i vltimo ifridãtes.vio.ʒ.x.scam̃.ʒ. ij.⁊.s.mucillag.psilij.qõ ea aggreget. fiãt.x.troci.⁊ sumat vn⁹ i potu cũ.ʒ.v.çuccari.aut cũ.ʒ.j iulep.aut teraniabĩ.

¶ Modus cõfectõis ad colicã mirabil' valde.cartami.ʒ.j. serapini.ʒ.x.cõficiantur cũ penidijs dosis.ʒ.v.

¶ Confectio trocisc. de viol. q infrigidāt ⁊ potant in mane cū medulla: cassiefi. optimi ad eradicandū colicā que est cum caliditate ⁊ siccitate: violarū siccarū. ʒ.x. turbith tantundē: succi ligritie. ʒ.v. fiāt. x. trocis. ⁊ sumant oi die: quasi. x. ficus citrine: ⁊. ʒ. x. passularū enucleatarū: ⁊ decoquātur in. ij. lib. aque: donec pueniat ad lib. j. colētur ⁊ dissoluant. ʒ. x. medulle cassiefi. ⁊. j. ex his trocisc. ⁊ distillentur desuper. ʒ. ij. olei amigd. dulcis: ⁊ potentur in mane.

¶ Confectio trocisc. de epithimo qui dant in potu cū aqua de radicibus ad eradicandū colicā ⁊ ventositatē. ℞. turbith epithimi. ana. ʒ. x. serapini. ʒ. v. fiāt ex eis trocisc. x. deinde radicē apij: feniculi. aā. ʒ. x. se. vtriusq; ameos: çin. galange. ana. ʒ. v. decoquātur in lib. aq̄ donec remanet lib. j colet ⁊ dissoluat in ea ex istis trociscis: ⁊ pijciatur desup aur. j. olei de lizerua. ⁊ sumatur in potu: ⁊ quādoq; proijcitur in decoctiōe passularū ⁊ ficuū: ⁊ quādo datur in potu cum eo castoreū ꝓ mensuram que visa fuerit.

¶ Modus confectionis de bacis lauri spargētis ventositatē fortiter: que datur ad bibendū in intestinoꝝ ⁊ costarum dolore. Ruthe sicle. ʒ. x. ameos: cimini: nigelle: siseleos. lizeisim: origani: carui: petroſ. amigdal. ana. piperis: calamenti: macropiperis: dauci: acori. aā. ʒ. ij. bacarū lauri: castor. serapini. aā. ʒ. iij. oppoponaci. ʒ. iij. ꝓficiāt cum melle de qua sumat quātitas auellane cum vino veteri. non est ei par in dispargendo ad ventositatem.

¶ Modus confectionis spargētis ventositatē. lenientis ventrem ⁊ sedantis dolorē: ⁊ est fortior in hac dispositione q̄ filonium: ⁊ ego nō nomino ipm filonium. ℞. piperis: ameos foliorum ruthe: calamēti: castor. cimi: bacarū lauri. ana. ℥. j. opij: iusq. corti. mandrag. ana. ʒ. s. scam̄. tertiā. ʒ. j. ꝓficiant cū melle eiusdē quātitatis: ⁊ si vis fiant inde trocisci sine melle: cuius dosis cum non conficitur fit. ʒ. j. ⁊ quando cōficitur fit a. ʒ. ij. vsq; iiij.

¶ Confectio medicaminis: q̄ supponitur ad spargendū ventositatem ⁊ educens eam: ⁊ soluit cimini: foliorum rute viridis. ana pugill. j. bothomarie. ʒ. ij. conficiant cū melle ⁊ intromittatur cum lana.

¶ Confectio suppositorij q̄ soluit ventrē. conterit enim ⁊ pijcit in clisteri solutio ⁊ notat suppositorium albū. ℞. baurac panis. ʒ. x. collogn. interioris: bdel. serapini. ana. ʒ. v. scam̄. ʒ. ij. ⁊. s. dissoluātur: ⁊ fiat collirium eis.

¶ Confectio clisteris solutiui lenis. ℞. ficus citrinas. v. furfuris pugillum: altee ligate in pannio pugillū vnum. folia sicle decē decoquātur in duabus libris aque donec pueniat ad. j. lib. colet ⁊ pijciat sup eā. ℥. j. baurach. ⁊. ℥. j. olei sesamini: ⁊ fiat clistere: cū aūt vis ipm acuere: pijce in eo de collirio albo aur. j.

¶ Confectio clisteris solutiui fortis. colloqntide. ʒ. x. cētauree minoris. ʒ. xv. buchumarien. ʒ. ij. rute calamēti bachatum: paruā: origani manipulus decoquātur: deinde dissoluātur in ea. ʒ. iij. lizitran ⁊ tātundē mellis. ⁊. ʒ. ij. castorei serapini. ʒ. i. oppoponacis. ʒ. s. suppositorij albi aur. j. ⁊ fūdatur desup. ℥. s. olei de lizerua: ⁊ fiat clistere cum est colica fortis ⁊ yleos: q̄ si dolor fuerit fortis: ponat in ipso quātitas ciceris de opio.

¶ Confectio medicine sedātis dolorē colice: ⁊ est filonium q̄ dispergit ventositatē grossam: piperis: ameos: nigelle bacarum lauri: cimini: castorei. ana. ℥. j. opij se. iusquiami mandragore. ana. ʒ. j. aggregentur cum melle.

¶ Confectio formarū similiū auellanis sedantiū dolorez: castorei: ameos: cimini: nigelle. ana. opij quātū omnia: fit quelibet forma tertia. ʒ. vnius.

¶ Confectio formarū similiū auellanis: sedantiū dolorem colice difficilē vehementē que est cū colera ⁊ punctura. se. lactuce: se. portulace: opij. ana. cōficiant cum mucillagine p filij: fitq; forma quelibet tertia. ʒ. vnius.

¶ Confectio clisteris dispargentis ventositatē valde rutatribus vicibus decoquat in oleo ⁊ in. ʒ. xx. ex eo dissoluat castorei: oppoponacis: serapini. ana. ʒ. s. vsq; ad. j. ʒ. ⁊ clisterizetur cum eo: ⁊ si dolor fortis est: ponatur in eo quantū est granum ciceris de opio.

¶ Confectio olei quo vngit venter: ⁊ spargit ventositates olei rutacei. ʒ. x. cum quo dissoluantur castorei. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j. ⁊ fiat inunctio cum eo.

¶ Confectio troc. ad yleos conferentiū vomitui supfluo seminis apij. anisi ana. ʒ. ij. ⁊. s. fiant trocisci: quorū pondus sit ab aur. j. vsq; ad. ij.

¶ Confectio medicine ad vomitū leuem. ℞. cancer nucis vomice: nigelle: se. rafani anati ana. baurach salis indi. aā pars media. dosis. ʒ. iij. ⁊ qnādoq; additur in eo quarta. ʒ de condisi.

¶ Confectio medicaminis temperati consequens finēmedicinaꝝ fortiū ⁊ nō ē tumor in eo: cancer: ꝑdisi nuc vomice: baurach. ana fiāt troci aur. j. dosis ab. aur. j. vsq; ad. ij.

¶ Cōfectio syrigi de granis granatoꝝ sedās vomitū. granoꝝ granati acetosi lib. s. sumach mundificati quarta lib. vnius fundant desup aque lib. iiij. ⁊ coquat donec peruenat ad. ij. lib. ⁊ colet ⁊ sumant folia citri. x. folia mente. x. gariofil. aur. ij. gallie aur. j. thuris. ʒ. j. corticis fistici viridis. ʒ. ij. sumātur de eo i potu cū adest vomitus vehemēs cōturbās ⁊ colerica passio: ⁊ melius quidē est cū sumit cū aqua ro. ⁊ si nō inueniunt folia citri ⁊ mēte nisi sicca: ⁊ sumātur de vnoquoq; eoꝝ. ʒ. ij.

¶ Confectio trocisci ad vomitū vehementem dolorosum qui est propter effusiones maloꝝ humoꝝ ad stomachum gariofil. ʒ. x. gallie. ʒ. j. cinami. ʒ. ij. enule. ʒ. j. ⁊. s. masticis. ʒ. j. ⁊. s. opij: mandragore. ana. ana. ʒ. j. ⁊. s. resoluant ⁊ fiant decem trocisci: dosis est vnus: ⁊ administrent in colerica passione: quoniā sedāt vomitū ⁊ puocāt somnū ⁊ stupesaciūt stomachi sensum: ita vt nō opprimat ipsum illud q̄ ei obuiat: ⁊ nominant trocisci de enula.

¶ Confectio trociscoꝝ ad colicā passionē supfluā: ⁊ supfluitatē operationis catartici: qui confortant animā ⁊ stringunt ventrem ⁊ retinent vomitum ⁊ faciūt dormire: gallie croci gariofil. ciperi. ana. ʒ. x. gallarū: balaustie: camefie: corticis granatorū thuris. ana. ʒ. x. opij: mandragore. ana. ʒ. v. fiant trocisci. ʒ. ij.

¶ Confectio epithimatis ad colicam passionē catartici supfluitatem ⁊ tenasmon: gallia: acatia tortelle sandali: ciperi ⁊ rose thus mirra: liniatur cum aqua mirti ⁊ citonioꝝ ⁊ vino.

¶ De medicinis resolutionis vētris. Cap. xl.

¶ Confectio trociscorum de spodio cum acetosa constrictiuorum qui dantur in potu ad fluxum cum febre ⁊ acuitate. Rosarum spodij. ana. ʒ. x. seminis acetose. ʒ. v. sumach. seminis portulace. ana. ʒ. iij. balaustie. ʒ. ij. gūmi. ʒ. j. ⁊. s. ⁊ fiant trocisci tertie. ʒ. vnius: ⁊ addunt in dosi lizerat opij.

¶ Confectio pulueris qui proijcitur in os ⁊ deglutitur bibendo aliquid post ipsum ad solutionem ventris cuꝝ tussi granorum mirti: castanearum tritarum papaueris: siliquarum scenī. ana. gūmi. ʒ. s. terantur omnia ⁊ sumantur in potu ex eis. ʒ. iij. cum aqua ro.

¶ Confectio pulueris qui in ore proijcitur de granis granatorū ad fluxum ventris cum caliditate: ⁊ casum appetitus: granorum granati acetosi assatorum: parumper contritorum sicut alcohol. ʒ. c. carui infusi in aceto ⁊ assati. ʒ. xx. coriandri infusi in aceto ⁊ assati. ʒ. xx. fructus tamarisci. ʒ. x. siliquarum nababati. ʒ. xx. sumac: balaustie. ana. ʒ. xv. fiat eoꝝ contritio bona: ⁊ misceantur dosis. ʒ. iij.

¶ Confectio pulueris qui in ore proijcitur lenis ad solutionem ventris cum tussi: granorū mirti contritoꝝ. ʒ. j. castanearum. ʒ. s. papaueris sicut alcohol: siliquarū scenī spodij gūmi. ana. ʒ. s. terātur dosis. ʒ. iij. cum aqua frigida ⁊ precipiatur vt in mane comedat vitella ouorum bene elixatorum: ⁊ sumat puluerem de papauere in ore.

¶ Confectio miue constrictiue qui est syrupus de citonijs
sque citonior acetosorum lib.j. vini veteris tantundem.
decoquatur donec spissitudinem habeat: ⁊ proijciatur in
eo quasi aur. gallie.

¶ Confectio elec. alcauçi: conueniétis constringentis val-
de ventrem, puocãtis appetitum. ⁊ spargentis ventosita-
tem: granorum passularum contritorũ sicut alcohol. lib.
vna granorũ mirti contritorũ. sicut alcohol. lib. 5. filiqua
rum de spina: balaustie. thuris. fructus tamarisci. ana. ʒ. x
ameos. ʒ. xvi. aggregentur cum melle canne.

¶ Confectio pulueris qui ĩ ore proijcitur de bolo ad excori
ationem: philij assati. ʒ. xx. arnoglosse. ʒ. x. gũmi: boli ar-
meni. ana. ʒ. xx. se. portulace se. fumiter. assari. ana. ʒ. x. ag
gregentur ista: ⁊ contritio boli nõ vltime fiat: ⁊ non sepa-
rentur ⁊ humectent semina. ppterea qd adheret ei bolũ:
dosis. ʒ. iij. ĩ mane ⁊ tãtũdẽ in sero cũ rob de citonijs puro

¶ Confectio trocisci de spodio qui sunt fortes. Spodij ros.
sumach: seminis endiuie. ana. ʒ. j. tamarindi: seminis por
tulace. seminis papaueris. seminis acetose. ʒ. j. ⁊. ß. balau-
stie: opij sandali: ana. ʒ. ß. camphore. vi^{a}. ʒ. vnius: cõferũt
ad solulutionem ventris cum caliditate superflua: qui in
potu dantur cum aqua sauich: infundatur sauich: ⁊ sumi
tur aqua eius.

¶ Confectio trocisci de spodio. rosarum rubearum. ʒ. iij. se
minis lactuce. seminis citroli. cucurbite. ana. ʒ. ß. succi liq-
ritie. ʒ. ß. spodij. ʒ. v. dosis integra. ʒ. ß.

¶ Confectio pulueris qui in ore pijcitur de granis grana-
torum assatorum cõuenients ad fluxum ventris: quando
prolongatur: trocisorum ypoquistidos: corticum media
norũ glandium. castanearum. balaustie. capitum grana
torum assatorum. proijciatur super istas cõmixtas quãtũ
ipse sunt pulueris granorum granatorum: ⁊ cõmisceant
cum istis ⁊ sumantur in potu. ʒ. iij. aut. iiij. cum aqua frigi
da aut cum rob citoniorum puro: quoniam est consorta-
tiuus ⁊ expertus.

¶ Confectio trocisci ad tenasmon experti: seminis iusquia
mi: seminis aneti: seminis feniculi. ana. ʒ. v. ameos. ʒ. ij. ⁊. ß
opij. ʒ. iij. seminis apij. ʒ. j. fiant trocisci: aur. j. detur. j. ⁊ ad
ministretur cum non est caliditas.

¶ Modus confectionis de storace cum est fluxus ventris
superfluitas ⁊ tenasmon quando non est caliditas: casto-
rei: opij: asari: storacis liquide. seminis iusqami albi thu-
ris. ana. mellis quantum omnia dosis. ʒ. ij.

¶ Confectio pulueris qui in ore pijcitur: ⁊ nominatur glu
ten ⁊ administrat cum supfluit catarticum ⁊ vehemẽs est
gallarum corticis granatorũ. ana. ʒ. j. thuris. ʒ. ß. tortellarũ
ʒ. ij. seminis iusquiami quartam. ʒ. vnius: administretur
quando multiplicatur tenasmon: ⁊ vehemens fit dolor
⁊ vigilie potetur cum miua hoc est cum sirupo de citonijs

¶ Modus licinij quo vtuntur quando dolor fit fortis ⁊ vi
gilie ⁊ est alex. mirabil: croci. mirre: litij: olibani: opij. ana
partes due, fiat licinũ ⁊ supponat: dicit alex. fiat licinium
de panno nouo: ⁊ torqueatur bene ⁊ dissoluatur opium
cum vino: ⁊ in eo conficiãt alias medicinas ⁊ inuoluant
licinium in medicamine ⁊ vtantur.

¶ Confectio enematis retentiui: rici excorticati: milij me-
dulle glandis: lentis excorticate. ro. ana. pugill. j. tres gal
le: ⁊ funde desuper. ij. lib. aque ⁊ coquat donec redeat ad
lib. j. colentur de ea. ℥. ij. ⁊ dissoluat in ea de troc. lenibus:
⁊ fortibus ⁊ fundatur desuper olei ros. ℥. ß. ⁊ vitelli assati
oui. ⁊ clisterizetur cum ea.

Confectio trociscor leuiuʒ boli ar. ceruse de plũbo gũmi
sanguinis draco. acatie. ana. fiant ex eis trocisci: pondere
ʒ. iij. ⁊ dissoluatur vnus eorum ⁊ clisterizetur cum eo.

¶ Confectio trociscor fortium pijciatur cum trocisciis. ex
istis. ʒ. j. carte combuste: opij tertiam vnius.

¶ Confectio clisteris de arsenico: cum quo clisterizat quã
do prolongatur mora excoriationis ⁊ putrefactiõis. ℞.
medicamnis herpetis estiomeni: qd est i capl'o oris aur.
ij. opij. ʒ. ß. dissoluatur in decoctione lentis ⁊ balaustie cuʒ
aceto pauco ⁊ aqua aut cum aqua sicle postq̃ clisterizat
ante ipm cum aqua mellis. aut cum aqua ⁊ sale.

¶ Confectio trociscor de alumine qui administrantur qñ
fluxus ventris est valde sanguinis plurimi: aut clisterizã
tur cum ea in vulua etiam propter istud: gallaruʒ alumi
nis: acatie: balaustie: corticis granatorum succi ypoquisti
dos: ana. terantur ⁊ clisterizetur cum eis: ⁊ cum decoctio
ne mediane corticis glandium balaustie ⁊ ro.

¶ Confectio clisteris ad egestionẽ sanguinis sine mucil-
lagine intestinor. ℞. gallas tres: rosa. ʒ. v: balaustia. cor
ticũ granator. ana. ʒ. v. lentiũ excorticatarũ. ʒ. x. corticis
mediani glandium. ʒ. v. decoquantur: ⁊ in colatura eor
fricetur. ʒ. j. acatie. ⁊. ʒ. j. ⁊. ß. ypoquistidos. ⁊. ʒ. ij. boli. ⁊ gũ
mi tantundem ⁊ clisterizetur cum ea.

¶ Confectio clisteris ad vlcera intestinoruʒ in quibus est
sanies grossa: ⁊ fetida: ⁊ in quibus est sicut lotura. sumat
mel ⁊ subtilietur cum aqua ⁊ clisterizetur cum eo bis aut
ter in die: ⁊ post ipsum clisterizetur cum hoc clisteri. eu-
patorium: succus barbe ircine: cortex medianus glandi-
um: rici abluti: fitq̃ de rici plus: decoquatur bene ⁊ in
colatura eorum dissoluatur de hoc medicamine: thuris
sanguinis draco. ceruse de plumbo litargiri albi. ana. ʒ. j.
opij ex tertia. ʒ. j. vsq̃ ad. ʒ. ß. terantur iste medicine cum
vitellis duorum ouoruʒ contritis: ⁊ dissoluatur in aqua ill
a ⁊ clisterizetur cum ea.

¶ Unguentum laxatiuum: cere. ℥. ij. olei cataputie. ℥. iij. sa
lis pistati. ℥. ij. bulliãt in vino quousq̃ cera liquetur ⁊ vẽ-
tri ⁊ vmblico imponas: ⁊ si supponatur nimiũ laxat.

¶ Alia cere cataputie lactis titimalli. ana. ʒ. ij. opij. sal'ma-
rini. ℥. j. oleũ qd. ß. bulliatur in vino: ⁊ super ventrem po
ne vel suppone.

¶ Aliud lactis anabule ⁊ titimalli succi laureole: cucume-
ris agrestis: fel bouis succi ellebori ana fiat emplastrũ cuʒ
farina ordei ⁊ stomacho superpone ⁊ similia multa de di
scretione propria poteris huiusmodi satis optima pro lo
co ⁊ tempore inuenire.

¶ Medicine vrine. Capl'm. xlj.

c Confectio vimdach ad ardoreʒ ⁊ difficul
tatem vrine ⁊ vlcera renum: et
cum est caliditas vehementior addatur in eis su-
mach: ⁊ abijciatur opiũ. ℞. seminis melonis e excorticati.
ʒ. x. seminis citroli. ʒ. v. seminis cucurbite dulcis seminis
portulace. seminis iusquiami al. boli ar. seminis apij. ana
ʒ. ij. aggregentur postq̃ contrita fuerint: ⁊ fiant inde pillu
le: similes auellanis: ⁊ dentur in potu ex eis. ʒ. iij. cum si-
rupo violato.

¶ Confectio ad vlcera renum ⁊ vesice se. citroli excortica-
ti. ʒ. x. amigdal'. dulces: pini granorũ allzelzengi. ana. ʒ. iij
seminis apij canab. boli ar. gũmi ara. sanguinis draconis
thuris: seminis iusquiami albi opij. ana. ʒ. ij. informentur
trocisci ponderantes tertiam. ʒ. vnius.

¶ Confectio troc. vltimor ad vlcera in renib^{9} ⁊ vesica cuʒ
qbus est confortatio ⁊ leuitas ⁊ incarnatio vlceris. i. seda-
tio doloris: ⁊ noiant troc. allzelzengi: qm̃ sunt loco eor: sʒ
sunt fortiores ad vehementiã vlceris ⁊ doloris cuʒ vrina
mingitur: se. citroli. ʒ. x. boli ar. gũmi thuris sanguis dra.
se. papaueris al. amigdal'. ama. excortica. succi liq. dragaganti. amili. ana. ʒ. x. se. apij. ʒ. ij. granoruʒ allzelzengi. ʒ. iij.
opij. ʒ. x. ⁊ detur. j. cũ non est acuitas cum siuupo violato:
aut iulep. sintq̃ trocisci. ex tribus. ʒ.

¶ Cõfectio collirij qd mijcit in vesicã sedans dolorẽ. ceru
se sarcocolle: thuris: gũmi: amili: opij sanguis draco. ana.
fiant ex eis colliria: ⁊ mijciat in ea in primis aqua mellis
⁊ dentur ea que puocant vrinam: deinde dissoluatur hoc
in lacte ⁊ mijciat in eam per siringiam.

¶ Confectio puocãs vrinã: se. apij meu. fu. dauci. rubee q̃
tingit. petroselini: saxifrage: asari: ameos: se. feniculi gallie
costi. amigdalar ama. excorticatar ana. ʒ. xx. se. melonis

ʒ.x.cantaridarū.ʒ.ij.armoniaci auf.j.dissoluant cū vino ⁊ fiāt pillule similes auellanis:dosis.ʒ.iij.ē enī bona ad difficultatē vrine:mollitiē in corpe: ydropisim yposarcam.⁊ egritudines in qbus necessaria est subtiliatio corporis:⁊ qñ est caliditas addaf in ea se.melonis: ⁊ detur de ea.ʒ.j. ⁊ plus vel minus.

¶ Confectio emplastri quo emplastraf pectē:⁊ puocaf vrinā:se.sule:ruta calamentū:berengesif.sansucus spica:balsamita:altea:folia rafani:napi:sceba:camomilla anetum ⁊ canf. coquātur in aqua ⁊ sedeat eger in ea ⁊ fiat emplastrum cum fece super pectinem.

¶ Confectio epithimatis fortis ad difficultatem vrine: piretrū baurauch:sinapis:⁊ mastix.liniantur cum melle in balneo:⁊ dimittaf:donec multiplicetur sudor: ⁊ balneef cum eo anus: ⁊ allzatim ⁊ pecten ⁊ ylia.

¶ Confectio que retinet vrinam valde:glandiū.ʒ.l.thurf masculi.ʒ.xxx.coriādri infusi in aceto:mirabolf.ni.boli arme.ana.ʒ.x.fiat puluis:⁊ sumatur ex eo omni sero ⁊ mane.ʒ.iij.

¶ Confectio que retine vrinam: glandium.ʒ.xx.rosf.mirtillorum ana.ʒ.iij.acatie.ʒ.ij.amilū:gūmi ara.boli ar.ana.ʒ.j lentium excorticatarum.ʒ.x.

¶ Confectio ad distillationem vrine sine ardore glandiuʒ thuris.ana.ʒ.c.granorū mahaleb:ciperi:mirthe: galange:cinami:enule: acori.ana.ʒ.v. terantur ⁊ sumantur de puluere eorum.ʒ.iij.

¶ Confectio troc.diabetis. spodij succi liquiritie. ana.ʒ.x. se.lactuce.ʒ.x.se.portulace.ʒ.xxv.rosf.coriādri siccf.añ.ʒ.v acatie:gūmi.sandali citri:lentiū excorticatarū: balaustie boli ar.ana.ʒ.ij.camphore.ʒ.s.fiant trocisci.ʒ.iij.⁊ detur vnꝰ in potu cum aqua rosarum:⁊ aqua granatorū acetosoꝝ.

¶ Confectio emplastri ad diabeten:⁊ dicitur q̄ est nomen viri:⁊ dicif q̄ est nomē exuberatiōis vrine:⁊ multitudis eius ⁊ comparatur circino qd incipit ab vno puncto ⁊ redit ad idem:seminis portulace:solatrum:caro porci seminis melonis:citroli:aut rasura cucurbite: quodcunq; presto fuerit:⁊ emplastretur cum eo ⁊ permutaf quando fuerit tepidum:sitq; cibus eius:lentes excorticate:acetuʒ agresta:⁊ oia que ingrossant sanguinem.

¶ Confectio trocisco.ad diariam:malitiam complexionis inflationem in stomacho calorem ⁊ tussim:. spodij:ʒ.ij.carnis berberis.ʒ.v.boli armeni.ʒ.iij.thurf.ʒ.ij.seminis portulace.ʒ.vj.sandalis.ʒ.ij.ypoquistidos.ʒ.v.camphore.ʒ.j lacce.ʒ.iij. terantur ⁊ fiant troc. quorum quilibet sit.ʒ.iij. ⁊ detur in potu vnus cum rob de papauere.

¶ Confectio ad ruptura experta acatie:cipressi nucis:sansuci rute sicce.granorū lauri:gallarum mugat:gūmi ara. ana.ʒ.xx.terantur ⁊ cribellentur:⁊ eliquef gluten piscius cum aceto ⁊ aggregentur cum eo omnia ⁊ fiat emplastrū ⁊ coquantur nuces cipressi cum aqua: ⁊ misceatur in vino ⁊ bibatur:⁊ infantibus fiat emplastrū cū psilio.

¶ Confectio troc.bonorū ad mictum sanguinis: boli ar. hzarabe.ana.ʒ.x.acatie:balaustie:gūmi ypoquistidos.añ ʒ.iij.se.apij:iusquiami.ana.ʒ.ij.fiāt.x.trocisci:⁊ dētur in potu cum robub stipticis ⁊ detur.j.

¶ Confectio emplastri ad rupturam experti:nucis cipressi partes.ij.ciperi sansuci:gallarū:acatie:thuris gūmi ara. ana.partes equales dissoluatur gūmi in vino ⁊ aggregetur cum eo ⁊ fiat emplastrum.

¶ Confectio ad apostema durum in testiculis:farine fabarū.ʒ.x.cimini:farine ciceris:coriandri siccf.ana.ʒ.iij.bdellij.ʒ.v. dissoluantur cum rob.⁊ fiat emplastrum testiculis

¶ Confectio olei de scorpionibus:aristolf.gentiane:ciperi corticum radicis capparis.ana.℥.j.pyciatur in lib.j.olei amigdalarū amararū:⁊ dimittantur hebdomada vna. deinde coletur:⁊ ponantur in eo scorpiones decem.⁊ stet sub sole tribus hebdomadis:deinde colef ⁊ administref

¶ Confectio medicaminis ad lapidem in renibus semis melonis:carpobalsami:seminis rafani:dauci: petroselini.ana.corticis radicis capparis:corticis radicum: opponacis:amigdalarum amararum:bacarum lauri: squinanti ciperi:spice:cassie lignee:bdellij:armoniaci:serapini:mirre piperis acori.ana pars.ʒ.soluatur bdellium:armoniacum:⁊ serapinum in vino subtili:aut in aqua mellis ⁊ agregentur pillf.⁊ dentur in potu omni die. ana.ʒ.ʒ. vsqꝫ ad.ʒ.j.cum aqua seminis apij ⁊ aqua seminis feniculi:⁊ capilli veneris:⁊ nutriatur patiens cum aqua ciceris nigri ⁊ oleo amigdalf.⁊ quandoq; confortatur hoc medicamen: quandoq; inuoluitur oleo balsami taliter: vt humectetur: deinde conficitur cum gūmis ⁊ datur in potu omni die sexta.ʒ.vnius de cinere scorpionum:⁊ pueris medietas sexte qui parum adusti sunt ꝓm quantitateʒ qua terunitur.

¶ Medicine lactis. Capm. xlij.

c ℞ Confectio medicine multiplicantis lac. ℞.se.baucie.napi:sulle:rafani porri:cepe: feniculi. farine ciceris. ana. sumatur ex eo puluis mane ⁊ sero comedat post ipsum cicer infusum in lacte ⁊ potet super ipsum lac.

Potent mulcere multiplicar lac.

¶ Confectio medicaminis abscindentis lac ex mamilla:farine fabarum.ʒ.x.seminis albedarogi farine rute.ana.ʒ. v.liniantur cum aqua albedarogi.

Ad Removend

¶ Confectio alia abscindens lac:seminis albedarogi:seminis agnicasti:ana.ʒ.x.sauine: rute sicce. ana.ʒ.v. sumatur puluis ex eo.ʒ.iij.

¶ Emplastrum abscindens lac qd multiplicatū est in mamilla:se.albedorogi:faria ordei faria faba.mēta: calamētū:ruta.fiat emplastrum ⁊ emplastretur cum camomilla.

Emplastrum albedorogi

¶ Medicine spermatis. Capm. xliij.

c ℞ Confectio medicaminis addentis in spermate. ℞.se.baucie:napi: cepe: rafani granorum pini:sparagi.granorum allzallzil granorum alçelem:secacul:satirion been vtriusq; tantūdem granorū assenatim:lingue auis ana.ʒ.x.çinçiberis macropiperis:cinamomi.ana.ʒ.xv.altit boni nasturtij:piperis se.eruce.ana.ʒ.xv.olei nucis indice:olei granorum alcodrantidam omniū equaliter.ſ. tantū in quo inuoluātur omnia inuolutione humorosa:conficiantur cum melle:sumantur ex eo.ʒ.v.mane ⁊ sero cum.ʒ.j.lactis cū tantūdem de çucharo.

¶ Confectio ad minorandum sperma: ⁊ destruendus erectionem virge.se.agnicasti.ʒ.x.se.portulāc.tantundē:foliorū calamenti exiccatorum foliorum rute.ana.ʒ.v. cimini ciperi balaustie.ana.ʒ.ij. sumantur inde in puluere.ʒ.iij.⁊ nominatur sector generationis.

¶ Confectio abscindens sperma cuʒ est caliditas: se.lactuce.ʒ.x.rosf.ʒ.ij.se.portulāc.psilij carui.ana.ʒ.iij. balaustie: foliorum nenufaris.ana.ʒ.ij.sumantur ex eo.ʒ.iij.cū quarta.ʒ.vnius camphore in hebdomada.

¶ Confectio clisteris addentis in coitu ⁊ calefacientis renes:semi.eruce baucie:cinami: çinçiber. macropiperis. se.sulle:rafani:se.cepe ⁊ porri.ana partem.j.ciceris cōtriti:tribulorum frumenti decocti cum aqua sicut puls:fenugreci:ana partes.ij. caput arietis pingue ⁊ frustū anatis eius medulla ipsius ⁊ testiculi ipsius:aggregetur totum in vase cum decem cepis ⁊ cooperiaf aqua ⁊ dimittaf in furno habente caput stricte opilatū: ⁊ approximetur ius in cibo ex parte.j.⁊ ex duabus.℥.iuris:⁊ ex vnctuoso.℥.j. ⁊ ex oleo de nuce indica:⁊ de granis alcadra.ana.℥.s.⁊ fiat eorum conquassatio bona:donec ingrossetur per eam ⁊ clisteriçetur cuʒ eo in nocte cū deberet dormire:postq̄ʒ est clisteriçatus ante ipsum cuʒ aqua ficle ⁊ baurac.⁊ purgatus fuerit a fece.⁊ fiat cum eo clistere in nocte a prima vigilia ⁊ in medio eius.⁊ in fine ipsius. ⁊ regatur cum regimine in quo est grossitudo: ⁊ incipiat ille qui addit in coitu:ludere cum mulieribus:⁊ dimittat mulieres: ⁊ bibat vinum faciens delectationem, quoniam multiplicat desiderium valde.

¶ Medicine menstruox z emorroidarū .La. xliij.

c **Confectio** troc. de lzarabe abscindentium sanguinem menstruox nimis fluentez: z ad emorroidas. ℞. lzarabe: gūmi nucis lacte balaustie: succi barbe ircine. ana. ʒ. v. thuris. ʒ. ij. opij ʒ. iij. aggregentur cum mucillagine psilij: dosis. ʒ. ij. cum ʒ. j. succi sumach.

¶ Confectio ad emorroidas z lubricitatem intestinox: se. lini. ʒ. x. grānox nigelle. ʒ. v. bdelij. ʒ. vij. thuris masculi: ciperi: ameos: ana. ʒ. j. z ℈. sandarace de thei. ʒ. ij. z ℈. terantur z dentur in potu. ʒ. iij. cum aqua.

¶ Confectio suppositorij ad abscindendū sanguinē emorroidarū z ad exitum ani: thuris: balaustie: gallarum antimonij acatie: aluminis fiant colliria: z supponātur: ad exitum vero ani terantur z pulueriçentur super anum z reducatur intus: z sedeat eger in decoctione mirti: mediorum corticum glandiuz z corticum granatorū: z additur in collirico ceruſa. ¶ Confectio licinij ꝓuocantis sanguinem menstruorū z emorroidarū: ciclamen: elleborus al. calamentum: serap. euforbium resoluantur cum aqua sauine recentis z fiant suppositoria.

¶ Confectio troc. de mirra alleuians partum z prouocās menstrua: cinamomi mirre. ana. ʒ. ij. z ℈. foliox rute exiccatorum: calamenti: cordumeni: pulegij rubee asse sarap. oppoponacis. ʒ. ij. fiant trocisci: pondere. ʒ. ij. z detur i potu vnus cum decoctione sauine.

¶ Confectio suppositorij ad apostema durum in matrice z dolorem frigidum: thuris bdelij iudaici: galbani. ana. ʒ. ij. croci oppoponacis armoniaci. ana. ʒ. j. mastic. castor. storac. liquide olei de lilio adipis anatis: olei camomill. ana. ʒ. iij. lentiantur gūme cum vino z nielle: z eliquetur adeps z aggregentur omnia z fiant suppositoria et administrentur.

¶ Confectio decoctionis in aqua sedeatur ad dolorez matricis. Samsucus: balsamita: sceha: abrotanum. se. cauliū fenugre. se. lini: camomille: melilotum. decoquātur oia z sedeatur in eis.

¶ Confectio q̄ ꝓuocat mēstrua: tertia. ʒ. j. euforbij: teratur bene: z supponat sexta. ʒ. j. in lana hora vna: z nō dimittatur plin: qm̄ facit fluere sanguinē plurimū fortiter. cumq; multiplicat fluxus sanguinis: tunc succurre ei cibando cū rebus stipticis sicut vescit: z ponant in eo lentes excorticate z ex carnibus caro alduragi: z si nō inuenīunt carnes alcubugi: z pullox z vinū stipticū. ¶ Confectio pessarij ad suffumigandū qd̄ calefacit z adiuuat ad impgnandu cuſtor. storax: galbanū: euforbiū oppoponacū carpobalsamū grana albē costos: bdelliū: spica resoluant cū vino: z fiant pessaria noctib⁹ plibus: z sumat in potu oi die dia mart: deinde approxiet socio: z suffumiget cū eis et mitonēs

¶ Cōfectio trocisco. de gūmis gdant in potu qn̄ difficilis est partus valde z mortū fetus: extrahūt eni fetum statim. ℞. mirre oppoponacis: galbani: serap. ana. asse pars. ℈. dent in potu. ʒ. iij. cū sacratati decoctionis fenugreci: z dactilox z aqua rute: z suffumiget cū eis vna vice post aliā.

¶ Confectio vnguēti ad ragadias in matrice z ano z adustionē ignis: cere colate. ʒ. ij. olei rosati. ʒ. x. ceruse plūbi. ʒ x. plūbi adusti cōditi. ʒ. ij. amili. dragagāti: opij. ana. ʒ. j. albuginis vnius qui calidi: aggregent oia sicut vnguentū: est eni bonū ad ragadias cū caliditate z ad ignis adustionē z ad omnem acuitatem.

¶ Confectio pill. de bdellio ad emorroidas: mirabolanorū nigrox. lzeb. ana. ʒ. x. serap. ʒ. iij. nasturtij albi. ʒ. ij. bdellij pinguis. ʒ. xvj. dissoluant gūme cū aq̄ cauliū z aggrega cū eis z fiant pillule.

¶ Confectio emplī sedātis dolorē emorroidax: apostemosarū z apatū ani: melilloti: camomille decocte donec dissoluat. ana. ℥. j. croci. ʒ. j. vitelli oui elixati. ʒ. ij. opij: farie se. lini. murre fenugreci: altee albe. ana. ʒ. v. aggregent cū rob: z ponat sup faciē eius oleū fisaminū: z fiat emplm cū eor z conficiat cū butiro z emplastret cū eo: z qñq; addatur in eo bdelliū pingue. z pinguedo gibbi cameli.

¶ Confectio emplī alterius elixet cepe: z ꝓficiat cū butiro z emplet cū eo. est eni valde vltimū: z fit cepe album.

¶ Cōfectio al. ad dol. matricū ex apate: se. lini. pariti: altee. ana. ʒ. v. vitelli oui elixati. croci. ʒ. ij. opij se. iusquiami añ ʒ. j. adipis galline. ʒ. ij. rob cū quo aggregentur.

¶ Cōfectio suppositorij sedantis dolorē matricis. croci. olei camomille: adipis anatis opij ana. supponatur cū lana.

¶ Confectio medicaminis: emorroidarū sedantis dolorē olei de nucleis crisomilox. ʒ. x. storacis liquide. ʒ. j. bdellij. ʒ. ij. dissoluantur in eo: z inungantur cum eq.

¶ Confectio vnguenti boni. bdellij subalbidi: pinguedo gibbi cameli: medulla cruris vaccini: nuclei crisomilox excorticati: storax ligda: vitella duorū ouorum liniantur cum oleo in quo decoctum est cepe z inungantur cum eo est enim mirabile in lenitendo.

¶ Medicine podagre. Capl'm. xlv.

e **Pithima** ad podagram cū caliditate. ℞. lupini armenii: sandali citri: fau fel. ros. rubearum fief. memithe: radicem mandragore: apij: camphore ana fiant trocisci. z liniantur cū aceto pauco: z aqua ro. aut coriandri aut endiuie: aut solatri z qñq; addatur in eo ceruſa z bolū ar.

¶ Confectio emplastri soluentis residuum podagre calide: mucilago psilij: mucillago se. lini z fenugreci: z faria amborū: z cerotū factum cum oleo camill. aggregentur z liniantur cum eis.

¶ Confectio epithimatis ad podagram frigidam: storacis liquide castorei: murre: aloes: acatie ana z liniant desup.

¶ Confectio de hermodactilis ad podagram: hermodactilorum alborum. ʒ. j. aloes. ʒ. iij. scam̄. quarta. ʒ. vnius: se minis apij sextam. ʒ. vnius. z est dosis vna.

¶ Confectio pill. de hermodactilis ad podagram frigidā z dol. anche antiquū. hermodactilis. satirion: meçereon. ana. ʒ. ℈. colloquintide interioris: bdellij ana tertiā. ʒ. vni⁹ cētauree minoris. ʒ. ℈. euforbij. castorei: oppoponacis: asse galbani ana. ʒ. vnius quartā. scam̄. çinçiberis piperis: sinapis: tapsie inde. ana. ʒ. vni⁹ sextā. yerep. ʒ. j. z ipsa est potio vna fortis: z media est medietas eius aut tertia.

¶ Confectio medicaminis albeseth minor eradicans podagram flegmaticam: camedreos: camepitheos: aristol. gentiane. fo. meu. dauci. petrosell. foliox rute: cucurbite rubee qua tingitur: asari: sauine: ameos. ana. sumat i potu ex eo oi die. ʒ. j. z non comedat sex horis hyeme tota.

¶ Confectio clisteris ad sciaticum fortis corticis radicum capparis. corticis radicum colloquintide: pulpe ipsius: centauree minoris. almeçerion: hermodactili: satirion: nasturtij: açahasem. fesnedē tapsie se. rafani: baucie: eruce ana pugill. j. coquātur cum aqua z misceatur colatura eorum: inuri nabati z oleuz de lzerua: z fiat clistere decatiens donec excoriationē faciat: deide clisteriçetur hoc clistere: qd̄ ℞. casto. galbani: bdellium: storac. oppoponacū. euforbiū: beçard: resoluant i oleo costio et fiat clistere.

¶ Confectio collirij q̄ suppositum excoriationem facit: et sedat dolorem. pulpe colloquintide. ciclamen. bauracē: armoniacum. fiant colliria longa: z supponantur z pmutet

¶ Confectio emplastri ad ancham fortis: stupefacientis dol. calamentum exiccatum: tapsia: sinapis corticis radicum capparis: lac ficus cum quo aggregentur z adiungatur loco doloris quousq; cadat.

¶ Confectio emplastri resoluentis duritiem z lapideitatē ex iuncturis. fenugreci. amigdalax amararū. armoniacū bdellium resoluantur cum oleo de alchanna: aut oleo de lilio z aggregentur z fiat emplm.

¶ Et cum tu clisterizas clisteri acuto z currit sanguis: tunc clisteriza ipsum cū adipe porcino z riçi quoniā sedabitur mordicatio vehemens: z clisterizetur ante ipsuz cū clisteri educente fecem z mundificante intestina.

¶ Medicine algebra. Capim. xlvj.

e **Emplastrū** de algebra. ℞. mes. excoriatos acatiam mugath: bolum arme. nat sicut alcohol & applicet loco ita vt ei adhereat.

¶ Confectio emplastri linientis duritiem cere citrine. ℥.j. olei de lilio. ℥.j. adipis galline: aut anatis medulle crurium vaccine: mucillaginis psilij: se. lim. ana. ℥.j. aggregē tur & emplastrentur cum eis.

¶ Confecto medicaminis sedantis dolorem quousq; fiat algebra. i. restauratio in potu dentur cum casus acciderit munie grana. ij. & ℥.j. in vino stiptico: aut oleo ro. sedat enim dolorem vsq; quo fiat algebra.

¶ Unguentum egyptiacum.

v **Unguentum** egyptiacum: floris eris. ℥.iij mellis. ℥.viij. aceti. ℥.iiij. tere pnitice bulliat donec inspuffetur: reserua vsui et repone.

¶ Libri diuisionum rasis finis.

¶ Tabula capitulorū Libri de egritudinibus iuncturarū.

p^m De mā doloris iunctura.
2 De signis māex. d. i.
3 De cura vsi passio. iūctu.
4 De dieta dolori. iunctu.
5 De medicis purgātibus hu. mixtus & flegmate & colera.
6 De medicis purgantib^o flegma. & hu. crudos.
7 De medicis purgātibus hu. melicū a iuncturis.
8 De medicinis purganti, b^o hu. mixtū ex flegma, te & col'a a iuncturis.
9 De medicis p os sedātib^o dolorē iuncturarū.
10 De clisterijs in vsu āche
11 De emplis & vnguentis. resoluentibus & dolores sedantibus.
12 De medicinis status i materia calida.
13 De medicis declinatōis.
14 De curatione duritiei & lapideitatis.
15 De cura ppa lapideitatis
16 De medicis adurētibus.
17 De dolore āche & arteti.
18 De cura vniuersali ad dolorem anche.
19 De curatiōe sciatice pas.
20 De pseruatione a dolore iuncturarū ex sanguine
21 De preseruatione doloris iuncturarū ex colera.
22 De pseruatiōe a dolorib^o iūcturarus de flegmate.
23 De pseruatione a dolore anche & sciatice.
24 De medicis simplicibus valētib^o in dolore iūctu.
25 De vētosa & cauterio que ponunt sup ancham.
26 De qbusdā ēplis sedātib^o dolorē iuncturarū & vnguēti lenētib^o & resoluē.

¶ Tractatus rasis de egritudinibus iuncturarum.

Scit rasis volo in hoc capitulo dicere medicinas que sunt d necessarie in doloribus iuncturarū scilicet medicinas laxatiuas que in libris non sunt dicte nec manifestate. Et in qualibet illarū distinguo qualiter debeant vti: vt nulla illarum sit posita nisi in loco suo.

¶ De materia doloris iuncturarum. Cap. j.

m **Materia** etiam ex qua generatur dolor iunctu rarū est pro maiori parte flegma crudum siue acidum & sepe de sanguine & raro de co. & rarius de melācolia & rarissime de humorib^o cōmixtis. Et quando cōponuntur materie additur pro maiori parte colera cū flegmate subtili mixta: & raro est de flegmate mixto cuz melancolia & rarissime de omnibus hu. mixtis ꝓ̄m proportionem suam in corpore. Et ego ostendam signa cuiusq; manifeste.

¶ De signis materie ex dolori iuncturarū. Cap. ij.

d **Sicoergo** q̄ debemus ꝓsiderare: qn̄ egrian^o erat cuiusmodi coloris erat locus & cuiusmodi contactus: & cuiusmodi est materia: similiter de contactu: & cuiusmodi manerici est dolor & que causa facit quiescere dolorem & de dieta infirmi: et de cōplexione & de etate ꝓsuetudie & regiōe tpe & similibus. Et sufficit vbi cognoscere materiaz p duo signa aut tria. Et nos debem^o ondere & declarare istud capitulū magis q̄z aliud: quia est radix cure in membro vel in materia.

¶ Dico ergo q̄ significatio coloris erit ꝓm q̄ narrabo. Si color illius loci fuerit rubeus significatur q̄ materia est sanguinea: & si citrinus colerica. Et si fuerit magis alb^o q̄z color corporis significatur flegma subtile: & si fuerit declinans ad nigredinē significatur q̄ materia nō simpliciter ex melancolia est quoniā talis color est in fine apostematum calidorū: aut ex congelatione sanguinis. Sed si cuz nigro colore fuerit membrū frigidum & non precedit ipm calor significatur q̄ est ex melancolia.

¶ Sed caue in cognitione caloris vt membrū non sit calidum ab aere vel balneo vel medicina ca. vel dormierit super latus vel infrigidatū ex causis contrarijs: & remanserit super eum color alicuius medicine.

¶ Si autem color fuerit similis colori corporis erit ꝓpter duas causas: aut quia minus vincit aliquis humor: & tunc erit dolor non ꝓpter humoris quantitatē: sed malitiam: aut ꝓpter multitudinem humoris: aut quia valde est profundus dolor in profundo mēbri intelligimus q̄ dolor peruenit ex repletione & nō ex malitia hūor q̄ remanserunt signa repletionis: sed propter ꝓfunditatem non apparet talis color in superficie corporis. Et tunc debemus scire hoc ex alijs capitulis.

¶ Signa autem repletionis sunt ista: magnitudo pulsus: ponderositas totius corporis: extensio mem ꝛor: tarditas motus non cum debilitate sed quasi portaret onus & apparet in facie sudor & in oculis & in facie rubedo: & gravitas frontis: & hebitudo ingenij: & destructio appetitus: & dormire multū: & anteq̄z in uasit ipm dolor nimis vtebatur cibis & potibus: & getesiue flebotomia & purgatiōes sine labore: sine coitu maxime qn̄ his omnibus vsus fuerit postea abstinuerit. Significatio contactus illius loci diuiditur in calore & frigore duritie et mollitie asperitate & lenitate plenitudine & extensione & euacuatione. Si membrum tactu fuerit ca. materia est ca. frigidū frigida erit materia: tamen debes considerare hoc qd narrabo: quoniā forte membrū erit lotum cum aqua in hora illa vel discoopertū ad aerē frigidū quare supficies eius apparet frigida tactu: aut forte membrū erit ligatum: aut erit infirmus dormiēs super ipsum: vnde & clauduntur pori retinetur plurimus vapor intus. Si autem medicus non respexerit iterum post vaporis euaporationē inueniet ipsum tactu calidū: & forte erit tangentis palma distemperata q̄re non sentit qualitatem membri in caliditate & frigiditate.

¶ Duities autem significat q̄ materia est grossa & sicca: mollicies autem significat q̄ materia sit humida subtilis.

¶ Cum dispositio membri fuerit distemperata ex eis que accidunt extrinsecus. s. ex frigore vel calore: quoniaz per frigus indurescit membrū: calor calefacit & remollit. Ex hoc debes intelligere in omnibus alijs ꝓditionibus: quāuis ego non manifeste explanauero: asperitas autem significat materie siccitatem: & lenitas humiditatem: quoniā membrū exasperascit per medicinam stipticam: & remollescit per oleum vel vnguentū extrinsecus suppositū

¶ Aut huiusmodi plenitudo aut extensio significat multitudinem materie aut multitudinē vaporis: & tunc debes considerare si cum plenitudine & extensione fuerit gravitas erit constrictio ꝓpter multitudinem humorum: qd̄ si non fuerit cum eis gravitas erit ꝓpter multitudinē vaporum constrictorum in eo.

¶ Dico etiam q̄ debes considerare dispositionem corporis in sanitate: qz quedā sunt corpa rugosa & spasmosa naturaliter sicut in senioribus. quedā sunt in contrarium.

¶ Et fortasse credet aliquis q̄ tactus durus & extensio sint idē. Sed q̄ imaginatus fuerit tactū vētris inflati & tactū lapidis sciet qm̄ inter duz & extēsum est aliq̄ dria: qm̄ durū

nocet tactui per expulsionē sine passione: extensuz quidē nocet tactui p expulsionē z cum passione. ¶ Modi autez egritudinū sunt illi modi quos dicam: punctio autē z percussio significāt calozem materie: sed cū hoc pcussio significat humozē spissum z pfundū in carne: quapzopter significat materiā sanguineā: pūctio aūt significat materiā colericā. Egritudo aūt in qua sentit eger mēbzū quasi contrahatur z spasmef significat materie frigiditatē: z ostendit q̄ est frigida z q̄ ē cū vehemētia dolozis: z nō est i mēbzo calor: z ostēdit qm̄ sit calida qñ membzū calidū fuerit cum lenitate dolozis. Et cū infirmus senserit membzū extensum in vtraq; parte vel per circuitū z tactu inuenatur temperatū z cutis fuerit extensa: scias q̄ nocet membzo quantitas materie: non qualitas: z tunc scias q̄ corpus est plenum.

¶ De modo autem cure considera si quiescat membzū cuz fridis z augmētef dolez cum calidis est ex causa calida.

¶ De dieta autem infirmi scias q̄ cum infirmus ante accessionem fuerit vsus dulcibus cibis: z vno grosso z carne z ouis frixis z paruo labore z multū dozmire: scias q̄ materia est multa z si fuerit vsus calidis qui generāt coleraz ex labore z vigiliis z hmōi scias q̄ materia est calida: z si vsus fuerit generātibus supflua multa sicut herbis z viridibus fructibus z quiete scias q̄ materia est flegmatica z humozes crudi. Dicta autem que facit hoi sanguinē melācolicū raro pōt facere dolozē iūcturaz: qz illa dieta ingrossat sanguinē z reddit eū ineptū ad discursum sicut facit in corporibus laborantiū: z si aliqñ contingit grauiter dissoluitur: quia eius materia est vicina materiei cancri.

¶ De complexione autē infirmi scias q̄ si fuerit albi coloris admixti rubedini: z si fuerit bone carnis: subtilis cutis: z qñ locum fricaueris rubescit statim significaf q̄ materia est sanguinea. ¶ Et si corpus fuerit pingue z albi colozis non mixti rubedini: z corpus nudū pilis venis strictis: carne molli: occultarū iuncturarū graciliū ossium z generaliter talis dispositio qualis est in corporibus mulierum significatur q̄ materia est flegmatica. ¶ Et si fuerit macrū citrini colozis pilosum z cum grossis venis z manifestis iūcturis ostendif q̄ materia est colerica. ¶ Et si cum macilētia fuerit niger color: durities corporis pilositas: asperitas cutis: significatur q̄ materia est melancolica quāuis hec egritudo iuncturarū raro contingit in habentibus talem dispositionē. ¶ Et similiter scias q̄ hec egritudo iuncturarū fere nunq̄z accidit pueris: sicut raro contingit mulieribus: z pro maiori parte accidit iuuenibus ex materia sanguinea: z flegmatica admixta cum colera: senibus aūt cōtingit ex humoribus crudis: qm̄ z isti humozes multiplicantur in senibus: ppter debilitatem digestionis.

¶ De regionibus aūt scias q̄ in regionibus calidis multiplicatur colera z melancolia in regionibus frigidis flegma et sanguis.

¶ Et scias q̄ hyems congregat flegma z sanguinem estas z autūnus coleram z melancoliā. Et qm̄ diximus in istis materiis simplr: dicemus in eis composite.

¶ Signa autem materie sanguinee sunt rubedo colozis: calor z extensio: pulsatio: grauitas z similiter iuuantia oia ad generationē sanguinis.

¶ Signa colere sunt fortis calor cum modica extensione z paruitas corporis apostematis: z paruitas rubedinis colozis loci: z punctio z deriuatio colere ad corporis superiem z alia iuuantia ad generationē colere.

¶ Signa materie flegmatice sunt extensio sine pulsatione z punctione: sed quasi res fixa in vno loco manens z paucitas rubedinis: z color membzi paruus z alia generantia flegma.

¶ Si autem fuerit materia composita non de facili cognoscetur per signa simplicia.

¶ De cura vlī passionū iuncturarum. Cap iij.

c **Um cognoscimus** q̄ materia est sanguinea incipiamus minuere ex latere cōtrario: z hoc ppter duo comoda: quoz vnū est materiā declinare ad locum z secundū est retardare fluxum ad locū apatis.

¶ Si ergo dolor fuerit in pede dextro debemus minuere de manu dextra z basilica vel de quibusdā ramis eius z nō debes ire ad aliam venam. ¶ Si autez nō poteris minuere ipsam neq; aliquē de ramis eius minue de mediana. qz qdā ramus de vena basilica: z qdā ramus de vena cephalica pziūganf: z fit ex eaz pziūctiōe vena mediana. minuere aūt de cephalica nō multū iuuat ī ꝗ casu qm̄ illa vena nō deriuatur nisi a parte superiori duarū partiū vene concaue: deinde illic ascendit spina z tendit ad manum: z propter hoc euacuat sanguinē capitis z colli citius: ex parte autem inferiori tardius: basilica autem vena diuiditur ab ista intra z extra a clibano pectoris inter latera z venit ad manū sup parte ascellaz: z ppterea euacuat sanguinem a partibus inferioribus citius. Et debemus minuere sanguinem ſm magnitudinem dolozis z ſm vigozem corporis z faciemus multis vicibus: qm̄ ego pbaui hoc z inueni pfectius in declinando materiā a loco z in attrahendo qd̄ currit ad ipm: z ratio etiaz concedit hoc: sed nō est locus dicendi.

¶ Si autem egritudo fuerit in manu: possumus declinare materiā duobus modis aut ad alteram manuz: aut ad pedem oppositum. Et forte minues de duobus locis. s. brachio z pede: z pmo de minutiōe ex manu z postea d̄ pede

¶ Et debes minuere sanguinē ſm virtutē corpis z ſm accidentia apostematis: z ſm pulsationez z extensionē z calozem z ruborem: z multotiens sufficit cura ista sola.

¶ Et ego narrabo vobis qd̄ iam vidi de quadā muliere q̄ puertebatur z vociferabat de dolore in die z sero in dextro asceta. cum magnum esset apostema calidū rubei colozis cum extensione forti z pulsatione: mulier autem erat pinguis z multū sanguinolēta: que ante accessionem vsa fuerat lacte: z carnibus cuius virtus fortis erat: z minui ipsaz in manu sinistra de basilica z pede dextro de saphena eadem hora: z de quolibet extraxi lib. 5. z post tres horas solui ligamen: z post iterum extraxi lib. 5. z post cibaui etiam ipsam: z post tres horas extraxi de saphena li. 5. z tunc cessauit dolor z punctio. Et mulier rogauit me q̄ iterum extraherem de manu. senserat enim magnum iuuamentū: Sed ego volui materiā declinare inferius propter duas causas: quarū vnam non debeo dicere in hoc loco z altera est vtilis: imo necessaria in talib⁹ locis. Scias q̄ ista mulier patiebatur dolozes in sinistra manu sed debiliozes: z ppter hoc volui q̄ materia declinaref inferius: qm̄ medicus debet considerare hoc z semper obseruare qm̄ ego curabam quendā hominē cui contingebant dolozes iuncturarū ex materia sanguinea z incipiebāt dolozes in iūcturis que sunc inter asceta z rasceta in dextra manu: z iterrogaui si accidebāt dolozes ī manu: z ī pedib⁹ z dixit mihi q̄ filis dolor accidebat ei in manu sinistra sez in eius iuncturis z adhuc magis fortis z q̄ nunq̄z in pedibus similiter accidit: z tunc nolui minuere in manu sinistra oino sed minui in pede dextro.

¶ Quidam autem medicus primo curabat eum z minuebat eum in manu dextra ppter apostema calidū: qd̄ habebat in iuncturis manus. s. manus sinistre: z quieuit dolor in manu illa: sed declinauit in manū dextrā cū apostema te calido maiore altero: z qñ ego quesiui istud ab illo homine intellexit q̄ ego sciebam plus de physica q̄z alius: z hec erat vna de rationibus ppter quā tu debes declinare materiā ad alterā duarū partiū z maxime qñ fuerit dolor in dispositione tali q̄ possit augmentari: z hoc in principio dolozis: qm̄ in tali dispositione debemus cauere a minutione z fricatione z alīs que attrahunt materiam z etiam debemus erigere deriuationē materie ad altā partiū

quando

quãdo in aliqua partiũ fuerit mẽbruʒ nobile qñ materia currere possit. verbi gratia gdaʒ homo patiebat in iuctura manus dextre ⁊ oportet minuere: in vesica aũt vel renibus vl matrice est apostema calidũ: dico ꝙ nõ debem⁹ minuere in tali dispositiõe ex manu: quoniã si fecerimus hoc nocebimus mẽbro ãpato: sed forte minuem⁹ ex pede dextro. ¶ Cũ intellexerim⁹ ꝙ in parte dextra est apostema sanguineũ cuius piculũ est maius q̃ʒ piculum manus dextre: verbi gratia in epate vel in rene dextro est apostema calidum: in iuncturis manus dextre est dolor debilis dico ꝙ primo medicandũ est rei piculosiori. ¶ Et ponat ꝙ forte accidũt in attrahendo materiã due opationes: vbi gratia patiat mulier in iuncturis man⁹ ꝓpter qõ oportet minuere: ⁊ cum hoc careat mẽstruis: dico ꝙ minuendum est ex pede ⁊ nõ in manu: quoniã in minutione pedis fũt duo iuuamẽta ftʒ declinare materiã a loco infirmo et prouocatio mẽstruorũ. ¶ Sed materia nostra reuertatur ad illam mulierẽ quã prius diximus: dicendo ꝙ post minutionẽ tertiã tribus horis intermissis extraximus de saphena. lib. 5. ⁊ nocte illa dormiuit: non enĩ dormiuerat multis noctibus: ⁊ nõ feci aliã curã nisi ꝙ exhibui dietã frigidam ⁊ subtilez: ⁊ tertia die minutiõis fuit sana ex manu lesa. Quapropter debemus incipere a minutiõe ⁊ p⁹ confortare mẽbrum: cum vnguentis frigidis ⁊ stipticis q̃ dicemus postea. ¶ Sed in declinatiõe nõ debemus ponere ita: ⁊ maxime si corpus fuerit plenum: quoniam forte materia ad membrũ nobile cõuertetur ⁊ fiet peius: ⁊ forte vngnenta ⁊ emplastra addẽt dolorẽ ⁊ hec fiet quãdo fuerint posita sup locũ dolorosũ ⁊ materia fuerit mlta: ⁊ non potuerũt medicie materiã mouere a loco quoniã claudũtur pori mẽbri ⁊ ꝓhibetur dissolutio: ⁊ sic emplastra ⁊ vnguenta inducunt ⁊ augmẽtãt dolorẽ per accidẽs quapropter debemus intueri quãdo emplastra ⁊ vnguenta augmentant dolorẽ vel addũt in dolorẽ: ⁊ ponem⁹ illa non supra locũ dolentẽ: sed retro supra locũ vt inhibeant fluxum: ⁊ non ꝓhibeant dissolutionẽ: verbi gratia qñ dolor fuerit in genu ponam⁹ emplastra sup coxam: ita ꝙ finis emplastri attingat principiũ loci dolorosi: ⁊ similiter ĩ oĩbus passiõibus iucturarũ. Si autem dolor nõ crescit propter emplastra superposita nõ indigemus ponere iuxta locum patientem ⁊ debemus vti illis medicinis donec cesset dolor apostematis ⁊ eius calor ⁊ pulsatio: ⁊ tũc cessabimus ab eis: ⁊ quoniã si voluerimus magis vti eis ingrossabitur materia ⁊ fi fiet dura ⁊ inepta dissolutioni. ¶ Sed si viderim⁹ ꝙ ipsa pauce est materie ⁊ declinãs ad supficiem corporis dimittemus nature qm̃ ꝑ se curabit. ¶ Sed si in contractũ fuerit vtemur mollificatiuis ⁊ dissolutiuis ⁊ medicinis ex his cõpositis qm̃ in mẽbro remanfit parũ caliditatis ⁊ spissitudo materie.

¶ De dieta. Cap. iiij.

Officiãt ergo nobis que diximus in primo capitulo. Dicẽdũ est modo de dieta infirmi generalr. sed in primo tpe. s. in principio sint cibaria eius ⁊ inspissantia sanguinẽ ⁊ infrigidantia: et caueat a carnibus ⁊ vino ⁊ rebus dulcibus ⁊ acutis et putrefactis: ⁊ declinet ad acria ⁊ stiptica: ⁊ bibat aquã frigidã clarã cum oximelle acetoso: aut cũ rob de succis fructuũ maciano rũ vel malorũ granatorũ vel coctanorum: aut acrume pomi citri ⁊ agrestaʒ: ⁊ quotidie sumat aliqd istorũ ⁊ dimittat motũ et ꝓprie iuncture infirme: ⁊ dimittat coitũ ⁊ balneum oino donec cesset fluxus humorum et quiescat dolor: ⁊ tunc vtatur balneo ⁊ motu illius iuncture mediocriter. ¶ Et si dolor augmentatur in tm̃ ꝙ timeatur de egri defectu pone aliquid de medicis sedantibus dolorem: ⁊ vngamus de mortificatiuis: ⁊ hoc fiat in apostematibus calidis sine magno timore. In passionib⁹ autez frigidis stomachi ⁊ matrtcũ fit hoc cũ magno timore ⁊ cautela. ¶ Si autẽ materia fuerit colerica in principio incipiamus cũ euacuatiõe colere cũ medicinis laxatiuis ⁊ eligemus cõueniẽtiores secũdm virtutẽ corpis ⁊ quãtitatẽ caloris. ¶ Si autẽ corpus fuerit calidũ ⁊ debile et tempus estiuũ laxabim⁹ cũ aqua prunorũ ⁊ mãna et syrupo ace. ⁊ rosarũ ⁊ sero caprino. ¶ Si autẽ corp⁹ fuerit forte laxabimus cũ mirabolanis citri. ⁊ aloe. ⁊ scamonea et vices laxandi erũt scõm quãtitatẽ materie. Et sicut minutio curat ifirmũ sine alia cura. Ita purgatio colere: ⁊ ponamus emplastra ⁊ vnguẽta frigida q̃ attineant humiditati parũ vel cum eis que nõ multũ desiccant. ⁊ vtaris his donec cessat vehemẽtia doloris: ⁊ tunc dimittem⁹ curam aliam quia nõ est necessariũ ponere desup dissolutiua: materia enĩ ista nõ solet petrificari nec indurari.

¶ Dieta autẽ infirmi sit frigida ⁊ humida sicut aqua ordei et cucurbite ⁊ cucumeris: ⁊ attriplex ⁊ hmõi: ⁊ caueanta calidis oino: ⁊ in diebus getis dabimus aliqua que attineant cõplexioni frigide. sicut sy. acetosus ⁊ aqua ordei: ⁊ viscositas psilij ⁊ succus mali granati: ⁊ fit ei⁹ dieta frigida ⁊ humida ⁊ stratus ei⁹ in quo iacuerit sit frigidus: et si fuerit hyems coopiatur caput ⁊ totũ corpus ⁊ fugiat vigilias ⁊ cogitatiões ⁊ irã: ⁊ si fuerit necesse dare medicinas sedantes dolorẽ stabimus sine timore. ¶ Si autem fuerit flegmatica ⁊ humores crudi laxabim⁹: si debil' fuerit cũ semine vrtice ⁊ aqua mellis e cũ baurach. Et si infirmus fuerit fortis ⁊ materia multa ⁊ spissa laxabim⁹ cũ collogntida centaurea: çirũgẽ: turbith: ⁊ testiculis vulpis: ⁊ erũt vices lassandi scõm quãtitatẽ materie: ⁊ vtemur vomitu cum oximelle ⁊ semine rafani ⁊ selgie ⁊ sinapis ⁊ sale et aqua mellis: aut cũ medicinis fortioribus istis sicut nux vomica oleum. ¶ Et vomitus ẽ valde bon⁹ cũ egritudo fuerit in iuncturis inferiorib⁹ aut in ancha. Et in diebus in quibus nõ vtimur vomitu vel potiõe dabim⁹ diacu. et diatrion ⁊ piperẽõ vel tiriacã de quattuor spẽbus: ⁊ syrupum subtiliantẽ materiã: ⁊ caueat minutionẽ sãguis maxime in egritudinibus frigidis: vt nõ debilitet digestio: ⁊ multiplicentur supflua: et ponemus sup mẽbrũ a principio vsq̃ in finẽ emplastra calefacientia: sed in principio erunt deficcatiua ⁊ in fine mollificatiua ⁊ dissolutiua fortit ⁊ debes cauere ne materia lapidet in iũcturis: quoniã ista materia est obedies lapideitati: ⁊ totũ illud debem⁹ facere cũ magna cautela: nõ sicut faciũt multi medicorũ qui ponũt fortes medicinas ad dissoluendũ. vnde subtile dissolutur ⁊ remanet grossum ⁊ petrificat. sed debemus ponere vna vice mollificatiua ⁊ postea dissolutiua: et qñ videbim⁹ ꝙ ãpa minuit mltũ. respiciem⁹ vtrũ durities ꝑ maneat sicut prius: et tunc nõ ponem⁹ dissolutiua: sed potius mollificatiua. ¶ Dieta autem infirmi sit vt comedat vna die sic ⁊ altera nõ: vtat absq̃ cibo: ſz nõ dz cibari vsq̃ ad repletionẽ nisi vt satisfaciat appetitui ⁊ famẽ remoueat ⁊ digerant humores q remãserũt in corpore: ⁊ nõ debz satiari aqua: sed quotidie bibat aquã mellis cũ spẽbus ⁊ medicinis q̃s dicã postea: quãdo cessauerit fluxꝰ materie: et videmus ꝙ apostema nõ augmẽtatur ⁊ corpus purgatum est: tunc vtatur exercitio: balneo calido ⁊ ꝓuocantibus vrinam. ¶ Si autẽ materia fuerit scõm ꝓportionem humorũ in corpe: ⁊ nõ apparet multa victoria aliquorũ nec in colore nec in tactu: tunc scias ꝙ dolor est ex plenitudine: ⁊ tunc incipe curã ꝑ minutionẽ sanguis ⁊ postea per fluxum ventris cuʒ medicis que possunt purgare diuersos humores: sicut pillule cochie Galieni ⁊ hmõi: et debes ponere supra mẽbra aliquã medicinaʒ donec purgetur corpus: et minuere de cibarijs suis. s. facere paruũ et subtilem ⁊ nõ indiget alio regimine ꝑter illud.

¶ Si autẽ apostema qõ est in iuncturis fuerit ex sanguine et colera aut ex sanguie ⁊ flegmate. tũc debes ipm curare ex cõpositis: verbi grã. ponamus ꝙ apostema sit in aliq̃ iunctura cũ calore forti tactu ⁊ sine extẽsione ⁊ pulsatiõe et rubedine multa q̃ solet esse in apostemate sanguineo ⁊ ponitur dolor cũ pulsatiõe: ⁊ aliqñ cũ pũctiõe dico ꝙ manifestũ est ex sermone nostro ꝙ illud ãpa est cõpositũ de

sanguine ⁊ colera ⁊ dem incipere a minutione ⁊ purgatione colere: ⁊ componere curas quas dixim. de melancolia autem iam diximus q̃ non accidit ex ea passio iuncturarum: et ppter hoc de ea dimittem sermonem.

¶ De medicinis purgantibus humorem mixtum ex sanguine et colera. Cap. v

1 **Ar**ationem in dolore iuncturarum ex sanguine ⁊ colera qm iuncture fuerit calide: et volueris soluere solutione media accipe succi mali granati dulcis lb.s.⁊ iulep. lb.s. mirobolanorum citrinorum. ʒ. v. commisce et mitte simul et morentur ibi vna die ⁊ vna nocte: postea cola ⁊ bibe. ¶ Aliud debilius sed magis infrigidat. Recipe. libr.j. iulep. ⁊ appone. ʒ.x. mirobolanorum citrinorum et dimitte sic p vnam diem ⁊ p vnam noctem: postea cola ⁊ appone ibi. ℥.j. de mucillagine psilij: et da patienti. ¶ Aliud accipe pruna ficca ⁊ passa numero. xxx. tamarindorum. ʒ.xv. coque in tribus libris aque donec remaneat libra. s. postea exprime ⁊ cola et adde colature mirabolanorum citrinorum. ℥.x. ⁊ vna die ⁊ vna nocte dimitte: ⁊ iterum cola ⁊ addit. ʒ.x. çuccari sumat patiens. ¶ Syrupus mirobolanorum citrinorum: q̃ valet iuncturam dolori ⁊ febribus acutis ⁊ tertianae ⁊ purgat et colam. ℞. mirobolanorum citrinorum. ʒ.c. ⁊ ablue cum aqua calida reubar. ʒ .x. mitte cum aqua frigida ita q̃ aqua supemineat duobus digitis postea in estate pone ad solem p quattuor dies: deinde accipe tantumdem aque vt remaneat mirobolani et iterum mitte in alia aqua ⁊ dimitte tandiu: donec amittant saporem suum ⁊ albescant: deinde aggrega primam et secunda aqua cum ʒ.centum mane albe coque ad ignem et remoue spuma donec fiat sicut iulep ⁊: si vis acue eum cum scam. cuilibet lib. appone. ʒ. vna scam. ⁊ supra qualibet li. appone. ℥.j. aque rosa. ⁊ vtere quando volueris.

¶ Pill. ad dolorem iuncturarum calidum ⁊ sunt iohannicij. ℞. aloe succo trini. ʒ. tertia parte. çinçiberis. ʒ.j. mirobolanorum citrinorum. ʒ.j. scam. sexta partem. ʒ.j. esule quinta pte ʒ.j. masticis septima partem. ʒ. fac pill. cum aqua citoniorum vel macianorum ⁊ sume totum semel. iste pillule purgant colera rubeam ⁊ parum humoris aquosi ⁊ bn opantur in dolore calido iuncturarum. ¶ Pillule optime in pncipio egritudinis. ℞. aloes. ʒ. decem. çirungem mirobolanorum citrinorum. ana. ʒ.v. confice cum succo vue canine et sume qualibet vice ʒ.j. ⁊. s. vel tres pillulas.

¶ Item pillule al. ℞. scam. puluerizate. ʒ.v. mitte in aqua citoniorum. ʒ. decem. dimitte donec deficcent ⁊ mitte cum. ʒ.x. çucca. ⁊ cubebe. ʒ.s. confice cum iulep. ⁊ fac pill. ad modum cicer: ⁊ sunt optime in qualibet dispositione ⁊ maxime cum stomachus est impeditus vel non egerit: ⁊ sume in qualibet hora qua volueris. ¶ Electuarium qd purgat colera ⁊ stomachum confortat boni saporis ⁊ odoris. ℞. citoniorum frustatim incisorum. ʒ.lx. pone in aceto p die ⁊ nocte vnam postea extrahe ⁊ pista scam. ʒ.x. cubebe. ʒ.ij. cardamomi. ʒ.ij spice nardi aur.j. ro. ʒ.vj. confice cum xl. dragmis mellis et aceto cum volueris da. ʒ. ij. valent in hac causa trocis. ros. scam. vel vio. scamoneati.

¶ De medicinis q̃ purgant flam et crudos humores. Ca. vj.

m **Ed**icamen laxatiuum mundificans in testina a fecibus ⁊ a flegmate salso. ⁊ extrahit flegma a iuncturis. ℞. turbith. ʒ.x. çiçi. ʒ.ij. çuccari. ʒ.xx. ⁊ fac pillulas. ⁊ da a. ʒ.iij. vsq̃ ad. iiij.

¶ Syrupus de turbith educit flegma de iuncturis ⁊ ancha fortiter: ⁊ e aptum ⁊ optimum eis q̃ odiunt medicinas. ℞. turbith. lib.j. mitte in tribus libris aque frigide ⁊ morent tribus diebus ad solem: deinde cola: ⁊ deinde si saporem amiserit pijce ⁊ aqua serua. sin autem appone aliam aqua ⁊ iterum appone ad solem donec amittat saporem: postea aggrega illas duas aquas ⁊ mitte libram vna çuccari. ⁊ coque donec fiat sicut iulep. educit multoties humorem flegmaticum et si volueris citius facere coque ad ignem: quoniam non e debilior a primo: sed postea non erit ita clarus. ¶ Aliud laxatiuum ad dolorem iuncturarum ex flegmate purgat fortiter et educit sepe. ℞. çirungem. ʒ .j. ⁊. s. esule. ʒ.iij. turbith. ʒ.j. ⁊. s. çinçinberis septima pte. çuccari quantum oes alie spes.

¶ Pill. que flegma iuncturarum purgat. ℞. turbith. ʒ.j. s. colloquintide. ʒ.iij. bdellij. ʒ.iij. forma pill. ⁊ sunt mirabiles in attrahendo flegma crudum ab anchis.

¶ Medicamen qd. ℞. sarcocolle ru. ʒ.iij. çirungem nitri. ana. aur. ij. distepera i. ℥.j. olei nucum: ⁊. ℥.j. decoctionis aneti ⁊ bibat pa. purgat sine nocumento dol. aufert anche omno.

¶ Medicie ad dolorem anche generaliter sunt iste: colloquintide centauree minoris: succus cucumeris asinini: çirungen esule: piretri serapini oppoponacis amoniaci ex istis componuntur medicine ad dolorem anche ex flegmate.

¶ Medicine ad dolorem anche ⁊ dolorem iuncturarum ex flegmate. ℞. corticis colloquintide. ʒ.v. passas sine armillis manum plenas: coque in tribus lib. aque donec remaneat tertia pars: ducit decem vicibus ⁊ magis flegma crudum ⁊ humidum.

¶ Pil. fortes valde purgant flegma ex iuncturis et ancha. ℞. çirungem. ʒ.s. esule. iij. ptes. ʒ. turbith. ij. partes. ʒ. colloquintide quartam ptem. ʒ. euforbij. iiij. ptem. ʒ. sumatur vice vna sunt enim fortes: ⁊ loco istarum vtimur pillulis fetidis et pil. çirungem ⁊ alijs pillulis que scripte sunt i alijs libris.

¶ Decoctio que facit homines surgere de lecto qua vtimur in podagra ⁊ dolo. anche ex flegmate ⁊ est mirabilis. ℞. corticis radicis apij feniculi. ana. ʒ.x. colloquintide centauree mi. ameos anisi çirunge esule. ana. ʒ.v. coquantur i. iiij. lib. aq̃ vsq̃q̃ remaneat. j. ⁊ sumat quotidie ℥.j. ⁊ iuuat.

¶ Pillule fortes que purgant flegma ⁊ remouent illud de ancha et iuncturis. ℞. turbith. ʒ.x. colloquin. ʒ.x. ⁊. s. succi cucumeris asinini. ʒ.iiij. centauree. ʒ.iij. euforb. aur. j. esule. ʒ.v. sarco. serapini. ana. ʒ.ij. armo. oppoponacis. ana. ʒ.j. s. carui sinapis nasturtij. ana. ʒ.iij. confice cum succo fenicu i vel porrorum. dentur forti. ʒ.iij. multoties educit: ⁊ debes eo vti cum corpus est plenum crudis humoribus ⁊ flegmate. In tali casu potes vti yeralogodion vel yera ruffini: sed vtilius est vt vtaris yeraruf.

¶ De medicinis purgantibus humorem vel melancolicum a iuncturis. Cap. vij.

q **Q**uando sciueris q̃ iuncturarum dolor prouenit ex melancolia vtere his medicinis. ℞. epithimi noui. ʒ.v. puluerisa cum. ij. ʒ. aque mellis. purgat multoties.

¶ Aliud. ℞. polipodij. ʒ.xx. çuccari. ʒ.j. pluerisa ⁊ bibe cum iulep. ¶ Aliud mirobolanorum indorum. ʒ.xx. epi. ʒ.xv. mitte in libra vna aque frigide ⁊ morentur ibi tribus diebus. postea exprime ⁊ bibe cum. ʒ.x. çuccari purgant enim melancoliam.

¶ Decoctio epithimi purgat fortiter melancoliam. ℞. mirobolanorum indorum. ʒ.xx. polipodij sticados. aa. ʒ.v. sene. ʒ.vij. coque tandiu in tribus libris aque donec vna remaneat: postea mitte. ʒ.x. epithimi: deinde remoue ab igne ⁊ dimitte sic p vna nocte postea exprime et cola: postea accipe. ʒ.j. agarici. ʒ.iij. salis indi. ʒ.iiij. ellebori nigri aggregentur simul cum oximelle ⁊ sume in sero: ⁊ decoctionem superius dictam in mane.

¶ Pil. purgantes melancoliam ex iuncturis. ℞. epi. ʒ.j. polipodij. ʒ.j. agarici. ʒ.j. ⁊ duas tertias: ellebori nigri. ʒ. qr tam aggregentur ⁊ fac pillulas que vice vna sumantur.

¶ Et caue in purgando melancoliam: qr non debes semel purgare sed sepe. isti ei humores non ducent in mlta quantitate in vna purgatione. ¶ Et nota q̃ purgationem hu. melancolici semp debent pcedere balneum ⁊ digestiuum.

¶ De his que purgant humorem mixtum ex flegmate et colera. Cap. viij.

o **D**olores iuncturarum pro maiori pte sunt ex flegmate admixto colere. quoniam dieta plurimorum hominum est grossa ppter quam humores grossi augmentantur qui ad iuncturas discurrere non

possunt: nisi subtilient ab aliquo calore vt exercitus vel vsu rerũ calidarũ: cum ipsi de natura sua sint cõpacti ⁊ inepti ad fluxum: ⁊ ꝓpterea videmus in illis q̃ patiunt̃ dolorem ex humoribus crudis tẽpora quietis inter duas accessiones esse breuiora cũ vigilant vl̃ laborant vel rebus vtuntur calidis. In alijs vero fit cõtrariũ. ꝓpter hoc tamen nõ preseruant̃ ab accessione: qm̃ quãdo multiplicãtur isti humores claudũt meatus: ⁊ quãdo obstructi sunt aut corrumpũtur ⁊ putrefiunt. vnde acquirũt acumẽ quo subtiliantur ⁊ habiles fiũt ad fluxum: ⁊ ꝓpter hoc medicine que attrahunt flegma ⁊ colerã simul meliores sunt q̃ que colerã tantum vel flegma attrahunt: ⁊ medicine q̃ istud operantur ꝑncipaliter sũt oẽs spẽs tritimali ⁊ scamonea ⁊ turbith ⁊ colloquintida: et aloe cum turbith attrahit humiditates cum colera.

¶ Trociscī q purgant colerã ⁊ flegma ⁊ cõfortãt stomachũ et ducunt sine labore. ℞. scamonee. ʒ.j. ⁊ duas tertias. et turbith. ʒ.j.s. rosarũ. ʒ.j.s. spice nardi. ʒ.j. cõfice cũ succo coctanorũ vel macianorũ ⁊ faciat. x. trociscos ⁊ bibat vnum trociscum cũ dimidio ⁊ forte duos.

¶ Decoctio purgans flegma ⁊ colerã mediocriter. ℞. mirobolanorũ citrinorũ. ʒ.x. vsq̃ ad. xv. turbith. ʒ.v. vsq̃ ad x. Coque in tribus libris aque donec remaneãt due tertie libre: ⁊ appone çuccari albi. ʒ.x. cola ⁊ bibe.

¶ Pillule purgãtes flegma ⁊ colerã fortiter. ℞. sca. ʒ.j. colloquintide. ʒ.ij. aloes. ʒ.iij. succi absinthij dragaganti mastices. ana. ʒ.s. bibat. ʒ.j.s. sunt enĩ electe optime.

¶ De medicinis p os sedantibus dolores iuncturarum.

Capitulum ix.

n **Data** q̃ çurũgem habet magnã virtutẽ in omnibus doloribus iuncturarũ: sed destruit appetitũ ⁊ deficcat iuncturas cũ in magna quãtitate sumit: ⁊ ꝓpterea si fuerit necesse de eo accipere in magna quãtitate: accipiat postea medicinas cõfortantes stomachũ. Quapropter admiscem⁹ semp anisi çiçiberis mastices: et mollificamus iuncturas cũ aqua calida: ⁊ pingue dinibus ⁊ oleis. Sed nota q̃ istis nõ debem⁹ vti nisi cum magnus ⁊ vehemẽs fuerit dolor vel timuerimus de defectu egri: qr̃ iste medicine inspissant sanguinẽ ⁊ ꝓhibẽt descensum humorũ ad iuncturas. Quapropter nõ debem⁹ eis vti nisi cum dolor fuerit fortis ⁊ corpus vacuũ: ⁊ tũc debemus vti ad mortificandũ parũ ⁊ ꝓhibendũ cursum: et ego scribã eas quas exptus sum sepe: medicamẽ ad potandũ cum dolor fuerit fortis ⁊ ad alleuiandũ: çurungẽ ⁊ ʒuccarum bibat cũ aqua frigida.

¶ Aliud. bibat semẽ ⁊ succũ coriandri cũ. ʒ.iij. çuc.

¶ Aliud pone glandes die ⁊ nocte in aceto postea deficca et molle. ⁊ da. ʒ.iij.

¶ Aliud lentes excorticatas semẽ coriãdri glãdes çurungẽ: ana molle ⁊ bibe. ʒ.iij. ¶ Cibi eorũ sint aggresta: lẽtes in aceto ⁊ poma citrina acria ⁊ generalitẽ inspissantia sanguinẽ. ¶ Et si vehemẽtia doloris duxerit nos ad dandũ res mortificatiuas faciem⁹ hoc medicamẽ. ℞. se. lactuce. ʒ.x. iusqami albi. ʒ.x. aggrega cũ succo lactuce ⁊ fac pillulas sicut cicer. ¶ Sed si dolor fuerit in pedibus pone sup positoriũ de opio ⁊ statim dormiet. hoc est faciendũ cũ dolor fuerit ex cã calida. ¶ Si autẽ fuerit ex frigida vtaris istis alijs çirungẽ. ʒ.x. sene. ʒ.x. assari çinçiberis cimini piperis longi spatare. ana. ʒ.ij. Confice cũ melle ⁊ sumat ex eo pondus aureorũ. ij. cum aq̃ tepida.

¶ Aliud. ℞. çurũgẽ. ʒ.x. mirre cimini. se. agnicasti. ana. ʒ.v. opij. ʒ.ij. cõfice cum melle ⁊ sumat. ʒ.iiij. ¶ Et si materia fuerit cõposita cũ pauca colera diafilon est optimus ad hoc fit nouũ. Cibus eorũ debet esse sicut carnes cocte ⁊ postea assate: panis coctus cũ semibus calis ⁊ sitim sustineant inquantum poterunt.

¶ Aliud ad cessandũ dolorẽ podagre frigide. ℞. çurungẽ olibani: ana. ʒ.xx. cimini. ʒ.x. sume ex eo. ʒ.iij. ⁊ considera q̃ aliq̃ fit fortis dolor ex distensione mẽbrorũ ꝓpter humores qõ̃ est cognoscere ex mẽbri dispositiõe: ⁊ tũc debes inungere ex oleo camomillino ⁊ facere emplastra ex sebismalue ⁊ malue ⁊ dyaltea ⁊ pone sup iuncturas medicinas constringentes.

¶ De clisteriis in vsu anche. Cap. x

p **Post purgationẽ** maior cura sũt clisteria fortia que attrahunt materiã tali attractiõe q̃ vulnerãt intestina ⁊ exire faciũt sanguinẽ. ⁊ tũc cessat dolor eadẽ die: qõ̃ ego vidi in plus q̃ mille hominibus: ⁊ nunq̃ vidi hominem q̃ uteret istis medicinis qn̄ ex toto sanaret ⁊ alleuiaretur nisi sit ita fortis q̃ indigeat adustione: ⁊ ego de istis clisterijs aliquas maneries pulchras ⁊ expertas vidi.

¶ Clistere forte valde attrahẽs flegma crudũ ⁊ aufert egritudinẽ. ℞. corti. radicũ capparis corticis colloquintidis. centauree minoris cucumeris asinini corticis agarici: ana. ʒ.v. coque in tribus libris aque donec remaneãt due cola et appone mel ⁊ oleum ⁊ fac clistere ⁊ sustineat quãto magis poterit: ⁊ anteq̃ fiat illud clistere ꝓcedat clistere factum de herba q̃ dicit̃ atelgas vel cũ sale ⁊ aqua ⁊ melle ad mũdificãdũ intestina ex fecib⁹: deinde sequat̃ clistere ꝑdictũ.

¶ Aliud. ℞. ellebori nigri: esule: colloquintide: nasturtij centauree camedreos. ana. ℥ss. j. coque in tribus libr. vini et mitte. ʒ.v. olei vetusci ⁊ fac clistere. Istud ãt ẽ min⁹ forte ⁊ calidũ ⁊ nõ debes eo vti nisi i corpib⁹ flãticis ⁊ pinguib⁹.

¶ Alijs vero sufficiet aqua antelgas ⁊ nitri ⁊ aqua salis.

¶ Aliud accipe nasturtiũ anisũ mitte in aqua die ⁊ nocte ⁊ fac clistere cũ fuerit calefacta. est enĩ optimũ.

¶ Aliõ accipe tres lib. aq̃ ⁊ mitte lib. j. nitri ⁊ coopias ⁊ mitte ad solẽ duab⁹ septimanis ⁊ cũ opus fuerit fiat clistere.

¶ Aliud. ℞. corticũ colloquintide coque in aqua calida et mitte parũ nitri ⁊ olei ⁊ fac clistere.

¶ De emplastris ⁊ vnguentis dissoluentib⁹ ⁊ dolorem sedantibus. Cap. xj.

i **Iam diximus** q̃ vnguenta q̃ ꝓhibent fluxum nõ debes apponere sup iuncturas nisi cũ corpus fuerit mundum post purgationẽ: tũc debes ponere talẽ medicinã sup iuncturas ad cõfortandũ mẽbrum ⁊ claudendũ poros vt nõ recipiat multa supflua: ⁊ tam diximus cõditiões istius cure sed modo volo dicere curas ꝑticulares.

¶ Vnguentũ ꝓhibẽs materiã ⁊ sedãs dolorẽ ⁊ valet ãpatibus sanguineis ⁊ infrigidat ea ⁊ cõfortat mẽbrũ. ℞. spodij cãphore: memithe: acatie:: ana. ʒ.j. opij. quartã. ʒ. ꝓfice cũ aqua solatri vl̃ lactuce vel portulace ⁊ pone desup.

¶ Aliõ. ℞. memithe: sandalorũ rubeorũ ⁊ ro. corticis papaueris nigri. ana. ʒ.x. opij. ʒ.j. fiant trociści. ⁊ cũ volueris dissolue vinũ cũ aqua rosata vel cãphora.

¶ Aliud vnguentũ mirabile qõ̃ cõfortat mẽbrum ⁊ sedat dolorẽ. ¶ Accipe ossa combusta sicca ablue ꝑ̃ in aqua postea sicca. ʒ.ij. çurungẽ. ʒ. iiij. amidi. ʒ.ij. ceruse. ʒ.ij. aggregentur cum aqua et camphora.

¶ Aliud qõ̃ confortat magis ⁊ ꝓhibet fluxum ⁊ infrigidat et debes eo vti cũ materia fuerit nulla. ⁊ cum timueris ne apostema augmẽtetur. ℞. sandali rubei boliarmeni: memithe cortic. mali granati opij ferugimis: ana. ʒ.ij. confice cũ succo mirthe. ẽ enĩ vnguẽtũ forte ad repmẽdũ hũorẽ.

¶ Aliud ad idẽ ℞. acatie: galle viridis memithe triũ sandalorũ rosarũ: ana. cõfice cũ aqua myrthe ⁊ vnge.

¶ Aliud infrigidãs cũ apostema fuerit in augmẽto ⁊ ẽ de materia furiosa in qualitate ⁊ nõ in quantitate. ℞. amidi camphore. ana. molle ⁊ cõfice cũ aqua ro. ⁊ suppone.

¶ Aliud qõ̃ infrigidat et sedat dolorẽ et expellit multum. molle cerusam cum lacte vaccino.

¶ Aliud qõ̃ facit sedare dolorem stati et est exptus. Accipe micas panis albi ⁊ mitte in lacte vaccino ⁊ dimitte dõec fiat ipm vnguẽtũ et pone decimã ptẽ opij ⁊ mole cũ lacte et superpõe et cũ calefactũ fuerit remoue ⁊ appone aliõ.

¶ Aliud. ℞. cerã ⁊ oleũ rosatũ sed quater tantũ sit de cera

et cuilibet appone.ʒ.ij.çucca.℞.ʒ.ij. opij mole ⁊ totũ pone desup ⁊ coopi cũ folijs lactucarum. Medicamẽ valde forte et debes eo vti cum fuerit magna necessitas. ℞.opij corticũ radicũ mãdragore:ana.ʒ.v.mole ⁊ cõfice cũ aqua portulace lactuce vel iusqami ⁊ informa grana ⁊ serua:et cum opus fuerit solue cũ aqua lactuce vel portulace: sed dolor quãdo adeo fortis fuerit q̃ istis medicinis nõ sedabitur vnge diu cum aceto forti calido.

¶De medicinis q̃bus debes vti cũ apostema fuerit in statu ⁊ calor fuerit fortis aliquãtulum. Capl̃. xij.

c **Cum apostema** fuerit in statu et calor fuerit aliquãtulũ fortis. ℞.sandalorum rubeorum croci añ. confice cuʒ succo coriandri viridis.

¶Aliud accipe memithe aloe. ana.confice cum succo sanal'.¶Al'.farina ordei camomil.ro.ana confice cum succo sanal'.et apij.

¶Aliud bolũ armenũ aloem crocum ro.mentam confice cum aqua coriandri.

¶De medicinis quibus debes vti in declinatione apostematis. Capl'm. xiij.

b **Ec sunt** medicine q̃bus vtaris in declinatione apostematis furfur.bismalua flores camomille ꝓficiantur cũ aqua furfuris ⁊ ponantur sup cartã de panno.

¶Aliud farina tritici ⁊ semẽ lini cõficiantur cũ aq̃ furfuris.

¶Aliud farine fenugreci aneti succi seminis lini cõfice cũ succo caulium.

¶Aliud cere ptẽ vnã olei aneti sextã partẽ.fac cerotum et appone camomillã pfuerçatã:sed si volueris facere magis fortẽ appone axungiã galline vel anatis.

¶Aliud diaquilon cũ oleo camomille est valde bonum.

¶Aliud storax liquida laudanũ mastix semen cauliũ aggregentur cum fecibus olei yrini.

¶Aliud valde forte mastix laudanũ se.raffani.se.caulium armoniaci cõfice cũ fecibus olei yrini:et cuʒ volueris vti his medicinis primo abluas mẽbrũ cum aqua calida tãdiu donec rubeat:⁊ sic pone medicinas et pmitte decem horis:postea remoue ⁊ iterum appone:et sic tãdiu facias donec apostemata soluãtur et si remãserit aliqd de apostemate lapideũ medicabiꝫ sicut dicẽꝫ in sequẽtib⁹.Et iã dixim⁹ supius q̃ emplastra que dissoluunt nõ sũt necessaria nisi in dolore iuncturaꝝ ex sanguine ⁊ modo:dico q̃ sunt necessaria ĩ apostematib⁹:quoꝝ materia est sanguis grossus melancolicus vel flegmaticus:sed apostema qõ est ex colera pura istis oĩno nõ indiget: et nõ debes mirari si mora fit in dissoluendo qõ remãsit ex apostematibus ĩ iũcturis ex calida cã qm̃ materia colerica ẽ in corpibus duris atq̃ cõnecta in iuncturarũ ligamẽtis:quapropter difficilior est ad dissoluendũ q̃ʒ si fuerit in carne:tũ si istud apostema curatũ fuerit secũdũ q̃ debuerit ⁊ nõ fuerit error in medico nec in infirmo nec aliqua materia super aliam fluxerit dissoluet̃ in quadraginta diebus:⁊ plures medici putant q̃ materia nõ cõtineat̃ tm̃ in ligamentis:sed etiã in chordis:qõ falsũ est: qm̃ si materia esset in chordis accideret spasmus ꝓpter cõtinuitatẽ nerui vicinantis musculo in cuius chorda ẽ materia: q̃ ergo materia discurrit ad ligamẽta et nõ ad chordas:cũ ligamenta sint durioza:tã declaratũ est in libro nostro q̃ cõtinẽs appellatur:sed illud ignorare nõ impedit curationem.

¶In ꝓncipio post purgationẽ debem⁹ cõfortare mẽbruʒ vt nõ recipiat multa supflua:sed q̃ cõfortare ẽ cũ medicis frigidis nõ debem⁹ infrigidare oĩno.sed aliquãdo altq̃ntulũ calefaciemus ⁊ illud tale est faciendũ cum calor fuerit ĩ augmẽto.Sed si aliquãdo vigoret̃ dolor vtemur medicinis sedantibus dolorẽ mixtis ex illis medicinis q̃ alterãt complexionẽ ⁊ mortificãt ⁊ cũ cessauerit dolor ⁊ fuerit declinatio vtemur dissolutiuis:⁊ si materia fuerit grossa ⁊ dura vtemur medicinis fortib⁹:sed si fuerit mollis ⁊ subtilis vtemur debilioribus.¶Unguẽtũ quo debes vti in principio dolorũ iũcturarũ in fria cã acatia:aloe:myrra:aggregent̃ cum aqua myrthe.

¶Aliud nuces cypressi iuniperi myrra aggregent̃ cum aq̃ gallarum coctarum.

¶Aliud spica nardi:galla.cõfice ⁊ appone. ¶Unguenta alterantia cõplexionẽ ⁊ sedantia dolorẽ:storacẽ liquidaʒ misce cum oleo laurino.

¶Aliud.℞.castorei:costi myrre:añ ꝓgregẽt̃ cũ oleo ãtiq̃.

¶Aliud cerã dissolue cũ oleo antiq̃ ⁊ oleo yris ⁊ cuilibet ℥.cũ necesse est appone.ʒ.ij.euforbij:istud magnum facit ascendere calorẽ in loco statim.

¶Aliud qõ calefacit mẽbꝝ.℞.piperis:castorei: euforbij: ana.aureũ.j.pire.aurei.ij.mole ⁊ appone.ʒ.j.olei costini et vnge locum fortiter.

¶Unguentũ ad mortificandũ.℞.opij:castorei:ana.croci media ps aggrega cũ aqua ⁊ pone:⁊ dolor vigorauerit et cũ medicinis ⁊ nõ cessauerit vngat̃ cũ aceto forti in quo fit decoctũ origanũ mẽtastrũ ⁊ alie herbe calide.¶Medicina dissoluẽs apostema molle.s. vndimiã. Accipe cinerem vitiũ cinerẽ quercis ⁊ mitte in aquã die vna ⁊ nocte postea cola ⁊ misce tãtũdẽ aceti ⁊ inunge pannũ ⁊ appone.

¶Aliud.salgema mole ⁊ cõfice cum oleo ⁊ frica locum.

¶Aliud myrrã ⁊ aloem simul cõmisce:ana. ⁊ suppone.

¶Aliud.cretam alumẽ cõfice cũ aceto ⁊ vnge membrum cum oleo ⁊ superpone pluries.

¶Aliud litargiri pfuerizati.℥.j.olei.℥.j.coq̃ dõec fiat spissum.postea mitte radices cauliũ ⁊ misce donec incorpent̃.

¶De curatiõe duri apostematis ⁊ lapideitatis que fit iiuncturis Capl'm. ixiij.

c **Cum apostema** incipit indurescere vtaris medicis mollificatiuis secũdũ duriciẽ apostematis:tãdiu donec videris remolliri ⁊ rarefieri ⁊ i latitudinẽ augmẽtari:tũc reuertaris ad dissolutiua ⁊ vtere eis ꝓ quãtitatẽ duriciei et nõ cesses q̃nq̃ mollificare q̃nq̃ dissoluere donec totuʒ dissoluatur:⁊ ex eis q̃ mollificãt est.Balneũ ⁊ cibi subtilus ⁊ molles ⁊ purgatio melãcolie ꝓprie.Et caue ab his que inspissant sanguinẽ ⁊ vtr ab oibus cibis viscosis ⁊ fiecis sicut ordeo ⁊ lentibus ⁊ adurẽtibus sanguinẽ sic alijs salsis ⁊ silibus:⁊ ab oibus inspissantib⁹ sanguinẽ sicut vinum nouũ ⁊ panis açimus:oua dura:⁊ sufficiãt eis omẽs aues pue ⁊ eduli ⁊ arietes ⁊ oua mollia cõmixta cum sale et cum vino: et panis fermentatus cum multo sale: et vinum subtile et nõ cesset vti istis donec dissoluatur apostema:⁊ si lapideũ est ex eo aliqd medicabimur cum istis medicinis.¶Unguentũ mollificãs ablue mẽbrũ cum aq̃ calida donec infletur postea vnge cũ cera ⁊ sic pmitte sex vel septẽ horis ⁊ q̃tidie sic fac dõec appareat mollificatõ.

¶Aliud.radices maluauisci radices cucumeris asinini.coque in oleo ⁊ fac vnguentum.

¶Aliud.forte mollificãs:pinguedo galline ⁊ anatis vel anseris medulle cruris vituli cerã ⁊ oleũ misce ⁊ fac vnguẽtũ:⁊ pone desup nocte ⁊ die:postea ablue ⁊ iterꝝ appone.

¶Aliud magis forte bdellũ storax liqda armoniacũ misce cũ oleo yrino ⁊ superpone.

¶Aliud exptumqõ non fallit fecis olei yrini ⁊ fecis olei se.lini mucillago fenugreci pinguedo anatis ⁊ suppone.

¶Aliud mollificatiuũ cere.ʒ.v.olei yrini.℥.j.medulle cruris vitelli armoniaci ⁊ storacẽ. liqde: bdellij galbani.ʒ. v. liquefiat cera cũ pauco oleo yrino ⁊ alie medicine puluerizate addant̃ ⁊ cõficiant̃ ¶De medicis resolutiuis simplicibus:farina fenugreci cũ aqua mellis:⁊ calx cum pinguedine antiqua stercus caprinũ cũ oximelle cinis caulium cũ armoniaco armoniacũ cũ oleo antiquo vel cũ aceto.¶Emplastrum compositum:radix yreos:aristol.elleborus:piper:conficiant̃ cum oleo.¶Aliud farina lupinorum fenugreci stercus colũbinũ confice cum oximelle ⁊ superpone. ¶Emplastrum forte;aristol',piretri; radicis

capparis lupinorum vreos stercus columbinum: calx: et de ficubus nigris quātū de oībus ꝓficiant cū oleo antiq.
¶ Diaquilon forte ad dissoluendū: litargiri olei antiqui: ana. decoquātur donec inspisset deinde pone viscositatē sinapis q̄ztum est oleum ⁊ moueatur donec coaguletur. est enim valde forte.
¶ Aliud. litargirū coque et appone viscositatez fenugreci postea misce cum oleo calcē ⁊ nitrū piretrū: aristologiam sulfur: ana. de oīb⁹ tātū fit tq̄ztū de viscositate. ¶ Emplm mollificās ⁊ dissoluēs ⁊ ē mirabile: armoniaci bdellū: storacis liquide: ana. ʒ. x. olei vrini q̄ztū sufficit ad mollificandum ⁊ gūmi cōficiantur cū ficubus nigris.
¶ De cura ꝓprie lapideitatis. Cap. xv.

c **Ura propria** ad lapideitatē ablue cum aqua in qua decocta sint radices maluauisci: anetū: camomilla: donec rubeat qd̄ est in circuitu lapideitatis qm̄ qn̄ fortis ē lapideitas locus lapidis nō rubet: deinde ponātur pīguedines ⁊ medulle die ⁊ nocte: postea accipe lapidē marcasite ⁊ pone in ignē dōec rubeat: postea roza cū aceto forti: ⁊ pone mēbrum desup et stet sup vaporē vna hora: postea laua cum aceto forti calido ⁊ fiat ois ista cura p aliquot dies: postea molle armoniacū cuz acero forti et pone desup p aliquot dies: et postea reuertere ad mollificatiua donec resoluatur. ¶ Emplastrū ꝓprium ad resoluendum lapidem.
¶ Armoniacū oppoponacū bdellū: galbanū: nitrū sinapis piretrū sulfur: ana. litargirū q̄ztū de omīibus. Coque litargirū cū oleo donec fiat spissū: deinde cōfice cum alijs medicinis: sed mollifica mēbrū et postea pone medicinā istā desup. ¶ Dixit. S. q̄ accepit caseū antiquū longi temporis et nasturtiū et pīueriçauit simul: postea accepit pedes porci antiqui salsi et coxit: et cū illa aqua nasturtiuz et caseum miscuit: et fecit emplastrum sup iuncturas lapideas et rumpebatur cutis ⁊ exibat venenositas omīis ⁊ sic patiens sanabatur ⁊ expertus sum illud sepe.
¶ De medicinis que adurūt ⁊ eis nō debem⁹ vti nisi in fine egritudinis. Cap. xvj.

q **Vamuis** istis medicis vtanē medici i pluribus egritudinib⁹ cronicis: magis debēt vti in egritudinib⁹ iuncturarū post purgationē ad attrahendū illud qd̄ est in ꝓfundo iuncturaz ad supficiē corpis: ⁊ ꝓpter vehemētiā adustionis istaruz medicinarū attrahit materia ad supficiez corpis: ⁊ nimis forte: et ampullat locus: ⁊ in illis ampullis aggregat totum venenū: vnde fortius attrahitur materia: qz quanto magis debilitat ipsa pars: tanto magis declinat ad ipam materia: ⁊ iste medicine sūt valde fortes: ⁊ eis non debes vti nisi post plenā purgationē.
¶ Emplastrū attrahens materiā ex ꝓfundo iuncturaruz et anche cōburēs. ¶ Nasturtiū piretrū capparis: ana. cōficiantur cū aqua cineris ligni ficus ⁊ pone ligaturaz donec cōburat: postea solue ⁊ si nigrescit locus suauiter pone donec ampulauerit ⁊ aperiant ampulle: ⁊ tunc laua locū cuz aqua calida vt cesset dolor: ⁊ vnge cū butyro vt nō cōsolidentur vulnera: nā q̄zto diutius fuerit aperta tāto melius erit.
¶ Aliud forte feces vini aduste cataputie cātarides nasturtium: ana. cōficiantur cū succo squille.
¶ Aliud simplex: vnge locū cū melle anacardino donec ampulletur vel anacardi sic fit: pone i forti aceto anacardos ad ignē ⁊ pmitte diu bulire ⁊ mel qd̄ cōtinet i anacardis exibit ⁊ inuenietur in aceto ⁊ vsui cōseruet.
¶ De dolore anche ⁊ artetice. Cap. xvij.

c **Ura ad** dolorem anche ⁊ artetice quā cōposuit galienus ⁊ eā laudauit valde ⁊ dixit q̄ non est necessaria alia medicina ⁊ sed apposita curat ita efficaciter q̄ si ad bal. delat⁹ fuerit patiens in mula vel in lecto sine alicuius adiutorio: ad ꝓpria reuertetur. ¶ Accipe sumiterre viridis in estate ⁊ cōquassa bene cū sepo ⁊ pone sup dolorē anche vel iuncturaruz et dimitte duabus horis ligatū: ⁊ si sudauerit patiēs i balneo emittet aquā ⁊ dissolue emplastrū: qz tūc necessaria ē alia cura: et si remanserit aliquid cum dolore fac eandem curam per decem dies.
¶ De cura vlī ad dolorē anche. Cap. xviij.

f **Igna autem** materie existētis in ista iūctura nō sunt diuersa a signis aliarū iuncturarū: sed in modo cognoscendi et cura est aliqua diuersitas: ⁊ ꝓpter hoc locutus sum de ea separatim. ¶ Dico ergo q̄ ista iūctura est ꝓfunda cooperta multa carne. Vnde medicus nō potest bene cognoscere nec ex calore: nec ex colore loci. si autē apparuerit in eo aliquod signū manifestum significat q̄ materia est valde abūdans. Verbi grā q̄ si calor vel frigus apparuerit in tactu significat q̄ maior est in duplo q̄z appet ꝓpter ꝓfunditatē illius iuncture: sed ꝓ maiori pte nō manifestatur nec in colore vel calore nec in tactu: ⁊ illud qd̄ discurrit ad illā iunctura sūt humo. flegmatici ⁊ qn̄q̄z claudunt ibi ⁊ tandē resoluūtur. Quapropter multotiēs relaxant ligamēta istius iuncture ꝓpter humiditatē in tm̄ q̄ vertebrum resilit a scia: ⁊ hoc est maius malū qd̄ pōt accidere i hac egritudine. ¶ Lapideitas vero nō cōiungit vnquam: quia nec ego vidi nec aliquē magistrorū vidisse audiui.
¶ Cura huius egritudis hec est: si viderimus q̄ sanguis abundet in corpe minuamus de basilica de manu opposita anche infirme ⁊ extrahamus sanguinē sepe: si sanguis nō abundauerit: sed infirmus habet ex virtute ⁊ calore naturali tm̄ q̄ nō infrigidat p minutionē eius corp⁹: minuemos etiā: qm̄ maneries istius cure ē pfecta ⁊ valde bona: postea dabimus vomitū vel fluxum vētris ꝓuocabimus: vel clisteria fortia faciem⁹: ⁊ postea emplastra fortia: ⁊ postea que adurūt si fuerit necesse: ⁊ si apparuerit signa flegmatis in corpe egri: tūc caue minutionē ⁊ vtere vomitu: deinde fluxu postea ab alijs secundū ordinē: ⁊ nō ponas sup ancham emplm nec vnguētū ante euacuatiōes corporis: sed si dolor augmētaret aī purgationē corpis ponemus medicinas habētes calorē tempatū que possunt sedare dolorē ⁊ nō attrahere materiā: vt camomilla ⁊ semē lini ⁊ vngemus cū oleo de alcana vel oleo aneti. Quoniaz vnguenta ⁊ emplastra ⁊ alia quādo corpus fuerit plenū multis humoribus attrahunt humores ad iuncturas et nocēt multū qm̄ magis attrahunt q̄z dissoluunt. ⁊ hec est causa quare nō debem⁹ apponere aliqd̄ emplastrū frigidum in passione sciatica: quāuis sit ex calida cā. Emplastris frigidis nō indigemus in passione huius iuncture quāuis cōburat ex calore: qm̄ nulla est medicia tā fortis que possit expellere materiā a loco suo: sed inducit maiorem malum: qz claudit poros: ⁊ retinet materia: ⁊ facit accidere maiorē dolorē: et sollicitudo nostra non debet esse nisi circa attractionē eius qd̄ est in ꝓfundo illius iuncture ad supficie corpis. Quapropt vtimur ēplis cōburētib⁹ vt cū igne ipo si necēe fuerit ⁊ postea cū corp⁹ fuerit euacuatū p vomitū vtemur medicinis laxatiuis q̄ attrahūt flā: ⁊ superfluitates mucillaginosas: vt cucumere asinino: colloquintida: centaurea ⁊ hmōi: ⁊ aqua aloes mirabilis ē ad hoc: qm̄ qn̄q̄z frequēter accipit donec fit dissinterta: sed tamē anteq̄z fiat curatur egritudo. ¶ Et sis memor vt nō vtaris medicina laxatiua ante vomitū in hac egritudine oīno: qm̄ multotiēs augmentat dolor p attractionē materie inferius. ¶ Vnde debes ꝓmo ꝓuocare vomitū post repletionē a cibis diuisiuis q̄bus ꝓparāt hu. ad vomitū. ⁊ quādo infirmus vsus fuerit ad vomitū sepe: tūc ꝓuoca vomitum in mane cū medicinis leuib⁹: et debes interponere aliquot dies inter vtrāq̄z euacuationē vt qescat corpus: ⁊ prepares illud ad euacuationē ⁊ max. in fine egritudinis qm̄ tūc debes ponere spaciū inter duas euacuatiōes longius: qm̄ tūc virtus est debilis: et si virtus fuerit debilior adhuc magis longū spaciū ponem⁹: ⁊ dabim⁹ cibatia mk

Mang opposite flobotomāda sed hoc oportet esse extra [illegible] vna dieta [illegible] vt vlys [illegible] Rasi Sup [illegible]

Que medicine [illegible] trahūt [illegible] humores

Nō [illegible] fugere medicis frigidis in cura alicuius calore atur.

Que intentio [illegible] esse in cura sa

ri nutriméti pauce supfluitatis: sicut panis calid⁹ bene fermentatus ⁊ bene coctus: ⁊ vitelli ouorũ ⁊ carnes minoꝝ auiũ ⁊ vinũ clarũ tpatũ in qualitatib⁹: qm̃ ista egritudo ē cronica: ⁊ in dieb⁹ quietis da medicinas q̃s in cura materie flegmatice dixim⁹: et eliges ex eis fortiores vel debiliores secũdũ fortitudiné vel debilitaté materie: et caue a cibis multa supflua generantib⁹ ⁊ ab ebrietate. ¶ Et sustineat famé quãtũ poterit ⁊ cibũ sumat in tali quãtitate ī qua maior fiat restauratio q̃z facta fuerit deperditio. ¶ Et caueat ab ambulatiõe ⁊ balneo ⁊ equitatiõe ⁊ retẽtiõe vrine et stercoris ne declinét supfluitates ad anchas ⁊ inter duas euacuatiões vtatur vomitu. ¶ Et qñ intellexerim⁹ q̃ sufficienter fuerim⁹ vsi medicinis laxatiuis faciem⁹ clisteria sanguinē educentia ⁊ apponemus emplastra cõburentia ⁊ ponemus in balneo calido ⁊ ponemus ventosas sup anchas cum igne.

¶ De curatiõe sciatice passionis Cap. xix.

i **Afirmitas** hec est dolor fortis in longitudine pedis ex ancha vsq̃ ad extremitates digitoꝝ silis chorde extẽse: ⁊ forte nõ puenit ad pedem: sed terminat apud iunctura anche: aut in medio iuncture cruris: aut apud genua: ⁊ fit ex repletione vene ad vtrũq̃ pedem venientis ex pte inferiori quãtũ partiũ vene venientis a gibbo epatis: ⁊ forte erit repletio eius ex puro sanguine sicut alterius sanguis qui ē in corpe: et fit forte ex sanguie grosso ⁊ nigro: ⁊ forte erit ex humoribus descẽdẽtibus ad inferiora corpis. ¶ Primus autẽ modus accidit in corpibus multi sanguis quãdo vtũtur ambulatiõe ⁊ equitatiõe et carnibus ⁊ vino et rebus alijs dulcibus et sentit infirmus calorẽ intẽsiuũ cũ extensione doloris: et fortẽ sentit cal. in loco p quẽ extẽdit illa vena: maiorẽ apud tactũ: ⁊ hoc est qr multũ repletur ista vena quare spus cõculcant ⁊ fit putrefactio. ¶ Et cura istius passionis est minuere sanguinem ex vena anche vbicũq̃ appuerit ex pte sinistra: si autẽ nõ apparuerit minue aliquẽ de ramis q̃ sunt in dorso pedũ ⁊ in medietate extrinseca. s. in pte auricularis ⁊ medij digitorũ pedũ. qm̃ rami q̃ sũt in ista pte ramificãtur ex vena illa. illi autẽ q̃ sũt in pte intrinseca ramificant ex vena q̃ dicit saphena: ⁊ iste due vene. s. saphena et anche vena: quãuis ambe diuidãtur ex eadẽ vena apud genu: tñ meli⁹ ē minuere ex vena anche aut ex ei⁹ ramis q̃z ex saphena. Immo meli⁹ q̃z ex vena que ī genu ē: ex qua vena ista ⁊ saphena diuiduntur et ꝓpter hoc medici vtunt minutiõe istius vene p expientiã: nos autẽ iam cõsideraui⁹ ⁊ exp̃ti sumus multotiẽs et inuenim⁹ ipm esse sicut dixim⁹ ⁊ laborauim⁹ multum ad inueniẽdũ rõnẽ in ipo: ⁊ credim⁹ q̃ iã inuenta ē: sz nõ est locus eã dicẽdi: ⁊ debem⁹ ex ista vena minuere p⁹ minutionẽ de basilica ex manu pedi opposita ⁊ maxime qñ corpus plenũ fuerit: postea subtiliam⁹ dietã ⁊ ꝓhibemus motũ ⁊ equitationẽ: ⁊ iste modus nõ indiget alia cura.

¶ Secundus modus ē: vt minuas in principio de eadem vena: postea dam⁹ medicinas laxatiuas q̃ attrahũt mlia sicut est epith. polip. mirabolani indi agaricũ ⁊ hmõi abstineãt a cibis generantib⁹ melãcoliã: sicut est panis opirus nõ bene fermẽtatus ⁊ fabe ⁊ lẽtes ⁊ pãis ordeaceus ⁊ carnes vaccie ⁊ salite ⁊ salsa ⁊ vinũ ⁊ spissũ ⁊ caules ⁊ hmõi ⁊ ciba eũ cũ his q̃ generãt sãguinẽ subtilẽ sicẽ pulli edi ⁊ vinũ albũ ⁊ vtat balneo vt min⁹ generet de spisso sanguie.

¶ Tertius autẽ modus raro cõtingit: ⁊ eius signa sunt ista mortificatio ⁊ frigus in pedibus: ⁊ alleuiat fame ⁊ motu et siti ⁊ sudore ⁊ grauatur cibo multo: ⁊ potatõe multa aq̃ frigide: et vino limphato: ⁊ incipiem⁹ curare cũ vomitu et medicina laxatiua q̃ educit flegma sicut dixim⁹ ī cura anche: ⁊ dabim⁹ oximel ⁊ in diebus getis ꝓpinabim⁹ elaria antiqua: sicut yerarufi. ⁊ tiriaca. iiij. spẽtuz: aut leuiora istl: ⁊ si aliqd ex egritudie remãserit cõburem⁹ cũ igne. s. vna cõbustio fiat sup iũcturã anche: alia in coxa sup locũ dolentẽ: et alia in cura super locum dolentem: et reliqua super dorsum pedis: qõ quidã faciunt. in digitis pedum subtus.

¶ De pseruatiõe a doloribꝰ iũcturaꝝ ex sanguie. Ca. xx.

c **Ause** quibus fiunt dolor iunctuaꝝ sũt. iij. p⁹ ē augmẽtatio humorũ: secũda est fortitudo mẽbrorũ principaliũ potentiũ expellere superflua. tertia ē debilitas membrorũ recipiẽtiũ: secũda autẽ istarũ triũ causaꝝ. s. fortitudo mẽbrorũ ꝓhiberi nõ dz. sed debet ꝓseruari in sua dispõe. ¶ Tertia aũt. s. debilitas mẽbrorũ nõ debet curari nisi post mũdificationẽ corpis cuz fueris securus ne supfluum decurrat ad aliqõ nobile mẽbrum: ⁊ hec est radix cõseruatiõis a dolore iunctuaruz.

¶ Dicam⁹ ꝗ q̃ cõseruatio ab egritudie iunctuarũ ex sangui. est abstinẽtia a carnib⁹ a vino: ⁊ reb⁹ dulcib⁹: ⁊ cibis multi nutriméti: ⁊ vsus aceti. et lentiũ: et agreste: et cõponas sua cibaria ex his reb⁹: sicut illud qõ fit ex aceto ⁊ lẽtibus: ⁊ vt illud qõ fit de carnib⁹ vituli cuz aceto aut pullis cũ aggresta ⁊ similibus: ⁊ vtatur fructibus vt malo granato et dimittat ficus virides ⁊ vuas dulces: ⁊ si infirmus nõ põt abstinere a carnibus dabimus ex eis q̃ minus nutriũt. sicut sũt galli: pdices: ⁊ edi cocti cũ aceto: et si voluerit vinũ bibere bibat parũ tẽperatũ qõ nõ fit nimis forte nec nimis antiquũ: ⁊ si biberit aliquãtulũ forte: bibat postea succũ agreste vel acrumen pomci ⁊ aquã melꝰ cũ aq̃ rosata ⁊ caueat saturitatẽ: ⁊ si etiã acciderit statim euomat et hec ē ei⁹ dieta in cibo ⁊ potu: sz in sõno ⁊ vigilijs ⁊ motu ⁊ gete dz esse mediocris: sanguis enī multiplicat ex mlto somno ⁊ nimia gete ⁊ acuit ⁊ calefit ex multitudie exercitij. quapropter non dz vti aliqbus istorũ. ¶ Coitus autẽ ē pessim⁹ oib⁹ passionib⁹ iũcturis: ⁊ si aliqñ acciderit sit ante cibũ ⁊ potũ ⁊ caueat a balneo. Et cõsiderem⁹ q̃tidie pulsũ ⁊ col. faciei ⁊ corpis: ⁊ si viderim⁹ signũ augmẽtationis sanguis ex mlto cibo minuem⁹ ex eo: ⁊ si fuerit ex mlto somno ⁊ gete reuocabim⁹ eũ ad motũ ⁊ vigilias. ¶ Cũ autẽ adhibuerim⁹ circa infirmũ ꝓsideratione istã: ⁊ fuerit obediẽs nõ aggregabũtur in corpe ei⁹ supflua: ⁊ si supuenerit aliq̃ accessio dẽm⁹ cõsiderare in ipis tpibus accessionis. et si viderim⁹ signa repletõis minuem⁹ si signa fuerint fortia. Si autẽ signa fuerit pauca ⁊ debilia nõ minuemus. ¶ Si accessio fuerit cito minuemus ⁊ cõfortabim⁹ mẽbrũ ⁊ dabim⁹ inspissãtia sãguinẽ ⁊ ꝓhibẽtia fluxũ ei⁹ vt accessio cito recedat ⁊ fiat leuis. ¶ Et ego curabã quẽdam hominẽ ex passione calida iunctuarũ: cui etiã solebat venire accessio fortis in fine veris: ⁊ pseruaui ipm ab accessione annis tribus: in quarto ãt anno ꝓtigit eũ agere iter: q̃ nõ potuit cauere a contrarijs: ⁊ postea vidi ipm: et dixi ei q̃ si nõ minueret sibi veniret sibi accessio: ipe vero credebat se sanũ esse ab egritudine: ⁊ ideo nõ curauit: p⁹ paucos ãt dies sẽsit dolorẽ puũ in nocte in genu q̃ nõ curauit: sed vinũ bibit: cũ autez puenit in nocte arripuit eum dolor fortis: ⁊ mane ego veniẽs extraxi de sanguine. lib. s et pmisit sic duab⁹ horis: ⁊ posui desup ⁊ sandal. rube. et acetũ ⁊ aquã rosatã ⁊ extraxi de sanguine iterũ. lib. s. postea addidi cum eo emplastro balaustias ⁊ nocte illa cessauit ꝓ maiori pte dolor: ⁊ alia die extraxi de sanguie lib. s et oino cessauit dolor ⁊ mlotiẽs filibus isti istud accidit.

¶ De pseruatiõe a doloribꝰ iũcturarũ ex col'a. Ca. xxj.

i **A preseruatione** a passione iunctuarũ de colera: debem⁹ ꝓpius ꝓsiderare vitiũ humoris: si ē seruãs q̃litatẽ colere natural: aut si ē magis acut⁹ ⁊ vehemẽtioris q̃litatis. ¶ Si aũt signa q̃ apparẽt in iũcturis sint signa apatis col'e ꝓprie: scias q̃ illud supfluũ colericũ est naturale et si in iũctura fuerit maior dolor ⁊ calor fortis ⁊ nõ apparuerit corpus apatis: ⁊ dolor fuerit fortis: scias q̃ illud superflue est vehemẽtioris caliditatis q̃z ca. naturalis.

¶ Unde dixerũt qdam medici q̃ quidã ē modus dolo. iũcturarũ ex malitia cõplexionis tm̃: ⁊ nos iã fecimus librũ prolixum: ⁊ adhuc faciem⁹ ingrendo istas questiones: di

co ergo q̃ in tali loco debem⁹ vti euõne: ⁊ alterare ꝓpõ
nẽ: sed in ꝑma dispõne debemus magis euacuare q̃ in se
cunda ⁊ in dispositione secũda magis debemus alterare
q̃ in prima dispositione. ¶ Quando vero nos scuerim⁹
q̃ materia descendit in iuncturis euacuabimus co. max.
in dispositione sanitatis prope accessionem ⁊ cauebimus
ab eis que generãt co. sicut a rebus dulcibus ⁊ grossis si
cut vinum coctum: mel: çuchar: butyrũ oleum: nuces et
similia: ⁊ generaliter fit eius dieta quã nos dixim⁹ in pa.
iuncturarũ ex sangnine: sed magis humida: ⁊ vtemur aq̃
or. cucur. cucu. portulace ⁊ premittemus eum vti rebus
acribus: quãuis enim acria deficcent: tamen furiositatez
co. reprimunt ⁊ mortificãt eius acumen. ⁊ vtantur balneo
dulci magis q̃ in dolo. ex san. ⁊ aspiciemus quotidie eius
pulsum ⁊ vrinam ⁊ si viderimus signa co. dabimus medi
cinam. ¶ Si autem materia fuerit acuta supflua ⁊ corpus
fuerit macrum nõ vtemur euacuatione prius nisi intelle
xerimus q̃ hu. ille cum malitia eius est multus: ⁊ hoc de
clarabitur ex dispositione eius. s. iuncture: quoniã quãdo
non apparuerit apostema significatur q̃ hu. operans nõ
est multus ⁊ econtrario. ¶ Sit autem cibus eius aqua or
dei cum viscositate psilij: ⁊ dabis ei aquam cum vino: ⁊
ablue membruz cum aqua dulci tepida: ⁊ in ea intrare p
mittatur post comestionez ⁊ comedat parꝫ in die sed sepe
dormiat multum: ⁊ nõ laboret omnino: sed sit in gete ⁊ vte
re maiori euacuione co. pure. ⁊ quotidie pone emplastrũ
frigidũ sup epar: ⁊ dabimus bibere aquam de sandalis ⁊
vuam caninã: ⁊ cum cessauerit acumen ⁊ calor dabimus
plus de cibo ⁊ vinum limphatum: ⁊ dietabimus dieta il
lius qui vult impinguari: ⁊ cũ corpus eius fuerit pingue
⁊ susceperit carnem tunc sanus erit.

¶ De ꝑseruatiõe a dolorib⁹ iũctrarꝫ de flãte. Capꝫ. xxij.

Si materia fuerit flegma caueat a cibũ mul
te supfluitatis: sicut a carnibus
arietinis ⁊ ouinis: ⁊ vino nouo ⁊ lacte ⁊ piscib⁹ fru
ctibus humidis ⁊ sufficiant ei res assate ⁊ carnes minorũ
auium ⁊ que sunt pauce superfluitatis: ⁊ vtatur salsis: sub
tilibus iuuantibus digestionẽ. s. que fiunt ex carui. cimino
origano ane. ⁊ sinapi ⁊ hmõi: ⁊ vtatur electuarijs calidis
⁊ vino antiquo pauco ⁊ caueat a repletione cibi ⁊ potus
⁊ si aliquando comedat multũ ꝓuocet vomitũ: ⁊ sudet in
balneo multũ ante cibũ: ⁊ nõ comedat post motũ statim
sed parum postea: ⁊ fricentur eius iuncture in balneo fri
catione forti cum nitro. ⁊ non dormiat in die oino sed dor
miat nocte tota: quoniam si vigilauerit de nocte corum
petur digestio ⁊ multiplicabuntur supflua: ⁊ cuz intellexe
rimus q̃ in corpore multipli. superflua dabimus medici
nã extrahentem ea ꝑm necessitatẽ ⁊ incipe prope tempus
accessionis. Et nulla medicina est ita iuuatiua in cõseruatione a dol. iuncturarũ sicut prouocatio vrine: ⁊ medicine
quas debemus dare ad remouendã istam pas. sunt yera
ruf. ⁊ tyriaca quaruor specierũ ⁊ huiusmodi: quoniã isse
sepe abstulerũt pas. hominibus qui eas sepe tolerare vo
luerunt: ⁊ generaliter dico q̃ omnes maneries euacuati
onis vt vomitus minutio: potio laxatiua: ꝓuocatio vrine
sudor quando fuerint suo vse loco auferunt dolorem om
nino nisi infirmus cum hoc fuerit vsus repletione cibi ⁊
potus: quoniã si membra fuerint vacua ⁊ venter plen⁹ fu
erit attrahunt superfluitates magis q̃ solent attrahere
¶ Quapropter precepit galienus q̃ nullus medicorum
susciperet aliquẽ istorum qui patiuntur in iuncturis: cura
nisi sit sapiẽs ⁊ obediens medico. sed si aliquãdo contin
gat accipere aliquẽ nolentem obedire eorum medicina
melior est vomitus. per istum enim euacuatur flegma: et
ꝓsumit: sz tñ nõ deb. s frequẽter eo vti ne stõus debilitet
⁊ sil' da medicinam fleg. p urgãtẽ fortiter: ⁊ spẽs flegmat
purgãtes si infirmus non põi se abstinere a vino ⁊ a cibis
ei⁹ nõ bñ digeritur absq̃ eo apponemus vinũ ex vuis pas.
⁊ melle et seminis apij. Dixit enim Galienus q̃ illa po
tio valet nimis in passione iuncturarum: ⁊ qui solet pati
in iuncturis quando parum hu. in eo augmẽtatur debet
vti euacuatione in diebus quietis ⁊ fricare iuncturas cuz
sale ⁊ oleo forti fricatione. hoc enim est valde vtile vt iũ
cture non recipiant superfluitates: ⁊ in dissoluẽdo qõ est
in eis fluxum: ⁊ si remanserit aliquid post egritudinẽ mu
tabimus a villa in qua iacet ad aliam villam calidiorem.
Et caue si aliquando feceris cauteriuz ⁊ prohibueris mẽ
brum ne recipiat superfluum vt euacues corpus paula
tim ne superfluitates que solent currere ad aliud mem
brum reuertantur ad aliquod membrum nobile. Ego
enim vidi plures mori subito eo q̃ non fuerant euacati
post cauterizationem.

¶ De preseruatione a dolore iuncture anche et sacietate.
Capitulum. xxiij.

Vra istius iuncture eadem est cum cura
aliarum: sed vomitu i ista de
bet magis vti ⁊ potiones laxatiue debent esse forti
ores ⁊ cauere a coitu. equitatione ⁊ ambulatione ⁊ maxi
me prope tempus accessionis: ⁊ q̃ non dormiat eger su
per lesam ancham. ¶ Modus autem sciatice que contin
git ex repletione sanguinis debet curari sicut curatur pas
sio iuncturarũ ex sanguine: ⁊ magis: quia non debet am
bulare: nec onus magnum ferre nec erigere a terra lapi
dem. ¶ Modus autẽ qui contingit ex humiditate ad ve
nam illam proueniente: debet curari sicut curatur passio
iuncturarum ex flegmate.

¶ Medicamẽ nobile qõ sumat eger vna die ⁊ dimittat vna
die in omnibus diebus anni excepto mense iunij ⁊ iulij: ⁊
excepta medietate augusti: ⁊ sumat ex eo aurium cum
℥. j. aqua mellis postq̃ mane assellauerit: ⁊ si aliqua die
non assellauerit non sumat medicinam donec assellaue
rit per clistere vel per aliquod tale ⁊ non comedat post
medicinam per decem horas: ⁊ debes eum custodire si
cut diximus in passione iuncturarum ex flegmate. ℞. ca
medreos: centaurce minoris. añ. ʒ. viij: aristologie. ʒ. vij.
gentiane. ʒ. vj. petrosil. ʒ. iiij. spice nardi: spice romane. añ
ʒ. j. agarici. ʒ. ij. aggregentur cum melle.

¶ Aliud nobile ⁊ expertum. ℞. seminis apij. ʒ. x. petrosil. ⁊
rubee tinctorꝫ ana. ʒ. xv. assari aristologie ro. radiẽ. cappa
rozũ gentiane ana. ʒ. vij. agarici: çurungẽ. ana. ʒ. xv. iuni
peri cinamomi. ana. ʒ. x. aggregent: ⁊ sumat quotidie per
totam hyemem aureum. j. hoc enim tempus melius est ei
perfectius istis medicinis. ¶ Medicamen dyatesseron ex
pertum. ℞. camedreos camepiteos gentiane se. rute. añ.
sumat quotidie per hyemẽ aureũ. j. ⁊ dimittat in estate.

¶ Aliud qõ aufert dolorẽ iuncturarũ. ℞. reubarbari: peo
nie mirre: spice: nardi: añ. ʒ. xx. folij. ℥. j. gariofilorꝫ grana
xv. aristologie gentiane. añ. ʒ. 30. sumat quotidie aureũ. j.
post digestionẽ cibi: ⁊ debet incipere in equinoctio autũ
nali: ⁊ sumat per. 50⁰. dies ⁊ interponat. xv. postea p. 50⁰.
⁊ iterũ dimittat per. xv. tãdiu sic interponendo. xv. sumẽ
do. 50⁰. donec sumat. ccc. ⁊. 60. vel. 55. vicibus ⁊ dimittat ac
cipere a medietate iunij ⁊ p totũ iulij ⁊ medietatẽ augu
sti: ⁊ nõ comedat nisi post nouez horas. ¶ Cura que fit ex
oleo vulpis quo vtimur in passione iũcturarũ sic fit: acci
piatur caro vulpis ⁊ ponat in caldario magno pleno aq̃
⁊ appone sal ⁊ anetum: ⁊ bulliat donec caro dissoluatur: ⁊
solũmodo ossa remaneãt: ⁊ aqua illa ponatur in tina ⁊ in
tret eger ⁊ ponat in ea p duas horas: ⁊ postea exeat: ⁊ in
meridie aquã eandẽ intret sicut ꝑmo ⁊ in nocte similiter
⁊ sic illud fiat in principio mensis tribus diebus.

¶ Unguentum ad dolorem iuncturarũ quo debes vti per
totam hyemem. ℞. salis gẽme: aluminis. tartari. ana. cõ
fice cum oleo antiquo.

¶ Aliud alumen: sal. oleum antiquum.

¶ Aliud almuri oleũ antiquũ ⁊ si ãpulauerit loc⁹ meli⁹ est.

¶ De medicinis simplicibus valẽtibus in istis casibus vir
tutibus suis. Capꝫ. xxiiij.

q Vamuis ego declino parum ad has res tamen bonum est scribere in libro nostro vt remaneat tractatus fine eis que dixerunt antiqui.

¶ Dixit tortor. si scinderis pedem rane ⁊ ligaueris super pedem podagrici per tres dies curatur: ita ꝙ dextrū pedem rane ponas super dextrū potiētis ⁊ econuerso.

¶ Et dixit finicinus qui composuit librum de lapidibus: ꝙ magnes si fuerit ligatus in pede podagrici curatur.

¶ Et alius philosophus dixit si accipiatur calcaneus aquile ⁊ ponatur ligatus super pedem egri curatur ita ꝙ dexter super dextrum ⁊ econuerso: ⁊ iurauit ꝙ sit verum ⁊ dixit tortor ꝙ si ponatur pes testudinis super pedem podagrici curatur.

¶ De ventosa que ponitur super ancham et cauterio.

Capitulum. xxv.

a Accipiatur ventosa cuius caput sit ad mēsuram palmi ⁊ accendatur cū igne ⁊ fit figura amplitudinis ad mensuram anche ⁊ claudatur os angustum bene: ⁊ ponatur super ancham ⁊ statim adherebit: ⁊ sic dimittatur duabus horis: ⁊ post remoueatur ⁊ abluatur locus: ⁊ iterum superponatur donec veficetur.

¶ Modus cauteriçādi anchā cauteriçaf multis modis sz lenior est iste. Accipiatur instrumentū ad modum coclearij ferrei ⁊ fit diametruz eius sicut medietas palmi ⁊ fiant in circuitu eius quinqz eminentie ad formam ossium dactilorum: ⁊ mittatur ad ignem donec rubeat deinde ponatur super pixidē anche: ⁊ eger iaceat super latus sanū ⁊ cauteriçetur quinqz cauterijs vna positione instrumenti: postea ponantur emplastra de butyro vt vulnera permaneant aperta donec venenositas tota exierit: ⁊ cū volueris cauteriçare debes egrum ponere tali modo ꝙ acumen anche apparere possit: deinde fac super ipsum circulum post canteriçabis.

¶ De quibusdam emplastris ⁊ vnguentis sedantibus dolores iuncturarum tam calidos q̄z frigidos ⁊ lenientibus durities earum. Capl'm. xxvj.

e Emplastrum valens podagre sedat dolorem prouocat somnum ℞. amidi. ʒ. x. sandalorum rubeorum. ʒ. v. acatie. ʒ. iij. mirre croci opij aloe. ana. ʒ. j. mole ⁊ confice cum aqua vue canine vel plantaginis mitte guttas olei ro. ⁊ vtere a ꝓncipio egritudinis. ¶ Ad podagricos calidos aliud expertum ⁊ ad forte dolorem ⁊ ad postemata sanguinea repellit materiā ⁊ confortat locum sedat dolorem. ℞. semē nasturtij farine ordei psilij: misce panis bene fermentati candidissimi: aque ro. ana. confice cum succo plantaginis vel portulace ⁊ mitte oleum rosatū cum albumine oui et pone desuper quādu incipit quiescere dolor adde quartam partem vitelli oui ⁊ parum croci.

¶ Ad vehementia doloris emplastrū mirabile. ℞. rob de musto aque plantaginis maluauisci albuminis oui. ana. ℥. ij. confice ⁊ mitte semen citonioꝝ farine fabarum: ⁊ farine or. ana. ʒ. j. acatie lapidis armenici sandaloꝝ citrinorum: memithe aloes succo trini: croci añ. aureū j. aggrega totum ⁊ mitte cere ⁊ olei rosati ana. ℥. ʒ. cōmisce crocū ⁊ vtere: ⁊ cum cessauerit dolor adde olibani ⁊ mirre. ana. aureū. j. ⁊ duo vitella ouorum.

¶ Emplastrū formicarū ad dolorē podagre calide ⁊ multotiens probaui ipsum ⁊ inueni mirabile. Accipe de terra formicarū a loco limpido. ℥. iij. farie ordei. ℥. j. foli. ro. ℥. ʒ farine fabarum. ℥. ʒ. malue mandragore ana. ℥. vj. Coque maluā ⁊ mandragorā in tribus libris aque vsqz ad medietatem. cola ⁊ confice alias medicinas: puluerica: postea mitte in mortario ⁊ misce cum eo tria albumina ouorum ⁊ duo vitella ⁊ tres. ʒ. croci pista totum bene ⁊ suppone: ⁊ non est necessariū aliud emplastrum nec alia cura.

¶ Emplastrum de creta qō confortat membrū ⁊ sedat dolorem ⁊ debes eo vti cum vehementissimus fuerit dolor. ℞. crete mollite ⁊ resolute. ℥. j. amidi de ordeo facti cum aqua rosarum vel cum aque cucurbite. ℥. ʒ. misce totum ⁊ pone in mortario ⁊ pista bene ⁊ remolli cū albumine oui fac cerotum ⁊ superpone.

¶ Emplastrū psilij qō ꝓdest calori ⁊ dolori podagre: ⁊ debes eo vti in corporibus calidis. ⁊ tempore calido: mitte psilium in caldario ⁊ cooperi aqua ⁊ coque diu postea repone in mortario ⁊ appone micas panis remollitas i acetō mixtas cum aqua rosarum. congrega ⁊ misce cum paucō oleo ⁊ vtere.

¶ Emplastruz bonum mirabile quo potes vti a principio egritudinis vsqz in finē valet nimis. Accipe fabas cū corticib⁹ suis ⁊ iuiubas coque in aqua: ⁊ postea cola ⁊ aquā reponas i caldario nouo. postea accipe se. maluauisci: se. citonioꝝ semis portulace: se. lactuce se. papaueris albi. añ ʒ. ij. seminis plantaginis aneti ⁊ feniculi: folioꝝ rosarum ⁊ seminis cauliū mandragore sanō. citrinorū. ana. ℥. j. coque totum in aqua plantaginis ita ꝙ cooperiant medicine donec remaneat medietas: ⁊ cola ⁊ misce tantūdē olei rosaꝝ coque q̄usqz ꝓsumat aq̄ ⁊ remaneat oleū postea pōdera oleū ⁊ cuilibet ponderi. ℥. iij. appone. ʒ. iij. cere albe ⁊. ℥. iij. de sepo de renibus vituli ītiā ptē ⁊ cuilibet ℥. pone. ʒ. j. acatie ⁊. ʒ. j. aloes ⁊. ʒ. j. croci ꝓfice: ⁊ qū voluerit vteo i podagra cala: accipe aquā ⁊ mitte in ea. ℥. j. cōche puluerica te. lapidis ar. ℥. j. farine ordei. ℥. j. seis. bismalue ℥. j. ⁊ aurea duo: cere aureū. j. ʒ. cū aq̄ rosaꝝ cōficiant ⁊ terātur. ¶ Et dixit mihi qdā phificus monachus ꝙ cū qdā socius eius esset podagricus ⁊ fuisset multo tpe in cura eiꝰ vidit in somnis Galienū: q dixit ei. accipe colloquintidā ⁊ puluerica cū bdellio cōfice cū aqua cauliū ⁊ maiorane ⁊ pone desup tepiō. q altera die idē fecit ⁊ curatus est expodagra frigida. ¶ Aqua qua abluit mēbrū ex frigida causa podagricū. Accipe folia salicis ⁊ medietatē curūgē: fabaꝝ lupini ana plenā manū cū aqua coque: ⁊ iunge pannū et membrū ablue. ¶ Diaquilon valens apostemati duro ⁊ podagre. ¶ Accipe psilij aurea viginti iusquiami albi. x. auf. fenugreci: seminis lini. ana. aurea viginti: se. cucurbite: seminis papaueris albi. añ. auf. x. ⁊ misce cū aq̄ calida: ⁊ maneat i ea die ⁊ nocte: ⁊ postea accipe eius spumam in mane: ⁊ coque cū oleo ⁊ litargiro ⁊ bdellio. añ. aurea viginti ⁊ de oleo quantū sufficit. Coque quousqz illud fiat durum ⁊ vtere in duritiebus ⁊ nodis.

¶ Emplm ad apata dura, melācolica ⁊ flātica ⁊ nodos podagre ⁊ spasmū qui ꝓtingit in iuncturis: dissoluit nodos ⁊ remouet spasmū. ℞. bdellij. ʒ. xxx. pone in olla terrea cū aceto. ℥. j. rob. permitte donec remollat. deinde mitte. ℥. s

mellis pista donec fiat sicut medulla ⁊ tunc adde olibani oppopona.armõiaci mirre.aã. aureum.j.postea pista in mortario deinde misce olei camomille.ʒ.iij.olei antiqui ℥.j.pinguedinis galline ⁊ anseris.℥.j.pinguedinis aquile.℥.j.pinguedinis vituli.℥.iij.confice ⁊ vtere ꝛc.

¶ Tabula capitulorum huius libri.s.de egritudinibus puerorum.

1 De sahafati puerorum.
2 De fauositate eorum.
3 De magnitudie capitis.
4 De iflatiõe vẽtri puerorꝫ
5 De sternutatiõe puerorꝫ
6 De vigiliis puerorꝫ.
7 De epilepsia.
8 De matre puerorꝫ.
9 De sanie aurium.
10 De veneno fluẽte de auꝛ.
11 De morbis oculorꝫ.
12 De obliquitate visus.
13 De egritudinib⁹ dentiũ.
14 De postulis oris.
15 De vomitu.
16 De fluxu ventris.
17 De constipatione.
18 De tussi.
19 De pruritu ⁊ vesicis.
20 De lumbricis.
21 De eminẽtia vmblici.
22 De crepatura puerorꝫ.
23 De lapide in vesica puerorum.
24 De relaxatione puerorꝫ.

¶ Abubatri filij çacharie araçi. Libellus de egritudinib⁹ puerorꝫ ⁊ earꝫ cura qui appellaꝛ practica puerorꝫ.

¶ De sahafati puerorum. Cap. j.

f **Sahafati** accidit pueris ⁊ forte accidit in facie ⁊ in capite ⁊ generatio eiꝰ est propter multitudinẽ sanguinis ⁊ humiditatẽ cutis ⁊ signum eius est vulnera parua ex quibus exit humor qui expanditur in facie ⁊ in capite: ⁊ cũ eis accidit pruritus q̃re puer plangit vigilat: ⁊ cõquerit: ⁊ incipe in eorꝫ cura corrigẽdo cibũ nutricis: deinde tonde caput pueri cũ psilotro: deinde suppone desup folia attriplicis: qm̃ forte curatur p hoc tantũ. qm̃ ista folia fugunt venenũ: aut pone desup istud vnguentũ.

¶ Unguentũ valens ad sahafati que accidit in capitibus puerorꝫ. ℞. ceruse litargiri.ʒ.v.lixiuij de cineribus vitiũ ʒ.iij.olei ro.℥.j.cere.℥.s.liq̃fiat cera cũ oleo ro.⁊ teraꝫ medicine: ⁊ conficiantur cũ vitellis duorꝫ ouorum assis. Deinde vnge cum eo caput pueri.

¶ De fauositate puerorum. Cap. ij.

p **Assio que** dicitur fauositas mellis est species sahafati: ⁊ tunc sup vulnera apparẽt quedã squame ⁊ scalpitur cutis cũ magno pruritu: ⁊ exit ex eis qd̃ est q̃ mel: ⁊ cura eiꝰ est vt quotidie tondaꝫ caput ⁊ abluaꝫ cũ aqua mentastri ⁊ maiorane ⁊ saturegie: deinde vngaꝫ cum isto vnguento. Accipe litargiri ceruse ana.auꝛ.ij.sulfuris ⁊ argẽti viui: aureũ.j. olei rosati ptes duas: aceti partẽ vnã misceant ⁊ conficiantur cum oleo rosato ⁊ aceto donec fiat vnguentuʒ: ⁊ vnge cum eo sero ⁊ mane: ⁊ caput ablue cum illa aqua.

¶ De magnitudine capitis puerorꝫ. Cap. iij.

a **Accidit** quibusdã pueris q̃ exeant cũ magno capite: ⁊ post exituʒ augmentaꝫ vltra mensurã debitã. Et ego vidi puerũ cuiꝰ caput adeo augmentabaꝫ in longitudine ⁊ latitudine q̃ corpus eius sufferre non poterat ⁊ non cessauit augmentari quousq̃ mortuus est puer. ¶ Magnitudo autẽ capitis aut erit ex ventositate generata in ossibus capitis: aut ex aggregatione aque inclusẽ in eo que nõ inuenit viã exitus: ⁊ incipe in cura eius purgando caput nutricis cũ veris magnis: ⁊ caueat ab oĩbus cibis generãtibus ventositatem ⁊ supflua grossa: deinde incipias in eius cura cũ eis que mittunt in naribus pueri: sicut de oleo amigdalarũ amararũ: aut de oleo anetino aut de ben optimo: aut de aqua maiorane: ⁊ si sic sit curatus sufficit. Sin autẽ pone sup caput emplastrũ de olibano: sarcocolla serapino gũmi amigdalarũ: si sanatus fuerit sic sufficit: sinaũt accipe alçũ vel alçunabũ ⁊ pista cum testa sua donec fiat quasi vnguẽtũ. misce cũ eo parum olibani ⁊ pone sup totũ caput post rasuram: ⁊ pmitte aliquot diebus. Ista medicina restringit caput ⁊ reducere facit ad mensurã debitam: deinde mitte in naribus eiꝰ fel lupi vel cerebrũ ⁊ parum mirre vel ambre ⁊ fac hoc in quolibet mense. Paruitas capitis si fuerit nãtis nõ curaꝫ

¶ De inflatione ventris puerorꝫ. Cap. iiij.

m **Multotiens** accidit eis cũ magnitudine capitis inflatio ventris: ⁊ cura eius est q̃ accipiat mirrã ⁊ aloẽ ⁊ crocũ ⁊ conficantur cũ aqua saraliaꝫ: ⁊ pone sup caput ⁊ si cuʒ inflatione ventris in magnitudine capitis macrescit corpus. Accipe aniulẽ.ʒ.v.auellanarũ.ʒ.vij.amigdalaꝛ.⁊ feniculi aureũ.j. teranꝫ ⁊ extrahaꝫ ab eis oleum deinde in mitte naribus vsq; ad.ʒ.iij.⁊ vnge caput ⁊ mitte in naribus. ⁊ da bibere nutrici cum lacte.

¶ De sternutatione puerorum. Cap. v.

f **Sternutatio accidit** in cerebro vel in tunicis eiꝰ: ⁊ signũ eius est q̃ oculi profundanꝫ ⁊ supuenit febris. Cura eius est q̃ ponas super cerebrũ folia portulace aut rasuram cucurbite cum oleo rosa. ⁊ farina ordei: aut vnge caput cum vitello oui ⁊ oleo.

¶ De vigiliis puerorum. Cap. vj.

v **Vigilie accidunt** pueris in prima etate ex corruptione lactis. Et cura eius est vt mittatur in naribus pueri oleum violatum cum croco aut oleum anetinum cum succo lactuce: ⁊ vnge caput et stomachum cum istis oleis: et sit sollicitudo nostra in correctione lactis: ⁊ da sugere sirupum papaueris ⁊ vnge tempora ⁊ frontem cuʒ oleo opij ⁊ croco.

¶ De epilepsia puerorꝫ. Capl'm. vij.

e **Epilepsia accidit** duobus modis aut nascitur puer cum ea: ⁊ est ex malitia complexionis naturalis in cerebro humide aut frigide. Aut erit eis accidentalis. Et si naturalis est quoniam cum ea nascitur. Signum accidentalis est quoniam aduenit post partum. Et cura naturalis est obseruatio diete: quoniam cum mutauerit etatem sanabitur ab ea: si autem non fuerit sanus sectabitur eum vsq; ad mortem. Et curatio accidentalis est sollicitudo circa corruptionem lactis: vt caput ⁊ corpus nutricis purgetur: ⁊ caueat ab omnibus cibis generantibus flegma; ⁊ non lactetur puer nisi in ea quantitate qua possit digerere vel minus ⁊ mitte ĩ narib⁹ medicinas calidas: ⁊ odoret assam fetidam ⁊ rutam ⁊ vnge cum oleis calidis. ⁊ suspende peoniam in collo eius: ⁊ liga ad collum eius lapidem smaragdi: ⁊ non accidet eis epilepsia ⁊ si duraverit post hoc da tiriacam magnam.

¶ Sequitur de quadam passione que dicitur mater puerorum. Capl'm. viij.

f **Sequitur de** qu dam passione que dicitur mater puerorum: hec infirmitas accidit pueris in prima etate frequenter: ⁊ signũ eius est planctuctus magnus multus timor in somno: ⁊ vigilia augmentatur calor: ⁊ ex ore eius egreditur odor fetidus: ⁊ causa huius egritudinis est acceptio lactis plus q̃ possit digerere. Et cura eius est in correctione lactis: et q̃ detur drapliris diamascum quotidie sexta pars dragme. cum lacte: et sprecipua medicina est in hoc tiriaca magna.

¶ De sanie aurium puerorum. Cap. ix.

f **Sequitur de** humiditate fluente in pueris ab auriculis: hec infirmitas accidit pueris in prima etate ex humiditate cerebri.

¶ Et cura eius est vt mittaꝫ in eius auriculis liciniũ bombacinum antiquũ ⁊ cum fuerit humore plenum extrahaꝫ ⁊ aliud intus mittatur: ⁊ forte cũ hoc tm̃ curatur. sinautẽ accipe alumẽ ⁊ dissolute cuẽ vino ⁊ intingẽ in licinio ⁊ intromitte. humor enim deficcabitur. aut accipe croc. ⁊ ni-

trum contere cum aqua ⁊ aceto ⁊ intromitte.

¶De veneno fluente de aure. Capl'm. x.

Sequitur de veneno: ⁊ hoc accidit pueris ex vesica vel plaga accidente in auricula. sufficit eis intromittere mel bulitum cum aqua: purgat enim venenum ab auriculis: aut accipe folia mirte aut galle ⁊ distēpet cū aceto ⁊ intromittet

¶De morbis oculorum in pueris. Cap. xj.

Sequitur de egritudinibus puerorum in oculis: accidit pueris in voltis diuersitas egritudinū: ⁊ ex eis est inflatio ⁊ clausura palpebrarum: ⁊ forte hoc accidit ex medicinis stipticis: quas mulieres ponūt sup capita puerorum: sicut allzanna ⁊ hmōi: qm̄ superflua capitis conuertunt ad oculos: et forte accidit eis ex fluxu materie calide ⁊ frigide. Et cura huius egritudinis est quādo rubor ē in facie et ⁊ calor in fronte: vt accipias succū memithe ⁊ foliorum rosarum ana. ʒ. j. croci mirre ana. ʒ. j. ⁊ ʒ. s. puluerica ⁊ cōfice cū aqua sarrahiarum ⁊ lacte mulierum ⁊ suppone oculis ⁊ fronti quotidie renouādo quousq; apant oculi ⁊ est exptū in pueris. ¶Si autē in oculis non fuerit rubedo nec calor in fronte. Accipe mirram ⁊ crocum ⁊ aloē ⁊ folia rosarum confice cum bono vino ⁊ super oculos pone. ¶Et probatius ad hoc qd̄ sepe probaui mitte in naribus parū ambre ⁊ distēpera cum lacte mulieris. Si autē accidat eis aliarum egritudinū aliqua: sicut scabies ⁊ albedo ⁊ hmōi curent cum medicinis q̄ dicunt in etatibus adolescentiū ⁊ iuuenū et aliorum: sed tn̄ cū leuioribus.

¶De obliquitate visus. Capl'm. xij.

Sequitur de egritudine quando quis oblique aspicit vel videt ⁊ hoc aut est naturale aut accidit post partum: ⁊ cura eius est q̄ apponat de nocte candela ex parte contraria visui obliqui: ⁊ cum receptus vel erectus fuerit in lecto suspendantur cultre pulchre diuersorum colorum super lectum quousq; corrigatur visus.

¶De morbis dentium. Capl'm. xiij.

Sequitur de egritudinibus q̄ accidūt pueris circa natiuitatē dentium dixit Galienus: quādo dentes nascunt cito natiuitas eorum leuior est: ⁊ minoris doloris: sed dentes erūt debiliores: ⁊ cum tardauerit eorum natiuitas erit dolor fortis: sed dentes erunt fortiores: ⁊ duri: ⁊ si origo fuerit in vere nascunt statim ⁊ sine dolore: ⁊ ecōuerso: si fuerit in hyeme: sed gingiue nō inflabunt: ⁊ si fuerit i estate accidit eis paruus dolor: ⁊ accidit eis i hoc tpe plurimū apostema in maxillis ⁊ gingiuis: ⁊ glandule ⁊ pruritus in auriculis: ⁊ fluxus sanguinis ⁊ veneni: ⁊ forte accidit quibusdā febris ⁊ fluxus ventris: aut cōstipatio. ¶Et cura eius est quādo inflat gigiua vt scalpat parum cū digito ⁊ postea cū oleo vel piguedine gallie aut cerebro leporis: aut lacte canis: ⁊ pone sup caput pueri aquā in q̄ decocta fuerit camomilla ⁊ anetū: ⁊ sup eius mādibulas pone emplastra dissolutiua: ⁊ si dolor augmentet post hoc apud originē. Accipe alcānam butirū: oleum laurinum misce totū: ⁊ pone sup locum. ¶Vel accipe butirū vacce ⁊ medullā cruris ⁊ pone desup et si apparuerint capita dentium pone super caput totum ⁊ collum lanam mundam ⁊ spargatur quotidie super lanam aqua tepida. ¶Et si acciderit fluxus ventris medicabitur cum eis que dicemus.

¶De pustulis que accidūt in ore puerorum. Cap. xiiij.

Sfice que accidunt in oribus puerorum in prima etate quandoq; accidūt ex corruptione lactis: vel ex acumine: ⁊ illa vesicatio aut erit nimis acuta aut parum.

¶Signū acute: est rubedo ⁊ fortitudo doloris ⁊ ⁊ fluxus saliue ⁊ signum parum acute est vt vesice declinent ad albedinem ⁊ sint parui doloris ⁊ humor qui ad os descendit sit multus. ¶Cura vesicarum acutarum est corrigere lac nutricis cum cibo frigido ⁊ humido. deinde masticare parum de lenticulis ⁊ ponat mulier in ore pueri: aut accipe parum midi ⁊ distempera cum aqua rosarum ⁊ suppone ⁊ pone i ore pueri aquā macianorum vel malorū ḡnatorum. ¶Et si acuta fuerit ⁊ nimis colerica misce cū istis succū lactuce aut portulace aut vue canine. ¶Et cura vesicarum parui acuminis ⁊ declinantis ad albedinē est vt accipias: mirre croci. ana. ʒ. j. ꝯcharī duplū puluerica et mittantur in os: ⁊ si plage fuerint nigre aut putride medicabimur cum medicinis dictis in etatibus iuuenū.

¶De vomitu in pueris. Capl'm. xv.

Ecidit pueris in prima etate vomitus multis causis: aut propter lactis multitudinē magis q̄ digerere possit: aut propter corruptionē eius: ⁊ maxime si puer fuerit humidi ⁊ debilis stomachi. ¶Et cura est vt vetes multitudinē lactis: ⁊ post ꝓsidera in vomitu si sentit odor acetosus ⁊ fuerint in eo humores al. Accipe olibani sextā partem. ʒ. j. ⁊ rute ficce tertiā partē. ʒ. j. puluerica: ⁊ misce cū siru. rosarū. ⁊ da puero: aut accipiat mater parum cimini ⁊ sumach ⁊ masticet: ⁊ ponat in ore pueri. ¶Aut detur puero sirupus malorum granatorū cum menta. ¶Aut qd̄ sepe probaui: accipe ligni aloes ⁊ masticis. ʒ. s. galle sextā partem ʒ. j. ⁊ Molle totū ⁊ confice cum sirupo rosarū ⁊ modico algalie ⁊ da puero anteq̄ sugat lac. ⁊ pone super stomachū hoc emplastrū mastix: aloe acatia galla olibanum panis vsti ana. confice cū oleo rosato: ⁊ sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachū: est enim expertum ad vomitum ⁊ saliuā puerorum. ¶Et si in vomitu nō fuerit odor acetosus sed acutus ⁊ calor declinet parum ad acumen: vel color ad palorem: propina puero parum de rob agreste vel citoniorum vel coctanorum: aut de istis.

¶Trocisci valentes ad vomitū puerorum. ℞. ro. spodij. ana ʒ. iiij. galle. ʒ. ij. seminis portulace seminis lapatij. ana. ʒ. j. ⁊ ʒ. s. carabe. conficiantur cum aqua agreste vel cum aqua malorum granatorum ad pondus. ʒ. j. ⁊ da trociscū vnū puero cum sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachū istud emplastrum qd̄ valet vomitui ⁊ fluxui vētris qui accidūt pueris. ℞. farine ordei: rubi viridis: corticis mali granati ana. confice cū aqua rosarū ⁊ pone sup stomachū.

¶De fluxu ventris puerorum. Capl'm. xvj.

Multotiens accidit fluxus vētris pueris propter nationem dentium sicut diximus. Vel propter frigus cum ligat puer. Aut propter corruptionē lactis ex colera aut flegmate. ¶Et signum colere est q̄ inuenitur in egestione pueri citrinitas ⁊ acumen: ⁊ q̄ exit sine mora.

¶Et signum frigoris ⁊ flegmatis est albēdo in egestione ⁊ tortio in ventre cū egerit ⁊ nisi flegma sit viscosum exit statim. ¶Et cura est vt detur puero sirupus rosarum vel macianorum vel mali granati cum menta: ⁊ accipiat de spodio in aqua posito ad bibendū: aut accipiat fermentū dissolutum in aqua ⁊ cola ⁊ mitte sextam partem. ʒ. spodij ⁊ tres partes. ʒ. galle ⁊ ʒ. s. croci ⁊ da bibere.

¶Aliud accipe semen lapacij ⁊ violarum ⁊ misce cum vitello oui assati ⁊ da puero. ¶Aut da ex hac medicia expta ℞. seminis lapacij: arilli vsti vuarū passarū ana. ʒ. iiij. glādium seminis papaueris albi ana. ʒ. ij. croci aurea quatuor puluerica ⁊ detur ex eo puero cum rob de citonijs vel sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachum emplastra stiptica: ⁊ accipe aquam decoctionis sumach: ⁊ malassa cum farina ordei: vel farina milij superpone: si cessauerit fluxus bonum est. Sin autem accipe acatie ceruse ana. ʒ. j. opij septimam partem. ʒ. ⁊ forma licinium ⁊ superpone ⁊ statim cessabit fluxus. ¶Si autem fuerit ex frigore vel flegmate detur puero octaua pars. ʒ. gallie cum succo coctanorum vel detur pars quarta. ʒ. olibani. Emplastrum constipans ventrem valet stomachis puerorum. Accipe crocum: mirram: ceram confice cum vino ⁊ pone desup.

¶De constipatione puerorꝝ. Capꝰ. xvij.

m **Altotiens accidit** pueris constipatio. Et cura eius est vt des nutrici parũ cucumeris asinini: deinde alia die lactet puerũ: aut accipe lacteridis terre ⁊ fac cerotũ: ⁊ pone desup aut accipe mediam partẽ stercoris soricini ⁊ terre cũ pinguedine renum vrci ⁊ fac liciniũ parum ⁊ suppone: ⁊ si acciderit puero duoꝝ mensium vt cõstipetur eius natura ⁊ alteretur in calore ⁊ nõ põt vomere. Accipe sarcocolle tertiam partẽ ʒ. vnius. ⁊ da cũ lacte matris eius: aut fac clistere cũ oleo violꝰ.

¶De tussi puerorum. Capꝰm. xviij.

t **Ussis accidit** pueris in ꝑma etate. Lingue aũt eorꝝ non possunt claudere epiglottũ: ⁊ fic infrigidat pectus ⁊ eius instrumẽta: ⁊ cura eius est cũ eis q̃ sunt sicut cibus ⁊ medicina. Isti enĩ nõ debẽt curari cũ forti vel vehemẽti medicina. Sꝫ accipe amigdalas dulces pista ⁊ confice cũ aqua feniculi ⁊ coque cũ ea: ⁊ ꝓpina puero sero ⁊ mane. Aut accipe aquã feniculi ⁊ misce cũ lacte ⁊ da puero. ¶Et si cũ tussi fuerit asperitas ⁊ siccitas. accipe semẽ citoniorꝝ ⁊ resolue cũ aqua calida ⁊ extrahe viscositatẽ. coque sup ignẽ cũ penidijs ⁊ oleo amigda. ⁊ da. ⁊ si fuerit calor misce succum maligranati dulcis.

¶Medicamen ad tussim puerorꝝ cũ calore. ℞. papaueris albi: dragaganti. ana. ʒ. ß. seminis cucumeris. ʒ. j. Confice cum aqua decoctionis. sebesten.

¶Aliud ad tussim puerorꝝ. ℞. passas sine arillis fac bulire vase ferreo: sed caue ne adurant pista ⁊ misce tantundem penidiorũ: ⁊ da puero sero ⁊ mane ad modũ nucis.

¶Aliud ad tussim frigidã. Accipe mirrã ⁊ misce cũ melle ⁊ cũ oleo amigdal. ⁊ ꝓpina. ¶Et si pectꝰ pueri fuerit plectoricũ accipe dragãtũ galbanũ: aũ mitte i vitello oui assati: ⁊ da. ¶Et si accidrit strictura ãhelitꝰ accipe se. lini pista cũ melle: aut accipe se. bõbacis ⁊ ꝓfice cũ vitello oui assati ¶Et si cũ tussi fuerit fluxus vẽtris da sirupũ mirti cũ lacte coctũ. ¶Aut coque dactilos cũ farcacibus ⁊ lacte ⁊ ꝓpina

¶De pruritu ⁊ vesicis puerorꝝ. Capꝰ. xix.

p **Ruritus ⁊** vesice accidũt pueris i coxis ex acuitate vrine: ⁊ q̃q̃ accidũt diuersa vulnera in corporibꝰ puerorũ ex corruptione lactis in stomacho pueri vel in se. ¶Ex illis aũt vesicis quedã sunt albe quedã rubee: quedã nigre: ⁊ quedã vehemẽtis doloris: ⁊ quedã parui. Et si nigre fuerit cũ febre significãt mortẽ. ¶Et cura generalis est vt primo incipiat in correctiõe lactis: ⁊ ponat puerũ in caldario pleno aq̃ calida ad attrahendũ supflua ab interioribus ad exterioza ad supficiẽ cutis vel corporis: ⁊ da puero medicinas ad expellendum supflua ab interioribus ad exterioza ad superficiem cutis sui corporis sicut est decoctio dactilorũ aut ficuum cum aqua feniculi.

¶Et cũ intellexeris ꝙ omnes supfluitates sunt extra. balnea quotidie in aqua decoctionis filiorꝝ rosarũ et mirti et huiusmodi. Cũ aũt puer exierit ab aqua vngat oleo rosato. ⁊ si vulnera fuerint fica cũ oleo violato. Si humida ex multitudine veneni pone desup cerusam mixtã cũ cera ⁊ oleo rosato. ¶Et si affuerit pruritus ⁊ puer transierit sex vel septem menses ipsum balnea primo in aqua decoctionis violarum siccarũ ⁊ or. excorticati: maluauisci: fenugreci: feniculi: cucurbite: sed nõ vngues aliquo vnguento. ⁊ da nutrici succũ fumiterre: mirabolanos: citri. ⁊ abstineat nutrix ab oibus dulcibus ⁊ salsis adurẽtibus sanguinẽ: ⁊ si acciderint in crure aliqua vulnera post balneũ supasperge puluerẽ amidi spodij allzanne: rosarũ mirre ⁊ farinam ordei.

¶De lumbricis puerorum. Capꝰm. xx.

s **Onoportet** nos dare medicinas fortes pueris ad potandum contra hãc passionẽ: sꝫ eligem⁹ ex eis q̃ apponũt extra.

¶Medicamen extrahens lumbricos ab intestinis. Accipe ciminũ pista cum felle tauri recẽti ⁊ pone ad vmbilicũ

¶Aliud. accipe lupinos asinnos. ʒ. j. alipiadi: ⁊ bacarum lauri. aũ ꝓficiant cũ felle tauri recẽti. ⁊ da q̃die ad bibendum. ʒ. j. aut aquam sebesten: aut oleum oliue: aut comedat amigdalas dulces.

¶De inflatiõe vel eminẽtia vmbilici puerorꝝ. Capꝰ. xxj.

e **Minentia** vmbilici acidit pueris quando multum plangunt: vel vociferant: aut ex tussi magna: aut forte accidit ex casu vel percussione. ¶Et cura est vt accipias lupinos ⁊ petias panni lineri: ⁊ combure ⁊ confice cum vino: ⁊ interpone stupas ⁊ pone sup vmbilicum: ⁊ si fuerit flexibilis cauterizetur in circuitu vmbilici: ⁊ non in loco flexibili propter tenuitatem cutis ⁊ si indigueris fortioribus medicinis pone medicinas quas dicemus in crepature capitulo.

¶De crepatura puerorum. Capꝰm. xxij.

i **Am diximus** superius quot modis accidit crepatura: sed modo nõ indigem⁹ nisi medicinis pueris necessarijs.

¶Emplastrum valens crepature puerorum. ℞. aluminis aureos quindecim. galle aureos duos: terantur ⁊ conficiantur cum vino quousq; inspissetur. ⁊ pone super locum ⁊ superpone spongiam intinctam in aceto mixto cũ aqua ⁊ cum ceciderit aliud reponatur.

¶Aliud leue ponatur super pannum aliquem glutinum de coriijs: ⁊ super locum ponatur: ⁊ permitte quousq; adhereat. ⁊ si ceciderit aliud reponatur.

¶De lapide in veficis puerorum. Capꝰm. xxiij.

l **Apis qui** generatur in vesicis puerorum facit strangurium: dolorem magnum ⁊ tenuitatem vrine: ⁊ pruritum in virga: et forte erit virga semper erecta. ¶Et cura eius est in balneis vt balneet puerꝫ quotidie in aqua calida: ⁊ da ex ista medicina.

¶Medicamen prouocans vrinam: ⁊ frangens lapidem. ℞. olibani vnchen ana. confice cum melle: ⁊ detur ad modum auellane mane ⁊ sero.

¶Medicamen expertuꝫ ad grauitatem lapidis ⁊ difficultatem vrine.

¶Accipe septem nuces virides ⁊ pista cum cortice exteriori: ⁊ accipe manipulum vnum porrorum non lotorum: ⁊ extrahe succum ex vtroq; in vase vitreo ⁊ cola: ⁊ da puero omni mane septem diebus: ⁊ quando ibit dormitum vnge virgam ⁊ testiculos oleo antiquo vel oleo de ben.

¶De relaxatione puerorum. Capꝰm. xxiiij.

r **Elaxatio accidit** pueris: vel in vno membro vel toto corpore: ⁊ prohibet ipsum ab ambulatione ⁊ motu: ⁊ prouenit propter viscosum humorem relaxantem neruos. ¶Et cura eius est si non fuerit naturalis vt des nutrici sirupum factum de medicinis subtilibus. Et sit eiꝰ cibꝰ siccus: sicut res assate ⁊ nõ comedat lac nec carnes duras: omnas: nec pisces: nec vinum limphatum: ⁊ anteq̃ lactetur puer ponatur in balneo: ⁊ inunge eius iũcturas cum oleo de costo vel de castoreo: ⁊ vtatur quotidie isto electuario.

¶Electuarium quod composuit Galienus cuidaꝫ puero qui patiebatur spasmum in toto corpore. ¶Recipe mentastri rosa. cinamomi. masticis. fu. meu. ameos. doronici. çedoarie. gariofilorum ana. aureum vnum. sandalorum ligni aloes. ana. ʒ. j. musci. ʒ. ß. vnge omnes medinns balsamo: ⁊ confice cum melle: ⁊ da quotidie quartam partẽ ʒ. j. vel. ß. ⁊ si spasmus fuerit in toto corpore: pone super spondiles dorsi emplastrũ euforbij, qõ sic fit. Accipe cere ℥. j. euforbij. ʒ. j. olei qõ sufficit. ⁊c.

Deo gratias Amen.

¶ Liber Rasis de secretis in medicina qui liber aphorismorum appellatur.

Congregaui in diuisionib⁹ egritudinuꝫ: ⁊ ostendi curas ⁊ curarū naturas ex canonibus antiquoruꝫ: ⁊ ex tractatibus ⁊ sermonibus ꝓ possibilitate meā: ⁊ deuꝫ exoro: vt mihi tribuat cōplementū ⁊ possibilitate pfectionis huius libri: vt ex eo vtilitas pueniat. Iam cōpleuimus librum congregationū in artibus rerum expertarū. s. philosophie ⁊ phyſice duorū in quibus sunt verba ⁊ facta infinita. Nec etiā hoies in eis cōplementū habere possunt Sed intentio nostra est in hoc opere ostendere vtilitatem hominū. ¶ Et diuersificamur in hoc ab antiquis qui occultauerūt res que sciri erant necessarie: ⁊ viā scientie: et virtutis priuabāt lumine. Et testis huius rei est liber noster magnus scientia diuina qui est liber de spiritualibus ⁊ noster de spiritu. Et sermo noster in libro dictarū. qualiter. s. ab eis venia remouerēt in omni tpe. Et abbreuiaui verbū vt ad res quis facilius posset attingere. Et retributionē a deo expecto: qui mihi prestabit auxiliū. Sine ipo enim nulla res habet effectum.

c

Aquit abubetri nō est occultus homo sapiens: ⁊ omni tpe sup fraudes: ⁊ occultationes viarum scientie artiū antiquarū: quas rationes cōgregauerūt cōpilatores: ⁊ inuenerūt vias tam occultas q̄ꝫ manifestas. Et hic noster liber est primus: ⁊ est secretū: ⁊ est cōueniēs. Et non monstrēt ei q nō merēt. Et in eo cōtinēt ratio ⁊ complementū antiquoꝝ: ⁊ q̄ꝫdiu dies ⁊ anni fuerint per hūc meū librū: viuā ⁊ lucrabor: ⁊ nō dubito quin hic meus liber sit res secreta. Ego enim proposui quedā secreta in eo dicere: ⁊ in ꝓnosticis rerū futurarū: ⁊ in confidentijs ⁊ casibus qui acciderūt. Quas confidentias a sapientibus sum lucratus aggregatas a libris eoꝝ quas ipsi nō pfecte manifestauerūt. Et ex rebus quas in meipso sum expertus ⁊ acquisiui per meā rationeꝫ. Et testis est mihi sermo meus rationalis: ⁊ loquutus sum in medicinis ⁊ dietis ꝗgregatis: ⁊ volo ex eis temperamentū facere: ⁊ volo vt ab accidētibus sint remota verba mea Et dico q̄ hic meus sermo est res breuis vtilitate magnā cōtinens in scientia medicine ex vtilitatibus eoꝝ que hominibus accidūt. ¶ Et scias q̄ ipe est totius vtilitatis medulla ⁊ margarita claritatis que a tenebris ad lucē lucescit. Quē librū antiqui laudarēt si viuerēt: ⁊ ipm diuisi in sex sermones absq̄ alia supfluitate cū cōplemento ⁊ breuitate. Nunc loqui incipio cū virtute mea nimia ⁊ scientia occulta. ¶ Sermo primus de pronosticis rerū futurarum. ¶ Secundus de experientijs ⁊ confidentijs. ¶ Tertius de casibus qui mihi acciderūt. ¶ Quart⁹ de dietis medicinis ⁊ cibarijs. ¶ Quintus de verbo ypocratis. Sext⁹ de scientijs ⁊ de intellectibus sine quibus rectus medicus esse non potest.

¶ Liber primus de pronosticis rerum futurarum. Capitulum de nebulis.

i

Aquit Rasis cum in ciuitate fuerit multitudo nebule cū pluuia pmanente ꝓnosticat algidri: puncturas rubeas ⁊ vocatur in arabico alchiteba. Que si sine apostematib⁹ fuerit significat ⁊ pestilentias ⁊ lupos. Sed qualiter est cura earū rerum purgabitur homo ante tempus estiuū cū rebus subtilib⁹ rob fructuū ⁊ odorabit odores delectabiles ⁊ cōedet allzanebir. i. colūbas siluestres que in domibus nō nutriunt: ⁊ aues volatiles. ¶ Et qō comederit ⁊ biberit sit tēperatum cū rob lapacij: ⁊ cū agresta: ⁊ cum his rebus euadet.

Et si nebula aduenerit absq̄ pluuia ⁊ autūnus qui pcessit etiam fuerit siccus pronosticabunt egritudines capitis tantū: ⁊ ꝓnosticant epilepsias ⁊ egritudines melancolicas. Et tunc balneamini balneis calidis temperatis: ⁊ vtamini rebus somnū puocantibus. Et mollificet naturā corporis: ⁊ cōtinuamini cū vino claro boni odoris qō sit temperatū. Et post cibum odoret rosas ⁊ violas: ⁊ nenufar. ⁊ accipiat bolū armenū

¶ Quando fuerit venti collaterales: ⁊ aliqbus alijs corrūpuntur cōplexionib⁹ tpate: ⁊ melius in hoibus volētibus reduci a cōtraria cōplexione: ⁊ crescūt egritudines timoris ⁊ palisis: ⁊ torture faciei. Et cura harū est vna cū suffumigatione thuris ⁊ ciper: aut lubrie ⁊ storacis gūme.

¶ Quando in hyeme fuerint pluuie multe: ⁊ in vere durauerint hec: preparant̄ gentes morti: ⁊ omnes illi qui sunt debiles ex natura: ⁊ qui sunt cōplexiōis humide. Et ꝓparatur egritudo capitis ⁊ nausea ⁊ fluxus. ¶ Et via euasionis huius rei est vt vtantur in duobus tpibus cibarijs in quibus sit acetum: ⁊ potius cibis cōplexionis sicce sicut arabihic. i. lzalandris ⁊ allzenebit: ⁊ adeodorec. i. calaminibus: ⁊ caueat a laxatiuis. Et vtatur rebus frigidis ⁊ siccis sicut citonorū ⁊ piroꝝ: ⁊ maneat in locis altis soli oppositis nō paruū spaciū: sed in illis locis imorēt diutius.

¶ Quando arbores maturant̄ ⁊ venenant̄: ⁊ vermes ī eis nascunt̄ non debent fructus eoꝝ comedi: quia sunt venena mortalia. Et minus qō ex eo accidit est q̄ putrescit sanguis ⁊ febris mortalis fit.

¶ Quando videbitis tempus nebulosum ī vere ⁊ in estate durauerit caueatis a spasmo ⁊ amissione memorie ⁊ obliuione. ¶ Et cura huius est mūgere caput aut tpatis aut facere babica temperata. ⁊ post hoc facere gargarismum ex succo endiuie ⁊ aqua rosarū temperatis cū secanziabin çucharī simplicis acri.

¶ Qui accipit medicinas laxatiuas in autūno ⁊ fecerit minutiones: ꝓ vomitus: ⁊ nā eius tpari nō possit: si corp⁹ cū hoc adhuc sanum nō fuerit: caueat stati ne amplius vtat.

¶ Qui multum fuerit vsus minutione in autumno dicatis ei quia accidit ei timor ⁊ amissio luminis.

¶ Pulsus cum est fortis ⁊ cum tentas est mollis: ⁊ mutat facies ⁊ sudor multus: ⁊ grauedo dorsi ⁊ oculi graues et cura eius est in confidentijs.

¶ Quando infirmus sensit egritudinem stomachi sui ex nausea ⁊ amisit appetitū: ⁊ in ore vapores malos senserit ⁊ in naribus fetorem vrine: ⁊ stercorum sciatis q̄ hec febris est mortalis.

¶ Quando hyems fuerit calida ⁊ ver frigidus accidit capitibus catarrus: ⁊ timet homo ne ad mēbra veniat ꝓncipalia. ⁊ via euasionis hec est: separe materiam cibis medicātibus: ⁊ cuꝫ medicinis ad cibaria pertinentibus: ⁊ cōfortare cerebrum cum rebus odoriferis temperatis in frigiditate ⁊ caliditate ad siccitatem pertinentibus.

¶ Cum facies fuerit facta dura ⁊ nigra: ⁊ fuerint in ea vene ⁊ in oculis rubedo ostendit sanguinem esse corruptuꝫ. Et si forte pili cadunt ⁊ guttur inflatur: ostendit lepre initium. Preparetur ergo corpus ad curandū cum decoctiōibus tamarindorū ⁊ prunoꝝ ⁊ aliarū rerū laxatiuarū

¶ Constipatione accidēte ⁊ simul egerere ⁊ tarde: ⁊ egritudinē nō amittere: ⁊ egestione fetida existente dicatis: q egritudo est mortalis: ⁊ tamen diu durat vita ⁊ nihil illi prodest nisi ius autū vt nō deficiat cum fluxus fuerit.

¶ Cum quis fuerit in die crisis ⁊ oculi eius fuerint minorati ⁊ nares tortas habuerit: sine dubio morit: ⁊ alie egritudines non sunt timorose q̄ꝫuis fuerint multe.

¶ Qui in die primo egritudinis impatiens fuerit ⁊ suspirauerit ⁊ fractus fuerit mente amittet somnū superflue ⁊ magis spera mortem nisi fuerit melācolicus naturaliter.

¶ Cum palpebre oculorū amboruꝫ mouentur ostendit q̄ humores adeo ascendūt: ⁊ dico q̄ accidit eis emigranea.

¶ Cum alia mēbra tremunt ostendunt vaporem supfluuꝫ in corpore existentem: ⁊ sudor balnei eum remouet.

¶ Totum corpus saltare ⁊ tremere ostendit vapores grossos in corpore ⁊ dieta: ⁊ balnea eos remouent.

¶ Membra inferiora saltum habere demonstrat humores descendisse ad eos ⁊ vtatur vomitibus. ⁊ curatis dixit

q̄ illud

q̃ illud demõstra t motu vel viam.

¶ Ventositates in corpe absq; vaporibus que nõ minuunt et in corpe mouent nimiũ: ⁊ dolor aut motus si mult⁹ fuerit dico q̃ tempamẽtũ nõ existit. Et cura corpis q̃juis mlt⁹ tus fit facit in fine qõ diximus: ⁊ ecõuerso. nõ nouit aliquẽ qui hec dixisset preter Galienũ solũ.

¶ Qui impatiẽs fuerit ꝓpter dormitionẽ mẽbrorũ inferiorũ habebit podagrã ⁊ opilationẽ in via spirit⁹: ⁊ accidet ei hoc ꝓpter malã curã quam habuit ⁊ accidit ei hoc propter spiritus paucitatem.

¶ Cuꝫ aliqñ alicui accidit dormitio mẽbrorũ suorũ dicat ei q̃ mortẽ habebit subitaneã vel poterit latus vnũ amittere ꝓpter ventositatẽ q̃ loca illa opilat. Et comedere cinamomũ cum oleo alsalforat illud remouet. alforat. i. fistic⁹ est arbor cipressõ similis.

¶ Cum ascẽderit vapor ad caput ex caliditate: ⁊ qui habet alices vel cõsequẽter amittit visũ vel cadit in terrã: dicat ei q̃ habet corruptos humores q̃ in corpe ei⁹ mouentur ⁊ aptet statum ad soluẽdũ eos ab intus cũ vino tpato: ⁊ exterius cũ balneis tpatis ⁊ dietis equalib⁹. ¶ Nõ euadit hõ qui mari vicinus existit ⁊ lacunis: ⁊ ꝓlongat i etate a debilitate mẽbrorũ inferiorũ: ⁊ amissione lumis: ⁊ post hoc accidit his q̃ in his locis nati sũt ⁊ a terra recedunt: q̃jdiu vixerint: ⁊ vngant corp⁹ suũ rebus odoriferis: ⁊ exercitet et nõ vtat carnibus grossis. ⁊ comedat aues cũ ageçebre et mucharoga sparsis cũ agresta ⁊ aqua rosarum: ⁊ colet aqnã cũ bolo ⁊ choabori: ⁊ faciat instrumẽtũ ex auro ⁊ intingat in aqua rosarũ ⁊ in spica q̃ ẽ intrita cũ a agresta: et ponat in oculis mane ⁊ sero postq̃jj suffumigauerit faciẽ cũ vapore aque calide. Nõ comedat pisces ⁊ accipiat trociscos muscatos factos cũ secaniabin çucheri albi: tps vo autũni in ripis nariũ magis tpatũ existit. qõ ẽ stabile. Sꝫ ꝓperet hõ ad odorãdũ odorabilia ⁊ maturãdũ humores

¶ Cũ pili palpebraꝝ ceciderint (ante aduentũ friditatis. et pili capitis: ⁊ scissi fuerit: dicat q̃ hꝫ putridos hũores: etiõ ꝓperat hui⁹ dãnũ. Sꝫ debet custodiri i loco alto ⁊ debet custodiri hec putredo: ⁊ faciat res quas añ dixim⁹ et purgat corpus eius cũ pillul aloe q̃ sũt expte: et cũ syrupo prunorũ cui misceat aqua fabarũ ⁊ aqua enduie.

¶ Quando in ore stomachi febres fuerint in calore superfluo corrũpitur ⁊ minuũt carnes: ⁊ exiccãtur ꝓpter incõuenientiã colere ad naturã q̃ ibi ẽ: ⁊ exprimit ⁊ cadit i venas: ⁊ ꝓpt̃ hꝫ apparẽt vene ĩ ethicis: ⁊ fiũt sicca corpa. Et signn febriuꝫ oris stõi ira ⁊ ire facilitas. ⁊ sitis statĩ. Et ex eis que magis ipis cõferũt ẽ vt capiat lib. j. çucca. ro. ⁊ pisteẽ cũ rob acetositatis citri acris: ⁊ fiat sic massa: ⁊ bibat ex ea tertiã lib. ⁊ comedat ex eo. ʒ. j. p⁹ cibũ trib⁹ hor.

¶ Si fuerit in ore stomachi frigus facit ossitatiões maxie.

¶ Si comedit res frigidas ex cibarijs ⁊ potibus ⁊ facit acetositates moltas et rugiũ ⁊ ventositatẽ. Res autẽ que maxime eis cõferũt est q̃ post cibũ accipiat diacitoniton in quo est multũ de cinamomo et de musco: ⁊ bibat p⁹ ipm vinũ coloris aurei: et comedat post hoc fisticos positos in aqua rosa. ⁊ extergatur desuper pip.

¶ Omne cibarium calidum vel frigidum facit sine dubio tres maneries vaporis. s. vaporẽ sanguineũ temperatum in quo viuit spiritus naturalis: ⁊ vaporẽ frigidũ: ex q̃ mlta generatur egritudo vaporẽ calidum ex quo birsen generat. Vaporẽ autẽ temperatũ vt ostendit subtilitatẽ spiritus in cogitando tã in tristitia q̃jj in corpoꝝ liberalitate vaporẽ nõ frigidũ mõstrat tristitiaꝫ põderositas: ⁊ fractõ ⁊ ira in somno: ⁊ malo cogitatio: ⁊ vaporẽ calidũ ostendit frigiditas extremitatũ: facies macies et oris amaritudo: ⁊ oculorum ardor: ⁊ desideriũ aeris et aque frigide: et maxime si in vrina habet tincturã croceã. Et cura hec est: vt accipiat acetositatẽ citri acris partẽ vnã. et aque temarindorũ partẽ aliã: et aque fabarũ aliã: et aque enduie partes duas post decoctionẽ ⁊ decolationẽ colature apponãtur due ꝑtes çuccari tabarçet: et ponant ad ignẽ: vel non fiat siccũ ⁊ administret ex ipso. ʒ. ij. cum tanto aque: ⁊ cum ℥. j. syrupi prunorum et iuiubarũ: qõ fit cum succo pomorum acriuꝫ: et tpata vtatur dieta: ⁊ balneis tempatis. ⁊ bibat vinũ tpatũ in aqua in q̃ sũt emblici: ⁊ fit aqua niuis: ⁊ ex aqua ista accipiatur pondus lib. j. et fit hec aqua in vase parno: virtus huius syrupi est vrinam prouocare et coleram extrahere et corpus purgare. Qõ autẽ vaporeꝫ expellit frigidum. est aqua maiorane et aqua forẽgomes: ex quibus libra vna accipiat: et aque enduie libra vna: ⁊ salue libra vna: misceant: coquãtur ⁊ colent: et çucheri tabarçeth. et mellis: ana partẽ: ponãtur aque cũ melle çuccaro que in olla ad ignẽ leuẽ et misceantur multum cum ligno vitis: et dum bulierint ponat intus sticados recens vsq; quo fiat syrupus: ⁊ ponat in eo dauich. j. campho. ⁊ medietas vnius mechali musci rubei: et dentur ex eo. ℥. ij. cum duplo aque frigide: et post accipiat ieiun⁹ ex istis trociscis. ℞. lrebucorũ emblicoeũ: ana. ꝑtes duas cinamomi partẽ vnã: gariofilorũ assari bdellij ana partẽ mediã: teranẽ et ꝓficiat cũ succo pomoꝝ acriũ ⁊ fiant trociści.

¶ Non fiunt egritudines ꝓpter supfluitatẽ humorũ amplius q̃jj propter defectũ humorum et error magistroruꝫ vt hic est nimis testificatus: et hoc est ꝓpter experientiaꝫ.

¶ Qui somniat terribilia multa et cũ euigilat somnuꝫ obliuioni nõ tradit: et dicit omnia sic q̃ ex eis nihil dimittit ⁊ integre dormit de nocte: plenus est humoribus: properet ergo ad purgationẽ. Qui viderit huiusmodi somnia: ⁊ cũ excitatur obliuiom tradit: et cũ hoc bene nõ dormit: ⁊ pulsus ipsius est debilis: egritudo ex defectu humorũ ei prouenit. Dieta huius sit cibaria subtilis substantie: ⁊ bona que corpus confortent. et fugiat euacuationẽ: et omne qõ eum exiccauerit.

¶ Qui ab alleis et porris abstinuerit nocumẽta maloruꝫ humorũ euadet: et maxime si mel mirabolanorum lrebulorum comederit: et electuariũ de cinamomo successiue.

¶ Cui dolor fluxus sanguinis nariũ euenit supflue qnta die sue febris in die crisis euadet ab egritudine.

¶ Cui dolor capitis durauerit sine aliqua cã quã ipe cogñscat et fuerit nimius: stõm purget suũ ab humorib⁹ calis.

¶ Qui quinquagita annos transierit et dolores renuꝫ habuerit: a dolore nõ potest euadere: antique enĩ egritudines cum antiquis accidunt: durant in eis dum viuunt: et huic ꝓdest egritudini medicina albica quã noiauim⁹ iã.

¶ Qui quinquaginta annos euaserit: et egritudo ei accidẽrit alterabitus cito morietur.

¶ Sil'r accidit iuueni si ei fortis palisis acciderit: et si fuerit cõplexionis calide minuit. ¶ Qui impatiens fuerit ex dolore pectoris: et absq; cognita causa ei⁹ fit. vnũ ẽ ex duobus: vel grossa ventositas que pectus extẽdit: vel sũt humores putridi qui sub costis existunt: vel in pectore: vel tussis absq; dubio: ventositatẽ autem demonstrat motus et humoris ⁊ remanentiã pondus.

¶ Cui tussis et febris euenerit: et cito eã amittit dicatur ei q̃ apa accidet ei in tũcturis dolores acuti fortes ĩ renib⁹. lapidẽ portẽdũt ⁊ põdus in ipis. et apostema ⁊ pũcturas.

¶ Cui egritudo cũ vomitu cessauerit: et intestinis hꝫ egritudinẽ et eis ꝓdest anates comedere solas cuꝫ medicina cognita. Et si egritudo in ipo cessauerit post duas horas vel tres egritudinẽ in venis habebit. sua autẽ medicina ẽ eadẽ cũ pmissa: ꝑ̃ comedat sebesten: et auelanas. Et cura secundi comedere fisticos cuꝫ cassia. ¶ Lassitudo sine causa exercitij egritudinẽ futurã portẽdit priuationes euacuatõis rei solite sicut sanguis vene tã nariũ vel vrine vl̃ fluxꝰ vrine vl̃ emorroydarũ vl̃ aliaꝝ rerꝝ demõstrat egritudines.

¶ Plato in timeo de rebus futuris cognitis cũ (tudines. apparuerit et in sanis et ĩ egris: cũ in egritudie appuerit sanitatem significãt. Et quib⁹ ẽ somnus ꝓlixior salto: ⁊ si sanis euenerit: credo egritudinẽ euenire: et si egro cõtingit: salutẽ ostẽdit. Et sic desiti cũ hoi accideritq̃ eã habere nõ ꝓsueuit. in sanitate res ẽ ostẽdens egritudinẽ: et ra-

dix doloris existit ꝛ cerebro. Et cum egritudo aduenerit: fortitudinē nature enūciat: ꝛ sanitatē: ꝛ status eius ad salutē euenit: ꝛ fortior est. ꝛ idem accidit etiā pati somno irato: ꝛ fracto absq; labore ꝛ pena. et ostēdit egritudinē capiti venturā. Et cū hmōi egro in fine egritudis ꝓtigerit: exitum ab egritudie nūciabit. ꝛ ipatiētia in somno primo ostendit q̄ somno indiget. Et impatiētia mane post somnum: et p⁹ sōni mēsurā portēdit egritudinē: ꝛ laxatōēz nerūoꝝ.

¶ In cuius corde euenit mēbrorū nimia mollificatio dicatur et q̄ moritur. Spūs enī patitur paucitatē: ꝛ accidit ꝗ accipienti medicinā violentā: vel cui sanguis a naribus fluxerit supfluus: vel cui nausea cōtingeret supflua: vel q̄ nimio vtitur coitu vel q̄ fluxum ventris patiē: vtaē ergo cibarijs cibū vel corpus augmētantibus sicut vitellis ouorum: ꝛ iure auiū: ꝛ vino optimo.

¶ Cui iflāmatio ꝛ rugitus vētris euenirēt: timpanitē significat ꝓpē egritudinē epatis. vtaē ergo cibarijs cū ꝓpatiōe ex cimino ꝛ cameē. et comedat allzatonas cū medulla fistiorū: et caueat ab herbis frigidis ꝛ humidis ꝛ fructibus.

¶ Qui cōqueritur ꝓpter sudorē sub brachijs: ꝛ si est superflue fetidus. et hmōi habere nō est solit⁹: timeat de lepra. comedat ergo allzaneat ꝛ sunt aloꝛpē. ꝛ laxēē cū succo et⁹. et accipiat ab eo li. i. ꝛ aque fumiterre de aqua maiorane postq̄z bulierint: et colate fuerint: et bibat ex ea p vnū mēsem. et nūq̄z sumat carnes salitas. nec etiā q̄cquid fit de lacte. et cū hoc vene ipius cessabūt et habeat balnea tpata. ꝛ exercitetur. ¶ Qui panē açimū comedit grossas egritudines magnas habebit corda parua: ꝛ epata in eis q̄ fūt timidi exercitio supfluo indigent cibarijs vtēuē tēpatis et potibus cōuenientibus ꝛ aere equali.

¶ Qui spatulas amplas habentes ꝛ brachia tenua comedāt res subtiles ꝛ frigidas: et res frigidati attinētes ꝛ sint in quiete: ꝛ caueāt a frigore et calore supfluis: ut nō comedat fructus etiam frigidos ꝛ humidos.

¶ Liber secundus de expimētis ꝛ cōfidentijs.

¶ Omnis egritudis sicce canon cure ipius est odores boni ꝛ aues ꝛ vina conuenientia.

Aquit abubetri oēs res naturaliter ī hoc introitu existunt post inuentionem medicinarū ꝛ custodiā: et ꝓpationē earū etiaz intellectū doctorū et custodiā planetarū: et lune: ꝛ ipis q̄d aptū ē ad medicie cognitionē: ꝛ administrationē. Et dicemus verbū q̄d ypo⁹ dixit in libris vbi dixit. Qui dixerunt q̄ scientiā habuerint medicine: et habuerūt in se ꝓtem intelligentie et scientie et cognitionis festine: non reputent astronomiā ptē esse paruam eorū quibus indiget medicina. Et dixit astaroth. Sapiens in libro scientie sue de signis et lune effectibus: quē librum alter non precessit in expositiōe libri: q̄ philosophi ꝛ sapientes alij ꝓter astronomos cōueniūt in hunc librū q̄ ꝓparatio et cursus eorū que sunt in terra. Planetarum cursu accidit: et sermo eius est in luna. ¶ Et cōueniunt naturales ꝛ astronomi: quia prepatio eorū que in terra sunt a luna accidit: ꝛ luna respectu solis sicut excelsi regis maior dominus ē. Et mutatio temporū ꝓpter lune stationē euenit cū retinetur et nō apparet vel cum ipsius appentia fuerit manifestata. Et hoc eis est manifestum q̄ in mari versant: ꝛ qui vineas plantant. ¶ Et cōueniūt sapientes medicorū q̄ res oīs temporū ꝛ aeris et aquarū et cōplexionū et egritudinū mutāē ex motu planetarū cū ī lōgitudie et latitudine consistant. ¶ Decens est cuz medicinas coquere voluerīs q̄ eas in aqua clara boni saporis excoquas: et cum lignis siccis ꝛ ramorū vitiū: et ramorū raminis. et cuz ramis rosarū: et cū arundinibus siccis et cum herbis boni odoris optime desiccatis. Et nūc itrem⁹ mistrare res q̄s dixīmus virtuosas ꝛ scire admirandas.

¶ Confectio ad febres adurentes mirabilis. ℞. mirabolanorū l zebulorū citri. ana. mechal. j. cinamomi acuti. çinçiberis recentis. ana mechal. s. staphisagrie bone mechal. j. terātur bene ꝛ exhibeant et soluatur ambra in oleo fistiorū. et misceantur cū eo reliquē medicine cum triplo sui de melle iuiubarum. dosis mechalij. li. j. et. s. cum syrupo pomorum dulcium.

¶ Medicina ad easdem febres mirabil. ℞. mirabolanorū indori scitri. emblicorū oīm: ana. mechal. bedegart seis papa. cassiaē. ana. mechal. s. terātur ꝛ cribellētur iuoluāē in oleo pomorū. et ficiant cū triplo sui de melle cassieē. dosis mechal. ij. cū. ℥. ij. syrupi malorū granatorū dulciū.

¶ Medicina mirabilis ad quartanas. ℞. sene assari oīm ana. mechal. j. cinamomi odoriferi mechal. iij. seis endiuie: fel engemisch: fisimbrij sebatele oīm ana. mechal. s. cōficiantur cū triplo sui de melle mirabol. zebulorū vel tamarindorū. potio est mechal. iij. cum. ℥. j. syrupi secaniabin facti in çucharo in quo fit muscus.

¶ Medicina quā laudaui ad febres. et ē breuis. ℞. oes. j. corpus sene: assari. yreos. omniū ana. mechal. teranē bene ꝛ cribellenē. ꝛ cōficiātur cū melle cerauge bini mechal j. s. cū. ℥. ij. secaniabin de çucharo facti. ꝛ de seie endiuie.

¶ Oleum mirabile q̄d cōfert istis rebus: desiderijs aliq̄z rerū et tremori cordis. et melancolie. et excusat diamuscā ℞. olei citri. boni odoris lib. j. olei nucū lib. j. ponantur in olla lipida. et coq̄nē tādiu q̄ succi cōsumātur ꝛ oleum remaneat. et deinde ab igne amoueat: et misceat pōd⁹ melzal. s. de musco boni odoris. et ex hoc oleo bibat patiens cū necessitas incubuerit a duab⁹ melzal ad medietatē. ℥. j.

¶ Oleū ꝑdicto sile mirabile. ℞. olei pomorū dulciū. li. j. olei allzeiri palidi. li. s. ponanē in olla vl caldaria. ꝛ custodianē. et misceātur cū eis he aque. s. maiorane: et endiuie caueat. omniū. ana. li. s. postq̄z bulierint. et colata fuerit coquatur totū qnousq; aqua cōsumaē. et oleum remaneat. et cōmisceat mechal mediū ambre. et misceat et bibat tantū quātum precepimus ex premisso. et vngatur pect⁹ ex oleo: et toracis orificium.

¶ Oleum occulte valēs febribus effectus mirabil. ℞. seendi. ꝛ se. plantagi. et bedegart: et seis maiorane omniuz ana. mechal. s. Cinamomi acuti mecha. j. et. s. teranē et cribellentur cū triplo de rob citri acris vel malorū granatorū acriū et cōficiatur potio mechal. ij. cum. ℥. j. syru. prunorum. ℞. seis lactuce cucurbite papaueris portulace. bateize. ana. mechal. j. s. sandali citri. camphore albissime recentis. ana. mechal duo. cōficianē cū triplo sui de melle sebesten. et sumat patiens quotidie mechal. j. et. s. cum syrupo violarū vel syrupo prunorum.

¶ Oleum ad emigraneā calidā. ℞. amigdalarū dulciuz semis papaueris lactuce cucurbite dulcis cucumeris bateize. aā. cū succo floꝛne nufaris terantur decies post exp mantur. et administrentur.

¶ Trocisci muscati cōferētes epidimie ꝛ interioribus. ℞. çinçi. mechal duo. musci boni odoris. dauich. ij. çuca. ad pondus oīm cōficianē cū sy. maiorane. et fiāt trocisci mechal. j. dosis trociscus. j. cū sy. pomorū dulciū. ℥. s. ꝛ succi endiuie bullitī ꝛ celati. ℥. ij. ¶ Ad retētionē vrine. et humorū in vesica. ℞. mirre cipi squināti cinamomi. ana ptes eq̄les. et ptē supficialē glandiū ptes. ij. cōficianē cū oleo balsami. dosis mechal.

¶ Ad vlcerationē oris. ℞. papiri cōbusti. cipi. yreos celestis. ana. terātur ꝛ ponātur in vlcere ꝛ colluaē os cū aqua rosarum. in qua sit positus sumach.

¶ Medicina experta aꝑatibus corrodētib⁹ et alijs. ℞. anugellas: et est mater filua. et foliorū aluala: et ē anataria. mastices. cipi. seis spatule. ana. p. j. lapis laculi sani. p. s. ꝑficiātur cū triplo sui cum succo citri acris cocto ꝛ coaggregato cū dāsisahā. et ponātur in aꝑatib⁹. et eradicat radices eorū ꝛ remouet ipōrū venas. Et postq̄z aꝑa eradicatū fuerit ponatur hoc medicamē: q̄d carnē generat.

¶ Cōfectio medicine generatiue carnis. ℞. foliorū fozasie j. cāsorū. et foliorū allzebul. ꝛ puluis papiri. cōbusti. seis rosa. ana. p. equales. terātur ꝛ admisceātur. ꝛ supponanē

folia eiusdem.vel plantaginis intincta melle.

¶ Medicina que extrahit secundinas z fetū mortuuz. ℞. castorei.cinamo.myrre.ana.fiant forme glandibus silies z inuncto balsamo sepponātur.et si forte cū ꝗ secūdina nō exierit det cū hoc de isto sy.℞.faseoli.ciceris nigri. endi. ana.p.j.berberis.℥.s.coquātur in trib⁹ li.aque vsq;quo remaneat vna colet.detur patiēti q̄rta pars libre vni⁹.cū.℥ j.de radicibus berberis.z positio altamie in manib⁹ z pedibus cōfert nimiū prouocationi mēstruorum.

¶ Item ad apata corrodētia cui nō est par.℞.endinie.plantagi.beçeet.j.çarmach.ana.p.j.bechar.farine frbarū. aā. p.s.cōficiāt cū melle:et p⁹ q̄z carne corruptā remouert sup ponat hic puluis.℞.coralli rubei.lapidis laçuli sani.aā. par.j.radicis pistacce bedegart faufel.ana:p.ij.z simul pl̄ uerisent z administrentur.

¶ Emplastrū valēs ad idē.℞.aloes boni.lzarabe egyptie adeps indi. san.dra.ana.p.j.seis basilicōis garet.se.basilicomis maioris qd̄ vocat purūgi.ana.p.s.fiat emplastrum et ponat sup locū lesū:postq̄z lotus fuerit cū aliquib⁹ habentibus vim exiccandi:vt aqua plantaginis:vel myrre: vel vino stiptico:z similibus.

¶ Emplastrū ad vlcera et erisipillā.et ē exptū.qd̄.℞.nucū cypressi.foliorū spice albe.j.rubei masculi:foliorū filue caprine tusgami.ana.p.j.acatie bedegar asse. mirti.ana.p.j. cōficiant cuz rore inuēto sup folia acūdimi.vel succo iporum foliorū.et aquā ro.z supponāt.et si cū rubedine fuerit mis̄ceat bolusarmenus cum predictis.

¶ Medicina mirabil' nocumēto carēs:et est breuis p̄ferēs lapidi.℞.cog.myrre.yreos.se.endi.ciperi.squinanti.cinamomi.mechal.j.seis spatule.batelze cappari.sparagi.petrosi.ana.mechal.j.℥.s.cōficiantur cū melle.cassiefi.z det ex eo mechal.j.cū sy.cog.z çuccaro.z.℥.ij.aque.

¶ Medicina ad distillationē vrine z ad lapidē addens in spermate.℞.galle.in alio galange cōtrite z cribellate et confecte cū butyro vaccino z melle dispumato: et det cuz aqua iuiubarum vel sebesten.

¶ Ad febres ocultas.℞.bedegart.seis endi.plātagi.lactuce.batelze.ana.mechal.j.se.myrthe.sandal' albi.ana.mechal.j.cinamomi mechal.iij.spodij.mechal.s.musci campho.ana.quartā p.mechal.j.cōficiant cū succo malor gratorū vel pomorū.et dosis mechal.j.s. totidē cū sy.viol'.

¶ Oleū cōtra quartanas.℞.assari sene cinamomi mechal s.se.maiorane herbeuēti ferigemusc mechal.j.se.endiuie lactuce.portulace.planta.sandalorū alborū.ana.mechal s.lapis laçuli loti multotiēs cū aqua cāphore.aā.mechal ij.cum syrupo pomorum dulcium.

¶ Ad typum febrium z rigorē.℞.radicis:lilij.et cinamomi.polipo.ana.p.j.çinçi.p.s.conficiat cū oleo balsami. vel fisticorū.et det ante periodū mechal.j.s.cū aqua calida.

¶ Ad dolorē renū:et retentionē humorū in eis.℞.myrte amomi:granorū fisticorū.ana.p.j.cinamomi ad pondus omniū conficiant cū melle de cog.detur mechal.j.s.cū syrupo çucharino de radicibus.

¶ Suffumigiū ad catarrū calidū.℞.ros.mechal.x.faufel sādalorū albor.ligni aloes.ana.mechal.ij.musci dauich j.cāpho.dauich.ij.cōficiatur cū aqua ro.i q̄ fuerit dissolutū mechal.j.amidi.z fiāt trocisci ex qb⁹ suffumiget patiēs.

¶ Aliud ad catarrū frigidū.℞.ro.sanda.albi.thuris:ana mechal.j.ligni aloes mechal.ij.costi mechal.s.musci dauich.ij.cōficiātur cū succo amigdalarū dulciū:z cū storace malassent:fiāt trocisci pui cū qbus suffumigatio fiat.

¶ Suffumigiū cōtra pestilētias.℞.bedegart:sandalos cū flore myrti:ana.mechal.j.ligni maiorane:felēgemisch:ciperi gario.çinçi.musci boni:ana.mechal.s.sy.fu.dauic.ij conficiantur cum aqua ro.in qua dissoluta fuerit storacis ambre:ana.mechal.s.

¶ Medicia palisi cōferēs expta.℞.castorei.çinçi.costi dulcis:cog.aco.bacarū lauri:ana.mechal.am.musci mechal s.terantur z inuoluant in oleo allzeirial.z conficiantur cum melle albo claro detur ad magnitudinē nucis.

¶ Et ad paralisim calidā.℞.lac ouiū nouarū sanarū q̄ in olla limpida pōat z misceat cū eo oleū nenufaris z cucurbitarum dulciū:ana.li.j.coquātur ad ignē leuē donec oleum cōsumetur:z misceat cū eo li.j.çuccari terentabin al. et coquat quousq; ad coagulationē pueniat:z egro administret quousq; sanitat integre sit restitut⁹.Et babieo i frigidas herbas habēte ponatur:et oleis frigidis mungat.

¶ Ad sputū sanguis q̄ ex apate stomachi: vel intestinorū accidit.℞.bedegar:suchaa.j.spina alba capillus veneris se.memithe.ro.ana.ʒ.ij.charabe.boliar.floris squinanti rarsesachan rasine.amigd.ana.ʒ.ij. farine arnuclinū ad pondus omniū conficiantur cuz melle masticis detur ad quantitatem auellane.

¶ Ad venena.℞.amōi.aristologie rotūde.baccharū lauri rasine:ruthe:ana.mechal.j.s.z iungat cū oleo nuc:z conficiāt ex melle ficuū:z sumat q̄tidie ad magnitudinē nuc.

¶ Ad tussiz.℞.succi liqueri.cog.se.cucurbite.drag.al.bōi ana.mechal.ij.m.pendiox ad pōdus oim p̄ficiant cum ℥.j.mucil.se.citoniox facta in aq̄ ro.z.℥.ij.mellis iuiuba.

¶ Medicina ad fluxum expta.℞.galle.faufel.j. auellana inda.se.acetose.farine glādiū.ana cōficiant cum melle vel cuz diacitoniton acri.z administret.

¶ Medicina cōferēs epilicis extrahens putredinē a corpore.℞.ellebori:cantar.j.catapucie.succi maiorane.endiuie aā.li.j.succi sticados.succe spine mascli.al.z rubei:pomorū dul.ana.li.s.Postq̄z bulierit z collata fuerint:z apposuerint endiuie:polipodij:sene:aristologie:rosarū:pistate oim ana.ptē.j.buliat totū in aqua p̄dicta et misce succi malorū granatorū:z mell'.casiefi.et pendiorū:ana.ptes equales fument vsq;quo fiat sy.z apponat musti ambre. ana mechal.s.ec ab igne remoueat dos.iij.ps.li.cū equali pondere succi fumiterre:et si nō possit bibere cum ꝗ succo detur cum aqua frigida.

¶ Gargarisma apa gule remouēs et dolores:z facit āhelitum habilē.℞.de rob prunorū cōfectorū cū vino myrtio et diamoron:et mellis ficuū cōfecti cū terentabin. ana.p. equales:soluat i eis z quarta pars alumis tamen:z mellis.cassiefi.z medietas ptis vnius fiat gargarisma:z det ex eo.℥.s.z tantundē accetositatis citri collate.

¶ Medicina mirabilis expta ad coitū.℞.granorū pinee maioris infuse p diē et noctē lib.j.et molant in lapide molendini.Et accipe cinamomi:seis eruce:pastinace:rape: mulge:stipitū palme viridis:nō vt que comedunt: z lingue auis et granorū çelei:z secacul:z buhumē:costi culē. çinçiberis renū passerū.coire desiderantium. oim ana.ʒ. iij.pendiorū bonorū.ʒ.xxx.terant bene z cōficiantur ad ignem:et misceant cū melle de satiriō:z cū tātundē mell' albi.z misceat cuz eis relique medicine vsq;q̄ fiat res electuario similis:z misceat myrti z ambre.ana.ʒ.j.z remoueatur ab igne.Si quis calide cōplōnis fuerit det ad magnitudinē auellane.Si frigide in duplo cū syrupo mell' muscati:vel cum vino calido odorifero.

¶ Alcofol eradicās albedinē in oculo existētē.℞.succi rubi albi madaclux.ana.li.s.misceant cū eis mirabolanox. ana.ʒ.iiij.z fiat puluis subtilissimus:et scias q̄ hoc ē vltimum in albedinē eradicandam.

¶ Aliud ad pruritū oculox et scabiē et pānuz et amissionē vis⁹.℞.granox paruox malox granatox viridiuz.flox coctani:mlini:boli armeni.se.ro.ana.ij.ʒ.separatiz p se pistent z accipe lapidē teneg.z tutie.aā.ʒ.j.z.s.limature auri posite in aqua rosax p duas hebdomadas:et ter in die mixte et exacute:et pistate cōueniens fit.z misceat cū reliquis medicinis.et ponāt omnia in acetositate citri acris et misceantur cum mucillagine citoniorū.et aqua rosax et misceat sic tribus diebⁿ:deinde teraf optime z ad vmbram exiccet:z misceat musci rubei dauic.j.et seis plātag. optime triti.ʒ.s.administrent.

¶ Aliud coferēs descēsui aque visum augmētās z p̄sortās.

℞.mirabolanorꝫ.ʒ.j.nucleorũ tamaridi.ʒ.ʒ.sarcocol.mechal.j.lapidis laçuli.ʒ.j.aloes dauich.fiat puluis subtilissimus:et ponat in equalibus pōderib⁹ mirabolanorum kebulorum.⁊ mellis malorũ dulcium granatorꝫ.cum.iij li.succi endiuie:et in tanto succi plãtaginis. Postq̃ oia bulierint ⁊ collata fuerit misceat puluis p̄dictus cũ succis nominatis:demũ exiccet:et in eisdem mellis pōderibus iterum ponat.et succorum et p̄dicta multa imbibitiōe secunda cũ aqua rosarum temperẽtur.ad ignẽ ponãtur leuem:quousq; misceant ⁊ bulliãt.In quibus puluis iacinti rubei optime pistatt ponat.ʒ.ʒ.musci optī dauic.ij.deinde ab igne remoueatur:et in vitro cōseruet:⁊ administretur stomacho.vel ciborum digestiōe celebrata.

¶Liber tertius de casibus qui ipi rasi acciderunt.

A parte mei tpis in phia ⁊ medicina studens multuꝫ vigilaui nocturnis:et somnum amisi:⁊ feci res q̃ nō valuerunt:et nihil inueni qd̄ tantũ conferret q̃ oleum nenufaris: qd̄ in nasum trahẽdo aerẽ p̄iecti ⁊ lactuce quas coctas et crudas comedebã.Visus tamẽ debilitatẽ et minoratiouẽ coitus in me generauerunt:et nō iueni qd̄ cōferret tm̄ mihi quãtum passerum comestio et ipsorũ brodium cũ ouis et almuri.et cinamomo ⁊ pipe.⁊ pullorũ columbarꝫ p̄patorꝫ. et in me vis ⁊ memoria fuit optime restituta.

¶Ad hoc oleũ feci quo nullũ melius inuenit.℞.olei granorum pinee.olei albẽ.olei allzeiri.olei pomorꝫ dulciuꝫ. ana.ptẽ vnã:felliũ passerũ cum volũtatẽ habẽt coeundi: ptẽ mediã.seis allzeiri pallidi.mechal.j.bullant omnia ad ignẽ leuem.Cui ab igne remouẽdo muschi mechal.ʒ. misceatur:cũ quo genitalia ⁊ pectus post balneũ vngantur p̄uocat virtutem ⁊ delectationẽ vigorat.

¶Alind in ciuitate çelergebani: qdã vir desideria habẽs sine cã ⁊ timorẽ ⁊ cordis tremorẽ accessit ad me. Mã iter medicinas nihil inueni tm̄ p̄tulisse:quãtũ carnes ancipitris cocte cũ succo maiorane:⁊ vinũ albũ subtile:⁊ inunxi corp⁹ ei⁹ oleis odoriferis.⁊ restitut⁹ ẽ sanitati prorsus.

¶Contingens aliud.nō habẽt antiqui debiles et ethici et carentes sanitate rem que magis eis pficiat q̃ auiũ comestio:et turturũ pullorꝫ columbarꝫ passerũ in vino odorifero coctorum:et vinum bonum bibere.

¶Contingens aliud.rex alhomet hali filius extraxit sanguinem in quãtitate nimia:⁊ erat tpe autũni ⁊ bibit vinũ et post somnum sanguis exiuit ad quãtitatẽ triũ librarꝫ: ad quẽ de nocte fui vocatus:et eũ sincopiçantẽ inueni:et oculi eius p̄pter extasim leuabãtur in altũ. Et p̄cepi mihi afferre quinq; pullos columbarũ albaruꝫ quos p̄cepi optime p̄parari:et membra p se separi feci:et in quattuor libris vini odoriferi eas coxi:quousq; carnes ab ossibus segregate fuerunt:et multum in decoctōe posui de gariofilis et cinamomi:quã decoctionẽ colaui postmodum;et eam posui in vase rostrũ habente:et regi ad bibendũ ministraui:et ante solis ortum loqui incepit:quã decoctiōeꝫ triginta diebus sumpsit.et virtus eius ad eũ reuersa est:⁊ sanguis in eo fuit optime restauratus.

¶Contingens aliud. Casus accidit errifideni regi.s.iuxta cerebrũ apostema:⁊ cognoscebat me ⁊ venerabat.extraxi ei sanguinis li.iij.vsq; quo sincopiçauit sincopi tiorosa:et postmodũ cogitare cepi.et inunxi corpus eius ex algalia.et ex ea posui ad nares.et li.j.vini odoriferi tpaui cũ eq̃li pōdere fui ex iure pullorũ gallinarũ ⁊ columbarum in quo muscũ posuerã:et hoc in os eius misi successiue.Et cum a sincopi fuit liberatus seruiẽtes eius plorare ceperunt.Et qdam ex eis obliquo me respiciẽtes vultu:ĩ mortẽ meã conspirauerãt.Cum vero rex integre restitutus esset mihi dixit q̃ dũ in sincopi p̄manebat de egritudine sua nō dolebat q̃ plurimũ.sed tota intẽtio sua circa me versabat timẽs ne astantes mihi mortẽ inferrẽt.Credebat enĩ q̃ ego ipsi hanc nō adhiberẽ curã nisi eẽ credere salubrẽ:p̄recepit igitur mihi vt nunq̃ eũ corã aliqui b⁹ minui facerẽ nisi fortasse femie sole astarẽt. Et scias q̃ iste rex a magno birsen euasit hac egritudine.

¶Contingens aliud de fluxu diuturno.quidã amic⁹ me⁹ in medicina parũ instructus a fluxu longo vexatus fuerat tpe cui pl'res res etiã pluries ostẽdit.Et dixit tandẽ mihi q̃ nihil p̄ficiebant.Vñ vt curaꝫ egritudinis certificarẽ p vnã noctẽ secũ mansi. et cognoui qr post somnũ fortius vexabatur a fluxu:⁊ p̄pendi cãm egritudinis eẽ humorẽ calidum ⁊ acutũ a cerebro cadentẽ: qui quidẽ cum in stomacho veniebat fluere cogebat.Cum vero patiens excitabatur fluxum carebat:et sputũ assiduuꝫ hẽbat: p̄cepi ergo ei vt caput raderet:et vt ipsũ cum sinapi ⁊ musco fricaret fortiter:⁊ sanitati fuit postmodum restitutus. nũq̃ capitis ei tedium fiebat.

¶Appoplexia accidit regi hamech filio hali.et ĩ p̄ncipio curã cōueniẽtẽ nō habuit:sed dimiserunt eum sic erat.⁊ nullus ex eius magistris ei aliud p̄cepit fieri nisi inungi corpus rebus odoriferis ⁊ suffumigari.qd̄ sufficiẽs ei nō credidi.sed feci vẽtosã collo eius apponi.et velociter ab illa egritudie exiuit.⁊ est res in qua cōsidentia esse debꝫ. Q; si homi q̃ feminee p̄p̄onis nō sit ⁊ sit mollis corporis hec euenerit egritudo:in collo: vt p̄diximus ventosetur. Et nihil ex eis que alij p̄receperũt facere volui:sed in nasum eius oleuꝫ nenufarinũ p̄roieci.

¶A perditiōe multorũ multos euadere feci q̃ siccitate et ardore stomachi vexabãtur:cuꝫ oleo nenufarino ⁊ syrupo eiusdem:quibus ad potandũ dedi vinũ ãlbũ limphatum cũ aqua niuis tpatũ.Et faciebã eos comedere pullos pingues:in quorũ decoctiones mucillagines semis citoniorum ponebã:et oleum nenufaris.

¶Quidã amicus meus bone rōnis qui mecũ in libris Galieni studebat ōdorẽ patiebat in stō:qui ardor augmẽtabatur amplius cũ cibaria a stō recedebãt. docui autẽ euꝫ res quas faceret:et dixit mihi iã eas fecisse:⁊ p̄cepi ei vt reciperet.iij.℥.çuchari ros.⁊ tantundẽ çuchari vio.et p̄cepi hec optime p̄miscerĩ:quibus mechal.ʒ.ambre apposui et.℥ j.olei nenufaris ⁊ oleum in eo cōmiscui ⁊ eo fuit vs⁹ et ab egritudine euasit iussu dei.

¶Contingens aliud:curaui q̃ plures a febribus a sole p̄uenientibus cum balneis tpatis et cum aqua frigida que adeo erat frigida q̃ patiẽs ex ea terorẽ habebat.

¶Contingẽs aliud.curaui hoĩes ab occultis mortiferis febribus cũ rob fructuũ laxatiuorũ:et cũ bonis odorib⁹ frigidis:et cum rebus tpatis:et infrigidaui eos ⁊ humefeci q̃ si hec adhiberet cura patiẽs succũberet.

¶Aliud cōtingẽs alicui hoĩ in estate tpe caloris accidit: q̃ cum iter aggreder et febris eum acuta multũ inuasit.⁊ caliditas in ipo fuit augmẽtata:et color eius incepit rubeus fieri:et cōplexio ipius mutata fuit:et egritudo ei⁹ augmẽtata est:⁊ spiritus ipi⁹ erat valde calidus ad modũ ignis: et p̄pendi in ipso signa fluxus sanguis:et tremorẽ cordis habebat.Et perpendi vt fluxum sanguinis pateret.expectaui igitur p vnã horam vel duas credens eũ aliquẽ fluxum habiturum:et nihil ei accidebat:p̄cepi ei nares fricare fortiter ⁊ nō exiuit sanguis:et caliditas ⁊ impatiẽtia et dolores in ipso ceperũt augmentari.Dedi ergo ei decem lib.aque frigide:et calor est tpatus:et vrinã fecit ĩ q̃ntitate nimia:⁊ febris eius minui incepit. durauit tamẽ in eo febris quadraginta diebus.¶Et seruũ quendaꝫ quia nullus ei aquã porrexit sicut porrecta fuit domino p̄pter intentionem quã erga eũ habebant ⁊ seruus ante horaꝫ vespertinã decessit:⁊ casus in mane acciderat.

¶Casus iste licet suppraposita fuerant:qr tñ drũs trãslatio hic et ibi ponit ⁊ in aliqbus hec ab illa supfluit eos tõ hic subdere curauim⁹.

Dominus rex haamor filij⁹ haly minuit se in autũno:quo inebriato solutũ fuit ligamen brachij:et sanguinis fluxit multitudo

ad qnẽ in nocte ductus fui: ⁊ inueni i' in sincopiçantẽ ita fortiter q̃ etiã aptis oculis palpebras nõ mouebat: tũc p̃cepi iugulari quiq; pullos colũbarũ et quiq; pullos gallinarũ: et scindere mẽbratim: et coquere in tribus li. vini odoriferi: et tãdiu bulire donec ossa sepata essent a carnibus: ⁊ apposui muscũ: gariofil'. cinamo ⁊ colaturã ꝓpinari ꝰ vas cõlectoriũ: ⁊ paulopost redit ei virt⁹: ⁊ memoria: et locutus fuit: q vsus fuit hac medicia triginta dieb⁹ donec recuperauit sanguinẽ quem amiserat.

¶ Contigit iterũ dño regi calidũ apostema iuxta aurem. ego antẽ eram sibi valde notus ⁊ familiaris: et p̃cepi fieri minutionẽ ad q̃ztitatẽ. iij. li. q incidit in sincopim p lõgam morã: et curaui ipm absq; timore: vnxi corpus eius cũ algalia: et itromisi multũ: ex ea in narib⁹ suis: ⁊ accepi. j. li. vini odoriferi. ⁊. j. iuris pullorũ colũbarũ: et pullorũ gallinarũ: et addidi muscũ bonũ rubeũ: et pieci in ipi⁹ gutur: qui statim ẽ recordatus: nõ ẽ ergo dubius qui illa via euaserit a forte frenesi p hãc medicinã. s. minutionẽ.

¶ Et cõtingit haamel filio haly appoplexia ⁊ medici ipsentes preceperũt apponi in naribus aromatica: et nõ laudaui. Sed cõtentus fui ponere vẽtosã in fõtanella colli: qd̃ est vtile omni habẽti appoplexiã q̃ nõ fit ex frigida ꝓplone: ⁊ nõ indigui in emigraneis acutis alia medicina nisi apponere oleum nenufare ĩ naribus.

¶ Quidã cõquerebatur de fluxu ventris ꝓtinuo: ⁊ p̃cepi vti rebus q̃bus aũ fuerat vsus. Sed nõ pfuerũt: et cũ morã facerẽ cũ ipo: vidi q̃ nõ surgebat ad selã frequẽter nisi post longũ somnũ. Deinde cõstipabat natura eius diu: q̃ fiui tũc ab eo vtrũ accederet ei post sõnũ noctis q rũditq̃ sic. et itellexi q̃ humor descẽdebat a capite ad stõm: et cõmouebat stõm ad expeliẽda supflua: ⁊ qñ vigilabat spuebat sepe: vnde ppẽdi q̃ ille humor descẽdebat in somno: cui precepi q̃ tonderet caput: et fricaret cũ sinapi: ⁊ redoleret muscũ: et ablatus ẽ fluxus cronicus.

¶ Liberaui etiã q̃ꝫplures hoies a morte q cõquerebãtur de sic citate stomachi. ⁊ calore. ⁊ cũ receptiõe çucchari nenufarini. ⁊ eius syrupo: et vino albo limphato cũ tantundem aq̃ infrigidate sup mue: ⁊ dabã ei pullos coctos ĩfrigidatos: ⁊ aspsos cũ viscositate citõiorũ ⁊ oleo nenufario.

¶ Et habebã sociũ q cõquerebat de arsura stõi maxime ĩ pricipio digestionis. accepi. ℥. iij. çucchari vio. ⁊ ro. ꝓmiscui ⁊ apposui. ʒ. j. aloe. ⁊. ℥. j. olei nenufa. Et iterũ cõmiscui ⁊ feci ipm in eo qui curat⁹ fuit curatõe cõpleta: ⁊ semper fui cõtentus in ephimera solo balneo dulcis aq̃ tepide. Deinde aq̃ frigide cauendo semp ne pateret horripilationẽ: ⁊ semp fui cõtentus in sinocha syrupis fructuum laxatiuis: ⁊ in oi genere febriũ: vti infrigidatiõe ⁊ humectatiõe: ⁊ hec ẽ curatio quã adhibui cuidã q aggressus fuit iter in estate: q rediẽs incidit ĩ febrẽ acutã fortis caloris valde. ĩ quarto vero die agmẽtata fe. ẽ. ⁊ rubedo col'. ⁊ apparuerũt mala signa: ⁊ vapor q ab eo resoluebat. erat valde calidus. ⁊ post horã incurrebat cardiacã: ego autẽ expectabam fluxum e narib⁹: vel fluxum ventris cũ vidi q̃ hec oia accidẽtia supueniebant ⁊ pmanebãt in eadẽ mala dispositiõe p̃cepi q̃ scalpet in naso si forte supueniret fluxus qui cũ tardaret: ⁊ calor augmẽtaret: ꝓpinaui. x. li. aq̃ frigide. ⁊ statim habuit rigorẽ: ⁊ remissus ẽ calor: et vrinauit: ⁊ sic pmansit febris dieb⁹ decẽ: et sil'r seruiẽs ei⁹ q cuz eo iuerat: etiã hãc eãdẽ passus ẽ fe. Sz qz nõ potauit aquã frigidã eadẽ hora mortu⁹ ẽ ĩ eiusdẽ diei meridie: non ẽ g̃ dubiũ quin iste liberat⁹ sit a morte p aque frigide potuz.

¶ Scit Rasis. cũ essem sollicitus plimũ circa medicinã me oportebat vigilare: ⁊ tãdiu feci donec oino somno carui: ⁊ vsus fui rebus diuersis que mihi nihil pfuerũt: et nõ inueni melio⁹ q̃z apponere naribus oleũ nenufarinũ ⁊ lactucas comedere: quib⁹ vs⁹ fui oi tpe iuuentutis mee: et sũpsi in tpe senectutis parum coctas: qui vsus ⁊ tũc incurri debilitatẽ visus ⁊ molliciez testiculorũ: et nõ inueni melius q̃z comedere passeres et pullos columbarũ quousq; redit visus: et inueni mirabile ad hoc oleũ. post qd̃ nõ est aliud in eius operatiõe. ℞. ole. pinearũ. olei de ben. olei macianorũ dul. ana. fel passerum mediã partẽ bullant oia bullitione vna sup leuem ignẽ. post adde. ʒ. ʒ. musci rubei ⁊ vnge virgã ⁊ testiculos et vtere post balneũ: hoc oleũ calefacit ⁊ tpat spũs. Quidam iuuenis socius meus q mecũ erat hierosolymis conquestus erat mihi de cardiaca ei tristitia ⁊ timore sine cã manifesta: cui precepi vt esset cõtentus carnibus ancipitris coctis cum basilicõ gariophilato assatis ⁊ asperfis aq̃ro. et p̃cepi potare vinũ albũ loco aq̃: et odorare aromatica: et p hoc ipm feci acquirere audaciã ⁊ fortitudinem: ⁊ sic curatus ẽ a passione. Et scias q̃ nõ põt cõfortari virtus senis ⁊ cõualescentiũ: et pauci sanguis nisi p vsũ columbarum ⁊ turturũ ⁊ passerũ cũ vino odorifero.

¶ Liber quartus de dietis medicinis ⁊ cibarijs.

Omne cibariũ ex animalib⁹ vel ex nascẽtibus nõ euadit quin aliqd vtilitatis vel corruptiõis habeat. Et naturales phi secreta eorũ inuestigauẽ q̃ꝫplurimũ: ⁊ nõ attigerunt aliquid nisi debili inuestigatiõe q̃ ad veritatẽ. Et sciẽtes in hac re verbũ stabile debẽt p̃ponere Et ego quidẽ sicut ⁊ phi consulo. vt ex his rebus minus q̃z vnq̃z poterit accipiat. Et cõsulo vt ex eis quis vtat q̃bus cõplexioni sue dissonãtia non existat. Et hoc antiqui laudauerũt sine hoc q̃ secreta sua detegerent. ¶ Et scias q̃ oẽ qd̃ occultã habet virtutẽ aliquid forte ĩ corpe vl' vtilitatis vel corruptionis operat̃. ⁊ ex quibuscũq; vti nõ debet. Et ex his occultis nesciũt homies neq; intelligũt. neq; etiã possunt noiare. Intellectus enĩ eorũ occult⁹. Sz dieta ⁊ medicatio re subtili ⁊ spũali dz fieri. q: odor ⁊ odoris vapor ostẽdit absq; his q̃ p comestionẽ ⁊ potũ noscuntur. Et ob hoc cõsulo vt ex medicinis quis min⁹ accipiat. Et ego detexi hic veritatẽ. Experta enĩ sunt ea que ĩ hoc loquẽdi metodo apposui ĩ hoc meo libro: quẽ equidẽ ad humanã vtilitatẽ cõposui: que inter alias diguior existit. Et ideo ciborũ ⁊ medicinarũ virtutes inquisiui amplius in hoc verbo vt maiorẽ possent hoies vtilitatẽ habere: ⁊ nos hic verborũ multitudinem abijcimus. Et multa reliquimus: propterea q̃ homini esset difficile intelligere: ⁊ ob hoc librum nostrũ laudamus quia continet veritatez. Si ex his rebus viuentibus quis vtetur recentibus cum suo sanguine maior ⁊ velocior ad vtilitatẽ fertur dieta: q̃z qui rebus subtilibus vti voluerit ⁊ calidis: sed tamẽ ad ꝗ accedere nõ poterit propter suã cõplexionẽ ⁊ necessitatẽ et ꝓpter cõsuetudinẽ nõ excusat̃ quin spectet. ⁊ abstineat tpe mortis ipõrũ vt ipõrũ virtus frangatur: q̃ fortasse per vnã diem debet dimitti. ⁊ sic cõueniẽtia ipõrũ melior est.

¶ Et reges elegerũt aquilas ⁊ ancipitres: lupos ⁊ canes: et reliqua rapiẽtia ad hoc videlicet vt nõ tantũ delectentur verũ etiã vtilitatẽ ex captiõe habeãt ⁊ salutẽ. ⁊ vt ipõrum carnes que dure sũt p motum frangãtur. ⁊ etiã quia mors eorũ existit proxima. Et ob hoc naturales p̃cepert vt cum ex his reb⁹ quis vti debeat pri⁹ virtus carnis eorum debilitet p motũ. Et si prius hoc eis viuẽtibus factũ fuerit. ⁊ postea interfecte fuerint carnes ipãrum habiliores fient. Etiã dixit ypo. Ex eis que carnes habiles ad comedendũ faciunt est artum vel nitrum: vel nitri frusta: vl' rami ficuũ. hec enĩ oia aperte preparant: ⁊ ex hoc precipimus vt coclearia ex ficubus fiant. hec enĩ coclearia carnes reddunt habiles. ⁊ in libro coquinarũ cagiçen abusamen. dixit Johemor cum corpora nõ nisi p cibaria degãt et vegetentur: deberent reges inuestigare res que appetitum ꝓuocarent et sufficienter comederent ex rebus viuis. Et debent res diuersas comedere cum rebus saporiferis ⁊ boni odoris ⁊ bonas debẽt ollas habere: ⁊ coquinarius eorũ debet esse medicus.

¶ Sermo in rebus que electe sũt ex rebus viuẽtibus quadrupedibus ⁊ auibus ⁊ ex domesticis ⁊ ex montanis me

lior: ex carnibus pilos habentibus. saporosior ⁊ aptior et tpatior est cum aceto aggresta. Et ex eis que coquūtur ⁊ assantur ad prunas. Et assate ad prunas ponderosiores sed almuri eos ꝓparat. Sed a capitibus hoies precauere debent ⁊ a caudis. philosophi enī dixerunt ꝙ carnes pilose venena nō euadunt naturaliter. ⁊ maxime capita eorū et caude. et ideo comedi nō debent.

¶ Melior ex carnibus montanis ⁊ absq; nocumēto minori. et absq; ventositate. Caro gaçelis et capriolī existit. Parum tamē ē sicca. cuius siccitas cum oleis humidis remouetur ⁊ in comestione eius virt⁹ accidit mirabilis. Prodest paralisi frigide. et interiora ipsius comedere est austerum. tenasmum enī generat. Et pedes eorū assidue comedere hoc idē efficit ꝓpter supfluaz siccitatez: ⁊ hec mēbra comedi nō debent.

¶ Caro edina ē frigida ⁊ humida mirabilis. sz in ea odor existit. ⁊ ideo comedi debent hedi non magni. ⁊ apti sunt ad salutis custodiam.

¶ Arietina caro bona est. cū nō est antiqua. eua sit malitiā eius. cui iam cornu creuit. Cū enī cornu ipsius nascit humiditatē amittit. et medulla ipi⁹ vsui nō est apta. a ꝓprietate enī habet obliuionē facere. aries tpatus est in estate. Tempatior enī calidior est ⁊ in estatis tpe vsus ex eo nō est cōuenīs. Ex calore ei supfluo mania facit. et assati maxime. ⁊ in omni re alia euadit malitiam.

¶ Pulli gallinax temperati ad frigiditatē declines parū per digerunt velociter vsui cōuenientes: sperma augmētantes ⁊ sanguinē. Et Ax. phs dixit. habent virtutem calorem innatum vigorandi.

¶ Galline que nimiū nō sunt antique nec nimiū pingues mirabilis cibus existit: et tempatiores alijs existūt: ⁊ pullis approximant. ⁊ earum medulle virtutem habent generandi vertiginē: et dixerunt phi ꝙ earū axungie inter ceteras obtinent principatum in mollificando duritiem qō axungie anserum efficiunt: ⁊ gallinas comedere generat lumbricos.

¶ Galli veteres vsui nō conuenientes humiditate priuati sunt. cū assellandū danf dubium ē. Nitrositas enī q̄ in eis existit: putredinē generat. Et dixit Galienus in libro suo secretorū ꝙ ossa gallorū subeth efficiunt ꝓpē ꝓprietatez cum comedunf vel excitanf. ⁊ melius est vt dimittantur.

¶ Pulli columbarum cibus mirabilis ad caliditatē declinās: ⁊ phi dixerūt ꝙ in eis ē virtus mirabil'. ⁊ p̄ceperunt ꝙ hi q parū habent sanguinis. ⁊ gbus deficūt virtutes. et calor innatus debēt eos comedere. ⁊ ex ꝓprietate doloris renū ꝓferūt. sanguinē colāt corruptū. Et he due res sūt mirabiles. ⁊ habēt ꝓprietatē egritudinē capitis cronicaz generādi. quare capita eorū cū interficiuntur auferri debent. vt eorū malitia reprimaf.

¶ Perdices cibus bonus ad frigiditatē ⁊ siccitatē tendēs Jus earū boni odoris et boni saporis naturaliter tpatū et ad comedendū sunt apte. quādo cū olerib⁹ comedunf s. cū rapistro yameni. Et eorū virtus mirabilis. quā dixerunt phi ē. ꝙ hūiditatē exiccāt stōi. ⁊ putredinē extrahūt. et s. hoc nō ē dubitatio: maxime tamē si cū succu pomoꝝ dulciū excoquātur. Et sic cocte euadunt malitiā: ⁊ earum virtus secunda est retentiuam confortare vtutem.

¶ Fasianus cibus cōueniens laudabilis subtil' pullis affinis quo ad esum. ethicos cōfortat qui ab egritudinibus ethici fiunt. ⁊ habēt ꝓprietatē vigorādi virtutes q̄ digerī humores corruptos in stomacho reparāt.

¶ Alchadareg bonos efficit humores. ⁊ est cōuenīs cib⁹ et subtilis: ⁊ est calidior alijs auibus ⁊ caliditati innate affinis existit. Et mala acetosa ⁊ coctana: ⁊ malagnata acria et citri qōcūqz ipsorū cū ipo miscef ipīns caliditatē reprimit: ⁊ habet ꝓprietatē augmētandi intellectū: ⁊ remouet damnum. qō medulla arietū operatur.

¶ Arecking. facilius a stō vincif q̄z alie aues. que sūt post alchadoreg. sed sunt humidiores in autūno. quare virt⁹ in ipsa cognita est que sūt apposite cum comesta fuerit.

¶ Anates ꝓprietatē habent soluendi humores in intestinis ⁊ purgant ea. Eorū epata ꝓprietatē habēt p̄uādi fluxum ex debilitate epatis accidentē.

¶ Turtures cibus cōuenīs bonos efficit humores caliditati attinēt: et cōferūt plus post pullos columbaruz: ⁊ habent virtutē mirabilē: ⁊ augmētant sanguinē in omnibus in gbus est paucus. Et dixit phs proprietate vigorāt vtutem retentiuā. ⁊ in hoc maxime preualent.

¶ Atleiar ⁊ dicif ꝙ sit nerul⁹ auis humida laudata bonos efficiens humores cito digerīf. ⁊ dicit cratem spintalis in libro suo quē composuit: ꝙ est melior cibus ⁊ conuenientior eis in quibus melancolia incipit generari.

¶ Alc henebit. j. columb⁹ silr leuis ē cibus ⁊ subtilis. ⁊ habet ꝓprietatū ad fluxum: et ius ipsius prepat humores. ⁊ eos facit habiles ad soluendu: et ē laudabilis eis: qui ex egritudine deficūt: ⁊ hoc dixit phs: ꝙ carnes ei⁹ habent ꝓprietatē remouendi tenasmum.

¶ Lac a quo butyrū nō est tractū: ⁊ maxime recēs ⁊ butyrum crudū intestina humefacūt ⁊ lubricāt: ⁊ ea ledunt. lac colerā incendit ⁊ ardorē: recens somnum ꝓuocat ⁊ vigore caliditatē innatā confortat.

¶ Oua. meliora sūt oua gallinarū earū q̄ cū gallis viuūt: et dixit açicon: ꝙ oua gallinarū virtutē augmētant: ⁊ maxime in virtute coeundi. humectant. ⁊ ethicis cōferunt ⁊ sanis hominibus.

¶ Pisces meliores sunt fluuiales: et marini sunt illi q̄ habent aspam cutem: ⁊ nō sunt mucillaginosi: ⁊ naturaliter albi sunt ad modum argenti. Et pisces nigri ⁊ rubei in q̄ bus sūt penne diuerse: ⁊ q̄ habent colorē pauonis: ⁊ in q̄ bus macule sunt nigre: ⁊ pallide. naturaliter mali sūt: et ab eis est cauendū. Apostema enī generāt in mēbris āterioribus ⁊ intestinis: ⁊ puncturas: ⁊ horripilationē generant: nocumentum visui inferūt: malū sanguinē generāt et frigidos naturaliter humectāt.

¶ Olera humores humectant nō sunt cibus conueniens. et meliores est enduia ⁊ acetosa: arcula ⁊ rapistrū et holus iamenuz ⁊ lactuce: ⁊ eorum comestio visum debilitat et calorem innatum.

¶ Cucurbita si ex eis nimis comedaf tenasmū generat: sed si aceto ⁊ alijs preparetur meliorat.

¶ Lenticule habēt virtutem cancrū generādi humido stomacho cōferūt: cū nimiū cocte fuerint: ⁊ ⁊ si cōfecte fuerit cum oleo amigdalarū virtutē expulsiuā confortāt.

¶ Napi bonū visū efficiunt: ⁊ sūt cibus cōuenīs.

¶ Rafani ⁊ eorū stipites in stomacho durāt quāplurimū caput replent guturi vero conferunt.

¶ Preparationes. Piper vrinā preparat: çiçiber ventrem humectat. Galanga stomachū confortat: aracos frigiditati ⁊ retentioni vrine cōfert. Cinamomū virtutem habet bonum faciendi odorem et bonū saporem: ⁊ cōfortat cor: et addit in sperma. Grana fabarum coctarum remouent calorem gutturis: ⁊ remouēt damnum qō tubera ⁊ panis açimus faciunt ⁊ conferunt tussi. Cicera bonam faciunt vrinam: ⁊ bonum colorem: sed maxie si cū carnib⁹ comedunf ⁊ cū cinamomo q̄z plurimū.

¶ Ficus cū comedūtur recētes putredinē remouēt: ⁊ dixit gratim ꝙ ficus putredinē efficiunt: ⁊ non debent comedi ꝓpter lactis sui venenositatē.

¶ Uue albe subtiles leues cū cortex eis remouef extremitatibus conferūt ⁊ addunt in spermate.

¶ Pira appetitum non verum remouent: ⁊ intestinis nocent ⁊ maxime longaono: et tenasmum efficiunt.

¶ Pruna colaz remouēt ⁊ eā expellūt maxie prūa pallida

¶ Mala vsus eorū stomacho nocet: ⁊ maxie vsus recētiū que cito nascūtur: ⁊ ea que in estate nascūtur: ⁊ in autūno orificium confortant stomachi: ⁊ ipm vigorāt: et acetosa acria obliuionem efficiūt.

¶ Coctanū stomachū cōfortat: ⁊ epar: ⁊ vsus ei⁹ putredinez

aphorismorz Rasis

in intestinis generat.

¶ Persica febrib⁹ vrētib⁹ ꝓferūt in principio ⁊ sucus eorz in fine facit febres putridas si materiā habilem ad exeundum non inueuerit.

¶ Jutube ardorē sanguinis extinguūt: colerā expellūt humiditates tēperāt: ⁊ maxie recētes ⁊ mature: ⁊ dicit Gratum q̄ est mirabilis eorum natura.

¶ Citrū fore nūero ipz iter herbas ⁊ flores boni odori. Et hz vtutē foliū ei⁹ ⁊ cortex remouēdi venenū ⁊ ꝓfortāi cor.

¶ Cucumer fridus bon⁹ stomacho meliores sarraceni q̄z gallici ꝓprietatē habent remouendi colerā.

¶ Mala granata dulcia: leuia bonos hūores gēiant: expellūt hūores putridos ab orificio: mouēt appetitū comedēdi. Et eorz acetosa stomacho nociua sunt ex ꝓprietate.

¶ Nuces ⁊ auellane male stomacho ⁊ epati humores malos efficiunt in ieuno.

¶ Fistici ꝓprietatē habēt ꝓfortādi epar humores crossos expellūt. Et ex philosophis sunt qui dicūt q̄ qñ cuz musto sumpti fuerint humores a venis expellunt.

¶ Grana pinee cala ⁊ hūida sunt: opilatiōes venarz aperiūt i pectore: ⁊ vesica ⁊ remb⁹: ⁊ hnt vtutē mirabilē. Jngt cratū. ⁊ ꝓcessit. Ar. qd̄ gna pinee hūiditatē antiquā expellūt: ⁊ ꝓmouēt hūiditatē nālem ⁊ hec est virtus mirabilis.

¶ Nue passe habēt virtutē cognitā sm doctores naturales q̄ prosunt egritudinibus intestinorz cum comeste fuerint ⁊ intestina impinguāt ⁊ epar debile.

¶ Hē sunt medicie salue: cognite: mirobolani crini. chebuli: belerici: emblici: fudiberbez: reubarbarū: dragātū: gūmi arabicū: aloes: acatia: cassia fistula: Tereniabin: cinamomū: amomū: sgnantū: calam⁹ aromatic⁹. cust⁹: darsesahan. tralacta: mastix. sandaraca. charabe: lignū aloes: muscus: cāphora: ambra: gariofili: sandali: spodiū saufel: carui: nanoti: fethet: uux mus. bolus ar. neichaberi: lapides ferri ruçubet beçari. thenet: lapis laçuli: lapis hiacinctus

¶ Sisimbrium: menta: almarda: dux. fumus terre: fenigemisch: selem: liliū albū: liliū cel'. nenufar celeste: ⁊ pallio diuni: aliothinū: rose: viole: virgeris: ladion idest oculus bouis. virga pastoris: iusquiamus. Iste sunt tres res medicinarū: in qbus nō enenit tumor. Et si cū cera vel sepo vel çucharo misceant raro vel nūq̄z egro lesionē efficūt magnā. Nunq̄z enī vidi vel audiui q̄ aliqs q̄ his reb⁹ medicaret magnā lesionē inferret egris. ¶ Sed res q̄ cognite nō sunt: q̄s qs vult expiri audaciter cum eis medicari nō debet. Et quādo aliqs in antidotarijs ꝓfectiones inuenit cū eis medicet cū reb⁹ inuētis ⁊ cognitis ⁊ in cibarijs sic faciat: ⁊ cū doctor hoc faciat fortunabit in suis opibus ⁊ habebit complementū rationis: ⁊ oia que natura humana abhorret ⁊ timet oino dimittat. Et deū exoro vt super his mihi tribuat adiutorium.

¶ Liber quintus de verbis ypocratis.

Atroitus ad tractatum quintuz in salute que nobis accidit ꝓpter verbum ypocratis. Jngt abubertri medicina tota est dei ⁊ res venerabilis. Et grates deo reddimus eo q̄ nos fecit aptos in ea: vt venatores ipsi⁹: ⁊ custoditores ipsi⁹ ⁊ fecit nos imunes a scietijs vilibus: ⁊ fecit rusticos remotos ab ea ꝓpter longitudinē tempozz ⁊ dierum. Et qz inq fitores scientie ⁊ translatores pauci inueniunt: ⁊ etiā qz illa angusta: ⁊ etiā illi qui scientiā habēt apud se. ne amplius augmētant eam respectu sui q̄z respectu amicorz suorz. Et deo grates reddimus: ⁊ laudes ei referimus ⁊ exoramus vt nobis sciētiā augmentet ⁊ ipse dñs diues magnus preter quem non est alius.

¶ Jnquit ypocras cū in die sexta acute egritudinis apparuerit apostema magnū vel liuidū post aurem. in decimo septimo die patiens moritur.

¶ Cui i iuncturis nascit apostema: ⁊ habet tumorē ⁊ scabiē in pedibus ab egritudine vsq̄z ad mensem vnū euadet.

¶ Quādo in naribus ap̄a natū fuerit ad lenticule similitudinem ⁊ est viride vel nigrū moritē homo vsq̄z ad annū.

¶ Qui dolorē in ypocōdrijs habuerit: ⁊ maxime sinistrorz ⁊ inflatio fuerit manifesta: ⁊ cito cōsumitur: moritur vsq̄z ad tertiam diem.

¶ Cuius alicui ycteritia supuenerit: ⁊ vniuersaliter corpus occupauit: purget cum aqua achachile: ⁊ fumiterre: ⁊ ponatur supinus: ⁊ bibat vinū temperatū:

¶ Cui apostema apparuerit nigrū vel liuidum in digito: pedis magni sinistri similiter scias esse apostema: ⁊ si anteriores fuerint infra tres dies aut septē moritur.

¶ Si in corpore hois fuerit alchasar idest bertoga: ⁊ sunt apostemata parua minuta rubea q̄ de facile resoluūtur: dicatis ei q̄ habebit egritudinē leonis: ⁊ cum apostema nigrum apparuerit in lingua patientis febrem cōtinuam in die non cretica: dicatis q̄ moritur: ⁊ est signum pronosticum q̄ memoriam amittit.

¶ Corporis dolor ⁊ cordis tremor cum quis a somno surrepletionē humorz in corpore signat: ⁊ est signum pronosticum mortis subitanee.

¶ Cui intra oculum apparuerit ap̄a ad auellane magnitudinē ⁊ dolorē nō sētit nec pōd⁹ vsq̄z ad trigita dies moritē.

¶ Qui in sōno multa loqtur ap̄a habebit. Cui dolor cū impedibus euenerit vsq̄z ad menses. iij. nō moritur.

¶ Si in febribus non adurētibus quis sitim nō patiatur ⁊ pedes eius frigidi extiterint: ⁊ oris habuerit amaritudinem infra. xx. dies moritur.

¶ Cui in ꝓncipio nasi ap̄a nigrū apparuerit vel acciderit cū forti dolore velociter ante duos menses moritē.

¶ Qui velocē olfactū amisit absq̄z catarro habebit febrē.

¶ Cui dolor in genubus acciderit: ⁊ lassitudo cū surgere voluerit dolor fortis fuerit paralysi capiet.

¶ Dolor iūcturarū sine cā paruāvitā ꝓnosticat.

¶ Cui in ancha apostema calidum nimio ardore euenerit vsq̄z ad septem menses moritur.

¶ Cui in digito magno pedis dextri apostema apparuerit ad nucis similitudinē sedū tam in colore q̄z in vsu: ⁊ cum ardore nimio fuerit vsq̄z ad annū moritur.

¶ Lingue grauitas si iuuenī acciderit post ipsius humiditatem morte pronosticat subitaneā.

¶ Cui apostema in mollitie auris euenerit cū forti dolore vsq̄z ad tres menses moritur.

¶ Cui febres q̄rtane acciderit ⁊ fluxū sanguinis ex narib⁹ passus fuerit i die non cretica ante tres dies moritur:

¶ Cui i palma dolor cū ardore vsq̄z ad octo mēses moritur

¶ Qui cū oculis aptis dormit epilepsiam habebit.

¶ Qui a somno territ⁹ surrexit: ⁊ hoc multū ei accidit: vel moritur vel pecuniam amittit.

¶ Qui manus suas mouerit q̄si aliqd accepturus ⁊ mortui ei apparuerit infra dies. xv. moritur.

¶ Qui post septimanā primā febrē habuerit fecerit q̄z res q̄s nō ꝓsueuit: sicut si se detexerit vel ventositatē emiserit vel verba enormia dixerit sine dubio moriet.

¶ Qui in aliqua egritudine memoriam amiserit habet signū mali pronosticum.

¶ Cui i corpe ꝓpigo liuida cū ardore nimio acciderit: ⁊ serpigo cui⁹ color ad pruritū corruit vsq̄z ad. vj. mēses moritē

¶ Cui ap̄a nigrū liuidū vel rubeū euenerit morietur. maxime si egritudinē acutā passus est.

¶ Cui facies torta fuerit: ⁊ febrē acutā hūerit cito moriet.

¶ Cui articuli cito mortui fuerit: cito rationē amittit.

¶ Qui appetitū habuit supfluū: ⁊ in horis qbus comedere ꝓsueuit humores venenosos habuit in stomacho: ⁊ si augmentati fuerint moritur.

¶ Qui auditū amiserit supflue: surdus est effectus.

¶ Qui studere ꝓtra volūtatē sui voluerit: ⁊ in studio nō delectat: vel sōnū vel rationē amittet vel meliam habebit.

¶ Qui cibaria appetierit: q̄ in stomacho corrūpūtur ꝓncipalia membra habebit debilia.

¶ Sitim supflue q sustinet hō est nature sustinibilis.
¶ Famē sustinere nō est signū bonū sortitudinis nature.
¶ Qui naturam habet debilē in acquirendis rebus altis ⁊ magnis moritur.
¶ Corpis ponderositas ꝓpter cibaria ciboꝰ supfluos ⁊ potum superfluum sumit.
¶ Crudelitas male intelligētes generat habiles.
¶ Temperantia saluos ⁊ saluandos generat.
¶ Liber sextus de scientijs ⁊ intellectibus sine qbus rectᵒ medicus esse non potest.

Aquit abuberth. res in medicina exptas nō potest qlibet homo itelligere. ¶ Operari cum fiducia que ī libris reperiunt absq; sapientia doctoris res est casualis. ¶ Complexio boni ingenij hoīs: ex opere medicine: ⁊ philosophie ⁊ cogitatiue prevalet.

¶ Quāplures doctorum libros legere: ⁊ secreta eoꝝ inspicere nimtū confert: quilibet enī philosophus aliquid habet sibi conuenienS.
¶ Farchi tēpus paruū est in cognitione herbe cuiulibet ⁊ exterre nascētibus: sed cognitis est vtendū: ex qbus copia haberi pōt: ⁊ quas nō es exptus dimittas.
¶ Non sunt culpādi doctores antiq: eo q̄ de rebus altioribus sunt locuti: ⁊ eoꝝ facta dubitāda nō sunt: ⁊ in his dubitandū nō est: q̄ruis causam factoꝝ nō ostēdissent. Res enī rōnabiles sunt de qbus locuti sunt philosophi. hoīs nā nō euadit errorē maxie in rebus difficilibus.
¶ Qui ex scientia nāli ⁊ phia adiutus nō fuerit: nec ex canonibus logice: neq; ex orīcōtibus sapiētie: ⁊ in rebus secularibus delectat: dubitabilis dz esse ⁊ maxime medicine.
¶ Cū Galienus ⁊ Aristotiles fortasse in re aliqua nō cōcordant: graue est eoꝝ rationē ꝑcordare.
¶ Bestie frigide ⁊ hūide: cibᵒ eaꝝ calide ⁊ hūide res.
¶ Tempantia rationū eaꝝ est cognitio.
¶ Virtus spūalis: ⁊ virtus nālis: ⁊ virtus aialis nō solum in libro nr̄o sunt diuerse: verū etiā in intellectu.
¶ Quēadmodū in moribᵒ ⁊ facieb⁹ ⁊ mēbris hoīes patribus ⁊ auis sil'es existūt: ita etiā in antiqs egritudinib⁹ hereditant: ⁊ maxie in egritudinib⁹ mēbroꝝ p̄ncipaliū.
¶ Cū infirmū curaueris cū rebus ad tpantiā ptinentibus cura ⁊ cū odoriferis: cū potueris cū his egritudinem vince: ⁊ hoc est rationale.
¶ Ligamentū spiritus cum corpore cuz est debile caueas ne cum fortibus medicinis destruas.
¶ Spūs vitalis fit destructio: cū ꝓpter egritudinē mēbroꝝ nō p̄ncipaliū medicina qs vtit violēta p̄ncipalia mēbra rosoluēs: ⁊ cōplexionē eoꝝ destruens.
¶ Libaria ꝑfortātia odoris boni tpantie affinia virtutē naturalē ꝑseruāt ⁊ mēbra p̄ncipalia confortant.
¶ Cū egrū curas: virtutē naturalē vigora: si enī vigoraueris eā. egritudines q̄plures remoues. Si vero eam diminueris medicinis qbus vteris eam destruis.
¶ Epar ⁊ stomachus medicinas citius rapiūt nāliter ⁊ cibaria: ⁊ si res incōuenientes recipiūt patiūtur.
¶ Dolores acuti calidi velocius frigidis corrumpunt propter caloris acumen.
¶ Quando corpus egritudine inuasum fuerit: non curet cum rebus p̄ncipalia membra ledentibus: ⁊ si feceris nocebis: cum conferre te credas.
¶ Spūs naturā corporis sequit: maxime si dolor ī mēbro extiterit p̄ncipali: ⁊ cū dolor hoc modo fuerit confortetur spūs cū odoribus: ⁊ in similib⁹ placētibus: ⁊ hec cura corpori existit conuenienS.
¶ Medicinas accipere que caput purgant post cenam cū dormiendi est tēpus magis est ꝑuenīs: ab extremitatib⁹ enīz melius educunt humores: hac enim hora interiora membra vigent fortitudine.
¶ Luz egritudo a complexione corporis diuersa fuerit: curari nō debet cū rebus complexioni contrarijs: maxime si egritudo fuerit in mēbro principali.
¶ Egritudo cōplexioni mēbri filis: cuz medicina cōplexioni affini curari nō debet: sed potiᵒ dimittas q̄z cures egritudinē cū mala cōplexiōe affini vt dictū est: melius est enī cū medicina mēbro ꝑtraria eam curare.
¶ Ethicos cū rebus vigorantibus cōplexionē cura: ⁊ a tēperantia non remotis.
¶ Cū pauciorib⁹ medicis humorē a corpe remouere q̄ cognite sunt: sanᵒ est: q̄z si cū pluribus eū expellas.
¶ Singulares medicine nō sunt dubitabiles: ⁊ ꝑuenire in virtutibus dubitat. Antiq enī phi in cōpositis medicinis dubitabāt vt singulariū virtutes cognoscerent.
¶ Cū his medicis debemus operari: quorum virtutes scimus: ⁊ quaꝝ opationes erga naturā nouimus manifeste.
¶ Utile est medico nouisse q̄ hūores hyeme ⁊ vere plures sunt: ⁊ estate ⁊ autūno pauciores: facilius ergo estate ⁊ autūno curantur egritudines.
¶ Egritudinem in membro radicali existere signū est dissolutionis corporis.
¶ Cū humoris innaturalis effectū reprimis ⁊ naturā quietari dimittis ꝑuenientius oparis q̄z si cum vomitu ⁊ fluxu eū curaueris. Omnis enim fluxus vel vomitus debilitatē nature opatur. Et hoc ꝓsiliū tibi affectuose presto: cū humorē membrū p̄ncipale noueris nou petere. Q. si fortasse membrū p̄ncipale petierit omnino apostemata debilium ex egritudine nō repcutiant. mēbra enim principalia eoꝝ sunt debilia: ⁊ hec eoꝝ mēbra debent potius confortari q̄z putredinē ap̄atis recipe: ⁊ quāto ap̄lius ap̄a creuerit tanto eoꝝ mēbra interiora iuuant.
¶ Homines in sexto vel in qnto climate degētes debēt flebotomari potius q̄z qui in p̄mo vel in septimo existunt: ⁊ minus omniū q sunt in sēdo tertio ⁊ quarto climate.
¶ Cū ap̄a in mēbro fuerit p̄ncipali: ⁊ dolorē egrotans non senserit: nec defectū ꝑtendit: ⁊ maxie si ex sanguie vel colera fuerit generatū: ⁊ raro hmōi egritudines ꝑtingūt.
¶ Frigida ⁊ hūida corpa nāliter parū ex cibis ꝑ nutrimēto recipiūt: ⁊ qd̄ expellūt est nimis: sed eoꝝ fluentia sunt hūilia: ⁊ egritudines q̄s habēt difficiles ad curandum.
¶ Corpora calida ⁊ sicca ex cibarijs multum recipiunt ꝑ nutrimēto: ⁊ multū appetūt: quorum ventres sunt ficci et eorum cure habiliores sunt.
¶ Ethici ex egritudinib⁹ cū cibaria necessaria desiderant medicus ea sic ꝑparet: vt eorum malitia auferatur ⁊ appetenti ea ministret.
¶ Doctores medicie egros debēt ꝑsolari etiā si signa mortis ꝑpendāt. Corpa enī hominū spūs eoꝝ sequūtur.
¶ Spūs doctoris humilis adiutoriū prestat egris et eius contrarius non prestat.
¶ Logici. ⁊ qui ex igento ꝓprio volūt iudicare: ⁊ iuuenes qui res nō sunt experti interfectores existunt.
¶ Decet magistrum egrum interrogare: vt causam egritudinis interiorem cognoscat ⁊ postmodum rationale iudicium prestare poterit.
¶ Decet magistrū vt ab alijs vrinarū indicia ingrat: ⁊ eoꝝ verba audiat: nec verecundet egrotū interrogare: vt sciat an egritudo inter venas: vel extra existat vel ꝑsistat.
¶ Dubitabilis est doctor qui iudicat facile.
¶ Decet magistrū egri ꝑsuetudinē cognoscere in sanitate: vt cū res ipsi placētes in sanitate cognouerit: ei promittat cum ab egritudine ereptus fuerit.
¶ Decet paralyticos vt corporibus suis naturalem calidi tatē appropriment cū calefactura que nō est ignis calidita te: sed fit incorruptoꝝ virginū.
¶ Homines a cōsuetudinibus remouere: si vsus fuerit antiquus dubitabile est.
¶ Quēadmodū res crude absq; ignis caliditate ⁊ humiditate nō possunt excoqui: sic nec digestio celebratur absq; humiditate ⁊ innato calore.

¶ Nobis est ꝓuenies vt humores in egritudinis ꝑncipio relinquamus. Sed si valde distẽperati naturã violauerit eos omnino remoueamus.

¶ Decet magistrũ cũ humores cõtentos inter venas purgare voluerit vt medicamẽ cibo simile faciat: vt ad venas accedat: ⁊ a natura non existat diuersa: qõ si fecerit: humores ad purgandum aptos faciet: ⁊ si vim fortasse inferre voluerit naturam variat.

¶ Cũ hũorẽ purgare volueris mãm ꝑpares cũ medicinis ⁊ cibarijs placẽtib⁹ q̃ cibaria nãm medicine habeãt.

¶ Nõ est opus balnei calidũ ifrigidare aut frigidũ calefacere: sed soluere ⁊ humectare ⁊ abstergere ⁊ sudare.

¶ Potius ope tiriace idigem⁹ cũ sudorẽ ꝓuocare volum⁹ ⁊ expellere ⁊ soluere tã in iuuenib⁹ q̃ꝫ in antiqs ⁊ debilibus ab egritudine ⁊ maxie i iuuenib⁹ fortis nature.

¶ Facilius egritudines exteriores vere ⁊ estate curantur: ⁊ econtra interiores.

¶ Non sunt pauciores egritudines q̃ cũ defectu accidunt: q̃ꝫ que cũ supfluitate ꝓcedũt: ⁊ in hoc magistroꝝ error existit qr statim ad purgandũ sunt prompti.

¶ Cui medicinã mistraueris: ⁊ humorẽ purgaueris: cessa purgatione non vtaris: corpori enim nocebis ⁊ egritudines generabis.

¶ Ossa ⁊ mẽbra hoiuꝫ fride cõplexionis ⁊ hũide sunt debilia ⁊ egritudinib⁹ ꝑparant: ſz facili⁹ curã recipiunt.

¶ Apostema pueroꝝ expellas exteri⁹. Caueas eni ne mã interi⁹ dissoluat: ⁊ maxie si mãm a matre reduxit.

¶ Contra vsum egri in oi medicia procedere nõ est cõueniẽs: sic vt in die quodã aeri frigido exponat ⁊ in die alio relinquas vento calido.

¶ Egritudines calide in antiquis timorosiores sunt q̃ꝫ in iuuenibus: ⁊ in eis facilius terminant vel ad bonũ vel ad malum. Nutrimẽta enim, que ex cibarijs suscipiũt frigiditati attinent: ⁊ de his nõ est timor nisi propter innate calditatis debilitatem.

¶ Egritudines frigide in antiquis cure difficiliores existũt in iuuenibus econuerso faciliores.

¶ Balnea ⁊ medicine ꝓfunt egritudinib⁹ sibi ꝓtrarijs.

¶ Noies qui cibarijs vsi sunt ⁊ debiles sunt post labores statim cibũ sumãt: ⁊ virtuosi ante cibũ laborẽt.

¶ Qui cibarijs abstinet si laborẽt egrotat ⁊ hec egritudo est difficilis.

¶ Paralytici ⁊ spasmati in ꝑmo secũdo tertio quarto ⁊ septimo climate nõ fiũt nisi ex defectu caliditatis innate et ꝓpter remotionẽ tpantie. Vel fiunt hmõi ꝓpter supfluitatẽ frigoris: ⁊ iõ statim purgari nõ debent.

¶ Cũ a capite ⁊ cerebro ⁊ extremitatibus purgare volueris pillulas in quantitate magnas iforma: ⁊ post cenã ante somnum ministra.

¶ Cũ humores in stomacho fuerit supflui medicias redactas in puluerẽ ministra q̃ bene sit cribellatus.

¶ Cũ mẽbra ꝑncipalia debilia vel egra fuerit: ⁊ tu vis medicinã tribuere laxatiuã ante egritudinẽ cognoscas.

¶ Cũ humores ab itestinis remouere volueris in ieiunio medicinã mistra: ⁊ pillulas informa minutas ⁊ humidas ⁊ precipe egro vt moueatur.

¶ Cũ pillulas formatas iueneris nemini ministres nisi prius in aqua calida humectaueris.

¶ Ois medicina laxatiua oino purgat colerã cũ qua caliditas innata ⁊ humiditas expellunt.

¶ Q̃ mẽbra ꝑncipalia hũt debilia a medicinis abstineant ⁊ ꝑparent vt nõ fint violẽte. ſz tpamẽto affines.

¶ Ab egritudine ꝓualescẽs abstineat labore ſm cõparationẽ sue egritudinis ⁊ cibarijs illis vtat q̃bus vti ꝓsueuit anteq̃ꝫ infirmaretur.

¶ Decẽs est magistrũ vt a cura ꝓpria non recedat propter egritudinis diuturnitatẽ: nec a cura diei propter malum irrationale qõ acciderit.

¶ Egro erit ꝓuenies: vt vnũ tm̃ medicum eligat error eni vnius magnã infamiã non inducit. Et vnius vtilitas quã in egro efficit collaudatur.

¶ Qui q̃ꝫ plures medicorum interrogauerit in erroꝛem incidit plurimum.

¶ Ait. aꝑata antiquoꝝ nõ repcutiãt. ꝑncipalia eni coꝝ mẽbra sunt debilia ad recipiendũ: ⁊ corrũpit corpus si propterea male mãe diminuat natura.

¶ Ait q̃ꝫ ius supfluos hũores pueri ⁊ senes habeant: non propter hoc purgari debent violenta medicina: debiles enim naturas habent.

¶ Ait ad eam tpantiã egrũ reducas si potes: quã ante egritudinem habere consueuerat.

¶ Ait. nisi sanitatẽ alicuius agnoueris recessum a sua tẽperantia nõ cognosces: nec egrũ pfecte curabis.

¶ Ait multoriẽs cõplexiones ad tpamentũ credes reduci que ad egritudines potius reducuntur.

¶ Ait. habitudinẽ bonã cũ forti virtute si supflue soluere volueris errabis: sed cũ laxatiuis tpate ꝓcedes.

¶ Ait si recte opari volueris vnicuiq̃ egritudini curã propriã exhibeas ſm ingeniũ tuũ ⁊ intellectũ.

¶ Ait qõ sub spera lune ꝓtinet ſm vniuscuiusq̃ gradus lune diuersitatẽ minuit vel auget vel ab aliqua mutatione mutat nunq̃ꝫ in eodem statu poterit ꝑmanere.

¶ Ait nihil eni extra naturã existit facile. Si eni puã egritudinẽ nõ ꝓsideraueris fortassis cura erit difficillima ⁊ si violentã egritudinem recte ꝑpenderis: forte magis cure approximabit q̃ꝫ faciat parua.

¶ Ait in egritudinib⁹ nõ facile ꝓferas iudiciũ. Nõ vrinam habeas nisi postq̃ꝫ egrũ videris in presenti: ⁊ eũ interrogaueris ⁊ examinaueris.

¶ Ait in omni egritudine egrum interroga.

¶ Ait ois febris nãm excedit: sed in q̃busdã fortiores sunt ⁊ hoc ſm humorũ diuersitates: ⁊ ideo febris colerica a frigiditate supflua nõ debet extingui: neq̃ꝫ febris quartana cum frigiditate humectãte curetur.

¶ Ait cũ apostema ad similitudinem rose que malo granato est similis natum fuerit ⁊ corpus ab hoc infirmum fuerit si exterius ad albedinem declue fuerit nunq̃ꝫ mẽbrum ad temperantiam reducetur.

¶ Ait dolores antiquos ⁊ debilitates membroruꝫ filij a parentibus contrahere consueuerũt: sed fortasse in filijs vel diminuitur vel augmentatur.

¶ Ait qui egritudinem habet diuturnam ⁊ vrina eius fuerit similis vrine sanorum sanari non poterit.

¶ Ait medici complexio temperata debet esse vt nec reb⁹ secularibus intendat oino nec expers coꝝ existat.

¶ Ait cum tempus corruptum fuerit propter veris humiditatem superfluam in estate procedunt egritudines ſcz ſm serpiginem ⁊ vertiginem scabiem ⁊ apostemata: sed has euadit egritudines qui fluxũ ventris habuerit.

¶ Qui patres ⁊ auos in sua generatione iuuenes habuerunt membra principalia fortia sunt ⁊ eoruꝫ virtutes maiores sunt. Et his contrarijs contraria accidunt. Si tamẽ patres ⁊ aui senes fuerint humiliores habent memoriam ⁊ rationes.

¶ Ait hominibus calide ⁊ humide complexionis cito tristitie euenit: ⁊ sic in eis citius egritudines generãtur.

¶ Ait q̃ odorabilia ⁊ res saporifer as abhorruerint habent humoꝝ copiam putridoꝝ.

¶ In omni ciuitate in qua nubes esse consueuerunt capita in eis degentium a vaporibus replẽtur ex quibus vaporibus catarrus ꝓsueuit generari: ⁊ in hoc tpe extremitates corrumpuntur.

¶ Ait cũ in ciuitate ĩ estate fuerit nebula in eo anno febres putride generantur.

¶ Ait ieiunium in estate corpus affligit ⁊ colorẽ pallidum efficit ⁊ melancoliã generat ⁊ visus debilitatẽ.

¶ Ait sanguis qui cito ad aerem coagulatur terrenis humoribus est contrarius.

¶Ait in omni ciuitate a mari elongata homines degẽtes habent corpora siccioza.

¶Ait in oi terrarũ genere corpora quatuor non sunt eadẽ cũ sol existit in aliqua quarta circuli signorũ. Cũ enim frigus euenerit in quibusdam terris. In alijs estas euenet. Et cum in qbusdã ver euenerit accidit in alia autũnus: ꝛ quẽadmodũ mutant tempora: ita ꝛ mores voluntates diuerse sunt: sicut cũ hi q egypto sunt habent ver. illi q in india versant habent estatem. Et illi q morant sub equatore diei duas habẽt hyemes ꝛ duo vera ꝛ duas caliditates ꝛ duos autũnos in omni anno: ꝛ ideo arbores eorũ plures ꝛ eorũ fructꝰ meliores ꝛ acutiores similiter.

¶Ait mulieres que multũ dormire consueuerũt supra dextrũ latus vix pariunt feminã.

¶Si aliqs cũ muliere coeat retro filij q nascent si masculi sunt fient sodomite. Si vo femie erunt valde incõtinẽtes.

¶Ait dubitabilis esse debet q a societate feminarũ oino nõ est remotus ꝛ in iuuenũ societate gaudet.

¶Ait nõ accidũt egritudines minus ex humorũ paucietate q̃z ex iporũ abũdantia ꝛ in hoc est error doctorũ qui statim farmacijs vti volunt.

¶Omnia venenosa ꝛ maxime ea q̃ vaporosa sunt capiti cerebroq̃z sunt nociua.

¶Ait quẽadmodũ plante in lõgitudine latitudiue ꝛ altitudine diuersificantur. ita voluntates ꝛ complexiones variantur.

¶Ait diuersitas latitudinis terrarum cõplexiones ꝛ mores ꝛ cibaria diuersificant vsq̃quaq̃z plura fiunt a secũdo in quartũ ꝛ a q̃rto in secũdũ q̃dũ. Et he diuersitates similes sunt diuersitatibus que in his acciderunt ex eo q̃ quedam sunt hortulane: ꝛ quedam montane: ꝛ quedam nascuntur in campis.

¶Ait. decet modicũ vnguẽta diuersificare ꝑm diuersitatẽ naturarũ membrorũ.

¶Ait melãcolia i iuuenib⁹ cũ medicia forti purgari nõ debet: pauca enĩ est in eorũ corpibus ꝛ nõ bene adheret corpori. Et ob hoc si medicina violẽta fuerit de ꝓncipali natura membrorũ totum remouet.

¶Ait. bonũ est doctori q̃ cum dietis egritudinẽ remoueat vel curẽt: si potest ꝛ non cũ medicinis.

¶Ait si cum longo tẽpore quis medicina vel vomitu vsus non fuerit ꝛ vomitus vel fluxus ventris ei acciderit non est priuandus.

¶Ait parũ diuersificantur ventositates in corporibus que absq̃z vapore sunt.

¶Ait vrine que sanitatẽ ostendũt i hominibus nõ cõmutãtur in substantijs ꝛ coloribus.

¶Ait complexionũ calidas in sanitate in hominibus non est eadẽ i eorũ multitudine in corporibus.

¶Ait qui in salute vrinã egri nõ respicit in egritudine eãz perfecie cognoscere non potest: neq̃z ipsius cura veritati prorsus erat affinis.

¶Ait debiles ex egritudine: ꝛ ex iuuenibus ꝛ antiquis cũ habuerint apostemata non repcutiant cũ medicinis violentis ꝛ fortibus: sed cũ medicinis temperatis.

¶Ait cum ratione hominis fuerit perturbatio cum frigore ꝛ siccitate vtaris calidis rebus ꝛ humidis odoriferis que cerebrũ per eius attractionem alterant interius: exterius ligẽt patiẽs ne iũcturas exterius exponat aeri.

¶Antiqui qui ex consuetudine quater in anno minui consueuerunt cum ad quadraginta annos ter in anno minuantur: ꝛ cũ ad 15 sexaginta bis: ꝛ cuz ad septuaginta semel ꝛ post hec a minutione caueat.

¶Ait. senes post annos sexaginta a minutione capitalis vene caueãt: neq̃z qui septuagintaqnq̃z annos habẽt minuantur a vena basilica.

¶Ait qui in iuuẽtute multotiẽs minui ꝓsueuerunt cum ad sexaginta anos pueniũt infrigidant: ꝛ paralisi capiuntur ꝛ maxie qui frigidi ꝛ humidi sunt natura.

¶Ait ꝓncipaliũ mẽbrorũ vtutẽ maxie custodias: hũiditates enĩ recipiũt ꝛ nõ expellũt de facili: ꝛ itẽ vtus minuit

¶Ait vsus magistrorũ in causis egritudinum: ꝛ in eorum experimentis laudandus est.

¶Libri aphorismorũ Rasis finis.

¶Antidotariũ rasis in quo ꝓtinent cõpositiones plurium medicinarũ ad diuersas dispositiões ꝛ multorũ oleorũ.

¶De aptatioue medicinarũ ad diuersas dispõnes vt possint sumi sine horripilatione. Cap. j.

d **Eaptitudine** medicinarum: vt sine horribilitate possint sumi ꝑm rasim pillule mirobalanorũ que sunt cõposite nõ volẽtibus sumere decoctionẽ. ℞. c. mirobol. citrinos ꝛ conquassatos submerge in aqua: ita vt coopiatur aqua ꝛ expositione soli septem diebus: deinde cola ꝛ aquã reserua: ꝛ sup eosdẽ aliã aquã mitte: ꝛ pmitte tãdiu donec fiat absq̃z sapore: deinde repone vtrãq̃z aquã in vase vitreo ꝛ obtura os cum panno lineo: ꝛ pmitte donec inspissent aque in modũ mellis. Postea serua tãdiu donec pillule formari possint: ꝛ accipe ex eis. v. pillulas: vel. iiij. ꝛ resolue cũ çucharo. ¶Si volueris remouere asperitatẽ ꝓfice cũ viscositate psilij: purgãt enĩ sine labore: ꝛ sine horribilitate sumunt.

¶Medicamẽ ad epilepsiã det pueris ꝛ delicatis. ℞. succi squille penid. coque ꝛ mitte pipis nigri. ʒ. j. çinciberis q̃tum est medietas penid. ꝛ da. ʒ. ij.

¶Medicamẽ aliud. ℞. sticados partẽ vnã siseleos. ij. ptes spatane partẽ mediã: çinçiberis: pipis. aã. vj. partẽ: sqlle assate partẽ mediã. ꝓgregent ꝛ pulueriçent: ꝛ pone amigdalarũ dulciũ ad põdus oiuz: ꝓfice cũ melle vl penidijs ꝛ cũ çucharo pueris cũ alphita aut in forma stomaticõ.

¶Medicamẽ ad tussim siccã ꝛ vigilias: ꝛ fluxũ humorũ ad pulmonẽ: accipe semẽ papaueris albi. ꝛ mole ꝛ misce cũ rob vini: ꝛ coq̃ ꝛ mitte oleũ amigdalarũ dulciũ ꝛ buliant donec inspissent: ꝛ da quotidie coclear quasi vnũ.

¶Ad leucoflegmãtiã oximel purgãs aquã. ℞. aceti fortis lib. ʒ. aq̃. lib. ʒ. esule. ʒ. j. infunde in aceto ꝛ aq̃ p septimanã j. postea buliãt vsq̃z ad cõsumptionẽ medie ptis: ꝛ adiunge lib. iij. çuchari: ꝛ coq̃ donec fiat sirupus. iste enĩ sirupꝰ purgat sine nocumẽto: ꝛ est sine horibili sapore: ꝛ si habuerit epar calefactũ vice aq̃ pone aquã ro. ꝛ si stomachꝰ fuerit debilis mitte succũ citoniorũ acriũ. Sed debes ꝓsiderare quantitatẽ fluxus a prima die: ꝛ ꝑm hoc minues vel addes: ꝛ si aliqñ dederis: ꝛ nõ laxauerit dabis ꝑmo pill. q̃s dicã postea: ꝛ post q̃tuor vel. v. sellas dabis istũ sirupũ Et si eger debilis fuerit ꝛ sirupꝰ duxerit ter vel q̃ter: noli addere in quãtitate plus: qm̃ quotidie purgabit parum: ꝛ parũ dabis quotidie de sirupo facto: ꝛ sunt qui puocant vrinam ¶Pillule laxãtes aquã citrinã fortiter sine horribilitate saporis infunde esulam in forti aceto per vnam septimanã. postea sicca pulueriça ꝛ accipe ex eo: vnã partem: ꝛ squame eris vsti mediã partẽ: ꝛ euforbij. viij. j. partis: çuchari ad pondus omniũ dissolue çucharũ: ꝛ cõfice cũ eo alias medicinas: ꝛ in forma pillulas. ¶Si autẽ volueris q̃d fit in forma elij bene poteris. Sed debes considerare q̃ in qualibet doꝰ. fit de esula. ʒ. ʒ. ꝛ squame eris quarta pars. ʒ. j. euforbij. vj. pars. ʒ. j. ¶Et si volueris poteris dare sicut stomatichũ vel alphula.

¶Oximel puocãs vrinã ꝛ valẽs ydropisi. ℞. semẽ cucu. ꝛ cucur. se. endiuie. aã. ℥. ij. se. apij. ℥. ʒ. infunde i aceto ꝛ aq̃ vij. diebꝰ: postea cola ꝛ mitte tantundẽ çuchari ꝛ cuibilet lib. appone. ℥. j. aque cucu. al. ꝛ coque: ꝛ fac sirupum.

¶Medicamẽ dissoluẽs vẽtositatẽ in colica passione: ꝛ est absq̃z horribili sapore. ℞. çincib. piperis. aã partẽ. j. cipi: mastic. aã. due ptes. çuchari ad põdus omniũ: ꝓfice ꝛ det ʒ. iij. cũ cala: ꝛ in ista pas. valẽt calcanei bestiarũ combusti. ¶Ez multo magis stercus lupinũ albũ cũ çucharo quia he medicine absq̃z horribili sapore sunt.

¶ Medicamen puocãs vomitũ. ℞. se. atriplicis ptẽ. j. sal. ptes. vj. mell. aut mãne que magis vomica est: ⁊ dẽt ex eo quasi tres doses de semine atriplicis sicut. ʒ. iij. ⁊ vnꝰ q̃rta

¶ Oximel puocãs vomitũ. ℞. rad. cardi. q̃ solet comedi. ʒ. ij. pulpe melonis. ʒ. ij. infunde in lib. j. aceti ⁊ in vna aq̃ ⁊ malaxa eum manu ⁊ buliat cum tantundẽ penid. aut duabus lib. mellis: ⁊ fac oximel ⁊ propina.

¶ Medicamen dulce ad ydropicos. Accipe esulaʒ ⁊ pista cũ dragaganto ⁊ amido sed esule sit. j. pars amidi. iij. ptes dragasanti pars. s. ⁊ de çucharo q̃ntum sufficit da. ʒ. s. purgat enim aquã fortiter: ⁊ si senserit arsuram in gutture bibat parũ olei amigdalax dulciũ: ⁊ si superueniat nausea bibat parũ de succo citonox donec incipiat fluxus: ⁊ tũc abstinendum est a succo.

¶ Ad mictũ sanguis cum vrina: ex plaga in vesica: vel virga sicut cũ principio mictus cũ vrina exit sanguis. Accipe Rob de vino: ⁊ buliat donec coaguletur: postea sume ex eo lib. j. ⁊ misce cũ fa. siliginis: ⁊ da quotidie in maue. ʒ. v. est enim sepe expertum.

¶ Ad restringendũ vomitũ pbatũ. Accipe mora celsi non dũ perfecte matura: ⁊ deficca ad vmbram: pulueriça: ⁊ da ʒ. ij. post illꝰ pulueriçatiões: ⁊ aufer vomitũ eadem hora.

¶ Penid. qbus assuci medicus vtebat ad tussim ⁊ fluxum infil. ℞. sirupi rosati in quo plurime rose sint lib. j. coque super ignem donec coagulet: postea misce gũmi arabici vsti. ℥. j. amili vsti q̃rtã partẽ. ℥. postea extẽde ⁊ fac penid.

¶ Ad cõstipationẽ: pomũ qd debet in manu sua patiẽs retinere: vt odoret: ⁊ assellabit. ℞. scamonee. aloes: mirre: nigre. ʒ. j. esule colloqntide. ana. ʒ. j. ⁊. s. puluerizent: ⁊ cribellent per pannũ spissum ⁊ conficiant cum succo coriandri viridis ⁊ ex eo in forma duo poma que patiens teneat in vtraq; manu sepe adinuicẽ mutãdo: vt per motũ calefiant: ⁊ aer fortius imutet: ⁊ sic fortiter laxabit. ¶ Sed caue q̃ precedãt aliq̃ mollificantia: vel aliqd digestiuũ.

¶ Ad cõfortandũ cerebrũ ⁊ reuma intercipiendũ. ℞. spice nardi gario. laureole: cartei lignox: storacis sicce. ana. ℥. j. rute catapucie. ana. ℥. ij. piretri. ℥. iij. capita allioxx. x. gipsi. ℥. j. euforbij quartã partẽ. ℥. masticis. ℥. ij. olei antiq lib. s. olei cicerꝰ nigri quantũ elicit a quatuor almudis vel astmidis: qd oleũ sic fit: conquassent ciceres: ⁊ ponant in olla noua: obturet os eius postea cũ panno forti: postea accipe aliã ollam vacuam cuius orificiũ sit amplius: ⁊ fode foueam ⁊ intromitte ollam vacuam ⁊ alterã suppone ⁊ pone orificium alterius in orificiuʒ vacue: ⁊ line luto de stercore ⁊ fac in circuitu leuem focum. qd emanat: est oleum citrinum vel quousq; manet oleum a ciceribus.

¶ De medicinis que ornant faciem. Cap. ij.

m **Edicamen** ad maculas remouendas nigras: ⁊ ad cutem subtiliandã ⁊ albificandã. ℞. farine lupinox quatuor partes farine fabarũ. ij. partes: farine ordei. j. partẽ: seminis rasani partem mediã: farine lentiũ: amidi. aã. partẽ vnã: orobi qd dicitur carthena partẽ vnã: ⁊ dragagantũ partẽ mediam: seminis cucumeris. iij. ptes pulueriçent ⁊ ꝓficiant cum lacte mulieris: ⁊ superponat in facie p noctem: ⁊ abluatur cũ decoctione violarũ ⁊ seminis cucumeris.

¶ Trocisci ad faciem mundificandã ⁊ cutem. ℞. farine fabarum simile tritici. ana. ʒ. quatuor. croci. ʒ. j. baurach. ʒ. iiij. conficiantur cuʒ decoctione fenugreci: furfuris oedei ⁊ fiant trocisci qui deficcentur ad vmbrã: ⁊ cum volueris dissoluere: dissolue cum aqua dulci ⁊ vnge faciem.

¶ Aliud forte experimentũ. ℞. lupini fabe: semen cucumeris lentiuʒ. ana. amigdalax amararũ farine orobi partem mediam rad. cãue siece: amidi. ãna. partes tres ⁊ vnus quartam: riçi loti partẽ mediã rad. liliij celestis partes vnam: confice cum aqua furfuris: ⁊ pone super faciem p noctem: ⁊ mane ablue.

¶ Aliud faciens faciẽ rutilare expertũ. Accipe lutũ ex quo aurifabri abluunt aurum ⁊ argentũ. ʒ. viij. floris squinantis. ʒ. viij. rad. liliij celest. gũmi arabici. ana. ʒ. xij. confice cum aqua furfuris: ordei: ⁊ in forma trociscos: ⁊ sume vnum ⁊ distempera cum aqua ⁊ vnge faciem nocte ⁊ mane ablue cum aqua frigida.

¶ Aliud accipe aquam furfuris cocti spissam sicut sirupus ⁊ pulpam melonis. Et mitte in eandem aquam: ita q̃ cooperiat: ⁊ manu malaxa ⁊ expone soli ⁊ appone postea de baurach quantũ est quarta pars citruli: ⁊ dimitte sic donec exiccet: ⁊ ex eo faciẽ vnge: ⁊ mane cũ frigida ablue.

¶ Aliud faciẽs faciez rubicundã sicut rosa. Recipe farine lupinorum orobi ciceris albi septem partes simula tritici cea partem vnam. puluerica ⁊ confice cum albumine oui ⁊ forma trocis. ⁊ pone ad vmbram paruʒ ex eo distempera cum aqua rosarũ ⁊ faciem vnge ⁊ pmitte duabꝰ horis.

¶ Medicamen ad maculas nigras mundificat cutem ⁊ colorat faciem. ℞. scorie argenti aur. j. croci. ʒ. j. auripigmẽti rubei aur. s. confice cum aqua rosarum ⁊ inunge: ⁊ cum deficcatum fuerit per se cadet: ⁊ tũc accipe duas testas nouas ⁊ accipe aquam melonis ⁊ frica cũ aqua illa testas ad inuicẽ: ⁊ si nõ habes melones: accipe laccum puluere affium veterum que inuenitur in parietibus donec inspissentur: ⁊ vnge.

¶ Aliud valens ad omnes maculas in facie: ⁊ ad vestigia variolarum. ℞. palearum veterum inuentarum in parietibus: ⁊ ossium inueniorum in parietibus. rad. cãne sicce ⁊ testas luti albi: amidi. ana. ʒ. x. lupini. ʒ. xvj. semen cucu. ʒ. j. riçi. ʒ. xx. capill. ve. ʒ. xx. aristolo. long. costi. ana. ʒ. x. cõfice cum aqua melonum: ⁊ faciem vnge ⁊ ablue post. vij. horas cum decoctione violarum.

¶ Medicamen valens ad multa: albificat faciem ⁊ rubedinem inducit: ⁊ multum durat. ℞. farine fabarum. ʒ. x farine ordei. ʒ. xx. semen cucumeris. ʒ. xv. amigdalarum dulcium. x. ʒ. simule tritici. ʒ. xv. stercorum passerum. ʒ. viij. lupini. ʒ. vj. conficiantur cum aqua furfuris: ⁊ appone: ⁊ mane ablue cum decoctione violarum ⁊ camomille.

¶ Dixit. D. si quis acciperet semen cucumeri. ⁊ pistaret cũ tritico croco: ⁊ mirra ⁊: pulpa melonis: ⁊ iformauerit trocos erunt mirabiles in abluendo feces vultus ⁊ mundificando corpus.

¶ Medicamen valens ad crossitudinem cutis faciei: ⁊ manus. ℞. cere pinguedinis vrci. ana lib. j. medulle cerui. ʒ. iiij. mirre. ℥. j. vitella ouorum. viij. liquefiat cera cum oleo violarum ⁊ confice alias species: ⁊ pone super locum notum. Sed nota q̃ debemus vti istis medicinis precedente balneo vel abluttone cũ aqua calida donec rubet.

¶ Medicamen confortans radices capillorum mundificans caput ⁊ barbam ab humore corrupto. ℞. salis vsti puluerizati tantundem çuchari conficiantur cum oleo et caput inungatur in balneo.

¶ Aliud faciens capillos odoriferos ⁊ confortans radices eorum. ℞. spice nardi sandali albi: costi: cardamomi: folij ana aureum vnum confice cum vino odorifero: deinde accipe ollam habentem orificium strictum in fundo perforatam quã linies intus supradicta confectione: postea suffumigabis cum mirabolanis limonis çucharo: vngula cabalma vel sandalis: ana: ⁊ cum fuerit deficcatum ex fumigio rad. ⁊ puluerizabis. Postea omnia confice cum vino odorifero ⁊ iteruʒ linias sicut prius: ⁊ suffumiga storaces siccas sandalis albis ⁊ camphora: ⁊ deficcatum vides: ⁊ ad vsum reseruabis. Ex quo parum resolues in vino ⁊ caput vnges.

¶ Medicamen faciens oriri capillos statim: ⁊ ad eorũ valens fixuram. ℞. succi foliorum salicis: succi mirte ana. ʒ. iiij. ponatur in olla super ignem leuem: ⁊ tãdiu buliat donec remaneat tertia pars. deinde puluerizca. ℥. j. laudani ⁊ mitte cum eo oleo mirte ⁊ mitte totum in simul: de quo radices capillorum inunges.

¶ Dixit Di. q̃ si caput fuerit lotum cuʒ aqua mirte confirmat capillos: ⁊ eorum prohibet casum.

¶ Medicamen denigrãs capillos: ⁊ facit eos redolere cõ fortans cerebrũ. ℞. papaueris nigri. ℥. ij. corticis nucum viridum. ℥. iij. laudani. ℥. ij. ligni aloes. ℥. j. gariofilox: masticis: nucis muscate ciperi: cinamomi. ana. ℥. s. mirab. emblicox. ℥. j. ⁊. s. nucis cipressi. ℥. iij. foliox olive. ij. ℥. ⁊. s. pulueriçentur: ⁊ cõficiãtur cũ mucillagine ⁊ maluauisci: ⁊ cũ quatuor aureis alcãne rubee. ℥. ij. sed primo ablue cũ decoctiõe corticis nucũ: ⁊ mirte: postea vngas: ⁊ suffumiga cum laudano ⁊ moretur sic per noctẽ: mane vnge cũ oleo mirte: ⁊ sic ablue caput: ⁊ hoc est faciendũ aliquibus vicibus in longo spatio temporis.

¶ Aliũ denigrãs capillos ⁊ faciẽs pulcros: ⁊ sine nocumẽto ℞. galle frixe in oleo. ℥. j. dragã. ℥. j. tartari combusti. ℥. s. nucis cypressi. ℥. s. laudani aureos. iiij. ciceru nigrox cõbustox aureos tres. baurach aureos septem. pulueriça: ⁊ confice cum tertia parte: ⁊ ad pondus omniũ alcanne: et confice cum vino odorifero: ⁊ superpone capiti per noctẽ ⁊ mane abluas cum iure ciceruum nigrox: ⁊ iuuenes capillos nigros qd̃ nõ est faciendũ nisi in longo spacio temporis. est enim expertum.

¶ Aliud denigrãs capillos. ℞. succi corticis nucũ viridiũ ℥. iij. glandiũ. ℥. vj. vini. ℥. viij. bullãt ad ignem donec remaneat tertia pars: ⁊ mitte calcanti. ℥. j. olei olive libras. s confice: ⁊ vnge.

¶ Aliud ad hoc. ℞. succi papaueris rubei: succi nucum viridium olei mirte ter tm̃ conficiantur ⁊ vnge.

¶ Aliud denigrans capillos. ℞. galle frixe in oleo. ℥. j. alcanne. ℥. s. eris combusti. ʒ. ij. salisgẽme. ʒ. ij. pulueriçetur ⁊ conficiantur cum aceto mixto cum aqua calida: ⁊ superpone capiti: ⁊ desuperpone folia attriplicis. mane abluas cum viscositate maluauisci: aut psilij aut ẽnox coctanox.

¶ Aliud denigrans capillos. ℞. litargiri calcis ana. pone in. vi. libris aque: ⁊ expone soli. iij. diebus: ⁊ quotidie moueas ter: deinde inunge lanã ⁊ si nigrescit serua: si nautẽ mitte in aquã. vj. partẽ litargiri ⁊ calcis: ⁊ pone ad solem per alios tres dies ⁊ cola: ⁊ sic facies donec nigrescat lana postea cũ illa aqua confice alcnam: ⁊ appone capillis.

¶ Aliũ denigrãs capillos qd̃ ẽ mirabile i h̃. ℞. mirabol. ni. galle. ana. ℥. j. litargiri. aur. j. emb. ℥. j. nitri. aur. s. alumis aur. s. eris cõbusti. aur. s. sal. gẽme dragãti. ana. aur. j. pulueriçent: ⁊ cõficiant cũ decoctione dactilox: ⁊ superpone capiti. est enim valde mirabilis.

¶ Aliud faciens renasci capillos in supercilijs ⁊ in barba: accipe plumbũ: ⁊ fac ex eo mortariũ: ⁊ pistellum: ⁊ pone intus oleum ro. ⁊ mirtinũ: ⁊ pista tãdiu donec mutet in col. pluuibi: ⁊ fiat spissum: ⁊ inunge locum quo vis facere oriri capillos: ⁊ dimitte p noctẽ mane ablue.

¶ Aliud breue denigrans capillos. ℞. alcanne ossium dactilox. aã. ꝓfice cũ decoctione corticis fabarum ⁊ ggalle.

¶ Aliud faciens renasci capillos ⁊ pilos in supercilijs: ⁊ in barba forte ⁊ denigrans etiam. ℞. papaueris ru. foliorũ mirte capil. ve. spice nardi: ciperi: feniculi: apij: emblicox nucis cipressi ana. ℥. j. decoquantur in. iij. lib. aque donec remaneat lib. j. colla: ⁊ colature addatur. lib. j. mirte: ⁊ coque in caldario pleno vsq; ad cõsumptionẽ aque: deinde accipe cortic. pini laudani. ana. tertiã partẽ. ℥. pulueriçentur subtilissime ⁊ mitte in oleo miscẽdo vnge mane ⁊ sero

¶ Aliud breue expertum ad orientdum capillos. ℞. ossiuʒ dactilorum laudani ana pulueriçetur ⁊ confice cum oleo mirte: ⁊ vnge locum.

¶ Aliud denigrans capillos: ⁊ confortans casum illorum ⁊ est breue. ℞. nucis cipressi ⁊ decoque cum vino ⁊ aceto ana. ⁊ ablue ex eo capil.

¶ Ad destructionem ortus capillorum omnino. remoue capillos de loco. postea vnge cum viscositate psilij ⁊ aceto sepe aut cum opio ⁊ aceto aut cum tartaro ⁊ melle: qd̃ est expertum.

¶ Aliud ad idem vnge cum sanguine rane vel testudinis.

¶ Aliud ad furfura capillorum si caput fuerit calide complexionis: accipe ciceres pulueriçentur confice cũ aqua lauri plicis: ⁊ caput in ea ablue.

¶ Aliud ad idem si caput fuerit frigide complexionis ablue caput cum aqua colloquintide cum aqua lupinorum aut cũ aqua in qua resolutum fuerit nitrũ: ⁊ fel tauri.

¶ Ad idem accipe furfuris lib. ij. remollianf in aqua p diez ⁊ noctẽ: postea exprime ⁊ cola. colature admisce. lib. j. aceti bullat: ⁊ ex eo caput ablue.

¶ Aliud ablue caput cum aqua atriplicum ⁊ fenugreco et vnge cum oleo lilij cel.

¶ Aliud. ℞. lupini absinthij ana. pulueriça. ⁊ confice cum aceto ⁊ caput ablue ⁊c.

¶ Compositio multox oleorum. Cap̃. iij.

Leum iuriulem sic fit: Acci. iuriulem. ⁊ folia multa tẽcimini misce insil. frica manu sepe vel cũ ligno alto die cribra ⁊ folia supcribx remanebũt: iuriulem inferius cadent postea appone alia folia ⁊ fac sicut prius per ordinẽ per. x. dies: postea pista iuriulẽ ⁊ extrahe eius oleũ cum aqua calida. Et si volueris clarum facere adde parum salis pulueriçati: hoc autẽ oleum est ca. ⁊ humidũ dissoluit. ⁊ humefacit cutem ⁊ capillos: ⁊ aufert fissuras accidẽtes in manibus ⁊ pedibus: valet ad pruritum siccum ⁊ ad spasmum. de inanitione ⁊ bibitum expellit lapides a renibus. Sed nocet stomacho qm̃ remollit eius villos propter eiº humiditatẽ ⁊ neruos eius relaxat: ⁊ debilitat operationẽ virtutis retentiue: ⁊ digestiue ⁊ cito ꝓuertit in colerã: ⁊ inducit sitim.

¶ Si autem aliqs sumpserit ex eo ad pondus. ℥. ij. cũ. ℥. ij. de aqua aloes ⁊. ij. ℥. passul. ieiunus valebit ad asperitatẽ corporis: ⁊ ad pruritũ accidentẽ ex sanguine ⁊ flegmate salso: ⁊ si addideris. ʒ. j. penid. erit vtilius ⁊ valet senibus ⁊ frigidis a complexione: ⁊ cephalee: ⁊ iniectũ in nasum valet emigranee: ⁊ torture faciei ⁊ epilẽsie: ⁊ si ex eo factũ fuerit emplastrũ cum cera citrina ⁊ ponat super apostema durum digeret ⁊ dissoluet.

¶ Oleum rosa. fit sicut diximus in iecimino Sed amitteret virtutem: fit autẽ tribus modis: quox primus est iste: Accipe olei olive loti lib. j. ⁊ pone in vase vitreato: ⁊ pone in eo q̃rtã ptẽ ro. viridiũ ⁊ opila caput vasis ⁊ suspẽde ad solẽ per tres dies postea cola: ⁊ in vitro repone ⁊ iste modus est melior oibus alijs ⁊ subtilioris substantie.

¶ Secundus modus est iste: accipe oleum ⁊ ro. in eadem quãtitate predicta: ⁊ suspende in puteum ita q̃ tangatur ab aqua ⁊ dimitte sic p duos mẽses: deinde cola ⁊ reserua.

¶ Tertius modus sume oleũ et ro. in eadem quãtitate ⁊ pone in vase vitreo itus melleo illinito: ⁊ opila caputv asis: ⁊ submitte in ꝓfundo terre. in loco vbi non tãgat ab aq̃: nec alia humiditate: ⁊ dimitte sic per duos menses: ⁊ oleũ sic factũ magis acquirit odorem a rosis q̃ prima olea.

¶ Laus eius: hoc oleũ habet ponticitatẽ mediocrẽ: est etiã frigidũ: tm̃ eius frigiditas nõ est manifesta nec eius ponticitatis. ¶ Et si aliquis sumpserit ex eo in maiori quãtitate q̃ debeat: maxime si fuerit admixtũ cũ rebus mollificantibus ⁊ constrictiuis sedat oẽs dolores calidos.

¶ Et si fuerit sumptũ per os valebit contra arsuraʒ stomachi. Et similiter si ex eo stomachus fuerit vnctus. ¶ Et si sumptũ fuerit cum psilio abluto: ⁊ parũ ad ignem calefacto valet fluxui: ⁊ vulneribus intestinox. Et si sumatur cũ lacte capruno valet arsure vrine ⁊ vesice: ⁊ valet vlceribº renũ: ⁊ calori eox: ⁊ est mirabilis in pas. dyabetica.

¶ Et si admixtũ fuerit cũ aceto: ⁊ ⁊ infusum fuerit supra caput: valet cephalee ex calore solis: ⁊ fumositatibus febrium ⁊ frenesi non vere: ⁊ admixtũ cum aceto: ⁊ ex eo corpus inunctũ valet pruritui: ⁊ scabiei.

¶ Sed hoc non debet fieri nisi post purgationẽ corporis: ⁊ cum capiti accidit percussio cum fractura ossis in qua appareat tela capitis tẽp. erit in loco san. columbe vel turturis: ⁊ sedabit dolorem ⁊ admixtũ cum vitello oui decocto. Et super oculum imposito sedabit dolorem: ⁊ cerotũ

factum ex eo

factum ex eo cum cera alba: et suppositum fissuris manuum ⁊ pedū curabit eas. ¶ Sicr fissuris labiorū ⁊ nasi cuꝫ succo plantagiuis mixtum et ore abluto valet eius vulneribus ⁊ vesicis valet etiam combustioni ignis.

¶ Oleum viol'. fit sicut ro. valet ad pruritū corpis: ⁊ membra extēdit spasmata: et lenit asperitatē: valet fissuris labiorū ⁊ nasi ⁊ cephal'. ex calore et frenesi: et mixtū cū lacte mulieris statim mulcto: valet frenesi nō vere ⁊ vigiliis: ⁊ iniectū in auriculis p se solū vel cū lacte mulieris valet: ⁊ p siringā in virgā iniectū valet arsure vrine: ⁊ mixtum cū ptisana: valet tussi sicce ⁊ asptate pectoris ⁊ canne pulmonis mixtū cū cera alba: et positum super cōbustionem ignis sedat dolorē: et apostema ⁊ mixtū cum farina ordei et superpositum herisipille: vel pleuresi dolorē sedat.

¶ Oleū nenufarinuꝫ fit sicut oleū rosaꝫ: valet ad cephal'. ca. vaporib⁹ cerebrū ascēdētib⁹ vigiliis: frenesi: mixtuꝫ cū cera alba: et oleo ros. valet apostematib⁹ stomachi ⁊ epatis calidis ⁊ vehemēti sitī potatū cum psilio abluto valet vulneribⁿ vesice ⁊ renū clisteriçatuꝫ ⁊ valet arsure vrine.

¶ Oleū lilij celestis fit sicut ro. est aūt calidū ⁊ humidū vꝫ ad dolorē stomachi: lana in eo intincta: ⁊ in matrice missa valet contractioni orificij mtricis: et eius spasmo ⁊ apatibus q̄ fiunt in ea: ⁊ valet cephalee ex frigore iniectuꝫ in auriculis valet dolori pcussionis admixtū cum litargiro. Et ceruça: inducit cutem in vulneribus sembus.

¶ Fit aūt alio modo. ℞. storacis sicce costi cāphore mastices. ʒ. s. croci aur. j. gar. cinamomi ana. ℥. s. conquassentur ⁊ ponant in vase vitreo cū oleo abluto ad pondus oium ⁊ flores lilij albi p diem vnam deficcati triginta numero pone in vmbra per tres menses: ⁊ postea vtere.

¶ Oleum mirtinum. Accipe foliorum mirti humidi lib. quattuor quassa ⁊ pone in vino die ac nocte. deinde cola: ⁊ pone in olla cum quattuor guttis olei oliue: et decoque super prunas donec consumatur vinum cola: et vtere.

¶ Fit aūt ex floribus eiⁿ sic. accipe ex eis quattuor. ℥. ⁊ pone in lib. vna olei: et suspēde ad solem duobus diebus cola: ⁊ vtere. ¶ Fit aūt ex foliis tribus modis. quorū p̄mus est talis. Accipe folia mirti viridis ⁊ pista: et extrahe sucū ⁊ misce cum tantūdem olei oliue: et decoque vsqꝫ ad consumptionē succi. ¶ Secundus modus est vt decoquātur folia cum vino donec accipiat virtutē foliorꝫ cola ⁊ misce cum tantūdem olei ⁊ decoque in vase duplici dōec aqua consumatur. ¶ Tertius modⁿ est. vt accipiant folia mirti viridis: et mittantur in oleū: et exponant soli per decem dies: ⁊ vtere. valet ad fluxibilitatem stomachi: et epatis. est. n. valde ponticum et frigidum. Sed illud est melius in cuius gustu inuenitur amaritudo ⁊ viriditas: et eius dolor est sicut odor mirti: quo si corpus vngatur ꝓhibet sudorē: et ꝓfortat membra debilia: et fluxibilitatem iūctularum: curat fissuras ani: et siccū valet cōbustioni cū cera alba: valet vulneribus oibus ex quibus manat humiditas. ⁊ positū super vulnera inducit carnem. ⁊ mixtum cū laudano ⁊ capiti suppositū facit ad ortū capillorꝫ: eorꝫ radices ꝓfortat: et ipsorꝫ ꝓhibet casū: et eos denigrat: iniectum in aures in q̄bus est venenū ip̄m deficcat.

¶ Oleum camomille sic fit. Accipe flores eius et mitte in oleū ⁊ suspēde ad solē decē dieb⁹: deinde cola et serua.

¶ Fit etiam alio modo. Accipe capita camomille viridis: et pista: et accipe succū ⁊ tātūdē olei: et decoque sup ignē in vase duplici: donec succus ꝓsumat: et remaneat oleū: et in illo oleo iterꝫ mitte succū. Et iterꝫ coque sicut prius: et hoc fac sepe donec fiat oleum valde odorifeꝫ.

¶ Valet lassitudini: et cehalee ex melancolia: et gnāl'r omnibus doloribus: et est ꝓueniens oibus opilationibus, et est valde subtile. Sed melius est ex quo resoluitur odor sicut odor malorum macianorum.

¶ Oleum citri nō fit multis modis. Accipe olei çābac. lib. j. cortic triū citrorꝫ pone in oleo: et morentur p tres dies. postea remoue illos cortices: et appone alios: et sic facies donec tota virtus corticis mādetur in oleo. ¶ Fit etiā alio modo. Accipe citrum viride ⁊ rade eius corticē superiorem cum vitro vel ferro subtili: et pone in olla noua cū aqua rosata ⁊ oleo çambac. et decoque donec citrum albescat mandetur eius vis oleo: tunc remoueatur ab igne: et dimitte per diem: postea cola: colature adde succum cāphore: ⁊ vsui reserua. ¶ Fit etiam alio modo. Accipe citrū cū bene fuerit maturū. ⁊ rade corticem superiorē: ⁊ pone in vase suffumigato ambra: et pone in oleo ⁊ moue decē diebus: deinde cola: ⁊ adde alias rasuras vase primo suffumigato: et repone in vase stricti orificij clausi cum cera.

¶ Hoc oleū nobilissimum est ⁊ vtuntur eo reges et duces valet ad egritudines senum. et ad tremorē accidentes in quartana ⁊ quotidiana: valet ad dolorē iuncturarum. qꝫ eadē hora facit quiescere egruꝫ: valet paralisi: et tremori capitis cardiace ⁊ sciatice: et dolori dorsi et iniectuꝫ in naso valet epilepsie: et emigranee.

¶ Oleum macianorum sic fit: frica inter manus mala maciana cum iuriulem.

¶ Postea extrahe oleū a viruiulē: aut accipe cortices virides ⁊ pone in oleo ⁊ suspēde ad solē donec ius macianorum mādetur oleo ꝓfortat aiam per suum bonū odorem valet egritudinib⁹ melācolie bibitū vel extra inunctuꝫ.

¶ Oleum citonioꝫ fit duobus modis: sicut fiunt oleū macianoꝫ valet emoptoyce pas. ⁊ cephalee ⁊ catarro calido ⁊ calido apostemati epatis et fluxui cronico qui fit ex calore clisteriçatū valet vulneribus intestinorum manifeste.

¶ Oleum costi. Accipe costi. ʒ. xxx. et pone in vino p vnuꝫ diem: et postea mitte lib. quattuor olei. deinde coque donec ꝓsumatur vinum cola ⁊ vtere. bibitū vel inunctū valet frigiditati stomachi et epatis: et tremori qui fit in accessessionibus febrium: pulchros reddit capillos.

¶ Oleum mastices. accipe masticis. ʒ. vj. tere. ⁊ coque cuꝫ duabus guttis olei abluti donec ꝓsumatur tertia pars. et conserua. valet ad dolorem matricis qm̄ calefacit: ⁊ adiuuat retentione mediocriter: valet fluxui cronico: et debilitati epatis: et vulneribus intestinorꝫ: et facit colorē pulchrum: et curat manuū fissuras et pedum.

¶ Oleum basiliconis gariofilati. Accipe basiliconis viridis. ℥. iij. ⁊ appone libram vnā olei ⁊ claude vas: et suspende per viginti dies. deinde cola. et reserua. et si vis facere fortius: muta basilicon in qualibet septimana. Et si volueris: suspēde ad solem. ſz qd̄ suspendit in puteo est fortioris odoris. ⁊ qd̄ suspendit ad solem est subtilius: valet cardiacis ⁊ melācolicis. ꝓfortat cor: ⁊ reddit audacem.

¶ Oleum absinthij. Accipe flores virides. lib. j. ⁊ pone in tribus libris olei abluti. et suspende ad solem. hoc oleū est valde mirabile. deinde valet bibitum opilationib⁹ epatis: valet icteritie: puocat mēstrua: stomachum debilem confortat iniectum auribus interficit vermes factum ex eo cerotum et superpositum stomacho debili confortat ipsuꝫ valet suffocationi fungi: et bibituꝫ cū oximelle apit opilationes splenis et epatis.

¶ Oleum çirungem fit sicut oleum basiliconis valet cardiace tremori ⁊ timori bibitum aut inunctum.

¶ Oleum heris fit sicut ro. et est temperate complexionis subtile. valet fatigationi lassitudini: et cephalee que fit ex humoribus commixtis.

¶ Oleū aneti fit sicut oleū camomille: valet doloribⁿ accidentib⁹ ex vētositate: et mollificat duritē apostemati vbi cūq̄ fuerit siue in matrice: siue in alijs mēbris: valet lassitudini et dolori aurium qui fit ex ventositatibus.

¶ Oleum nucis: calm ē ⁊ siccū. ⁊ virtⁿ eius est sicut virtus olei de ben. et extrahitur post pistationē ⁊ expssionē sicut oleū de iuriulem: et est fortis dissolutionis: ⁊ valet dolori renū et vesice et fissuris ani. sed nociuum est stomacho.

¶ Oleum laurinum calidum est ⁊ siccum: ⁊ fit sic. Accipe baccas lauri maturas: ⁊ pista cuꝫ aqua: dōec supernatet oleuꝫ: ⁊ aggrega oleū: aut decoque cū aqua donec cōsu-

matur aqua:et remaneat oleuz. et fortius est illud qd̄ est nouum viride min⁹ amax:et est mollificatiuum et calefaciens:et aperit orificia venax:z valet dolori mēbrorum ex frigida causa:valet scabiei:pruritui: impetigini: q̄ fiūt ex flegmate salso valet alopitie tyrie. Sed debet istud caue re habens caput calidum.

¶ Oleum fenugreci. accipe fenugrecuz lib.j. olei. lib.viij. ciperi lib.ij. calami aromatici. lib.j. pone in oleo p deceꝫ dies quotidie moue ter et exprime oleum:z reserua:valet vlceribus faciei mundificat maculas:facies mollificat valet duritiei:et apostematib⁹ matricis:z difficultati partus et apostematibus calidis et intestinis z ano clisteriçatum:et valet fissuris pedum.

¶ Oleum amigdalarū amarax sic fit. accipe ex eis lib.j. z ficca:z cōtere in mortario ligni donec fiat sicut medulla z funde desup. ℥.ſ. aq̄ bulliētis z frica manib⁹:z si videris oleū exiēs iter digitos sufficit. Si naūt adde aquā donec exeat oleū sz caue ne apponas multū de aqua: color enim eius fit sicut color lactis z corrumpit:ita q̄ non pōt exire oleū. Deinde exprime in vase z aggrega illud qd̄ supnatat sume. Deinde infunde aliam aquam super massā quā habes in manibus:et permitte donec combibat aquaz et fac sicut p̄mo donec habeas oleū sufficienter. Sic extrahitur oleū de amigdalis dulcib⁹. Hoc oleuz valet matricibus z earum doloribus:et apostematibus:z suffocationi cephalee: z aurium doloribus:z earum tinnitui:z interficit vermes natos in ipsis:aperit opilationes splenis: et valet asmati:et dolori renum cum cera mixtum:et superpositum pectori valet apostemati lapidi renuz:et splenis apostemati:extendit rugas faciei:acuit visum: aufert maculas corporis mixtum cum niue:z positum super caput valet vulneribus capitis z furfuribus.

¶ Oleum amigdalarum dulcium est bonum pectori epati pulmoni:lenit asperitatem z valet arsure vrine z dissoluit apostema dura z extendit spasmum.

¶ Oleum sinapis. pista sinapim:et mitte in aqua calida:z misce cum eo parum olei:z dimitte per vnum die z exprime per mantile donec exeat oleuz et reserua:valet doloribus:et deficcat humiditatē:valet alopitie z dolori iuncturarum:paralisi:tremori morsui scorpionis:et posterior pars capitis ex eo inuncta tollit obliuionē valde ꝓfortat memoriam:dissoluit flegma:z calefacit neruos.

¶ Oleum auellanarum extrahitur sicut oleum amigdalarum et est temperatum subtile. valet contra venenum: et morsus reptilium.

¶ Oleū de fisticis fit sicut oleū amigdalax. filr valet tussi: et dolori pectoris z epatis:et frigide cōplexioni.

¶ Oleum persicorum similiter fit:valet emigranee z apostematibus aurium. mirabiliter etiaz valet in fissuris ani et apostematibus.

¶ Oleum alipidi. accipe lib.j. combure donec crepet:z p̄mitte donec infridetur:et pista donec fiat sicut medulla. Deide accipe fenugrecū:z pone in aquā p die.j. et cola:z pone super ignē aquā illā:z cum bullierit mitte in eā nigellam:et post duas vel tres mundationes remoue z colige oleum suauiter. est enim valde calidum z valet pleuresi inunctum z iniectum in naribus:valet catarro z emigranee z frigiditati cerebri:et dolori iuncturarum. z generaliter optimū est in egritudinibus frigidis.

¶ Oleum vrtice fit sicut oleum sinapis:laxat flegma valet dolori dorsi bibitum aut inunctum.

¶ Oleuz iusgami: accipe semē ei⁹ albū siccū nouū malaxa cū aqua calida:et pone ad solē:et cū deficcatuz fuerit misce cuz humido tādiu donec nigrescat z mollescat. deide exp̄me per pannū lane spissum:z aggrega oleū suauiter est aūt frigidū z valet vigilie et inunctum z iniectū in naso sedat cephaleā calidam et dolorem matricis z aurium qd̄ si inungantur tempora inducit somnum.

¶ Oleum ouox. accipe oua et coque z vitella pone in caldario ferreo sup prunas donec comburant et oleum qd̄ manat serua in vitro: valet dolori ani et eius passioni: et dolori aurium et dentium.

¶ Oleum de semine cucurbite fit sicut oleū de amigdalis z silr oleum de melonibus z citrullis:et cucumerib⁹ valent cephalee calide calori capitis asperitati nasi inducit somnum et bene vtimur eo in passionibus lapidis arsure vesice iniectum per siringam valet.

¶ Oleum frumēti. accipe frumentū z pone sup marmorē z calefac laminam ferreā crossam z pone desup:et exibit oleum valet impetiginibus.

¶ Oleum nigelle similiter fit:valet impetiginibus magis q̄z oleum frumenti.

¶ Oleū storacis ficce. accipe storacis ficce. ℥.iiij. olei lib.ij. coque donec ius mūdet oleo:cola. valet dolori iunctura rum ex frida cā pax mortificat:quare sedat dolorem.

¶ Oleum piretri fit sicut oleū costi. cōfortat stomachū calefacit mēbra frigida valet paralisi flexibilitati neruox z iuncturax dorso cū eo inuncto z posteriori parte colli aū accessionē febris q̄rtane z quotidiane:aufert tremorem quo corp⁹ inunctū valet mortificationi membrox z reuocat calorē ad mēbra z ꝓuocat sudorem: iniectum in nare epilentici valet:et cephalee z emigranee frigide.

¶ Oleum euforbij. ℞. euforbij. ℥.j. puluerizet z mittatur in lib.j. olei:et pone super ignē vel ad solem fortē. valet ad rugitum aurium:et est mirabilis in sciatica passione: et ad dolorem dorsi et ancharum: non debet per os sumi ipsum enim vulnerat intestina.

¶ Oleum formicarum volantium. Recipe mille et pone in oleo confortat coytum.

¶ Oleū rute. ℞. succū foliox rute lib.ſ. olei lib.v. aq̄ libr. iij. coq̄nt donec ꝓsumat succus z oleū remaneat cola et serua valet frigiditati renū z vesice z dorsi: z paralisi vsi particulari:et flexibilitati neruox. abscindit coytū dorso ex eo inuncto:et iniectum in naso valet ventositati. Et factum ex eo cerotū positū sup apata apta attrahit venenū: z illud qd̄ fluit ex eis. valet coliricis cū buty. clisteriçatū.

¶ Oleum saliunce pista saliuncam z pone in aqua:coq̄ et pone oleum:et coque super ignem:reserua colatū:valet difficultati vrine:lapidi:dolori renum bibitum:vel iuunctum vel iniectum.

¶ Oleum oleandri. ℞. succi oleandri. lib.j. rosaruz. lib.ſ. olei onfacini. lib.ij. coque donec cōsumatur succus. cola reserua. valet scabiei z aufert eam omnino.

¶ Oleū canabis fit sicut alia olea. calm est z siccum. valet dolori neruox. duritie matricis. dolori auriū: cerotū fcm̄ ex eo dissoluit apata dura: valet vlcerib⁹ capitis puerox.

¶ Oleū matorane fit sicut aliud oleuz valet lassitudini: z inunctum in balneo valet paralisi torture oris:et iniectū naribus valet oībus infirmitatibus frigidis iniectum in auribus sedat rugitum et tinnitum dissoluit ventositatē: prouocat menstrua: valet morsui scorpionis.

¶ Oleū balaustie sic fit. mitte balaustias i oleo onfancino z suspēde ad solē p. lx. dies cola z reserua. frigidū est z stipticū: confortat mēbra debilia: valet emoptoycis. emplastrū factū ex eo cum cera alba curat vulnera z vlcera.

¶ Oleum mirobolanox emblicox. accipe ex eis lib.j. coq̄ cū trib⁹ libris aq̄ donec remaneat tertia ps cola misce cuz oleo onfancino. lib.ij. coque donec remaneat oleuz cola z reserua. aut si volueris contere:z pone in oleo z suspēde ad solem: frigidum est z ponticuz: confortat stomachū valet fissuris ani capillis ex eo inunctis prohibet eorum casum et confortat rad̄.

¶ Oleū raffani. accipe semē pul. malaxa cū aqua cal'a. deinde pone in caldario aq̄ calide:et coque donec superna tet oleū z collige. quāto antiqui⁹ tāto meli⁹ erit z calidi⁹: valet morphee z barace: mundificat cutē facies: dissoluit fortiter: calefacit multū: valet paralisi z torture oris.

¶ Oleum benedictum. accipe oleū antiquū: z lateres ru-

beos nouos quos non tetigit aqua frange eos per frustra minuta quasi ad pondus.ʒ.j.⁊ coque in igne donec fiant rubicundissimi post quodlibet frustum sigillatim intinge in oleo. Deinde ꝓquassa:⁊ imple ex eis vasa vitrea ta q̃ possunt sustinere fortitudinem ignis: deinde claude cum luto sapientie: et in furno suspende sicut suspendit vas olei rosati nihil debet esse inter ipm ⁊ ignem:⁊ cum deficcatũ fuerit lutũ mitte sub vasa illa ignem suauiter:⁊ paulatim ⁊ quãto magis fuerint calefacta tanto maiora ignẽ donec aqua fluat ab illis vasis: tunc incipias vigorare ignẽ quousq; videas fluere oleum valde rubeum.

¶ Et caue ne ignẽ tãgat oleũ: qꝛ postea nõ extingueretur: sed semper vicina igne: donec cesset fluere oleũ: ⁊ tũc pmitte donec ifrigidet furnus. postea extrahe feces a vasis ⁊ appones alios lateres: si vasa sint sana. sinantem accipe alta. ⁊ sic facies quousq; habeas oleũ sufficiẽter: qd̃ reponas in vase stricti orificij: et claudas cera: hoc oleuʒ est de secretis phyficoꝝ: valet sicut oleũ balsami. Sʒ ẽ subtilius ⁊ calidius ⁊ maioris vtilitatis in egritudinibus frigidis: pforat.n. manũ cito: ⁊ expãditur lato spacio: valet lapidi: et egritudinibus vesice: puocat vrinã. valet doloribus frigidis. ⁊ pas. auriũ fac̃: iterficit vermes in eis valet paralisi ⁊ torture oris inunctum aut bibitum. valet sciatice ⁊ dolori iuncturarum et dorsi.

¶ Emplastrũ factũ ex eo ⁊ armoniaco dissoluit apa splenis ⁊ durities eius paruo spacio tpis. ⁊ filr apata dura: iniectuʒ narib⁹ valet epilepsie: valet opilationi nariũ. Calefacit cerebrũ: valet obliuioni sedat dolorẽ dentiũ iniectũ in matricẽ. mẽstrua puocat ⁊ educit embrionẽ siue viuũ siue mortuũ. dissoluit sanguinem ꝓgelatum: et ex eo aliq̃ gutte posite in syrupo ro. bibite pulmonẽ purgãt ab humoribus crossis. valet anhelosis: et est mirabile aque descendenti ad oculũ: valet venenis frigidis morsui scorpionis: ⁊ eis q̃ per os sumpserunt opium et iusquiamum.

¶ Et si piscatores inungant sua retia ex eo congregabũt multitudinem piscium: ⁊ melius est qd̃ est valde rubeuʒ fortis odoris subtilis substantie: si ferrum intingatur in eo et igni approximetur statim accendetur.

¶ Capitulum.iiij.in quo ponuntur medicine ad quasdaʒ dispositiones que sunt.

Febris	Vulnera oris
Frenesis	Antrax
Emigranea	Extractio secundine.
Debilitas epatis	Lapis.
Difficultas vrine	Erisipilla.

Summa istius capituli.

Post electionẽ speciꝝ instrumẽtoꝝ bonitatem et prudentiã scientie opationis est ꝓsideranda dispositio stellarũ ⁊ lune ⁊ tempoꝝ cõuenientis cõplexioni. ⁊ ꝓsidera in hoc verba ypo. qñ dicit: qꝛ qui cõcedit artẽ medicine ⁊ habuerit subtile ingeniuʒ: sciat q astronomie ars nõ modica ps ẽ in eis in qb⁹ idiget medicina ⁊ post illud fit decoctio specierũ q̃ decoquunt aqua clara ⁊ dulci lignis vitis ⁊ salicis ⁊ ramoruʒ rosaꝝ ⁊ cãnaꝝ ⁊ herbaꝝ odoriferaꝝ ⁊ modo incipiam.

¶ Electuarium valens ad febres acutas ⁊ ẽ mirabile exptum. ℞. mirobalan. citri. hebul. ana.ʒ.iij. seminis endiuie basilicomis. gariofil. aũ.ʒ.j. cinamomi acuti çinçiberis noui aũ.ʒ.j. sandali albi ambre.ʒ.s. cãphore.ʒ.s. dissolue ambrã cũ oleo fistici: et ex eo vnge spẽs: ꝓfice cũ tãtũdẽ mell̃ iuiube: ⁊ ex eo detur febrienti. aũ.ʒ.j. vsq; ad.ʒ.j.s. cũ.ij.℥. sir. macianorum ⁊ sirupo facto ex çucharo.

¶ Medicamen ad hanc febrem mirabile. ℞. mirobalan. citrin. emblic. aũ.ʒ.ij. cinamomi gariofiloꝝ sandali albi. ana.ʒ.j. seminis rosarũ: seminis cucumeris seminis papaueris albi ana.℥.s. vngantur cum oleo macianorum ⁊ cõfice cum tantũdem mellis: cassie fistule ⁊ dentur ex eo.ʒ.ij. cum.ij.℥. sirupi malorum granatorum.

¶ Electuarium ad febrẽ quartanã. ℞. fene assari calami aro. aũ.ʒ.j. cinamo. opij.ʒ.iij. s. end. basilicõis gariofiloꝝ. s. melonis ana.ʒ.s. ꝓficiant cũ ter tm̃ syr. hebuloꝝ. ⁊ detur ex tertia.℥. cũ.℥.j. syr. acet. muscati. ¶ Medicamẽ qd̃ laudaui ad hãc febrẽ breue. ℞. assari calami aromatici. sem̃. ⁊ radicis lilij. ce. cetarac.ʒ.j. sandali citri aneti capil. ve. ana.ʒ.s. cina.ʒ.iiij. confice cum melle dispumato ⁊ det̃.ʒ.s. cũ.℥.j. sirupi oximellis facti cum semine endiuie.

¶ Oleum bonum ad hanc febrem valens tristitie cardiace et melancolie. ℞. olei citoñ. lib.j. olei noui nucis lib.j. ponantur in vno vase ⁊ assigna olei quantitatẽ ⁊ appone aquam bullitionis gariofil. lib.ij. ⁊ coletur ⁊ decoquatur in vase duplici: donec consumetur aqua ⁊ remaneat oleum tunc remoue ab igne ⁊ mitte in eo.ʒ.s. musci: ⁊ detur ex illo oleo. aũ.ʒ.ij. vsq; ad.iiij.

¶ Electuarium mirabile ad sinocham. ℞. se. endiuie se. plãtaginis se. portulace se. cucumeris aũ.ʒ.j. se. ro. sãdali citri. se. lactuce berberis ana.ʒ.j. confice cum oxyçacara ⁊ dentur.ʒ.iiij. cum sirupo prunorum.

¶ Electuariũ pulchre cõpositionis ad frenesim cum vehementia vigiliaꝝ. ℞. se. lactuce. cucu. melo. papa. albi portul. iusquiami ana.ʒ.ij. endiuie basilicõis ana.ʒ.j. ⁊.s. sandal. citri. cãphore ana.ʒ.s. cinamomi.ʒ.ij. confice cum tm̃ sir. de sebesten cum tantũdem iuiub. detur ex eo:ʒ.j. ⁊.s. cum sirupo vio. ⁊ prunorum.

¶ Oleum ad emigraneã acutam cũ vehemẽtia vigiliarũ. ℞. amig. se. papaueris al. se. cucu. se. lactuce se. mel. cucu. ana. extrahe oleũ ⁊ misce cum oleo nenufa. ⁊ vtere in infirmitatibus capitis q̃m̃ est laudabile.

¶ Trocisci valẽtes ad debilitatẽ epatis ex cala cã. ℞. berberis.ʒ.x. antere: se. endiuie portulace aũ.ʒ.ij. sandal. citri.ʒ.s. musci.ʒ.iiij. çuchari. ad pondus oium fiant trocisci cum succo basil. aur. ij. ⁊ detur vnus cum.℥.j. sir. maciano rum ⁊ aque endi. bullite ⁊ colate.℥.j.

¶ Medicamen ad difficultatem vrine. ℞. mirre squinãti ciperi cina. ana.ʒ.j. croci mediam partẽ farine glandiuʒ partes.ij. ⁊ sume ex eo.ʒ.ij.

¶ Medicamen ad vulnera oris ⁊ canceratione. Recipe ciperi. mente combuste lilij ce. ana puluerisa ⁊ pone super vulnera ⁊ ablue cum aqua ro. ⁊ aqua in qua infusum fuerit sumach.

¶ Medicamẽ mirabile ad vulnera oia pestifera ⁊ ad antracem. ℞. anacardi anisi masticis iunci. aũ. lapidem laculi partem.s. confice cum tantũdeʒ succi citonioꝝ acriũ: ⁊ pone super fistulam ⁊ cancrum ⁊ omne vulnus maluʒ q̃m̃ abscindit radicem eoꝝ ⁊ consumit materiam ⁊ cum fuerit viride siue mundum pone desuper.

¶ Medicamen ad generandã carnẽ mirabile. ℞. foliorũ cerasoꝝ folioꝝ iuniperi. cipi. cineris iunci se. ro. ana. rad̃. lilij ad pondus oium puluerisa ⁊ pone desuper ⁊ coopi fol. end. et vnges oleo liquefacto vel butyro.

¶ Medic. extrahens secũdinã ⁊ embrionẽ mortuũ. ℞. castorei. cina. mirre. ana. fac tentã ⁊ intromitte: si forte ꝗ nõ valuerit da ei hũc sirupum. ℞. ciceris nigri asperi. manũ plenã berberis.℥.s. endi. m.j. iuiub.℥.s. aque lib.iij. coq̃ntur dõec remaneat tertia pars ⁊ colet̃ ⁊ detur ex eo quarta lib.j. ⁊ vngãtur pedes alcanna.

¶ Medicamen ad lapidem cui non est simile. ℞. mirrhe rad̃. lilij ce. semi. end̃. squinanti cina. ana.ʒ.iij. cucum̃. rad̃. asparagi. rad̃. capparis ana.ʒ.j. gummi prunoꝝ gummi amigda. amara. ana. confice cum melle ⁊ dentur ex eo.ʒ.ij. cum.℥.j. sir. endi. ⁊.℥.iij. aque.

¶ Unguentum ad herisipillam ⁊ ad omne apostema cal. ℞. sandali rubei memithe ana.ʒ.ij. farine ordei.℥.iiij. cõfice cum succo rad. canne: ⁊ pone desuper.

¶ Unguẽtũ ad idẽ. ℞. nucis cipssi.ʒ.j. folioꝝ rubi. ⁊ foliorũ vlec. capil. ve. vue canine se. ro. citrulli mẽte acatie aũ ꝓfice cũ aq̃ folioꝝ viridiũ aut aq̃ ro. ⁊ pone desup: si autẽ fuerit pestilẽtia adde duas ptes lapidis armoniaci.

De preseruatione ab egritu. lapi.

¶ Electuarium ad febrem quartanam: qd ego composui: et est magne vtilitatis. ℞. assari sene: calami aroma. garcinamo. semi. endi. semi. lactuce seminis plantaginis sandali albi basiliconis: ana. ʒ. s. confice cum çucharo violato ⁊ oxiçacara ⁊ ex eo contere lapidē laçuli post multam abluttonem sepe sume. ʒ. s. ⁊ misce cum. ʒ. j. camphore et da. ʒ. ij. cum sirupo citoinozum.

¶ Tractat⁹ Rasis de preseruatiōe ab egritudine lapidis.

Ait Rasis de lapide qui in renib⁹ velvesica generatur breuem sermonem: et compendiosum facietmus abstractum a perscrutatione naturali. Sz ꝗz q̃ necessarium est infirmo tm̃. dicamus ergo q̃ primo de hoc diuiditur in duos modos. Quorꝫ ꝓmus est ante generationē lapidis. Et secundus post. primus istorꝫ vnicus est ⁊ indiuisibilis. Et est de dieta q̃ fit ꝓseruatiua a generatiōe lapidis. Secundus aūt diuiditur ī tres quorꝫ vnus est ante accessionem dolozis.

¶ Secundus in ipsa accessione.

¶ Tertius post accessionē. ante vo est de regimine quo lapis tā fact⁹ frangit. in accessione vo est de regimine quo dolor quiescat ⁊ lapis labatur ad vesicā per canales vrine. post accessionē vo de dieta qua curari contingit a trāsitu lapidis per hasvias quando curatur.

¶ Dicendum igitur in vnaquaq; istarꝫ diuisionum ꝗz qd apparet: ⁊ ꝗm sufficiens. Dicimus ergo q̃ conseruatio a gēatiōe lapidis fit dimittēdo cibaria ⁊ dietā gēantia ipm ꝓvti frequēter cibarijs medicinis ⁊ vniuersaliter regimine quibus mundificentur ⁊ subtilientur. qui vo nō est paratus ad generationem lapidis ei sufficit dimittere cibaria ⁊ dietam gēantia lapidē: qui autē paratus est ad hoc indiget cū h̄ rebus subtiliantib⁹ ⁊ mundificantibus et vti eis ne in suis renib⁹ applicet materia que possit lapidari ⁊ indiget infrigidatione renum ne lapidatio festinetur in eis: et ne illa materia etiam si superueniret ad vētriculos renum indurescat cito. ⁊ hoc siquidē loco dicēda sūt hec duo regimina breuiter ⁊ compēdiose: ita q̃ vulgi et phisici cōicent intelligendo ⁊ sciendo istud.

¶ Dicam⁹ igitur q̃ ex eis q̃ adiuuant ad generationē lapidis sunt cibaria crossa viscosa: ⁊ omne qd fit ex frumento açimo vt panis açimus: ⁊ çipulle ⁊ triticuz ⁊ farina cocta cum aqua: ⁊ maxime si facta fuerit cum lacte: ⁊ caseo qui natus est lapidem generare: ⁊ maxime siccus: et omnia crossa condimenta generantia humozes crudos et pisces recentes crossi magni corpozis: ⁊ oua cocta frixa: ⁊ cerebra et pedes: et cutis assatozum.

¶ Oua autem elixa mollia phibenda nō sunt: et maxime si admisceatur almuri: et acetum ⁊ ruta.

¶ De fructibus aūt phibendi sunt crossi vt poma aut poma maciana pira ⁊ hmōi. ex his que in corpore gradant gēare humorez crudū est multum potare aquā ⁊ nimis turbidam ⁊ salsam et grauem q̃ tarde descendit: ⁊ aquam valde frigidā. oia. n. ista faciunt lapidem: et maxime si cū hoc fuerit multa spissa: ⁊ comedere carnes maxime crossas adiuuat ad generationem lapidis ⁊ somnus supdorsum diu ⁊ in culcitris mollibus ⁊ multū laborare: ⁊ on⁹ assidue portare super renes ⁊ coit⁹ assidu⁹ maxime post repletionem ⁊ comestio post aliam comestionem: ⁊ vehemens deambulatio post multum cibum: ⁊ balneum post repletionem cibi oia cibaria crossa dura viscosa: oia ista generant lapidem: ⁊ vt non plongetur hec dicenda sunt ea que sunt apta ad vsum in hoc.

¶ Dicamus igitur q̃ panis frumenti: et maxime qui fact⁹ est ex granis duris viscosis incongruus est in dieta phibente generationem lapidis. Sed qz apud nos assuetus est: et si aliqd̄ nocumentum ex eo possibile est cōtingi nō oportet ipm pro alio mutare: qm̃ tunc forte plus nocerenus infirmo debilitando virtutem; ⁊ corrumpēdo complexionem plusq̃z corrigeremus. Sed oportet panē accipere ex tritico leui pōdere ⁊ pauce viscositatis ⁊ duritiei ⁊ addere in eo multum de fermēto ⁊ sale: ⁊ comedere cū cōdimentis que nō dicemus: hoc. n. modo non nocet.

¶ Riçiēt incongruum est ꝓpter viscositatem. ⁊ maxime si fit cum lacte. Habe vo ⁊ ciceres ⁊ lubia vtilia in hoc: ⁊ bona sunt. ⁊ maxime ciceres q̃ sunt medicina non cibaria in hoc. vites autem mediocres.

¶ De carnibus vtende sunt carnes gallinarum iuuenum passerum: coturnicū: pdicum: anates aūt ⁊ grues nō conueniunt: bone etiam sunt carnes edorꝫ capraꝫ iuuenum ⁊ arietū caro. vaccine aūt nō ꝓueniūt oino ⁊ arietes agrestes neqz carnes leporꝫ: ⁊ hoc est qd dicit.

¶ De vinis aūt ꝓuenient est album subtile. nigrū vero ⁊ spissum est dimittendum. qd aūt fit de vuis passis ⁊ melle ⁊ amigdalis amaris est valde vtile.

¶ De oleribus aūt vtēda sunt apium endiuia: cuscute. parum de eruca: ruta: menta: radix bautie hursofus valde sunt vtilia. Similiter spargi: rapa autem incongrua: atriplices vero ⁊ spinachia sunt bone.

¶ De fructibus aūt ficus: ⁊ maxime ficca q̃ mundificat qd aggregatum est in vijs vrine. amigdale etiā nō sunt male ⁊ maxime si parum habuerint amaritudinis: et ante ⁊ postea si comedatur vna sola amigdala amara.

¶ Mel aūt ⁊ çuchaꝫ apta sunt: sed çuchaꝫ ꝓuenienti⁹ qm̃ nō ita calefacit sicut mel: ⁊ satis mundificat. paucitas aūt calefactionis cū abscisione ⁊ mundificatiōe est pfectio regiminis in mundificatione: et ꝓseruatione lapidis: fisticiaūt ⁊ passe bona sunt ꝓgruc. dactuli vo crossi maturi incōgrui: ī maturi aūt nō nocēt. Si igitur in aliqua hora dimiserit eger dietam: ⁊ maxime si vsus fuerit reb⁹ incōgruis non debet assiduare: sed abstinere cito.

¶ De simplicibus aūt acetum forte squille est in phibēdo gēatione lapidis: ⁊ frangēdo gēatum: spargi hursof. cuz aceto: ⁊ brusci muri ꝓuocat vrinam. ⁊ phibet gēationez lapidis. oculi comesti ante cibū phibent lapidis gēationem maxime si post horam vnam potauerint de oximelle aut ydromelle: ficus aūt sicce lauant renes ⁊ attrahunt arenam ex eis. Et filr facit acetum squille ⁊ capparis: et aqua ciceris ⁊ potare quolibet mane aquā calidā. ⁊ post balneum oximel nimis est vtile: et filr assiduare vomitū ⁊ fluxum ventris: ⁊ cauere repletionem: qz est valde nociua in hac infirmitate: ⁊ filr balneum: et mor⁹ post cibū infrigidatio renum fit vt iaceat super terrā frigidā: ⁊ ponere super renes herbas frigidas cum aceto: ⁊ aqua ros. ⁊ psilium ⁊ talia. cum isto. n. regimine renes semp erunt frigidi: et sic materia nō lapidabit cito in eis. Sed remanet humida aquosa. quapropter medicine faciles trahūt ipm. qd aūt diximus de regimine ꝓseruationis a generatione lapidis sufficiens est. ⁊ vis eaꝫ est in vtendo eis in oibus horis etiam de medicinis quas dicemus: postea q̃ vtende sunt semper. Sed tñ ꝓmo debiles earum post accessionem fortiores. ista. n. infirmitas hz accessiōes in maiori parte: et signa que annunciant eas sunt vt cōstipatio ventris: et dolor pungēs renes inseparabilis: et difficultas vrine: ⁊ forte dolor descendit ad iguem: ⁊ maxime in descensu lapidis per vias vrinales.

¶ Liber introductorius paruus in medicinam Rasis vba abubetri Mahumeti filij Zacharie arasis.

Aluator excelsus ⁊ gloriosus prodire fecit res ex priuatione ad descriptionem: et ex ignorantia beluina ad intellectum: et ex nō esse ad esse: et misit motū supquietem: ⁊ fecit notum ex ignoto. ⁊ qd̄ existit ex ignoto: et exire fecit omnia sensibilia ⁊ generata: ⁊ totum qd̄ comprehendit visus et continent loca diametri ⁊ a quo deficiunt estimationes et cogitationes ex pfunditate scientie suc: et creatione creature sue cum subtilitate sue artis. Oia ergo ea prodeuntia sunt ex esse sue scientie

z directa vel distrcta ppter magnitudinem sue virtutis z inclinata virtute sui dominij. ¶ Primũ ergo qd̃ creauit saluator gloriosus z excelsus: fuerũt lumina illuminãtia q̃ sunt sube simplices: z virtutes spũales. ¶ Lumẽ aũt diuidit in duas ptes appropriatã z sensibilẽ. s. simplicem z compositam. Sensibilis aũt est compositum: z simplex est qd̃ nõ comphendũt sensus: z est appropriatum cũ superiori mundo: et est materia aiarum: z est sup qd̃ cadit nomen intelligentie: z intelligentia quidem est lumẽ ex lumine dei. ¶ Postq̃z ergo factuz fuit hoc lumẽ simplex factum est vmbra. Quare creauit ex ea animaz aialem: z postq̃z facta est aia: fact⁹ aer vmbra: et creauit ex ea aniaz naturalem q̃ est natura seruiens in aia ab aiali. Quare factum est in mundo corpus per comparationẽ ad lumen z facta est ei vmbra. ¶ Creauit ergo ex ea naturas q̃tuor que sunt caliditas: z frigiditas: z humiditas: z siccitas: et sunt electum rerum corporalium: et posuit saluator: cui⁹ rememoratio sit gloriosa: ex eis agẽtes z patientes. calor enim z frigus sunt agentes: et humiditas z siccitas patientes. ¶ Deinde creauit saluator cuius rememoratio sit excelsa: ex istis naturis simplicibus: naturas compositas et creauit ex naturis cõpositis: oia corpora celestia z corpora terrestria. Qd̃ est qz composuit gloriosus z excelsus frigiditatẽ cum humiditate. Cõbinate sunt ergo z icrossate z facta est aqua. Fuit ergo aqua ꝑma creaturaꝝ corporalium z elemẽtoꝝ z terrestriũ. ¶ Et cõposuit caliditatẽ cum siccitate z factus ignis. ¶ Deinde posuit saluator: cuius rememoratio sit excelsa: vnicuiq̃z nature elementum z omni elemẽto locũ. Qd̃ est qz postq̃z factũ est elemẽtuz aq̃: z elemẽtũ ignis: facta est iter vtraq̃z ꝓtrarietas z elongatio. Quare ascendit ignis leuis sursum: z descẽdit aq̃ grauis deorsum: z factus est iter duo elemẽta aer ꝑ quantitatẽ ꝓtrarietatis z elongationis. z est el'm tertiũ ex elis mundi. z eius cõplexio est caliditas z humiditas: qm̃ ipe est ex natura ignis z natura aq̃ cũ factus sit iter ea vtraq̃z ¶ Postq̃z ergo fuit illud sic: mouit saluator aerem ꝑ vtutem suam. Factus est ergo ventus sonans z mouet vẽtus aquã motu forti. donec cui allise sunt vnde eius: z spumauit spuma eius: et facta eius spuma tunice quaꝝ vna fuit supra aliam. Congelauit ergo causas per virtutez z facta est terra. Posuit ergo eam sedẽ vel quietũ aialiũ. z ẽ el'm quartũ: que est in natura sua frigida z sicca: grauis. sicut ignis cal's siccus leuis: z aer cal's humidus subtilis: et aq̃ frigida z humida grauis fluxibilis. deinde diuisit saluator excelsus et gloriosus aquã in duas diuisiones. diuisionem supra terram. Facta sunt ergo elemẽta. iiij. ignis: et aer: z aq̃: et terra. z sil'r venti. iiij. meridies: z septẽtrio: et subsolanus: z fauonius. Sapientia ergo est significatrix sapientis scientis eam. z creatura significans creatorem qui est deus nisi ipse. Mundus igitur est duo mundi: magnus et paruus. Magnus ergo est mundus: z puus ẽ hõ qui est deriuatus ex eo. Nomẽ aũt volatilis cadit sup habens tria agnomina. Formã z nãm z alas. z nomẽ corpis est cadens super habens tres dimensiones: longitudinẽ z latitudinẽ: z ꝑfunditatẽ. z nomẽ hois est cadens super viuum rõnale z mortale. z sil'r angelus diffinitur hac diffinitione. Reliqua aũt aialia terrestria diffiniunt̃ ꝑ vitaz z mortẽ ꝑprie. dr̃. n. in eis viuũ mortale. s. viuum in tpe: z mortuum in tpe. z iam quidẽ dicit̃ in eis rõnale potentia. Et creauit deus hoiem: et cõposuit eum ex quattuor naturis ꝓtrariis in natura sua. z sunt sanguis. z fl'a. z colera citrina. z colera nig̃. ¶ Flegmatis vo spẽs sunt qnq̃z. fl'a salsum cuius nã est tale: z ficcitas qd̃ est calidius eis. z fl'a dulce cuius nã est caliditas z humiditas: z est minoris caliditatis q̃z flegma salsum. z aliud acetosum qd̃ ẽ frigidũ z siccũ: z aliud est vitreum: cuius nã est frigus. z humiditas qd̃ est frigidius spẽbus flegmatis, et aliud est isipidũ qd̃ est minoris frigoris z humiditatis. ¶ Spẽs aũt colere citrine sunt qnq̃z: colera rubra: z colera citrina; z col'a vitella. z colera praassina: et colera eruginosa. Colera vo nigra est duobus modis: colera nig̃ nãlis: et egrediẽs a nã. ¶ Sed z sanguis duobus existit modus sanguis coctus cuneus temperatus: z sanguis corruptus fuscus. ¶ Mẽbra aũt regalia sunt quattuor cerebrum z cor z epar z testiculi. z virtutes naturales sunt quattuor. attractiua. z retentiua: digestiua: z expulsiua. Et species egritudnum officialium sunt quattuor: egritudo que fit in creatura vl' forma: z egritudo que fit in quantitate membroꝝ: z egritudo que fit in numero membroꝝ: z egritudo que fit in situ membroꝝ. ¶ Spẽs aũt egritudinum que fiunt in creatura sunt quinq̃z: figura z cõcauitas z pforationes: z asperitas. z lenitas. ¶ Mẽbra aũt corporea alia sũt quib⁹ seruiunt̃ z regalia. Alia sunt officialia seruientia. Regalia igitur quibus seruitur sunt sup que est reuolutio vite. et sunt minere virtutũ spũaliũ aie z spiritus z intelligẽtie z officialia z loca eaꝝ. ¶ Mẽbra vo regalia intrinseca sũt septem. et superfluunt in sublimitate z ꝑncipalite. Ea vo quoꝝ sublimitas z supfluitas sunt note. sunt cerebrum: z cor: z epar: z stomachus. z ꝑpter illud facta sunt famosa in sublimitate:: qm̃ sunt minere virtutum spũalium regẽtium corp⁹ hominis: z post illa in cessitudine. sunt duo testiculi: z renes: z vesica. Ista ergo septem sunt diuisa ꝑ m orbes stellarum z cẽtra eorum. ¶ Membra vo officialia que sunt sensus apparentes seruientes sunt nouẽ. et ipsa quidem supfluunt in sublimitate: z sunt sensus auditus. z eius sensatum sunt voces: z sensus visus. z eius sensatuz sunt colores: z sensus olfactus cuius sensatum sunt odores. z sensus gustus cuius sensatuz sunt sapores. z sensus tactus. ¶ Et creauit deus hoiem ex quattuor naturis cõtrarijs in natura sua: z sunt sanguis: et flegma: z colera citrina z colera nigra. ¶ Et creauit deus ossa. z cartilagines. z ligamenta: z ꝑlos: et vngues: ex melancolia. ¶ Omne ergo membrum congelatum terrestre priuatum sensu est ex parte melancolie. Qd̃ est. qz melancolia est gñata ex terra z sedes eius est in splene. z dominium eius est in visu a latere sinistro corporis: z fit per eam taciturnitas: z cogitatio: z fletus: z gũitas: z tarditas: et fixio: z suspectus in successionibus: z ei inest ꝑprietas expellendi: z retinendi cibum: z excitandi appetituz. ¶ Et creauit deus carnem et sanguinem: z venas: z neruos: et renes: z testiculos z velamen cordis z pectoris z vuulã: z epiglotim: et duas amigdalas: z linguaz et epar ex substantia sanguinis z filr. Omne qd̃ est calidum humidum est diuisiuum ad sanguinem ꝑportionale ei: z sanguis qdem emanat ex epate: et locus eius sunt vene z cor. et dominium eius in superficie corpis: et anteriori capite: et illud qd̃ cõsequitur aiam ex ꝑprietate sanguinis est risus: et gaudium et virtus: desiderij mulierum: et exuberatio coitus et paucitas pilorum: et corpulentia: et multitudo somni. et ꝑprietas eius ĩ stomacho est velocitas digestionis et facilitas penetrationis cibi et cursus eius et alterationis substantie eius ad subaz sanguinis et carnis. ¶ Et creauit deus gloriosus et excelsus cerebrum et pulmonẽ et omne qd̃ ẽ in corpe ex membris frigidis et humidis ex fl'ate: et diuisit ipz in duas diuisiones: et posuit ei duo elementa. et duo loca q̃ sunt cerebrum et pulmo: sicut aqua diuidit̃ in mundo in duas diuisiones. diuisionem sup faciem terre: et diuisionẽ in aere: quã diuiserũt nubes: et similiter fl'atis. aliud ẽ qd̃ ascẽdit ex pulmone. et aliud qd̃ descendit ex cerebro: sicut descendit res ex aere ꝑpinquo terre: et eius dñium ẽ in posteriore ceerebro et pectore: et aggregatio sediminũ eius ẽ in spondilib⁹ dorsi: et ĩ eo qd̃ apparet. Qd̃ aũt ꝓsequit̃ aia ex accidentibus ei⁹ ẽ defect⁹ et pigritia et gũitas et taciturnitas et tarditas respõsiõis: et quies et paruitas motus et castitas et pietas: et illud cõsequitur corpus ex accidentib⁹ ei⁹ cum tussis: et paucitas desiderij mulier et paralisis et tremor et ꝑprietas nature eius in stomacho est infrigidatio excitatiõis facte ex acui

tate ciborꝫ ⁊ potuum ⁊ reliquarꝫ materierũ supuenienti stomacho ⁊ cõpori. Quod est qr virtus expulsiua pfortatur eo cum sit ei similis: sicut pfortatur genus per genus: ⁊ compar per compar: locus aũt flegmatis est in pulmone. ¶ Continuatur ergo frigus eius cũ lenitate aeris cuz sit continuatum ei ab aere ꝑ m canales pulmonis: deide mittit ipm ad cor cum sit continuatus cum eo ⁊ adiuuãs super illud et preparat: propter illud ad cor. ⁊ expellitur ab eo calor vapor fumosor ⁊ excitatur propter illud virtus anhelitus: ⁊ caliditas innata. ¶ Et creauit deus excelsus ⁊ gloriosus fel qd̃ est calidũ ⁊ siccũ ⁊ igneum: ⁊ est domus colere citrine: ⁊ posuit ipm annexum epati adiuuans epar sup decoctione cibi: ⁊ posuit dñium cole citrine in vertice propter lenitatem eius ⁊ ipsius subtilitatez et eius altitudinẽ ⁊ ipsius eleuationem. Eius aũt expiratio est in vtrisqz auribus. qr sunt ex diuisione eius: ⁊ ipi natura: et ei est ex membris omne qd̃ est calidum siccum ⁊ ipa quidem currit in corpore cũ sanguine propter cõbinationem eorꝫ ⁊ conuenientiam ipsorꝫ sicut cõuenentia olei ad lampad̃. de proprietate nature ei in stomacho est attractio cibi: ⁊ adiutorium super digestionem. ⁊ similiter iudicium eius in epate. ¶ Illud aũt qd̃ cõsequit animã ex accidentibus eius est caliditas ⁊ lenitas. ⁊ furor. ⁊ subtilitas. ⁊ acuitas. ⁊ solertia. et audacia. ⁊ antecessio. et desiderium mulierꝫ. ⁊ memoria. ⁊ velocitas respõsionis. ⁊ multitudo elocutionis in causis ⁊ motus. ⁊ illud qd̃ cõsequit corp ex accidẽtib ei. omne cui apparent significationes calorie: et siccitas: ⁊ est ei in stomacho ⁊ epate ⁊ intestinis proprietas adiuuã di sup digestionem.

¶ Cõpletus est liber abubetri açari introductorib.

¶ De sectionibus ⁊ cauterijs ⁊ ventosis Rasis.

Liendum est q̃ antiqui in pluribus locis plus q̃ moderni cauteria faciebant. Modernorꝫ igitur vsum imitantes de capite primo post descendendo de mẽbris singulis cauteriçandis dicamus. In commissura igitur fant astice cellule ⁊ rõnalis fit cauterium duobus modis: aliquando fit rotunduz ⁊ fit ferro candenti: aliqñ in modũ crucis cutis inciditur ferro frigido: et caro vsqz ad cranciũ perforatur: ⁊ cũ multus sanguis effluxerit mittatur ferrum candens ⁊ ipmatur fortiter in modum p̃dictum: deducendo in modũ icisionis cutis. Sed hec impressio fortis ferri candentis cõpetit solis habentibus forte caput vt sunt capita rusticorum: hoc facto seruantur aperta rotunda. s. immisso scuello: alia imissis tentis ⁊ petijs. Fiunt aũt hec p̃cipue pro mania et maxime qñ ex ventositate et fumo fit: hz fieri ꝓ epilepsia ꝓ dolore oculorꝫ: descendente p̃cipue a supioribus ad ipsos pro dolore dentium pro dolore aurium pro omni dolore et passione faciei quando materia descẽdit a superioribus deorsum.

Cauterium in occipitio Item fit cauteriũ in occipitio capitis ferro rotundo calido ⁊ seruatur apertuz vt cetera p̃dicta: maxime pro litargia: et etiam valet ꝓ omnibus doloribus p̃dictis superius.

¶ Cauterium post aurem. Post aurem fit cauterium pro tinnitui aurium inueterato: pro fistula aurium: pro dolore aurium: dentium ⁊ oculorum.

¶ Sectorium per medium auris. Qñqz per mediũ auris imittitur sectorium: qñqz vo per pulpam auris ⁊ seruat apertum pro causis predictis.

¶ Sectorium pro dolore aurium. Sub mento quandoqz ponitur sectorium pro dolore dẽtium ⁊ pro dolore faciei ⁊ pro ipsius deturpatione vel tortione.

¶ Sectorium in collo iuxta venas organicas. In vtraqz parte colli iuxta venas organicas imittitur sectorium ꝓ dolore faucium et colli ⁊ pro dolore frigidiorum partiũ: quando materia per partes illas videtur ab inferioribꝰ ad superiora ascendere.

¶ Sectorium ex transuerso thoracis. Pro dolore thoracis vt contingit aliquando ex ictu antiquo: qd̃ cõperitur si locus compressus digitis interius doleat. vel etiaz si fit ex ipsius vitio fiunt sectoria ex transuerso thoracis inter duas costas in longum.

¶ Sectoriũ inter vmbilicũ ⁊ furculã. In medio inter vmbilicũ ⁊ furculã pectoris fit sectoriũ obliquatũ: aliud in rectum a summo deorsum pro asmate pro vitio pulmonis ⁊ stõi pro dolore costarꝫ pro pleuresi ⁊ pipleumonia: ⁊ eodem loco fit cauteriũ propter causas predictas.

¶ Sectoriũ posterius. Posteri fit sectoriũ propter epar ⁊ anterius pro vitio epatis: ⁊ pro sui duritie inueterata sicõne epatis frigidi incrossat illuz magis in illa parte ne sequat hydropisis ponas germãdream ⁊ corticẽ sambuci cũ radice feniculi: ⁊ apij si caput nõ dolet ⁊ coquantur in vino ⁊ bibat vt laxetur fiant suppositoria.

¶ Sectorium in sinistra parte. Eodẽ modo a sinistra parte anterius et posterius fit sectorium prope splenem pro splenis vitio ⁊ pro sui duritie inueterata. Itẽ in brachijs fit cauterium rotũdum ferro calido in quattuor locis fontium ⁊ in quibusdam in quinqz locis propter dolorẽ humeri ⁊ artheticã colli. a parte exteriori fit cauteriuz extra brachium prope humerum mensuratis quatuor digitis deorsum vt hic apparet.

¶ Cauteriũ ꝓpe cubitũ. Itẽ fit ad eadẽ vitia ⁊ ad dolorem supioris mandibule cauteriũ ꝓpe cubitũ mensuratis iij. digitis a cubito versus humerũ in lacerto brachij.

¶ Cauteriũ ꝓpe raschetã. Fit etiã cauteriũ ꝓpe raschetaz manus exterius ꝓ dolore cubitorꝫ ꝓ dolore tori brachij: ꝓ chiragra p̃cipue si a supiorib descendit humor faciens chiragram per illum fontem ad manum.

¶ Cauteriũ in medio brachij. Itẽ in medio brachij fit cauterium pro dolore ascelle ⁊ pro dolore inferioris mandibule ⁊ partium adiacentium ei.

¶ Cauterium inter vtrũqz. Inter vtrũqz cubitum mensura quinqz digitorum scilicet supra glaudulas supra cubitum fiunt cauteria contra omne genus febris erratice: vt apparet in sequentibus.

¶ Cauteriũ cõtra chiragrã. Cõtra chiragram ⁊ cõtra manuum inflationẽ inueteratam fit cauteriuz supra digitos manuũ inter duos digitos ⁊ põt fieri per omnes.

¶ Cauterium ꝓpter artheticã. In trib locis spine ꝓpter artheticã ⁊ eius dolorem colli posteriorꝫ fit cauterium inter spondilia dorsi: tñ ne ledat quedã chorda q̃ superiacet spondilibus. Sciendũ aũt magnum imminere periculum si ledat: ideo in carnoso fiat.

¶ Notabile. Nota hoc generale esse in omni loco fontiuz cauteriçandum est per quem fluxus humorum transire videtur ad membrum aliquod siue deorsum siue sursum ad intercipiendum fluxum.

¶ Cauterium super ancham. Item cauterium fit triangulatum: supra ancham: vbi os rotundum coniungitur ossi concauo: vnum superius: secunduz versus dextram partem inferius: tertium versus sinistram partem inferius: vt inter hec tria comprehendatur iunctura ossiuz predictorum. fiunt autem hec ferro calido: ⁊ immissis scuellis seruantur aperta. ꝓ dolore sciatico ꝓsuut ex frigidis humoribus tamen: dolori vo facto ex calido humore nocẽt Sed notandum q̃ si illa duo ossa essent disiuncta adinuicem: incurabile esset: ⁊ hoc fit generale in omnib iuncturis duorum ossium.

¶ Cauteria supra genu. Fiũt cauteria duo supra genu mẽsuratis in digitis sursum: exteriusvnum ꝓ vitio predicte passionis p̃cipui si fiat ab exteriori parte. Interi fit aliud pro cã p̃dicta p̃cipue partis interioris: et ꝓ dolore pudẽdorum ⁊ scabie vesice: pro vitio matricis in muliere. Et nota cauterium hoc multum valet ad conceptũ iuuãduz

ꝑcipue cum abundat matrix frigidis humoribus.

¶ Cauterium sub genu. Item fit cauterium sub genu mé suratis.iij.digitis deorsum: ⁊ fit ꝑ sciatica passiõe ⁊ arthetica genuum: vnum exterius: aliud interius. tertium posterius: ⁊ ꝑ diuersitate dolorꝫ: variant etiam loca cauteriorum: vt si dolor sit exterius: cauterium fiat exterius. ⁊ ita de alijs. s. interius ⁊ posterius.

¶ Cauteria sub cauilla. Prope pedem fiunt cauteria mé suratis.iij.digitis sub cauilla: fiunt aũt hec vnũ interiꝰ aliud exterius. ⁊ ita de alijs sub cauilla ꝑ arthetica superiorꝫ partium. s. genu ⁊ scie ꝑ dolore pedũ: si fiat discursus humorꝫ ad pedes a superioribus partibus.

¶ Cauteria ꝓpe cauillã. Item fiunt duo cauteria ꝓpe cauillam ꝑ dolore pedum ⁊ arthetica cauillarum.

¶ Cauteria intra pedem. Duo cauteria fiunt intra pedem ⁊ extra ꝑ predicto vitio cauillarꝫ ⁊ totius pedis: qualiter autem debent fieri supradicta figuris satis potest perpẽdi mutato loco cauteriorum.

¶ Cauterium ꝓpe radicem digiti pedis. Item fit cauteriũ prope radicem digiti pedis interius: aliud exteriꝰ a parte opposita ⁊ fit pro causis predictis.

¶ Cauterium inter duos digitos pedum. Cauteria fiunt inter duos digitos pedum per omnes ꝑ arthetica ipsorũ digitorum pedis ⁊ pro inflatione pedum: et pro alio quolibet dolore pedum.

¶ Cauterium sub planta pedum. Cauteria fiunt sub pede in media planta pedis pro omni dolore pedis ex humore frigido ⁊ calido pro vitio arthetice cauillarũ geniculorum ⁊ scie ⁊ partium adiacentium.

¶ Cauteria sub genu. Magister Rasis fecit cauteriçari quẽdam arthetticum cui deerant viginti hebdomade de septem annis. ⁊ habebat genu inflatum per septem hebdomadas: precepit itaq; magister Rasis vt fieret cauterius super genu paruissimum ⁊ minori ferro q̃z in sene: et cũ inciperet: posuit emplastrum supra genu de radice bionie ⁊ bismalue coctis in aquis ⁊ tritis cum assungia: sed in duplo posuit de bionia ⁊ bismalua ⁊ precepit vt caueret omnes fructus: omnia genera leguminum: caseum. allia: bouez ⁊ similia. emplastrum posuit vt humores dissoluti melius fluerent.

¶ De ventosa inter scapulas. Ventositas colice. iliace. nefretie: strofice. ꝺyarie: matricis. vesice. splenis. epatis. cutis. pectoris laterum. ypocondriorum: extrahitur per ventosam sine scarificatione inter scapulas crebro posita: nunc a dextris: nunc a sinistris spine. nunc inferius: nunc superius.

¶ Ventosa ad discrimina capitis. Antiqui ventositatem capitis extrahebant positis ventosis sine scarificatione: nunc ad discrimina capitis: nunc ad commissuram fantastice cellule ⁊ rationalis.

¶ Ventosa ad vmbilicũ. Vẽtosa corrigit ineptas positiões membrorꝫ: vt si matris descẽdat versus os penis: ponit ventosa maior ad vmbilicũ sine scarificatione.

¶ Ventosa propter matricem. Si matrix fuerit in alterutrum vertebrum inclinata ponatur ventosa in opposito illio sine scarificatione.

¶ Ventosa ad renes. Si colon descendit seu exeat anum: siue intelligatur intestinum esse corrugatũ et descendisse deorsum licet non exeat. ponitur ad renes ventosa valde frequenter sine scarificatione.

¶ Vẽtosa ꝓpter vulnꝰ. Plerũq; extractũ intestinum ꝑ vulnus: retrahit per ventosam iuxta vulnꝰ positam: spacio tũ inter vulnꝰ ⁊ ventosam vmꝰ dimisso digiti vel ãpliꝰ: ⁊ ad hãc intestini reductionẽ praro hodie vtunt ventosa.

¶ Ventosa ad mamillas. Notus morborꝫ auertit vẽtosa vt ꝓtra fluxum mẽstruorꝫ ponatur ventosa ad mamillas sub eis que totã inferiorẽ partẽ mamille possit amplecti: sic tũ q̃ inter se totã recipiat mamillã. hic plurimi nõ scarificant: pauci sed raro faciunt.

¶ Ventosa ꝓpter fumũ a stomacho. Cum fumus in febre vel sine febre a stõ ascendit ad caput ponit q̃q; ventosa ad vmbilicum: q̃q; ad os stomachi: vẽtosa amplectens vmbilicum vomitũ stringit: diariã quoq; q̃q; ibidẽ posita: q̃q; ad os stomachi posita.

¶ Vẽtosa ꝓtra dolorẽ oris stõi. Cõtra dolorem oris stõi de vẽtositate: vel de inuiscatis ibidẽ humoribꝰ calidis vl' frigidis ponit ventosa sine scarificatiõe sepius ad furculam pectoris q̃q; sꝫ rarius ad metafrenum.

¶ Ventosa ad dolorem capitis. In febribus tertianis continuis dolente capite ex vapore inferioris corpis ad ipm ascendente ponunt ventose ad stõm. aut ad vmbbilicum in carnositate coxarum in multis locis ⁊ ad suras tibiarũ ad plantas pedum quandoq;.

¶ Ventosa ꝓpter ruborem ⁊ pustulas. Propter faciei ruborem ⁊ pustulas eiusdẽ rubras ⁊ oculos rubentes vel de calido humore dolẽtes: vel cõtra dolorẽ capitis de colera vel magis de sanguine ꝓferunt ventose cum scarificatione in occipite: in supremo dorsi inter scapulas et ad cubitos ad raschetas manus extra: et sub mento.

¶ Ventosa ꝓpter asma. In asmate de sanguine peripleumonia: pleuresi: sinocha inflatiua: sinocho putrido scarificat cum ventosa inter scapulas p̃cipue cum audemꝰ flebotomare sicut in prima figura de ventosis apparet.

¶ Ventosa contra pleuresim. Antiqui contra pleuresim vt extrahant materiam ab interioribus ad exteriora ventosabant cum scarificatione vel saltem sine illa locum dolentem: sed pauci sunt qui acquiescunt hodie timẽtes superadesse dolorem cum ventosa cum ex pleuresi doleãt acutissime patientes.

¶ Ventosa ꝓpter humores. Humores itercutanei frigidi sed magis calidi facientes dolorem vagũ: vel magis fixũ siue ex ꝓcussione hoc fiat siue nõ: extrahunt ꝑ vẽtosã cũ scarificatione per totã fere corpis supficiez positã: et tunc ponit ⁊ ad ipm locũ patientẽ vel de proximo subtus siue sit dolor in iuncturis licet ad hoc rarius ventosetur: siue ex iuncturas ad qõ sepissime fit.

¶ Ventosa ad morpheam. Cum est ex attractione sanguinis ad supficiem vt in particularibus extenuationibus alba morphea: dormitionibus cõg elationibus mẽbrorꝫ ab intrinseca causa factis ponitur ad ipm locum ventosa sine scarificatione.

¶ De sectionibus: cauterijs: ⁊ ventosis Rasis Finis.

Rasis Synonima.

Lasef punctꝰ rubeus vt pulicis morsus et fiunt in omnibus membris ⁊ p̃cipue in oculis ⁊ cito recedunt

a

Algoçodie. i. nodi qui fiunt in collo ⁊ gula ⁊ subascellis ⁊ inguinibus.
Alguafedi. i. pauxillus
Afraima. i. cibus de agresta
Alefinis. i. psillium. (tẽdit.
Alãstria ẽ finis os ⁊ vetula, q̃ ad finem
Apij silueſtris. idest petroselium macedonij.
Assero. i. brachium.
Alfesura. i. radix vitis albe.
Almusaragi. i. vuea.
Alaliteth. i. pulmar.
Alcorduma. i. tuthia inda.
Asarum amomum ⁊ acorus adinuicẽ mutantur vnum pro alio ponendo.
Alabsaf. i. redundatio.
Alcorsofri. i. carda capita
Adhesia citrina. idest cibus qui fit quibus additur acetuz et paz çafarant.
Alembicum. i. factiuum aq̃ rosate.
Alderebu. i. corruptio stomachi.
Alguages. idest inquietudo quando scilicet homo loquitur secum et non potest dormire.
Alaafati. i. rubor pustulosus qui in fine apparet.
Alcuabeo. idest piscis magnus salitus.

Sinonima Rasis

Acatia fit de succo cuiusdã fructꝰ parte arboris qui vinee similatur in alexãdria.i.alcortaceracb. idest magna arbor.
Altidules.i.assa dulcis
Albimdacati.i.auellana.
Alcahabi.i.calcanei
Alciet.i.aderis hortulani.
Ademenula.i.carbunculi
Alcaris ꝗ est sicut caput ⁊ pedes agnicũ aceto coquunt ⁊ congelant.
Alaragi.i.virga pastoris: persice vocatur bersetedarij.
Asantanil.i.dies caniculares in estate molesti.
Adalaerun.i.dies caniculares.
Audacolie.idest sulphurace vel mandragora.
Altatam.i.edetera
Algenat.idest paruorum scorpionum post se trahentium caudam idest ra stellarum.
Aluente.i.ameos
Aloes scrotensis in tertio loco.
Alcatim.i.renum
Altey.i.tamarisci masculi.
Alticulreu.i.scolopendria
Alohosos.i.caudalis os caude.
Alue.i.palpitatio
Alme fit çucharo sicut fisamũdũ mell
Alusnen.i.fulfucaca fin quosdã sola ẽ herba de quafit alcali.
Asuul idest oculi qui sunt medij inter nigrum et varium
Açegi.i.atramentum
Auahada.i.cibus sicut feludem nisi qꝛ in eo purum butyrum crudum
Alocuten.i.herba filis spatule fetide.
Asamen.i.butyrum coctum
Anuden.i.herba de q̃ fit asa fetida.
Albetoragi.i.basilicõ cũ latis folijs
Almarastam hospitalis
Adheem.est laurinum.
Asolzir.spẽs lepre
Alguriseu:genus columbarum
Alguadi.i.humor egrediens de virga cum aliquis tangit mulier em.
Assenue lubue romana
Açedarac.i.acetosa montana.
Absinth.humida.i.succi
Açaruech.i.auripigmentum
Alalmo.i.rubus q facit moram
Açuch.i.fricatio cum corticibus.
Alasce.i.ysopus hortulanus.
Alguaesegues.i.alienatio
Abub.i.ora mores
Alesidabegi.i.vinus vel cibus in quo est caro.
Alaçabari.i.plumbum.
Alustasat.i.dilatatio pupille.
Arillarum.i.semen vue
Alcabes sunt vue panis adarimaci p̃ us frixe in oleo ⁊ posite in melle ⁊ frixe cum eo.
Alefemati sunt spẽs vt piper.
Almosos h̃ ẽ sicut columba coquit cũ aceto in cuius iure ponitur menta.
Aluminis iameni hoc est crisi.
Alchilac h̃ põderat tria grana ordei.
Arpebe.i.boni odoris
Alguaham.i.malus appetitus vt cuꝫ aliquis appetit carbones ⁊ lutum et his similia.
Atibi.idest res odorifere quibus fiũt suffumigationes.
Almeçered.i.res acetositatem habentes cum dulcedine vt mala granata et muça.
Atrasula quando apparẽt radices albe pilorum cum ita extremitates sũt nigre ꝙ tincture tardantur.
Alocaçti.idest flos salicis quo fictores vtuntur.
Aladune. idest pultes multum spisse ex aqua et farina.
Alembech.i.sunt parua assata caro.
Alues vel alsegnata.i.dulcia sicut cõfectiones de melle.
Alginasim.i.strictura narium
Alhosina:tedium vel tristitia de preterito ⁊ facit dormire.
Altasia inflammatio
Artauica idest cillacilacuꝫ non est bochor.
Aifen.i.pannus qui fic opilat osvasis vt per ipsum exire vinum vel aqua possit:et precipue si in ea fiũt sanguisualcanfati idest oblongum multum virinqꝫ planum vt coptura domus.
Alben resugenis.i.oximum cum floribus nigris.
Alituli.i.fructus tamarisci
Alrasin.i.enula.
Alteicet.i.pdix masculi sexus.
Alaçeres.i.armoniacum
Agedeguil.idest vene que portendun tur a fundo stomachi et ab intestinis per quas transmittitur succo sitas ad epar.
Alesuis vel alessius.i.psillium.
Alberu quidam dicunt ꝙ est fumus adquin vstaruꝫ: ⁊ quidam dicunt ꝙ sunt carbones.
Alcharachi.i.habens alas.
Alçocol vel amania spice celtice.
Alema parue pustule in ore
Acenilb herba similis corule.
Assauregi.i.puluis qui cadit de parietibus salis.
Auricula muris.i.maiorana.
Alcessugeni.i.epaticum.
Almerenne qui sunt vt litus aromati cum adeure.
Adubua.i.lupi.
Alcienel locꝰ inter spatulas sub collo.
Alcheil.i.locus vbi coniungitur collum dorso.
Alfeman.i.species que sunt vt piper ⁊ cinamum.
Attar.i.squinantum
Abeugi.i.cuiusdam herbe.
Aromat quedam confectio
Alcadas.i.rose.
Adoch.i.lac.
Aqua casei serum casei.
Alactis caprini.i.seri
Alheduen.i.incubus.
Albat.i.passio inguinis quãdo minuitur caro vel concauitas.
Almaçol de lacte acetoso fit cum farina ordei.
Alfa.i.triticum
Alcola.i.pustule que in ore fiunt.
Alhasech.i.tribulus
Almatar.i.marubium lune.
Ascherenade lõnãsi oibus.
Alhelcalcida maior.
Apocrustica.i.repercussiua
Asedenegi.i.enurates
Albotin.i.terbentina
Adohoc.i.lac acetosum de quo extractum est butyrum
Adebeez. idest satirion: vel testiculi vulpis.
Alcol.i.puluis ad oculos.
Alcohoma.i.ramex
Affro.i.sinapis alba.
Aressed.i.nasturcij
Aluminis iamen.i.scissi
Aloçis.i.centaurea.
Albellidorium.i.anacardi indi.
Apiũ montanũ.i.petrosel.maldeõ.
Alnolch.i.artarate
Allefiul.i.psillium
Almasue.i.cassia
Aratri confectio quedam.
Assebza.i.mandragora
Albeçard.i.galbanum.
Alhengi.i.spẽs solatri
Alhersandarin.i.virga pastoris
Aliadi.i.polli.
Acardilon species fileleos.
Altanurait.i.cost barost
Alfarsungi.i.asparagus.
Abrengi semen est
Albel.i.accis
Alfel.i.come accis
Asseme.i.lubrie romane
Açaruech.i.auri pigmentum
Almelea.i.almes.
Assanergi.i.puluis qui cadit de parietibus salis.
Alobocat.i.ellia que labuntur
Almelessis.i.nasturtium.
Adareseam.i.assolibus.
Alseies.i.nasturtium babilonicum
Albel.i.calcula maior.
Alluisse.i.abrotanum siluestre
Alfelen.i.gefifidest est.
Allefuid herba.s.allzarauulalba.
Algiçoc.i.armoniacum
Almeheleb.i.vere
Alchechec.i.citroli.
Aldibic.i.glutinum
Alfericã.i.digitale q̃ vtuntur sutores.
Albered.i.perforamina
Algaçe spẽs fungi
Alhausegi faretio.
Amchamanti.i.auis frangentis os
Alhonsol.i.squilla
Alocohan.i.ruge
Albarid.i.ypius vel fu.vriademoxon.
Alcenoch.i.plumbum
Alacoara.i.pes corui.
Alchigita.i.graues locticiniorum.
Alescudrion.i.scordeon
Artetica.i.sulla.

Artaro.i.lentiscus.
Altir.i.asa.
Alemuz.i.alegibar id de q̃ fiunt vasa.
Alguademei ifirmitas q̃ oritur i palpebris ius z nõ permittit aperire oculos z rubet.
Acaritab.i.pli lotus.
Assenar.i.aloes.
Amomia.i.armoni acum.
Alfegelzst.i.agnus castus
Allzarapse.i.apium
Aseb.i.alumen
Asoch.i.argentum.
Alnedum.i.anetum
Alocas.i.amigdale
Abelesen.i.carpobalsamum
Arenarimen.i.bolum vel lutum
Arcul.i.bedeguard
Asarual.i.cipressus
Almargen.i.corallus.
Albatar.i.cerusa.
Alsafar.i.cappari
Algust.i.costus.
Andal.i.colloqui.
Alcamfor.i.camphora gumma est cuiusdam arboris
Almuarcan.i.celidoniam
Argil.i.calx.
Algafit.i.eupatorium
Aliana.i.enula vel ala
Adidalarchois.i.calcecumenon
Alcmar.i.es vstum.i.flos eris
Almartacha.i.litargirum.
Atarmus.i.lupinus
Alnuse.i.passe sine granis
Alleismes.i.muscus
Allzenlzengia fl'accka.
Alhoif.i.nasturtium.
Alguarda.i.rosa.
Angarut.i.sarcocolla
Almea.i.vua ficca
Alacues.i.storacis
Allziscas.i.papauer
Alfenid.i.penidij
Albeladet.i.anacardi.
Astrocculibe.i.grana pini.
Allzed.i.citroli.
Almosofat sunt tamarindi.
Alseis.i.nasturtium babiloni cum
Asagen.i.sanguis draconis
Albabit.i.sulphur
Allzibatha.i.terbentina
Alsarica.i.epilepsia
Alsetartagi.i.tapsia.
Alsabzachati.i.melope
Alberadul.i.ꝓfectio anacardina
Aduraraci.i.pernix.
Algumur.i.carnes que sunt çinçiue.
Alchilzilata.i.granata silueſtria vel campestria.
Asuricitum nomen est electuarij.
Almaru idest medicia inda que est similis cinamo.
Almurid.idest mesaraice
Alicra.i.literacula de stagnis.
Alatisca.i.ydropisis
Almaru vel maru.idest scarlea incremona dronca.
Almulnar.i.intestinum rectum.
Alcrobi.i.cetarac.
Atara.i.flores dactilorum
Almasire.i.apostema calidum.
Alathatir.i.siringa.
Algenea.i.contractum.
Alhchir.idest her.
Alectari.idest apoplexia.
Allzidans. idest lacerationes que facie fiunt cum vnguibus.
Açufere est gen⁹ ellig embicurauste.
Allzefisia.i.ruta montana.
Alsaure radix vitis albe.
Alsireg.i.ptes q̃ sunt in circuitu ani.
Alceldedi.i.sumac q̃ ꝓparatur cortia.
Alhohurelei: et est spuma que generat in circuitu carnem in mora.
Artarie porotide.idest separate.
Alsula feti.i.vinum coctum ad tertiã.
Aldis febris ethica minuta
Alfacan est tremor cordis
Adhacatamon.i.pulegius ceruinum.
Alçangiati.i.cassia lignea nigra.
Acasen.i.mu.
Ahuse.i.auellana assata z nigra.
Alibsulidus ante
Alistolidos.i.allzelzẽgi z ẽbesulidus.
Artiriades.i.grana iunipi vel cedri.
Anacardiz est albelador
Alsaguassora est agnus castus
Almenesi est calamentum fluuiale;
Algemma est spẽs meçereon
Attarathi hec est herba q̃ nascit in locis desertis sine folijs z cui⁹ stipes est ruber z assimilat veretro canis
Abanexin.i.medicina inda.
Autron.et est eupatorium
Allzermeti hoc.i.fractus.
Allzel z est alhacus.i.ramus
Alfu caran z est almarcad
Astroculibe.i.grana pini
Almeibuccegi.i.rob de musto.scilicet tarreno.
Acameli est aqua de fauis
Auesefucu.i.almucum
Allzismess.i.pass.
Artanum.i.calamentum
Almeruen.i.partes que sunt super anchas vsq; ad renes.
Alfor.i.crocus hortulanus.
Almur.i.caro ꝓtinẽs radicẽ dentium
Alsed.i.emplasmur
Alramadi.i.citernicius
Alnusaragi.i.enna vlcerum.
Alfusoha.i.vngula.s.oculi.
Algasigata.i.tenebrositas
Allzalati.i.erpes estiomenus.
Alelzef.preparatores cortorum.
Almesemulz vl'armurmar.i.clam.
Aruircar.i.borace
Alnotiati.i.postrema pars capitis.
Allzel.i.medium colli.
Almaliasen.i.iunctura q̃ est inter brachium et manum.
Allzasasun.i.superior pars narium
Allzeseb.i.sisamum.
Acriuus.i.tortura
Asseiche.i.fricatio dentium z gingiuarum z labiorum interius.
Alfatan.i.cordis motus cum saltu.

R

Eleser .i.balsamus.
b Berbetis.idest berberis.
Bisbeba.idest polipodium vel pullipudia.
Batura eris.i.tubel eris.
Bedenenambiua. idest quedam maneries basilicem parua.
Bubil.i.cepa silueſtris
Buremeri.i.medicina inda
Bedenac.idest semen granatorum silueſtrium et sunt grana.
Beden.i.radix allzeri
Betilon.i.assenila.
Bengi.i.iusquiamus albus
Bozurgi semen nigrum simile.s.piperi q̃d venit de sem amarum pro quo poni potest deridericum amarum
Bothor.idest pustule parue que fiunt in pueris.
Beçar lapis est viridis omne q̃d ẽ expellens venenum.
Bondaliaten.idest in modum auellane genus ponderis.
Balar.i.brasil.
Balzata.idest q̃d fit de tritico z lacte z çucharo.
Bothor marien.i.radix piretro similis.i.herba que valet in suffumigijs.
Berongissis spẽs abrotani.
Blacte biçãtie.idest species que multe est subtilitatis epilentico atq; mulieribus matricis prefocationem patientibus proficiens.
Bersiendatu.i.virga pastoris
Baurac.i.quodlibet genus salsuginis z de quolibet sale intelligi potest.
Bethados marine.idest intensi marem herba est.
Bolismus.i.fames vaccina.
Budorongi.idest radix herbe similis çedoarie.
Budarca.i.auellana
Bathar pondus est.
Burmathi.idest terreum vas vitreatum vt pix.
Berid.i.perforans.
Beneçimum.i.sambucus domesticus
Beonia.i.camomilla.
Buris.i.affodilli.
Baras gen⁹ est egritudinis: z hec differentia inter morpheam z baras.qz cum pungitur morphea exit sanguis in baras nunq̃z exit.
Baucie.i.pastinacie
Barbalzi.i.meatus inguinis.
Buçaram çedoaria et pro eo ponim⁹ çinçiber.
Bedegar spina alba vel odor rose
Beçead.i.galbanum
Birenuz. scilicet lapis lebes vel lebetis vel birene.
Beresus.i.corallus.
Bruma.idest pix
Buçiden.i.testicli vulpis z d̃ satiriõ.
Bage.i.ysopus de spania
Bather. idest pustule vel eminentia carnis fetida.
Bucholie herba similis camomille.

scilicet ocula fetida.
Blac.hec est cum multe plante parue in oleo frixe in patella vnã sup aliaz locando:melle iter omnes duas posito atqz sic simul coquitur.
Berongi:pro eo ponitur serapinum
Batheca.i.melo.
Baucia silueſtris.i.daucus.

C

c **Herua.i.** mirasol.

Che hehimar. idest cucumer asininus.
Cadula.i.cardomomum.
Casburataliur.i.capillus veneris.
Centurion.i.centaurea.
Carogued.i.carui.
Camedritus.i.camedreos.
Chemion armoni.i. ciminum a loco.
Cobzie a cozolis vel panis sume vl ar thenita.i.ciclamen vel maluz terre.
Catarrus.i.congelatio capitis.
Calusar.i.oleum indum.
Caitata. idest appetitus comedẽdi lutum z linulza.
Caurati.i.frusta subtilia
Cafuduhir.i.calcãtũ cui⁹ col.ẽ viridis z qñ antiq̃ fit colcothar calcanidis.
Cozt.i.humoz croci.
Calcalimua.i.medicina inda.
Cudilion.i.buglossa.
Cuternum.i.succus eupatozij.
Cameçih.i.fructus tamarisci.
Cantarçed.i.gũmi alcozfof:z alcozfof sunt capita cardami que comedunt.
Cauguamium.i.sale condita vt oliue.
Cauguamih.i.ea q̃ nascuntur in gula z p̃focant vt squinantia.
Caubes vel çabzo fit cũ mice panis ad macũ in oleo frixe z in melle dispumato posite parũ pcoquũtur.postea vo sunt sera cũ iponũtur:vt mel per fozamina exeũdo separetur ab eis et sic comedatur cabis.i.de pane.
Cachahif cathais cum multe placente de pasta parue in oleo frixe ponũtur in patella vna super aliã locando cum melle inter positiões duas atqz sic similiter coquuntur.
Candar gen⁹ cardui qõ vocat cauerta
Calef.i.pannus faciei
Cali cinis cribellatus z fit de quadaz herba salsa z vtuntur eo tinctozes
Cauncanudem.i. aufidem conditum.
Caunoch sebeth.i.anetum sale ꝓditũ.
Calech.i.squama ferri
Cucurma.i.vena citria q̃ dr̃ syrindma qua vtuntur tinctozes.
Caugeruich.i.sucita quoz quedã ꝓdi untur sine sale q̃dam cum sale.
Cozdumeni.i.carui agreste
Cartamum.i.semen croci hozteſis.
Cafatis.i.tremoz.
Curch.i.tunc⁹ de nilo de q̃ acassia fit.
Cabil.idest terra rubza que affertur õ media in media aut arena minuta z cũ fricatur super manum ingreditur cutem:de qua fit vnguentum qõ penetrat manum.
Cãcule vocant anche q̃ mũdãt vinũ z nascit in mari qõ est iuxta sibiliam.
Canatellia idest cauda equina z grece vocatur ampurias.
Caris idem est qõ allzaris
Cortex eris.i.batitura eius
Coztices eris.i.flos eris.
Calidicon.i.trocisc⁹ de arsenico factus
Crerese mustela.
Canauit caulus imperialis.
Caua.i.vinum debile album
Cresmet.i.antimonium
Cimemi camen siseleos
Coch terra est iuxta locũ vbi Alexander induxit og z magog.
Cola.i.vlceratio oris cuz pustulis par uis vel pustule q̃ nascunt in lingua.
Cimirui ciminũ albũ ẽ collu z furcal: grece vo siseleos:cui⁹ ꝑpetas ẽ dolorẽ ep̃is yteriacã z epilepsiã z asma z matricis p̃focationem sanare.
Canuchal.i.salmuria capparis
Coriçiola herba est de qua fit scamonea z genus volubilis habens lac.
Chilus.i.succositas facta in prima digestione in stomacho.
Chimis.i.massa humozũ facta in ep̃e ex succositate venẽte a stomacho.
Cesnu simile est ferule semen habens album lenticule simile
Cherci.i.flozes sil�es flozib⁹ violaruz relucẽtes in nocte in die vo non.
Colb.i.gna sol:ẽ herba in hyspania nascẽs:ꝗ q̃ mlt̃ũ gignit in obeda cui⁹ semẽ canapi assimilat:lz eo sit albius z ad frangendũ lapidẽ multum valet.
Cachile herba ẽ noie salobza silis vermicularis acetosum habens z salsuz z fit in die alcali.
Colcodeia.i.deriuatio vite.
Cauguamach.i.ea que sunt simplicia z composita z comedũtur post cibuz sicut cappari z oliue.
Cotila pondus est decem vnciarum.
Canesis.i.scarabei.
Caifesse.i.vespertiliones.
Canhabiti.i.oia q̃ aceto z sale condita sunt vt capparum z oliue z reliqua: ex quibus fiunt salse vt sinapi.
Carabitum.i.frenesis.
Caras.i.cũ aliquid vult loqui z uõ potest nisi multũ mouẽdo linguã z os.
Commatre.i.picus.
Caratin.i.lumbrici terrestris.
Carmefic vna species tamarisci.
Cuscute.i.podagra lini.
Cacule.i.cardamomum minus.
Carpobalsami.i.fructus balsami.
Caraps.i.apium.
Curcuma radix que de transmarinis partibus affertur: z etiã est quedam confectio que est in serapione.
Condi herba est que assimilatur spatulis:iuncturarũ duriciei proficiunt: eius flozes quidam sunt citri.s.glauci in uocte z nõ in die relucentes.
Charta inda de papyro
Cheri.i.balitum.
Cozdumeni.i.carui agreste
Colcotar.i.attramentum ru.
Celidonia:dicitur herba hyrundinũ: vel vena citrina.
Calcauil.i.oçimum montanum.
Corbiçlugue.i.granum simile cardamo z affertur de sclauonia.
Cantauron.i.centaurea.
Cautum.i.celidonia.
Catharis.i.dereria
Cusus herba:cuius sunt tres species.
Calah almes indum.
Cici.idest ramus.
Curcassia.i.radix.
Colt aliutiscat.
Chel est herba in vere nascens q̃ ramos hz longos:folia lõga:cruda comeditur et vocatur gambal.
Ceudaran est succus niger cuz quo fricatur muscus z dicunt quidam q̃ sit gummi glandium: sed mentiuntur: quia non est nisi gummi in radicib⁹ xylocaracte inuentum.
Condississa.idest simula.

D

d **Dra** idest mellica vel mala bruca.

Dul vocatur sopheri aque nõ est illa qua in hispania tinguntur pãni:immo est arboz super paruum stipitem eleuata:cuius folia solo caracte folijs similia sunt:eiusqz cortex vocatur a barbari emailelep: vt reubarbarum riçide efficiens: hanc vo Diascozides lzal vocat:cuius apoçima bibitum genuum dolozi confert.
Durameth.i.çedoar z est tribus modis vna decozascem.alia vero hierosolymitano z alia hispana.
Douidar spẽs est de hebel que nascitur in india z similatur cypresso.
Besenen.i.adeps gibbi cameli.
Deotin.i.terbentina
Basattagit.i.acetosi.
Dende species est que granis refini similatur et alia est ide et alia sem:dende quandoqz vocantur cataputie.
Denendem.i.oleum nardinum.
Dirifin.i.sustentatio
Balach.i.fera:q̃ sunt similes vrsis.
Delbenioleum: hoc oleum fit de illo semine quod dicitur piper album
Denisen lapides virides quibus acuuntur flebotomi z sunt de mecha.
Dauic.i.pondus sex granozum ozdei
Darfurfel.i.piper longum
Dahamarate diamarte
Dragig auis est.
Dabis.i.viscus
Darçesan herba q̃ in tyriaca ponitur
Daue:et est semen baucie silueſtri mõtane cretensis.
Dubul.idest herba que nascitur i mari z dicitur coga.
Dissuris.i.primitus
Diaconicõ.i.electuariũ de papauere.
Dic.idest minuta.
Darsesahan.i.pedetramen
Darsem.idest folium.

E

e **Eyptus** idest albarati.

Ebel.i.semen iuniperi.

Exies.idest pisces.

Endiuia.i.saratia vel seuum.

Eleuçeçia.i.quãdo aliquis caput impetuose vertit retro vel ante.vel cum loquitur mouet ipsum:aut facit cripi in ore:quãdo loquitur ⁊ profert idẽ verbum:neq; scit quid dicat: vl' cum aliquis loquitur sonuz facit vt recordetur: vel aliquid facit quod extraneum videtur.

Embula quidem est quod est sile harundini.et embola dicitur foramen longum in fistula:

Esterguar.idest aiudẽ: herba de qua fit asa fetida.

Elcheis locus qui dorso cũ vis iũgit.

Elem.idest tedium vel tristitia de futuro ⁊ facit vigilare.

Embroca.i.infusio cũ ab alto pijcitur

Empinia.i.santositas.

Eldi dunelic.i.corona regis.

Emfestides.i.ypoquistidos.

Embut est sperma alma florẽ faciens citrinum.

Elanlzid.i.racemus.

Eracruchic:vl'amerachu alacome al (ba.

Eilbangue cardamomum.

Eiufestidis.i.herba hircina.

Eçeleurge fit de farina ⁊ aqua ⁊ melle in oleo frixa.

Ebel.idest sauine.

F

f **Efiche** genus tuberum.

Firfir genus portulace.

Falfasa.i.grana impiguata. idest fulla vel semen trifolij ⁊ melius citrinum.

Fereçemisch.i.oçimum gariofilatuz.

Fu.idest fistra.

Fesire.i.vitis alba agrestis nigra ⁊ vocatur bautaiam.

Felfese met.i.radix pipis ⁊ eius lignũ.

Feluçaaraçi.i.fel elephantis.

Fenich.idest lapis vel cam.⁊ est lapis corij preparator.

Faudengi.i.bronz.s.semen nigrum.

Feudeñ.idest cor.

Fuccha.i.potus q̃ fit de ordeo ⁊ aqua.

Fusiricon medicamen ad scabiem.

Fufel.idest piper vsuale.

Fucahilesus genus arthanite species botor marien.

Fetirat.i.interpretationes.

Fesires semen etheui messessidar.

Fulfulimon.i.oçimum montanum.

Foris squinantia.i.superioris.

Febana.i.peonia.

Felucearaci.i.arbor litij.

Faufel herba que assimilatur nuci, muscate.

Felifelan.i.agnuscastus.

Faba egyptiaca.i.baprauis.

Farmatia.i.catarticum.

Fasuricon.i.prassion.

Fiden.i.pannus quo opilat os vasis: vt per ipsuz possit exire vinũ vel aq̃: ⁊ p̃cipue si fuerint sanguisuge ibi.

Faufel.i.auellanana inda.

Famaticon.i.almermur.

Fimicon.i.tusquiamum nigrum.

Fascemus.i.arbor mane ⁊ ẽticta a sia.

Fagus.i.centaurea minor.

Ferselen.i.dans digestionem

Feilueragi.i.litium.

Forbion.i.euforbium.

Facahatra.i.squinantum.

G

g **Odisie** dicit abiscẽ q̃ ẽ gen⁹ tuberis.

Gasdia.i.tyriacium.

Galmenech.i.vna spẽs elli:⁊ fz quosdam est nux vomica.

Geuseir.i.oppoponax.

Gausima basilicon demonis.

Gelbur spica alba florẽ faciẽs citrinũ

Gar.idest laurus.

Gasit.i.eupatorium.

Gesse quando oculi propter dormitionem aperiri nõ possunt.

Granaçelen.i.piper ethiopum.

Granuz viride.s.semen lentisci fruct⁹ quidam est.

Gedeguil.i.vias vel canaleos coa.

Gaçel.i.capreolus.

Garab.i.lachryme.

Guauansez genus columbarum.

Gesse.i.durities palpebrax.

Galsama caro est pãniculosa annexa palata sub via pendens cooperiens caput carne.

Guasemabras.i.stellio.

Guasmenis folium nil.

Gumorati ꝓfectiões liq̃de quas muliere faciũt ex quib⁹ linitũt faciez.

Geusmeti nuces sunt cuiusdam arboris equales facte in lõgitudine vsq; ad mortem dolorem faciunt.

Guasac.i.galbanum.

Garumphal.idest gariofili.

H

h **Ochoen** similis est calore:lz ea maior fit ⁊ vocatur magarga.

Horf.i.nasturtium.

Hasse ysopus hispanie est.

Hasec herba expãsa super terrã multos habens ramos que dicitur cicer ipatoris: q̃ semen eius spumosũ ẽt cicer.

Hara.i.iuniperus.

Habel.i.columbit.i.gummi fistici

Herua.i.resi.i.species dactyli.

Hebel sauina vel iuniperi.

Harmel herba est.

Hasce.i.santonicum.

Hiscimati constrictio.

Humara.i.iohanitius.

Helcalborom.i.terbentina.

Heel cardamomum maius amomuz ⁊ acorus ⁊ asarum inde pro alio ponitur in medicinis.

Hellius idest viscus.

Heçereasen vitis alba: et fm quosdã raphanus.

Herbangue cardamomum.

Has semen anachabius.

Hod.i.lignum aloes.

Hasascrum rahan salarmonia.

Holus iudaicum succus plãte que dicitur planta hircina.

Hestden lignum indum notum humeue amomi.

Habaras staphisagria.

Harmel fructus iuniperi.

Holcalibat.i.terbentina.

Hosmatum.i.quarta pars libre.

Humema.i.amomum.

Horteleſen xylobalsamum.

Habal atula.i.cubebe.

Hocorus.i.liquiritia.

Holus iamenicus.i.bertus.

Hercalibar.i.momith.

Hedriamon.idest iulep.

Hymemati.i.virga longa quam deferunt sarraceni in capitibus suis.

Herelaten.i.hestiomenum.

Hellzalibat hae lalbatim.

I

i **Idromel** idest aqua mellis.

Jelese.idest durities palpebre quando vix eleuatur.

Juiuetz.i.siccomori fructus ⁊ sũt sicut ficus agrestes acetose ⁊ dure in q̃bus semen vt papauer sonat.

Judae.i.polium maius.

Jfidebati.i.taphea alba.

Jstigatus salsa que fit ex aniudem et aqua et sale.

Itula lapidis.i.gipsum.

Ibelice.i.cardamomum minus.

Judebet.i.cibus qui vocatur riçi.

Judebigi.i.cib⁹ qui fit de micis parue placẽte super quas cadit pinguedo pullox collũbax cum assantur.

Jagueris.idest electuaria nihil amaritudinis habentia et boni saporis siue sint solutiua siue non.

Jstimbre.i.cum comedit homo nõ lediti ipsum.

Jafoc.idest sinciput.

Ipoquistidos herba hircina.

Jascas homo stans oculis apertis et non mouens eos.

Jschiroo vel schirosis.i.apostema lapideum.s.melancolicum.

Jarierd.s.semen assatum.

Jati.idest falfasa.

Jouiar.i.radix palme silueſtris.

Jliati.idest vatis.

Jostarigut.i.nux muscata.

Julmar.i.balaustia.

K

l **Lib.i.** lac acetosum.

Keisim.i.leuisticum.

Keisim hoc est simile ferule habẽs semen album lenticule simile.

Keneuiri dicit Diascorides q̃ est herba in vere nascens que ramos habz longos ⁊ folia lõga ⁊ comeditur cruda ⁊ vocatur caulus.

Sinonyma Rasis

Kilus succositas.
Killzul grana nasen.i.tremle albaris.
Kilix.i.salix de corterex.
Keiri flores qdaz quox fil'es violis in colore.alij sũt glauci: in nocte tñ relucẽtes z nõ in die vt odor violaruz.
Karusis.idest semen tamarisci.
Kesilefustes sunt nigredini attine radicibus rubee simile.
Keste.i.herbus.
Kist.i.libra et dimidia.
Kildarij.i.filix.
Kerse.i.cinamomum.
Kiua.i.galbanũ z est gũmi pastinace.
Kalagie.i.cib⁹ q fit ex pulmone corde z epate icisis minutiz z cũ oleo frixis in quo post remotionẽ p̃dictox ponitur pax aceti z oua z çapharanum.
Kebilzegi herba est portulace similis sed cum frangitur emittit lac.
Kise cibus qui fit de simula ordei.
Kelzingi species est solatri.
Karabitis apostema calidum in velamine cerebri.
Kirtubit est color sanguinis putrefacti in facie.
Kathemen.idest puluis.
Karlzt.idest tortelle.
Kiteran genus arboris que facit gummi quo corpora inunguntur z nõ putrefiunt.
Kismes.i.passelle parue.
Kerna.i.pentadactyli.
Kar fati cinamomum maius.
Kaisur alhaset.
Keizeric gumma est.
Kelzilil elit elinalit mellilotum.
Klut.idest gummi.
Kelzelengi.i.confectio inda.
Kosen.i.cortices glandium.
Kimolea.i.mation mittant in luto viridi quando ponitur in aceto.
Keisim campestris.i.siseleos.
Kesl zenti.i.confectio persica.
Kerlzefebe.i.cubebe.
Kalus.i.permixtio.
Kindilzió.i.herba que similatur allze sesefren: z cũ ea abstergitur nitrum.
Kiran est quod emanat de cera cum comburitur vel instar olei fraxini extrahitur.
Kiran est illud quo liniuntur naues: et postq̃z sunt parate cum pice.
Kemonlzaymen.idest siler montanus vel siseleos.

L

Litium hoc de aqua in q̃ coquuntur cortices berberis.
Laus.i.amigdale amare.
Legia genus tumalli est.i.laureola vel esula.
Leoiçene hoc fit cũ amigdale parum parui terere: aut in melle dispumato posite coquentur ex gbus parue pillule formantur z sic comeduntur.
Licri.idest bitri.
Lupuli.i.volubilis.
Luf.herba est serpentaria.
Libre.idest pure.
Lucutum.i.bolum armenum.
Lacurac.i.terra sigillata.
Lapis iudaicus agaput.
Lac papaueris opium.
Lupinus faba egyptiaca.
Lingua auis fructus fraxini.
Lutũ comedẽdũ liquiritia.i.lutum qd̃ d̃ z ad comedendũ sapidũ: semẽ album habens saporez magne mãmille canis perfica lingua.
Litargia est ablutio z.
Lubzieta.idest almea: alij dicunt q̃ fit currens z alij sicca.
Luben.idest thus.

M

Magahare .i.cibarijs d̃ lacte et carne murahabatis et cõditis aut in sole fiunt sine igne vt çuccharum rosarum.
Mes.i.grana pua faseolis minora habẽtia oculũ in medio sicut oculus faseolox z vocaf farrola.i.faseoli pui.
Masal hoc fit de lacte acetoso et farina ordei: et est cibus qui post butyri extractionem remanet.
Malialeb fructus niger cuiusdam arboris.idest nere.
Mematie vocatur maiorana habens hastaz vt hasta aneti.i.mu. cuius corona sue assimilatur corone: semẽ vero eius vt cuminum est. sapor autem est vt sapor fisticis quod bonum habens odorem.
Mumia res est que iuenitur in terris vbi mortuox corpa aloe condiuntur a gb⁹ humor mortui cũ aloe mixtim resoluitur z similatur pici marine.
Meiçahara.idest sene.
Menederia.i.cataputie.
Mugath hoc dicitur esse radix granate agrestis. z dicitur esse radix nesez .i.tremule arboris.
Meçerion.i.leo terre qui a qbusdam d̃ esse laureola z a qbusdã anabula.
Merdasengi.i.puluis de plũbo combusto: z f̃m quosdã litargirum.
Muraba.idest conditum.
Mescartarmesir.i.pulegiũ cum vino
Mellis storacis pure medulle.
Miua syrupus de succo citoniorum z pomox z granatorum dulciũ z acetosorum z vino factus.
Memirensiz.idest celidonia.
Musachnima illud de quo nitantur vasa z f̃m quosdã aqua viteraticox.
Mugat.i.radix vnde fit asa.
Musaguarat.i.salsa.idest cibariũ qui fit sine car.
Maradi.i.curuatura brachij.
Mutagenat.i.cibus qui fit in caçola.
Mulachia.i.malua curta vel maior.
Mucha.i.pars que de oculo videtur.
Maroth.i.radix filis annidẽ: z tñ de-
Migradi.i.forfices. (bilior.
Mirac.i.interior pellicula ventris.
Mixturum.i.mensura.
Morisia vel morisiatum.i.almuri.
Mutilago.i.banofitas.
Musaguatiz.i.terra i qua sunt colles
Melachion.i.opium. (parui.
Meimeran.idest celidonia.
Mesus liquor acetosus.
Midoat similiter liquor.
Mest.i.lac acetosum coagulatum.
Mirac pellicule super fifac.
Magra.i.creta rubra.
Medum herba fetida.
Marinacur.i.marubium.
Masal fit d̃ lacte acetoso z faria ordei.
Madac bdellium.
Marcur.idest carmec.
Meçen.i.locus qui ẽ cinctura inferi⁹.
Maiorana grece d̃ auricula muris.
Marsilia faba lupina.
Meta.idest storax.
Mersuleu lingua.i.asparagi.
Macam.i.emplastrum.
Molachia malua ortiua.
Malmeem.i.farina creticorum.
Marchas.i.citrini a loco.
Mulche allzase.i.bdellium.
Meçanella.i.camomilla.
Men.idest manna.
Melachion.i.opium.
Mastillze.idest mastix.
Mor.i.myrrha.
Merasmec.i.extenuatio cum fit vel eminentia vmbilici.
Meseraice.i.vene g̃ciles q̃ sũt in epe.
Miringua.i.rete cerebri.
Marosmos.i.species.v.hetice z dicitur congelatio.
Malleid.i. lac vaccinum concussum de quo extractum est butyrum.
Miua.i.syrupus de citonijs.
Mel alumen storax liquida.
Mudimon.i.bdellium.
Marlzade.idest opium.

N

Nabac.i. fructus sydre.i. uiube siluestri vel vue siluestres.s.labrusca.
Naragil.i.nuces indice.
Nisabor.i.lutum comedende.
Nemen.idest sisimber.
Nesun.i.rosa se.i.sambucus siluestris
Neeresunci dicitur esse rosa asinina: z d̃ q̃ est species indie.
Naphta.s.petroselleum album.
Nabati qd̃ fit in septẽtrionali parte.
Nabacha istud est eius magnus: cui⁹ est granum vue.
Nuces memithe.i.castaneole ad tempus dormire faciens z nascit̃ sibilie.
Napi siluestris.i.rapistus.
Nabit in potu qui fit ex dactilis vel ficubus vel ex alijs vel ab vuis.
Nucla.i.ea quibus post cibuz vtimur vt citonia cauatiana z acetila.
Nucã.i.locus vbi collũ iugit craneo.
Narcotica.i.stupefactiua.
Messestengi.i.amilum.
Merideri.i.spica romana.
Meregrana.i.cerasi siluestres.
Menuca.i.ameos.
Memebrest.i.forbilia.

Mesesengi

Mesesengi.i.scolopendria.
Mardium.i.oleum.
Mithabā.i.corui sup qd iacent hoies.

O

o **Rthi** .i.artaria.
Orali stamenia de serico.
Oçimum citrinum basilicon maius.
Oçimū fluuiale balsamite aquatice
Oleū onfacinū viride: vel oleuz qd fit de olituis immaturis viridibus.
Olcuim.i.acorus.
Olixatri.i.semen macedonici.
Oandachoca.i.nasturcium.
Oabelcara.i.cucurbita.
Osaragij virga pastoris.
Osathar.i.origanū.
Oampharicō herba que vocatur grameia.
Oaman malia marte.
Ocleruca.i.pendactyli.
Ofien.i.optimum.

P

p **Peludes** pheludz fit quādo mel tamdiu coquitur vt cum supra marmor oleo inunctum proijcitur vt induretur: qd postea incisum frustatiz comeditur z sic sunt penidij de melle.
Pumex vocatur lapis corij preparat et vocatur fenix ac lapis vulcani.
Phibis.i.rapax.
Ptisis.i.ariditas.
Petroselini aut semen apij montani macedonici.
Pipaque holus est.
Pupilla oculi dicitur aptum aque.

Q

Quent.i.sulfur.

R

r **Orab** doctyli sunt humidissimi qui nisi statim comedantur dissoluuntur et fiunt qnasi mel et non habent ossa.
Robile gummi est et dicunt quidā qd sunt cicercule.
Rebite cicade marine.
Relzrid est aqua que super lac acetosum eleuatur.
Reib.i.lac acetosum vel mē.
Refius.i.pentadactili.
Rob.i.succus vsqz ad spissitudinez de coctus vel tertiā ptem.
Rauux.i.confectio de qua fit gallia.
Roonati egritudo ē in qua homo semper ridet.
Rusatigi.i.es vstum.
Ramex.i.locus sub anchis.
Raā sal armoniaca similis est aneto.
Rachaialhamen.i.fumus terre.
Rasas.i.stagnum.
Ret.i.lūcus de nilo de quo fit acatia.
Reburet herba portulace similis: sed cum frangitur emittit lac.
Ru ine.i.sapiētia abluta.
Rean.i.myrtis.
Ratmegi.i.colofonia.
Radix arboris marine.i.attanasia
Rasan.i.penna vel penem.

S

r **Emericon** species apij cā, pestris.
Simar lactuca.
Sarthar.i.ferrum.
Siseleos.z est aniuden romanū.
Suful: hoc fit qū puluis iacitur in os. et postea vino vel aqua trāsglutitur.
Segem.i.sanguis draconis.
Senegi.i.amilum.
Sapa.i.de succis fructuū ad spissitudinē decoctis vel de herbis q fiūt ex aq̄ aliq̄ bulliens miscet bis vel ter: z multotiens ex çucharo vel melle.
Satirio testiculi vulpis z dicit alebre.
Sticados arabicum.i.camphorata.
Secaniabin.i.oximi.
Sare.i.pustule.
Sirac.i.felix.
Sanguich.i.triticū fractum cum multa aqua coctum.
Sahara.i.insomnietas.
Sicla.i.blita: et est herba saporis euācli.q.vilis.
Saal.i.demon.
Serai.i.pira porcina.
Saphati.i.pustule faciei z capitis vel rubor faciei.
Scea.i.sticados arabicus.
Siga.i.storax liquida.
Saien.i.sanguis draconis.
Salegea.i.capsia lignea.
Sel.i.sambucus.
Sumsar.i.brissus.
Sibag.i.falsa que fit ex aceto z carui.
Schebrugigi.i.oppoponacis.
Saculi fuduron.i.scolopendria.
Sectaragi.i.capsia.
Senchar.i.pes columbinus cum quo tegitur oculus vel cera.
Seteregi.i.fumus terre.
Sief.i.trociscus paru⁹ de quibuslibet rebus ad oculos.
Secaniabin.i.çucharū ro. vel mel ro.
Sunis.i.viçella.
Seifmemithe: istud hoc mō fit succus memithe in sole deficcat. z ex eis iformātur pillule vel magdaleones pui.
Sauic.i.ordeū vel triticum fractum ī parua frusta.
Senes.i.lac acetosū coagulatū sine sale
Sisoniū oleū ē.vñ fit oleū sisaminum.
Sedenigi.i.emathites
Sicos.i.congelatio.
Suc.i.gallia muscata.
Sahaphata.i.rubor faciei cum pustulis z cutis duricie.
Sumachia.i.cib⁹ q fit cū succo sumac.
Sercinus.i.thorax vel ossa pectoris.
Sebel.i.vene rubee que sunt in angulis oculorum.
Seiecht.i.mandragora.
Secubugi.i.acetosū z cuscus.
Sehaniz.i.panniculus q est inter grana granati.
Sebrau vocat latine laureola z arabice thanagat z est interficiens.
Siregi.i.oleum sisaminum.
Subes.i.tahea.
Sedengi.i.semen canapis.
Sadaf.i.colera marina.
Sceratarac.i.cassia vel fumus terre.
Sucutin.i. semperuiua.
Sucutie.i.testiculus muris.
Secacul sigillū sancte Marie.quidaz dicunt consolida.
Sufe.i.ysopus.
Scedeb.i.ruta.
Sabot.i.formicarum.
Secaniabin qd fit ex çucca.z aq̄ ro.tm̄
Sansaran.i.abrotanū.
Secabinci.i.serapini.
Soloca.i.capsia lignea.
Scamonea.i.diagredium.
Serogen.i.hermodactili.
Setherig.i.fumus terre.
Satre.i.origanum.
Salsifamosa.i.spica.
Selzē sebubati.i.arbor croci hortulāt.
Semiui.i.butyrum coctum.
Singulosa.i.abrotanum.
Spica altib. i.spica inda.
Saraa.idest emplastra.
Sarati.i.pleuresis.
Satib.idest medicina.
Seberegi.idest lac ordei.
Scentis.idest sanguis draconis.
Sathar.idest pithima.

T

Tarchon idest satureria.
Talea.idest caput palme
Taro.idest lentiscus.
Talisafar.idest macis.
Therid.i.mice panis quibus superfūditur ius aliquod.
Taxil cibus est qui fit de lēnibos coctis cum aqua.
Tanagat.id est lactarola.
Tozarit.i.ypocistidos ille spēs vini.
Tarasacon species cicoree.
Tuctameius.i.pulegium.
Tirasaton.idest endiuia.
Tagandes.i.piretrum.
Tefisien.idest ruta agrestis.
Tabasir.idest spodium.
Tulusius.i. vinum coctum.

U

v **Uarac** indi.i. folium. Uarices.i. vene tortuose in cruribus vel alibi.
Uenec citrine.i. radix celidonie.
Usnee lanugo que in arboribus et etiam in lapidibus et in parietib⁹: z hec dicitur epati ca.

Z

z **Arur** id est sorbe.
Zarambet.i.zedoaria.
Zarore.i.sorbe.
Zubd.i.butyrum coctum.
Zufeferade.i.radix mandragore
Zarainit vel masmacora. id est aristologia longa.
Zodie.idest ciperi.
Zondebeust.idest castoreum.
Zufefe.i.iuiube.

Tabula de her. me. et elec.

¶ Tabula de herbis medicinis et elarijs cõueniẽtib⁹ mẽbris corpis.

Erbe ꝓtra discrasiã capiti fri (gidam.
Peonia.
Betonica.
Rutha.
Pulicaria vtraq;.
Maiorana.
Origanum.
Pulegium.
Calamentum.
Saluia domestica.
Lilisagum.
Eufragia.
Scelei montani.
Cucumer agreste.
Sansucus.
Primula veris.
Herba paralisis.
Herba muscata.
Saturegia.
¶ Medicine ad idem.
Xilobalsamum.
Carpobalsamum.
Cubebe.
Ligni aloes.
Macis.
Mixtũ.
¶ Electuaria ad idem.
Diarodon iulij.
Puluis duplicatũ cũ musco
Diantos cum musco.
Diacastoreuz.

Herbe ꝓtra discrasiã capitis calidã
Solatrum.
Barba iouis.
Iusquiamum.
Pp.
Lactuca.
Folia myrte.
Folia salicis.
Herba nol.
Crassula minor.
Portulaca.
Folia mandragore.
Folia cucu.
Folia cucumer.
¶ Medicine ad idem.
Semen lactuce.
Semen papaueris albi.
Semen iusquiami.
Semen mandragore.
Semen solatri.
Semen herbe iouis.
Semen rosa.
Semen violarum.
Aqua rosata.
Oleum violatum.
Oleum rosatum.
¶ Electuaria ad idem.
Zuccarum violatum.
Triasandal.

Herbe ꝓtra discrasiã pectoris fridã.
Radix lilij.
ysopi sicca z humida.
Licorea.
yringorium.
yreos.
Barba vir.
Mellilotum.
Marrubium al.
Enula campana.
Camomilla.
Altee radix.
Malua.
Origanum.
Pulegium.
Calamentum.
¶ Medicie ad idez tã ad ca. q̃z ad fridã discrasiã pectoris
Penidij.
Nuclei pinearum.
Pistacearum.
Iouis barbe.
Senestem.
Dragantum.
Gummi arabici.
Amidum.
Candi.
Semen. pp. albi.
Amigdale dulces.
Uua passa.
Fistici.
Liquiritie mundate.
¶ Electuaria ad discrasiam pectoris frigidam.
Diadragantum.
Diayris.
Diacalamentum.
Diaprassium.
Diapenidion.

Herbe ꝓtra discrasiã ca. pectoris.
Capilli veneris.
Cetarac.
Pollitricum.
Addiantos.
Marrubium.
¶ Electuaria ad idem.
Diadragantum.
Diapp.
Diapenidion.
Elaria ad restaurãdũ.

Herbe ꝓtra discrasiã fridam cordis
Melissa.
Buglosa.
Borago.
Enula campestris.
¶ Medicine ad idem.
Cariofili.
Xylobalsamum.
Carpobalsamum.
Hiacyntus.
Margarita.
Coralli albi z rubei.
Lignum aloes.
Os de corde cerui.
Blacta biçantia.
Smaragdi.
Rasura eboris.

Elaria ꝓtra discrasiã cordis calam.
Zuccarum rosa. mixtum cuz corallis margaritis
Diaboragmatũ mixtũ cum succo buglos. z margaritis.

Elaria ꝓtra discrasiaz cordis frigidaz
Diamargariton.
Diamartes.
Electuarium xiloaloes.
Diarodõ iulij z resũptiuum
Diarodon abba.
Diambra.

Herbe ꝓtra discrasiã calidam epis.
Licorea.
Rostrum porci.
Epatica.
Ungula caballina
Endiuia.
Scariola.
Solatrum
Iouis barba.
lactuca.
Portulaca.
Herba violis.
Lenticula aque.
Plantago.
Scolopendria.
¶ Medicine ad idem.
Omnes sandali.
Spodium.
Rose.
Semẽ portulace z lactuce.
Scariole.
Prune.
Viole.
Florescia.
Mellilotum.
Menufar.
¶ Electuaria ad idem.
Triasandali.
Zuccarum rosatum.
Succarũ violatum.
Diaboraginatum.

Herbe ꝓtra discrasiã epatis friam.
Saluia.
Costus.
Eupatorium.
Consolida ma. z mi.
Sansucus.
Pes columbinus.
Amomum.
Ameos.
yringi
yreos.
Enula campana.
Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.
¶ Medicine ad idem.
Semẽ brusci.
Semen sparagi
Semen maratri.
Semen anisi.
Semen petroselini.
Semẽ macedõici domestici
Ameos.
Cinamomum.
¶ Electuaria ad idem.
Diarodon abbatis.
Diacostum.
Rosata nouella.
Dianisum.

Herbe ꝓtra discrasiã friam splenis
Radices.
Feniculi.
Petroselini.
Scolopendrie.
Cortex tamarisci.
Geneste.
Radix capparis.
Camedreos.
Lingua auis.
Scabiosa.
Camepitheos.
Centaurea.
Germadrea.
Gentiana.
Borago.
Pentafilon.
Gramen.
Calamentum
Utrumque lapatium.
Fumiterre.
Affodilli.
Lingua bouis.
¶ Medicine ad idem.
Sene.
Thim.
Cpythimus.
Lapis laçuli.
Lapis armenus.
Flos boraginis.
Mellilotum.
Camomilla.
Utrumq; sticados.
Maratrum anisum.
¶ Electuaria ad idem.
Diasene.
Diapapaueris.
Diaboraginatis.
Diacalamẽtum.
Diaciminum.

herbe ꝓtra discrasiam calidaz splenis.
Cortex geneste.
Folia salicis.
Scariole.
Cicera.
Scolopendrie.
Radix herbe violarum.
Endiuia.
Barba hircina.
¶ Medicine ad idem.
Flos nenufaris
Borago.
Melilotum z alia q̃ ponunt contra discrasiã epatis.
¶ Electuaria ad idem.
Diaprunis.
Succarum rosatum.
Succarum violatum.
Triasandali.

Contra discrasiã frigidam renum

Radix fenticuli.
Petroselini, vtriusq;
Saxifragi.
Milij solis.
Tribuli marini & campestres.
Filipendula.
Brusci.
Sparagus.
Pentaphilon.
Utrumq; nasturtium.
Squinantum.
Terra marina.
Radix apij.
Hipericon.
Leuistici.
Urtica ma. & mi.
Medicine ad idem.
Spica nardi.
Squinantum
Spica celsi.
Semen malue
Quattuor semina frigida:
Semen maratri.
Petroselini
Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.
Electuaria ad idem.
Electuarium dulce.
Filoantropos.
Dianisum.
Diacalamentum.

Herbe contra discrasiam calidam renum.

Utraq; iasea.
Quinq; neruia.
Rostra bouis.
Cameleunta.
Memita.
Sanguinaria.
Uirga pastoris.
Barba yrcina.
Plantago.
Myrta.
Celidonia agrestis.

Electuaria que faciũt ad calidam discrasiaz epatis siue stomachi: medicina sunt q̃ faciunt contra discrasiaz ca. epatis medicine contra discrasiam membrorum tuncturaruz et herbe communes calide et frigide discrasie.

Arthemita.
Yreos.
Enulacam.
Radix lilij.
Lactuca.
Portulaca.
Paritaria.
Camomilla.
Mellilotum.
Radix feniculi.
Brasi.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.
Medicine ad idem.
Sandali albi & rubei.
Semen rosarum.
Semen lactuce.
Calamum aromaticũ.
Semen plantaginis.

Ad discrasiam calidam mẽbrorũ et tucturarum.

Barba iouis.
Mercurialis.
Solatrum.

Herbe ad prouocandũ emorroydas.

Herba thuris.
Menta.
Salusa.
Marrubium.
Sauina.
Ap ium.
Serpentaria.
Muria.
Medicine ad idem.
Thus album.

Finis.

Tabula antidotorum famosorum q̃ in hoc volumine continentur.

Electuarium de galia. 9° Almã. 71. ca
Electuariũ de bacis lauri. 9°. 71.
Filonium. 9°. 71.
Diaciminum. 9°. 63. Anti. Di. 34.
Ierapigra. 9°. 64.
Diamuscum 9°. 61. Anti. Di. 35.
Tyriaca diateseron. 8°. Almã. 3°. ca°.
Libro de iuncturis. 23.
Tyriaca exercituris. 8°. 4.
Confectio anacardina. 9. 92. An. Di. 19
Letificans. 9. 13. Anti. Di. 14
Medicamen de assa. 8. Alman. 1
Medicamen de mucibus. 8. j.
Tyriaca de terra sigillata. 8. j.
Metridatum 8. Alman. j.
Tyriaca de fusio 8. j.
Tyriaca de viperis 8. 2
Electuarium de assa 10. Almã. 2. ca.
Diaolibanum. 9. 27. Anti. Di. 34
Diacalamentum 9. 73.
Electuarium cançi. 9. 72
Electuarium de storace ibidem
Electuarinm de scoria ferri. 9. 80
Confectio alchermes in An. Di. ca. 6
Iera magna Anti. Di. 16
Confectio enacar minor An. Di. 20.
Confectio fenonis An. Di. 34
Confectio de scoria ferri An. Di. 34
Confectio de xyloaloe Anti. Di. 35
Confectio de enula Anti. Di. 36
Elariũ de curcuma maior An. Di. 36
Medicamen de laca An. Di. 36
Confectio helelengi Anti. Di. 36
Confectio serubegem An. Di. 38
Elariuz diacitõitẽ solutm̃ An. Di. 38
Confectio de baccis lauri An. Di. 38
Filoninm Anti. Di. 38
Electuarium de alcãçi Anti. Di. 39
Confectio de storace Anti. Di. 39
Medicamen albesset. 44

Pillule de reubar. 9. Almã. 69 Anti. Diui. 36.
Pillule illiace 9. Almã. 71
Pillule bilzichie 9. Almã. 55
Pillule de storace 9. Al. 55. An. Di. 33
Pillule cochie 9. j. An. Di. 16
Pillule fetide 9. 7. Anti. Diui. 18
Pillnle de bdellio 9. 80. An. Diui. 43
Pillule ad podagrã. Pillule de hermodact. maiores. 9. Al. 90. An. di. 44
Pilule de papauere An. Di. 33
Pillule lenes. Anti. Diui. 33
Pillule de agarico Anti. Di. 36
Pillule de emeçereon. Anti. Di. 36
Pillule mirabo. in An. separato. cap. p°

Trocisci de herbo. 8 Almansoris. 2

Trocisci de viperis 8. Alman. 2
Trocisci camphorati 9. Almã. 61
Trocisci muscati 9. 61
Trocisci de olibano. 9°. 62.
Trocisci de rosis. 9°. 63
Trocisci de spica 9°. 64
Trocisci de thure. 9°. 65
Trocisci de berberis . 9. 67. An. Di. 36
Trocisci de reubar 9. 67. An. di. 36
Trocisci de laca 6°. 97. Anti. Di. 36
Trocisci de camphora 9. 68. 10. 3
Trocisci de meçereon. 9. 69. An. Di. 36
Trocisci de agnocasto 9°. 70
Trocisci de cappib°. 9°. 70. An. Di. 37
Trocisci de spodio 9°. 73. 10. 3
Trocisci de balaustijs 9°. 72
Trocisci de hzarabe An. Di. 43. 9. 72
Trocisci de myrra 9°. 83
Trocisci de rosis completi 10. 6
Trocisci de rosis parui. 10. 10
Trocisci de spodio. 10. 10
Trocisci de arsenico Anti. Diui. 31
Trocisci ds papauere. An. Di. 33
Trocisci de arsenico Anti. Di. 33
Trocisci de terra sigillata An. Di. 35
Trocisci stelle Antido. Diui. 34
Trocisci de rosis Anti. Diui. 34
Trocisci de rosis maiores An. Di. 34
Trocisci de spica Antido. Di. 34
Trocisci de musco Anti. Di. 35
Trocisci andaracharon 8. 2
Trocisci açeresch Anti. Diui. 36
Trocisci açerisich Anti. Diui. 36
Trocisci alhzarmesich Anti. Diui. 37
Trocisci de vio. cũ scamo. An. Di. 38
Trocisci alij de violis Anti. Di. 38
Trocisci de epithimo. 161.
Trocisco de camomilla Anti. Di. 38
Trocisci de spodio cum. s. acetose. Antidotario Diui. 39
Trocisci de spodio Anti. Diui. 39.
Trocisci de alumine An. Diui. 39
Trocisci de myrrha Anti. Di. 43
Trocisci de gummis An. Di. 43
Trocisci de squilla 8°. Alman. 2

Puluis citrinus 6. 15. An. Diuisi. 28.

Suffuf de generatis. 9. 72. Anti. Di. 39
Suffnf. de bolo 9. 72. Anti. Di. 39
Puluis albus Anti. Di. 28

Sief de thure 9°. An. 16
Sief de plumbo 9°. 16

Siefrubeum. 9°.16
Siefviride. 9°.21
Siefde calcanto. 9°.21
Siefde fellibus. 9°.27
Siefalbum. 9°.15.
Collirium de ceruſa. 9°.72
Collirium de mirab 9.23
Collirium de fellibus. An.Di.28
Collirium de myrrha Anti.Di.28
Collirium de calcanto An.Di.28
Collirium ad madicon Anti. Di. 28
Collirium album. Antido.Diui.28
Collirium rubeum Antido. Di. 161
Collirium viride Anti.Diui. 161
Collirium de thure Anti.Di.161
Rob de granatis 9.62.Anti.Di.28
Syrupus de ſcoria ferri. 9.63
Syrupus de turbith lib. de iuncturis ca.6°
Idiua 63
Srrupus de papauere Antido.Diuiſio.33
Syrupus aceteſus de citonijs. 9°.63.34.
Syrupus mirabo.citrinorum.lib.de iuncturis. cap.5
¶Decoctio.
Del anacardi.libro de iuucturis. 9°.17.
Apoçima de radicibus. 9°.67
Apoçima mirabol.cum hermo. 9°.90
Decoctio de feminibus. 9°.71.63.
Decoctio epithemi.lib. de iũcturis.cap.17.i Anti. Diui.13.
Decoctio yſopi minor. Antido. Diui.33.
Decoctio yſopi maior. Antido. Diui.33.
Aqua mellis. 9°.71
Aqua cineris 9°.72.7°.12
Aqua prima 7°.p°
Aqua caſei. Diui.cap.142
¶Unguenta r emplaſtra.
Unguentum magnum 7°.4.8.cap.8
Unguentum viride. 7°.5°
Unguentum calidicon. 7°.6
Cauterium deſtemberegi 7°.5.
Diaquilon 7°.8.lib.de iuncturis ca.26
Unguentum de melle 7°.10
Unguentum ceruſe. 7°.18.
Unguentum de calce 7°.18
Angnentum d ſem 9°.80
Emplaſtrum ad rupturam 9°.89
Emplaſtrum formicarum lib.de iuncturis.9.ca.26
Emplaſtrum cretica.
Emplaſtrum pſilij.
Emplaſtrum de feminib us.
Emplaſtrum de ſandalis. Anti. Diui.36
Oleum de ſcorpionibus 9°.74
Linis ſcorpionum ibidem.
Oleum nardinuz. 9°.64
Oleum coſtinum. 9°.Al.7
Oleum de ciceribus in Anti. ſeparata r que ſequuntur.
Oleum ſiſaminum.
Oleum roſatum.
Oleum violatum.
Oleum n enufarinum
Oleum yrinum.
Oleum myrtinum.
Oleum de camomilla.
Oleum citri.
Oleum macianorum.
Oleum coſti.
Oleum maſticis.
Oleum baſiliconis.
Oleum abſinthij
Oleum çirungẽ
Oleum heris.
Oleum aneti.
Oleum nucum.
Oleum laurinum.
Oleum fenugreci.
Oleum amigda.amararuz
Oleum amigda.dulcinm.
Oleum ſinapis.
Oleum auellanarum.
Oleum fiſtic orum.
Oleum perſicorum.
Oleum olimpiadi.
Oleum vrtice.
Oleum iuſquiami.
Oleum ouorum.
Oleũ de ſemine cucu rbite.
Oleum de frumento.
Oleum de nigella.
Oleum de ſtorace.
Oleum de piretro.
Oleum de euforbio.
Oleum formicarum.
Oleum ruthe.
Oleum ſaliunce.
Oleum oleandri.
Oleum de canapi.
Oleum maiorane.
Oleum de balauſtijs.
Oleum mirabolanorum.
Oleum raphani.
Oleum de lateribus.

Liber Raſis phi filij zacharie de ꝓprietatibus mẽbrorum r de vtilitatibus et nocumẽtis animaliumaggregatus ex dictis antiquorũ ſm q probauerũt antiqui:et continet ſermones.56.

Sermo primus.De leone.
2 De alpheib.
3 De tauro.
4 De oue.
5 De capra
6 De equo.
7 De mulo vel mula.
8 De aſino.
9 De camelo.
10 De elephante.
11 De ceruo.
12 De algaçeli.
13 De vrſo.
14 De cane.
15 De vulpe
16 De lepore.
17 De alboçoa vel taxone.
18 De lupo.
19 De leopardo:
20 De furone.
21 De muſtella.
22 De ſimia.
23 De eritio.
24 De cancro.
25 De teſtudine.
26 De tortuca.
27 De piſce ſagittali.
28 De lacerta.
29 De cocodrillo.
30 De rana.
31 De gatto ſilueſtri.
32 De mure.
33 De yaroboath.
14 De formicis.
35 De aldea.locuſtis.
36 De vpupa.
37 De allzalzan.
38 De columbis.
39 De aucha.
40 De grue.
41 De nocticula.
42 De açtore vel allzaruem
43 De carnibus auium vel aliorum vel de gallo.
44 De pullis.
45 De laudis criſtatis.
46 De finoris.
47 De aſſilzalzalz.
48 De allzemo.
49 De anſeribus.
50 De corvo.
51 De pica.
52 De paſſeribus domorum
53 De vulturane.
54 De aranea.
55 De homine.
56 De muliere.

v **Erbum** Ariſto.et diaſcoridis ẽ.in collo leonis non eſt aliquid coniuncture: ſz vnum eſt continuum.

¶Caro eius eſt calidior canina cuz hic ſicca: valet in cibo paralticis:niſi quia tarde digeritur:et generatiua tortionum ventris.

¶Et carnes rapacium oim declinãt ad ſiccitatẽ generatiuam in corporibus colere nigre peiores earuz lupine et canine r corruptiõibus humorũ r animarũ eorum.

¶Veſtes in corio eius inuolute ſecure ſunt a tinea.

¶Corũ eius cũ corio lupi poſitũ depilat ipm. r ſilr alia.

¶Suffumigatio ex ſepo eius ſi fiat circa aquam aut ex eo aliquid ponatur circã eã nõ accedẽt lupi nec bibẽt ex ea.

¶Si ſepo eius cum alleis mixto r trito vt vincat odorem alleorũ:r inungat corpus ad ipm nũqz accedent lupi.

¶Si cum ſepo eius liquefacto diſtilletur circuitus ouiuz nõ accedẽt lupi ad gregem illũ: nec animalia rapacia.

Dens eius caninus collo pueri ſuſpenſus anteqz et dẽtes naſcãtur ſecuꝛreddit a dolore dẽtiũ in natiuitate eoꝝ.

¶Si ſepo eius liquefacto inungantur animal non accedent ad ipſum muſce.

¶Stercus leonis deſiccatum et pmixtum vngueuto:cuz quo aliquis vngatur delet maculas.

¶Sanguine leonis ſi confricet cancer tollit ipſum.

¶Fel leonis curat icteritiam datus in potu dauic eum affligit in prima vice.

¶Epar eius cum vino puro bibitũ aufert dolorẽ epatis.

¶Cerebrũ eius comeſtũ inducit ſtupefactionẽ mentis.

¶Cerebrum eius cum oleo liquefactum in aurem ſurdã

distillatum auditum reuocat.

¶ Testiculus eius dexter deficcatus cum rosis tritus ꝛ in potu datus sterilitatem inducit.

¶ Si quis comederit assum aut crudum aufert filium ꝛ sterilitatem inducit.

¶ Si potetur aliquis stercore leonis aut ponat in vino mē sura vnius daute abhorrebit vinum.

¶ Sepum eius calidius ꝛ siccius est sepo algebut.i.bouis amari exeuntis ꝛ prestat apostematibus duris.

¶ De alpheth. Sermo. ij.

Alfeth aliter alpheil generatur ex leone ꝛ leopardo sicut mulus ex equa ꝛ asino: ꝛ quādo errat in venatione retrograditur iratus.

¶ Et cū disciplinatur in errore venatiōis recipit scientiaꝫ ꝛ disciplinā sicut recipit canis.

¶ De tauro. Sermo. iij.

Taurus subtilioris vocis est q̄z femina donec castratur: ꝛ cornu vacce fortius est cornu tauri ꝛ non est in corde os nisi bouis vel equi. Si quis ceram liquefactā sup cornua vituli infuderit sequetur ipsuꝫ quocūq̄z voluerit absq̄z labore.

¶ Bobus accidit morbus podagricus ꝛ signuꝫ est qñ pedes eorum apostemant. Si cornua eorum inungantur. cera liquefacta aut oleo curant.

¶ Quedā spēs bouꝫ est magnoꝝ pascēs retrorsum p̄ timore cornuū. Alia spēs carnibus vtitur ad modū luporū.

¶ Boues precognoscūt hyemē fortem ꝛ signū faciūt dñis suis quia super latus dextruꝫ incumbunt.

¶ Et si semina que spargūtur cadunt sup cornua eoꝝ non proficiunt in fructu: ꝛ erunt paruorū granoꝝ.

¶ Si ligetur bos i mansuetus fune lane remouetur illud.

¶ Si vngatur radix arboris cuꝫ felle vacce non accedent ad eam formice.

¶ Calcaneus vacce combustus calefactus cum oximelle bibitus splenem inflatuꝫ curat: dentes ꝛ gingiuas laxas confirmat dolorem dentium mitigat: si fit confricatio cuꝫ cinere illo.

¶ Unguis manus vacce combustus: bibitus a muliere cui lac defecerit lac restituit: ꝛ roborat corpus lactanti.

¶ Calcaneus bouis tritus cum vino ꝛ melle vermes necat ꝛ sunt vermes similes granis cucurbite in ventre.

¶ Cinis cornu vacce mixtus cuꝫ aceto: si inungatur ex eo morsea curatur soli contraposita: ꝛ si imittatur in nares fluxum restringit.

¶ Rasure cornu tauri cum aq̄ sūpte fluxū sang. restringūt

¶ Ossa coxarū boum combusta bibita curant fluxum sanguinis ꝛ menstra restringunt.

¶ Fel tauri mixtum cum melle sanat vlcera pessima.

¶ Fel bouis mixtum cuꝫ vino ꝛ pulpa colloquintide ꝛ melle: si ex eo inungat fundamentū inducit fluxū ventris.

¶ Si due gutte vel tres ex felle tauri imittant auri tinnitū patienti confert.

¶ Fel tauri mixtū cum aqua colloquintide recentis: datuꝫ mulieri in partu laboranti cito partum educit.

¶ Fel vacce nigre si ex eo collinant oculi debiles scripturam amisi nō percipientes confert.

¶ Bdellium in felle boū iuenit q̄dā in modū lapidis in figura anuli q̄ philosophi vocant alcheron trium in naribus positū iuuat debilitatis visus: ꝛ dilatationi eius gbus timet ne aqua descendēs crescat in oculos eius aut si ex eo sumatur q̄ntitas lenticule iuncta cum succo bletarum si imponatur naribus caduco confert ei.

¶ Dixit trades. si defecerit alcheron sumatur loco eius. ʒ. j. s. de felle tauri nigri.

¶ Sepum boum ꝛ medulla eoruꝫ iuuant neruos motos a statu suo ꝛ molles facinnt si inungantur.

¶ Et sanguis eius maturat apostemata: fiē ex eo calefacto cum sepo conficiatur emplastrū. lenificat aſ ata dura.

¶ Stercora boum curant fluxum sanguinis insufflata naribus: ꝛ bibita hydro. conferunt.

¶ Stercora boum recentia in modum emplastri superposita podagre conferūt. Et eis adiungatur acetum si imittantur in nares fluxum remouent.

¶ Stercus bouis bibitū vel clisteriçatū fluxui ventris prouenienti ex vlceribus intestinoꝝ prestat.

¶ Si stercus bouis follio inuoluat ꝛ calefiat i cinere calido deinde ponatur super varicem: plurimū confert.

¶ Emplastrum ex stercore bouis calefactū desiccatū confert aque cirine: si in mortario ei admiscetur acetum vinum optimi ꝛ aque terantur optime: ꝛ fiat emplastrum: ꝛ toti ventri superponatur.

¶ Urga tauri rubei deficcata trita potui data ad pondus vnius aurei cum vino optimo a muliere remouet ab ea desiderium coitus.

¶ Medulla tauri liquefacta: si apponat quasi q̄rta pars eius ex mirra rubea: tantundē olei laurini: ꝛ ex eo inungantur manus ꝛ pedes mane ꝛ sero dissoluit contractiones ꝛ lenificat extremitates.

¶ Stercus boum virtutē habet attractiuam ꝛ curat morsum vesparum ꝛ apum.

¶ Et si inungat ad solē corpus ydropici cū stercore bouꝫ confert ei plurimū: si ex eo totū corpus confricet.

¶ De oue. Sermo. iiij.

Dixerunt q̄ ouis i pinguat p̄pe ex potu ob hoc cibatur ex sale singulis nouem diebus in estate ꝛ in autūno pascit ex cucurbit salsis: qm̄ i ducūt lac

¶ Que comederit lac post partum dilatant vbera: ꝛ si negetur ei esus tribus diebus post fatiet impinguat cito.

¶ Cerebrū ei⁹ qñ cū eo colluāt oculi aquā patiētes ꝓfert.

¶ Stercus ouium si cū aceto fiat emplastrū verrucas ꝛ variolas q̄ noiant assare sanat: pmixtū cere liquefacte cum oleo roseo curat combustionē ignis.

¶ Et si sanguis alicubi in loco percussionis magne cōglobatus fuerit supponatur cornū ouis hora qua excoriatur dū est calidū dissoluet sanguinē ꝓglobatū: ꝛ ꝓfert flagellatis iuuamēto magno: ꝛ fortassis curat p diem ꝛ noctem.

¶ Cōfert etiā apari tardo euenīti in radice auris vt si fiat emplm̄ ex stercore ouis mixto cū sepo anseris aut galline

¶ Uria ouis rub. aut. ni. potata ꝓfert mlitū ydrop. carnose

¶ Stercus etiā bibitū cū melle ꝓfert ydro.

¶ Stercus ouis bibitū ad pondus. ʒ. cū decoctiōe siue cuꝫ oximelle curat ycteritiam.

¶ Splen exterius in ūctum stercore combusto attenuatur eius magnitudo.

¶ Emplꝫ ex stercore ouis cū melle suppositū lētib⁹ verruct ꝛ carni supeminēti q̄ dr̄actur ōlet eas: ꝛ remouet formicā.

¶ Et pmixtū cere ꝛ oleo ro. curat cōbustionē ignis.

¶ Medulla agni ad ignē liq̄facta cuꝫ oleo nucis admixto çucharo al. ꝛ distillat sup çambac purū ꝛ bibat totū dissoluit lapidē q est in vesica: ꝓfert mingēti sanguinē crematione virge: dolorē in renibus ꝛ vesicam patienti.

¶ Fel ouis si cum eo inungātur loca corporis in quibus incidit corrosio carnis confert manifeste.

¶ Si vis vt maturentur ficus in arbore sepiliatur ad radicem arboris cornu arietis ꝛ maturabunt cito.

¶ Si vis remouē morbū ouū iterficiētez eas. Accipe ventrē arietis: ꝛ coq̄ cū vino ꝛ aq̄ ꝛ misce cū aq̄ ꝛ da ouib⁹ in potu ꝛ remouebit morb⁹.

¶ De capra. Sermo. v.

Epar capre decoctū cū aq̄ ꝛ sale cōprimat se oculi aperti sup vaporem huius aque cui visus deficit in nocte multum iuuat.

¶ Sepū capre magis est ꝓstrictū sepo boum.

¶ Sepū leonis est meli⁹ oi sepo ob hoc cū fit ex eo clistere in aq̄ ordei tosti: aut cū aq̄ farine toste ꝛ sumac cocti ꝛ liq̄factum cū cera ꝓfert plurimū excoriationi intestinoꝝ.

¶ Sepum montanarū caprarum confert pulmoni vlcerato coctum cum pultibus.
¶ Cum volueris generare masculū comedas duos testiculos capri assos ⁊ coxas ea die ⁊ generabis: ⁊ si vnicū testiculū comederis nascitur puer cum teste vno.
¶ Et qñ ꝓficitur sepū cum stercore caprarū coctū: ⁊ croco ⁊ ponatur super podagrā dissoluit dolorē.
¶ Stercus caprarū combustū mixtū cū aceto ⁊ oximelle: si fricetur allopicia curat. Collirio facto ex sepo caprarum siluestriū confert patiētibus telā oculoꝝ.
¶ Fel caprarū domesticarū idem operatur.
¶ Ungues caprarū combusti ⁊ triuci cum aceto facto emplastro curant alopiciam.
¶ Cornu caprarum incineratum: si ex hoc omnes confricentur dentes confirmat ⁊ gingiuas laxatas corroborat.

¶ De equo. Sermo. vj.

Sudor equi mixtus cum vino potatus a muliere pregnante proijcit fetum.
¶ Postus colli equi incisus aufert desideriū coitus.
¶ Sudor bestie inflat faciē: ⁊ inducit squinantiam.
¶ Equa si fumus crucibuli extincti odoret abortit: ⁊ est illud qd̄ sibi eueoit quibusdā pregnātibus. Aristo.
¶ Machinatū fuit de quodā equo vt coiret cū matre sua ⁊ cū pcepit se ita fecisse ꝓiecit se in flumie intēdēs ad hoc.
¶ Stercus equinū sumptum vt fiat inde emplastrū cū aceto ⁊ sit cōbustū aut icōbustū strigit fluxū sāguis: ⁊ qñ odoratur iacens a patiente fluxum sanguinis: remouetur.
¶ Sudor equi cum eo texicantur cultelli ⁊ sagitte: ⁊ postq̄ calefiunt rubei ⁊ potantur de aqua illa: non poterit trahi per rem aliquam qn faciat fluxū qui interficiat rem illaz.
¶ Mulier q̄ nō concipit si sumat equinū lac ea ignorante ⁊ statim coeat vir cum ea concipit.
¶ Pulus equi positus ad hostium domuz non ingrediuntur eam culices q̄diu ligatus fuerit ad hostium.
¶ Accipe semina iusquiami trita cuz lacte equino ⁊ liga in corio ceruino ⁊ non tangat terram: si suspendatur ad mulierē q̄dīn fuerit suspensum sup ea dormierit nō ꝓcipiet.
¶ Dentes equi mas. non castrati positi sub capite illius qui in somnis opera gerit prohibent.
¶ Dentes pulli equini vnius anni super puerum suspensi cū ingrediunt dentes eius facient egressum sine dolore.
¶ Pregnās equa si incesserit supra vestigia lupi innascet.
¶ Equus bonus sequēs vestigia lupi obdormient pedes equi ita q̄ non possint moueri.

¶ De mulo vel mula. Sermo. vij.

Mulier si potet assa fetida ad q̄ntitatē fabe infusa in vrina mule non concipiet. Aristo.
¶ Si mulier suscipiat in vulua fudorez mule cum bombace non concipiet penitus.
¶ Si sumatur corta mule: ⁊ in eo ponat stercus auris eiusdem ⁊ suspendat supra mulierē nō concipiet vnq̄.
¶ Matrix mule decocta cuz carne asini aut alia: si cibetur mulier ignorans nō concipiet vnq̄.
¶ Unguis mule tentus a muliere ꝓhibet conceptum.
¶ Si fumiget dom⁹ cū vngue mule fugiunt mures ab ea.
¶ Homo si sumat de medulla mule ad quantitatez. iij. aur. fit stupidus.
¶ Duo testiculi gatti suscepti constricti in parte corij muli: si suspendantur supra mulierem: non concipiet q̄diu fuerint supra eam. ¶ De asino. Sermo. viij.

Epar asini assum comestuz in ieiunio omni die si durauerit in hoc confert caducis.
¶ Silr opant vngues eoꝝ si cōburant: ⁊ bibat ex eis pondus. iij. aureoꝝ ⁊ dimidiū singulis diebus.
¶ Et si medulla asini aut sepo eius inungatur in locis calidis erit iuuamentū manifestū.
¶ Si fiet ex vnguibus combustis emplastrū cū oleo dissoluit scrofulas: curat etiam fissuram cutis proueuientem ex frigiditate: triti puluerizati iniecti sup apostemata aperti pedum vel corporis curat ea.
¶ Stercus asini fit cum eo emplastrum combustū aut nō combustū restringit fluxum sanguinis.
¶ Si fumiget domus cū pulmōe asini fugiūt ab ea vmes.
¶ Stercus asini calidum infusum in vino si imponatur licinia bombacis: ⁊ ibi pmittantur donec bene madefiant: si imittant: fluxum sanguinis patientis restringunt.
¶ Emplastrum ex eo in fronte positū sanat fluxum.
¶ Splen asini assum tritum in modum collirij si liq̄fiat cū sepo vrsino ⁊ oleo donec fiat in spissitudinē mellis: deinde ex eo supponat supcilio depilato: nascunt pili.
¶ Caro asini siluestris valet ꝓra dolorē spine ⁊ ancharū.
¶ Medulla asini siluestris si inūgat ex ea curat podagraz ⁊ aufert dolorem eius.
¶ Stercus asini siluestris tritum cum medulla oui: si linitur ex eo frons patientis fluxum sang. vehementēte remouebitur ab eo.
¶ Stercus asini siluestris tritum cum felle bouis: si ex eo inūgantur capilli sui incrispantur.
¶ Stercus asini siluestris deficcatum cum vino bibitum valet cōtra morsum scorpionis iuuamēto magno.

¶ De camelo. Sermo. ix.

Est in cōplexione sua ca. ⁊ siccus. G. Medulla cameli deficcata si potetur ex ea cum aceto valet cōtra morbū caducū cuius cā melācolia est p̄sertim singulis mensibus ex ea sumatur semel.
¶ Spuma cameli mixta cum aqua ⁊ vino bibita ab ebrio reddit eum demoniacum.
¶ Si quis potauerit de pulmone cameli exiccato trito ad pōdus vnius aurei incurrit cecitatē oculoꝝ ex eo. Aristo.
¶ Machinatū fuit supra camelum donec ascendit matrem suā: ⁊ interficit camelus machinatorē post tempus.
¶ Dentes cameli cōferunt cōtra excoriationē intestinorū q̄ fricant fricant cum iuuamēto manifesto: ⁊ quādo ponitur ex eo supra emorroydas curat eas: pmiscet etiā cuz assagh. i. vnguento ⁊ liuole cum aqua porroꝝ nabati: si inunganf cū eo emorroydas p̄dicte aufert dolorem.
¶ Lac cameli subtilio est omni lacte: ⁊ laudabiliozis ⁊ subtiliozis diete: vnde extenuat supfluitates ⁊ soluit ventrez ⁊ aperit opilati. ꝓter vehementē calorē qui est in eo per naturā ⁊ roborat epar ⁊ aperit opil. eius ⁊ subtiliat grossiriem splenis: ⁊ confert contra ydrop. quādo in potu sumitur calidū: precipue quando ponitur cum eo çucharum alaçur qd̄ est species çuchari.
¶ Urina cameli pulli cū a lacte separatur dissoluit ventrē: Et si nō dissoluit oz q̄ dissoluat p medicinā laxatiuā.

¶ De elephante. Sermo. x.

Caro eius pōderosa frida pinguis abhoiabilis.
¶ Qui gustat ex ea cū aqua ⁊ sale cocta cū semibus asquesim: sanat tussim antiquam: quando coquitur ⁊ liquefit cum aceto ⁊ semine feni.
¶ Si aūt p̄gnās potet ex inre illo p̄iicit qd̄ hz in vtero.
¶ Fel eius qñ imittit p nares ad pōdus vnius allrisat cuz tantundē musci valet ꝓtra caducū morbū.
¶ Additamentū epatis sumptū ⁊ comestū cū aq̄ sumac et folijs citrāguli valet plm cōtra dolorē epatis.
¶ Stercus eplephantis si inungat cū eo corpū in quo sint pediculi apparētes ⁊ dimittant donec deficcent supra ipz nō remanebūt pediculi sed statim egredient.
¶ Sepū elephāti si cum eo inūgat patiens dolorem capitis curatur. Arist.
¶ Cū potat allral. i. os elephātis ad pondus vnius. z. tritū vel rasura bibitum ab eo quem primo tangit lepra cum x. z. aque mētastri mōtani confert ei.
¶ Sterc⁹ elephāti si fumiget cū eo dom⁹ aut loc⁹ in q̄ sunt culices necat eas. ¶ De ceruo. Sermo. xj.

Caro eius calida est ⁊ leuis similiter sepū eius ⁊ medulla valet contra pulsationem ⁊ dolorem ancharum ⁊ spinarum. Et confert ad temperationem fra-

cture ⁊ lenificat ea m.
¶ Sepū cerui si cū eo fiat inūctio fugat vermes ⁊ hmōi.
¶ Sunguis cerui si fricaſ cū oleo: si fiat ex eo clisteere valet ꝓtra vlcera intestinoꝝ ⁊ remouet fluxū antiquū.
¶ Si poteſ cū vino valet ꝓtra sagittas venenatas.
¶ Cerebra eius lenificāt apostemata dura si sunt in musculis.⁊ chordis que sunt in iuncturis.
¶ Cerebrū cerui meliꝰ est ad ḣ:⁊ post ipm cerebꝝ vitulorꝝ
¶ Ex cerebro cerui ⁊ vitulorꝝ fit pessariū mollificās.apostemata matricis:⁊ duritiem eius.
¶ Et serpentes fugiunt fumū cornu cerui.
¶ Et si suffumigatur locus culicū cū cornu ceruino ⁊ vnguibus capre:fugiūt ab illo loco.
¶ Cornu cerui decoctū cum aceto:si moneaſ per os:remouet dolorē dentiū:⁊ consolidat gingiuas.
¶ Si sumaſ puluis eius:⁊ fiat dētifriciū emūdat dentes.
¶ Si combustū abluatur ⁊ bibibatur ex eo ad pondus.iij aureorꝝ ⁊ dimidij stringit fluxū sanguis q̄ est sine putrefactione:⁊ cōtra vlcera intestinorꝝ valet:
¶ Et fluxum ventris antiquum.
¶ Et cōtra dolorē vesice ⁊ abscindit humiditates prouenientes ex matrice:⁊ velet contra ycteritiam.
¶ Cornu cerui combustum si potetur cum modico melle: expellit vermes.
¶ Virga cerui deficcata data homini patienti morsum viperarum confert ei.
¶ Virga cerui deficcata data homini patienti difficultatē mingendi aut colicam:hoc modo vt abluatur ⁊ potetur aqua ablutiōis remouet difficultatē: ⁊ valet cōtra colicā.

¶ De agaçelli. Sermo. xij.

Caro eius frigida ⁊ sicca.Aristo.
¶ Caro algaçel est generatiua emorroydarum nisi conficiant cū melle felle pipe ⁊ galāga:⁊ cinamō.
¶ Comedant carnes algaçel cum sinapi ⁊ alleis.
¶ Stercus facit crescere capillos:⁊ meliorat eos preparatum cum oleo mirtino.
¶ Si cū ea vngat homo virgā suā:deinde coeat cum vxore sua diliget eum semper.
¶ Lingua eius deficcata si cū ea suffumigaſ locus vel mēbrum in quo est sanguisuga cadit.
¶ Calcaneus combustus ⁊ tritus si ex eo repleantur loca fistule confert.
¶ Fel ⁊ semen testiculorꝝ vulpis:⁊ piper ⁊ semē eruce.aā ad pondus.j.aur.mell.ʒ.j.fiat ex hoc emplastrū: ⁊ ipsum teneat mulier in lana si cōcumbat cum viro cōcipit.
¶ Si fuerit fel ex masculo concipit masculū.
¶ Si ex femina:feminam.

¶ De vrso. Sermo. xiij.

Caro est in complexione frigida muccosa difficile digestibilis illaudabilis.
¶ Sepum eius confert contra ventositatem flegmatis crudi ⁊ dolorem dorsi.
¶ Sepū eius liquefactū si cū eo vngaſ facies hois:erit intelligēs discernēs q̄quid instruiſ ⁊ legitur.
¶ Sepum ⁊ fel si cum eo inungatur allopicia cum modico pipere inducit pilos.
¶ Qui potauerit de felle eius ad pondus.vj.grad. dauic. cum melle ⁊ aqua calida valet contra asma:contra emorrydas:⁊ remouet.
¶ Sanguis eius valet pilis nascētibus in oculis q̄ depillantur:⁊ inungitur cū eo locus eius.
¶ Et qui ligauerit fel vrsi super femur dextrū coibit quotiens voluerit ⁊ non nocebit ei.
¶ Oculus vrsi dexter siccatus suspensus super puerum:remouet ab eo timorem in somno.

¶ De cane Sermo. xiiij.

Caro eius frigida est ⁊ sicca. Dentes canini suspensi super ycteritiā conferunt.
¶ Et etiam non latrabitur a canibus si suspendatur dens caninus super ipsum.
¶ Dens canis nigri si teneatur in palma:non latrabūt ad eū canes:ob hoc tenent eos latrones ⁊ fures.
¶ Mulier cuius partus est dist difficilis: aut que in vtero fetū habet mortuū si de lacte catule cum modico melle:⁊ modico vino eq̄liter sumpserit alleuiabiſ partus eius.
¶ Stercus canis sumptum diebus quibus ascendit in mane canis bibitum constringit ventrē propte stercus eorum qui comederunt ossa.
¶ Stercus canis deficcatum sumptum in.xxx.diebus Julij ⁊ in ortu solis ad pondus.j.aur.potatum cum decoctione gallarum aut cum aqua malorꝝ granatorū stringit naturā solutā:⁊ est optimū ad sqnintantiā ⁊ apata gule quam cocta sunt:qm velociter ea constringit.Et trituin cuꝝ succo coriandri:si inungantur apostemata rub.curat ea.
¶ Stercus auris canis:si cum eo inungantur licinia bombacis noui ⁊ ponantur in crucibulo viridi:⁊ extendantur cum çambac puro ⁊ accendantur:videbuntur capita presentium canina.G.
¶ Caput canis a frōte superius combustū tritū: si supfundatur oleū ro.⁊ bene teratur:⁊ fiat emplm ex hoc sup vlcere capitis deficcat ea.
¶ Corium virge canis:si sumatur ⁊ in eo inuoluatur terra super quā aliquis minxerit:⁊ ligetur: difficile deiceps emittet vrinam ⁊ q̄diu hoc seruatum fuerit ⁊ legatuꝝ nō poterit mingere.
¶ Si sumaſ ex coagulo catuli parui ⁊ ꝓficiatur cum vino dissoluit laborantem colicam solutione leui: ⁊ alleuiatur ipsa hora qua potauerit ipsum.
¶ Alcardē q̄ fuerint in auribus canū si ex eis infundant in vino:⁊ deſ ei quē inebriare volueris inebriabiſ.
¶ Lapis morsus a cane: si infundaſ in vino ⁊ de vino illo sumpserit homo facit clamare ipsum.
¶ Sabluaſ canis habens pruritū in aqua in qua decocti sunt lupini curatur.
¶ Si abluaſ canis quē cōprehēdit alcarden cū aqua marina:aut aqua ⁊ sale:deinde inungaſ cū aceto vini ⁊ cumino:extinguit alcarden.

¶ De vulpe. Sermo. xv.

Caro eius calida viscosa difficilis digestionis vituperabilis nutrimenti:sed in autūno melior est.
¶ Pulmo eius deficcatus tritus cribellatus si potetur ad pōdus.ʒ.cū aqua vuarū passarū aut cū aqua frigida confert ei qui difficilem habet spirationē.
¶ Sepum vulpis liquefactuꝝ mitigat dolorem aurium:si in eis instilletur recenter: ⁊ etiam si fuerit salsum est adhuc magni iuuamenti.
¶ Oleū in quo decoqtur vulpes confert podagricis ⁊ in neruis patientibus ex supflua humiditate.
¶ Vulpes decollata decocta in cacabo eris totaliter cū corio suo non fissa:⁊ cocta donec dissoluatur: ⁊ ponatur in concha terrea:⁊ statim patiens sedeat in ea:vel supponatur ei concha confert patientibus in neruis ⁊ extremitatibus ex flegmate qm̄ dissoluit illud ⁊ est magni iuuamēti
¶ Antiqui soliti sunt infundere vulpinū oleū in tina aqua plenā ⁊ ponebāt infirmū in ea ⁊ morabaſ multū in aqua illa:⁊ si morbus erat recēs:remouebiſ:⁊ si antiquus leuiabitur ⁊ lenificabitur.
¶ Stercus vulpis tritum cum oleo ros. si vngatur virga alicuius cum eo augmentat coitum.
¶ Fel sumptum ad pondus.ʒ.vnius cōmisceatur ⁊ ponet in vulua mulier continue in lana tribus diebus: deinde coeat vir cuꝝ ea in quarta concipiet masculum.
¶ Duo testiculi vulpis triti: mulier q̄ sumpserit ꝓcipiet.

¶ De lepore. Sermo. xvj.

Caro leporina generat sanguinem grossum generatiuum colere nigre:deficcat ⁊ non subtiliat ⁊ valet contra dolorem viscerum: ⁊ abscindit fluxum ventris ⁊ vlcera intestinorum.

¶Si comedatur caro eius assa in furno aut sub patella fere operatur idem.
¶Si mingantur macule nigre vmbrose cuꝫ sanguine eiꝰ remouentur.
¶Caput leporis combustũ tritum cum aceto: si vngat ex eo allopicia confert.
¶Caput assum ⁊ cerebrum comedit ⁊ iuuat cõtra tremorẽ prouenientem ex infirmitatibus.
¶Epar leporis deficcatum si ex eo sumat epaticus põdus ʒ.vnius suuat ipsum.
¶Stercus leporis liquefactũ cuꝫ aceto si ex eo inungatur inpetigo: curat eam.
¶Stercus leporis ligatum supra mulierẽ non concipiet vnq̃ꝫ dum tenuerit.
¶Et si ex eo posuerit modicũ in vulua remouet ab ea mẽstrua: ⁊ deficcat matricẽ vehementer.
¶Qui habuerit dolorẽ dentiũ: ⁊ posuerit ex dentibus leporis in parte vbi dolor fuerit: aufert dolorem.
¶Leporis combusti integre cinis eius confert patientibꝰ lapidem generatũ in renibus.
¶Si potauerit mulier post purgationẽ suã coagulũ leporis tribus diebus ꝓtinue: phibet cõceptionẽ.
¶Si imposuerit vulne post purgationẽ coagulum leporis: iuuat eam contra conceptionẽ.
¶Fel mixtũ cũ melle albo valet ꝓtra albuginẽ oculorum.
¶De alboçao vel taxone. Sermo. xvij.

Caro eius calida est ⁊ humida: cocta cum oleo iuuat podagricos ⁊ dolores iuncturarũ ex frigiditate ⁊ est subtilis diaforetica. Cocta cum aqua posita in tina si intret eam podagricus vel patiens circa iũctran: iuuat ipm iuuamento magno.
¶Qui voluerit transire per locũ animaliũ atiba: vt ab eo quiescant: vt ipsa fugiant ab eo: portet in manu sua radicẽ colloquintide.
¶Si sumat pilus çabo de pis q̃ sũt circa collũ masculi ⁊ cõburatur: terat cũ pice: deide inũgat cũ eo anus sodomite patientis: remouet ab eo vitium illud.
¶Fel si ex eo potetur ad pondus.ʒ.j.cuꝫ decoctione spice nardi valet contra timpanitem.
¶Sanguis valet contra lepram: si inungantur ex eo calido loca patientia.
¶Dens suspensus super brachiũ dextrũ ab humero vsqꝫ ad cubitum valet contra obliuionem.
¶Pes sinister ⁊ vngues eius positi ⁊ ligati in panno lini in brachio dextro alicuius non tardet obliuioni quicquid audiuerit aut sciuerit.
¶Fel mas. ligatũ super femur sinistrũ no cessabit coire cũ muliere q̃ꝫdiu ipm tenuerit.
¶Manus eius dextra cum corio eius si abscindatur eo viuo: ⁊ suspendatur super aliquẽ si ille intrauerit ad regem aut alium pro aliqua necessitate: cõplebit necessitatẽ suaꝫ.
¶Manus eius dextra cum sinistra hominis abscindatur: ⁊ suspendatur supra aliquem quicũq̃ viderit eum diliget eum preter allzabo.
¶Medulla pedis sinistri trita valet in muliere que nõ diligit virum suum.
¶Si mijcit in nates eius diliget eũ pluscq̃ alium ꝑter alio
¶De lupo. Sermo. xviij.

Caro eius frigida fetida ficca grossa Ari. Odiũ qdeꝫ inter lupum ⁊ oueꝫ est vehemens: ⁊ illud est radicatum in omnibus omnibus mẽbris lupi ita q̃ fiant de visceribus ouiũ corde: ⁊ de visceribus lupi alie: ⁊ pulsent he cum his insurdabunt corde ouiũ sine arietis.
¶Jam preparabatur corium eius vt fierent ex eo timpana ad delectandum: que pulsata insurdant alia timpana apud audientes.
Si mulier minxerit super vrinam lupi nõ concipiet vnq̃ꝫ.
Si sumat virga lupi ⁊ nodetur in noie eius quẽ volueris ligare non poterit coire donec dissoluatur nodus ille

Ari. Nulla ligatio vehementior ista. Qui induerit vestimentũ ex lana ouis quã comederit lupus nõ remouebit ab eo pruritus q̃ꝫdiu induerit eam.
¶Cauda lupi suspenda supra presepe: nõ poterit comedere cenam suam q̃ꝫdiu ibi fuerit.
¶Epar miscet spẽbus medicine elarij qõ dicit oxifemia ⁊ valet contra dolorem epatis. S.
¶Epar lupi deficcatũ ⁊ tritũ nimis: si ex eo bibat coclear vnũ cũ vino dul. valet dolori epatis cuiuscũq̃ fuerit male cõplexionis: qr in ipso est ꝓprietas epati cõuenẽs infirmo. Dixit gugir. Epar ꝓfert oibus aialibus dolentibus epar si comedatur. Probatio eius est: qm̃ vult dolens in epate si venetur aues magnas ⁊ comederit ex epate earum curatur.
¶Pulmo lupi: ficcatus tritus cũ cape coctus cum lacte iumentino vel vaccino si ex eo sumat patiens defectũ anhelitus confert plurimũ.
¶Caput lupi suspensum in turri columbarũ non accedẽt ad eũ furones murilegus nec aliud aial nociuũ colũbis.
¶Calcaneus femine lupe suspensus in capite lancee: si cõgregant ꝓtra ferentẽ lanceã hoies ferẽtes lanceas nõ accedẽt ad ipm q̃ꝫdiu calcaneus fuerit sup lanceam.
¶Fel lupinũ sumptũ ad pondus.j.dauic. si ponatur cũ eo granũ musci ⁊ ponat i aures vl in narib⁹ caducisel in initio mesis ⁊ semel in medio mensis: confert ei loco electuarij qõ dicitur esse hylete.
¶Fel coctum cum oleo ro. si cum eo inungat homo in supcilijs: diligetur a mulieribus cum deambulauerit in conspectu earum.
¶Testiculum lupi dextruꝫ si quis sumpserit crementum ⁊ miscuerit oleum: ⁊ mulieri fornicarie ad imponendum in vulua in lana dederit: si imponatur remouebitur ab ea desiderium coitus.
¶Sanguis lupi confert surditati per mixtus cum oleo nucum in aurem distillatus.
¶Dentes caninos ⁊ oculos ⁊ coituꝫ lupi si quis ferat secũ aduocatus eius in causa obtinebit: ⁊ erit diues apud omnes gentes.
¶Virga lupi assa in furno ⁊ incisa si masticetur ex ea parꝫ excitat statim coitum.
¶Dens caninꝰ lupi suspẽsus sup aliquẽ nõ timebit lupũ.
¶Timpanum magnum ex corio lupi factum percussum in exercitu crepant alia timpana.
¶Caro lupi trita cũ modico piperis ꝓfecta cũ melle despumato: si sumat ab eo: q̃ patit colicã ꝓfert ei manifeste.
¶Corũ lupi si ex eo stringat vẽter patiẽtis colicã valet.
¶Et si asuescat patiẽs sedere sup coriũ ipm ꝓfert ei.
¶Stercus coctum cum vino albo subtili sumptum a patiente colicam confert ei nimium.
¶Et forte si stercus illud suspendatur supra coxam viri ligatũ cũ filo lane ouis quã momorderũt lupi valet ad idẽ
¶Oculus dexter siccus suspensus supra puerum remouet timorem.
¶Et filr dens eius caninus ⁊ nerui ⁊ corium eius.
¶Cauda eius sepulta in domo nõ ĩtrabũt in eã musce.
¶De leopardo. Sermo. xix.

Caro eius calida est ⁊ ficca: pinguedo grassa est cum acuitate: eius subtilitas apparet in eis qui patiũtur intus pulsum timporũ ⁊ reuolutionem capitis: si assetur ⁊ recipiat patiens odorem eius.
¶Sepum leopardi mistum cum oleo laurino: si cũ eo inungatur scabiosus. cuius scabies scindit cutem que nominatur atrath: cõfert.
¶Sanguis leopardi confert tumori venarum crurium si confricentur cum eo calido.
¶Fel leopardi sumptum ad pondus dauic cum sciffo aq̃ decoctiõis gariofi. phibet gñationẽ ⁊ inducit sterilitatẽ.
¶Fel recens sumptum est letiferum venenum. nec habet acuitatem deficcatuꝫ ⁊ necat si ex eo sumat põdus.j.aur.

in ipsa

in ipa die iã potauit rex principẽ suuz ex hoc felle recẽte ad pondus.j.z.in vino pu.z incurrit princeps ille mortez die sequẽti cum dormiuit.Ari.

¶Testiculus leopardi dexter si mulier annosa comederit cuius mẽstrua sunt impedita restaurãtur:et si assuescat eiꝰ esum menstrua fient crebra.

¶Et si volueris curam eius potabis eam semine pfilij recenti.Leopardus diligit vinum:z venant ipm cum eo:qz cuz biberit inebriatur z capitur.

¶Cerebrũ leopardi mixtum cũ aqua eruce z modico çambac:et potet ipsum valet contra dolorem vulue.

De furone. Sermo. xx

Priapus furonis nagne est vtilitatis ei qui patiꝯ dolorẽ in vesica:et ei qui guttatim cum difficultate mingit:z teratur ex eo.z.j.et misceat cum modico gariofilorum z potetur.

¶De mustela. Sermo. xxj.

Simordeat aliquem z locus morsus fit subnigri colozis z augeat ei dolor. Cura eius est vt fiat emplastrum ex alleis z folijs ficus truis cum cimino.

¶Felle eiꝰ peunt si potest:nisi subueniatur eis p curam.

¶Cerebrũ siccũ bibitũ cũ aceto:curat morbũ caducum.

¶Sanguis eius si cum eo inungatur apostema post aurẽ prouenienz confert.

¶Mustela cõbusta si sumat cinis eius cum aceto et cera liquefacto cum oleo liliorum ad idem confert.

¶Mustela posita sup morsum scorpionis confert nimium.

¶Mustela si salsetur valet contra morbum caducum.

¶Cinis eius aperturis porozũ:valet contra podagram:si confricetur cum aceto.

¶Caro eius deficcata si potetur cũ rutha valet cõtra morsum animalium omnium reptilium.

¶Cornua masculi confecta prius si inscribantur in eis suspẽdat sup demoniacos z incantatos cõfert.

¶Calcaneus eius extractus ea viua:suspensus ad mulierem non impregnabitur quamdiu ibi fuerit.

¶De simia Sermo. xxij.

Caro eius frigida austera generatiua humoris pessimi nisi:qz cor eius assum deficcatum potatum ad pondus.z.j.cũ mellicrato antiquo corroborat cor z augmentat acuitatem z audaciam: z remouet pusillanimitatem z pulsum cordis z acuit intellectuz et cõfert contra caducum morbum.

¶Et si supponat capiti dormiẽtis cor simie videbit in somnijs res siluestres metum inferentes.

¶De eritio. Sermo. xxiij.

Caro eius dissoluta nimis sicca similr:et si siccet caro eius z bibatur cũ oximelle valet ꝓtra ydropisim carnosaz z initiũ omnis ydropisis z cõtra cõtractionem neruorum z contra paralisim z dolorem renuz z cõtra fluxum humorum ad viscera

¶Epar eius deficcatũ ad solem calidum supra testam noua confert quasi caro.ypricius coctus aut assus valet cõtra lepram ptisim et dolorem renum.

¶Et si fiat ex eo emplastrum valet contra neruum contractum:et dolorẽ prouenientẽ in ventre ex ventositate grossa:z contra difficultatẽ digestionis.

¶Ypricius salsus bullitus cũ aqua donec separetur ab eo piguedo.si cum eius adipe inungatur baculus z ponatur i domo:congregabuntur ad ipsum pulices.

¶Et si fiat ex felle eiꝰ collirium z immittatur oculis confert.contra lepram z expressionẽ ad ptisim ex vlcere pulmonis renes eius deficcati:si ex eo sumatur pondus.z.j. a patiente difficultatem vrine cum aqua cicerum rubeorum dissoluit statim

¶Assiduitas comestiõis eius generat guttationẽ vrine. ẽ optimũ cõtra vitiũ puerozũ z cõtra eos q mingũt i lectis.

¶Oculus eius dexter frixus ad pondus.ij.z.i.ad pondus vj.granozũ cum oleo alinule vel semis lini:si ponatur in vase eneo ru.deinde colliriçetur ex eo qui videre voluerit de nocte nihil occultabitur ei in tenebris quin videat sicut de die.

¶Sinister oculus frixus cum oleo z positus in vasculo:si volueris inferre somnuz homi.Accipe in summitate stili ex ipso:et mitte in aurem z statim habebit somnuz.

¶Ericius montanus siue marinus: si comburatur cinis eius subtilis emundat z attenuat. Et phici quidam vtuntur in vlceribus in quibus supeminẽt carnes pessime.

¶Cor:ũ ericij siluestris combustum:mixtum cum pice liquida:si confricetur cum eo allopicia curat eam.

¶Ericius combustus tritus si imponatur fistule iuuat.

¶Sanguis eius mixtus cum melle:si ex eo fiat gargarismꝰ cum aqua calida remouet grossitiẽ vocis: et raucedinez.

¶Sanguis eius cum decolatur sumptus cũ tantũdẽ olei mixtus:si inungatur cũ eo corpus viri ignorãtis quid sit ligatur ab oibus mulieribus vsqz ad mensem.

¶Et si abscindatur curo eius absqz decollatõe: deinde suspendatur sup bestiam aut hominem: cuius mictura difficilis est minget statim.

¶Ericius montanꝰ melior est domestico z habet spinas in modum acuũ:z est consimilis in cura:melioris est comestionis:et magis iuuat stomachum:et fortior est super mollificationem ventris ad inducendam vrinam.

¶Omnis ericius combustus positus sup plagam habentem carnem superfluam:remouet eam.

¶Dixit alchitron q allopicie est medicina: que fit ex cinere ericiorũ marinorũ:et gallis rubeis:et amigdalis amaris ex vnoquoqz sumat pars:terat totũ cũ aceto multuz si superponatur loco alopicie curat eam.

¶Et tanti iuuamenti est:si sumatur de cinere eius:aut de cinere corei eius:aut capitis eius:aut interiorum eius cũ sepo vsi z iam currit aqua: absqz sepo:in iuuamẽto post qz fricatur locus ille donec rubescit.

¶Et ericius marinus permixtus:nõ combustus cum medicinis iuuatiuis scabie:confirmat eas in actu suo.

¶De cancro. Sermo. xxiiij.

Cancer alius fluuialis z alius marinus.

¶Cãcri fluuiales ꝓprie ꝓferũt ꝓtra morsũ carnis rabidi:minus marinus.nã sumitur de cinere eoꝝ pondꝰ.z.iij.cũ põdere aur.j.z.j.s.gentiane cũ vino myrtino.z cõpetentius tempus combustionis cancrorũ est estiuum apud ortum canis dextri sole in leone z luna in ariete in.xiij.diebus mẽsis aprilis sumũtur viui z ponuntur vase rubeo eneo:z ponũt i furno dõec rediganẽ i cinerẽ.

¶Fluuiales cancri decocti erit aqua decoctiõis solutiua ventris promouens vrinã:et cõfert phisicis: z habentibus apostemata pulmonis.

¶Fluuialis tritus aut marinus si potetur cum lacte asine confert contra morsum aranearum citrinarum pessimarum:z scorpionum:tritus cum albederogi qõ est species basiliconis:cuius flos est rub. si appropinquat interficit scorpionem.viui triti super scissuras prouenientes i mẽbris constringuntur:deinde mutentur singulis diebus: valent contra hoc plm.

¶Fluuialis autem cancer tritus positus sup apostemata dura dispergit ea:et extrahit cuspides sagittarum infixas corporibus.cinis eius cũ melle mixtꝰ curat scissuras manuum vel pedum ꝓuenientes ex frigore z scissuras natũ.

¶Pes cancri in carta conuersationis a collo eius qui habet scrophulas curatur qzdiu durat super eum.

¶Et si suspendatur ad radicem arboris fructifere: cuius fructus decidunt absqz vento:nõ decident fructus.

¶Oculus cancri suspensus supra patientem dolorẽ oculi quiescere facit dolorem suspensus super pueros fit cito exitus dentium eorum:et valet contra tertianã:in alijs prohibet.

¶De testudine. Sermo. xxv.

Memorauit Sal. q̃ testudinis virt⁹ deficcatiua est nimis ⁊ ꝓsumptiua virtutis membrorum humidorum: ⁊ iuuat contra aquã citrinam quãdo terit tritura vehemẽti ⁊ ponit desup ꝓfert valde.

¶ Caro testudinis apti apata: ⁊ oportet vt cõmisceat ei farina orõ. et puluis molendini: et curat vlcera accidentia in testiculis.

¶ Si comburantur interiora testudinis: et eius cinis ponat sup vlcus curat vlcera que accidunt in gutture.

¶ Si accipiatur concha eius ⁊ cõburat sup tegula vel alicuius olle coopertorii: ⁊ teratur eius cinis: cum melle: et fiat ex eo vnctio cũ digito curat dolorẽ gutturi nec nocet.

¶ ¶ Sed humiditas quã quidã nominãt muccos testudinis si bibat ab aliquo sola: aut cum myrra aut: cum aloe: confert opit. epatis.

¶ Et si ponatur cum ea thus donec incrassetur modicum erit me^a iuuatiua vlcerum: et deficcatiua apostematũ aurium deficcatione vehementi et est medicina iuuatiua fluxum in oculis: si supponatur in fronti.

¶ Et rememorauit Sal. quoniã vsus est carne testudinis semel in quibusdaꝫ aldeis in plaga que puenerat ad neruũ: et fuit neru⁹ ꝓtrit⁹ vl ꝓtract⁹ dixit: et accepte sũt carnes testudinis et trite tritura vehemẽti: et posite sunt sup plagam: et medici qui fuerunt ante galienum puderunt vt permisceretur cum eo vel oleo aloe ⁊ myrra: Et qui volunt colligere muccos testudinis purgant vnãquãqꝫ testudinem cum stillo: quoniã exibit humiditas: ⁊ confert pilis puenientibus in palpebris oculoꝝ exeuntib⁹ a natura: quia adherere facit cum aliis ⁊ nõ nocet oculis.

¶ Et hec humiditas si misceatur cum thure aut aloe: ⁊ teratur donec fiat sicut mel: et ponat sup frontem: ⁊ circa caput in modum ligature vel corone infantibus quando accidit ventus in capite qui caput magnuꝫ efficiat. Et fit huius cura donec restringat caput oia ossa tumefacta: et redeat caput ad metam nature proprie.

¶ Et rememorauit. S. q̃ testudo combusta: si eius cineris partes tres sumantur: et cum eo pmisceantur due partes de galla et vna de pipere: et terat illud nimis: deinde pulueriçetur supra cibum: aut sup vinũ albũ cõstrictiuuꝫ cõfert fluxui sanguinis qñ nõ fuerit eius vlcera putrida.

¶ Et cinis omniũ specierum testudinis combustarum cõfert in cura eius qõ induratur ⁊ constringitur ex apostematibus prouenientibus in parte aurium: ⁊ maxime qñ sumitur cum aqua mellis.

¶ De tortuca. Sermo. xxvj.

Eius caro est tarde digestionis ⁊ generat coleraꝫ nigram ⁊ si decoletur tortuca et collirietur aliquis cum eius sanguine cecatur. Et similiter si sternutationes fiant alicui cum sang. eius.

¶ Sanguis tortuce agrestis quando bibitur valet contra morbum caducum.

¶ Et qui collirietur cum puluere tortuce iucurrit cecitatẽ per albedinem que prouenit in oculis.

¶ Et quando proijcitur tortuca in cacabum balnei. q̃ tũc in eo balneatur: oculi eius cecantur.

¶ Ex eo quod confert fissure ventris mulieris et vberum eius et femorum eius est. Si comburatur cortuca: deinde teratur cum albumine oui: aut lacte asine: ⁊ iungatur venter mulieris ex eo.

¶ Si misceatur fel agrestis cum tantundem mellis ⁊ collirietur quis cũ eo tribus diebus in mane ter ⁊ in nocte ter confert coadunationi aque in oculo.

¶ Et fel tortuce confert squinãticis et vlceribus malis puenientibus in ore puerorum:

¶ Et si fiũt ex eo sternutatões valet cõtra morbũ caducũ.

¶ Pes tortuce positus sup pedeꝫ podagrici: dexter super dextrum ⁊ sinister sup sinistrum expellit podagram.

¶ Similiter manus eius: si hoc modo dextra sup dextrã.

¶ Sinistra super sinistraꝫ ponatur expellit ciragrã. Qui posuerit dorsum eius euersum super olla m: non bulliet olla fel agrestis tortuce pmixtum lacti mulieris: si distillet in naribus vel auribus a quibus fluit sanguis ꝓfert.

¶ De pisce sagittali. Sermo. xxvij.

Eorum quidam afferuntur ab india. Alij ab egypto et ex eis generantur in mari alcuçon. i. mare qõ transeunt hebrei. Aris.

¶ In pisce sagitte: multa sunt iuuamẽta in carne eⁱ⁹ ⁊ sanguine: et sepo: et felle: et testiculis ⁊ nodis caude eius.

¶ Caro ipsius impinguat corpus quando fit ex ea acafea. et si salsetur et bibatur ex eo pondus vnius aurei: cuꝫ vase vini ⁊ corroborat renes ⁊ virgam prouocat libidinem.

¶ Sanguis eius: si calidus sumatur ⁊ inungatur cuꝫ eo locus sordidatus cum belliricis ⁊ emblicis: reducit corpus ad colorem pprium: et pmisceatur ei baurac ⁊ inungant cum eo macule faciei ⁊ lentigines ⁊ macule minutissime remouet eas ⁊ clarum colorem reddit.

¶ Sepum ei⁹ expellit dolorẽ renũ: ⁊ facit distillare spma.

¶ Nodi autem dorsi eius si suspendatur nodus medi⁹ qui operit renes super dorsum viri iuuat virgam ⁊ corroborat cogitum.

¶ Et de testiculo eius dextro bibatur ad pondus vnius allizat cum aqua rute facit distillare spma: ⁊ deficcat ipm.

¶ Et ei⁹ testiculus sinister si bibatur siccus ad pondus vnius allizat cum aqua cicerũ rubeorum ⁊ cum vase vno vini purissimi: ⁊ duas extra. i. bis sex. ʒ. de butyro vaccino facit distillare sperma: ⁊ prouocat coitum: ⁊ calefacit renes et corroborat virgaꝫ.

¶ Et si piscis iste momorderit aliquẽ: ⁊ febricitauerit pusq̃ mingat aut febricitet homo interficiet virum.

¶ Et si febricitauerit vir priusq̃ mingat piscis ille aut febricitet morietur ille piscis ⁊ morsus euadet: ⁊ sumat piscis ille: ⁊ coquatur: ⁊ ex eo procurentur duo homines q̃ habent odium vnus aduersus alium reducentur ad concordiam ⁊ ad amorem.

¶ Piscis ille si suspendat super pueros qui timent i somnis curat eos.

¶ De lacerta. Sermo. xxviij.

Cor eius si suspendatur supra mulierẽ phibꝫ ptũ.

¶ Et si comburatur eius cor: ⁊ pmisceatur cum fece olei et inungatur membrum abscindendum cum ferro mortificat ita q̃ nõ sentiat ipsum.

¶ Et qui inunctus fuerit cum sepo lacerte: et proiecerit se supra cocodrillos nõ timebit illos ⁊ ludent cum eo.

¶ In felle eius est iuuamẽtum magnum cõtra alopiciam qñ ex eo fit sternutatorium cũ radicibus bletarum.

¶ Si sumatur de stercore eius ad põdus. vj. aureorum. et sinapis ad pondus. iiij. aureorum. et terantur cũ forti aceto: et inungatur cuꝫ hoc allopicia: simlr stercus furonis.

¶ De cocodrillo. Sermo. xxix.

Corium eius si sumatur aut coriuꝫ lupi claudi aut corium simie: ⁊ circumdetur ferẽdo ipsuꝫ cuꝫ choaldea ⁊ superficies eius nunq̃ꝫ cadet in ea grãdo

¶ Si aliquem cocodrillus momorderit: si sumat sepũ ipi⁹. et ponat sup locum morsum: statim curabitur.

¶ Et equipollet sepum cocodrilli sepo canis marini: quãdo decoquitur cum aqua ⁊ aceto ⁊ fit motio p os ex eo sedat dolorem dentium.

¶ Eius decoctio iuuat contra morsum vermium ⁊ muscarum ⁊ aranearum et huiusmodi.

¶ De rana. Sermo. xxx.

Rane parue combuste: permixto puluere earum cũ pice rubefacta: si cum ea fricetur locus allopicie donec rubescat ⁊ postmodum desuper inungat cum medicina confert.

¶ Si puluerizetur cinis eius super locuꝫ a quo sanguis egreditur stagnatur sanguis.

¶ Si influatur in nares restringit fluxum sanguinis.

¶ Caro eius ficca sumpta: et formice magne terantur ⁊ cõ

ficiantur cum aqua squille.

¶Si quis potauerit ex ea dauic: incurrit prurituꝫ scabiē et maculas pessimas.

¶Si quis sumpserit ranam que decollata est: ⁊ siccata: et potauerit ex ea ad pondus vnius aureti in pultibus aut in vino: cohibet eum ad accessum mulierum longo tempe.

¶Et si sompserit ex ea mulier i cibo aut potu impediet eꝰ conceptionem.

¶Qui abscinderit pedem rane ambulantis in aqua: deinde suspenderit illos duos pedes super podagricum ligatos in corio cerui: curabit ipsum.

¶Si quis sanguinē ranarū viridiū sumpserit ⁊ confecerit cū eo açarech: trita: ⁊ potauerit ex eo aliqs pōdus vniꝰ aureti. retinebitur eius vrina.

¶De gatto siluestri. Sermo. xxxj.

Gatti agrestes propinqui sūt in complexione leporibus eius caro calida ⁊ mollis.

¶Eius sepum sumptum simile est nature carnis ipsius.

¶Caro eius confert podagre cum inungitur ex ea.

¶Fel eius forte ad dissoluendum oris torturaꝫ: et est vt accipiatur de felle gatti nigri medietas. ʒ. et misceatur ponderi. iiij. aureorum çambac: ⁊ fiat ex ea sternutatorium.

¶Et extrahit fetum mortuum a matrice: ⁊ fiat suffumigatio subtus mulierem sub stercore gatti coloris.

¶Idem operatur eius fel quando cōmiscetur cum aqua colloquintide humide si humectetur in lana: et teneat eā mulier penes se.

¶De mure. Sermo. xxxij.

Eius caro est calida mollis pinguis modicum in ea ē virtus expulsiua mēsie. ⁊ si comedatur mus assus desiccat saliuam fluentem ab ore puerorum: et si findatur mus: et superponatur morsui scorpionis sedat dolorem eius.

¶Et quando ponitur super verucas eradicat eas.

¶Caput muris si suspendatur ab eo qui conqueritur de dolore capitis: ⁊ suspendatur in panno lini sedat ipsum.

¶Et si suspendatur caput muris femine supra hominem caducum curatur.

¶Stercus eius positum cū sale ⁊ oleo sup nates alicuius dissoluit ventrem. B. confert cōtra allopiciam: si stercus muriū nimis teratur ⁊ conficiatur cū succo eruce confert et succo nasturtij vel ceparū vel alleoruꝫ. Et fiat ex eo emplastrum super ipsum locum.

¶Si muriū cōbustorum in olla puluis permisceatur cuꝫ oleo laurino: et fiat ex eo emplastrum sup allopiciā: postq̄ fricatus fuerit locus cum alleis singulis diebus hoc faciendo nascentur pili.

¶Arsenicum citrinum impastatum cum farina: deinde cibetur cum eo mus morietur.

¶Litargirium: scoria ferri: electuarium quādo conficitur vnumqdq̄ eorum cum farina ⁊ proijcitur muribus: si comederint: morientur.

¶De yaroboath. Sermo. xxxiij.

Caro eius cibat ⁊ lenificat ventrem.

Et quando submergitur iaroboath in aqua donec moriatur. et illa dispergatur in domo: timebit omnis qui fuerit in domo illa.

¶De formicis. Sermo. xxxiiij.

In die circa equatorem diei est terra in cuius arena est aurum in qua sunt formice filles cambus: et sunt velociores omni creatura dei: quarū sollicitudo ē extrahendi arenam illam aureā de mineris suis: ⁊ sol est ibi vehemētissimi caloris a mane vsqꝫ ad mediā diem vt non remaneat ibi aliqua ex vehemētia caloris ⁊ fugiunt omnes a calore in meatus terre donec liuescat calor solis: et veniunt indi cum camelis tempore absconsionis illarum formicarum: et portant arenas: et appropinquāt cameli terni ⁊ iterū duo masculi: ⁊ in medio eorum femina habens filium in terra indorum vt desideret filium suum et portāt arenam: et equitāt camelos ⁊ veniunt ad terraꝫ suam festinanter ne cōsequātur eos formice. Et retulit mihi quidamqui vidit baldaci formicam in auiano que comedit oi die libram carnis baldacensis tpe almuçedie regis. et formice claudunt loca meatuum anteqꝫ veniant nebule ⁊ pluuie.

¶Et quando ponitur sup introitum vespertilio nō egrediuntur inde: sed foramina aliunde: deinde egrediuntur non ab illis hostijs.

¶Cor vespertilionis si sic ꝓparetur nō egrediuntur.

¶Quando inungitur meatus ille cū alhitran nō egrediūtur inde. Et que egrediunt nō possunt regredi.

¶Et quando subinungatur cum radice colloquintide pibit omnis formica que suscepit odorē eius: si vngatur radix arboris cū felle bouino: nō accedent ad ipsā formice.

¶Et si circuerit mēstruata archā nō intrabūt formice.

¶Caules ⁊ assa fetida qñ proijciūtur in meatꝰ earū peūt.

¶Et si inungatur cū istis circa eas nō exeunt.

¶Preparatur ex formicis vnguentū ad erectionem virge. fit ei ex formicis nigris q̄ habent alas ⁊ ponūtur in vase vitreo viue: et infunditur sup eas çambac bonum: et suspenditur ad solem duobus diebꝰ: deinde colatur: ⁊ pijcitur formice: et vngantur cum eo inguina inferius ⁊ vga: et inferiora pedum ⁊ est bonum ad corroborandum erectionem virge.

¶De aldea locustis. Sermo. xxxv.

Caro eiꝰ calida et ficca: dixit costus. Cum videris locustas venientes in modū nubiū: sume. erucā malam que est lupini ⁊ infunde in aqua: et aspergatur aqua illa sup locum de quo timet: ne destruatur ex segetibus ⁊ alijs. ⁊ cum senserit locuste odorem eius euadent ab eis illa semina.

¶Et si suffumigetur aldea cum stercore boum non accedent ad eam locuste.

¶Et dixerunt ex eo cum quo expellit deus locustas est: vt sumatur q̄ritas locustarum ⁊ comburatur in igne: deinde exeat fumus iuxta segetes ⁊ alia victualia: non appropinquāt locuste pre odore combustarū: nec odor ille poterit ad eas peruenire quin eas extinguat aut obuiat ⁊ inuenit eas sol ⁊ extinguit eas. Et dixerunt attende hoc idez in scorpionibus et formicis: quia nō inuenient scorpiones et formicas odor eorū cōbustorum quin peant. Et forte reliqui vermes hoc modo se habēt: ⁊ quādo cuꝫ locustis fit suffumigiū soluit difficultas vrine puentens ex humiditatibus grossis: ⁊ idem opatur in mulieribꝰ et eunuchis: sed fortius q̄ in moderatis. Cum sumit aliquid ex eis cum vino: iuuat plm contra morsum vermiū: pserim locuste que vocantur hariol que nō habent alas. Et fm q̄ narrauit de eis diascorides: quando siccantur ⁊ bibuntur trite cum vino non cocte: neq̄ salse: iuuant plurimum contra morsum vermium.

¶De vpupa. Sermo. xxxvj.

Caro eius est austera: ⁊ in puluere eius est virtus iuuatiua contra morsum cancri: decollatur ⁊ scinditur: et fit ex eis emplastrū super locum.

¶Lingua vpupe suspensa sup obliuiosum reducit ad memoriam ea que oblitus est.

¶Quando suffumigat quis cum pēna eius expelluntur ab eo vermes.

¶Si suspendatur oculus eiꝰ supra leprosū: cessat lepra.

¶Cor vpupe positum super eum qui patitur dolorez capitis sedat dolorem.

¶Dixerunt si suspendatur dens hoīs ⁊ ala vpupe dextra et suspendatur capiti hominis dormientis non excitabit donec auferatur.

¶De alhalian. Sermo. xxxvij.

Caro eius frigida austera obturat meatus corpis.

¶Cibus eius inducit lepram.

¶Et si coxerit aliquis ⁊ olfecerit odorem decoctionis iu-

ris eius timendum est ei de incursu lepre.

¶Et dixit quidam philosophus: ꝙ cerebrum eius cuz datum fuerit in cibo ad pondus. iij. aureorum. reddit hominem stupidum.

¶Cum volueris corrumpere vuluam mulieris. Accipe allzallzan: z melangi as que semē habēt. aſi. z malaxētur et dentur in potu pondus. j. aur. in micis panis aut in iure calido corrumpetur.

¶Si sumatur corzū fellis eius supra oculuz sanabis eum.

¶Si suspendis corzum citrinum iecoris eius: mouet partum: et proprietas stercoris eius: similiter est in stercore columbarum.

¶De columbis. Sermo. xxxviij.

Senex ex eis est calidus et siccus tarde digestionis cōburit sanguinem. Pulli eorum sunt calidi z humidi: et addūt in coitu: z calefaciunt renes et addunt in sanguine. Et si scindatur caput eius preter os ibi confractum z pijciatur de sanguine eorum supra telam cerebri magnam prestat. Et si nō inueniuntur columbe sed magne agrestes palumbe inueniant pijciatur ex sanguine earum super telam grossam. fit hec eadem operatio cum sanguine turturis.

¶Sterc° colūborū est calidum z siccum combustiuum: et spargit scrophulas gule: cum mixta fuerit farina ordei z semē lini z acetū. valet contra tumorem corij qui dicitur rosa: cum tritū fuerit: z valet contra combustionem ignis mixtum cum vngueto vel oleo. Mixtum cum melle: z semine lini euellit pellē superexcrescentem epati z contur bantem ipsum que nominatur ignis perficus.

¶Stercus expellit fetum facto ex eo suffumigio. G. operatur cum stercore palumborum agrestium: z nasturcio puro cōtra dolores antiquos velut vertigo: z emigranea et dolor ancharū z renū z colicus: z dolor podagricus.

¶Cum sepelieris caput vespertilionis in loco columbarum non fugient a nidis suis nec a filijs.

¶Et si teratur panis cum costo z vino odorifero et detur in cibis columbinis: quas inuenient alias: sociabuntur eis z venient.

¶Et ad illud est vt coquantur ficus sicce in aqua: et cum remollite fuerit extrahantur terant z malaxentur cuz farina ordei non cribellata: z detur eis in cibum.

¶De ancha. Sermo. xxxix.

Dicit Aristo. ꝙ hec auis est maxima: z dicit ꝙ ex pēnis alax eius fiunt faretre: ad ferēdas sagittas

¶Ex vnguibus eius vasa ad potandum.

¶Indigene vt eas capiant: ligāt duos boues in curru oneratos lapidibus z coram curru domū: priusq̄z intret homo habeat aquā necessariā cum venerit auis ante boues cum vnguibus vt ferat z non potest ferre nec vngues extrahere ita sūt infixe: exit homo z facit ignem in alis eius et cōburit vt volare nō possit postea capit.

¶Omnia animalia creata post equatorem diei versus meridiem sunt maiorum corporum z mirabilium: sicut elephantes z alia cornua i narib° habētia z alia mōstruosa.

¶In felle autē anche est quedā substātia mirabilis ad conferendum caduco: cum fit ex eo sternutatorū ad pondus vnius denarij. prestat enim plusq̄z ocilece.

¶De grue. Sermo. xl.

Caro eius grossa nutrit meliam. In iecore eius ē vtilitas contra dolorem renum: z operationē vesice cum siccatum fuerit et tritum bibitum ad pondus. ʒ. j. cum aqua cicerum.

¶Testiculi valde prosunt ad albuginē oculorum: si findātur: et apponatur salgēma z post molantur ficci: z apponatur spuma maris z stercus lacerte et çuccarum z imponatur oculis z contra percussionem z plangam oculi ablue hoc totum.

¶Fel eius valet ad torturam oris: z si pijciatur ex eo pondus vnius. ʒ. cum gambac in nare eo.

¶De nocticula. Sermo. xlj.

Caro eius frigida z sicca grossa cerebrū eius masculi si collirief cum ea aliquis aufert prauitatē videndi de nocte: dicit ꝙ quando decolatur eius oculus remanet apertus z alius clausus: si ponatur clausus sub capite nō dormientis dormiet. si vō aptus vigilabit.

¶Iecur eius siccum datum in potu inducit colicā z difficultatē solutiōis z frigiditatē stomachi. Arist.

¶In cōpositione ouorū eius sūt diuerse nature: quoniaz ex medullo p̄mi qō posuerit: si sumitur z inungitur loc° eradicantur pili z non renascentur.

¶Et ex scō ouo: si ponat i loco nudo a capit idue pilos.

¶Cor eius cum fuerit magnū positū supra sinistrā mamillam mulieris dormientis confitebitur que fecerit bonum vel malum.

¶De actore vel allzarauē. Sermo. xlij.

Auis ista multam habet carnē modicum habentem abhominatiōis est calida: z nō est cibus ei° potens: sed cōfortat coitū. Proprium sepi eius est calefacere renes: z mouere luxuriam. Et reges p̄cipiunt ipsaz capi: quia volunt per ipsam addere in luxuriam.

¶Cerebrum eius cū tantudez carnis piscis sagitte miscetur malaxetur cum melle colato: z tantū q̄ztū hoc totū de butyro vaccino laudabūt ex eo homies debiles in coitu.

¶Et fit additamentū in eleuatiōe z motu: aues oēs venatiles: sicut actor aquila z similia: carnes earū grosse dicūtur z neruose dure. Sepum earum calidū z siccū plusq̄z aliarum auiū: vel etiā bestiarū: z similiter fella.

¶Et dixerūt ꝙ caro actor valet contra dolorem capitis qui dicitur egritudo oui.

¶Fel eius contra dolorem emigraneum fortem pjectum in nares ad pondus vnius grani vel duorum cum lacte mulieris nutrientis masculum.

¶Cum acciderit actori tela in oculo p̄pa ei lac mulierum.

¶De carnibus auiū vel aliorū vel de gallo. Ser. xlij.

Absqz dubio carnes auiuz sunt leuiores z sicciores quadrupedum: qō supat in eis est aer. In q̄ drupedibus vero est terra: preter aues que morantur in stagnis vel locis aquosis: quia in illis est humiditas grossior z abhominabilis vis mutabilitatis confūdūt sanguinem plusq̄z quadrupedia mali cibi.

¶Pulli gallinacei citius digerūtur ab his vsualib° z plurimi eorū generāt bonū sanguinē z cōfortāt appetitum.

¶Extimauit Arist. q durauerit in comestione gallinaruz pullarum pinguium inducit hereditatē emorroydarum et podagre. Gallina inuentur humidior pullo gallinaceo et maioris cibi.

¶Extimauit. G. sepum gallinarum addit in sensu. Cerebrum earū valet contra tremorem cerebri multum.

¶Gallus vel gallina senex: si coquat vnus eorū cū. iij. lib. aque posito sale trito donec dissoluatur z iacere in aqua illa pmittatur nocte vna z bibat aqua illa calida facta solut ventrē: z valet contra colicā. Et ppie cum decoquat cum medulla semis cimini agrestis z aneto cimino positis n abat eis radicibus z folijs.

¶Cū volueris exaltari sup aduersariū tuum in causa accipe calcar galli pedis dextri: z fer tecum z vinces.

¶Audiuia quod ant ꝙ gallus debet esse niger.

¶Et si calcar sinistri pedis galli aliquis tenuerit: et sit galli comedentis triticum vel ordeum non aliud diligetur a mulieribus.

¶Sanguis galli vl galline si ponatur super frontē tritus valet cōtra sanguinem fluentem a tela.

¶Cerebrum galline bibitum proprie valet cōntra hoc etiam contra morsum aranearum z hmōi.

¶Fel galline si quis posuerit sup virgā z statim coeat cuz vxore sua nō diliget alium.

¶Si ponatur sup maculas factas in corpore aufert.

¶Si misceatur cepe tritum cum sepo galline si fiat empla

strum delet maculas rubeas.
¶Sepum galline recēs valet cōtra dolorem matricis soluitur apostema eius si supponatur in modum emplastri.
¶Cum acceperis cristā galline ⁊ siccaueris ⁊ triueris dederis in cibo ei qui ꝑmingit lecto eo nesciēte curabitur.
¶Gallina alba cocta cum.x.cepe albis.et cum manu vna de aliutule donec bene cocta sit ⁊ comedatur ⁊ bibat aq̄ addit in appetitu coitus.
¶Stercus gallinarum potatum cum oximelle vel aceto valet,contra fungos qui occidunt.
¶Bibitum cum aqua calida ⁊ melle:valet cōtra colicaꝫ.
¶Si fiat ex eo ad modum vnguenti cū melle. ⁊ vngatur ex eo mundat corticem:qui cōgregatur sup apostema qd̄ dicitur ignis perficus.
¶Et si fiat emplastrum sup omne apostema in quo fuerit pus cum stercore gallinarum citrino:⁊ medullio oui et modico croci aperit ea.
¶Si vis vt nō cantet gallus vnge frontem eius cum oleo
¶Sepum galli mixtum cum sepo turturis: si detur quarta vnius.ʒ.in cibo alicui accidit ei tinea.
¶Stercus galli tritum cū aceto positum sup allopiciaꝫ ꝑstat:si ꝑus fricetur locus cū pāno ⁊ cepe donec rubeat.
¶Sepum gallinarum ⁊ anserum valet cōtra dolorē matricis ⁊ fissuris accidentibus in facie ⁊ ad dolorem auris et facit faciem lucidam.
¶Sanguis gallinarum nigrarū:aufert maculas fetidas et lentigies a facie ⁊ huiusmodi.Et maxime si misceat ei lapis vaccinus tritus cum baurach rubeo.
¶Et reddit faciem formosam ⁊ mundat eā ⁊ facit bonum colorem ⁊ mundum.
¶Si quis voluerit vt gallina ponat oua magna:terat grana nasturcū ⁊ masset cuꝫ cantabro ⁊ vino:⁊ det ei in cibo.

¶De pullis. Sermo. xliij.

Pulli sunt subtiliores omnium auiū carnibus:et melius digeruntur:⁊ leuiores sūt stercus infirmoruꝫ.Post pulli gallinacei.
¶Et dicit etiā q̄ coturnices confortat digestiuam.
¶Auis ille que dicit afabyhuc cōfortat cōstricturam.
¶Alia que dicit cumē caro eius humidiorē efficit sanguinem subtiliorem q̄ꝫ perdices.
¶Et perdix subtiliorem generat sanguinem meliorē post hanc galline nigre grossiores sunt sanguinis.
¶Caro genges restringit ventrem.

¶De laudis cristatis. Sermo. xlv.

Libus harum omniū calidus cōstrictiuꝰ.qui aliqd ex eis comederit:opus est vt comedat cū aceto coriandro succo sinapi.

¶De sinoris. Sermo. xlvj.

Sinoris sunt caliditatis ⁊ siccitatis q̄ꝫ passeres domorum.¶Proprietas earum est cū decocte fuerint cū aqua soluūt ventrē ⁊ valēt ꝑtra colicā.

¶De assilzalzal. Sermo. xlvij.

Sultum sunt citrini comesti assi ⁊ frangunt lapidem in renibus.¶Idem facit cinis eorum si cremetur ⁊ bibatur.

¶De alizemo Sermo. xlviij.

Caro eius austera male digestionis nisi q̄ valet contra malas ventositates.¶Si misceatur fel eius cum gallis ⁊ tegatur cum oleo facto ex oliuis viridibus et ponatur supra capillos efficit nigros: nigredine que tarde recedit.
¶Auis que dicitur alzeuiū vsus est comedere apes.Si de colata frixetur cū oleo:et vngatur manus alicuius:et postea ponat ipe manum in apibus non ledetur.

¶De anseribus. Sermo. xlix.

Humidiores sunt natura omnibus auibus ⁊ duriores ad digerendum.
¶S.omnibus ēpibus melius est anſimi:quia humidius ⁊ tenerioris carnis:et melioris saporis pꝰ hoc iecora gallinarum:⁊ itm epata. ¶S.cum acciderit in aure pcusse et discoherentia:sumatur sepū anatis:coletur guttati apponatur cum eo lac mulieris ⁊ sint tepida:⁊ apponatur etiā succus basiliconis:cuius semen est rubeum.

¶De coruo. Sermo .l.

Sanguis eorum subtiles efficit capillos.Si suspendatur pes eius ad collum tussientis pueri:prestat multum.
¶Quando pilis rasis a capite tinxeris caput cuꝫ ouis coruorum efficit capillos nigros.
¶Si misceatur fel eius cū oleo facto ex aliutule mixtum: si cū eo vngatur corpus totū soluit hoiez ligatū ne coeat
¶Quidam suffumigabat se vt redderet capillos suos al.. et facti sunt capilli eius albi.Accipiat sepum corui nigri ⁊ rutam recentem ⁊ misceat cum oleo:⁊ vngat capillos:et efficientur nigri.

¶De pica. Sermo. lj.

Caro eius calida abhominabilis multum:⁊ est in ea subtilitas.¶Fel eius valet positum in oculis incedentium per niues.

¶De passeribus domorum. Sermo. lij.

Caro eius calida plus ceteris ꝑter langustas ē siccior. ¶Fel eius sumptum ad pondus dauic solutuꝫ in çambac ad pondus vnius aurei.
¶Si inungatur ex eo virga testiculi ⁊ inguina addit vim coeundi et erigendi.

¶De vulture. Sermo. liij.

Caro eius neruosa tarde digestiōis generatiua mali hūori sepū et⁹ dissoluit:sic sepū asini siluestris.
¶Si suspendatur crus eius ablata carne sup crus vbi est excoriatio:auferet dolorē ⁊ sanabitur.
¶Corū cauille si ponatur sup podagricum dexter supra dextrum: sinister supra sinistrum liuiat manifeste. (Serua quia magnū ē)dixerunt:q̄ pellis calida multum si super eā sedeant podagrici:⁊ q̄ habēt hūiditates.valet eis.

¶De aranea. Sermo. liiij.

Si sumpseris araneam albam capiētem muscas:⁊ ligaueris in pāno lineo et suspēderis in brachio sinistro q̄tidianario laborātī ex flegmate valet.
¶Et si misceatur cū aliquo ceroto ⁊ supra pannum liniat et imponatur fronti valet tertianario.
¶Si posueris araneā vnam viuam in canna ⁊ posueris supra musculū brachij prestat contra febrē flegmaticam.
¶Si sumpseris capientē muscas ⁊ triueris:⁊ in panno lineo posueris:⁊ acceperis cum manu sinistra: ⁊ posueris super collum retro:curabit tertianā ⁊ quartanaꝫ.
¶Si bibatur cum vino puro hora.j.ante accessionem feb. que dicit egmarenes :aufert eam.i.quotidianā a flegmate incenso vel salso.
¶Tela aranearū a romanis dicitur anquia.

¶De homine. Sermo. lv.

Dens hominis mortui suspēsus ab illo qui patit dolorez dentium curat.
¶Os homis mortui cōbustum donec fiat cinis tritū si ponat cū aloe:si ipleat ex eo fistula:vbicūq̄ fuerit ꝑstabit.
¶Lombrici in ventre inuenti siccati triti positi in collo albuginem patienti auferunt.
¶Stercus hominis tritū cū rutha sicca sup apostema corrodens carnē positum sanat.tritum cribratum amassatū cum melle positum intra gulam valet contra squinātiā.
¶Similiter si ex eo sicco sine melle insufflatur in gulam: valet contra squinantiam.
¶Dens hominis mortui et os brachij sinistri si posueris subtus caput homis dormientis dormiet donec auferat.
¶Capilli hois suspēsi a patiēte emigraneā aufert dolorē.
¶Capilli homis remolliti in aceto positi contra morsum canis rabidi prestant.
¶Urina hois posita sup morsuꝫ canis rabidi ꝑstat statim.

¶Sanguis ꝑ ventosas subtractus vel nariū positus in cōcha dimissus. lxxx. dies fiet forma hominis: ponatur ī farina ordei. ix. diebus. decoletur sanguis illius sumatur et cum vino modico misceatur: detur cui vis viro vel mulieri diliget te.

¶Si ex illo sanguine posueris in oculo: ⁊ vnxeris faciem tuam: coram regibus valebis: recipietisq; bene ab eis qd̄ quesieris impetrabis.

¶Sanguis brachij hominis amassatus cum farina fenu. et humefactus cum succo ruthe recentis ⁊ melle: ⁊ ponatur supra pustulas corporis: et ꝓprie femorum: et pustulis humidis valet.

¶De muliere. Sermo. lvj.

Menstruum mulieris priusq; cognoscatur a viro mixtum cum spermate viri positum in oculo patientis albuginē sanabitur.

¶Pannus menstruate suspensus in capite nauis nō itrabit ab illa parte vertigo venti.

¶Patienti dolorem ex partu super os vulue: sumatur pānus menstruate ⁊ cōburatur: et pars cineris eius sumat et tantūdem sem ini cuscute ficce: et misceatur cum aqua calida: et ponatur super locum dolentem: auferet dolor.

¶Lac mulieris mixtum cum melle ⁊ vino frangit lapidē.

¶Cum aliqua peperit puerum oculorum variorum: et lactauerit eum: statim mulier nigra per septē dies assumet oculi colorem accedentem ad nigredinem.

¶Cum statim aliqua peperit: stercus primum pueri exiccatum tritum colirietur ex eo albugo oculi prestat.

¶Pellicula que abscinditur in circūcisione virge pueri exiccata trita mixta cum modico musto data in potu incipienti laborare ex lepra stat ⁊ nō augetur.

¶Stercus hominis calidum distemperatum cum aceto infusum in os bestie: statim aufert dolorem.

¶Si dederit mulier sordes pedum in potu suo viro diliget eam semper.

¶Simliter si vir dederit mulieri dilegetur ab ea.

¶Si volueris diligi ab aliquo: vel ab aliqua abscinde vngues et combure ⁊ da in potu.

¶Sputum hominis prestat contra morsum animalium paruorum ⁊ venenosorum: sicut aranea ⁊c̄.

¶Si vis vt mulier non habeat rem cum alio q̄z tecum: accipe qd̄ cadit ex capillis eius ⁊ combure: ⁊ tere vehemēter: et pone super virgam.

¶Macule albe que sunt signum lepre: pone sup eas sperma calidum curantur:

¶Stercus puerorum siccum tritum mixtum cum salgemma ⁊ musco insufflatum in oculo patientis bestie: albuginem curat. Et idē etiam sine his opatur est ꝓbatum.

¶Vrina pueri anteq̄z effundat sperma si calefiat et apponatur modicum bombacis: et positum super oculuz ī modum emplastri cuz patitur quasi apostema aut rubedinē mitigabit.

¶Primum menstruum virginis si inungatur cum eo mamarum capita alicuius virginis: non crescet.

¶Et si ponatur menstruum sup oculum dolentem sedat dolorem.

¶Cum volueris ⁊ impinguetur mulier. Accipe sepum lacerte ⁊ misce baurac. ⁊ ciminum: carmenicū: ⁊ farinaz tritici: et da in cibo galline aliquot diebus donec impinguetur ⁊ qui comederit de ea impinguabitur vt vix in pelle contineatur.

¶Fenugrecum amassatum cum aqua: si in modū emplastri ponatur supra mamillas: lac non coagulabitur.

¶Si fuerit lac mulieris modicum: et volueris vt fiat multum da ei in potu omni die semen psilij non tritum. ʒ. j. s. cum vino.

¶Et sic est finis Tractatus Rasis de animalibus.

Hieronymi Manfredi clarissimi philosophi: ac medici et astrologi: cēntiloquiū de medicis et infirmis: Ad illustrē Johānē.ij. Bentiuolū: Hānibalis primi filiū Bononiēsē

Jeronymus Manfredus illustri Johanni Bentiuolo. S. Quāta sit illustrissime Johānes Medicie vel excellētia vel vtilitas ppter operis breuitatem pretereo qd̄ etiā ex eo patere debet: q̄ vniuersa hois causa sūmus ille rerū opifex pduxit. Medicinā diuinā. s. artemi fere in primis honorandā colendāq; pcepit. Cuius q cōtra pcepta vtitur sue teneritatis dat aliqn̄ penas. Ea certe et si scientiarū clarissima sit ac pfecta: medicus tn̄ sine astrologia pfectus esse nō pōt: qm̄ celesti motu hec inferiora gubernant. Idcirco hoc opusculū cōfeci: in quo q̄dam que ab alijs tum obscure: tum inepte tum falso dicebant: hic nō sine summo labore diligētiaq; sūma adhibita patere cōcine feci: quedam etiā meo marte adiuēta inserui: singula oia tn̄ prius exptus deum testor. Quo opusculo illustrē dignitatē tuā dono: illud at explanandū: qd ego ad te tam breui munere veniā: nō minus enimuero et ingenij et laboris multa paucis q̄z pauca multis referre: si id cōmode fiat. Qd̄ fecerim nec ne alioq̄ sit iudiciū. Prestiti qdem q̄tum potui studiū in hoc opusculo: in quo qualē q̄tāq; qd̄q; fidus infirmitatez inuehat hoibus est. Et oēs canones et oēs modos et multa alia q̄ medicus seruare et vitare debeat inscripsi: q̄ cūcta ducēt medicū ad laudabilē et optatū honorē ac finē cū gaudio infirmi: scient etiā egritudines icurabiles et cōnaturales et aduēticie earūq; nature et qualiates. Et vtrū morbi sint ad salutē vel ad mortem: Qn̄ve finiet egritudo aut eger penitus hic discutiet Amplius et tpa qbus medicus suas circa corpus humanū exercere debeat opationes innotescēt. Et cum fortuna medici in sanandis infirmis nō nisi a sideribus ꝓferat: iō et qn̄ medicus fortunatus existat ostendet: breuiterq; et dilucide dixi qbusq; rebus multa liuire possimus. Et alia q̄plura hic sunt nō solū medico sed et vnicuiq; hec legēti diligēterq; obseruāti ꝓducibilia. Que oia clara cōcinna ac vera tuo noi dedicaui: nō tam munus facturus. Qui p tua excelsi animi altitudine: et lr̄as et litteratos plurimum amas: sed vt nō modo patrie maxio honori et p̄sidio semp extitisti: at etiā plurimis exteris: ita breuissima hec: et pusilla alioq̄ fortassis iudicio: sub imensa vmbra tui nois tuto gescāt. Qua in re: nisi me amor fallit: breuitas rei magnitudine poterit cōpensari. Que etiā si parua forent: liceat mihi eundē minimis donare quē maioribus decorarim ante: quē ve maximis nisi fallor suz cumulaturus: Ut quē admodū ab ineūte etate tuā dignitatē illustrē semp plurimi feci: moxq; p̄ncipē nostrū clarissimū et ore colui: et aio foui ita iam si qd in hac ingrauescente etate mea p̄teriti labores studiūq; vehemēs cōsequi possint: meā in te sūmā pietatē et fidem testari possim. Tale pater patrie eiusq; columen teqz felicem fata conseruent.

Hieronymi Manfredi clarissimi phi: ac medici: astrologi: cēntiloquiū de medicis et infirmis: Ad illustrē Johānez ij. Bentiuolū: Hānibalis primi filiū: Bononiensem ꝛc.

1 Notetur mo- [illegible] primi Gantes q

Namuis medicina de se scientia sit perfecta: medicus tamē in ope suo sine astrologia nō est pfectus

2 Quātus error est periti medici astroq̄ cognitione penitus carentis: qm̄ nec medicinarū exhibitio: nec flebotomia: nec qd̄cūq; aliud opus eius recte fieri potest. Insuper neqz egritudinis natura neqz quem finem illa consequi debeat: sine astroq̄ obseruatione pfecte potest cognosci. Unde et egyptioq̄ antiquiores scientie medicinali astrologiam adiunxerunt: vt vtraq; via pcedētes in suo opere certiorē finē attingerent.

3 Bonus medicus erit ille in cui⁹ natiuitate mars et venus fuerit corpalr: vel aliq̄ bentuolo aspectu cōiuncti Sil̄r venus et mercurius. Perfectus aūt medicus erit ille in cuius natiuitate mars et venus iuncti fuerit in sexta.

4 Magnus erit pfecto error astrologi in iterrogatiōib⁹ de ifirmo: cū septimū et ei⁹ dn̄s fuerit ipediti. Differas igit̄ interrogationē: aut nō loq̄ris sup illā timore erroris.

5 Cū in interrogatiōibus de infirmo: aut i principiū egritudinū fuerint septimū et eius dn̄s impediti: remoue medicum ab egroto.

6 Cū in natiuitate alicui⁹ fuerit luna in q̄uictiōe: aut maliuolo solis: et in aliq̄ angulo mixta stellis nebulosis: significat morbos insepabiles i oculis: Et si luna in eodē signo cū sole vel in signo opposito fuerit: et in aliq̄ angulo et infortune de maliuolo eis associent: si qdē vespinales a luna et matutinales a sole: āmittet natus vtrūq; oculū: Et si solū vnū luminare ab infortunijs suo mō hoc patiat̄ alterū oculū tm̄ āmittet. Et deterius ex angulis est ascendens et septimū: et oppositio de aspectibus.

7 Si ambo luminaria fuerint in sexta infortunata: natus sine aliqua dubitatione cecabitur: Et si vnū tm̄: in vno oculo solum patiet̄. Sil̄r erit si aliqd̄ luminare fuerit dn̄s sexte et infortunatū. Et vl̄r nō poterūt oculi eius euadere grāde nocumentū in cuius natiuitate fuerint luminaria impedita.

8 Qn̄ lūinare tpis iunctū fuerit corpalr cuz aliq̄ infortuna: vel post lūiare tpis ascēderit aliq̄ ifortuna cecabit̄ natus: Et si hoc infortuniū fuerit in angulo vel cū eis fuerit dn̄s ascendētis: cecabit̄ in pueritia: et si nō fuerit in angulo nec cū dno ascēdentis: cecabit̄ in senectute.

9 Qn̄ signū sexte domus fuerit libra et mars: in eo dolores significat oculorum.

10 Cum fuerit malus orientalis: significat impedimenta de qbus nō sperat̄ curatio: et cū fuerit occidētalis egritudines significat de qb⁹ sperat̄ sanatio. Et mai⁹ ē infortunium saturni cum fuerit in signis masculinis. et martis in femininis.

11 Natus tūc erit surdus: qn̄ fuerit dn̄s sexti mercurius et de maliuolo infortunatus a saturno maxie v̄o si fuerit in sexta. Sil̄r erit dānatus ille: in cuius natiuitate fuerint iupiter et saturnus damnati super terram. s. in locis malis retrogradi vel combusti.

12 Impedimētū mercurij a saturno est impedire linguā deterius aūt qn̄ corpaliter cōiungit̄ maxime vero in ascēdente vel septimo et in eodē signo cū sole et mercurius fuerit occidētalis: aut cū fuerit mercurius sup terrā corporaliter ꝓiūctus saturno: aut de maliuolo et i signo muto fuerit̄q; infortunatus. s. in loco malo: retrogradus vel combustus et peregrinus erit similiter lingua damnatus aut mutus.

13 Damnabit̄ in olphatu ille: aut morbus patiet̄ i narib⁹ in cui⁹ natiuitate mars et ven⁹ sup terrā fuerit impediti.

14 Nō amittet sensuz neqz intellectū in cuius natiuitate luna iuerit ad mercuriū aut aspectū eius.

15 Epilentici sunt hi in quoq̄ natiuitatib⁹ luna et mercurius nō cōplectunt̄ adiuicē: neqz vllus eoq̄ cū ascēdēte: et cū ♄ fuerit saturn⁹ diurnis significator i natiuitatib⁹ q̄ litat̄ aier i ā̄gulo. Et i nocturnis mars et signa faciētia epilēsiam maxime sunt sagittarius et gemini. Amentes aūt fuut eodē modo: p̄ter q̄ saturnus est in angulo in nocturna: et mars in diurna: Maxime vero si in cancro virgine vel piscibus fuerit. Demoniaci aūt sunt qn̄ cū hoc qd̄ nuper dictū est saturnus fuerit dn̄s loci lune et luna sub radijs: aut mars dn̄s loci lune et luna in opposito solis: maxime autem in sagittario et piscibus.

16 Lunatici vel fatui aut hoies leuis cerebri etiā erūt ht:

in quorum natiuitatibus fuerit mars in angulo terre in maliuolo solis: Aut mercurius cū saturno in ascendente in opposito martis: aut luna cū saturno i ascēdēte i opposito martis vel mercurij: aut luna cū marte in ascendente in opposito saturni: aut luna est dñs ascendētis cū mercurio infortunati a marte: aut luna in ascēdente in q̄dratura saturni ⁊ medio celi ⁊ opposito mercurij: aut luna separata a saturno ⁊ p̄iūcta marti vel separata a marte ⁊ cōiuncta soli: aut mars inter solē ⁊ lunā in eodē signo: aut luna addens lumine infortunata a marte in sagittario vel piscibus: aut sol in opposito ascēdentis in termino infortune ab ambabus infortunis ipeditus ⁊ nō inspectus a dño domus sue aut luna ⁊ sol infortunati in sexto vel in septimo in eodē gradu: aut ambe infortune in ascendēte in opposito mercurij: ⁊ o ibus his sint fortune absentes.

17 Quando iupiter ⁊ sol fuerint in natiuitate dānati: sensus ⁊ iutellectus dānationē significant.

18 Sol est sicut calor naturalis virtutis corpis custodiēs ⁊ luna est significatrix corpis. Cū igit hec luminaria in natiuitatibus dānata fuerint infortunis sup ea eleuatis dānamētū ⁊ debilitatē totius corpis faciūt.

19 Cum fuerint infortune in angulis ⁊ luminaria eis corporaliter applicuerit: aut in eaꝫ opposito: gibbositatē vel claudicationē: aut alicuius mēbri destructionē significāt maxime si luna in altero nodoꝫ fuerit aut in signis infirmātibus: q̄ sunt aries taurus cancer scorpio ⁊ capricornꝰ: ⁊ adhuc magis in initio vel fine signi.

20 Cancer capricornus ⁊ scorpius ⁊ piscis ifirmitates generant q̄ corrodēdo incedūt vt ipetigines excoriationes scrophulas fistulas cācros ⁊ lepras ⁊ filia. Silr morphēati leprosi ⁊ cācrosi sunt in quoꝫ natiuitatibꝰ luna separat a sole: ⁊ cōiūgitur saturno sine aspectu fortune: aut luna in ascendēte cū saturno ⁊ marte in aliq̄ signo aqueo aut iupter vel venus fuerit dominus sexti ⁊ ab aliqua damnatus infortuna. Silr cū luna fuerit infortunata in aliquo punctoꝫ egnocti altū: aut solsticialiū: accidet morphea vl impetigo vel lentigo ⁊ similia.

21 Arthetici podagrici ⁊ dolorē iuncturarū patiētes: sūt in quoꝫ natiuitatibus saturnus vel mars fuerit in sexto: vel duodecimo infortunās dñm sexti: maxime si sextū fuerit capricornus aq̄rius vel piscis. Et vniuersaliter q̄ñ saturnus vel mars in aliquo p̄dictoꝫ signoꝫ fuerit: debilitatē vel aliquos morbos in p̄tibus inferioribus ab inguinibus significat.

22 Paralytici ⁊ q se mouere nō possunt aut tremuli sunt in quoꝫ natiuitatibus luna fuerit in angulo cū saturno: ⁊ saturnus sub radijs combustus. Silr q̄ñ sextū ⁊ dñs eius infortunanť a saturno sine radio fortune.

23 Stomachi sunt in quoꝫ natiuitatibꝰ mars ⁊ saturnꝰ fuerint in sexto vel duodecimo infortunātes lunā vel dñm ascēdentis: maxime vero si signū sextū fuerit cancer Silr q̄ñ sol fuerit sub terra infortunatus: ⁊ luna de nocte maxime vero in sexta. Epatici vero sunt quoꝫ iupiter fuerit dñs sexti ab infortuniis de maliuolo inspectus: aut lūa dña sexti fuerit infortunata a marte. Silr si dñs ascendentis ⁊ luna ambo infortunenť a marte: aut cū mars sub terra fuerit ifortunatus. Et fellis dānamētū facit mercurius infortunatus sub terra.

24 Splenetici sunt: q habēt lunā domiuā sexti ifortunatā a saturno: aut fuerit dñs ascēdentis infortunatus in septimo: aut saturnus dñs ascēdentis infortunatus a marte: aut quōcūqꝫ saturnus infortunatus sub terra. Pulmonatici pthisici ⁊ suffocationē anhelitus habētes: aut circa pulmonē dolores: lunā hñt in angulo terre p̄iunctā marti: vel saturno aut ab eis infortunatā: Silr si venus fuerit dña sexti infortunata in signo igneo. Cardiaci vero ⁊ debilis cordis sunt: in quoꝫ natiuitatibus sol fuerit dñs sexti: aut dñs partis infirmitatis ⁊ ip̄e infortunať.

5 Venus infortunata a saturno dolorē testiculoꝫ facit maxime si fuerit in ascendēte: similiter venus cū marte in octauo: aut luna venus ⁊ mars iūcti i maliuolo saturni. Impotēs coitus erit ille q habuerit venerē iunctā saturno maxime in decimo vel octauo: aut lunā iunctā saturno in maliuolo veneri: aut saturnū in sexto vel duodecimo in signo humido infortunantē venerē. Sterilis vero ⁊ impotens impregnationis: si fuerit femina: est habēs lunā ⁊ venerē in signo sterili infortunatas a marte ⁊ saturno: aut sit saturnus in septimo vel decimo infortunans iouem ⁊ lunam: aut venus fuerit cum saturno ⁊ luna in sexto vel duodecimo infortunata: Et si fuerit masculus saturnus in ascēdente in opppsito veneris: aut venus in signo sterili infortunata a saturno: aut venus in domo saturni maxie infortunata ab eo. Et q habuerit venerē cōiunctā mercurio: ⁊ ambo sub radijs castrabiť.

26 Emorroydes vl morbos ani patiūť q saturnū vl martē habuerit i septimo: ant dñm ascēdētis i septimo cū marte vel de maliuolo ab eo: aut fuerit dñs ascēdētis ifortuna ⁊ ip̄e in septio sine radio fortune: aut saturnꝰ in ascēdēte in opposito martis: aut mars i scorpiōe sine aspectu fortūe: aut luna dña sexti i septio maxie infortūata. Ditinteriā vo ⁊ dolorē itestinoꝫ ex vētositate sustinebūt hi: in quoꝫ natiuitatibꝰ mars fuerit i ascēdēti ⁊ in scorpione sine aspectu fortune: aut mars de die cum cauda in quarto vel septimo: aut saturnus cū cauda in septimo.

27 Malus infortuniū lune a marte est: cū fuerit aucta lumine: ⁊ a saturno cū fuerit diminuta: time ergo sup infirmū cū in p̄ncipio egritudis fuerit luna sic infortunata. Maiusq̄ infortuniū martis ad significatores potētioresq̄ est infortunādo: est cū fuerit in signis masculinis orientalis ⁊ de die ⁊ ecōtra in saturno. Et hoc modo erit augmentuꝫ p̄speritatis: iouis in septētrione: ⁊ veneris in meridie.

28 Ascendēs ⁊ aries hñt caput. Secda domus ⁊ thaurus collū ⁊ guttur. Tertia ⁊ gemini manꝰ brachia ⁊ hūeros Quarta ⁊ cācer pectꝰ pulmonē māmillas ⁊ stōm. gnta ⁊ leo cor epar splenem ⁊ ilia. Sexta ⁊ virgo intestina gracilia ⁊ çirbū. Septima ⁊ libra ⁊ itestina grossa vmbilicū ⁊ cera q̄ in vētre inferiori p̄tinenť. Octaua ⁊ scorpio renes vesicā genitalia anū femora nates testiculos ⁊ vuluā Nona ⁊ sagittarius sup̄mā coxaꝫ medietatē cū pte testiculoꝫ. Decima ⁊ capricornus inferiorē partē coxaꝫ ⁊ gēua Undecia ⁊ aq̄rius crura. Duodecia ⁊ piscis pedes: ⁊ p̄ma ps signi p̄mā p̄tē mēbri possidet: scda vo scdaꝫ ⁊ tertia ternā. In mēbro igit illo erit egitudo in cuiꝰ signo vl domo fuerit dñs ascēdētis aut significator vel luna infortunati. Silr ⁊ sextū ⁊ dñs sexti: ⁊ si fuerit ifortunati supra terram erit egritudo in pte dextra. ⁊ si sub terra in pte sinistra.

29 Arietis morbi sūt epilepsia: auriū nariū oculoꝫ dēiū ac oris dolores: ⁊ cere coꝫ egritudies scabies ipetigo ꝓpigo pustule ⁊ vestigia maculaꝫ i facie. Tauri vo sūt oēs egritudies colli ⁊ gutturi sicē scrofule sgnātes ⁊ cetera apāta ibi nascētia. Gemini sūt egritudies ex sanguie maxie in manibꝰ brachijs ⁊ hūeris. Cācri morbi sūt p̄uritꝰ scabies lepra pūcture faciei depillatio ⁊ paucitas barbe pustule ipetigo ⁊ ꝓpigo. Leonis morbi sūt hi q in corde ⁊ diafragmate fiūt ⁊ i ceteris mēbris q̄ possidet leo. Virgis morbi q i çirbo ⁊ itestinis g̃cilibꝰ fiūt. Libri morbi sūt vrine retētio fluxꝰ sāg. iferior ⁊ tenebrositas oclꝰoꝫ. Scorpiōis morbi sūt oclꝰoꝫ ipediměta tinea cācer lepre scabies pūctura faciei pustule ipetigo ꝓpigo ⁊ depilatio ⁊ vl oēs morbi mēbroꝫ vrine ⁊ genitaliū q̄ possidet scorpio. Sagittarij morbi sunt cecitas febris casus ab alto ⁊ morbi ex bestijs aduenientes mēbroꝫ abcisio ⁊ morbi q fiūt i coxis. Capcorni morbi sūt scabies p̄uritꝰ lepra pustule ipetigo serpigo muritas surditas febris melia caligo oculoꝫ ⁊ morbi q coxis ⁊ genubꝰ adueniūt. Aq̄rij morbi sunt in tibijs p̄tigēte veteritia nigra melia ⁊ venarū incisio. Piscis vero morbi sunt in pedibus aduenientes scabies p̄uritꝰ lepra pustule impetigo ⁊ serpigo. Luz igit aliquod horum ceciderit in

sexta vel luna aut pars fortune aut dñs ascendentis vel significator in aliquo horum signorum fuerit infortunatus: erit egritudo de manerie & natura illorum. Distingue ergo inter ea ad sciendum egritudinis naturam.

30 Cum saturnus dederit egritudinem erit egritudo ex frigiditate. Cū vero mars vel sol erit ex caliditate & siccitate. Discurre igit in oibus signis hoc mō & scias a q̄ infortuna significatores infortunēt ad sciendū mēbrorum egritudines egritudinūq; naturas.

31 Non obliuiscaris etiam laborum quos habēt planeta i signis fm egyptios: qm in ariete saturnus habet pectō iupiter cor. mars caput. sol testiculos & coxas. venus pedes. mercurius tibias. luna genua. In tauro saturnus cor. iupiter vētrē. mars collū. sol genua. venō caput. mercurio pedes: luna tibias. in gemini saturnō vētrē. iupiter inguina. mars spatulas & manō. sol crura venō collū. mercurio caput. luna pedes. In cācro saturnō inguia. iupiter veredā. mars pectō. sol pedes. venō manus & hūeros. mercurio collū. luna caput. in leone saturnō veredā. iupiter testiculos & coxas. mars cor. sol caput. venō pectō. mercurio manus & hūeros. luna collū. In vgine saturnō testiculos & coxas iupiter genua. mars vētrē. sol collū. venō cor. mercurio pectō luna manō & hūeros. In libra saturnō genua. iupiter tibias mars inguina. sol manō & hūeros. venō vētrē. mercurio cor luna pectō. In scorpione saturnō tibias: iupiter pedes. mars veredā. sol pectō. venō inguia. mercurio vētrē. luna cor. In sagittario saturnō pedes. iupiter caput. mars testiculos & coxas. sol cor. venō veredā. mercurio inguia. luna ventrē. In capricorno saturnō caput. iupiter collū. mars genua. sol vētrē. venō testiculos & coxas. mercurio veredā. luna inguina. In aqrio saturnō collū iupiter. manō & hūeros: mars tibias. sol inguia. venō genua. mercurio testiculos & coxas luna veredā. In piscibō saturnō manus & hūeros iupiter pectus. mars pedes. sol veredā. venus tibias. mercurius genua. luna testiculos & coxas.

32 Saturnō de mēbris hois habet iteriora auris: splenē stōm & vesicā. De hūoribō melia cū fuerit ascēdens ad augē in excētrico: & flegma acre cū fuerit descēdēs de egritudinibō hz ptisim catarrū: palesiz ydropisim q̄rtanā ethicā podagrā morpheā lepra cancrū solutionē vētris splenetica passionē ceterosq; morbos q frigiditatis occasione pueniūt. De virtutibō hz virtutē retētiuā.

33 Iupiter de mēbris hois hz tactū pulmonē costas & cartilagines. de hūoribō spma & sāguinē. De morbis pipleuriā sqnātiā pleuresim appoplexiā sāguineā & spasmū cephalargiā chardiacā ceterasq; egritudines q occasione vētositatis & sanguis maxie peccātis i quāto pueniūt. De virtutibus hz digestiuā & augmētatiuā ac nutritiuā.

34 Mars de mēbris hz aurē cū ioue pticipe fel renes venas testiculos & dorsum pqd defluit spma & epar. De hūoribō colerā. De morbis febrē tertianā causon epigma emigraneā erisipillā & pustulas cū rubore & aspitate acceditate ignē sacrū pauorē & cogitationes horribiles ingerātes abortū appetitūq; carnū putridarum & vniuersas egritudines ex calore & siccitate prouenientes. De virtutibus habet irascibilem & attractiuā.

35 Sol de mēbris hz oculū dextrū maxime in viris: cor cerebrū & medullā femora & neruos. De morbis hz lesionē oris fluxū reumatis ad oculos & infirmitates calidas & siccas. De virtutibus habet virtutē vitalē.

36 Venō habet d mēbris odoratū sperma cū ioue pticipe spinā dorsi anchas nates lūbos matricē & vuluā cū luna pticipe renes ventrē pectinē vmbilicū & oia genitalia carnē atq; pinguedinē. De morbis hz frigiditatē & humiditatē epatis stomachi & cordis apa hūida fistulas & hūorū supfluitates & pcipue morbos frigidos & hūidos circa genitalia. De virtutibus habet appetitiuā.

37 Mercurius de mēbris hz linguā memoriā & ptē cogitationis fel & nares. De morbis hz pturbationē mentis cogitationes horribiles ingetudinē ai maniā meliam epilepsiam tussim habūdantiā sputi & qñq; hz morbos q ex supflua siccitate pueniūt & dānamentū. in felle. De virtutibus cogitatiuā habet

38 Luna hz de mēbris gustū deglutioné stomachū ventrē pudēda mulierū & oculū sinistrū & fm aliqs cerebrū & pulmonē. De morbis hz palisim obligtatē vultus mēbrorum cōmotionē & ceteros morbos q ex opilatione neruorum pueniūt & epilensiā appoplexiā & qcqd fuerit ex frigore & hūiditate. De virtutibō hz nātem & expulsiuā.

39 Significator occidētalis cronicas: orientalis vo nouas egritudines demōstrat. Cōsidera ergo separationē lune a planetis & hoc deseruit in interrogationibus.

40 In cuius natiuitate fuerit ascendēs taurus vel scorpio: ipe erit causa suarum egritudinū: & frequenter infirmabitur ex inordinato regimine.

41 Quinta domus cū eiō dño epatis dispositionē oñdit: a q̄ vrine sumūt significationes: nō obliuiscaris ergo.

42 Prima hora diei vsq; ad tres horas tpales ē sāguis. secē alie tres hore sūt colere rubee. tertie tres hore sūt colere nigre: & vltie tres hore sūt flātis: silr & i nocte. eodē q̄z mō est in quartis mensis lunaris & in q̄rtis anni.

43 Cum fuerint ascendēs & luna dānati & corum dñi salui: erit egritudo in corpe & nō in spiritu: Et si fuerint ascendens & luna salui: & corum dñi dānati erit egritudo in spū & non in corpore: Et hi oes si fuerint dānati erit egritudo in vtroq;. Si silr si in fortuna aspexerit ascendens & nō lunā erit infirmitas in spū & nō in corpe: & si ecōtra erit infirmitas in corpore & nō in spū: & si vtrūq; aspexerit erit infirmitas in vtroq;.

44 Sexti dñs in ascendēte vel decimo collocatus morbuz manifestū denūciat: in septimo vo vel quarto occultum pariterq; in nono vel vndecimo manifestum: in alijs vero locis occultum.

45 Planeta retrogradus lōgitudinē egritudinis & corporis ꝓsumptionē facit. Statio planetarum vomitū & emigraneā. planeta vero cōbustō mortē. Casus aūt & detrimentū planetarū malū & periculū in egritudine adducit: cū igit dñs ascendētis vel almuteç aut luna alicui applicant planete iudica i eis fm statū planetarū qbus applicāt

46 Signa mobilia mutationē infirmitatis faciunt eāq; facile remouibilem reddunt. Signa fixa longā & durabilem tardeq; mutabilem & remouibilē. Cōia vero recidiuā & q plus est vna. Considera igit signū sexte domō & signū in quo fuerit dñs eius & dñs vel almuteç ascēdentis & luna infortunati & iudica fm q inuenies.

47 Luna ppria est corpori ppter ꝓsistitudinē in opatione. Cum igitur in inuasione egritudinis fuerit infortunata periculosum vtiq; & timendū. Cōmisce igitur significationes domini ascendētis cum significationibus lune de bono & malo.

48 In morborum principijs si fuerit luna in loco alicuius infortune natiuitatis vel quadratura aut opposito: eiō erit egritudo difficilis valde: & multo validius si luna etiam in initio egritudinis ab eadem infortuna fuerit damnata: ecōtra vero erit egritudo leuis si loco infortune fuerit fortuna nisi egritudinis complexio cuz illa fortuna cōuenerit. Et hoc dic postq̄z noueris q̄ztitatē egritudis.

49 Cum in initio egritudinis luna fuerit in sexta natiuitatis aut quarta septima octaua vel duodecima & in vtroq; tempore ibi fuerit infortuna aut malinoli ifortune alicuius radij mortem omnino denunciat: nisi fortuna vel fortune radius in eo loco in altero duorum temporum extiterit.

50 Cū luna in principio egritudinis in loco suo natiuitatis fuerit & a maliuolo infortunata aut a dño triplicitatis primo anguli terre natiuitatis grande vtiq; periculū oñdit. Deterius vero si etiā in radice tale supra lunam ceciderit infortunium.

Ad pnostica vide

51 Cū fuerit ascēdēs infirmitatis ꝓtrariū: aut inimicū figure natiuitatis. s. septimū octauū quartū sextum aut duodecimū ⁊ nō puenerit ānus reuolutōis ad illā figurā pessimum erit.

Si luna in principio egritudinis ad locum applicuerit

52 solis natiuitatis: ⁊ añq; ad q̄dratū solis applicet: fuerit in signo suo natiuitatis facilitatē egritudinē ostendit.

53 Nō nocet fortunarū aspectus malus: sicut nō ꝓdest infortunarū aspectus bonus nisi fuerit cum receptione.

54 O quātus timor erit sup infirmū cū fuerit hora interrogatiōis vel iuasionis egritudis lūinaria sub terra vita eni omniū animātiū est ꝑm gradū solis ⁊ lune.

55 In interrogationibus de infirmis da ascendētis ⁊ dñm eius aut almuteç in figura ifirmo. Septimū vo ⁊ eiꝰ dñz medico. decimū ⁊ eius dñm medicie. quartū ⁊ eiꝰ dñz finī quē hābit infirmus ⁊ infirmitas ⁊ a sexto ⁊ eius domio sci es infirmitatē: ⁊ ab octauo ⁊ dño eius mortem: Ei iudica ꝑm statum vniuscuiusq; horū in significatione eius.

56 Si luna ⁊ sol ac almuteç vel dñs ascendentis fuerint sal ui dño octaui nō associati sine dubio liberabitur eger: si militer si duo exijs tales fuerint. ⁊ si econtra morietur.

57 Cum almuteç vel dñs ascendentis fuerit in suo casu infortunatus ⁊ cōbustus cū hec, quidē tria testimōia simul iuncta fuerint aut duo ex his mortem designat: ⁊ deteriꝰ est vt sit ingrediens sub radijs.

58 Quādo significator fuerit debilis ⁊ dñs octaue fortis horrendū valde. Similiter qñ dñs octaue infortunat dñz ascendētis: aut qñ dñs ascēdentis fuerit in octaua. Et dñs octaue in ascēdente fortunis nō aspicientibus: Pars etiā fortune infortunata malum portendit.

59 Si dñs ascendētis fuerit in octaua receptus a dño octaue nec ipse recipiat eū liberat post desperationē.

60 Timendū est valde sup infirmū cū dñs ascendētis ⁊ luna applicant planete existenti infra terrā: sperandū aūt si applicant planete existenti supra terram.

61 Octaui dño cardinē medij celi pmeāte dño quidez ascendentis sub terra quōcūq; timendum.

62 Vertendū ē valde si ī ascēdēte vl octauo aut cū eoꝝ dñis fuerit, maliuole stelle. ⁊ si beniuole oino securū

63 Beniuolis recepit nō obest adustio neq; lune. Reptio. n. est magnū qd multa mitigās mala. ꝓsidera igitur in oibus receptiōez planetaꝝ si vis rectū dare iudicū

64 Si luna velox cursu ⁊ crescens lumine de bēniuolo dño ascēdētis applicuerit sub terra existēti maxime cū receptione salutē accelerat. Quāto magis si dño ascendētis applicuerit qui existat super terram.

65 Si dñs ascēdētis fuerit in sexto aut dñs sexti in ascēdente egritudinis longitudinē ⁊ laborem denunciat. Hoc idē facit applicatio dñi ascēdētis corpalr aut de maliuolo cū dño sexti aut ecōtra. Et si de beniuolo cito futurā salutē ondit. ⁊ ifortuniū dñi. xij. ad ascēdēs ⁊ dñm ascēdētis est sicut infortuniū dñi. vj. licet nō tm: dñs eni sexti macerat ⁊ deficcat ⁊ quasi in defectū propellit.

69 Cum fortune fuerint potētes ⁊ victrices iudicabanum: cum vero infortune malum.

67. Applicatio dñi quarti corporaliter vel ex maliuolo ad dñm octaui longitudinē egritudis: ⁊ tandē mortem significat si dñs quarti fuerit infortuna. Si vero fortuna aut de beniuolo adinuicē applicēt finis erit bonus

68 Cū dñs ascēdētis infortunat a dño scdi nō nisi egrū cū magnis expēsis liberari aut mori designat. Et vniuersaliter a cuiuscūq; domus dño ifortunet infortuniū de natura illius domus egro superueniet.

69 Non debet medicus de infirmo cōsidere donec luna vel dñs ascēdētis nō transierit planetā combustū aut planetā igrediētē casū vel deirimētū suū. ⁊ si ābo significatores fuerint in hoc dānamento mors oino expectāda

70 Cum fuerit sol in ascendēte salutē largit infirmo: ⁊ si fuerit in sexta remouet egritudinē. Et si comburer it dñm octaue vincit infirmitatē ⁊ mortē ⁊ sanabit infirmū. Est eni sol candela celi ⁊ spūs clarificans ⁊ ornans signa in qbus est ⁊ comburens inimicos vite.

71 Non iudices mortem infirmo si iupiter iungit soli q̄ius dñs ascendētis applicuerit dño octaui.

72 Si luna vel dñs ascēdētis applicuerit dño octaui vel eius maliuolo radio: aut ecōtra fueritq; dñs octaui fortuna longitudinē egritudinis ⁊ laborē sed non mortem significat. Si vero infortuna omnino mortē: nisi iupiter soli vel lune fuerit coniunctus.

73 Non poterit euadere infirmus quando luminare temporis ⁊ almueç ascendentis fuerint dānati a domino octaui vel a dño quarti.

74 Cum inexitu lune de cōbustione inceperit egritudo augebit qdē donec venerit ad oppositiōis gradū.

75 Cum dñs ascendētis fuerit in octaua informatus se ipsum interficiet ex malo regimine ⁊ mala cura.

76 Indoꝝ regula talis est numera annos ab hora natiuitatis vsq; ad ꝓncipiū egritudinis ⁊ in nato q̄ stetit in vtero nouē mēsibus multiplica ꝓdictos annos per qnq; ⁊ diuide p nouē: Et si steterit in vtero p septē mēses accipe p quolibet anno vnū diē ⁊ diuide p septē: aut numera signa que sunt iter solē ⁊ lunā in natiuitate: ⁊ p hūc numerū diuide ꝓdictos ⁊ si aliqd remāserit post diuisionē euadet: ⁊ si nihil morietur.

77 In morbis qdā sunt dies ⁊ hore qbꝰ declarant mutationes eoꝝ ad bonū vel ad malū velociter: ⁊ sunt dies creticī seu pugne. Et hoc erit cū luna ad quadraturam vel oppositū sui loci initij egritudinis puenerit. Unde fit vt septimus decimus q̄rtus ⁊ vigesimꝰ vel vigesimus primus dies cretici a medicis appellent. Dies aūt indicatiui qbus iudicium sumit ad creticos dies de salute aut morte mortis ve piculo sunt medietates q̄dratoꝝ ió fit vt q̄rtus vndecimus ⁊ decimusseptimus dies idicatiui numerent Et hic accipit q̄dratura vl aspectꝰ p circulū directū ⁊ nō p gradus eq̄les: Et si B erit si pcesserit egritudo ꝑm q̄litatē naturalē ⁊ nō acciderit error q̄ disturbet infirmū. Cū igit in principio egritudinis inueneris in ꝓdictis locis fortunam tam de fixis q̄ de erraticis alterationē ꝓsperā significabit: si vero infortunā alterationē aduersam nisi fuerit ipsa ifortuna egritudini ꝓtraria ⁊ fortuna ei similis. Et luna in his angulis sp̄ significat morbos acutos ⁊ sol ꝓlixos

Tempus mortis aut deterriorationis infirmi erit cū si-

78 gnificator aut luna puenerit ad corpus vel radios maliuolos infortune ꝓcordātis cū egritudine: aut cū puenerit ad gradū octaue vel ad dñm eius: aut ad dñm sexte vel duodecime: aut numera gradus q̄ sunt inter significatorē ⁊ infortunantē planetā cui applicat ⁊ da dies mēses vel annos: cū. n. fuerit significator iter ascendēs ⁊ decimū erūt dies vel hore ⁊ cū inter decimū septimū erunt septimane vel mēses: cū vero inter septimū ⁊ quartū erunt anni ꝑm qꝑ fuerint signa mobilia cōia vel fixa. Et saturnꝰ cuilibet gradui dat mensem vel annū: mars vero diē vel mensem. Et si significator tēdit ad cōbustionē tēpus mortis erit in gradu cōbustiōis. Et q̄libet die q̄ luna applicuerit infortune ꝓcordāti cū egritudine fortificabit infirmitas maxime si luna fuerit in termino infortune. Econtra vero dic de applicatiōe significatoris ⁊ lune ad fortunam que nō est sibi egritudini pro meliorātione vel salute.

79 Cum in egritudinis ꝓncipio luna fuerit infortunata: tūc morietur vel deteriorabit eger cū iterū luna ad illam infortunā vel eius radium applicuerit: ⁊ si fortuna in nullo duoꝝ tēpoꝝ lunā aspexerit ꝓculdubio nō euadet. Ecōtra vero de fortune radijs dicendū ad salutē vel meliorationem infirmi.

80 Si inter dñm ascēdentis ⁊ dñm octaui fuerit applicatio de beniuolo dño quidē octaui existenti infortuna piculosum ⁊ timendum sed nō mortale: nisi alie aduerse concurrant constellationes.

81 Humiditates corpoꝝ in ꝑma ⁊ tertia ⁊ q̃rta accedũt: in secũda vero ⁊ vltima q̃rta incedũt. Quo fit vt deteriora sint vulnera ⁊ incisiones facte in prima ⁊ tertia quarta q̃ꝫ in secunda ⁊ vltima.

82 Precaueat medicus in prima visitatiõe infirmi ab hora saturni ⁊ martis: si enim accesserit in hora saturni moriet infirmus aut grãdes anxietates ⁊ tarditates patiet medicus i curãdo infirmũ: nec eũ sanare poterit nisi forte vsq; ad desperationẽ. Et si in hora martis accesserit erũt lites ⁊ dedignatiões inter eũ ⁊ infirmũ ⁊ modicũ lucrũ. Hora vero iouis ⁊ veneris multum laudantur: alie vero hore sunt mediocres.

83 Signa terrea in egritudinibus cronicis cõmendant maxime vero taurus. Pone igitur lunã in aliquo ex eis ⁊ in angulis ⁊ penitus nõ applicet saturno nec eꝰ radijs. Et cũ fuerit infirmitas a stomacho supra icipe curã luna in ariete tauro gemini vl' cãcro: ⁊ si a stomacho ad tibias sit luna in leone virgine vel libra vel scorpione: ⁊ si in inferiori pte corpis sit luna in alijs signis. Et semper sit luna fortunata ⁊ ab infortunijs salua.

Melior est extractio sanguis cũ vẽtosis in scda medietate lune: ⁊ in flebotomia in prima medietate. Et nõ est bona flebotomia luna i gemini sicut nõ ẽ bonũ vti vẽtosis luna in tauro maxime his signis ascẽdentibus. Et melius signũ ꝑ ventosando est signũ aerũ vel igneũ. s. vt sit luna in eo ⁊ ascendens sit illius nature.

Caue cũ flebotomas ne luna sit in signo cõmuni qm̃ aut flebotomator pcutiet venã plus vna pcussione: aut erit necesse minui alia vice ad modicuꝫ tempus. Preterea caue ne lũa applicet marti ꝑ corpꝰ l'd̃ malivolo ne forte vena vltra modũ vulneret ⁊ sanguis fluat multitudo. nõ est tñ malũ vt ei applicet de benivolo. Et sil'r caue ne quõ libet applicet saturno: qꝛ aut sanguis nõ exibit: aut congelabitur aut flebomator patiet anxietates ⁊ labores in suo ope: sil'r hec accidẽt si hora saturni fiat flebotomia. Et si fiat minutio luna applicãte ad martẽ post minutionẽ movebitur colera: ⁊ si saturno movebitur melãcolia: ⁊ si fuerit cursu vacua movebit flegma.

Bonũ est i flebotomijs q̃ luna sit i ariete vel libra ⁊ salua: optimũ aũt si tũc ad iouẽ vel venerẽ applicuerit qꝛ nõ timebit de ea minutione flebotomatus: immo sentiat se leuẽ eritq; ei proficua maluſq; exibit sanguis ⁊ renovabitur bonus.

In flebotomijs ⁊ farmatijs cauẽdũ ne dñs octaui misceatur cũ luna: vel cũ dño ascendentis. Sil'r ne luna: et dñs ascẽdẽtis sint in quarta vl' octaua: nec etiã dñs octaui sit i aliq̃ angulo: nõ laudat etiã q̃ luna sit in ascẽdente.

Mel ora signa i accipiẽdo purgatoria sũt aquatica: ⁊ secũda medietas libre. Sitq; dñs ascẽdẽtis ꝓiũctus vl' de benivolo applicãs planete sub terra exñti: Et si farmacũ fuerit i forma electuarij cãcer est melior: ⁊ si in forma pillularꝫ piscis: ⁊ si fuerit potio scorpio ⁊ scda medietas libre

Caue in laxatiõe vẽtris ne dñs ascẽdẽtis applicet corpaliter vel ꝑ aspectũ dño medij celi planete exñti supra terrã maxĩe i medio celi ⁊ luna exñte in signo ruminãti. si enim hec oia affluerit movebit medicia sursũ ⁊ euõet eã.

In medicis purgãtibus ꝑ iferius signa ruminãtia sunt valde mala sicut in vomitiuis sunt valde bona. Et maxime laudatur in vomitiuis aries ⁊ thaurus maxime cũ luna fuerit lumine diminuta ⁊ descendens in latitudine: remove infortunas ⁊ caueas a quarto aspectu solis maxime in ariete.

Cum aliq̃ membrũ corporis euacuare volueris fortificaꝫ signuꝫ illius membri cũ fortunis ⁊ remove ab eo infortunas. Et cũ humorẽ melãcolicũ euacuas bonũ est vt applicet iouī de benivolo: ⁊ si flegmaticũ soli: ⁊ si coleri cum veneri: ⁊ caue ne planeta cui applicat luna vel s dñ ascendentis sit retrogradus quia medicina vometur.

62 Si quis purgatoriũ acceperit lune cõiũcta iouī alleuiabitur ⁊ minuitur opus eius: confortabitur enim natura supra medicinã ⁊ eius destruet operationeꝫ. Nam in purgatorijs melior est lune applicatio ad venerem q̃ꝫ ad iouem.

In medicine ꝓstrictiue administratiõe sit luna in gradibus sue exaltationis applicans iouī: maxime si luna ⁊ iupiter ac dñs ascendẽtis fuerint declinantes ad arctos Et caue in hoc a venere ⁊ marte.

94 Tangere membrum ferro ⁊ luna in signo illius membri est periculosum.

95 Non est bonus vomitus luna in leone: sicut non est bona circũcisio nec partium circa vesicam incisio luna in scorpione.

69 In oculorum curationibus multũ cõmẽdatur vt luna sit aucta lumine ⁊ numero ⁊ libera ab infortunijs ⁊ ab oi radio martis euasa. Et iterum caue ne mars sit in ascendẽte. est enim mars magnus dñator omniũ mẽbroꝝ capitis.

In enematis administratione meliora signa sunt libra ⁊ scorpio. Et caue ne dñs ascendẽtis aspiciat dñm sexte sed applicet veneri.

Cum balneũ exiccatiuum administrare volueris cõtra egritudines frigidas ⁊ hũidas sit luna in signo calido ⁊ sicco ⁊ applicet soli aut martī bẽiuolo. Et si balneũ ma defactiuũ sit luna in signis aqueis q̃ꝫ si in cancro: de benivolo applicet iouī ⁊ si in piscibus: veneri: ⁊ si in scorpione eorum alterutri.

Cum calefacere vel infrigidare humectare vel desiccare volueris fac ascendens signum illius nature ⁊ pone lunam ⁊ dñm ascendentis in signo eiusdem nature. Et caueas semp ab infortunijs.

In omni opere tuo q̃ꝫ circa corpus humanũ exercere incipis fuge horas saturni ⁊ martis: ⁊ elige horas iouis ⁊ veneris.

Impressa sunt ꝑsentia opuscula Venetijs per. M. Johannem hertçog. de Landoia alemanũ. Anno dñi. 1.500. die vo februarij. 19.

a b c d e f g h i k l m n o p q r t oẽs sunt terni. e vo duernus.

CC
80 pt.
10/6/93

3476